

Seyir Defteri

Belleğinizden Arta Kalanlar

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Müdürü

■ "Out of Memory..."

Kimilerimiz için bildik bir ifade olabilir bu, özellikle de eski DOS zamanlarında geleneksel bellek problemleriyle uğraşmış biriyse. Neyse ki günümüzde artık böyle bir hata mesajı ile pek karşılaşmıyoruz; bilgisayarlar geniş bellek kapasiteleri ile ihtiyacımızdan çok daha fazla bilgiyi kaydedebiliyorlar. Unutma, kabul etmeme, öğrenememe gibi sorunları yok. Peki biz insanlar için durum nasıl? Pek çoğumuz geçmişten kalan izleri, anıları ve arkadaşları unutmuş olmanın üzüntüsünü yaşıyoruz. Arada bir bu yüzden belleklerimizi tazeleme ihtiyacı hissederiz. Gözlerimizin önünden çoğunlukla birkaç küçük ve belirsiz kare geçer. Ne de çok şey unutmuşuzdur...

Hayatımız elektronikleşmeye başladıkça daha çok şey unuttur olduk. E-hayat, e-iş gibi kavramların esareti altında, başka şey düşünemeyiz. Bazıları her şeyi elektronik chip'lerden bekler olmuş. Elektronik belleklerde geçmişte kalan yüzlere, izlere, anılara yer yok; sadece somut bilgileri girebiliyorsunuz: Telefon numaraları, adresler, doğum günleri, randevu tarihleri...

Yitirdiğimiz değerlere her geçen gün yenileri ekleniyor, toplumsal belleğimizin zayıflığı bir yana, 14 inçlik bir alana hapsedtiğimiz kişisel belleklerimiz de sürekli erozyona uğruyor. Oysa belleklerimizde yer edinecek daha insancıl karelere, bilgilere ve duygulara ihtiyacımız var. Tüm bu düşünceler içinde geçtiğimiz günlerde hiçbir zaman başvurmadığım ICQ arama motorundan belleğimde kalan isimleri aramaya koyuldum. Geçmişimde kalan ve en az 7 yıldır görüşmediğim ve hiçbir haber almadığım birini bulmuştum. Elektronik ortamda da olsa onu tekrar bulmak çok hoştu ve bunun şaşkınlığıyla beraber belleğimde kalan son karelerden artık karşımda bir gerçeklik duruyordu. ICQ'nun ve elektronik dünyanın faydaları bir yana, belleğinize sığdırdığınız bilgilerden birşeyler elde etmek, bilgisayarın 1'leri ve 0'ları işleyip bir sonuç elde etmesinden çok daha farklı ve etkileyici. "Out Of Memory..."

Bilgisayarınızda bu mesajla karşılaşsanız bile belleğinizin ve değerlerinizin yitip gitmesine izin vermeyin. İnsan hatırlayabildiği, düşünebildiği ve bunları çevresiyle paylaşabildiği sürece farklı olabilir. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

İşlemci Savaşları

Intel yeni işlemcileri ile Slot 1'e elveda derken, şimdi de Slot 1 yuvası için yeni Pentium III 600 MHz'lerin üretileceğini duyurdu. Bunun nedeni belli ki AMD ile girilen kıyasıya rekabet. Özellikle Duron işlemcileri low cost pazarında Intel Celeron'ları oldukça zorluyor.

Intel Slot 1 için öncelikle 500.000 adet Pentium III 600 MHz üretmeyi planlıyor. Ancak bu işlemcinin fiyatının ne olacağı henüz belli değil, Duron 600 ve 700'lerin 80-90 dolar arasındaki fiyatları dikkate alınırsa bu yeni işlemcilerin piyasaya sürüldüklerinde 100 dolar civarında bir fiyata sahip olması beklenebilir.

Intel ayrıca geçtiğimiz günlerde 0.13 mikron üretim teknolojisiyle üretilen ilk mikro işlemcileri ürettiğini duyurdu. 0.13 mikronluk yeni üretim teknolojisiyle yeni chip'ler daha hızlı olacak, daha az elektrik tüketilecek ve bu yüzden daha kolay soğutulacaklar ve üretim maliyetleri daha düşük olacak. Intel'in PIII, PIV ve Itanium işlemcilerinin 2001'in ortasında bu teknoloji ile üretimleri bekleniyor.

AMD ise rekabette boş durmayıp sürekli olarak fiyat indirimlerine gidiyor ve yeni işlemcilerini piyasaya çıkarıyor. 2001 için AMD'nin resmi yol haritası da belli oldu. 2001'in ilk çeyreği için "Palomino" planlanıyor, daha gelişmiş bir çekirdeğe ve chip üzerinde 256 Kbyte önbelleğe sahip bir Athlon bu. Yeni bir Branch-Prediction birimi sayesinde işlemcinin gereksiz bekleme döngülerine girmesi engelleniyor ve daha yüksek bir işlem gücü elde ediliyor. İkinci çeyrekte ise AMD'den ucuz "Morgan" işlemcisi gelecek. Bu işlemci sadece 64 Kbyte önbelleğe sahip olacak ve Duron gibi giriş seviyesi bilgisayarları hedef alacak. VIA'nın KM133 chipseti ile birlikte Morgan'ın PC fiyatlarını daha da aşağı çekmesi hedefleniyor. AMD'nin asıl bomba-

si ise 2001 sonuna doğru patlayacak: 64 bitlik işlemci "Clawhammer"dan söz ediliyor. Ancak bu işlemcinin seri üretimine ancak 2002 başında geçilebilecek. Sıradaki sistemler için tasarlanan "Sledgehammer" ise 2002'nin ikinci çeyreğinde hazır olacak.

Read.me

Reklamlar Artık Cebinizde

Gökhan Sungur için: sgokhan@ehio.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

« Cep telefonları üzerinden yapılan birebir pazarlama "Mobil Reklam"ın en can alıcı noktası. Bu sayede firmalar müşteriye doğrudan ulaşabiliyor ve onun isteklerine uygun çözümler sunabiliyorlar. »

■ WAP teknolojisi ile birlikte Mobil internet imkanı sunmaya başlayan cep telefonları, Mobil ticareti gündeme getirmelerinin ardından, sahip oldukları reklam potansiyeli ile de göze çarpmaya başladılar. Aslında çeşitli bilgi hizmetlerini reklam metinleri ile birleştiren SMS servisleri, bazı gelişmiş ülkelerde uzun süredir cep telefonlarını reklam amaçlı kullanıyorlar. Henüz reklamlarla donatılış olmasa da, ülkemizde de bu tip servisler oldukça ilgi görüyorlar. Ancak SMS'in önemli bir dezavantajı var: İletişim tek yönlü. Yapılan reklam cep telefonu kullanıcısının ilgisini çekse bile, iletişim kurmak için dakikalarca telefon tuşlarına basıp mesaj yazmak zorunda olması, kullanıcının gerçek bir müşteriye dönüşmesini engelliyor. Bu durumda yapılan reklamın sıradan bir duyurudan pek farkı kalmıyor.

"Mobil Reklam" söz konusu olduğunda WAP da pek iç açıcı çözümler sunamıyor. Gerçi bağlandığı WAP sitesinde reklamı gören kullanıcının kolayca geri dönmesini sağlamak mümkün; ancak bağlantının yavaşlığı, teknik imkanların yetersizliği nedeniyle metin ve basit grafiklerden öteye gidilememesi, yüksek bağlantı ücretleri ve sürekli bağlantının sağlanamaması gibi problemler, WAP'ı reklam için cazip bir ortam olmaktan uzaklaştırıyor. Ayrıca çok az sayıda WAP destekli cep telefonu sahibi bulunması ve bunların da bir kısmının bu özellikten faydalanmamaları, WAP üzerinden reklamı anlamsız hale getiriyor.

Cep telefonu üzerinden yapılan reklamla müşteriye doğrudan ulaşmak ve isteklerine uygun çözümler sunmak mümkün

Bununla birlikte, yeni Mobil internet bağlantısı standardı GPRS (General Packet Radio Service) cazip bir çözüm gibi görünüyor. Zira yüksek bağlantı hızı ve sürekli bağlı kalma imkanı bu seçeneği hem kullanıcı için cazip hale getiriyor, hem de doyurucu bir içeriğe sahip olan reklamlar için uygun ortamı hazırlıyor. En önemlisi ise etkileşimli mesaj gönderebilme imkanı. Böylece, yapılan reklamla doğrudan kullanıcıya ulaşıldığında onun kolayca geri dönebilmesini sağlamak mümkün oluyor.

Yapılan bu birebir pazarlama "Mobil Reklam"ın en can alıcı noktası. Bu sayede firmalar müşteriye doğrudan ulaşabiliyor ve onun isteklerine uygun çözümler sunabiliyorlar. Doğal olarak bu çözümleri herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda sunmak mümkün.

Örneğin sürekli takip ettiğiniz bir yazarın yeni bir kitabı çıktığında, yayınevi sizi hemen bilgilendirecek. Siz kitabı hemen satın almaya karar verdikten sonra, çok yakında cep telefonlarına entegre edilecek olan GPS sayesinde, cep telefonunuz size en yakın satış noktasına kadar rehberlik edecek. Hangi şehirde, hatta dünyanın neresinde olduğunuz farketmeyecek...

İçindekiler

- 16 Güncel Haberler
- 20 Hi-Tech
- 22 Windows ve BIOS
İçin İnce Ayarlar

Fizikçi ve Kimyagerler İçin Ödüller

Bilgisayar Nobel Ödülleri

Büyük bir bilim adamı için gecikmiş bir ödül: Jack Kilby ilk mikroişlemciyi Texas Instruments için 1958 yılında geliştirdi. Bu buluş ona Nobel fizik ödülünü getirdi.

Alman Herbert Kroeme ve Rus Zhores Alferow da bilgisayar teknolojileri alanındaki önemli çalışmaları ile ödül alan diğer fizikçiler. Onların geliştirdikleri yarı iletken günümüzde haberleşme uydularında, mobil telefonların baz istasyonlarında ve lazer diyotlarda kullanılan chip'lerin temelini oluşturuyor.

Kimya Nobel ödülü de IT alanındaki çalışmaların karşılığı olarak verildi. Geliştiricileri polimer ekranların kullanım alanlarını açıklıyorlar: Çok ince olan ekranlar rahat okunabiliyorlar. Yuvarlanabilen esnek monitörler, tüm odayı kaplayan monitörler veya yüzeyleri ekran olarak kullanılabilen kablo ve yazı masaları.

Amerikalı Alan Hoeger, Alan MacDiarmid ve Japon Hideki Shirakawa elektrik iletken maddeler üzerindeki çalışmaları ile bu ödüle layık görüldüler. Onlar 70'li yıllardan itibaren polimerin elektronik aygıtlar için temel oluşturmasını sağladılar.

İlk kullanım alanı olan bilgisa-

Kimya Nobel'i: Alan Hoeger, Alan MacDiarmid ve Hideki Shirakawa (soldan itibaren) iletken plastiği keşfettiler.

yar ekranlarındaki yansımayı düşürdü ve güneş ışığını süzdü. Polimer monitörlerin seri üretimi halen devam ediyor. Oldukça küçük olan bu ürünler cep telefonu veya araba radyosu için uygunlar.

Ancak çalışmalar şu anda, gerilimin oluşması ile farklı renkler çıkartan organik ışık diyotları

(Organic Light Emitting Diodes, OLEDs) üzerinde yoğunlaşmış durumda. Kimyagerler renkleri ve OLEDs'in şiddetini molekül yapısında değişiklikler ile belirleyebiliyorlar.

Sibersavaş

Ortadoğulu Hacker'lar Amerika'da Faaliyete Geçebilir

Kısa bir zamandır Ortadoğu'da yaşananlar, olayın her iki tarafındaki ülkelerde yaşayan hacker'ların arasında patlak verecek siber savaşı ateşleyecek gibi görünüyor. Durumu bu şekilde ifade eden ise FBI ve endüstri konusunda uzman sayılan bazı kişiler. Amerika'da bulunan hükümet ve resmi işlerle ilgili sitelerin ciddi bir tehlike altında olduğu

ise söylenenler arasında.

FBI siber suçlar departmanı yetkililerinden birinin yaptığı açıklamaya göre, Ortadoğu bölgesinde yaşanan terörist eylemlerin bir benzeri web üzerinde de yaşanabilir. Böyle bir durumda da Amerikan hükümetine ait sitelerle ticari kuruluşlara ait web siteleri tehlike altında demektir.

Filistin ve İsrail karşıtı örgütlerin siber saldırılarını izlemekten sorumlu Amerikalı şirket iDefense'in yetkilileri, "karada yapılan saldırıların artıkça, aynı durumun siber alemde de yaşandığını" ifade ediyorlar. Şimdiye kadar en az 24 adet site Filistin karşıtı gruplar tarafından çöktürülmüş. En

az 15 site de İsrail karşıtı hacker'lar tarafından saldırıya uğramış.

iDefense yetkilileri Hizbullah ve bin Laden taraftarlarının ilk defa bu tür saldırılarda bulunduğunu belirtiyorlar. Bu organizasyonlar aynı zamanda terörizm ve hacker'lık karşıtı kampanyalar için maddi yardım da topluyorlar. İsrail ya da Filistin'le herhangi bir bağ ya da bağlantısı olduğuna inanılan siteler çöktürülmek isteniyor.

Bunlar arasında Bank of Israel, İsrail Başbakanlığı, Tel Aviv Döviz Borsası ve İsrail Dışişleri Bakanlığı gibi resmi dairelerin siteleri bulunuyor. Filistin Hükümet Kurulu ve bir Filistin organizasyonu olan Hamas'a ait siteler ise diğer tarafın hedef web siteleri listesinde bulunuyor.

KDE 2.0

Linux ve Unix İçin KDE 2.0

KDE Grubu KDE 2.0 sürümünü tanıttı. Kod adı Kopernicus olan bu modüler masaüstü, çeşitli ödüller kazanan KDE1 serisinden sonra çıkan ilk sürüm. Kopernicus aynı zamanda 30'dan fazla ülkede faaliyet gösteren geliştirici-

ma) sistemi, KDE yardım merkezi ve yapılandırılabilirliği ile yeni bir ortam sunuyor. Aynı zamanda Kparts, KIO, KDE'nin yeni bileşke obje teknolojisi ve ağ üzerindeki şeffaf mimarisiyle geliştiricilerin gözdesi olmaya aday." Caldera Systems'ın başkanı Ransom Love ise "KDE 2.0 çok önemli bir ürün" diyor. "Müşterilerimiz sadece sunucularını değil, masaüstlerini de Linux'a aktarmak için istekli davranıyorlar. KDE 2.0 OpenLinux eDesktop'un en önemli anahtar bileşeni olacak."

Kopernicus, KDE kütüphanelerini, temel masaüstü ortamını, KOffice paketinin ilk sürümünü ve standart KDE paketlerine dahil olan (yönetim, oyunlar, grafik, çokluortam, ağ, kişisel bilgi yöneticisi, ağlence, yardımcı programlar) 100'ü aşkın programı içeriyor. Kopernicus halen 15 dilde dağıtılıyor ve gelecek haftalarda çıkacak olan sürümle 20 yeni dilin daha eklenmesi bekleniyor. KDE 2.0'nin tüm parçaları açık kaynak kodu lisansı altında dağıtılıyor. Trolltech tarafından geliştirilen ve KDE'nin temeli olan Qt 2.2.1 GUI kütüphanesi 2 serbest lisans altında veriliyor: Q Kamu Lisansı ve GNU General Public License (GNU Genel Kamu Lisansı).

KDE 2.0 ile ilgili daha fazla bilgiye www.kde.org adresinden ulaşabilirsiniz.

lerin çalışma ortamı olan, açık bir masaüstü olma özelliğini taşıyor.

KDE projesini başlatan Matthias Ettrich, "KDE 1'den gelen deneyimle KDE2'yi daha güçlü, bağımsız ve kullanıcı dostu olması için neredeyse yeniden yazdık" diyor ve ekliyor: "Mevcut KDE kullanıcıları ulaştığımız noktayı gördükleri zaman oldukça şaşıracaktı. KDE 2, tam kapsamlı web tarayıcı ve dosya yöneticisi Konqueror, bütünleşik ofis programı KOffice, geliştirilmiş dekor (the-

Eğitim

Hintli Mühendis Sayısı Artıyor

Hindistan önümüzdeki öğrenim yılında ülkedeki mühendislik eğitimi veren üniversitelerin kapasitesini iki katına çıkaracağını açıkladı. Bunun sebebi de teknoloji alanında profesyonel olan kişilere duyulan ihtiyacın her geçen gün biraz daha artması.

2001 yılında alınacak öğrenci sayısı iki katına çıkarılacak, ondan sonraki iki yıl içinde de bu rakamın üç katına çıkarılması planlanıyor.

Hindistan'da yılda yaklaşık 180 bin mühendis mezun oluyor. Hem Hindistan'da hem de diğer ülkelerde teknoloji profesyonellerine olan talep her geçen gün arttığı için, hükümet mezun sayısını artırma kararı almış.

Birçok ülkenin teknoloji pro-

fesyoneli açığı her geçen gün artıyor. Amerika'da bu rakam tahmini 300 bin kişi iken, Japonya'da 40 bin, Almanya'da 20 bin ve Avusturya'da 15 bin kişi civarında uzman açığı bulunduğu tahmin ediliyor.

Amerikan Kongresi bu konuyla ilgili olarak yeni kararlar alıyor. Son olarak geçen ay alınan karar doğrultusunda kalifiye elemanlara verilecek vize sayısında artış yapıldı. 2000 yılında sadece 115 bin kişiye vize verilirken, bu rakam daha sonraki yıllar için 195 bine çıkarıldı.

Amerika'nın önde gelen bazı işadamları Hindistan'a yaptıkları ziyaretlerde teknoloji konusunda uzman olan kişileri ithal etme konusunda görüşmeler yapıyorlar.

ABD'deki Kanun Açıkları

Cisco ve Microsoft Vergi Ödemiyor

Cisco ve Microsoft, 1999/2000 çalışma yılında maliye tahsil şubasından uzak durabilecek firmalar. ABD'deki birçok high-tech firması bu iki büyük şirket gibi vergi ödemiyorlar. Buradaki hile, firmaların çalışanlarının büyük bir kısmının ücretlerini hisse senedi olarak ödüyor olması. Firmalar bu hisse senedi seçeneklerini vergiden düşebiliyorlar.

Söz konusu kanun uygulanacak olursa, çok az Top Manager bu tür hisse senedi seçenekleri ile karşı karşıya kalabilir. Son zamanlarda bu ücret ödeme yönteminin kullanımı, bunun sonu-

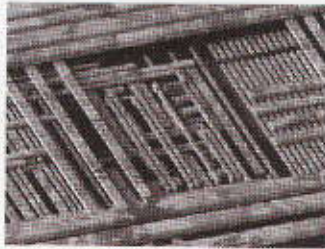
cunda elde edilen vergi avantajı normal çalışan bir firmanın vergi suçunu karşılayabilecek şekilde yaygınlaştı.

Cisco Amerika'nın ikinci büyük şirketi ve geçen çalışma yılını 4,34 milyar dolarlık bir kar ile sona erdirdi. Bunun sonucunda ödemesi gereken vergi miktarı da 1,8 milyar dolar civarında. Cisco çalışanları da bundan faydalaniyor: Onlara hisse senedi seçenekleri kullanılarak 7 milyar dolar ödenmiş. Microsoft da söz konusu kanun açısından faydalaniyor: 4,74 milyar dolar olan vergi borcunu 5,5 milyarlık ödeme ile kurtarmış durumda.

Teknoloji

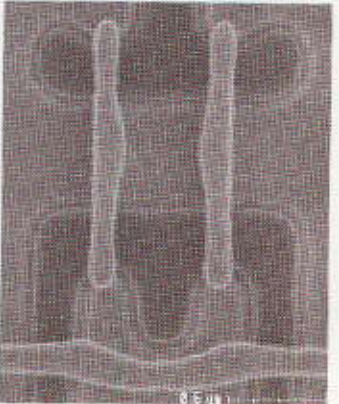
Intel 0.13 Mikron Teknolojisinin Geliştirilmesini Tamamladı

Intel, daha küçük ve daha güçlü işlemciler üretmesine izin verecek 0.13 mikron teknolojisini tamamladı. Yeni teknoloji ile üretilen

tilara ve düşük-k'lı yalıtkanlara sahipler (bir nm, bir metrenin milyarda biri). Intel önce, 130 nm kuşağı proses teknolojisini geliştirmesini tamamladı ve karmaşık entegre devrelerin üretimine hazır hale geldi. Şirket yetkilileri, bu işlem teknolojisini detaylarını Aralık 2000'deki IEDM (International Electron Devices Meeting) toplantısında açıklayacaklarını bildiriyorlar.

Intel, yeni işlem özelliklerini daha geliştirmek ve örneklerini sergilemek için test araçlarını kullanmaya devam ediyor. 18 Megabit SRAM test aracını içeren silikon tablaları, geçen yıl 130 nm işlemi ile üretilmişti. Bu SRAM test aracı şu anda 1.6 GHz'den daha yüksek bir hızda çalışıyor.

me önümüzdeki yıl başlanacağı belirtiliyor. Böylece işlemci hızları birkaç GHz'e çıkarken, harcayacakları güç de azalacak.

Bu yeni teknoloji sayesinde, insan saçının binde biri genişliğinde chip'ler üretmek mümkün olacak. Intel'in daha küçük ve daha güçlü bilgisayar chip'leri üretme arayışında önemli bir kilometre taşı olarak nitelendirilen bu gelişmiş işlemci teknolojisi ile gelecek yıl seri üretime geçilecek. Böylece, 100 milyondan fazla transistor içeren ve birkaç GHz'lik saat hızlarında çalışabilen, yüksek performanslı yeni kuşak işlemciler üretilen.

Intel'in bu teknolojiyi kullanarak ürettiği fonksiyonel statik RAM ve işlemciler, 70 nm'lik transistor kapısına, 1.5 nm kapı oksit kalınlığına, bakır iç bağlan-

Canon Expo 2000

Geleceğin Teknolojileri

Canon birbirinden ilginç ürünlerini ve yeni vizyonunu Canon Expo 2000 fuarında tanıttı. Fuarda sergilenen ve henüz gelişme aşamasında olan ürün prototipleri ziyaretçilerden büyük ilgi gördü.

Dijital fotoğraf makinesi içerisindeki mikro yazıcı ile fotoğrafları anında basıyor.

Canon'un yeni ürünlerini, stratejilerini ve geliştirdiği yeni teknolojileri tanıttığı Canon Expo 2000 fuarı, New York'un ardından 30 Ekim 2000 tarihinde Paris'te düzenlendi. CHIP de Canon'un Türkiye distribütörü Hesmak A.Ş.'nin davetlisi olarak Canon Expo 2000'deydi.

Gelişmiş baskı teknolojilerinden web kameralarına kadar geniş bir yelpazede yer alan tüm ürün ve hizmetlerin tanıttığı fuarda, özellikle üzerinde durulan nokta Canon'un internet stratejisiydi: "Canon Over IP" konsepti altında oldukça tutarlı bir internet vizyonu sunan Canon, her ürününü internete entegre ederek, iş hayatına ve günlük yaşama yönelik akılcı çözümler üretmiş...

İnternet üzerinden doküman servisi

İnternet üzerinden doküman yönetimi ve paylaşımı imkanı sunan bu servis, üç farklı bölüme ayrılıyor. 'Internet Document Management Service' dijital ortama aktarılmış olan dokümanların sınıflandırılıp, indekslendikten sonra tek bir merkezde toplanmalarını ve böylece dokümanların her zaman ve her yerden

erişilebilir olmalarını sağlıyor.

'Internet Document Delivery Service' ise orijinal haliyle ve güvenli bir şekilde belli bir yere ulaştırılması gereken dokümanları, yine internet üzerinden ya da elden teslim yöntemiyle ulaştıran yeni bir iş modeli sunuyor.

Üçüncü hizmet olan 'Internet Document Printing Service', dijital şekilde depolanmış olan dokümanların herhangi bir yerde bulunan 'Print Shop'larda kaliteli şekilde basılmalarını sağlıyor. Tüm bunlar Canon'un internete entegre olmuş baskı sistemleri üzerinden yürütülüyor.

Dijital resim albümünüzü herkesle paylaşın

Canon gündelik yaşam için de oldukça ilginç ürünler tasarlamış. Bunlar arasında yer alan Intelligent Home Station (İHS-Akıllı Ev İstasyonu) gerçekten ilginç ve kullanışlı bir ürün. İHS internet, dijital kamera, tarayıcı, faks, video kamera gibi farklı ortamlardan alınan gö-

rüntüleri tek bir ortamda saklayarak, sınıflandırılmış bir resim albümü oluşturulmasını sağlıyor. Bu resimleri yine internet üzerinden kolayca başkaları ile paylaşmak mümkün oluyor.

Dijital kamera içinde mikro yazıcı

Fuarda sergilenen ürün prototipleri arasında en ilginç kuşkusuz Micro Bubble Jet dijital fotoğraf makinesiydi. Fotoğraf makinesinin içerisine yerleştirilmiş olan minik yazıcı, çekilen resimlerin anında basılabilmelerine olanak tanıyor. Baskı için kredi kartı boyutlarında özel bir kart kullanılıyor ve baskı kalitesi oldukça yüksek. Micro Bubble Jet Camera'nın bundan daha da şaşırtıcı olan özelliği ise, bastığınız resimlere ses ekleyebilmeniz. Ses sinyalleri kart üzerine barkod şeklinde kaydediliyor. Sesin elde edilmesi de bu kartın taranmasıyla gerçekleşiyor.

İnternetteki özel servislere tek kartla erişim

Canon'un sunduğu çözümler arasında internette sunulan servislerin kullanımını kolaylaştıracak ve Elektronik Ticaret'in gelişimine de katkıda bulunabilecek bir ürün de yer alıyor: User Interface Card (UI Card). UI Card, Smart Card (Akıllı kart) teknolojisini kullanan ve kredi kartından biraz daha büyük olan plastik bir kart. Bu kart bir UI Card okuyucuya yerleştirildiğinde bir PC, internet TV ya da dijital televizyon üzerinden doğrudan internetteki belli bir web sayfasına bağlanmak mümkün oluyor.

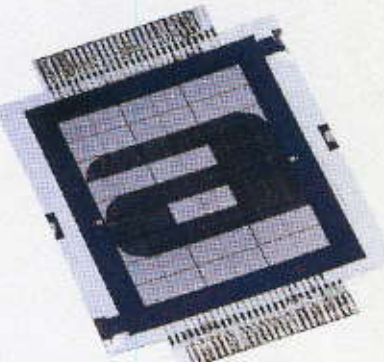
Bu sayfaya özel olarak tasarlanmış olan kart üzerinde yer alan seçenekler sayesinde, kullanıcı klavye ya da fareye dokunmadan, web sayfasında sunulan servislerden yararlanabiliyor. Örneğin pizzacının posta kutularına attığı UI Card'ı okuyucuya takıp, özel olarak hazırlanmış olan web sayfasına ulaştığınızda, istediğiniz pizzayı sipariş

etmeniz birkaç saniyeden fazla sürmüyor. Ayrıca bankaların da gitacağı özel UI Card'lar sayesinde 'İnternet Bankacılığı'nın da kolaylaşması oldukça mümkün görünüyor.

İleri teknolojinin ilginç örnekleri

Canon Expo 2000'de Canon tarafından geliştirilen ileri teknoloji ürünlerin prototipleri de sergilendi. Bunlar arasında Paper Like Display (Kağıda benzer ekran) ziyaretçilerin oldukça ilgisini çekti.

Paper Like Display isminden de anlaşılacağı gibi sadece bir

Kağıt kalınlığındaki ekran fuarda en çok ilgi gören ürün prototiplerinden biriydi.

kağıt kalınlığında. Görüntü ise iki plastik film arasındaki toner tarafından sağlanıyor. Enerji kesildiğinde görüntü de kayboluyor. Canon yetkilileri 200 dpi'lık çözünürlükte yüksek kalitede görüntüyü hedeflediklerini belirtiyorlar.

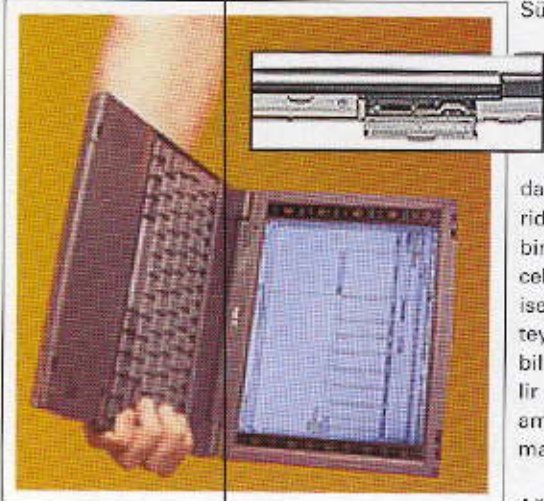
Farklı kategorilerde ilginç ürünler

Fuarda Bluetooth destekli dijital kamera, yeniden yazılabilir kağıt, Trans-Print Service kioskları, anahtar kelime yerine verilen ifadenin anlamına göre arama yapan arama motoru, sesle kontrol edilebilen aygıtlar ve DNA Chip'ler gibi birbirinden ilginç ürün ve hizmetler de sergilendi. Canon Expo 2000, daha sonra Kasım ayında Tokyo'da da düzenlendi.

User Interface Card'lar sayesinde internetteki servisleri kolayca kullanmak mümkün.

Taşınabilirler de Boy Boy

Sürekli bilgisayarıyla yolculuk yapanlarınız bilir. Uçağa binersiniz, önünüzdeki size ait tepsiye açarsınız, bilgisayarınızı yerleştirir ve çalışmaya başlarsınız. Aslında bu oldukça zor bir durum ve pozisyon-
dur çünkü yazmaya çalışırken ya yanınız-
dakine sürekli dirseğinizle çarparsınız ya da koridor tarafındaysanız hostesin koridor boyunca bir aşağı bir yukarı sürüklemeye çalıştığı yiyecek içecek arabalarına. Bundan sonra olanlar ise çok daha beter; önünüzde oturan uyumak isteyeceği için arkaya doğru yaslanacak ve taşınabilir bilgisayarınızın kapağı kapanacak. Taşınabilir bilgisayarlar bu tür darbelerle karşı dayanıklıdır ama böyle bir durumda veriminiz azalacak ve zaman kaybetmiş olacaksınız.

Ağırlıkları 1-1.5 kg arasında değişiyor

Bu durumu değiştirmek isteyen yeni bir ürün grubu var; mini taşınabilir bilgisayarlar. Henüz uygun bir isim bulunamadığı için şimdilik böyle idare edilecek gibi görünüyor. Bazı üreticiler bunlara avuçiçi PC diyor ama aslında bu ürünler tam olarak bu gruba da girmiyor. Bu cihaz şöyle tanımlanabilir; taşınabilir küçük boy PC, taşınabilir bilgisayar gibi kapağı var ama ebat olarak da yarı boyutunda ve çok daha hafif. Mini taşınabilir bilgisayarların ağırlığı 1-1.5 kg arasında değişiyor. Aslında defterden çok kitabı andırıyorlar da söylenebilir. Fakat avuçiçi rakiplerinin aksine, klavyesi, entegre modemi ve pek de küçük sayılmayacak ekranları var.

Bu cihazların birçoğu, Microsoft Windows CE işletim sistemi ile çalışıyor. HP'nin ürettiği Jornada 820, LG Electronics ürünü Phenom Express ve NEC'in çıkardığı MobilePro 800 bunlardan bazıları. Sony'nin ürettiği Vaio C1X PictureBook ise Win98'i kullanıyor. Bu cihazların da bazı eksik yanları var. Ekran ve klavyeleri son derece uygun boyutlara sahip olmasına rağmen, kullanım açısından rahat sayılmaz. Ayrıca disket sürücü ve CD-ROM'ları da entegre olarak gelmiyor.

Grand Wega TV: Neden Hala Sinema

Sony'nin yeni geri projeksiyon televizyonu Wega KF-50SX100, 120 cm.'lik bir ekran köşegenine sahip, sadece 42 kg ağırlığında ve 35 cm. kalınlığında! Üç tane LCD paneli sayesinde 1.05 milyon piksellik

bir çözünürlüğe ulaşabiliyor. 11 mercek resmi daha sonra ekran yüzeyine yansıtıyor. Elbette ki Grand Wega TV hiç de ucuz değil, yaklaşık 1500 defa sinemaya gitmekten tasarruf eden biri bu dev TV'yi satın alabilir.

www.sony.com
Fiyatı: 19.000 DM

Kerbango: Radio Musicnet

MP3, interneti Musicnet haline getirdi ve şimdi de bu Musicnet'ten bilgisayar olmadan da faydalanılmasını sağlayan ilk ürünler piyasaya çıkmaya başladı. Kerbango Internet-radio çok basit bir

şekilde bir kablo modeme veya ISDN veya DSL yuvasına bağlanıyor. Elektrikini de bağladıktan sonra müzik dinlemeye başlayabiliyorsunuz. 3Com da buradaki potansiyeli görmüş olacak ki bu cihazı Home-Connect serisine eklemiş.

www.3com.com
Fiyatı: Belli değil

SCRIBOR: Modern Yazı Tahtası

SCRIBOR prensipte bir yazı tableti gibi çalışıyor. Ancak bu modern yazı tableti bir Windows bilgisayarının tüm bilgilerine ve programlarına erişebiliyor. "Bu aletle bir defa çalışan biri bir daha bırakmıyor" diye üreticisi vaatte bulunuyor. SCRIBOR'u hemen bir kenara atmamak için akü dolumu 9 saate kadar dayanabiliyor.

www.scribor.com
Fiyatı: 3500 DM

Artık İmzalar Bile Dijital

Yemekten sonra kahvenizi içtiniz ve ardından da 5 milyon dolarlık bir anlaşma imzalağınız. Daha sonra da Colorado'daki bir mülkünüğü sattınız. Tüm bunları yaparken de ergonomik sandalyenizden kalkma ihtiyacı duymadığınız. Sanırım siz de böyle birşeyin pek mümkün olmayacağını iddia edenlerdensiniz. Ama Elektronik İmza Yasası sayesinde internet üzerinde e-imzalar yasal hale geldi. Bundan sonra endişelenmemiz gereken nokta tabii ki bu

konuda gerçekleştirilecek sahte-karlıklar.

Elektronik sahtekarlık konusunda bir çözüm var gibi görünüyor; fiziksel imza eylemini dijital ortamda tutmak. Bu konudaki anahtar kelime ise, biometri. Biometri şöyle tanımlanabilir; biyolojik verinin istatistiki olarak analiz edilmesi.

Bir dokümanı imzalarırken yaptığınız için güvenli olmasını istiyorsanız, bunun için özel bir kalem kullanmanız gerekecek. Her

zamanki gibi imzanızı atarken kalem elinizin hareketini ve yaptığı baskıyı ölçer, daha sonra da bu

nu veri haline dönüştürüp bilgi-sayara aktarır. Eğer imza sahibinin izni olmadan imza üzerinde değişiklik yapmaya ya da başka bir tarafa kopyalanmaya kalkılırsa, o zaman imza sahibi bunun farkına varır.

El yazısı son derece değişken olduğu için, bu tür imzalar çok daha güvenli gibi görünüyor. Bir imza asla bir sonrakini tutmayacağı için, el yazısını tanıyan sistemler kullanıcılarından birden çok imza örneği talebinde bulunuyor.

Telefon Değil Sanki Oyuncak

Eğer her gün bir yenisi çıkan cep telefonlarının tüketicilerin kafasını karıştırdığını düşünenlerdenseniz, o zaman biraz daha bekleyip Sega ve Motorola'nın yeni ürünlerini görmeyi tavsiye edebiliriz.

Motorola firmasının bu sonbaharda çıkarmayı planladığı i3000 Plus cep telefonu ile Sonic the Hedgehog oynayabilirsiniz. Bu modelin bir özelliği olan kab-

losuz internet bağlantısı sayesinde, online olan diğer Sonic çılgınları ile de karşılıklı oynayabileceksiniz.

Java 2 Micro Edition programming platformunu kullanan yeni cep telefonları, hafızalarına kayıtlı olan oyunların oynanmasına olanak sağlayacak. Aynı zamanda web'den başka oyunlar indirebileceksiniz. Sega'nın burada gösterdiği oyunlardan bir tanesi Sonic Logic isimli bulmaca türü bir oyunken, diğeri de Sonic Head-On adlı basit bir Pac-Man kopyası.

Aslına bakarsanız oyunun maskotu cep telefonunun ekranında pek de hoş ya da sevimli görünmüyor ama görüntünün uzun bir yolculuk sırasında canınız sıkılmadan sizi meşgul edecek seviyede olduğu söylemek mümkün.

Cep telefonunu elde taşıyabilir bir oyun cihazına dönüştürme fikri aslında pek de yeni sayılmaz. Nokia marka bazı telefonlarda yirmibir gibi oyunlar bulunuyor. Birçok sitede de WAP'lı telefonlara uygun olarak tasarlanmış oyunlar mevcut. Cep telefonlarının küçük ekranlarında bile rahatlıkla oynanabilecek oyunlar bunlar.

Sega-Motorola işbirliği ise, konusunda bir ilk olma özelliği taşıyor. Dünyada ilk kez belli başlı bir video oyun üreticisi cep telefonu alanına girmiş oldu. Fakat bu konuda da maalesef bir kısıtlama var. Sadece Nextel müşterileri bu hizmetten faydalanabilecek.

8 Saniyede Gerçek Beden Ölçünüzü Öğrenebilirsiniz

Genç bir kadın karanlık bir odaya girer, beyaz ayakizlerine basar ve yanında bulunan parmaklıklara tutunur. Siyah perdeler kapanır, müzik başlar ve 8 saniye boyunca disko ışıklarına benzer bir ışık yanar.

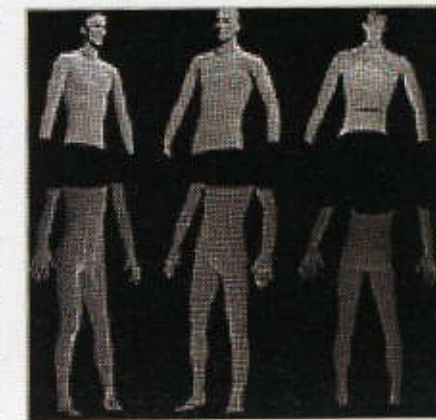
Bahsettiğimiz olay lunaparkta geçmiyor, aslında bu bir vücut tarayıcı. Kullanılma amacı ise çok farklı; bu cihaz sayesinde vücut ölçüleri alınır ve kişilerin üstüne tam olarak uyacak giysiler dikiliyor. 3 boyutlu vücut ölçer sistemin yaratıcılarından biri olan Melanie Pittman yaptığı açıklamada bu tarayıcının 2 farklı amacı olduğunu ifa-

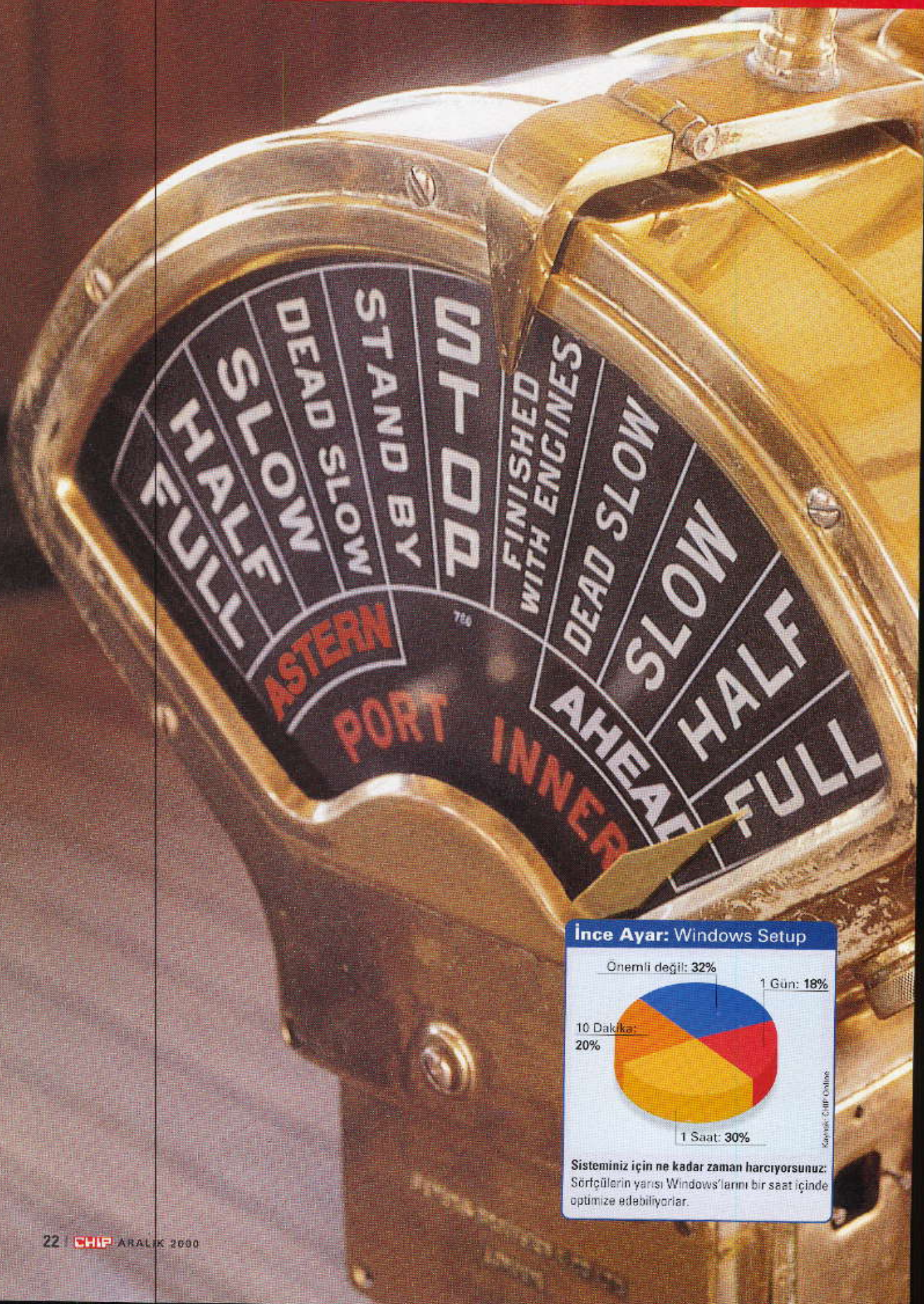
de ediyor. Bunların ilki, kişilerin giysi alırken bedenleri konusunda başarılı bir tahmin yapmalarını sağlamak, diğeri de kişiye özel koleksiyonlar üretebilmek.

Tarayıcı hangi giysinin size uyacağını söylediği gibi, bazı giysilerin de hangi bedeni denerseniz deneyin üzerinize olmayacağını belirtiyor. Bu sistem sayesinde Amerika'nın birçok endüstriyel konuda rakiplerinin önüne geçeceği tahmin ediliyor.

Giysiler için kullanılan beden tespit sistemleri son derece orantılıyken, bu insanlar için geçerli değil. Birçok insanın beden yapısı da bu yüzden giyim kuruluşları tarafından belirlenen ölçülere uymuyor.

Fiyatı çok yüksek olan tarayıcılar şimdiye kadar fazla kullanıci bulamamış durumda. Amerikan Donanması ve tekstil üzerine eğitim veren okullardan biri şimdiye kadar bu tarayıcıyı satın alan yerler.

İnce Ayar: Windows Setup

Sisteminiz için ne kadar zaman harcıyorsunuz: Sörfçülerin yarısı Windows'larını bir saat içinde optimize edebiliyorlar.

Kaynak: CHIP Online

Daha Hızlı ve Stabil Bir Windows

Sisteminiz İçin Maksimum Güç

Çoğu PC konfigürasyonunda gizli performans ve fonksiyon potansiyeli vardır.

Doğru püf noktalarını bilen bir kullanıcı bunları açığa çıkarıp sistemini hızlandırabilir.

CHIP, sisteminizin başarımını bedavaya ve kolayca nasıl artırabileceğinizi açıklıyor.

■ Evet, büyük bir heyecanla paketinden çıkardığınız yeni PC'niz işte karşınızda duruyor. Satıcının söylediğine göre sistem komple konfigüre edilmiş ve kullanıma hazır. Eski emektar bilgisayarınızı masanızdan kaldırırken aklınızda sadece daha fazla performans ve daha rahat bir çalışma var.

Ancak Windows açılışı bile dakikalarca sürüyorsa veya plug&play (tak ve çalıştır) uyumu bileşenleri sistem tanımıyorsa ne yapmalı? CHIP, sisteminizi açılıştan itibaren nasıl optimize edebileceğinizi ve Windows altındaki çalışmanızı sistematik olarak nasıl hızlandırabileceğinizi gösteriyor.

Varolan sisteminizden memnun olmanız da sisteminizin daha hızlı çalışmasını sağlamak elinizde: Mutlaka ince ayar yapılacak bir yer vardır, hiçbir PC mükemmel bir şekilde konfigüre edilmemiştir, özellikle ülkemizde iki saat içinde toplanıp satılan PC'ler.

Az zahmetle mükemmel Windows konfigürasyonu

Microsoft'un işletim sistemlerindeki çoğu standart (default) ayar kaynakların gereksiz yere tüketilmesine neden olur. Elbette ki bunlara kendiniz elle müdahale etmelisiniz. Yapılan araştırmalara göre çoğu bilgisayar kullanıcısı sistemlerinin konfigürasyonu ile çok uğraşıyorlar. Kullanıcıların yaklaşık yarısı bir veya daha fazla günü sistemi için gözden çıkarmaya hazır.

Ancak çoğunlukla buna gerek yok-

tur, Registry'deki doğru bir kayıtlı veya Windows araçlarının doğru kullanımı ile amacınıza sandığınızdan daha çabuk ulaşabilirsiniz. Acil durumlarda shareware ve freeware programlar imdadınıza yetişebilir.

Sistemin ince ayarı için on dakikadan fazla zaman ayırmayan profesyonel kullanıcılardanansanız, sizin için de ilginç chipuçlarımız var.

Windows NT/2000 ve Me kullanıcıları da bu yazıda ince sistem ayarları için uygun bilgiler bulabilirler: NT/2000 altında görev zamanlayıcısı ile sık olarak kullanılan programlara yüksek bir öncelik verebilir, daha az önemli programların ise arkalanda (background) çalışmalarını sağlayabilirsiniz. Windows Me'deki yeni Sistem Geri Yükleme aracını öyle konfigüre edebilirsiniz ki gereksiz yere bellek alanını ziyan etmezsiniz ve ayrıca bu araç sisteminizi frenlemez de...

Doğru yerde A'dan Z'ye ince BIOS ayarları

Windows'u en iyi şekilde optimize etmeniz de iyi konfigüre edilmemiş bir BIOS bilgisayarınızın açılışını frenleyebilir. Arada fark şaşılacak düzeyde: CHIP testinde boot işlemini 120'den 40 saniyeye kadar düşürebildik. Nasıl mı? CHIP Özel'de BIOS hakkında her türlü bilgiyi bulabilirsiniz. Ve doğru chipuçları ile standart bir bilgisayardan üst uç bir bilgisayarın performansını alabilirsiniz.

► Standard CMOS Features

► Advanced BIOS Features

► Advanced Chipset Features

► Integrated Peripherals

► Power Management Setup

► PnP/PCI Configurations

BIOS Rehberi: CHIP, bilgisayarınızın BIOS'unu en iyi şekilde nasıl konfigüre edebileceğinizi gösteriyor.

İçerik

WINDOWS

- 24 Boot: Daha Hızlı Windows Açılışı ve Kapanışı
- 30 Registry: Gizli Parametrelerle İnce Ayar
- 38 Denetim Masası: Aygıt Çakışmalarını Çözmek
- 42 Sistem araçları: Bedavaya mükemmel konfigürasyon
- 48 Windows: Çalışmanızı Hızlandırın

BIOS

- 52 BIOS - faydalı mavi ekran
- 54 Advanced BIOS Features: Rizikosuz son sürat
- 58 Advanced Chipset Features: İnce ayarlar
- 62 Power Management Setup
- 66 Frequency/Voltage Control

Boot: Daha Hızlı Windows Açılışı ve Kapanışı

1 MSDOS.SYS dosyasının doğru olarak ayarlanması

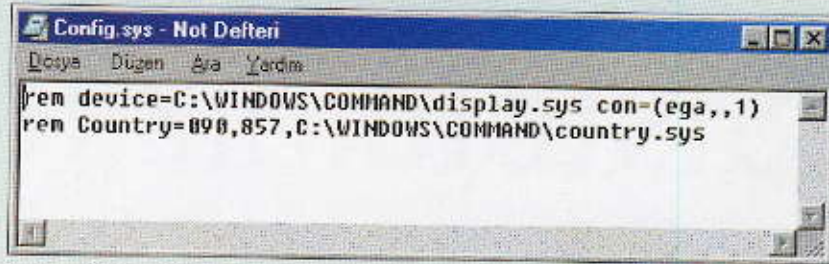
Problem: Standart konfigürasyonda Windows, ihtiyaç duymadığınız sürücüler ve programları da yükler, bunlar sadece boot işlemini yavaşlatır ve bellegi gereksiz yere işgal ederler.

Çözüm: Boot sırasında DOS bölümünün yönetiminden C: sürücüsündeki gizli MSDOS.SYS dosyası sorumludur. Dosyayı görünür yapmak için Explorer'da Görünüm (Araçlar)/Klasör Seçenekleri/Görünüm menüsüyle "Gizli dosya ve klasörler" menüsünde "Tüm dosyaları göster (Gizli dosya ve klasörleri göster)" seçeneğini işaretleyin ve Tamam ile onaylayın.

Dosyayı düzenlemeden önce dosyanın yazma korumasını kaldırmanız gerekiyor. Bunun için sağ fare tuşu ile dosyaya tıklayın ve Özellikler'i seçtikten sonra Salt okunur seçeneğini iptal edin ve Tamam ile pencereden çıkın.

Dosya üzerinde değişiklik yapmak için şimdi MSDOS.SYS üzerine çift tıklayın. Windows şimdi size dosyanın hangi programla açılacağını soracaktır. Bunun için en iyisi Notepad'i (Not Defteri) seçin.

MSDOS.SYS normal bir metin dosyasıdır, boot işlemini hızlandırmak için [Options] bölümüne şu satırları girin:

Sadece DOS modu için: Açılış dosyalarındaki kayıtları istediğiniz gibi düzenleyebilirsiniz.

Logo=0

Böylece açılışta Windows logolarının gösterilmemesini sağlamış olursunuz.

DblSpace=0

komutu Doublespace sürücüsünün yüklenmesini engeller. Bu seçeneği sadece sıkıştırılmış bir Doublespace sürücünüz yoksa kullanın.

DrvSpace=0

sıkıştırılmış Drivespace sürücüler için sürücünün yüklenmesini engeller. Eğer bir SCSI sürücüsüne sahip değilseniz ayrıca double buffer ayarını da iptal edebilirsiniz. Bunun için şu satırı ekleyin:

DoubleBuffer=0

2 AUTOEXEC.BAT ve CONFIG.SYS optimizasyonu

Problem: Windows 95 ve 98 DOS açılış dosyaları AUTOEXEC.BAT ve CONFIG.SYS üzerinden ihtiyaç duymadığınız real mode (gerçek kip) sürücülerini yüklüyor.

Çözüm: Sağ fare tuşu ile dosyanın üzerine tıklayıp Düzenle komutunu çalıştırarak metin editöründe dosyanın açılmasını sağlayın... "mode" komutunun bulunduğu her iki satırın başına "rem" ifadesini ekleyip sistem açılışında dikkate alınmamalarını sağlayın. Sadece Windows altında çalışıyorsanız ve DOS komut istemine geçmiyorsanız Türkçe klavye sürücüsü "keyb tr"yi de iptal edebilirsiniz. Zira Windows altında buna ihtiyaç duyulmaz, işletim sisteminin kendi klavye sürücüleridir. Daha sonra CONFIG.SYS'e çift tıkla-

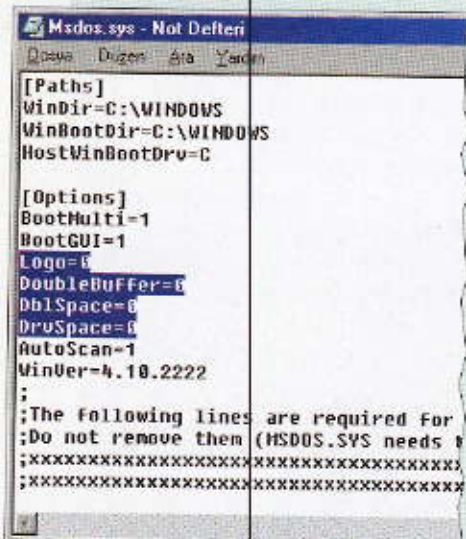
yın ve Notepad ile bu dosyayı düzenleyin. "display.sys" ve "country.sys" ile başlayan satırların önüne yine "rem" ifadesini ekleyip bunları iptal edin.

3 Soundblaster Live'da SB16 emülasyonu iptali

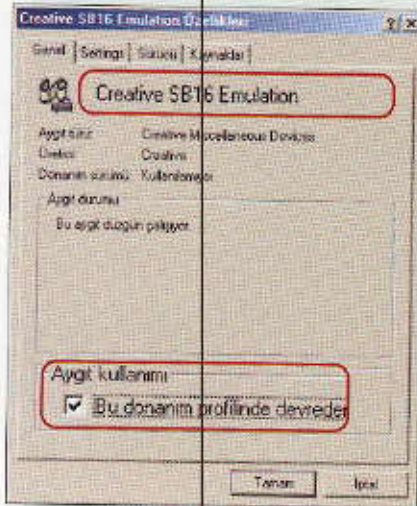
Problem: Yaygın olarak kullanılan bir ses kartı olan SoundBlaster Live AU-TOEXEC.BAT dosyasına, eski DOS oyunlarında da çalışabilmesi için kartın Soundblaster 16 gibi kullanılabilmesini sağlayan bir emülasyon sürücüsü kurar. Ancak bu sürücünün yüklenmesi biraz uzun sürebilir, eski DOS oyunları ile işiniz yoksa bu sürücüyü iptal etmek isteyebilirsiniz, ama bu sandığı kadar kolay değildir.

Çözüm: Bu emülasyona sadece komut isteminden DOS oyunlarını çalıştırıyorsanız ihtiyaç duyarsınız, diğer durumlarda Windows sürücüsü devreye girer. SBEINIT.COM dosyasının çalıştırılmasını sağlayan satırı AUTOEXEC.BAT dosyasından silseniz veya başına REM ifadesini ekleseniz bile bir sonraki Windows açılışında Soundblaster sürücüsü bu satırları otomatik olarak tekrar ekler. Bu durumda SBEINIT.COM dosyasının adını mesela SBEINIT.BAK olarak değiştirmek işe yarayabilir. Bu durumda bir sonraki açılışta söz konusu dosyanın bulunmadığına dair bir hata mesajı çıkar, yani program yüklenmez.

İkinci olasılık ise daha iyi bir çözüm: Denetim Masası'nda Sistem ile Aygıt Yöneticisi'ne ve ardından "Creative Miscellaneous Devices" bölümüne girin. "Creative SB16 Emulation"u işaretleyip Özellikler düğmesine tıklayın. Genel kartında "Bu donanım profilinde devreden çıkar" seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Ay-

İnce ayar: MSDOS.SYS dosyasında bazı fonksiyonları iptal edebilirsiniz, böylece Windows daha hızlı açılacaktır.

Fare tıklaması ile ince ayar: DOS altında oyun oynamıyorsanız Soundblaster Live emülasyonunu iptal edebilirsiniz.

gıt Yöneticisi şimdi emülasyonu kırmızı bir çarpı ile işaretleyecektir. Bu uyarı da Tamam ile onaylayın.

Emülasyonu iptal ettiyseniz Blaster değişkeni SET BLASTER'ı AUTOEXEC.BAT dosyasından başına "rem" ifadesini koyarak iptal edebilirsiniz. Bu değişken sadece DOS için gereklidir, Windows ses kartının kaynaklarını bundan bağımsız olarak yönetir.

4 Programların otomatik açılışlarını iptal etmek

Problem: Çoğu program standart olarak kendini Başlangıç dizinine kaydeder, yani Windows açılışta bunları otomatik olarak yükler. Ancak kullanıcıların istemediği bazı programlar da açılışta çoğunlukla otomatik olarak yüklenir, bunlar sadece boş yere bellek alanı tüketmezler, aynı zamanda Windows açılışını geciktirirler. Bu araçlara daha çabuk ulaşabilmenin faydası ise genelde azdır.

Çözüm: Windows 9x maalesef programların otomatik olarak açılması için üç seçenek (yer) birden sunuyor:

16 bitlik uygulamalar WIN.INI dosyası üzerinden çalıştırılıyor. Bu dosyayı herhangi bir text editörü ile düzenleyebilirsiniz. Açılışta otomatik olarak başlatılan programları [Windows] başlığında "load=" ve "run=" komutları yanında bulabilirsiniz.

32 bitlik uygulamalar ise çoğunlukla Registry'de kayıtlı olurlar. "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run"

ve "RunServices" dallarında bu programlar listelenir.

Programları otomatik olarak çalıştırabilen üçüncü öge ise Windows'un Başlangıç (Startup) dizinidir. Bu dizin Başlat menüsündeki Programlar altında bulunur.

Neyse ki Windows'ta tüm Autostart kayıtlarının merkezi düzenlenmesini sağlayan bir araç bulunur. Sistem Yapılandırma Aracı, Başlat menüsündeki Programlar/Donatılar/Sistem Araçları ile ulaşabileceğiniz Sistem Bilgileri'nin bir parçasıdır. Burada Araçlar menüsünde bu programı bulabilirsiniz. Başlat menüsündeki Çalıştır komutundan "msconfig" girerek de daha hızlı bir şekilde araca ulaşabilirsiniz.

Bu araçtaki değişik sekmelerle konfigürasyon dosyalarına erişebilirsiniz. İlgili kontrol kutucuklarını iptal ederek çalıştırılan programların açılışta iptal edilmelerini sağlayabilirsiniz.

5 Windows 95/98 login penceresini iptal etmek

Problem: Bir ağa bağlı değilseniz Windows'a girmek için çıkan login penceresini görmek ve geçmek zorunda değilsiniz. İptal düğmesine tıklayarak zaten herkes Windows masaüstüne ulaşabiliyor, o yüzden bu pencere gereksiz ve sadece zaman kaybı olabilir.

Çözüm: Çıkan mesajı atlamak için Windows'tan, Başlat/Oturumu Kapat ile çıkın. Login penceresi tekrar karşınıza çıktığında yeni bir kullanıcı adı girin ve şifre alanını boş bırakın. Tamam düğmesine tıkladığınızda Windows şifrenin onaylanmasını isteyecektir. Burada da hiçbir şey girmeyin

ve Tamam'a tekrar tıklayarak pencereyi kapatın. Bir sonraki açılışta login penceresi de karşınıza çıkmayacaktır.

6 Windows 2000 ve NT login'lerini iptal etmek

Problem: Tek başınıza bir bilgisayarda Windows NT/2000 ile çalışıyorsanız her açılışta çıkan login pencereleri canınızı sıkabilir.

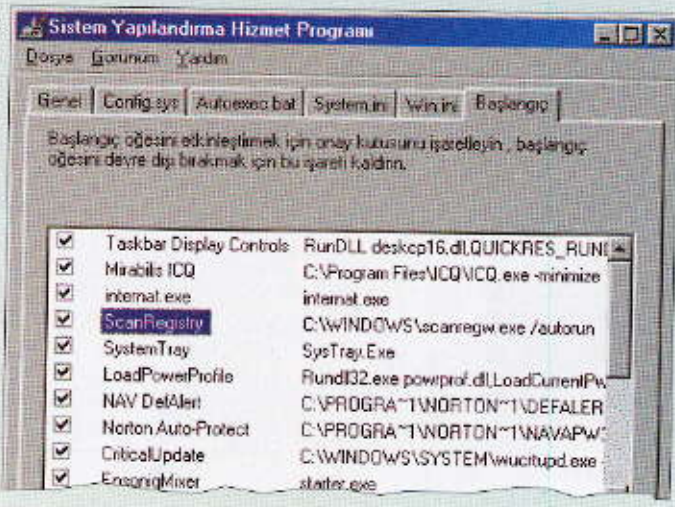
Çözüm: Registry'de değişiklikler yaparak Windows NT'nin login penceresini iptal edebilirsiniz. Bunun için HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon yolunu arayın ve Edit/New/String value ile üç yeni kayıt oluşturun: "AutoAdminLogon" kaydı "1" değeriyle, "DefaultUserName" kullanıcınızın adıyla ve "DefaultPassword" şifresi ile tanımlanmalıdır.

Windows'un açılışında artık otomatik olarak kendinizi sisteme tanıtmış olursunuz. Kullanıcıyı değiştirmek isterseniz, NT'nin boot'u sırasında [Shift] tuşuna basılı tutun.

Dikkat: Otomatik login'le NT/2000'in bazı güvenlik mekanizmalarını da iptal etmiş olursunuz, hem herkes artık verilerinize ulaşabilir, hem de şifreniz açık text olarak herkesin okuyabileceği şekilde kaydedilmiş olur.

Aynı şeyler Windows 2000 için de geçerli, ancak burada Microsoft otomatik login işlemini daha da basitleştirmiş. Ağınızda bir domain bulunmuyorsa Control Panel'de "Users and Passwords" altındaki "Users" sekmesinde "Users must enter a user name and password to use this computer" seçeneğini iptal etmeniz yeterli.

Tam kontrol: Sistem Yapılandırma Aracı'nın Başlangıç sekmesinde otomatik olarak yüklenen tüm programlar listelenir.

Registry: Gizli Parametrelerle İnce Ayar

7 Eski Registry kaydının geri yüklenmesi

Problem: Bir program veya sürücünün kurulumundan sonra Windows sürekli olarak çöküyor veya başlatılmıyor. Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır menüsü ve Aygıt Yöneticisi üzerinden de kaldırma işlemi gerçekleştirilemiyor.

Çözüm: Bu durumda sistem dosyalarının eski sürümlerini kullanabilirsiniz. Windows 98 her açılışta USER.DAT, SYSTEM.DAT, WIN.INI ve SYSTEM.INI dosyalarının yedeklerini alır. Yeniden oluşturmak için SCANREG.EXE DOS programı (Kayıt Denetleyicisi) kullanılabilir. Komut istemini açın ve "scanreg /restore" komutunu girin. Şimdi alınan yedeklerin oluşturulma tarihleri ile birlikte görüntülediği bir liste çıkacaktır. Bunlar CAB uzantılı dosyalara kaydedilmiştir. Yön tuşları ile bunlardan birini seçin ve Geri Yükle'ye (Restore) basın. Bilgisayar yeniden başlatıldıktan sonra seçili yapılandırma tekrar etkin olacaktır.

8 Registry kontrolü ve otomatik tamiri

Problem: Bir programın kaldırılması sırasında bilgisayar kilitlenmiş. Bir sonraki açılışta Windows bir VXD dosyasına ihtiyaç duyduğunu söylüyor ve boot işlemi sırasında takılıp kalıyor.

Çözüm: Bu hata bir kaldırma işlemi temiz bir şekilde bitmemişse ortaya çıkar. Dosyalar silinse bile registry'de halen bunlarla ilgili bazı kayıtlar kalmış olabilir.

Windows 98, açılışta otomatik olarak çalıştırılan ve bu tip problemleri normalde kendiliğinden düzelten bir kayıt denetleyicisi ile geliyor. Ancak işletim sistemi daha açılmakta bile sorun çıkarıyorsa, elbette ki bu güvenlik mekanizması da yüklenemeyecek ve bir işe yaramayacaktır.

Bu durumda DOS altında tekrar SCANREG.EXE aracını kullanabilirsiniz. "scanreg /fix" komutuyla program kendiliğinden registry'deki hataları bulup ortadan kaldırır, böylece sisteminiz tekrar düzgün çalışabilir.

9 Uygulamayı kısayol menüsünden seçmek

Problem: Windows, Registry'de uygulamalar ve dosya uzantıları arasındaki ilişkilendirmeleri de kaydeder. Normalde bu pratik bir şeydir, zira böylece ilgili uygulama bir dosyaya çift tıklanarak açılabilir. Dosyayı başka bir programla açmak istiyorsanız izlemeniz gereken yol biraz daha dolambaçlıdır.

Çözüm: Bir dosyayı düzenlemek için başka bir program seçmek istiyorsanız normalde [Shift] tuşuna basılı tutup sağ fare tuşu ile dosya üzerine tıklarsınız ve açılan kısayol menüsünden "Birlikte aç"ı seçersiniz. Registry'de bir kaydı değiştirerek bunun için en azından [Shift] tuşuna basmaktan tasarruf edebilirsiniz.

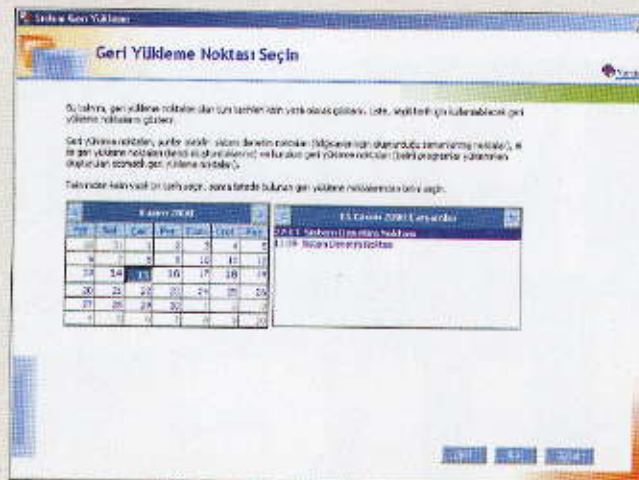
REGEDIT.EXE ile Kayıt Düzenleyicisi'ni açın ve HKEY_CLASSES_ROOT\Unknown\shell\openas\command anahtarını bulun. Burada sağ pencerede "Varsayılan" kaydına çift tıklayın ve çıkan değer verisini arabelleğe kopya-

NİHAyet STABİL BİR WINDOWS

Windows Me ile Sistem Geri Yükleme

Yeni Windows Millennium Edition'da eski sistem dosyalarının geri yüklenmesi eski sürümler Windows 95 ve 98'e göre çok daha kolay bir şekilde gerçekleşiyor. İşletim sisteminin Sistem Geri Yükleme (Restore) fonksiyonunu Başlat menüsünde Programlar/Donatılar/Sistem Araçları altında bulabilirsiniz, bu araç sadece registry ve her iki INI dosyasını geri yüklemekle kalmıyor, aynı zamanda kurulu programlarla birlikte tüm sistemi yedekleyip geri yüklüyor.

Bir takvimden, hangi zamana ait Windows konfigürasyonunu geri yüklemek istediğinizi seçebilirsiniz. Ayrıca mesela yeni bir sürücünün kurulumundan önce ek geri yükleme noktaları koyabiliyorsunuz, böylece güncel konfigürasyonu kaydetmiş oluyorsunuz. Windows Me bu verileri sürücünde "_RESTORE" adındaki gizli bir dizinde saklıyor. Kurulumdan daha birkaç gün sonra bile bu dizinin boyu-

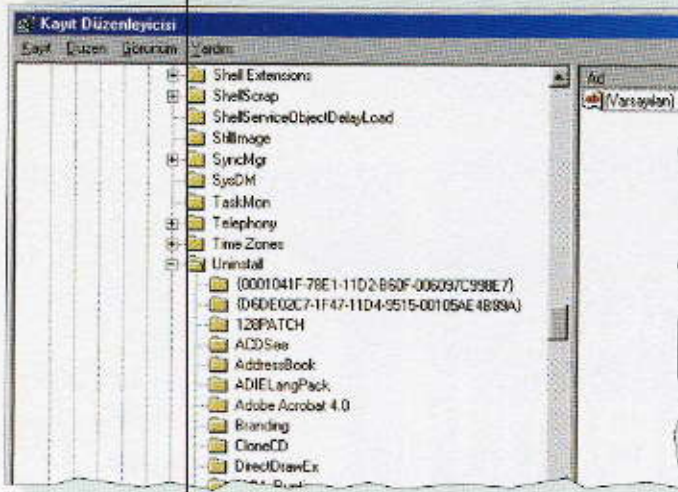

tu oldukça artabiliyor.

Bu araç için çok fazla disk alanını heba etmemek için Sistem/Başarım/Dosya Sistemi altında sistem geri yükleme için ne kadar yer rezerve edileceğini bir ayar çubuğu ile ayarlayabilirsiniz, bu değeri ihtiyaçlarınıza ve disk kapasitenize göre istediğiniz gibi seçebilirsiniz.

Eğer Windows açılışta problemler çıkarırsa bilgisayarınızı bir boot disketi ile açmalı ve sonra da 7. ipucunda da anlatıldığı gibi Windows\Command dizinin- den SCANREG.EXE programını çalıştırmalısınız.

Takvimden seçin: Windows'un yeni Sistem Geri Yükleme'si ile istenilen bir sistem konumunu komple yedeklemek ve geri yüklemek mümkün.

Artık kayıtları silmek: Registry'nin bu dizininde Ekle/Kaldır listesinde kayıtlı tüm programlar listeleniyor, istediğinizi buradan silebilirsiniz.

12 Windows NT ile daha hızlı yeniden başlatma

Problem: Windows NT'nin kapatılması çok uzun sürüyor.

Çözüm: Windows NT'nin sadece boot aşaması diğer işletim sistemlerine göre daha yavaş değildir, aynı zamanda işletim sisteminin kapatılması da daha uzun sürer. Registry'deki bir kayıtlı dakikalarca süren kapanışı kısaltabilirsiniz. Ancak bunun için NT Service Pack 4 veya daha üstünün sisteminize kurulu olması gerekiyor.

Registry'de HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon anahtarını aşın ve yeni string değeri olarak "EnableQuickReboot" girin ve "1" değerini verin ve Windows'u yeniden başlatın.

Şimdi [Ctrl]+[Shift]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonu ile Windows NT'yi çok daha kısa bir zaman zarfında kapatabilirsiniz. İşletim sistemi daha sonra otomatik olarak tekrar başlar.

Dikkat: Windows halen bellekte bulunan verileri yedeklemez. Bu yüzden önce tüm uygulamaları kapatın ve kapatma komutunu çalıştırmadan günlük dokümanları kapatın.

13 Kurulum artıklarından sistemi arındırmak

Problem: Dosyalar silinirken bazen yanlışlıkla bir programın kurulum rutininin Log dosyaları da silinebilir, bunun sonucunda programı Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır seçeneği ile kaldırmak mümkün olmaz. Gerçi artık program dizinini elle sile-

bilirsiniz, ancak kurulu programların listesinde ilgili kayıt halen kalır.

Çözüm: Gereksiz kayıtları silmek için Registry'de HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall anahtarına geçin. Burada Denetim Masası'nda kayıtlı tüm programların kayıtlarını bulabilirsiniz. Şimdi istediğiniz anahtarları kendiniz silebilirsiniz.

14 Başlat menüsünün animasyonunu iptal etmek

Problem: Windows'un Başlat menüsüne bir animasyon entegre edilmiştir. Başlat düğmesine tıkladığınızda menü yukarı doğru açılır. Bu gerçi göze güzel görünür, ancak alt menüler arasındaki dolaşımı yavaşlatır.

Çözüm: Başlat menüsünün hareketlerini Registry'den ayarlayabilirsiniz. HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop dizinine geçin ve burada "MenuShowDelay" karakter dizisini arayın. Böyle bir dize değeri yoksa yeni birini oluşturun.

Bu kaydın değeri menünün açılmasının gecikme süresini milisaniye olarak belirler. Maksimum "65000" girebilirsiniz, "0" menüyü hemen açar.

15 8+3 dosya adlarını devre dışı bırakmak

Problem: Kısa dosya adlarının oluşturulması NTFS'yi çoğunlukla gereksiz yere frenler.

Çözüm: NTFS dosya sistemini Registry üzerinden etkileyebilir ve nadir olarak kullanılan fonksiyonları iptal edebilirsiniz. Bunun için HKEY_LOCAL_

MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\FileSystem dizinini arayın. Burada "NtfsDisable8dot3NameCreation" değerini bulabilirsiniz. Normalde bu anahtarın değeri "0"dır.

Bu fonksiyonu "1" olarak değiştirirseniz ve böylece etkin hale getirirseniz Windows NT/2000 uzun dosya adının yanında 8+3 formatında da kısa bir dosya adının oluşturulmasından vazgeçer. Bu dosya ve dizin adı, mesela Programlar için "Progra~1", sadece uzun dosya adları ile anlaşılamayan 16 bitlik uygulamalar için gereklidir. Bu fonksiyonu iptal ederseniz dosya erişimi biraz da olsa hızlanacaktır. Varolan dosya adları üzerinde bu fonksiyonun bir etkisi ise yoktur.

TWEAK UI

Hızlı Registry Değişiklikleri

Registry'nin dallanıp budaklanmış anahtarlarında kaybolmak istemiyorsanız ve registry'de küçük değişiklikler ve ayarlar yapmak istiyorsanız bunun için tasarlanmış bir program da kullanabilirsiniz.

Microsoft, daha Windows 95 için bile Powertoy's kapsamında Tweak UI aracını, bu yazıda da anlatılan bazı registry değişikliklerini fare tıklaması ile yapabilmek için, sunmuştu.

► Tweak UI'yi Windows 98 CD'sinde \tools\reskit\powertoy dizininde bulabilirsiniz. Windows 98 SE'de ise maalesef mevcut değil.

Ancak bu işletim sistemine sahip olanlar da Tweak UI'yi internet'teki download sitelerinden (www.microsoft.com, www.download.com gibi) indirebilirler. Tweak UI Windows 95 ve sonrasındaki tüm işletim sistemlerinde çalışıyor. Aracı kurmak için TWEAKUI.INF dosyasına sağ tuşla tıklamak ve Yükle komutunu çalıştırmak gerekiyor.

► Tweak UI'den çok daha başarılı bir program ise yine freeware bir program olan X-Setup. Bu programla Windows sisteminizde yaklaşık 400 değişiklik birden yapabiliyorsunuz, ancak bunlar sadece registry ile ilgili değildir. Bu programı da Ocak 2001 CHIP CD'sinde veya www.xteq.com web adresinde bulabilirsiniz.

Denetim Masası: Aygıt Çakışmalarını Çözmek

16 Sarı ünlem işaretlerini ortadan kaldırmak

Problem: Soundblaster AWE 32 modeli ISA veriyolunu kullanan bir ses kartı monte ettikten sonra Windows'un Aygıt Yöneticisi kartı sarı bir ünlem işareti ile işaretliyor ve aygıtın çalışmadığını söylüyor. Gerçekten de karttan herhangi bir ses çıkmıyor.

Çözüm: Özellikle eski ama plug&play (tak ve çalıştır) uyumlu olmayan kartlarda çoğunlukla diğer aygıtlarla interrupt çakışmaları söz konusu olabiliyor. PCI kartlardan farklı olarak ISA kart-

chipucu daha: Bu kart PCI ethernet kartları ile aynı kaynakları kullanmasıyla ünlü, çoğunlukla da bu çekişmeden ethernet kartı galip çıkar ve ses kartından herhangi bir ses alamazsınız. Bu durumda az önce anlattığımız chipucu da bir işe yaramaz.

Pratikte kartı yine de sorunsuz kurup çalıştırabilmek için şu yöntem kabul görmüştür: Önce sadece ses kartını takın ve daha sonra Windows'u kurun. Soundblaster AWE böylece normalde Interrupt 5'i kullanacaktır. Daha sonra Windows'u kapatıp ethernet kartını monte edin ve bilgisayarı yeniden başlatıp kartın sürücülerini kurun. Windows ethernet kartı (ağ bağdaştırıcısı) için otomatik olarak başka bir boş interrupt verecektir.

17 BIOS Setup üzerinden Interrupt problemi çözümü

Problem: Eski ISA kartlarında çoğunlukla Windows'un başka bir aygıt için de aynı kesme isteğini ataması söz konusudur. Bunun sonucunda kart çalışmaz.

Çözüm: Windows 95'ten beri işletim sistemi, Interrupt veya DMA kanalı gibi kaynakların dağıtımını da üstlenmiştir. Ancak bu işi kısmen yetersiz olarak yerine getirir ve ISA kartları çalışmayabilirler.

Böyle bir durumda kesme isteklerinin kontrolünü BIOS'a devretmeli ve burada elle kendiniz müdahale etmelisiniz. "PnP/PCI Configurations" menüsünde (bunun adı BIOS'tan BIOS'a göre farklı olabilir) "PNP OS Installed" kaydını bulacaksınız, bunun değerini "No" olarak ayarlayın.

Daha sonra "Resources Controlled By" seçeneğini Manual olarak değiştirin ve "IRQ Resources" altında ISA kartının kesme isteğinin BIOS tarafından belirlenmesini sağlayın.

Bu da bir işe yaramazsa Windows'ta ayrıca BIOS'un artık interrupt atanmasında söz sahibi olacağını da belirtmeniz gerekiyor. Bunun için Aygıt Yöneticisi'ni açın ve Sistem Aygıtları'nda "PCI yol" kaydına çift tıklayıp Ayarlar sekmesinde "BIOS no. kullan" seçeneğini işaretleyin. Tamam ile pencereyi kapatıp Windows'u yeniden başlatın.

18 Windows'un çift tanıdığı aygıtların kaldırılması

Problem: Yeni bir sürücü kurarak daha önce çalışmayan bir aygıtı hayata döndürdüyseniz Aygıt Yöneticisi'nde bu aygıtla ilgili iki kayıt birden olabilir. Ancak kart kısmen çalışmayabilir.

Çözüm: Böyle bir durumda ilgili aygıt için iki kaydı da silin ve Windows'u yeniden başlatın. Plug&Play desteği sayesinde işletim sistemi bir sonraki açılışta kartı tanıyacak ve sürücülerini kuracaktır -zira bu sürücüler de artık daha önce olduğu gibi sistemde mevcuttur.

19 Windows 2000'de ACPI PC'yi devre dışı bırakmak

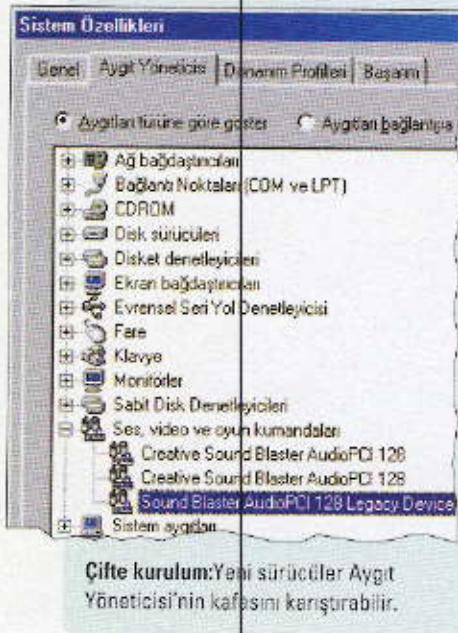
Problem: Windows 2000 yeni bir bilgisayarı ACPI-PC olarak tanır. Daha sonra işletim sistemi tüm PCI kartları için Interrupt 9'u ayarlar. Sonuçta SCSI yazıcılarla CD yazmada sürekli buffer underrun hata mesajları ile karşılaşılır.

Çözüm: Windows 2000, ACPI'yi (Advanced Configuration and Power Management Interface) tam olarak destekleyen ilk işletim sistemi. Bu standart plug&play için avantajlar sağlıyor ve bilgisayar için gelişmiş bir güç yönetimi fonksiyonu sunuyor.

Genelde bunlar sorunsuz çalışır da. Birçok aygıtın tek bir interrupt'ı paylaşması da spesifikasyonlara uygundur, daha doğrusu böyle öngörülmüştür. Ancak yukarıda tarif edildiği gibi kısmen problemler de ortaya çıkabilir. Windows 2000 maalesef bir ACPI bilgisayarı interrupt'ların başka adresler boş olsa bile manuel olarak değiştirilmesine izin vermiyor. Böyle bir durumda bilgisayarı Standard PC olarak ayarlamak tavsiye edilir.

Bunun için de değişik olanaklar var. En basiti Windows kurulumundan önce ACPI fonksiyonlarını BIOS'tan iptal etmek. Maalesef çoğu BIOS sürümü ise buna izin vermezler.

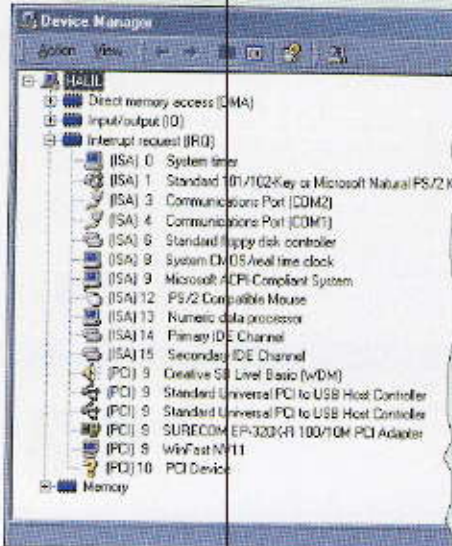
Siz de BIOS'un engeline takıldıysanız ikinci yolu deneyebilirsiniz: Windows 2000 kurulum sırasında ek SCSI bağdaştırıcılarının kurulumu için [F6] tuşuna basmanızı istediğinde bu tuş yerine [F5]'e basın. Böylece karşınıza

lar başka bir aygıtla interrupt (kesme isteği) paylaşamıyorlar ve bu yüzden Windows tarafından devre dışı bırakılıyorlar. Böyle bir durumda ancak manuel bir müdahale sorunu çözebilir.

Öncelikle Aygıt Yöneticisi'ni açın ve çalışmayan kartın kaydına çift tıklayın. Kaynaklar sekmesinde Windows, aygıtın o an hangi interrupt'ı kullandığını gösterir. "Çakışan aygıt listesi" alanında Soundblaster AWE'nin hangi kartla kesme isteğini paylaşmadığını görebilirsiniz. Şimdi "Otomatik ayarları kullan" seçeneğini iptal edin ve "Kesme isteği" kaydını işaretleyip Ayarlar Değiştir düğmesine basın. Şimdi yeni ve kullanılmayan bir IRQ seçtikten sonra Windows yeniden başlamak isteyecektir.

Soundblaster AWE 32 ile ilgili bir

Programlanmış hata: Windows 2000, tüm PCI kartları için Interrupt 9'u ayarlıyor.

standart bazı bilgisayarların bir listesi çıkacaktır. Burada Standard PC'yi seçin.

Windows 2000'i komple baştan kurmak istemiyorsanız geriye sadece bir yol kalıyor: Aygıt Yöneticisi'ni açın ve Computer altında ACPI PC'yi işaretleyin. Action menüsünde Properties'e

tıklayın ve Driver sekmesine geçin.

Şimdi "Update Driver" düğmesine ve sonra da "Next" düğmesine tıklayın ve "Display a list of the known drivers for this device so that I can choose a specific driver" seçeneğini etkinleştirdikten sonra tekrar "Next"e tıklayın ve bir sonraki pencerede "Show all hardware of this device class" seçeneğini etkinleştirin.

Pencerenin sağ tarafında şimdi "Standard PC"yi seçin ve "Next" düğmesine basın. Birkaç uyarı ve onaylamadan sonra Windows yeni sürücüyü kuracak ve sistemin yeniden başlatılmasını isteyecektir. Bu sırada tekrar donanım algılamasını çalıştıracaktır. Masaüstü tekrar görüldüğünde aygıtlar birçok interrupt'a dağıtılmış demektir.

Microsoft'un, ACPI'nin iptal edilmesi ile ilgili bu yolun uygulanmaması gerektiğini ısrarla belirtmesine dikkat edin. Pratikte gerçi bu yöntem her zaman işe yarar, ancak bunun için kimse size bir garanti veremez, bu işlem Windows kurulumunuzun bozulmasına ve sistemin açılmamasına da neden olabilir.

WINDOWS ME

Arka Kapıdan DOS'a Boot

Yeni Windows Me, saf bir DOS ortamına boot etmeye izin vermiyor. Bunun nedeni işletim sisteminin bu şekilde kilitlenmelere karşı daha güvenli olması, zira açılışta artık 16 bitlik sürücüler yüklenmiyor.

Ancak diğer yandan da bazı çok önemli DOS programlarının da kullanılması mümkün olmuyor, mesela BIOS için Flash güncelleme araçları kullanılamıyor.

Windows'un Millennium Edition'u yine de bir boot disketi yaratmayı sağlıyor. Bu seçeneği her zaman olduğu gibi Denetim Masası'nda Program Ekle/Kaldır - Başlangıç Disketi altında bulabilirsiniz.

Disket daha sonra açılış menüsünde CD-ROM sürücülü ve sürücüsüz alışıldık seçeneklerin yanında bir de En Basit Önyükleme seçeneğini sunar. Bu mod özellikle sürücülere karşı hassas BIOS güncellemeleri için tavsiye edilir.

Sistem Araçları: Bedavaya Mükemmel Konfigürasyon

20 Windows'un akıllıca yeniden kurulması

Problem: İşletim sisteminin kurulumundan birkaç ay sonra sistemin çalışmasında gözle görülür bir yavaşlama oluyor.

Çözüm: Ne kadar çok program kurarsanız, Windows da o kadar çok yavaşlar, maalesef bunu değiştirmek mümkün değil. Bunun suçu bir yandan Registry'ye eklenen yeni kayıtlar, diğer yandan da her uygulamanın sabitdiske kopyaladığı sistem dosyalarıdır.

Maalesef programların kaldırılması (uninstall) da çoğunlukla işletim sisteminin daha hızlı çalışmasını sağlamaz, zira registry'de halen artık kayıtlar kalmaya devam eder ve bunlar her açılışta tekrar yüklenirler.

Ne yaparsanız yapın sonunda işletim sisteminin baştan kurmak en iyi çözüm gibi görünecektir. Yine de bu işi biraz basitleştirebilirsiniz.

Windows kurulumundan önce sabit-

diskte 500 MB ile 1GB arasında bir partition oluşturun ve bunu sadece yedeklemeler için kullanın. Daha sonra Windows'u sizin için en uygun olan konfigürasyonda kurun. Ayrıca donanımlarınız için en yeni sürücülerini temin edin ve bunları kurun.

Denetim Masası'nda Sistem kaydını açın ve burada Başarım/Sanal Bellek'e tıklayın. "Sanal bellek ayarlarını kendim belirleyeyim." seçeneğini etkinleştirin ve takas dosyasının başka bir sabitdiske kaydedilmesini sağlayın.

Bilgisayarınızda en az 128 MB RAM varsa sanal belleği komple iptal edebilirsiniz de. Gerçi buna mutlaka gerek yok, ancak böylece yedekleme sırasında daha az bellek alanı kullanılmasını sağlarsınız ve ileride verilerin geri yüklenmesini hızlandırmış olursunuz.

Windows Explorer ile her iki sistem dizini "C:\Windows" ve "C:\Program Files" dizinlerini başka bir sürücüye kopyalayın ve bunların isimlerini mesela "Xwindows" ve "Xprogram Files"

olarak değiştirin. Windows'un ileride tekrar orijinal hale gelmesi için her iki X dizinini Explorer ile C: sürücüsüne kopyalayın.

Daha sonra "Program Files" dizininin adını "Old Program Files" ve "Xprogram Files" dizinin de adını "Program Files" olarak değiştirin. Bilgisayarı yeniden başlatın ve komut isteminde açın. "ren" DOS komutunun yardımıyla "Windows" dizininin adını "Oldwin" ve "Xwindows" dizininin de adını "Windows" olarak değiştirin.

Bilgisayarı bir kez daha yeniden başlattıktan sonra eski Windows konfigürasyonunuza tekrar sahip olabilirsiniz. Şimdi "Old Program Files" ve "Oldwin" dizinlerini silebilirsiniz.

Windows'un yedeklenmesi, eğer bilgisayarınızda ikinci bir işletim sistemi varsa, çok daha çabuk gerçekleşebilir. İkinci sistemden "Program Files" ve "Windows" dizinlerini başka bir yere kopyalayabilir ve ileride tekrar geri alabilirsiniz.

21 Registry'ye gizli bir komutla ince ayar yapmak

Problem: Zamanla Registry dosyalarının boyutu giderek artar ve Windows açılışı da giderek yavaşlamaya başlar.

Çözüm: SCANREG.EXE kayıt denetleyicisi belgelenmemiş bir parametre sunuyor, böylece Registry'deki kullanılmayan yerler siliniyor ve veri tabanının boyutu azalıyor. Bilgisayarı DOS komut isteminde açın ve şu komutu girin: "scanreg /opt".

22 DLL dosyalarının çalışmasını önlemek

Problem: Eski bir Shareware programını kurduktan sonra sürekli olarak sistem kilitlenmeleri ile karşılaşıyorum. Uninstall rutini de çalışmıyor.

Çözüm: Özellikle eski programlar bazı DLL dosyalarının kendilerine ait sürümlerini sisteme kopyalamayı ve böylece Windows 98'in yeni dosyalarının üzerine yazmayı seviyorlar. İşlevsellik-

menüsünde Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Sistem Bilgisi/Araçlar altında bulabilirsiniz. Program açıldıktan sonra önce Ayarlar düğmesine tıklayın ve burada "Değişen dosyaları denetle" ve "Silinmiş dosyaları denetle" seçeneklerini işaretleyin. Tamam ve Başlat düğmelerine tıklayarak arama işlemi başlatın.

Sistem Dosyası Denetleyicisi bulunan sistem dosyalarının tarihini bir kontrol dosyasındaki tarihlerle karşılaştırır. Eğer değişen bir şey varsa size bir uyarı gösterilir ve ne yapılması gerektiği sorulur. Burada, kontrol dosyasını güncellemek, orijinal dosyayı Windows CD'sinden geri yüklemek, uyarıyı dikkate almamak veya değiştirilen tüm dosya sürümlerini kontrol dosyasına aktarmak gibi seçenekleriniz var. Orijinal dosyanın geri yüklenmesine karar verdiyseniz program isteginize bağlı olarak varolan dosyaların bir yedeğini de alabiliyor.

Dikkat: Mesela Windows 98 altında MS Office 97 kuruluysa bu araç daha eski tarihlere sahip bazı sistem dosyaları buluyor. Orijinal dosyaları tekrar sisteme geri yüklerseniz MS Office artık çalışamaz hale geliyor. Başka programlar da mesela CAPI2032.DLL dosyasının kendilerine ait sürümlerini sisteme yükleyebiliyorlar, bunun da aynı şekilde silinmemesi veya değiştirilmemesi gerekiyor.

Sistem Dosyası Denetleyicisi'nin sonuçlarına bu yüzden çok dikkat etmek gerekiyor. Eğer yanlış bir dosya güncelleme işlemi yaparsanız Windows konfigürasyonunuzu tamir edilemeyecek bir duruma getirebilirsiniz. Probleminizi çözmek için özellikle 1995 ve öncesi tarihli dosyalara dikkat edin ve bunları Windows'un kendi dosyaları ile güncelleyin. Sistem Dosyası Denetleyicisi'nin ayrıca her değişiklikte bir güvenlik yedeği almasını da sağlayın.

23 Sürücüyü FAT32 dosya sistemine çevirmek

Problem: DOS'tan kalma dosya sistemi FAT16 gereksiz yere sabitdisk alanının kaybına neden olur, zira birkaç baytlık küçük dosyalar için bile sürücü kapasitesine bağlı olarak 32 KB'a kadar disk alanı işgal edilmesine yol açar.

Çözüm: Dosya sistemi bir sürücüdeki dosyaları İngilizce'de cluster adı veri-

SİSTEMİ KURTARMAK

Daha Fazla Güvenlik İçin Checkpoint'ler

Windows'u sisteminizi geri yüklemenin 20. ipucunda anlatılan yolundan başka kullanıcının üzerinden kopyalama işini alan özel yazılımlar da vardır.

► Norton Ghost (yaklaşık 71 dolar, www.symantec.com) veya PowerQuest'in Drive Image'i (yaklaşık 70 dolar, www.powerquest.com) gibi programlar tüm konfigürasyonu bir image dosyasına kaydedebilir ve bu dosya sayesinde sistemin eski durumunu geri yükleyebilirler. 20. ipucunda anlatılan yöntemden farklı olarak bu yedekleme Windows NT ve 2000 altında da gerçekleştirilebilir (sadece Drive Image ile).

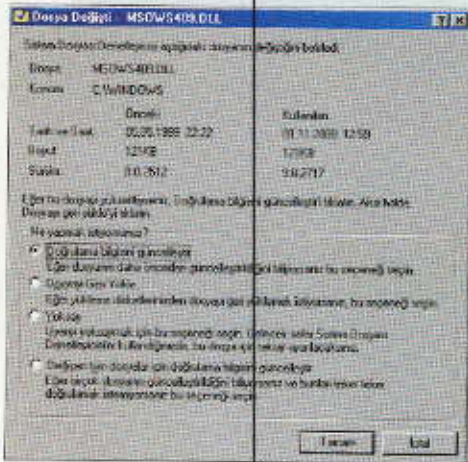
► PowerQuest'in Drive Image programının yanısıra bir de Second Chance (yaklaşık 70 dolar, www.powerquest.com) adında başka bir programı daha vardır, bununla bir sürücünün kurulumundan önce sistem konfigürasyonunun checkpoint'ini alabilir ve ileride problemler çıktığında bu noktaya sistemi geri getirebilirsiniz. Second Chance şu an için sadece Windows 95 ve 98 altında çalışıyor.

► Windows Me'yi Sistem Geri Yükleme ile kuranlar da benzer bir işlevsellğe sahip olabilirler. Serbestçe ayarlanabilen geri yükleme dosyasının boyutu, yeni işletim sistemine entegrasyon ve ayrı programlar için ayrıca para ödemeye gerek kalmaması Windows Me'nin Sistem Restore'unun en önemli avantajları.

► Adaptec'in GoBack'i 2.2 sürümünde (yaklaşık 70 dolar, www.adaptec.com) işletim sisteminin altında çalışıyor.

Yani Windows çökmeleri de bu araç etkilemiyor. Bilgisayar yine özel bir ekranla boot edebiliyor ve kullanıcı çalışan bir Windows konfigürasyonunu yükleme şansına sahip olabiliyor.

► Amerikan firması Config-Save (www.configsafe.com), Windows 9x'in yanında NT ve 2000 işletim sistemlerini de destekleyen tek sistem geri yükleme yazılımını sunuyor. ConfigSave 3.0'ın Desktop Edition'unun (yaklaşık 40 dolar) 14 günlük deneme sürümü ayrıca aynı siteden download edilebilir.

Gizli araç: Sistem Dosyası Denetleyicisi değiştirilmiş sistem dosyalarını buluyor.

leri farklı olduğu için, Windows bu dosyalara eriştiğinde sistem çökmeleri meydana gelebilir. İşletim sistemi bu yüzden sürekli olarak en önemli DLL dosyalarını gözetir ve değiştirildiklerinde Windows\sysback dizininden bir sonraki açılışta otomatik olarak bunları yükler.

Ancak bu da çok mükemmel bir şekilde gerçekleşmez. Windows 98'e entegre edilmiş "Sistem

Dosyası Denetleyicisi" ile çok güzel bir şekilde değiştirilmiş DLL dosyalarını tespit edebilirsiniz. Programı Başlat

len eşleştirme birimleri ile yönetir. 16 bitlik bir dosya sistemi olarak FAT16 bu eşleştirme birimlerinin maksimum 65.536 tanesini kontrol altında tutabilir. Bu dosya sisteminde sürücülerin 2 GB'lık bir kapasiteye sahip olabilemele-

Internet Explorer'i silmek: 98lite freeware programı ile hiç problem değil.

ri için her bir cluster'ın 32 Kbyte boyutunda olması gerekir.

1 KByte boyutunda bir dosyayı bu tip bir sürücüye kopyaladığınızda oto-

matik olarak tüm bir cluster'ı işgal edecektir. Yeni bu dosyanın disk alanı ihtiyacı 32 Kbyte'a çıkacaktır, ancak bunun 31 Kbyte'ı boşa gitmiş olacaktır. Büyük dosyalar birden çok cluster'a dağıtılırlar, burada da dizinin en son birimi gereksiz yere disk alanı işgal edecektir.

Disk alanınızın boş yere heba olmasını istemiyorsanız FAT32 dosya sisteminde terfi etmelisiniz. FAT32 teorik olarak yaklaşık 4.3 milyar cluster'a kadar yönetebiliyor ve bunların boyutu da çok daha az olabiliyor. Windows standart olarak bir birimin FAT32'deki boyutunu 4 Kbyte olarak ayarlıyor. Yani 1 Kbyte boyutunda bir dosya kaydedilince sadece 3 KB boşa gitmiş oluyor. Özellikle metinler veya internet'ten çektiğiniz resimler gibi birçok küçük dosyayı diskinize kaydetmişseniz FAT32'ye terfi etmek size birkaç MB daha fazla disk alanı kazandıracaktır.

Windows 98'de, FAT16 dosya sisteminin FAT32'ye dönüştürebileceğiniz bir araç mevcut. Sürücü Dönüştürücü'sünü (FAT32) Programlar/Donatılar/Sistem Araçları altında bulabilirsiniz. Ancak ne Windows 95'in ilk sürümünün, ne de Windows NT'nin bir FAT32 sürücüsüne erişemeyeceğini ve kullanamayacağını unutmayın.

Windows Millennium'da ise bu aracın DOS sürümünü kullanmanız gerekiyor. Başlat/Çalıştır ile CVT.EXE dosyasını çalıştırın.

24 Internet Explorer'i sistemden kaldırmak

Problem: Netscape Navigator ile sörf yapmayı daha çok seviyorsunuz veya bir internet bağlantısına sahip değilsiniz. Bu yüzden Internet Explorer'i kullanmak istemiyorsunuz, ancak Windows 98 ile birlikte Internet Explorer

SABİTDİSK ERIŞİMLERİNİ OPTİMİZE ETMEK

Sabitdisk Defragmentasyonu

Sabitdisk kapasitesi günümüzde çok önemli bir role sahip değilse de önlerdeki bir yer her zaman talep görür. CHIP, sabitdisk birleştirmesinde nelere dikkat etmeniz gerektiğini açıklıyor.

Windows kurulumunun üzerinden ne kadar geçmişse sisteminiz o kadar yaşlar, aynı zamanda sabitdisk de ilk günkü performansı ile çalışmayacaktır. Bunun nedeni donanım değil, Windows dosya sistemlerinin bir özelliğidir. Yeni eklenen programlar ve dosyalar sıkça fragmanle edilmiş (dağınık) olarak kaydedilir.

Bu ne demektir? Windows'u taze kurduysanız tüm dosyaları diskin başına kopyalanacaktır ve bu veriler bu şekilde arka arkaya sıralanacaktır. Aynı şey ilk kurulan programlar için de geçerlidir. Ancak ileride dosyalar veya programlar sildiğinizde boşluklar oluşacaktır, dosya sistemi bunları yeni kurulan programlar veya diğer dosyalarla dolduracaktır. Eğer bu boşluklar bir dosya için yeterli değilse kalan kısım diskin başka bir yerine kaydedilecektir. Mesela büyük bir EXE dosyası, mesela WINWORD.EXE, yüklenmesi gerektiğinde disk dolu bu durumda parçaları bulmak için daha fazla zorlanacaktır.

Defrag programları dosyaların her bir parçasını tekrar bir araya getirirler ve böylece yükleme süresini kısaltırlar. Ayrıca çoğu araç bazı dosyaları diskin baş-

Optlog - Not Deflen				
Dosya Düzen Etme Yardım				
Program Launch Optimization Log - Created Tue Nov 14 18:00:33				
Programs Eligible for Optimization:				
Ord	Flag	ProgName	Uses	LastExecDate
1		RUNDLL32	172	2000.11.14
2		EXPLORE	120	2000.11.14
3		MSIMN	83	2000.11.14
4		ICQ	72	2000.11.14
5		GETRIGHT	66	2000.11.14
6		ACDSEE	64	2000.11.11
7		VINAMP	61	2000.11.14
8		WUCRTUPD	60	2000.11.14
9		NAPW32	57	2000.11.14
10		DEFALERT	57	2000.11.14
11		RUNDLL	53	2000.11.14
12		STARTER	51	2000.11.14
13		VINAMP	50	2000.11.14
14		NOTEPAD	48	2000.11.14
15		VINZIP32	47	2000.11.14
16		STINH	39	2000.11.14
17		SYSTRAY	38	2000.11.14
18		WMPLAYER	34	2000.11.11
Program Path				
		C:\WINDOWS\RUNDLL32.EXE		
		C:\PROGRAM FILES\INTERNE		
		C:\PROGRAM FILES\OUTLOOK		
		C:\PROGRAM FILES\ICQ\ICQ		
		C:\PROGRAM FILES\GETRIGH		
		C:\PROGRAM FILES\ACD.SYS		
		C:\PROGRAM FILES\VINAMP\		
		C:\WINDOWS\SYSTEM\WUCRTU		
		C:\PROGRAM FILES\NORTON		
		C:\WINDOWS\RUNDLL.EXE		
		C:\WINDOWS\STARTER.EXE		
		C:\PROGRAM FILES\VINAMP\		
		C:\WINDOWS\NOTEPAD.EXE		
		C:\PROGRAM FILES\VINZIP\		
		C:\WINDOWS\SYSTEM\STINH		
		C:\WINDOWS\SYSTEM\SYSTR		
		C:\PROGRAM FILES\WINDOWS		

Doğru disk birleştirme:
OPTLOG.TXT dosyası en sık kullanılan programların listesini tutuyor.

na taşımayı da sağlarlar, bu da ilgili programların daha hızlı açılmalarını sağlar. Yani bu programlar dosyaları komple yeniden düzenlerler.

Windows 98 sistem araçları arasındaki Disk Birleştiricisi (Defrag) aracı bu iş için uygun, ancak basit bir fonksiyon kapsamına sahip. Bu araç dağılmış verileri toplar ve varolan tüm dosyaları arada boşluk olmadan büyük bir blokta birleştiriyor. Ayrıca en sık olarak kullanılan EXE dosyalarını tanıyabiliyor ve da-

ha hızlı başlamaları için sabitdiskin başına yerleştiriyor. Araç gerekli bilgileri Windows\Aplog dizindeki OPTLOG.TXT dosyasından alıyor.

Symantec'in Norton Utilities (yaklaşık 50 dolar, www.symantec.com) gibi ticari defrag programları çok daha fazla işlevselliğe sahiptir.

Bu araç paketi mesela takas dosyasının diskin başına kaydedilmesini ve en önemli dizin ve dosya türlerinin seçilebilmesini sağlıyor.

da sisteme otomatik olarak yükleniyor. **Çözüm:** Windows 98'den beri Internet Explorer işletim sisteminin sabit bir parçası ve bu bileşeni Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır menüsü ve Windows Kur sekmesinden de kaldırmak mümkün değil.

Ancak elbette ki çareler tükenmiyor, özellikle de internette. 98lite adındaki küçük bir Freeware programıyla Windows Kur'daki kaldırılabilir programların listesini daha çok yer ve bel-

lek alanı işgal eden bileşenlerle genişletebilirsiniz. Bu yeni liste Internet Explorer, Windows Sistem Bilgisi ve standart olarak yüklenen ve açıklamalar ve kurulum için ipuçları veren README dosyalarını da içeriyor.

Programın kurulumundan sonra Windows Kur sekmesindeki kontrol kutucuklarını iptal ederek gereksiz bulduğunuz modülleri sistemden kaldırabilirsiniz, ve gerekirse ileride tekrar kurabilirsiniz. Kaldırdığınız bileşeni

geri yüklemek için sadece Windows 98'in CAB dosyalarına ihtiyacınız var, zira Windows bileşenlerinin sadece orijinal CD'den kopyalanmaları gerekiyor.

Internet Explorer'ı 98lite programının yardımıyla uninstall ederseniz Desktop'ta Windows 95'in eski Explorer'ı ile karşılaşabilirsiniz. Bu programı Ocak ayının CHIP CD'sinde veya www.98lite.net adresinde bulabilirsiniz.

Windows: Çalışmanızı Hızlandırın

25 Gereksiz Donatılar'ı sistemden kaldırın

Problem: Ne kadar çok program ve görsel desktop motifini Windows altında kalıcı olarak çalıştırırsanız, sisteminiz de o kadar yavaşlayacaktır.

Çözüm: Windows'a ne kadar çok boş bellek alanı kullanıma sunarsanız sistem de o kadar hızlı çalışır, bu genel bir kuraldır. Özellikle de bilgisayarınızda 32 Mbyte veya daha az RAM varsa varolan kaynakların kullanımında daha tasarruflu olmalısınız. Artık çalıştırılan programlar ve görevler de işlemcinin hesap gücünden yararlanır. Burada da sadece en gerekli olanla kısıtlı kalmalı ve incik boncuk şeylerden uzak durmalısınız. Bununla ilgili birkaç chipucu:

► Ekran koruyucunuzu iptal edin. Günümüz monitörlerinde zaten artık gelişmiş güç yönetimi ve koruma fonksiyonları var ve ekranda uzun süre hareket olmayınca resmin kazanması gibi

bir tehlike söz konusu değildir. Bu araçlar bu yüzden pratik bir faydaya sahip değiller ve sadece bir oyuncaklar. Bunun yerine daha iyisi Denetim Masası'ndaki Güç Yönetimi'ni kullanarak monitörünüzün belirli bir süre sonunda kapatılmasını sağlayın.

► Belleğinizi masaüstü için artıran resimleri veya desktop motifleri ile doldurmayın. Özellikle etkin masaüstü içerikleri gerçek kaynak canavarlarıdır.

► Standart olarak kurulan ve her açılışta yüklenen Görev Zamanlayıcı'yı iptal etmek için bu penceredeki Gelişmiş menüsünden "Görev Zamanlayıcıyı Kullanmayı Durdur" seçeneğine tıklayın.

► Ekran ve ses kartları için kurulum programlarında ek araçların yüklenmesinden vazgeçin ve sadece gerekli sürücü dosyalarının kurulmasını sağlayın.

► Düzenli aralıklarla "Sistem Yapılandırma Aracı" (sayfa 28) yardımıyla

hangi programların ve sürücülerin Windows tarafından otomatik olarak yükleneceğini kontrol edin.

26 Sabit takas dosyasının ayarlanması ve silinmesi

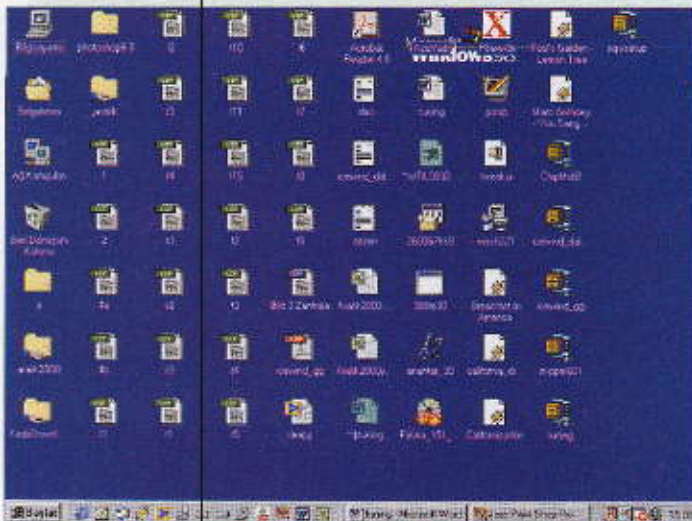
Problem: Windows takas dosyasının boyutunu sürekli olarak güncel anabellek ihtiyacına göre dinamik olarak ayarlar. Bu sıradaki sabitdisk erişimleri ise uzun zaman alabilir.

Çözüm: Bilgisayarınızın normal anabelleği yüklü uygulamalar ve dosyalar için yeterli gelmezse, Windows o an kullanılmayan verileri Windows dizinindeki WIN386.SWP adlı takas dosyasına (swap file) aktarır.

Aynı anda ne kadar çok uygulama çalıştırırsanız bu dosyanın boyutu da o kadar artar. Programları kapattığınızda da dosya tekrar küçülür. Takas dosyasına bu tür sürekli erişimler işletim sisteminin oldukça yavaşlamasına neden olur.

Bilgisayarınızda 128 Mbyte veya daha fazla bellek varsa takas dosyasını normalde iptal de edebilirsiniz. Bunun için Denetim Masası'nda Sistem kaydına girin, Başarım sekmesine geçin ve Sanal Bellek düğmesine tıklayın. Daha sonra "Sanal bellek ayarlarımı kendim belirleyeyim." ve "Sanal belleği devreden çıkar." seçeneklerini işaretleyin. Tamam düğmesine tıklayın ve çıkan güvenlik sorgusunu onaylayıp Windows'u yeniden başlatın.

Normal Office uygulamalarıyla bu ayarda herhangi bir sorunla karşılaşmazsınız. Ancak Photoshop gibi büyük dosyalarla çalışan grafik programları veya AGP port üzerinden anabelleğe

Her uyarıyı ciddiye almayın: Sabit bir takas dosyası boyutu ayarlamak Windows'un sabitdisk erişim sürelerini azaltacaktır.

kaplama (texture) aktaran 3D oyunlar problemler çıkarabilirler.

Bu tip programlarla çalışmak zorundaysanız başka bir yol izleyin: Kişiselleştirilmiş sanal bellek ayarlarında "En az:" ve "En çok:" için aynı değerleri girin. 150 veya 200 MB'lık bir takas dosyası genelde yeterli olacaktır. Bu değişiklik bile Windows'un daha hızlı çalışmasını sağlayacaktır, zira dosyanın boyutunu sürekli olarak yeniden ayarlamak zorunda kalmayacaktır. Yine de belleğin yeterli olmadığına dair bir mesaj alırsanız takas dosyasının boyutunu artırabilirsiniz.

İkinci bir sabitdisk sisteminizde kuruluysa takas dosyasının ayrıca bu diske kaydedilmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için "Sabit disk:" alanında uygun sürücüyü seçin. Böylece aynı diskte veriler yüklenirken aynı zamanda takas dosyasının da taşınmasını engellemiş olursunuz, bu da çalışma hızını artıracaktır.

27 Windows yazı tiplerinin sayısının sınırlandırılması

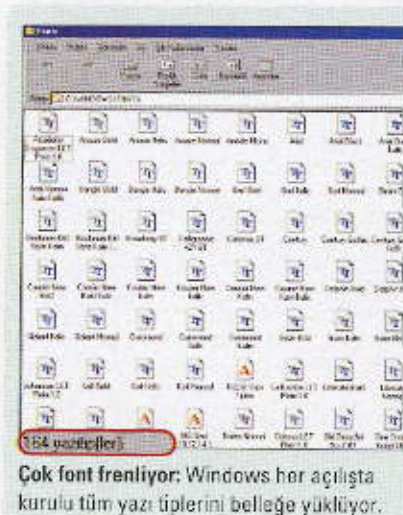
Problem: Çoğu program Windows'a ek yazı tipleri yüklüyor, bunlar açılışta otomatik olarak yükleniyorlar ve gereksiz yere birkaç MB anabelleğinizden çalışabiliyorlar.

Çözüm: Eğer bir grafik tasarımcısı değilseniz, hızlı bir Windows sistemi sizin için yüzlerce çeşit yazı tipinden birini seçebilme lüksünden daha önemli olmalıdır. Windows zaten halihazırda 30 değişik yazı tipi yüklüyor. Bunlardan

her biri ortalama 200 KB bellek alanı harcıyor, yani daha baştan anabelleğinizin 6 MB'ını yazı tipleri için feda ediyorsunuz. Bunun daha da artmamasını sağlamalısınız.

Bu yüzden kurulumları sırasında her uygulamanın sisteme başka fontlar kopyalamasına izin vermeyin. Yazıcı (printer) sürücülerinde çoğunlukla kendi fontlarını yüklemek isterler, bunların da kurulumuna izin vermeyin.

Yine de zaman zaman başka, gereksiz yazı tiplerinin sisteminize yüklenip yüklenmediğini kontrol etmeniz iyi olur. Bunun için Denetim Masası'ndaki Yazı tipleri simgesine çift tıklayın ve yazı tipleri listesini tek tek kontrol edin. TrueType yazı tipi olmayan her fontu (TrueType fontları simgelerindeki çift "T" simgesinden tanıyabilirsiniz) silebilirsiniz. Aynı şey Windows standart

yazı tipleri Times New Roman, Arial, Courier, Marlett ve Verdana için geçerli, bunları sakın silmeyin.

Diğer TrueType yazıtiplerini ise gönül rahatlığı ile silebilirsiniz. Bunun için yazı tipi yönetiminin yanısıra Explorer penceresini açın ve sürükleyip bırak yöntemiyle istemediğiniz fontların simgelerini boş bir dizine taşıyın. Böylece ilgili fontlar sisteminizden kaldırılmış olur ve gerekirse ileride bunları tekrar kurabilirsiniz.

28 NT/2000'de uygulamaların önceliklerini değiştirmek

Problem: Windows NT/2000 altında rahat bir şekilde hesap yoğunluklu grafikleri ve resimleri düzenlemek istiyorsunuz. Buna paralel acil olarak MP3 dosyaları encode etmeniz gerekiyor, bu da işinizi oldukça yavaşlatıyor.

Çözüm: Windows NT/2000 altında çalışan tüm görevlere (process) bir öncelik (priority) atanmıştır. "Windows NT Task Manager"da o an etkin olan tüm görevlerin hangi öncelikte çalıştıklarını görebilirsiniz. Bu aracı çalıştırmak için önce [Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonunu uygulamalı ve sonra da Task Manager düğmesine tıklamalısınız.

Çalışan uygulamalardan birini hızlandırmak istiyorsanız buna daha yüksek bir öncelik verebilirsiniz. Bir görevin adından onun hangi uygulamaya ait olduğu hemen anlaşılamayabilir. Bu yüzden en iyisi Applications sekmesine geçin. Burada sağ fare tuşu ile hızlandırmak istediğiniz uygulamaya tıklayın ve açılan kısayol menüsünden "Go To Process"i seçin.

Şimdi geçilen Processes sekmesinde işaretli göreve aynı şekilde sağ fare tuşu ile tıklayın ve Set Priority'yi seçin. Şimdi dört dereceden birini seçebilirsiniz: Low, Normal, High, Realtime.

Önceliği belirledikten sonra sistem stabilitesinin tehlikeye gireceğine dair bir mesaj alırsınız. Önceliği yine de değiştirmek isteyip istemediğinizle ilgili soruya ise olumlu cevap verin.

Bir görevin önceliğini değiştirmek sadece ilgili uygulama çalıştığı sürece geçerlidir. Programı kapatıp bilgisayarı yeniden başlattığınızda daha önce hızlandırılmış olan görev yine normal önceliği ile çalışmaya devam edecektir.

MS-RF / Ufuk Yamanlıkoğlu luyaman@chip.com.tr

BIOS Optimizasyonu

Son Sürat Boot

PC'de mavi bir ekranla karşılaşırsanız, bu çoğunlukla kötüye işarettir. Ancak mavi BIOS ekranında durum farklıdır. Burada PC ile çalışmanızı kolaylaştıracak birçok seçenek gizlidir: Mesela bellek transfer hızınızı ikiye katlayabilirsiniz.

Standard CMOS Features

Buradaki en önemli nokta sürücülerin tanıtılması. Kullanılmayan IDE port'larını "None" olarak ayarlayabilirsiniz, bilgisayar bu durumda daha hızlı açılacaktır.

Integrated Peripherals

Anakarttaki seri ve paralel port gibi ek fonksiyonları kontrol eder. Kullanmadıklarınızı iptal edin, böylece bazı IRQ'leri boşaltmış olursunuz.

PnP/PCI Configurations

En iyisi herşeyi "Auto" olarak ayarlayın, tabii eğer USB port veya 3D grafikte sorunlarınız yoksa. Varsa burada ayrı ayrı interrupt'lar tanımlayın.

PC Health Status

CPU ve sistem sıcaklıklarını ve besleme gerilimlerinin durumunu gösterir. Bir alarm varsa onu kullanmak iyi olacaktır.

Save & Exit Setup

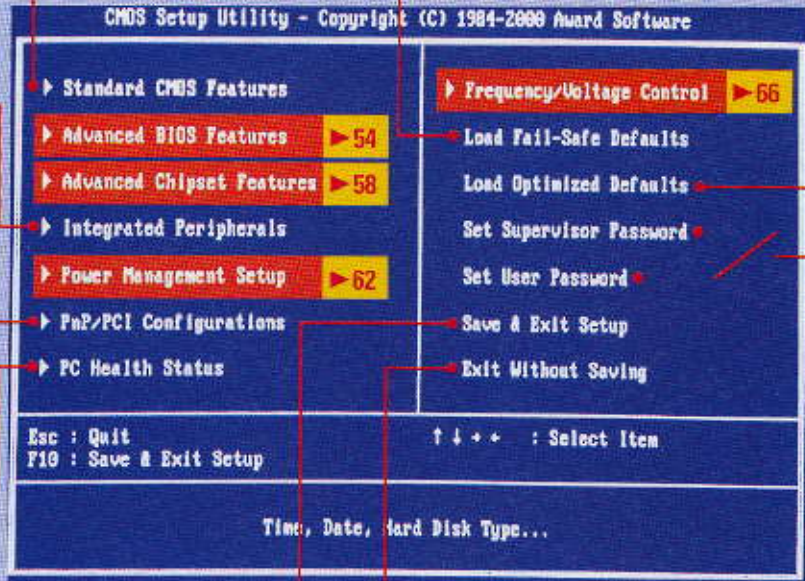
Sadece bu komut CMOS'taki (bu BIOS chipinin değiştirilebilir BIOS verilerini içeren parçasıdır) değişiklikleri kaydeder.

Load Fail-Safe Defaults

PC'niz stabil olarak çalışmazsa BIOS'un bu daha güvenli önceden tanımlanmış ayarlarına geri dönebilirsiniz, sisteminiz bu durumda gerçi daha yavaş çalışacaktır, ancak buradan itibaren yeniden ince ayarlara başlayabilirsiniz.

Load Optimized Defaults

Bu ön ayarlar sistemin biraz daha hızlı çalışmasını sağlayacaktır. PC bunlarla stabil olarak çalışıyorsa yine de elle biraz daha ince ayar yapmak işe yarayabilir.

Exit Without Saving

BIOS'ta istediğiniz gibi değişiklik yapın. BIOS'u bu seçenekle terk ederseniz, yeni ayarları komple dikkate almayacaktır.

Set Password

Supervisor password sadece BIOS'a erişimi güvence altına alır. Eğer User şifresini kaybederseniz PC'yi boot etme şansınız bile olmayabilir.

PC boot: Açılıştan Zaman Tasarrufu

Daha hızlı açılış: BIOS'taki seçenekleri adım adım etkinleştirip iptal ederek bilgisayarınızın açılışını yaklaşık 2/3 oranında hızlandırabilirsiniz.

Kaynak: CHIP Test Merkezi

■ BIOS'tan (Basic Input Output System) bir bilgisayarın tüm donanım bileşenleri etkilenir. BIOS'u optimize ederseniz bilgisayarınız daha hızlı ve güvenli çalışır, üstelik bunun için para da ödemenize gerek yok. Ancak ayarlanabilen seçeneklerin çokluğu yüzünden kullanıcıların kafaları kolaylıkla karışabilir ve BIOS konusunda faydalı bilgiler bulmak da pek kolay değildir. Bazıları ise ince ayar denemeleri sonucunda PC'lerini kullanılamaz hale getirmişlerdir. CHIP, bu Rus BIOS ruletine artık bir son veriyor. Onlarca BIOS fonksiyonunu gözden geçirdik; bunların işlevlerini ve hangi seçeneklerin gerçekte ne kadar performans artışı sağladığını açıklıyoruz.

Öncelikle bilgisayarın ne kadar daha hızlı bir şekilde boot edebileceğini göstermek bizim için önemliydi. İşlem gücünün ölçümü için daha sonra OpenGL

destekli bir oyun olan Quake 3 Arena, DirectX Benchmark'ı 3Dmark2000 ve CHIP'in kendine ait bellek transfer hızı programı CHIP Bench32 ile yeni ayarların kazandırdıklarını ortaya çıkardık. Test platformu olarak Windows 98 işletim sistemi yüklü bir Athlon 850 MHz işlemcili, KT133 anakartlı ve 256 MB anabelleği olan bir sistem kullanıldı.

Çoğunlukla bilgisayar üreticilerinin sattıkları gibi iyi ayarlanmamış bir PC'den yola çıkarak CHIP test merkezi sonuçları elde etti: Boot süresini 119'dan 41 saniyeye düşürmek mümkün, bellek transfer hızı 143.2 MB'tan 238.6 MB'a kadar çıktı, Quake 3 ise saniyede tam 23 kare kazandı. Seçenekleri Award BIOS ile denedik, AMI BIOS'taki seçeneklerin farklılıklarını ise yandaki kutuda görebilirsiniz. Ayrıca, BIOS menüsüne girmek için [Delete], [F1] veya [F2] tuşlarından birine basılmalı.

İçerik: Alfabetik Sırayla BIOS Ayarları

BIOS Ayarı	İpucu	Sayfa	BIOS Ayarı	İpucu	Sayfa
ACPI Suspend Type	17	62	MODEM Use IRQ	18	62
AGP Aperture Size	12	58	PCI		
AGP-4X Mode	13	58	Dynamic Bursting	14	60
Auto Detect DIMM/PCI Clock	23	66	Quick Power On Self Test	4	54
Bank X/X DRAM Timing	8	58	RTC Alarm Resume	21	62
Boot Up Floppy Seek	6	54	SDRAM Cycle Length	9	58
CPU Host/PCI Clock	25	66	Soft-OFF by PWRBTN	19	62
CPU L2 Cache ECC Checking	3	54	Spread Spectrum Modulated	24	66
CPU Level 1 Cache/Level 2 Cache	2	54	Super Bypass Mode	15	60
CPU Vcore Select	22	66	System BIOS Cacheable	11	58
Fast R-W Turn Around	10	58	Video BIOS Shadow	7	54
First Boot Device	5	54	Virus Warning	1	54
Memory Parity/ECC Check	16	60	Wake-Up On LAN/Ring	20	62

AMI BIOS

AMI BIOS Sürümleri Nerede?

Daha önce üç önemli BIOS üreticisi vardı: Award'ın yanında AMI ve Phoenix de söz sahibiydi. Ancak günümüzde Award, Phoenix'i satın aldı ve sadece Notebook sektörüne atadı. AMI ise sadece her on üreticiden birinde karşımıza çıkıyor.

AMI BIOS ayarları Award BIOS'lardan pek farklı değil

AMI'nin son büyük müşterisi anakart üreticisi Gigabyte. Ancak AMI platformunu Award'dan ayırmak

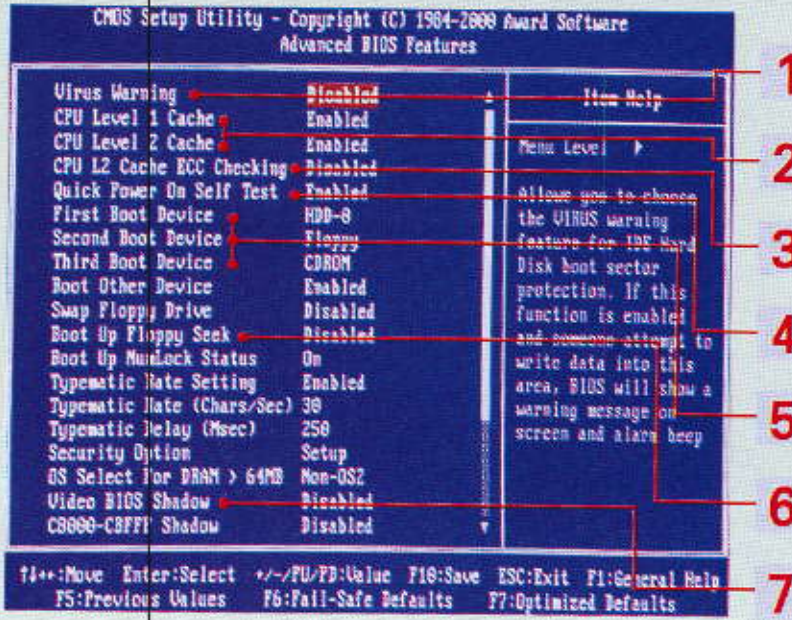
Nadir, ama halen var: Bir zamanlar lider olan AMI'nin BIOS'u artık sadece Gigabyte anakartlarda karşımıza çıkıyor.

için iki defa bakmak gerekiyor ve menü seçenekleri de çok bir farklılık göstermiyor. Bazı istisnalar dışında Award BIOS'un tüm seçenek adlarını AMI BIOS'ta da bulabilirsiniz. AMI BIOS'ta sadece RAM Timing'lerinde şoka uğruyorsunuz.

Burada tam yedi cycle süresi ile boğuşmamak için en iyisi Auto fonksiyonunu tercih edin. Award'ın Normal ile Turbo arası ayarları burada çok daha kullanıcı dostu ve bellek zamanlamalarını daha iyi bir şekilde optimize ediyor.

AMI'nin Hardware Monitor'u ise daha gelişmiş, burada aşırı CPU ısınmasından, fanların dönmemesine kadar ve Award chip'in PC Health fonksiyonuna göre daha sağlam birçok alarm fonksiyonu ve gözetleme seçeneği mevcut.

Advanced BIOS Features: Rizikosuz Artı Hız

1 Virus Warning

Fonksiyonu: Bu seçenek gerçek bir virüs tarayıcısı değildir. Sadece IDE port'ındaki ilk boot sabitdiskinin MBR'inin (Master Boot Record) değiştirilmeye çalışıldığı ile ilgili bir uyarı verir.

CHIP'in tavsiyesi: Bu seçeneği açarak performans kaybına uğramazsınız ve Parity_B gibi MBR virüslerine karşı daha güvende olursunuz. Yani Windows kullanıcıları bu seçeneği etkinleştirebilirler. Linux veya boot manager'lar içinse bunun pek bir faydası yoktur, zira bunlar MBR'i kendiliğinden değiştirirler.

2 CPU Level 1 ve Level 2 Cache

Fonksiyonu: Yeni CPU'lar iki kademeli önbelleğe sahiptirler, eskilerde ise Level 2 cache anakart üzerinde bulunur, mesela Socket 7 işlemcilerde olduğu gibi. Bu önbellekler işlemcilerin komutları daha hızlı işleyebilmelerini sağlarlar.

CHIP'in tavsiyesi: Her iki cache'i de mutlaka Enabled olarak ayarlayın, aksi halde bilgisayarınız sadece iki silindirdi olarak çalışır. Testte kullandığımız Athlon işlemcisi ise Level-1 cache'i olmadan çalışmak bile istemedi, ancak iptal edilmiş Level-2 önbelleğin bile bellek performansı üzerinde büyük bir etkisi olabiliyor.

3 CPU L2 Cache ECC Checking

Fonksiyonu: PC'nin Level-2 cache'ten gelen kontrol edilmeyen hatalı veriler yüzünden çökmesini engellemek için işlemciler yaklaşık iki yıldır bu tip bir hata düzeltme fonksiyonuna sahipler, bunu burada etkinleştirebilirsiniz.

CHIP'in tavsiyesi: Bu seçenek gerçek bir faydası olmamasına rağmen performanstan çalması ile biliniyor. Yaptığımız benchmark'larda gerçekten de bu seçenek iptal edilince bellek performansında yüzde 1'lik bir artış olduğunu gördük.

Ancak uygulamalar için bu seçeneğin hiçbir etkisi yok, ne bir hızlanma, ne yavaşlama ne de daha çok kilitlenme söz konusu.

4 Quick Power On Self Test

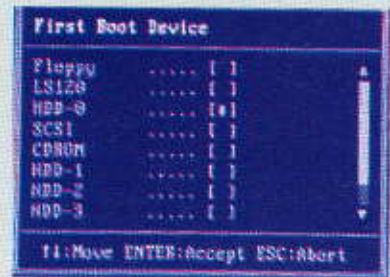
Fonksiyonu: Bu seçenek iptal edilmişse BIOS boot sırasında uzun süren bir self test fonksiyonunu çalıştırır.

CHIP'in tavsiyesi: Burada çok uzun bir boot süresinden tasarruf edebilirsiniz! 256 MB'lık bir bellek modülünde sadece bellek testi yaklaşık 70 saniye sürüyor. Sadece sisteme yeni RAM eklediğinizde bu seçeneği bir defalığına iptal edin, normal çalışmada ise mutlaka Enabled olarak ayarlanmalıdır.

5 First/Second/Third Boot Device

Fonksiyonu: Burada boot sırasını bilgisayarda kurulu olan sürücülere göre istediğiniz gibi ayarlayabiliyorsunuz.

CHIP'in tavsiyesi: Günümüzde sadece sabitdisk veya disket sürücüsünden değil, SCSI, Zip-Drive, LS-120, CD-ROM ve diğer sürücülerden de boot etmek mümkün. En sert açılış freni ise içinde

Pole position: Tercih ettiğiniz sürücüyü burada ilk olarak girin.

6 Boot Up Floppy Seek

Fonksiyonu: Disket sürücüsünün bağlı ve Standard CMOS Features'ta kayıtlı olduğu gibi hazır olup olmadığını test eder.

CHIP'in tavsiyesi: Boot Up Floppy Seek sürücüyü bağlı olarak 1 ile 2 saniye arasında boot süresine malolabilir, en iyisi iptal edin.

7 Video BIOS Shadow

Fonksiyonu: Ekran kartının BIOS'unu daha yavaş olan ROM'dan bilgisayarın hızlı RAM'ine kopyalar. Ancak bu sadece ekran kartı sürücüsünün devreye girdiği ana kadar geçerlidir.

CHIP'in tavsiyesi: Windows veya Linux altında bu fonksiyonun hiçbir etkisi yoktur, ancak boot işlemini birkaç saniye kısaltabilir. Ancak DOS altında halen oyunlar gibi grafik uygulamalarla çalışıyorsanız bu fonksiyonu açın.

Advanced Chipset Features: İnce Ayarlar

CMOS Setup Utility - Copyright (C) 1984-2000 Award Software
Advanced Chipset Features

Bank 0/1 DRAM Timing	Medium	8
Bank 2/3 DRAM Timing	Medium	9
Bank 4/5 DRAM Timing	Medium	10
DRAM Bank Interleave	4-Way	11
Delay DRAM Read Latch	AUTO	12
MD Driving Strength	HI	13
SDRAM Cycle Length	2	14
Memory Hole	Disabled	15
PCI Master Pipeline Req	Disabled	16
P2C/C2P Concurrency	Disabled	
Fast R-W Turn Around	Enabled	
System BIOS Cacheable	Disabled	
Video RAM Cacheable	Disabled	
AGP Aperture Size	64M	
AGP-4X Mode	Disabled	
AGP Driving Control	Auto	
x AGP Driving Value	BA	
Fast Write Supported	Supported	
X7 CLK_CTL Select	Optimal	
CPU to PCI Write Buffer	Disabled	
PCI Dynamic Bursting	Enabled	
PCI Master 0 WS Write	Disabled	
Super Bypass Mode	Enabled	
Memory ECC Check	Disabled	
AGP Master 1 WS Write	Enabled	
AGP Master 1 WS Read	Enabled	

F1++ Move Enter Select +/-PU/PD:Value F10:Save ESC:Exit F1:General Help
F5:Previous Values F6:Fail-Safe Defaults F7:Optimized Defaults

8 Bank X/X DRAM Timing

Fonksiyonu: Bellek modüllerinin yönetim hızını daha yüksek veya düşük olarak ayarlar. Çoğunlukla Bank 0/1'den Bank 4/5'e DRAM Timing seçeneği bulunur, ayarlar ise Normal'den, Me-

Bank 0/1 DRAM Timing

SDRAM 8/10ns	 []
Normal	 []
Medium	 [*]
Fast	 []
Turbo	 []

F1: Move ENTER: Accept ESC: Abort

Kolay anlaşılır: Award BIOS'ta ne olduğu belirsiz ifadeler yerine RAM Timing ayarları daha anlaşılır sunuluyor.

dium, Fast ve Turbo'ya kadar uzanır. Bazen de SDRAM 8/10ns veya Auto seçenekler arasında bulunur.

CHIP'in tavsiyesi: Burada küçük bir overclocking gizli, zira "deneme yanılma" yöntemini uygulamak çoğunlukla işe yarayabilir. Standart ayarlar bellek modüllerinin yavaş ama garantili çalışmasını sağlarken daha hızlı ayarlar ise belirgin bir performans artışı sağlıyorlar, Turbo ayarı ise sistemin kilitlenmesine de neden olabiliyor. Genel

olarak bellek modüllerinin ne kadar kaliteliyse hızlı zamanlama şansı da o kadar yüksektir.

9 SDRAM Cycle Length

Fonksiyonu: İşlemcinin belleği adresleyebilmesi için her bir bellek hücresi satırlara ve sütunlara ayrılır. Satır erişimi tam bellek hızı ile gerçekleşirken, sütunlara ise sadece her iki veya üç çevrimde bir erişilir.

CHIP'in tavsiyesi: "2" ayarı bellek transferini "3"e göre biraz daha hızlandırıyor. Ancak özellikle ülkemizde de sıkça kullanılan no-name bellek modülleri bu ayarla baş edemiyorlar. Markalı PC-100 bellekler "2" ayarıyla çoğunlukla problemsiz çalışabilirken, PC-133 bellekler ise normalde sadece 3 cycles için tasarlanmıştır, ancak şansınız varsa elinizde 2 cycles ile de sorunsuz çalışan bir bellek modülü olabilir.

10 Fast R-W Turn Around

Fonksiyonu: Anabelleğin okuma ve yazma erişimleri arasında hızlı geçiş yapmayı sağlayan bu komut ortalama bellek transfer hızı üzerinde de olumlu bir etkiye sahip.

CHIP'in tavsiyesi: Kalitesiz bellek mo-

dülleri bu seçenek etkinleştirildiğinde problemler çıkarıyorlar. Ancak normalde "Enabled" ayarlıyken bir sorun çıkmaması gerekir ve bu sayede performans da biraz da olsa artmış olur.

11 System BIOS Cacheable

Fonksiyonu: Enabled bu durumda BIOS'un yavaş ROM'dan CPU'nun hızlı ön belleğine aktarılacağı anlamına gelir.

CHIP'in tavsiyesi: Pratikte 32 bitlik bir Windows (yani Windows 95 ve üstü) sürümü BIOS'u nadir olarak kullanır. Bu seçenekle elde edilen performans artışı sadece boot aşamasıyla ve 16 bitlik işletim sistemleriyle (yani DOS veya Windows 3.x) kısıtlı, yine de bu seçeneği iptal etmek için herhangi bir neden yok, Enabled yapın.

12 AGP Aperture Size

Fonksiyonu: AGP ekran kartları bellekleri yetmediğinde PC'nin anabelleğinden de yararlanma imkanına sahipler, buraya verilerini takas ederler. Ancak bu şekilde anabelleğinizden çalınmış olmaz.

CHIP'in tavsiyesi: Standart ayar burada genelde 64 MB'dır, bu da çoğu durumda yeterli olacaktır. Sadece çok yüksek çözünürlükteki oyun ayarlarında veya kapsamlı benchmark'larda AGP Aperture Size'ı artırmak belki daha iyi bir çalışmayı sağlayabilir.

13 AGP-4X Mode

Fonksiyonu: 12. ipucunda da belirtildiği gibi AGP ekran kartları anabelleğe de veri aktarabilirler. Bu işlem için şu anda üç mod kullanıma sunulmuştur: AGP 1X, AGP 2X ve AGP 4X. AGP veriyolu standart olarak 66 MHz hızında çalışır, burada AGP 1X'te her eğri tek bir bilgiyle yüklenebilir. AGP 2X modunda eğri başına hem yükselen hem de alçalan sinyalde veriyle beslenebilir, ve bir devre hilesiyle de AGP 4X altında hatta tek bir eğride dört bilgi birden taşınabilir ve böylece pratikte AGP

IX'e göre dört katı bir hız söz konusudur.

CHIP'in tavsiyesi: Buradaki problemse AGP 4X'in anakart ve ekran kartı tarafından desteklenmesinin gerekmesidir. Yeni 3D hızlandırıcılarda bu hızlı modla ilgili bir problem yok, bunların hepsi AGP 4X destekli.

Aynı şey anakartlar için de geçerli, burada sadece AGP 4X problemi halen o kadar eski değil. Mesela klasik Athlon'lar için AMD'nin chipseti Irongate sadece AGP 2X desteğini sunuyor, ve bununla da problemleri var. Ancak günümüzde yeni bir anakartla AGP 4X'i etkinleştirmek için hiçbir neden yok.

14 PCI Dynamic Bursting

Fonksiyonu: PCI veriyolundaki yazma erişimleri için chipset'te bir buffer hazır bulunur, bu tampon bellek bu seçe-

nek etkinleştirildiğinde devreye girer ve gelen birçok erişimi alıp bunları toplu halde bir blok olarak gönderir, bu da yine hızı artırır.

CHIP'in tavsiyesi: Bilinen yan etkisi olmadan küçük bir performans artışı; "Enabled" olarak ayarlamak için yeterli bir sebep.

15 Super Bypass Mode

Fonksiyonu: Stepping C5 ve üstü Irongate anakart sahipleri bu seçeneğe gururla sahip olabilirler. Super Bypass Mode sayesinde Athlon anabellekle doğrudan iletişim kurabilecekler, chipset'in Northbridge'i üzerinden dolambaçlı yollara girmesine gerek kalmayacaktır. Bu seçeneği etkinleştirmekle yüzde 5'e kadar bir performans artışı elde etmek mümkün.

CHIP'in tavsiyesi: Mutlaka Enabled olarak ayarlayın, yüzde 5'lik bir perfor-

mans artışı bedavaya kolay kolay elde edilmiyor.

16 Memory Parity/ ECC Check

Fonksiyonu: Kaliteli bellekler memory chip'leri yanında bir de küçük ECC chip'ine sahipler, bu chip hata tanıma fonksiyonundan sorumlu. Bu seçeneği açtığınızda ECC chipi görevini yerine getirmeye başlıyor.

CHIP'in tavsiyesi: Özellikle ülkemizde satılan pek az bilgisayarda ECC destekli bellek modülleri bulunuyor, zira bunlar normal belleklere göre yaklaşık yüzde 30 daha pahalılar. Bu yüzden bu seçeneği Disabled olarak ayarlamanız gerekecek.

ECC bellek yapıtaşlarını çoğunlukla önemli verilerin işlendiği firma sunucularında görmek mümkün, buralarda elbette bu seçenek tekrar etkinleştirilmiş olmalıdır.

BIOS UPDATE

Gerekirse: PC'nizin BIOS'unu Böyle Güncelleyin

Bilgisayarınızı satın aldığınızda henüz piyasada olmayan ve anakartınızın desteklemediği bir işlemciye terfi etmeye mi karar verdiniz? Bu durumda büyük ihtimalle bir BIOS güncellemesi gerekecektir. En doğru güncelleme için şu adımları izleyin:

1. Sistem anakartını ve BIOS sürümünü tespit etmek

İlk olarak bilgisayarınızda hangi anakartın olduğunu belirlemeniz gerekiyor. Biraz şansınız varsa bunun modeli kitapçıkta veya faturada yazar. Yazmıyorsa boot sırasında görünen BIOS kodunu not edin ve www.ping.be/bios adresinden anakart modelini aratın.

2. Internet'ten güncel BIOS sürümünü bulmak

Şimdi anakart üreticinizin web sayfasından güncel BIOS sürümünü download edin. Eğer adresi bilmiyorsanız yazının sonundaki bilgi kutusuna bakabilir veya arama motorlarında arama yapabilirsiniz, ya da www.ureticici.com.tw gibi bir adresi deneyebilirsiniz. ".com.tw" uzantısı Tayvan'ı ifade ediyor, ve çoğu anakart üreticisi de buradan çıkıyor. Bazılarında .com.tr uzantılı yerel bir web sayfası da olabilir, an-

cak en güncel sürümü asıl üreticinin sayfalarında bulmanız daha olası.

Kopyaladığınız BIOS güncellemesi dosyasında aynı zamanda güncelleme için bir flash programlama aracının da bulunmasına dikkat edin. Eğer yoksa bunu ayrıca yine aynı web sayfasından download etmeniz gerekir.

3. Boot disketi hazırlamak

Bir BIOS güncellemesi çok derin ve hassas bir şekilde sisteme müdahale eder. Bu yüzden bu işlemi gerçekleştirirken programı rahatsız edecek başka hiçbir şeyin birlikte boot etmemesi gerekir. En güvenli yol özel bir boot dis-

keti hazırlamaktır. Sağlam bir disket alıp DOS altında format at: /s komutuy-la formatlayın. Bu /s parametresi formatlamadan sonra boot edilebilir sistem dosyalarının diskete kopyalanmasını sağlar.

Daha sonra indirdiğiniz BIOS dosyasını güncelleme veya flash programıyla diskete kopyalayın (zip dosyasını açmanız gerekir). Diskette şimdi sistem dosyalarının yanı sıra FLASH.EXE/AWDFLASH.EXE ve bir *.BIN dosyası bulunmalıdır. Artık BIOS güncellemesi için herşey hazır demektir.

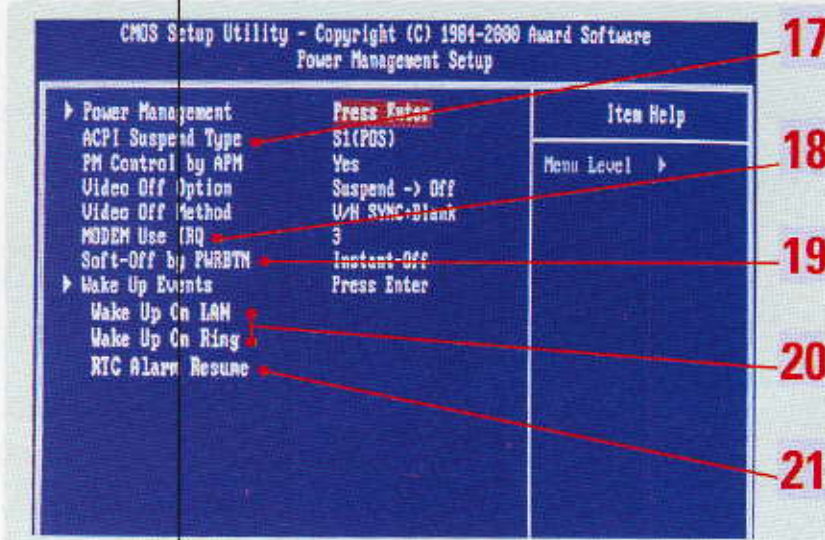
4. BIOS güncellemesini çalıştırmak

Öncelikle BIOS flash'lama kilidinin olup olmadığını kontrol edin. Bu ya anakart üzerindeki bir jumper ile veya BIOS menüsünde Chipset Features (Flash BIOS Protection) altında ayarlanmış olabilir, güncelleme için bu engeli kaldırın. "Güncelleme" disketinizden boot ettikten sonra flash programını çalıştırın. Böylece komut satırı olan bir DOS penceresi açılacak ve buraya *.bin uzantılı BIOS dosyanızı girebilirsiniz. Eski BIOS'unuzu yedeklemek isteyip istemediğinizle ilgili soruya ise olumlu cevap verin, ne olur ne olmaz.

Binary dosyası: BIOS'u güncellemek için Flash programında .BIN dosyasının adını girmelisiniz.

Power Management Setup: Ölçülü Enerji Tasarrufu

17 ACPI Suspend Type

Fonksiyonu: Bilgisayarında Windows 98 SE veya Windows 2000 yüklü olan kullanıcılar ACPI destekli bir power management fonksiyonunun keyfini çıkarabilirler. ACPI'nin en önemli özelliği Suspend Mode'dur, bu mod S1, S3 ve S4 olmak üzere üçe ayrılmıştır. S4 hemen hiçbir BIOS tarafından desteklenmezken, S1 eski tanıtık Sleep (uyku) modunu etkinleştiriyor. Burada sadece iki büyük enerji canavarı, sabitdiskler ve monitör uykuya yatırılıyor. Güç kaynağı, işlemci ve bellek normal şekilde çalışmaya devam ediyorlar.

S3 ise ileriye doğru büyük bir adım daha atıyor, zira bu modun arkasında "Suspend to RAM" özelliği gizli. Bilgisayar uyku moduna geçtiğinde işlemci-den, takılan kartlara kadar tüm bileşenlerdeki varolan bilgiler anabelleğe yükleniyor. Böylece sadece anabellek ve güç kaynağının 5 voltluk bir standby hattı çalışır halde kalıyor. Sistemi kısa bir sürede eski haline getirebiliyorsunuz.

Benzer bir fonksiyonu S4 (Suspend to Disk) de destekliyor, burada sadece tüm veriler anabellek yerine sabitdiske kaydediliyor. Bu yöntem PC'nin S3'e göre daha yavaş uyanmasına neden oluyor, ancak en az elektrik sarfiyatına yol açıyor. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi Notebook'lardan bilinen bu fonksiyon nadiren BIOS'lara entegre ediliyor.

CHIP'in tavsiyesi: ACPI modlarında çok dikkatli olmalısınız. Özellikle de S3/S4

fonksiyonu için bilgisayarınızdaki tüm genişleme kartlarının da ACPI'yi desteklemeleri gerekiyor. Bu durumda sadece cold restart ile bilgisayarınıza hayat öpücüğü verebiliyorsunuz ve sistem tekrar çalışmaya başlayabiliyor. Anakartlar da ACPI altında belirgin zayıflıklara sahipler, mesela 5 voltluk standby hattı çok amper çekerse ve bu yüzden suspend parçaları yeterince güçle beslenemezse sorunlar çıkıyor. Bu fonksiyon sizin için anlamlıysa en iyisi sisteminizi bir defalığına deneme uykusuna yatırın. Ancak genel olarak ACPI'nin kullanımını tavsiye etmiyoruz.

18 MODEM Use IRQ

Fonksiyonu: Mesela bir faks almak için PC'nizin modemle uykusundan uyan-dırılması mı gerekiyor? Bu durumda burada bir IRQ seçerek modeminizin sistemle ihtiyaçlarını görmesini sağlamalısınız, aksi halde uyandırma çabaları hiçbir işe yaramayacaktır.

CHIP'in tavsiyesi: Bilgisayarınızı aynı zamanda faks cihazı olarak kullanıyorsanız burada kullanılacak interrupt'ı seçmeniz en doğrusu olacaktır.

19 Soft-OFF by PWRBTN

Fonksiyonu: Ofislerde bilgisayar kasaları genelde masa altlarında gizlenir. Bunun olumsuzluklarından biri de dizinin bir darbesiyle yanlışlıkla açma kapama (po-

wer) düğmesine basmak ve sistemin bir anda kapanmasına neden olmaktır. Hoş olmayan sürprizlerle karşılaşmamak için bu seçeneği dört saniyenin altında ki tüm temasları dikkate almayacak şekilde değiştirebilirsiniz.

CHIP'in tavsiyesi: Sonuçta bu ayar sadece bir zevk meselesidir ve çalışma ortamına bağlıdır. Bilgisayarın stabilitesi veya hızı üzerinde ise bu ayarın herhangi bir etkisi yoktur.

20 Wake Up On LAN/Ring

Fonksiyonu: Uzaktan yönetimle bakılan ağ bilgisayarları veya fakslamak için hazır bekleyen ofis bilgisayarları bu fonksiyonu BIOS'tan Enabled olarak ayarlamalıdır. Bazen bu iki alt seçenek ayrı olarak da karşınıza çıkabilir, bu yüzden şu kısa açıklamada fayda var: PC'yi uyandırmak için Wake Up On Lan ethernet kartına, Wake Up On Ring ise modeme bağlanmıştır.

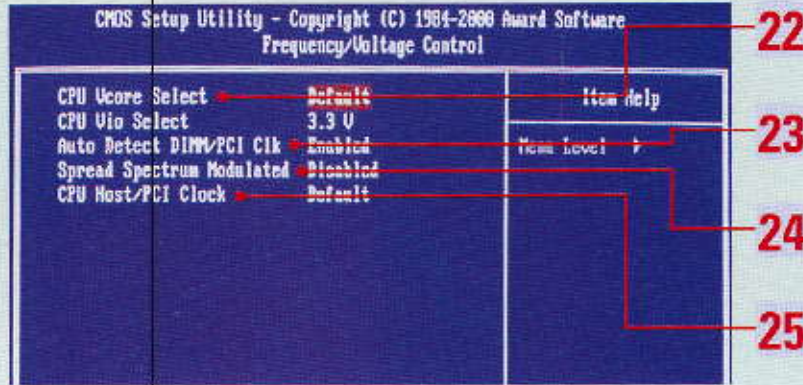
CHIP'in tavsiyesi: Yukarıda bahsedilen senaryolardan biri size uyuyorsa bu seçeneği Enabled olarak ayarlamalısınız. Ancak PC'niz modemi sadece sörf için kullanıyorsa ve faks veya uzaktan yönetim gibi fonksiyonlarla işi yoksa bu fonksiyonu iptal etmek daha doğru olacaktır. Bu seçeneği Disabled olarak ayarlarsanız bu tip hoş olmayan sürprizlerle de karşılaşmazsınız.

21 RTC Alarm Resume

Fonksiyonu: Bir bilgisayar dışarıdan bir sinyal gelmeden kendiliğinden açılabilir, tabii eğer bunu isterseniz. Bunun için bu seçenekte bir tarih ve saat girmelisiniz. "Date (of Month)" satırına istediğiniz tarihi girin. Ancak gün mutlaka o ayın içerisinde olmalıdır. Resume Time'a ise tam olarak saati girin.

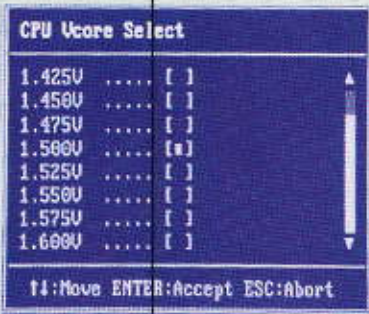
CHIP'in tavsiyesi: Bu fonksiyonun bir faydası olup olmadığına kendiniz karar vermelisiniz. PC'nizi bir video recorder veya Web-Cam'li bir gözetleme sistemi olarak kullanıyorsanız bu seçenektan faydalanabilirsiniz. Yani bunun için uygun bir kullanım alanınızın olduğunu düşünüyorsanız kullanmamanız için bir neden yok.

Frequency/Voltage Control: Sıcak Demir

22 CPU Vcore Select

Fonksiyonu: Overclockçuların en çok tuttuğu BIOS ayarlarından biri olan işlemci voltajını değiştirmeyi burada kendiniz yapabilirsiniz. Gerçi CPU anakarta ne kadar voltajla çalışacağını kendisi bildirir. Default veya Auto ayarında da bu voltaj gösterilir. Ancak işlemcinizin hızını artırırken aynı zamanda daha stabil çalışması için overclock fanatikleri Vcore gerilimini de artırarak işlemciyi bir anlamda tetiklerler.

Sadece bakmak için: CPU'nun core voltaj ayarlarını değiştirmek çok tehlikeli olabilir.

CHIP'in tavsiyesi: Dikkat! Bu fonksiyon o kadar çetrefilli ki, burada açık bir şekilde açıklamayı daha uygun gördük. Yanlışlıkla işlemcinizin kaldırmayacağı kadar yüksek bir voltaj seçerseniz hem işlemcinizin ömrü kısılabiliyor, hem de hiç beklenmedik bir anda çalışmayabiliyor.

Bu yüzden overclocking fanatikleri dışında tüm kullanıcılar için bu BIOS ayarından uzak durulmasını tavsiye

ediyoruz. Overclock fanatiklerine ise bol şans diliyoruz.

23 Auto Detect DIMM/PCI Clock

Fonksiyonu: Anakart kendiliğinden hangi bellek bankalarının ve PCI slotlarının kullanılmadığını kontrol eder ve bunları iptal eder. Bu önlem sayesinde elektriksel zararlı ısımlar belli bir sınırdan tutulur.

CHIP'in tavsiyesi: Bu seçenek aslında iyi düşünülmüş, ancak uygulamada özellikle PCI kartları çalışsalar bile varlıklarını genelde gizlerler. Bu seçeneği etkin hale getirirseniz çalışırken kartların gücünü bir anlamda kesmiş olursunuz, bu da iyi değildir tabii! Bu yüzden en iyisi kullanmayın, özellikle de çalıştığınız ortamda hissedilir rahatsız edici ısımlar yoksa.

24 Spread Spectrum Modulated

Fonksiyonu: Bu ayar "Clock Spread Spectrum" olarak da bilinir ve anakartın elektriksel yalıtımını olumlu yönde etkiler. Bunu sağlamak için üreticiler sistem frekansını yüzde 0.5 oranına kadar düşürürler. Teoride bu gerçi küçük performans düşüşlerine neden olur, ancak yaptığımız testlerde bu seçenek etkin hale getirildiğinde performansın ölçülebilir şekilde düşmediğini gözlemledik.

CHIP'in tavsiyesi: Bu ayar için genel geçer bir şey söylemek mümkün değil. Bilgisayarınız çalışırken mesela duyulabilir bir şekilde radyoyu etkiliyorsa

bu seçeneği etkinleştirmelisiniz. Bu problemi çözebilir de çözmeyebilir de. Genel olarak bu seçeneği iptal etmeniz daha doğru olacaktır.

25 CPU Host/PCI Clock

Fonksiyonu: Belleğini 100 MHz yerine 133 MHz ile de kullanabilen sistemler için bu son ayar çok önemlidir. DRAM-CLK iki ayar seçeneğine sahip: Host CLK ve HCLK+33M. Host Clock, CPU'nun sistem veriyolunu baz alır ve overclock edilmemiş olarak 100 MHz'dir, bu da PC-100 bir bellek modülü için uygundur. HCLK+33M ise Host Clock'a 33 MHz daha ekliyor; böylece CPU'nuz 133 MHz'de değilse bile en azından PC-133 belleklerin 133 MHz'de çalışabiliyorlar. BIOS sürümüne bağlı olarak "Host Clock + PCI Clock" veya "DRAM Clock / Host Clock" 3/3 veya 4/3 gibi ifadeler de görülebilir. Bu menü ayrıca Frequency Voltage Control altında da veya Advanced Chipset Features altında da olabilir. Abit ise tamamen farklı bir yol izleyerek bu seçeneği SoftMenu'üne ekliyor.

CHIP'in tavsiyesi: PC133 bir bellek aldıysanız bu fonksiyonun ayarlarını iyice kontrol edin, aksi halde bellek transfer hızınızdan dörtte bir oranında feragat edersiniz. Ancak PC100 bir belleğe sahipseniz ve bu modülleri biraz şansla 133 MHz hızında da çalıştırabileceğinizi düşünüyorsanız hemen heveslenmeyin: Bunu çok denedik, ve hiçbir zaman da başarılı olmadık, bizden söylemesi.

Alt / Ufuk Yamankılıçoğlu (uyaman@chip.com.tr)

BİLGİ İÇİN

Web'deki anakart üreticileri (www.):

Aopen	aopen.com.tw
Abit	abit.com.tw
Asus	asus.com.tw
Epox	epox.com.tw
FIC	fic.com.tw
Gigabyte	gigabyte.com.tw
Iwill	iwill.net
MSI	msi.com.tw
Soyo	soyo.com.tw

Anakart üreticisini bulmak için:
www.ping.be/bios

CHIP CD

CHIP CD İçeriği

- Swish
- HomeSite
- SafeClean Utilities
- MusicMatch Jukebox
- Windows 2000 Öğreniyorum

Swish

Flash Hızında Animasyonlar

İnternette statik sayfalar artık yerlerini dinamik sayfalara bırakıyor. Macromedia Flash kullanmadan da SWF uzantılı animasyonlar yapabilirsiniz.

İnternet ve multimedyanın artık her alanda karşımıza çıkması şartı bir durum olmaktan çıktı. Basit web sayfaları yerlerini yavaş yavaş dinamik, grafik ağırlıklı ve müziklerle süsli gelişmiş sayfalara bırakıyor. Macromedia'nın Flash programı da bu konuda bir devrim yaratarak web'i oldukça renklendirdi. Fakat bu dinamik sayfaların bu kadar yoğun olmasına rağmen hazırlığı da bir o kadar zor bir iş. Swish, SWF uzantılı Flash dosyaları yaratmanıza yarayan kullanımı çok kolay bir program. Önceden hazırlanmış efektlerin üzerinde oynamalar yaparak saatlerce uğraşacağınız animasyonları birkaç saniyede yapabiliyorsunuz.

Kullanışlı ve Basit arabirim

Basit bir arabirimden oluşan program, Macromedia Flash'den farklı olarak kendine özgün menülere sahip. General menüsünde yapacağınız movie ile ilgili

Swish kullanarak birkaç tıklamayla gelişmiş Flash animasyonları yapabilirsiniz.

genişlik, yükseklik, saniyedeki kare sayısı ve arkaplan rengi gibi genel özellikleri seçebiliyorsunuz. Content menüsünde, animasyonunuza ekleyeceğiniz resim ve ses dosyaları için ayarlar yapabiliyorsunuz.

Timeline:

Efektler ve actions

Timeline bölümü programın en karışık bölümü sayılabilir ve asıl animasyonu yapacağınız bölüm de burası... Bu bölümde yarattığınız scene'in bütün özelliklerini görebilir, eklediğiniz objeleri hangi zaman aralığına yerleştireceğinize karar verebilirsiniz.

Programın hazır efektler kısmında Fade, Slide, Blur, Squeeze, Explode, Typewriter, Wave, Alternate, Revert, Scale Characters, 3D Spin ve Vortex efektleri yer alıyor. Bu efektleri artarda sıralayabiliyorsunuz veya aralarında geçişler yapabiliyorsunuz. Programın bu versiyonunda basit efektleri resim dosyalarına da uygulayabiliyorsunuz. Actions menüsünde animasyonu yönetmenizi sağlayacak komutlar yer alıyor. En son bölüm olan Export menüsünde SWF olarak kaydettiğiniz animasyonlarınızı istediğiniz kalitede Flash (SWF) olarak kaydedebilirsiniz.

CHIP CD

Aralık CHIP CD'si İçeriği

CHIP CD içindeki programları kurmak için önce ana başlıkların bulunduğu butonlara tıklamanız gerekiyor. Ana başlıklar altında göreceğiniz arabaşlık veya programlara tıklayacaksınız. Shareware ve Basic Kit bölümlerinde arabirimin sol tarafındaki program isimlerine tıkladığınızda, sağ tarafta programın açıklaması ve belirleyici özelliklerini göreceksiniz. Programı bilgisayarınıza kurmak isterseniz, "KUR" butonuna basmanız yeterli.

Oscarlar, Top Shareware, AVP özel ve sistem araçları

Dergide Ayın Shareware'leri bölümünde açıklanan programları bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Ayrıca CHIP CD içinde bu ay AVP'nin tüm programlarının bir aylık tam kullanılabilir versiyonlarını bulabilirsiniz. Shareware Oscar'ları başlığı altında ise Florida/Tampa'da ödül kazanan programlar bulunuyor. TOP Shareware'ler dergide tanıtımı yapılan en iyi programlardan oluşu-

yor. Ayrıca dergideki Sabitdiskler konusu ile paralel olarak HDD programları ve sisteminizi güçlendirmenizi sağlayacak sistem programları bu ay sizler için seçtiğimiz programlar...

Herkesin ihtiyaç duyacağı, sisteminiz için gerekli temel programlardan oluşan Basic Kit, bilgisayar kullanıcıları arasında en çok rağbet gören kullanışlı ve ilginç programlardan oluşan Shareware bölümü, sizin için seçtiğimiz ilginç bir filmin yer aldığı CHIP TV, okuyuculara avantajlı ürünler sunmaya devam eden CHIP Club ve her ay olduğu gibi türk.net internet paketi, artık klasikleşen CHIP CD'nin içeriğini oluşturuyorlar. CHIP TOP 10 Testi'nin nasıl yapıldığını anlatan Nasıl Test Ettik? bölümü de CHIP CD içinde yer alıyor.

türk.net internet paketi hakkında geniş açıklamayı sayfa 313'te bulabilirsiniz.

CHIP TV içinde bulunan tamamen animasyonlardan oluşmuş "405" adlı filmi mutlaka izleyin.

HomeSite

Ne Görüyorsanız Onu Alın

İnternette bir sayfanın olması artık eskisi kadar zor değil. WYSIWYG (ne görürsen onu alırsın) mantığıyla geliştirilmiş HomeSite ile HTML kodlarını bilmeden de programın yardımcı araçlarıyla kendi sayfalarınızı yapabilirsiniz. Tabii ki program sadece yeni başlayanlara yönelik değil. Programın DHTML, SMIL, CSS, JavaScript, ASP, JSP, Perl, CFML, VBScript, XML ve XSL desteği de bulunuyor.

Görsel komutlar ve yardımcı araçlar

Program birçok menüden oluşuyor. Herkesin kolaylıkla anlayabileceği şekilde simgeler ve gra-

fik destekle komutlara kolayca ulaşabiliyorsunuz. Satır içi bakış, satır tamamlama, resim dosyalarını önizleme ve renkli kod ayırma özelliklerini barındıran Edit View, sitelerin prototiplerini oluşturabileceğiniz ve görsel olarak çalışabileceğiniz Design View, yaptığınız sayfayı görüntülemenizi sağlayan browser da programın içinde bulunuyor.

Broadsoft TypeStyle Lite

HomeSite ile birlikte gelen Broadsoft TypeStyle Lite yardımcı programı ile browser'lara göre yazı stillerini ayarlayabiliyorsunuz ve Map Editor ile kolayca

image map'ler oluşturabiliyorsunuz.

Ayrıca SCC uyumlu her kaynak kontrol sistemiyle uyum sağlayan Project Management System ile birden çok üretim

projesini yürütebilir, FTP ve Site Gönderim Sihirbazları ile kolayca sitenizi açabilir ve tüm sitenizi HomeSite'in içinde bulunan gelişmiş arama-yerleştirme aracı ile rahatça değiştirebilirsiniz.

HomeSite ile sayfaları görüntüleyip istediğiniz şekilde düzenleyebilirsiniz.

SafeClean Utilities

Gereksiz Verilerden Kurtulun

En profesyonel kullanıcılarda bile Windows tam anlamıyla mükemmel çalışmıyor. İşletim sisteminizi optimize etmeniz ve iyi çalışır halde tutmak için kendi başınıza uğraşmanız da oldukça güç bir iştir. Sabitdiskinizin hangi bölümünün ne kadar gereksiz veriyle dolduğunu da bilmeniz veya araştırmanız çok zamanınızı alır.

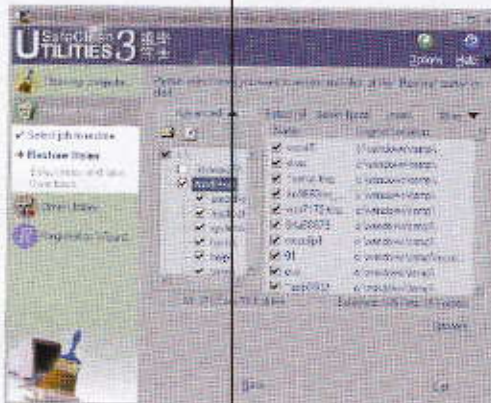
Sisteminizi optimize edin

SafeClean Utilities sisteminizi optimize etmeniz ve temizlemeniz için tasarlanmış, kolayca kullanabileceğiniz bir program. Bu programla boş sabitdisk alanını düzenleyebilir, internette gezerken sisteminize dolan işe yaramaz parçalardan kurtulabilirsiniz. Gelişmiş kullanıcılar için te-

mizleme görevi sırasında birçok kontrol bulunuyor. Sabitdiskiniz taranırken birçok özelliği konfigüre edebilir ve istemediğiniz dosyaları kendiniz seçebilirsiniz.

Programın yeni özellikleri

Programın diğer özellikleri ise şunlar: Tarama motoru bu son versiyonda tamamen yenilenmiş ve oldukça gelişmiş. Bu sayede program daha etkili oluyor ve sistem belleğinizden daha az yararlanıyor. Özel konular üzerinde yoğunlaşan "jobs" özelliği ile temizleme işini yönetmeniz daha da kolaylaşıyor. Ayrıca bu versiyonda eklenmiş bir başka özellik de, sadece farenin sağ tuşuyla kolayca taratma ve daha sonra istendiğinde ayrıntılı bir şekilde inceleyebilme imkanı.

SafeClean ile sisteminizi temizleyebileceğiniz gibi eski haline de döndürebilirsiniz.

MusicMatch Jukebox

Dijital Medya Denince...

Dijital müzik her bilgisayar kullanıcısı için çok kullanışlı bir hale geldi. Eskiden sadece profesyonellere yönelik olan dijital müzik,

kaydedebilirsiniz. Ayrıca klasör görüntüsü altında dijital müzik koleksiyonunuzu oluşturabilir, şarkıları daha önceden tespit edil-

MusicMatch ile dijital müzikle ilgili hemen herşeyi yapabiliyorsunuz.

günümüzde artık MP3 çalıcılar sayesinde bilgisayarlarımızdan da dışarı çıktı.

miş 17 müzik kategorisine göre sınıflandırabilirsiniz.

Kendi MP3'lerinizi kendiniz kaydedin

MusicMatch Jukebox, CD kalitesinde sayısız MP3 kaydetmek amacıyla kullanabileceğiniz tek ücretsiz Jukebox yazılımı. MP3 teknolojisi sayesinde, kaydetme süreleri gerçek zamanlının tam 12 katına çıkmış. CDDB desteği ile, internete bağlandığınız zaman yeni MP3'lerle ilgili bilgiler görebilirsiniz. Şarkıcı adı, albüm ismi ve şarkı isimleri otomatik olarak görünür ve ID3v.2 standardına destek verdiği için MP3'lerinizin şarkı sözlerini ve notalarını da

Kendinize özel CD'ler hazırlayın

Birçok standart CD-R ve CD-RW sürücüyü destekleyen MusicMatch ile 150 şarkıya kadar şarkıyı içinde barındıran audio CD ya da MP3 CD'leri yaratabilirsiniz. Var olan listelerden ya da kendi istediğiniz şarkıları seçerek CD'ler oluşturabilirsiniz. CD'nin kapasitesini gösteren bölüm sayesinde diskin dolup dolmadığını görebilirsiniz. MusicMatch, aynı zamanda Windows Media Audio (WMA) ve WAV formatlarındaki dosyaları kaydetmek için de ek destekle geliyor.

Windows 2000 Öğreniyorum

Yeni Yüzyılın İşletim Sistemi

Windows 2000 artık NT kadar korkutucu bir işletim sistemi olmaktan çıktı.

Bu eğitim CD'siyle Windows 2000 hakkında merak ettiğiniz herşeyi öğrenebilirsiniz.

Windows 2000 sürekli gelişmekte olan iş ve teknoloji dünyasında başarılı olmanız sağlayacak en güvenilir işletim sistemi olarak karşımıza çıkıyor. Kişisel bilgisayarınızdan yüksek teknoloji

rilmiş arama, Internet Explorer 5'in araması, ağ paylaşımlarını otomatik olarak tamamlama konuları bulunuyor. Taşınabilir Sistem Olarak Windows 2000 başlığında daha basit dial-up

leri, klasör servisleri, protokol ve servisleri güncelleme, NT iş istasyonu üzerine kurulum ve kurulum öncesi ayarlar anlatılıyor. Son olarak Windows 2000'e Yükselme konusunda görevler listesi, sunucu ayarları, iş ve sunucu istasyonunun güncellenmesi ele alınmış.

Active Directory Site'lar ve Subnet'ler

Active Directory Kurulumu'nun geniş olarak ele alındığı bu bölümde kurulum, Site'lar ve Subnet'ler, Site ve köprü bağlantıları, NTDS ayarları, Organizational unit ayarları, kullanıcı oluşturma, gruplar oluşturma, erişim yönetimi ve yetkilendirme denetimi anlatılıyor.

Ayarlar Denetim Masası

En son olarak Ayarlar menüsünde Kullanıcı Arayüzü bölümünde arayüzün özelleştirilmesi, MMC oluşturulması ve Snap-in'ler anlatılıyor. Denetim Masası içeriğinde ise donanım kurulumu, aygıt yöneticisinin kullanımı ve zamanlanmış görevler ele alınmış. Yazdırma başlığında yazıcılar genel bakış, ağ yazıcılarının ayarlanması, yazdırma yönetimi ve güvenli yazdırma anlatılıyor.

Sonuç olarak, ister Windows 2000'le hiç tanışmamış olun, ister yeni başlamış olun, isterseniz kullanıyor olun bu eğitim CD'si ile bilmediğiniz birçok özelliği ve ayarı öğrenebilirsiniz.

İşletim sisteminin nasıl kullanılacağı uygulamalı olarak gösteriliyor.

Windows 2000 hakkında her şey sesli ve yazılı olarak anlatılıyor.

sunuculara kadar bu daha eğlenceli, kolay, hızlı, güvenli, uyumlu, yönetim-denetim ve web ile tümleşik işletim sistemi ile neler yapabileceğinizi öğrenmek istiyorsanız CD-ROM DATA tarafından hazırlanan bu eğitim CD'sini incelemeye başlayabilirsiniz.

CD-ROM'u bilgisayarınıza ilk taktığınızda bir giriş videosundan sonra sol tarafta menüler beliriyor. Bu menülerde Windows 2000'e giriş yapabileceğiniz bir özet bölümü, yeni özelliklerin tanıtımı, kurulum&upgrade, active directory ve ayarlar bulunuyor. Bölümlerdeki konuları işledikten sonra her bölüm için ayrı olarak bir test de çözebiliyorsunuz.

Özetle Win2k Genel özellikler

Özetle Windows 2000 bölümünde En Kolay Windows başlığı altında daha temiz bir masaüstü, folder düğmesi, history düğmesi, ağ sürücüsü ve paylaşımları, control panel'den herşeye erişim, administrative tools, kişileştirilmiş menüler, ipuçları, start menüsünü düzeltmek, daha iyi bir dosya açma penceresi, otomatik tamamlama, daha iyi bir yazdırma penceresi, birleşti-

bağlantıları, her bağlantıda farklı proxy ayarları, FTP klasörlerinin görünümü, Hibernate yer alıyor. Ayrıca Windows 98'in en iyileri başlığında USB aygıtlar ve 60'in üzerinde dil desteği anlatılıyor.

Yeni Özellikler Win2k farkları

Yeni Özellikler bölümünde Windows 2000'e giriş başlığı altında Windows'un tarihi, Windows 2000'e kadar nasıl geliştiği ve farkları anlatılıyor. Özellikler'de düşük sahip olma maliyeti, yönetim, güvenlik koşulları ve ölçeklenebilirlik konularına geniş olarak yer verilmiş. İşletim sisteminin bellek yapısı, işleme yapısı, katmanları ve modülleri ise Yapı başlığı altında toplanmış. Kendi adında ayrı bir bölümü olan Active Directory konusuna da burada bir giriş yapılmış.

Kurulum&Upgrade Servis paketleri

Kurulum ve Upgrade bölümünde Kurulumun planlanması, baştan Windows 2000 kurulumu, Gelişmiş Kurulum Seçeneklerinde ağ kurulumu, otomatikleştirilmiş kurulum, uzaktan kurulum, kurulumdaki aksaklıkların giderilmesi anlatılıyor. Güncelleme başlığında ise servis paket-

Kısa Kısa...

Shareware Oscarları

Temmuz ayında Florida/Tampa'da Shareware Oscarları dağıldı. İlk defa internet'i kapsayan 4 kategoride ödül verildi. Organizasyonu düzenleyen Awards Foundation (SIAF) ortalama 40 yazılımı 14 kategoride gruplandırdı. En iyi araç olarak seçilen program Rhinsoft firmasının Winzip yazılımıydı. En iyi on-line araç olarak da FTP Voyager seçildi. İnternet optimizasyon dalında Qualcomm'dan Eudora bunun yanı sıra Lincoln Beach'dan Just Buttons yazılımı yer almakta. On-line iletişim dalında da ICUI (I see you too) Cybration yazılımı seçildi. Oskarlar ödül alan programlardan bazılarını CHIP CD içinde bulabilirsiniz.

Flash 5

Macromedia'nın piyasaya yeni çıkardığı Flash 5 internetin en çekici programı olmaya devam ediyor. Programın bu yeni versiyonuyla çalışma şemalarıyla hızınız artarken gelişmiş tasarım araçlarıyla işiniz daha da kolaylaşıyor. Renk kontrolü gelişen programda Mixer paneli, Fill ve Stroke paneli, işaretler, Fill ve Stroke araç kutuları kontrolleri sayesinde çizimlerinizi boyamak için artık daha çok

seçeneğiniz var. Yeni seçim işaretleri sayesinde seçili satırları, bölümleri ve grupları kolayca ayırt edebilirsiniz. Ayrıca Pen aracı ile Macromedia Freehand ya da Macromedia Fireworks'te olduğu gibi çizimler yapabiliyorsunuz. Yeni paneller ile renk, tip, action, frame, instance ve animasyonlar içerisindeki elementleri değiştirmek istediğinizde opsiyonlara daha kolay ulaşabiliyorsunuz. Flash 5 ile paylaşılan kütüphaneler sayesinde library'lere sanki resim ekliyor gibi link vermeniz mümkün olabiliyor. Aynı zamanda bu kütüphanelerde kullanmak üzere font sembolleri, grafikler, animasyonlar ve sesler yaratılabilir.

Yeni Teknoloji

Sony Lissa Hi-Fi Bileşenleri

Sony bilgisayar teknolojisini müzik setine adapte etti: Lissa serisinin bileşenleri birbirine Firewire ile bağlanıyorlar.

Müzik setinin parçalarını birleştirmek isteyenler bir anda hakimiyetlerini kaybedebilirler; sayısız kablo ve bağlantı uçları karışıklığa neden olurlar. Sony, Lissa serisi ürünleri için kullanışlı bir çözüm geliştirdi: Firewire tüm bileşenlerin tek bir kablo ile bağlanmalarını mümkün kılıyor. Apple tarafından dış aygıtlar için geliştirilen veri aktarım standardı Firewire, alışlagelmış USB'ye oranla daha hızlı.

Bu kablolama türünün kolay kurulum haricinde, ses kalitesine etki eden avantajları mevcut: Firewire kabloları sadece ses verilerini ve denetim komutlarını değil, aynı zamanda farklı kaynaklardan alınan verileri de senkronize olarak kullanılabiliyor.

CD çalıcı ve MD Deck aynı anda D/A dönüştürücüsüne ihtiyaç duymuyor. Dijital veriler direkt olarak analog sinyallere çevrilerek Receiver üzerinden gönderiliyor-

Az iyidir: Kördüğüm olmuş bir kablo yığını yerine her bileşen için tek bir Firewire kablosu kullanılması yeterlidir.

lar. Böylece direkt dijital olarak CD'den MD'ye aktarım sırasında veri kaybı oluşmuyor. Kullanılan bu özel teknik nedeniyle söz konusu bileşenler diğer Hi-Fi sistemleri ile beraber kullanılabiliyorlar. Önündeki düğmeler ile denetlenen sisteme aynı zamanda standart bir Firewire kartı ile tüm fonksiyonlarına bir yazılım sayesinde PC üzerinden de kumanda

edilebiliyor. Ancak müzik verilerinin PC'ye aktarımı mümkün değil. Düzenlenebilir tüm fonksiyonlar ise MD için mevcut. Sony ses sistemi, birçok üreticinin çeşitli modeller geliştirdiği HAVI konsepti (Home Audio Video Interoperability) üzerine kurulmuş. Buradaki amaç ise yerel ağ üzerine TV, Audio, bilgisayar ve iletişimi birbirine bağlamak

İçindekiler

- 80 Donanım İnceleme
- 100 Donanım Test
- 106 IDE-RAID Controller
- 116 PC Arabirimleri
- 120 Donanım Kursu: Monitörler
- 126 Test: Sabitdiskler
- 164 CHIP TOP 10

LCD Monitör

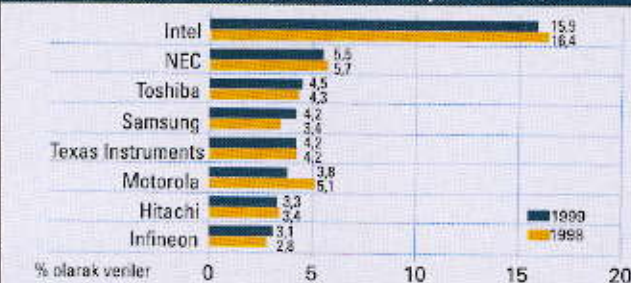
Acer'dan İki Yeni LCD Ekran

İhlas/Acer, monitör ailesini sürekli genişletiyor. Şirket, Acer'ın iki yeni LCD ekranını daha Türkiye pazarına sundu: Acer FP450 ve FP751. Acer FP450 LCD ekran, uygun fiyatı ve teknik özellikleriyle daha çok kurumsal kullanıcılara yönelikken, Acer FP751 ise evde bilgisayar kullananlar için ideal. 14.1 inç genişliğinde olan Acer FP450 LCD ekran, 1024x768 çözünürlüğe sahip. Acer FP450 LCD

ekran, istenirse bir taşıma kolu aracılığıyla ayaksız olarak da kullanılabiliyor. Acer FP751 ise, 17 inç büyüklüğünde. Gerçek renk desteği olan Acer FP751, ayrıca düşük enerji tüketimiyle de dikkat çekiyor. Piksel aralığı oldukça düşük olan bu LCD ekranın kontrastlık oranı ise bir hayli yüksek. Ekranında bulunan akıllı tuş (i-Key) fonksiyonu sayesinde otomatik ayarlama yapılabiliyor.

Yarı İletken: Dünya Pazar Payları 1999

Avantaj eriyor: Intel 1999'da en büyük yarı iletken sunucusuydu. Ancak pazar payı 1998'e göre %0.5 azaldı.

In & out

Evdeki dijital fotoğraf laboratuvarı
Dijital kamera ve fotoğraf baskısı yapan yazıcılar ile evde de laboratuvardaki kadar kaliteli çıktılar elde etmek mümkün.

Ucuz, kalitesiz ses sistemleri
Güçlü işlemci, DVD sürücü ve yeni filmler elde edilen ses kalitesini yükseltiyorlar.

Notebook

Tecra 8100 Ailesine Yeni Üye

Toshiba Türkiye distribütörü TNB, Tecra 8100 serisine, yeni bir model daha ekleyerek piyasaya sundu. Tecra 8100J, Intel SpeedStep teknolojili Mobile Intel Pentium III 850MHz ile, iş dünyasında güç ve genişletilebilirlik sağlamayı amaçlıyor. 2,5 kg ağırlığındaki bilgisayar, istenildiği gibi konfigüre edilebiliyor. 3D özellikli 8MB ekran kartı ile bütünleştirilmiş S3 Savage/MX grafik hızlandırıcısı, gelişmiş görüntüleme, finansal modelleme ve CAD/CAM gibi grafik uygulamalarına hız katmayı hedefliyor. Tek anakart ve kasa tasarımını birleştiren Tec-

ra 8100 serisi, servis zamanını ve yardım masası eğitimlerini azaltırken, toplam sahip olma maliyetini düşürüyor. Tecra 8100J'nin platformu, kurma ve satış sonrası destek maliyetlerini düşürerek toplu alıcıların zaman ve paradan tasarruf etmelerini sağlıyor.

8100J yüksek depolama kapasitesi ile geliyor

Tecra 8100 serisi, yüksek depolama özellikleri, artırılabilir 20GB'lık sabit sürücü ve Toshiba'nın Selectable Bay teknolojisini kullanan ikinci 20GB'lık sabit sürücülerini aynı anda takma imkanı tanıyor. Ses performansı için, 3D ses özellikli 16-bit full-duplex Yamaha ses sistemi, dahili stereo hoparlörler, ses kontrol paneli ve mikrofon ile güçlü bir ses kalitesinin müşteriye sunulduğu belirtiliyor.

Bilgi için: TNB Bilgisayar
Tel: (212) 275 87 97
Fiyatı: 5490 dolar+KDV

PC

OptiPlex GX150'nin Kasası Dosya Gibi

Dell; girişimcilere, küçük işletmelere ve kurumsal kullanıcılara yönelik üretilen ve yüksek esneklik sağladığı belirtilen OptiPlex GX150 masaüstü bilgisayarın satışa sunulduğunu duyurdu. GX150 masaüstü bilgisayar, Intel 815E chipseti ve Intel Celeron ve Pentium III işlemcileri destekliyor.

OptiPlex GX150, OptiFrame slimline kasada satışa sunulan ve kullanılabilirliği arttırmak için yeni özellikler içeren ilk masaüstü bilgisayar olma özelliği taşıyor. OptiPlex GX150'nin tek uygulamalı ortamların basit bilgisayarlarından, çok uygulamalı ortamların bilgisayarlarına kadar performans talebinde bulunan müşteriler için ideal bir sistem.

GX150 fazla gürültü yapmıyor

Geceyarısı grisi ve beyaz olmak üzere farklı renk seçenekleri bulunan OptiPlex GX150, daha az gürültü çıkıyor ve aynı zamanda kasası da dosya şeklinde açi-

labiliyor. Kasanın menteşeli olup bir dosya kadar kolay açılabilmesi, bilgisayarın kapasitesinin yükseltilmesi ve tamiri durumlarında servis hizmetinin çok daha kolay bir şekilde sağlanabilmesine imkan veriyor ve bu

da müşteriye büyük avantajlar kazandırıyor.

OptiPlex GX150, 800 MHz Intel Pentium III işlemci, 64 MB PC133 SDRAM, 10 GB harddisk sürücü, 48X CD-ROM, 10/100 bütünleşmiş ağ, Direct AGP teknolojisi ve ses ile Intel 3D grafikleri, 17" (VIS 16") monitör ve 1.44 MB floppy disk sürücüsü ile birlikte piyasaya sürüldü. 600 MHz Intel Celeron işlemcili OptiPlex GX150 ise farklı bir fiyatla satılıyor.

75

At binenin, kılıç kuşananın.

Özel tırtırlı yüzeyli

durex

Çünkü hissedebilmek herşeydir.

Projeksiyon Cihazı

Acer'dan Tüyl Kadar Hafif Sunu Cihazları

İhlas/Acer, Acer'in iki yeni sunu cihazını Türkiye pazarına sundu. Acer PalmPro 7763P ve Acer 7765PE model sunu cihazları, 2.3 kg ağırlığında olup rahatlıkla her yere taşınabiliyor. Magnezyum alaşımından üretilen yeni sunu cihazları, aynı zamanda darbelerle karşı son derece dayanıklı. Yetkililer, tek parça gövdeye sahip olan Acer 7763P ve 7765PE sunu cihazları ile artık sunu yapmanın mekan bağımsız hale geldiğini ifade ediyor.

Bu sunu cihazlarında, ışığın geniş görüntü alanlarına daha düzgün dağıtılmasını sağlayan DLP (Digital Light Processing)

teknolojisi kullanılıyor. Bir chip üzerinde 500 binden fazla mikroskobik ince ayna içeren DLP

teknoloji sayesinde, Acer 7763P ve 7765PE sunu cihazlarında pikselasyonun neredeyse hiç bulunmadığı ifade ediliyor. Acer sunu cihazları, önceki dijital sunu cihazlarına göre daha net renkler sunuyor. Çözünürlükleri de oldukça yüksek olan Acer 7763P ve 7765PE'de gelişmiş akıllı ölçekleme teknolojisi sayesinde daha net görüntüler sunulması sağlanıyor.

Geleneksel sunu cihazlarından daha geniş bir alana odakla-

ma yapmayı sağlayan yüksek çözünürlük özelliğine sahip lenslerin kullanıldığı Acer PalmPro sunu cihazlarında, ayrıca bu lensler sayesinde görüntü alanının uç noktalarında bile net bir görüntü sunulabiliyor. Acer tarafından geliştirilen 'Handy Zoom' özelliği sayesinde, büyüklük ayarlamasının da son derece kolay hale getirildiği belirtiliyor.

Bilgi için: İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

Fiyatı: AcerScope 7763P:

2499 dolar+KDV

AcerScope 7765PE:

3299 dolar+KDV

Notebook

Acer Bluetooth'lu Notebook Üretiyor

İhlas/Acer, Acer'in iki yeni sunu cihazını Türkiye pazarına sundu. Acer PalmPro 7763P ve Acer

7765PE model sunu cihazları, 2.3 kg. ağırlığında olup rahatlıkla her yere taşınabiliyor. Magnezyum alaşımından üretilen yeni sunu cihazları, aynı zamanda darbelerle karşı son derece dayanıklı. Yetki-

liler, tek parça gövdeye sahip olan Acer 7763P ve 7765PE sunu cihazları ile artık sunu yapmanın mekan bağımsız hale geldiğini ifade ediyor.

Bu sunu cihazlarında, ışığın geniş görüntü alanlarına daha düzgün dağıtılmasını sağlayan DLP (Digital Light Processing) teknolojisi kullanılıyor. Bir chip üzerinde 500 binden fazla mikroskobik ince ayna içeren DLP teknoloji sayesinde, Acer 7763P ve 7765PE sunu cihazlarında pikselasyonun neredeyse hiç bulunmadığı ifade ediliyor. Acer sunu cihazları, önceki dijital sunu cihazlarına göre daha net renkler sunuyor. Çözünürlükleri de oldukça yüksek

olan Acer 7763P ve 7765PE'de gelişmiş akıllı ölçekleme teknolojisi sayesinde daha net görüntüler sunulması sağlanıyor.

Geleneksel sunu cihazlarından daha geniş bir alana odaklama yapmayı sağlayan yüksek çözünürlük özelliğine sahip lenslerin kullanıldığı Acer PalmPro sunu cihazlarında, ayrıca bu lensler sayesinde görüntü alanının uç noktalarında bile net bir görüntü sunulabiliyor. Acer tarafından geliştirilen 'Handy Zoom' özelliği sayesinde, büyüklük ayarlamasının da son derece kolay hale getirildiği belirtiliyor.

Bilgi için: İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

WebCam

Hem Kamera Hem Scanner

Bir PC kameradan beklenen video e-mail, video chat, snapshot uygulamaları gibi bütün özelliklere ek olarak scanner fonksiyonuna da sahip olan Vesta Pro Scan USB Kamera, Philips tarafından üretilmiş, A6 boyutuna kadar taranan yazılı ve görsel malzemenin PC'ye kolaylıkla aktarılabilmesini sağlayan cihaz, üç boyutlu tarama olanağını da sunuyor.

Yetkililer, ödüllü tasarımı ve mükemmel teknolojisi ile Philips PCVC690K Vesta Pro Scan USB Kamera, kullanıcı için ideal bir seçim olduğunu ifade ediyorlar.

Philips Vesta Pro Scan USB kameranın diğer özellikleri şöyle özetlenebilir: Karta gerek duymaksızın kolay kurulum, bir tuş ile A6 büyüklüğüne kadar tarayabilme, 3 boyutlu cisimleri tarayabilme (düşey izdüşümden). Entegre mikrofon ve tripod ayağıyla gelen ürün, 1 yıl garantiye sahip.

Bilgi için: Boğaziçi Bilgisayar

Tel: (212) 217 29 29

Fiyatı: 100 dolar+KDV

Dijital Kamera

HP Fotoğraf Sektöründe de Var

Monitör üreticilerinden ADI, 2000 yılında ürün geliştirme stratejisini I.D.F. (İnternet, dijital, flat) kavramı ile özetledi.

Türkiye'de ise, Datagate Bilgisayar 15, 17, 19 ve 21 inç CRT ekranlı monitörlerden, 15 ve 18.1 inç boyutlarındaki LCD monitörlere kadar geniş bir ürün gamını tüketicilerin beğenilerine sunuyor. Her ürün grubu için MRPII ve TCO onaylı ürün alternatifi de mevcut.

ADI monitörlerinin G Serisin-

de Sony 0.24 mm. FD Trinitron Pure Flat tüp kullanılıyor. 15 inç modellerinde 1280x1024'den başlayan çözünürlük özelliği, 21 inç modellerde 1920x1440'a kadar yükselerek ADI monitörlerin görüntü kalitesini yükseltmeyi hedefliyor. OSD (ekran üzerinden yönetim) özelliği ve ergonomik tasarımları ile fiyat/performans açısından başarılı bir marka olduğu ifade edilen ADI monitörlerinin tüm modellerinde garanti süresi 3 yıl.

Bilgi için: Datagate Bilgisayar

Tel: (212) 288 53 11

Fiyatı: Modele göre değişiyor

Smart Kart

Otomatlardan Smart Kartla Alışveriş

Planet A.Ş.'nin sunduğu Ingenico Elite 940 VM, otomatlardan smart kartla alışveriş yapılmasını sağlıyor. Bu uygulama ile, otomat ödemelerinin hem daha kolay hem de daha güvenli olacağı belirtiliyor.

Günümüzde yiyecek, içecek, sigara ya da gazete otomatlarından smart kartla alışveriş yapmak mümkün hale geldi.

Böylece jeton ya da bozuk paraya gerek kalmaksızın satışlar gerçekleştiriliyor. Teknoloji Holding şirketlerinden Planet A.Ş.'nin sunduğu Ingenico Elite 940 VM, bu uygulama için geliştirilmiş bir ürün. Herhangi bir otomata entegre edilebilen ürün, kullanıcının kartını okuyan dış modül, ödeme terminalini içeren iç modül olmak üzere iki parça-

dan oluşuyor. Otomat, bir dış modem kullanarak, uzaktan tahsilat ya da yazılım güncelleme işlemini de yapabiliyor.

Sistemin İsveç'te 3 bin kola otomatında kullanılmaya başlandığını söyleyen Planet A.Ş. yetkililerine göre, bu proje ile otomat ödemeleri hem daha kolay hem de daha güvenli olacak. Otomatlarda para ya da jeton bulunmasına gerek kalmaması, hem hırsızlığı hem de bunların toplanması işlemini ortadan kaldırıyor. Smart kartla alışveriş yapan kişi hakkında bilgi toplanabileceği için, müşteri istatistikleri yapmak ve veritabanları oluşturmak mümkün hale geliyor. Gelecekte bu bilgilere göre, bazı promosyonlar yapmak ve bunları otomatlar üzerinde duyurmak gibi bazı olasılıklar da ortaya çıkacak.

Bilgi için: Planet A.Ş.

Tel: (212) 465 05 95

Fiyatı: Modele göre değişiyor

Dijital Kamera

HP Fotoğraf Sektöründe de Var

HP, keskin ve net görüntüler yakalayıp çekmek isteyen amatör fotoğrafçılara yönelik iki yeni dijital fotoğraf makinesini piyasaya sundu. HP PhotoSmart 315, yüksek çözünürlük özelliğiyle üstün kaliteli sonuçlar verirken, tam otomatik HP PhotoSmart 215'de benzersiz özellikleri ve uygun fiyatıyla kullanıcı karşısına çıkıyor.

Otomatik odaklama ve poz değiştirme yapan HP dijital fotoğraf makineleri, görüntüleri dijital olarak HP PhotoSmart fotoğraf bellek kartına kaydediyor. Kart dolduktan sonra kullanıcı yeni bir kart takarak fotoğraf çekmeye devam edebiliyor. Kullanıcı, fotoğrafları PC'ye yükledikten sonra isteğe bağlı olarak bu kartları silebiliyor ya da yeniden kullanabiliyor.

HP, aynı zamanda profesyonellere yönelik dijital fotoğraf makineleri HP PhotoSmart 912 ve 618'i de piyasaya sürmeye

hazırlanıyor. HP PhotoSmart 912, bir SLR kamerasının kontrolüne, performansına ve esnekliğine sahip.

HP PhotoSmart 618 ise, otomatik işlevselliğinin yanı sıra, kullanıcılarına portatif fotoğraf makinelerinin manuel kontrol avantajını da sunuyor.

Bilgi için: Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Fiyatı: Modele göre değişiyor

El elden üstündür.

Printer

Kaliteli ve Uygun Fiyatlı Çıktı Epson'da

Romar, özellikle ilk defa yazıcı satın alacakları ve ev kullanıcılarını düşünerek yeni bir yazıcı kampanyası başlattı. EPSON Stylus Color 480 renkli ink-jet yazıcı, A4 baskı boyutunda, 720x720 dpi siyah ve renkli çözünürlükte baskı yapıyor. EPSON'un PIEZO teknolojisini kullanarak normal kağıt üzerinde bile gayet kaliteli çıktı alınmasını sağlayan bu yazıcının en önemli

özellik ise sarf malzemelerinin fiyatlarının son derece uygun olması. Romar'ın sanal mağazası Romarket ve Kangurum'da satışlarına başlanan Epson Stylus Color 480 yazıcıların KDV dahil kampanya fiyatı 48 milyon 750 bin TL.

Bilgi için: Romar
Tel: (212) 252 08 09
Fiyatı: 48.750.000 TL

Notebook

Mitac M722 Hafif ve Çok Özellikli

Albim, hafifliği ve inceliğiyle dikkat çeken Mitac M722 notebook modelini PIII 750 işlemcili olarak satışa sundu. Cihaz, PIII 800 işlemci desteğine de sahip. 1,58

kg bir şekilde yapılabilmesine imkan sağlıyor.

Özel kılıfı ile küçük bir ajanda görünümünde olan Mitac M722, özellikle notebook'ların ağırlığından şikayet edenler için tasarlanmış.

Ürün standart olarak 12.1" XGA TFT LCD, Intel Pentium III 600/650/700/750/800 mobil işlemci, 64 MB SDRAM bellek, 256KB cache bellek, Intel MX entegreli anakart, 4 MB SDRAM bellekli ATI Mobility-M AGP video, harici 24X CD sürücü (yerine harici 8X DVD Rom seçilebilir), harici USB 3.5" disket sürücü, 56K dahili modem ve 100M dahili ethernet gibi özelliklerle birlikte geliyor.

Bilgi için: Albim
Tel: (216) 349 33 51
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

UPS

APC NetShelter'ı Baştan Yarattı

APC, NetShelter ürün tipini genişlettiğini açıkladı. Şirket NetShelter Standard'a kalitesi yüksek, maliyet verimliliği olan bir muhafaza eklemiş durumda. Bu muhafaza kullanım alanını maksimum seviyeye getirerek ekipmanları düzenlemeyi ve korumayı hedefliyor.

Yapılan değişiklikler sonunda, 2 ve 4 direkli olmak üzere kafesler de sunuluyor. Bu eklemeler sayesinde, müşteriler montaj ve planlama gereksinimlerini karşılayacak kapsamlı kafes/muhafaza ve güç koruma çözümlerine kavuşmuş oluyorlar. Yeni NetShelter standardı, havalandırılabilir kapak ve tavanlar; hafif renkli, işlenmiş güvenli ön cam kapak; ortak kilitli yan paneller gibi özellikleri beraberinde getiriyor.

Bilgi için: APC Türkiye
Tel: (212) 211 21 71
Fiyatı: Modele göre değişiyor

Surround Sistem Sinema Artık Evinizde

Surround sistemlerin konusunda tanınmış isimlerden biri olan Creative, yeni 5.1 sistem DTT 2200'i film ve müzik tutkunlarına sunuyor. Master volume ve balans ayarına sahip olan DTT 2200 Digital, Sound Blaster 5.1 serisiyle mükemmel bir uyum gösterecek şekilde tasarlanmış. Özellikle PC kullanıcıları için ideal bir surround sistem olan DTT 2200 Digital, destekleyen oyunlarda gerçek çevresel ses özelliği (EAX), üç boyutlu pozisyonel ses ayrıcalığı yaşatabiliyor. 4 adet satellite speaker, 1 center, 1 subwoofer'dan oluşan DTT 2200 Digital'ın satellite speaker'ları 5 Watt RMS, Center'i 5 Watt RMS, subwoofer'ı 17 Watt RMS gücünde.

Bilgi için: GENPA.COM
Tel: (212) 320 10 50
Fiyatı: 135\$+KDV

Kısa Kısa

Kablosuz PC kullanıcı terminali
Kablosuz iletir teknoloji, dokunmatik ekrana sahip yazı tahtası sayesinde PC'nizi 300 metre uzaklıktan dahi kullanabilirsiniz.

Oldukça ince olan Scribor bir A4 kağıt ile aynı büyüklükte ve yaklaşık olarak 1.4 kilo ağırlığında. Firmanın yaptığı açıklamaya göre kullanılan pil ile dokuz saat çalışmak mümkün. Scribor özel bir kalem aracılığıyla kontrol ediyor ve ekranın kullanımı büyük bir cep bilgisayarını andırıyor. Özel olarak geliştirilen Mobile User Interface ile kullanıcının Scribor ile gerçekleştirdiği tüm aksiyonlar direkt olarak bilgisayarda gerçekleştiriliyor.

Siemens'den kampanya

Beyaz eşya sektöründe faaliyet gösteren Siemens, girmiş olduğu bilişim pazarında yeni bir kampanya başlattı. Ev kullanıcıları için 2 farklı seçeneğin bulunduğu kampanyada yüksek harddisk kapasiteli, Pentium III 866 ve Pentium III 850 işlemcili bilgisayarlar uygun ödeme koşullarıyla satışa sunuluyor. 53 dolardan başlayan taksitlerle ve 36 aya varan vade koşullarıyla Siemens beyaz eşya bayilerinden kendinize yeni bir bilgisayar edinebilirsiniz. Tüketiciler Yapı Kredi Bankası'ndan kredi alabiliyor.

Linux PDA VR3 Frankfurt'taki Linux World'de tanıtıldı

Frankfurt'taki Linux World'de Agenda Computing 66 MHz MIPS işlemciye sahip Linux VR3+ ilk defa Almanya'da tanıtıldı. İşletim sistemi olarak Linux VR kullanılıyor. Güç kaynağı olarak üç tane AAA pil kullanan VR3+ 8 Mbyte Ram ve benzer şekilde 4 MB çıkarılabilir bir Flash hafıza kartı sunuyor.

Gözleriniz NEC'e Emanet

Bilgisayar monitörünün başında geçen saatlerin giderek çoğalması, göz sağlığının korunmasını kılıyor. NEC'in geliştirdiği OPTI CLEAR teknolojisi, minimum radyasyon seviyesinde, geliştirilmiş kontrast özelliğinden faydalanarak düşük yansımaya avantaj sağlıyor.

kg'lık ağırlığı ile diğer markalarda opsiyonel olan birçok özelliğin standart olduğu belirtilen Mitac M722, XGA (1024X768)LCD çözünürlük teknolojisi ile hassasiyet gerektiren çizim programları ve her türlü sunumun başarı-

Hoparlör Seti

Kulağınızın Pası Philips ile Silinsin

Philips hoparlör konusunda da yeni çalışmalar yapıyor. Şirket son olarak yeni bir set üretti: A2-5 Millenium 550W Speaker.

Hoparlörde gerçek ses kalitesine ulaşmak isteyen kullanıcılar için ideal seçim olduğu ifade edilen bu yeni set, teknolojik üstünlüğü, mükemmel tasarım ve ses kalitesi ile birleştirmek amacıyla tasarlanmış.

A2-5 Millenium 550W Speaker; 1 Subwoofer, 4 satellite ve uzaktan kumandanan oluşuyor. Uzaktan kumanda sayesinde bu-

lunduğunuz yerden ses seviyesini ayarlamanız da mümkün hale geliyor.

Satellite'ların duvara asılabilme özelliği ise sesin bulunan ortama hakim olmasını sağlamakta. Bu hoparlör seti, manyetik koruması sayesinde de çevresindeki ürünlere zarar vermiyor. Setin frekans aralığı ise; 40 - 20.000 Hz.

Bilgi için: Boğaziçi Bilgisayar
Tel: (212) 217 29 29
Fiyatı: 78 dolar+KDV

İçindekiler

DONANIM İNCELEME

- 80 Altec Lansing ATP Inca Hoparlör
- 81 Philips Vestra Pro Scan Diamond Rio 600
- 82 Philips A5.2 Genius SW-5.1
- 86 Acer TravelMate 350TE Mitac M722B
- 88 HP PhotoSmart 315 Sanyo VPC-SX550EX
- 92 Hitachi CM815ET Plus Microtek FilmScan 35
- 94 Iwill VA133 Biostar M6TSL
- 96 Aopen AX34 ProII FIC FA13
- 98 EZ 3000 Smart Keyboard MS Sidewinder Precision 2

DONANIM TESTİ

- 100 Creative GeForce2 GTS Ultra
- 102 Cardexpert GeForce2 MX GS Epson Stiyus Color 980
- 104 Philips 107P LG Flatron 774FT

NASIL TEST ETTİK

Donanım İnceleme

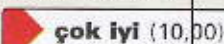
Donanım İnceleme bölümünde piyasaya yeni giren veya çarpıcı bir özelliği olan ürünleri inceleyip onlar hakkında genel bir yazı yazıyoruz.

Bu bölümdeki incelemeler kendi değerlerini alıyorlar ve CHIP TOP 10 testleriyle bir ilgileri yok:

Donanım Testi

Donanım İnceleme bölümünün aksine bu bölümde cihazlar daha önce bildirlediğimiz testlere tabi tutularak puanlandırılıyor. Elde ettiğimiz puanlar CHIP TOP 10 bölümünü etkiliyor ve bir önceki ayın CHIP TOP 10 tabloları ile karşılaştırılıyor. Değerlendirme 10 puan üzerinden yapılıyor.

Hoparlör Sistemi: Altec Lansing ATP 3

Değişik Tasarım ve Kaliteli Ses

Altec'in özellikle ev kullanıcılarının beğenisine sunduğu hoparlör sistemi Altec Lansing ATP 3 modeli; 3 yollu iki süper ince hoparlör ve ahşap yapısı ile sadece güven vermekle kalmıyor, gücünü ilk bakışta hissettiriyor. Altec bir yeniliğe daha imza atarak satelite'lardaki hoparlörleri ayaklara yerleştirmiş. Bass, treble ve ses yükseklik ayar düğmeleri sağ hoparlör üzerinde bulunuyor ve normalde masa altında, erişilmesi güç noktalarda saklanan subwoofer'ın kontrolü bu şekilde çok daha rahat hale geliyor.

Sistemin ses çıkışı ise, beklentileri fazlasıyla karşılıyor. Subwoofer'ın ahşap kasaya sahip olması bass'ların daha doğal ve titreşimsiz çıkmasını sağlarken, oldukça ince olan yan hoparlörler de ATP3'ün

Altec Lansing özellikle masasının üstü sürekli karışık olup, fazla yere sahip olmayan yüksek ve kaliteli ses meraklılarına hitap ediyor.

yüksek kaliteli ses çıkışını destekliyorlar.

CHIP'in yorumu

Oldukça sağlam olan yapısı sayesinde Altec Lansing ATP3 hoparlör sistemi, yüksek derecelerde dahi seste herhangi bir bozulmaya neden olmadan kaliteli ses çıkışı sunuyor. Üreticinin maksimum ses seviyesi olarak belirttiği 107 dB ev kullanıcıları için yeterli bir değer. Diğer teknik veriler ise şöyle: 45 Hz ile 18 kHz arasındaki

ton, 12 Watt RMS değerine sahip Sattelite ve 19 Watt RMS'e kadar çıkabilen subwoofer.

Bilgi için: Ufotek

Tel: (212) 274 56 60

Faks: (212) 266 46 39

Fiyatı: 86 \$ + KDV

www.ufotek.com.tr

- + Ahşap kasaya sahip subwoofer
- + Süper ince hoparlörler

Hoparlör Sistemi: Inca Hoparlör

Ses Meraklıları İçin Ucuz Alternatif

Türkiye piyasasına ilk olarak modem ve TV kartları ile giren Inca, özellikle DVD ve MP3 teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte hoparlör sistemlerinin multimedya pazarında önemlerinin giderek artmasıyla birlikte, bu konuda da yerini aldı. 3"lik Full Range iki Sattelite ve 4"lik bir woofer'dan oluşan bu hoparlör sisteminin, masaüstü bilgisayar kullanıcıları için yeterli olduğu söylenebilir.

Sistemin teknik özellikleri ise şöyle: PMPO olarak 750 watt, RMS olarak 15 watt woofer, 2x5 watt satellite değerlerine sahip.

Ayrıca satellite'lar 120 ile 18 kHz, woofer ise 50 ile 1 kHz arasında değişen frekans değerlerine sahipler. Hoparlör sistemindeki bass, treble ve ses ayarları satellite üzerinden gerçekleştiriliyor.

CHIP'in yorumu

Inca hoparlör sisteminin en önemli artısı, teknik özelliklerin kutunun ön yüzünde farklı dillerde açıklamalarının bulunması. Ancak buradaki teknik değerlerin yan yüzdeki değerler ile aynı olmaması, bu artının Inca hanesine eksi olarak geçmesine neden oldu. Ahşap kasaya sahip olan subwoofer'ın ses kalitesi oldukça yüksek ve ahşap yapısı sayesinde bozulmuyor. Ancak satellite'ların plastik kasaları-

nın, hoparlörlerin gücüne kıyasla, kuvvetli oldukları söylenemez.

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar

Tel: (212) 212 88 65

Faks: (212) 212 92 36

Fiyatı: 38 \$ + KDV

www.microsoft.com/turkiye

- + Ahşap kasa subwoofer
- + Aynı bir amfikatöre sahip
- Satellite'ların kasası yetersiz

Bass ayarının yan hoparlör üzerinde bulunması subwoofer kullanımını kolaylaştırıyor.

Web Cam: Philips Vestra Pro Scan

Scanner ve WebCam Bir Arada

Philips, Vestra Pro Scan modeli ile, yüksek çözünürlüklerde çalışabilen bir PC videokamera ve doküman tarayabileceğiniz bir tarama ünitesini aynı cihaza entegre ederek kullanıcılara kombine bir çözüm sağlamayı hedefliyor. Philips, saniyede 30 kare yakalama hızına sahip olan Vestra Pro kamerası ile istediği başarıyı yakaladıktan sonra, Xerox'un PageCam yazılımını sisteme dahil ederek çok farklı bir alternatif ile karşımıza çıkmaya başladı.

Kameraya tarayıcı özelliğini de katan Philips, tarama işlemini gerçek zamanda gerçekleştirebiliyor. Öyle ki taranan resim ve metin, anında bilgisayarın ekranında görünmeye başlıyor.

Cihazın en önemli özelliği, herhangi bir ekstra donanımı-

Philips Xerox'un PageCam yazılımını sisteme dahil ederek farklı bir alternatif sundu.

na gerek duymadan bağlantıyı sisteminizin USB port'undan gerçekleştirmesi. Plug and Play özelliği, Vestra Pro

Scan'in Windows'a tanıtılmasını çok kolaylaştırmış. Yapmanız gereken tek şey kamera ile birlikte verilen CD'den gerekli yazılımları yüklemek. Yazılımları yükledikten sonra Phillips Vesta Pro Scan çalışır duruma gelecektir.

CHIP'in yorumu

Philips Vesta Pro Scan, tarama işlemini çok zevkli hale getirebilen bir cihaz. Öyle ki, cihaz hiç zaman kaybetmeden, sıkıcı gibi görünen bir tarama işlemini anında gerçekleştirip, bilgisayarınızda gerçek zamanda görmenizi sağlıyor.

Ekrana aktarılan tarama işlemini, daha sonra bir metin veya resim işleme programı ile devam ettirebiliyorsunuz. Tüm bunlara ek olarak Philips Vesta Pro Scan, size istediğiniz anda capture yapma ola-

nağını da sunuyor. Yakaladığınız bir görüntüyü AVI video formatında veya BMP resim formatında kaydedebiliyorsunuz.

Tüm bunlara ek olarak Philips Vesta Pro Scan'in üzerindeki mikrofonu sayesinde kayıtlarınızı 44 KHz, 16 bit ve mono olarak da gerçekleştirebilirsiniz.

Bilgi için: Boğaziçi

Tel: (212) 217 29 29

Faks: (212) 217 29 24

Fiyatı: 100 \$ + KDV

www.philips.com

- ⊕ Hem kamera hem tarayıcı
- ⊕ Saniyede 30 kare yakalama hızına sahip
- ⊖ Tarama işlemi düşük çözünürlükte gerçekleşiyor

MP Player: Diamond Rio 600

MP3 Player ile 10 Saat Müzik Dinlemeye Ne Dersiniz?

Tam 32MB'lık Mp3 çalarların devri kapanmak üzere derken Diamond, 32MB dahili belleğe sahip Rio 600 ile sahneye çıktı. Yeni bir dizayn ile karşımıza çıkan bu cihazı, 64 Mbyte'a kadar yükseltmek mümkün. Ama maalesef bu 32 Mbyte'lık hafıza kartı, Rio'nun arka tarafında bulunan "Backpack"e monte edilmiş. Böylece, onu oradan çıkarmak mümkün değil.

Diamond piyasada bulunan değiştirilebilir hafıza kartlarını bu ürününde kullansaydı daha avantajlı bir duruma geçmiş olurdu.

Çünkü, bu sayede kullanıcılar istedikleri hafıza kartını seçip dijital video kameralarda olduğu gibi çıkarıp değiştirilebilirlerdi. Ama bu sizi korkutmasın, IBM'in ürettiği 340 Mbyte'lık microdrive

ile müzik dinleme sürenizi uzatabilirsiniz.

Backpack diye adlandırılan bu ürün ile tam tamına 10 saate kadar müzik dinlemek si-

Sahip olduğu mavi renkteki ekran aydınlatması ve tek bir kalem pille çalışması bu ürün için artı bir özellik.

zin elinizde. Rio 600, USB portu ile iletişim kuruyor (cihazın kurulumu tüm USB cihazlarda olduğu gibi oldukça kolay) ve Mp3 ile Windows Media formatını (WMP) destekliyor. Cihaz ile birlikte verilen CD'de ise Audio Manager 3.3, Casady ve Green's SoundJam MP adlı programlar veriliyor. Bu programları kurduktan sonra, sürükleyip bırak tekniği ile çok basit bir şekilde bilgisayarınızdan Rio'ya müzik dosyalarınızı atabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Rio 600 ile yanında gelen kulaklık kaliteli bir yapıya sahip. Cihazdaki kaliteli yapı, dolgun bir ses vermesine neden oluyor. Kulaklığın değişik tasarımı, kulağınızı biraz rahatsız edebiliyor.

Rio 600'de beğendiğimiz bir özellik, ön kapakının farklı

renklerdeki kapaklarla değiştirilebilmeniz. Ayrıca sahip olduğu mavi renkteki ekran aydınlatması ve tek bir kalem pille çalışması da bu ürün için artı bir özellik. Tabii ki belleğinin de artırılabilmesi çok büyük bir avantaj. Ama belleği artırırken ek bir para ödeyeceğinizi unutmamalısınız. Ürünün beğenmediğimiz özelliği ise, tuşlarının ve bilgi ekranının biraz ufak olması.

Bilgi için: Multimedia / Emea

Tel: (212) 212 98 50

(212) 210 08 58

Fiyatı: Firmayı arayınız

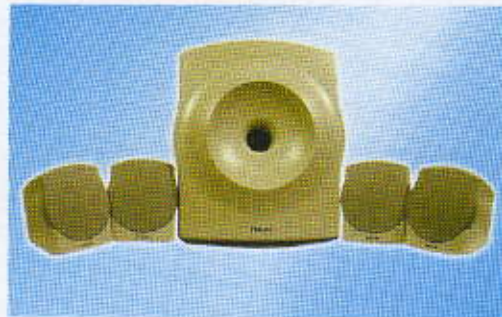
www.diamondmm.com

- ⊕ MicroDrive takılabilir
- ⊕ İsteğe bağlı olarak kapaklarını değiştirebiliyorsunuz
- ⊖ Tuşlar ve bilgi ekranı küçük

Hoparlör Sistemi: Philips A5.2

Philips'ten Kablo Kumandalı Hoparlör Sistemi

Philips A5.2, 20 watt'lık bir subwoofer, 6 watt'lık 4 adet uydu hoparlörden oluşan ve Bass Reflex System özelliğini kullanan analog bir hoparlör seti. PC'ler için tasarlanmış olan bu hoparlör sistemi 350 Watt'lık bir PMPO ve 44 watt'lık bir RMS çıkışına sahip. Hoparlörlerin Incredible Surround Sound özelliği sayesinde dört kanallı bir ses kartından 3D ses efektlerini duymanız mümkün. Philips'in bu sistemini oluşturan iki parçanın ilk bileşeni titreşim korumalı 4"lik ve çok kaliteli bir ses çıkışına sahip olan bir subwoofer. Bu sistemin ikinci parçası olan hoparlör seti ise sadece dört kabinden oluşan bir hoparlör takımı. Subwoofer üzerinde bulunan kontrol paneli avucunuza sığabilecek kadar küçük olan kablo kumandasının yar-

Bu ürünün Surround Sound özelliği sayesinde dört kanallı bir ses kartı ile 3D ses efektlerini duymanız mümkün.

dımı ile sistemi açıp kapayabilmeniz, yanı sıra ses ayarlamasını da gerçekleştirmeniz mümkün. 0.35 kg ağırlığında olan uydu hoparlörleri 85 mmx95 mmx87 mm boyutunda olmasına karşın subwoofer'inki 1.54 kg ağırlığında ve 280 mmx229 mmx214 mm boyutunda. Hoparlörlerin bir özelliği estetik bir görünüme sahip olması ve diğer aygıtlar ile uyum içinde çalışabilmesi. Tüm bu özelliklerinin yanında

sistem manyetik korumaya da sahip.

CHIP'in yorumu

Creative'in FPS 2000 modeline benzettiğimiz bu hoparlör setinin, subwoofer ve 4 kanal uydu hoparlörleri ile özellikle Sound Blaster Live ses kartı ile mükemmel bir kombinasyon oluşturacağını söyleyebiliriz. Kablo kumanda ile ses ayarlamaları yapabileceğiniz bu sistem sayesinde iyi bir kontrol

çözümü oluşturulmuş. Buna ek olarak set içerisinde bulunan ve az yer kaplayan dört hoparlör de her tür masa üstü bilgisayarlar kolayca uyabilecek şekilde tasarlanmış bir sistem oluşturmaktadır. Fiyat olarak hesaplı olarak niteleyebileceğimiz bu hoparlörler sistemi gerek Bass özelliği gerek yüksek çıkış gücü sayesinde oyun ve multimedia meraklılarının beğeneceğini umuyoruz.

orta

Bilgi için: Boğaziçi
Tel: (212) 217 29 29
Faks: (212) 217 29 24
Fiyatı: 83 \$ + KDV
www.philips.com

- + Temiz bir ses sunuyor
- + Kumandası var

Hoparlör Sistemi: Genius SW-5.1

Uygun Fiyata Yüksek Ses Gücü

Genius SW-5.1 Surround-Sound Hoparlör Seti ile müzik dinlerken ve oyun oynarken daha önce tatmadığınız heyecanları tadabilirsiniz. Çünkü Genius firması, hoparlörlerinin desteklediği surround-sound ses teknolojisi sayesinde, tüm oyun ve müzik çılgınlara bir çözüm sunuyor. Bu hoparlör seti, subwoofer'ı ve 4 kanal uydu hoparlörü ve özellikle 5+1 hoparlör destekleyen ses kartlarıyla mükemmel bir kombi-

nasyon oluşturuyor. Genius SW-5.1, 20 watt'lık bir subwoofer, 6 watt'lık center ve 5 watt'lık 4 adet uydu hoparlörden oluşan bir hoparlör seti. Toplam PMPO çıkış gücü 1500 watt olan bu hoparlörde RMS çıkış gücü 50 watt civarında. Hoparlör setinde uydu hoparlörler 30Hz-20 KHz, subwoofer 10Hz-300 Hz frekans aralığına sahip ve tümü manyetik alan korumalı. DVD, VCR, LDP, CD, CD ROM, TV, PC ve notebo-

ok'a bağlayabileceğiniz bu seti, subwoofer üzerinde bulunan kontrol paneli yardımıyla kontrol edebilirsiniz. Genius SW-5.1'nin uydu hoparlörleri 90 mmx108 mmx115 mm, subwoofer ise 150 mmx290 mmx200 mm. boyutunda.

CHIP'in yorumu

Yeni Genius SW-5.1 surround ses sistemi, multimedia bilgisayar kullanıcılarını hedef alan bir hoparlör sistemi. Bu ses sistemi ön ve arka bölgeler için ikişer adet uydu, bir adet center hoparlör ve bass sesleri için bir subwoofer'dan oluşuyor. Genius SW-5.1 ile yüksek performans ses alabilmek için, onu özellikle 5.1 kanallı bir ses kartı veya bir HiFi DVD-Player'e bağlamalısınız. Böylece 6 adet hoparlörün tam ortasında oturarak DVD-filmlerden veya bilgisayar oyunlardan daha çok

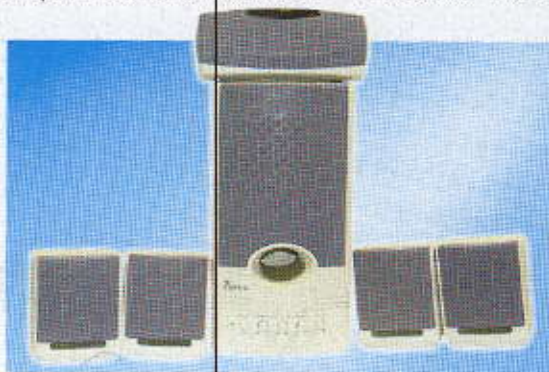
zevk alabilirsiniz. Ayrıca, surround sound desteği sayesinde sesi odanın içine bozulmadan yayması bu hoparlör sisteminin en önemli özelliği sayılabilir. Oldukça şık bir dış görünüşe sahip olan setin kurulumu kolay, fakat ses kontrolünün subwoofer'ın üzerinden yapılması bir dezavantaj. Çünkü Subwoofer'ı yere koymak istediğinizde, sesi ayarlamak için eğilmeniz gerekebilir.

orta

Bilgi için: Boğaziçi
Tel: (212) 217 29 29
Faks: (212) 217 29 24
Fiyatı: 83 \$ + KDV
www.bogazici.com.tr

- + Surround sound destekli
- + Yüksek çıkış gücü
- + Ses kontrolü subwoofer üzerinden

Genius SW-5.1 surround ses sistemi, multimedia bilgisayar kullanıcılarını hedef alan bir hoparlör sistemi.

Notebook: Acer TravelMate 350TE

Notebook'larda da Maksimum Koruma

Acer yeni TravelMate 350TE Notebook modeli ile hem ergonomiyi hem de güvenliğini aynı anda sunmayı başardı. 1.8 kilogramın altındaki ağırlığı ile bir Pentium III işlemcisi taşıyan notebook'u, SmartCard girişi, Magnezyum çerçeveli ve fiber cam ile güçlendirilmiş bir yapı ve Wireless Lan desteği ile rahatlıkla her yere güvenli bir şekilde taşıyabileceğiniz en güçlü yardımcınız haline dönüştürebilirsiniz. Özellikle güvenliğe çok önem veren kullanıcıların isteklerine cevap verebilen TravelMate 350TE, üzerindeki Smart Card okuyucusu ve PlatinumSecret Smartcard yazılımı ile verileri artık çok daha güvenli hale dönüştürebiliyor. Sadece 21 mm. kalınlıkta olan notebook, Pentium III 650 MHz'lik bir işlemci ve 512 MB'a kadar artırılabilen stan-

SmartCard girişi, Magnezyum çerçeveli ve fiber cam ile güçlendirilmiş yapısı bu cihazın artılarından birkaçı.

dart 64 MB Ram ile donatılmış, CD-ROM veya DVD-ROM, disket sürücüsü ile birlikte Combo Drive diye adlandırılan harici bir kutunun içinde yer alıyor. Böylece sadece ihtiyacınız olduğu zaman bu kutuyu yanınıza alıyorsunuz. 10 GB bir sabit disk, 13.3 inçlik bir TFT

ekran, 8 MB SDRAM'li 128-Bit grafik hızlandırıcılı ATI Rage Mobility-M1 chipsetli bir ekran kartı, SoundBlaster-Pro ve MS DirectSound uyumlu ALi ses chip'i notebook'un diğer donanım özelliklerini. TravelMate 350TE tüm bunlara ek olarak, 56K modem, 10/100 Megabit'lik bir ethernet girişi, 2 adet USB portu, uzaktan kumanda bağlantısı ve Firewire bağlantısı (örneğin, dijital Camcorder için) ile kullanıcılarına tüm multimedya fonksiyonlarını da sunuyor.

CHIP'in yorumu

Acer notebook'un en önemli özelliklerinden biri Platinum Secure fonksiyonu sayesinde verilerinizi güvenlik altında tutabilmesi. Öyle ki bu verilere ulaşabilmek için bir SmartCard'a sahip olmanız gerekiyor.

Notebook'un ayırt edici özelliklerinden ikincisi ise, Platinum Pass fonksiyonu ile makine açılır açılmaz, yani daha BIOS menüsüne gelmeden size şifre sorması. Bu yeni notebook'uyla Acer; notebook'lar için bir ayrıcalık, aynı zamanda bir zorunluluk olan güçlü bir güvenlik sistemi ile son kullanıcının karışına çıkmaya başlamış oldu.

çok iyi

Bilgi için: İhlas-Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 96 61
Fiyatı: 2449 \$ + KDV
www.acer.com.tw

- + Çok hafif ve ergonomik yapıda
- + Güçlü donanım bileşenlerine sahip
- + Güvenlik sistemi var

Notebook: Mitac M722B

Küçülen Notebook'larda Performans Devri

Mitac M722B, güçlü sistem bileşenlerine ve metalik bir görünüme sahip bir notebook. PIII 650 Mhz işlemcili ve 128 MB Ram'li Mitac M722B'de; Intel 440MX entegreli bir ana kart, 256kb'lık bir Flash Rom, System Soft Mobile Pro Bios ve RAM'i maksimum 192MB'a yükseltilebilen 128 MB SDRAM var. Ayrıca 256 KB L2 Cache'i, Teac 24xCD Rom'u ve 11.5GB bir sabitdiske sahip olan cihazda 12.1 inç büyüklüğünde TFT SVGA ekran kullanılmış. Mitac M722B'nin üzerindeki ekran kartı ise, 16M renkte 1024x768 çözünürlük sağlayabilen 4 MB'lık ATI Rage LT PRO. Mitac M722B'nin tıklamalı bir touchpad'i var. Touchpad'e alışık olmayanlar için ayrıca bir mouse port'u var. Mitac M722B'yi istediğinizde bir monitöre de bağlayabilirsiniz.

niz. Böylece sunumlarınızı daha büyük bir ekranda görebilirsiniz. Bunun için ayrı bir parça veya bir donanım gerekmiyor. Direkt olarak monitörün bağlantı kablosunu cihaza bağlamanız yetiyor. Bu notebook'un diğer bir özelliği de, üzerinde MPU-401 Midi arbirimini ve 3D ses özelliklerini tam olarak destekleyen ve Sound Blaster Pro ve Microsoft

Sound Sistem uyumlu olan Crystal Sound Fusion chipsetli bir ses kartının olması.

CHIP'in yorumu

Mitac, ergonomik yapısı ve güçlü sistem entegrasyonu ile kullanıcılara gerçek multimedya özelliğini sunan bir notebook. Temel donanım bileşenlerinin entegre bir şekilde sistemin içinde yer almasından dolayı seyahatte esnasında işlerinize kaldığınız yerden devam

edebilirsiniz.

Mitac M722B'nin ince yapısı, CD-Rom, DVD-Rom ve disket sürücü gibi cihazların harici olarak sisteme dahil olmasını gerektiriyor. Böylece siz sadece size gerekli olduğu zaman, cihazları yanınızda taşıyabilirsiniz. Notebook'ta beğenmediğimiz bir özellik, pille çalışma süresinin çok az olması. 269 mmx218 mmx244 mm boyutlarındaki notebook, 1.58 kg. ağırlığında.

Multimedya özelliğinin gücünü gösteren bileşenler, cihazın içine entegre edilmiş.

iyi

Bilgi için: Albim
Tel: (216) 349 33 51
Faks: (216) 347 59 34
Fiyatı: 2629 \$ + KDV
www.mitac.com

- + Güçlü sistem entegrasyonu
- + Ergonomik ve şık

Dijital Kamera: HP PhotoSmart 315

Fotoğraf Stüdyonuzu Cebinizde Taşıyın

HP'nin yeni Photosmart 315 dijital kamerası pratik fonksiyonlar ile kolay kullanımı özelliğini bir arada arayan kullanıcılar için düşünülmüş bir ürün. 2.1 megapixel'lik bir çözünürlüğe sahip olan cihaz ile 1600x1200 veya 640x480 dpi büyüklüğünde ve 30 bit renk derinliğinde resimler çekebilirsiniz. Ayrıca cihazın üzerinde bulunan 5.8 mm'lik objektif, 1.5X, 2X ve 2.5X resim yakınlaştırma özelliği ve 3 metrelik flaş mesafesi ile istediğiniz ortamda rahatlıkla görüntülerinizi alabilirsiniz. Cihazın üzerindeki 8 MB bellek sayesinde orta kalitede 80 adet, iyi kalitede 20 adet ve çok iyi kalitede 10 adet resim çekmeniz mümkün.

4 adet kalem pil ile çalışan cihaz, bilgisayar ile bağlantı kurarken USB arabirimini kullanıyor. Bu dijital kamera ile bir-

HP Photosmart 350, ergonomik boyutu ve 220 gram ağırlığı ile, kocaman bir fotoğraf stüdyosunu cebinizde taşıyabileceğiniz bir cihaz.

likte verilen yazılımı yükledikten sonra çektiğiniz resimleri bilgisayara aktarmak çok basitleşiyor. Windows'un tüm sürümlerini destekleyen HP Photosmart 350, 128x68x33 mm'lik boyutu ve 220 gram ağırlığı ile, kocaman bir fotoğraf stüdyosunu cebinizde taşıyabilmenizi sağlamış oluyor.

CHIP'in yorumu

HP Photosmart 315'in beğendiğimiz bir özelliği, HP Imaging teknolojisi kullanması.

HP Imaging teknolojisi her bir kayıta en optimal resim kalitesine ulaşabilmek için geliştirilmiş olan bir teknoloji. Resmin oluşması için gerekli olan birden çok resim optimizasyon fonksiyonları kameranın içine önceden entegre ediliyor. Böylece kameralarla çekilen her bir görüntü renk ve aydınlık optimizasyonunda otomatik olarak geçiriliyor.

Aynı zamanda makinada

renk düzeltme işlemleri de yapılıyor. Bu sayede resimlerde gördüğümüz renk kaymaları da ortadan kaldırılıyor.

Bununla birlikte yapılan renk değişimleri analizi sayesinde gerçeğe yakın renklerle resim oluşturulmaya başlanıyor. Bir sürü optimizasyon işleminden geçirilen bu resim son olarak da yüksek kalitede PC'ye aktarılacak üzere cihazın belleğine kayıtlı ediliyor.

Bilgi için: HP Türkiye

Tel: (212) 224 59 25

Faks: (212) 224 59 39

Fiyatı: 450 \$ + KDV

www.hp.com

- + 2.1 megapixel'e sahip
- + Ergonomik yapıda
- Belleği yetersiz

Dijital Kamera: Sanyo VPC-SX550EX

Hatırlamak İstediklerinizi Dijital Ortamda Saklayın

Sanyo VPC-SX550EX ile, değerli anlarınızı yüksek kalitede bilgisayar ortamına aktarabilir, amatör işleriniz için de kullanabilirsiniz. Bu dijital fotoğraf makinesi ile, hem resim çekebiliyor hem de resim başına 4'er saniyelik sesli notlar alabiliyorsunuz. Kayıtlı edilen sesler makinenin içinde WAV (Mono) formatında saklanıyor. JPEG formatında saklanan resimler, 2 inç büyüklüğündeki LCD ekranda anında gösteriliyor. Cihazın üzerinde bulu-

nan Solar Panel kapağı açtığınızda, dışarıdaki ışık sayesinde ekranın kontrast düzeyini arttırabilmeniz mümkün. Sanyo'nun 8 MB CompactFlash saklama ünitesi ile Super High Resolution 1 (SH 1) modunda 1280x960 çözünürlükte 9, SH 2 modunda 1280x960 çözünürlükte 18 ve High modunda da 640x480 çözünürlükte 60 tekli resimler çekmek mümkün. Yalnız seri ve sesli çekimlerde, 640x480 çözünürlükte olan resim sayıları önemli ol-

çüde düşürülüyor. Dört tane kalem pil ile çalışan kameradaki resim ve ses kayıtlarını kutu içerisinden çıkan kabloları ve kendi yazılımını kullanarak direkt PC, MAC veya video ortamına aktarabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Sanyo'nun yeni modeli VPC-SX550EX hızı, resim kalitesi ve kapasitesi ile göze çarpan özelliklerle dolu olan bir dijital fotoğraf makinesi. Öyle ki Microdrive bellek sayesinde bu cihazı 340 MB'a yükseltmeniz mümkün. Buna ek olarak yüksek resim işleme hızı sayesinde Sanyo 50 dakikaya kadar film veya saniyede 30 adet resim çekebiliyor. Cihazın 1.5 milyon piksel (S-XGA) çözünürlüğü ise, artık profesyonel kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayamayacak bir özellik. Sanyo'da

tarih ve zaman ayarı yapıldıktan sonra resimlere eklenmesi sağlanabilir, bulunduğunuz ortama bağlı olarak dört ayrı Flash modundan birini kullanabilirsiniz. Sonuç olarak sunduğu özellikler sayesinde Sanyo VPC-SX550EX sadece özel anlarınızda değil aynı zamanda iş hayatınızda da kullanabileceğiniz bir kamera.

Bilgi için: Ekin

Tel: (212) 554 44 86

Faks: (212) 557 83 01

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.sanyo.com

- + Ses kaydı yapabiliyor
- + Kapasitesi
- Güç tüketimi çok fazla
- 1.5 milyon piksel çözünürlüğe ulaşıyor

Microdrive bellek sayesinde bu cihazı 340 MB'a yükseltmeniz mümkün.

Monitör: Hitachi CM815ET Plus

Yüksek Çözünürlükte Çalışmak Hayal Değil

Hitachi CM815ET Plus, daha keskin bir görüntü ve daha yüksek çözünürlük sağlanması için 0.21 mm nokta aralığı olan dijital kontrollü, titreşimsiz ve düz kare ekran özelliklerine sahip, 21 inch'lik (508 mm) bir monitör.

Yüksek Contrast ayarlamaları, Multistep Dynamic Focussing ve Monitörün üzerine düşen ışığı kullanıcıya yansımasına izin vermeden temiz bir görüntü elde etme özelliği Hitachi'nin artlarından sadece bir kaçı. Oldukça şık bir şekilde dizayn edilmiş olan monitör, ergonomi ve ekoloji standartları olan MPRII ve TCO99 standartlarını deteklerken, Windows 98 işletim sistemi tarafından da tanınıyor. Hitachi CM815ET Plus'ın yataydaki frekans aralığı 31-130 KHz, düşeydeki frekans

Monitörün e-Color ayarı ile web üzerinde renklerin doğruluğunu görebilirsiniz.

aralığı ise 50-160 Hz arasında değişiyor. Maksimum piksel frekansı 270 MHz ve çektiği maksimum güç 145 watt olan bu monitör, 75 Hz'de 2048x1536 çözünürlüğe kadar destek verebiliyor.

Gerçek görüntü alanı yatayda 406 mm, düşeyde 305 mm (gerçek görüntü 15.9 inç, yani yaklaşık 40.4 cm) olan monitör 488 mmx 482 mmx470 mm boyutunda ve yaklaşık

27.5 kg ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Web üzerinde alışveriş yaptığınız herhangi bir eşyanın gerçekte de aynı renkte olması çok önemli. Monitörün e-Color ayarı ile web üzerinde renklerin doğruluğunu görebilirsiniz. Buna ek olarak yapacağınız Colorific ayarı da size, ekranda gördüğünüz görüntünün yazıcıdaki çıktı veya

dijital kamera ile çekilen resmin aynı renk gerçekçiliğinde olup olduğunu söyleyebilir. Sonuç olarak Hitachi CM815ET Plus, ulaşabildiği yüksek çözünürlük ve siyah düz kare tüpü ile profesyonel bilgisayar kullanıcılarına hitap eden bir ürün.

Bilgi için: Ölçsan

Tel: (212) 280 97 61

Faks: (212) 264 24 79

Fiyatı: 1208 \$ + KDV

olcsanad.com

- + Siyah düz kare ekran tüpüne sahip
- + Yüksek çözünürlüğe çıkabiliyor
- USB Hub özelliğine ancak opsiyonel olarak sahip olunuyor

Scanner: Microtek FilmScan 35

Dia ya da Film: Hiç Fark Etmiyor

Microtek FilmScan 35, USB arabirimi kullanarak çalışan 35 mm'lik bir film (dia) tarayıcısı. Bu tarayıcı sadece PC'lerde çalışabilmesine karşın 36 bit renk derinliğinde ve 1800x1800 dpi optik yoğunlukta tarama işlemlerini gerçekleştirebiliyor. Ayrıca Windows 98 ve Windows 2000 uyumlu olan cihaz Twain standartlarını da destekliyor.

Microtek FilmScan 35'i Windows'a tanıtmak gayet kolay: USB kablosunu makinenize taktıktan sonra, verilen CD'den program yükler gibi, tarayıcıyı Windows'a tanıtmak yeterli. Microtek FilmScan 35 ile birlikte verilen CD'nin içerisinde ise Presto Page Manager Deluxe, Image Folio, Photo Album, Mr. Photo Gold ve CyberView

gibi programlar yer alıyor. Bu programları yükledikten sonra tarayıcının doğru çalışıp çalışmadığını test edip, tarattığınız dia veya filmlerden oluşan resimler üzerinde istediğiniz değişiklikleri yapıp, özel resim albümünüzü saklayabilirsiniz ya da e-mail yolu ile sevdiklerinize yollayabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Microtek FilmScan 35, aynı anda film veya çerçeveli dia tarayamıyor. Buna karşın, tarattığınız dia veya filmleri masaüstüne atmadan önce üstünde oynamalar yapabiliyorsunuz. Örneğin dia'yı tarattınız ama dianın sadece belli bir bölümünü kullanmak istiyorsunuz. Microtek FilmScan 35, bu isteğinizi gerçekleştirebiliyor. Ayrıca, tarama işlemini istediğiniz bir boyutta (A4, A5, B5) yapmanı-

za da izin veriyor. Öyle ki bu makine ile tüm filmlerinizi tarayıp çok güzel bir resim albümü elde edebilirsiniz. Microtek FilmScan 35'in performansını, tarama hızını ve dia tarama kalitesini beğendik. Ayrıca tarayıcı ile verilen programlar ile bir çok işlemi gerçekleştirebiliyorsunuz. Neticede biz bu tarayıcıyı meraklısına tavsiye edebileceğimizi düşünüyoruz.

Bilgi için: Ölçsan

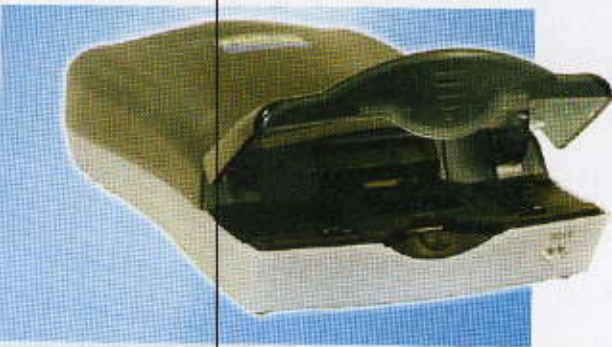
Tel: (212) 280 97 61

Faks: (212) 264 24 79

Fiyatı: Firmayı arayınız

olcsanad.com

- + Hızlı tarama tuşu var
- + USB arabirimi kullanıyor
- Aynı anda birden çok film veya dia tarayamıyor

Oldukça yüksek bir performansa sahip olan bu cihaz rahat kullanımı ile göze çarpıyor.

Anakart: Iwill VA133

Coppermine İşlemcilerinin Yeni Tercihi

Iwill VA133, ATX yapıda ve Via Apollo Pro 133 chipsetine sahip olan bir anakart. Hem 66MHz, hem 100 MHz hem de 133 MHz sistem frekansında çalışabilen bu anakartın en

tek tek maksimum 512MB SDRAM takılabilen anakartta toplam 3 adet 168 pinlik DIMM modülü var. Kartın üzerinde 4 adet Ultra DMA/66 cihazını destekleyen, PIO

ğında sistemin de kapanması), PnP, DMI, INT13 (HD>8.4), ACPI ve anti-virus özelliği unutulmamış. Ayrıca Iwill VA133, geliştirilmiş Bus mastering özelliği ile disk transferlerinde işlemcinin daha az yorulmasını sağlıyor. Anakartta 5 adet PCI ve 1 AGP (1x&2x Model, 66/133MHz) slot'u var.

CHIP'in yorumu

Iwill VA133 üzerindeki Socket 370 yuvası 1.8V ile 3.5V arasında otomatik bir voltaj regülatörüne sahip. Voltaj ayarını çoğu anakartta olduğu gibi elle ayarlamak mümkün değil. Çoklu işlemci desteği için bu voltaj ayarı sisteminizden maksimum performans alabilmeniz için çok önemli. Buna ek olarak gün geçtikçe daha da yaygınlaşan CPU için bir jumper ayarı yapmanız gerekmiyor, çünkü

yapmanız gereken tek şey, anakartın BIOS'una girip işlemci frekansını manuel olarak ayarlamak. Iwill ile birlikte verilen kitapçıkta ise VA133'un tüm özellikleri ve ayarları kolay anlaşılır bir şekilde anlatılıyor. Sonuç olarak, bu anakart ile birlikte; tüm Iwill anakartlar için gerekli sürücüler, Hardware Monitor, Driver Diskettes Creator ve PC-Cilin anti-virüs programı veriliyor.

Iwill VA133 üzerindeki Socket 370 yuvası 1.8V ile 3.5V arasında otomatik bir voltaj regülatörüne sahip.

önemli özelliği, Socket 370 Intel Pentium III Coppermine işlemcileri ile Cyrix işlemcilerini desteklemesi. Öyle ki bu anakart 166 MHz'e kadar çıkabilen saat frekansı ve 8X'e kadar ayarlanabilen çarpanı ile geleceğin işlemcilerini de desteklemeyi amaçlıyor. Her bir slot'a

Mod3 veya Mod4 de çalışabilen iki hızlı IDE portu var. Iwill VA133, 2M bitlik (256KB) bir Flash Rom'a ve Award BIOS'a sahip. Anakartta, artık standart hale gelen RTC zamanlayıcısı, Modem Ring On özelliği, Green, Soft Power özelliği (Windows işletim sistemi kapandı-

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar
Tel: (212) 212 88 65
Faks: (212) 212 92 36
Fiyatı: 88 \$ + KDV
www.iwill.com.tw

- + Jumper ayarı gerekmiyor
- + 4 USB desteği var
- ISA slotu yok

Anakart: Biostar M6TSL

Biostar da Intel'in Yeni i815 Kervanına Katıldı

Intel, i810 ve i820 chipsetleri ile bilgisayar kullanıcılarını memnun edememeyle kalmamış, hatta hayal kırıklığına uğratmıştı. Ancak Intel bu hatayla uzun süre yaşayamadı ve yeni chip'i i815 ile hatasını telafi etti. Öyle ki i820'in ve i810'un avantajlı özelliklerini bir chip'te toplayarak üstün donanım özellikleri ile dolu bir anakart yarattı ve böylece kendini rakiplerinden ayırarak, piyasada yeniden kendinden söz ettirmeye başladı. i810'dan bildiğimiz anakarta entegre olan ekran ve ses chip'leri ile i820'den bildiğimiz Ultra ATA 66 desteği gibi özellikleri kapsayan bu chip, i820'den bildiğimiz RIMM yuvalarını kullanmıyor.

Bu olumlu gelişmeler arasında Intel'in yeni chip'ini kullanan anakart üreticileri arasında

da Biostar da yer alıyor. Biostar M6TSL modeli ile Intel 82815 Host/AGP/SDRAM Controller chipsetine sahip olan bu anakart, 66/100/133 MHz sistem Bus hızlarını destekliyor ve Socket 370 Intel Pentium III 100/133 MHz işlemcileri ile 100 MHz System Bus hızında çalışan Intel Celeron işlemcilerini sorunsuzca çalıştırabiliyor. Biostar M6TSL Multi I/O fonksiyonu sayesinde iki adet Bus Master IDE

Portuna var olmasından dolayı 4 adete kadar Ultra DMA/100 aygıtlarını destekleyebiliyor. Üzerinde Award Plug And Play BIOS'u olan modele, 2000 yılına uyumlu olmasının yanı sıra Hardware Monitor fonksiyonu ile sisteminizi koruma altında tutabiliyor. Anakarta multimedia özelliği katarak iki kanal soft audio CODEC ile birlikte entegre edilmiş AC'97 dijital audio kontrolörü de dahil edilmiş.

i815e chip'inin önemli özelliklerinden biri de, entegre bir grafik chip'ine sahip olması.

CHIP'in yorumu

300 MHz ile 933 MHz arasında geniş bir işlemci desteğine sahip olan bu anakart, üzerinde 5 adet PCI, bir AMR, bir CNR ve bir adet AGP slot'u barındırıyor. i815e chip'inin önemli özelliklerinden biri de, entegre bir grafik chip'ine sahip olması, böylece opsiyonel olarak 4 MB bir belleğe sahip olabiliyor. 24 bit olan bu chip 230 MHz RamDac'a ulaşıyor ve MPEG/DVD decode edebiliyor.

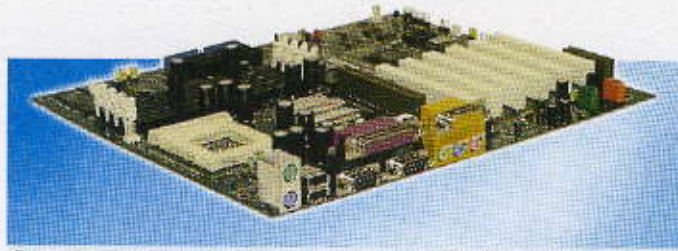
Bilgi için: Empa
Fiyatı: 124 \$ + KDV
www.empa.com.tr

- + Uygun fiyatı
- + Üzerinde ses chip'i var
- ISA slotu yok

Anakart: Aopen AX34 ProII

Aopen Anakartlarının Siyah İncisi

Aopen AX34 ProII; VIA Apollo Pro 133A chipseti ile 4X AGP standardına sahip olan ve daha çok Power User kullanıcılarını hedefleyen bir anakart. Bu chipsetin en önemli özelliği, 32 bit Accelerated Graphics Port (AGP), 32 bit PCI ve 64 bit DRAM standartlarını destekleyen denetleyicilerinin olması. Ayrıca bu chip, Front Side Bus diye adlandırdığımız sistem saat frekansını 66/100 MHz'den 133 MHz'e kadar da destekleyebiliyor. Apollo Pro 133A'nın VIA VT82C686A chipseti ile birlikte kullanıldığından dolayı Ultra DMA 33/66 cihazlarının çalışmasına da imkan sağlıyor. Bu chip yerine eğer VIA VT82C686B chip'i kullanılsaydı Ultra DMA 100 cihazlarının da çalışmasına imkan tanınır. Aopen AX34 Pro II anakarta entegre edilen VT694X

Bu anakartı diğer anakartlardan ayıran en büyük özellik siyah bir platform üzerinde kurulu olması.

North Bridge ve VT 686B South Bridge chip'leri sayesinde, 1 GHz'e kadar 133 MHz FSB'li Copermine işlemcilerini sisteme dahil etmeniz mümkün. 6 PCI, 1 AMR, 1 AGP slotu ve 4 adet USB yuvasına sahip olan bu anakart 4 adet DIMM yuvası ile Virtual Channel Memory (VCM) ve bütün SDRAM serilerini destekleyebiliyor. Buna ek olarak anakartın üzerinde SoundMax 2.0 sürücülerini ile birlikte çalışan bir AD1885 AC97 Co-

dec ses cip'i de unutulmamış.

CHIP'in yorumu

Bu anakartın en büyük özelliği siyah bir platform üzerinde kurulu olması. Platformlarının farklı renklerde olması farklı kalitelere sahip olması ile eşdeğer bir unsur. Ses ve ekran kartlarından sonra bu tür bir platformu ilk kez Aopen AX34 PROII anakartında görebildik. Bu anakartta gözümüze çarpan diğer bir özellik ise, chipsetinin

üzerinde bir alüminyum soğutucunun yer alması. Ayrıca anakartta opsiyonel olarak iki BIOS arasında jumper'larla geçiş sağlayabileceğiniz Die-Hard BIOS özelliği de var. Tüm bunların yanı sıra ayrıntılı bir kullanma kılavuzu, sürücüler, Norton AntiVirus programı ve gerekli kabloların da bu anakart ile birlikte verilmesi bize Aopen'in bu işi ne kadar ciddiye aldığını gösteriyor.

Bilgi için: İhlas-Acer / Ermeaa

Tel: (216) 317 96 50

(212) 210 08 58

Fiyatı: 126 \$ + KDV

www.aopen.com.tw

+ 6 Adet PCI slot'u var

+ Kaliteli platform kullanıldı

- ISA slotu yok

Anakart: FIC FA13

Yeni Bir Anakart Türkiye'de

FIC'nin yeni socket 370 anakartı; 66, 100, 133 MHz FSB seçenekleri ile Intel Pentium III 450-933 MHz ve Celeron 433-633 MHz işlemcilerini destekleyen bir ürün.

Geniş işlemci desteğine ek olarak FIC FA13, 100 MHz frekansındaki CyrixIII işlemcilerini de destekliyor. Gerçi ülkemizde Cyrix işlemcilerin pek tutulmadığından dolayı, bu işlemcileri bulmak da epey zor. Ama gelişen teknolojiye ayak uydurmaya çalışan Cyrix'in ye-

ni işlemcileri ile önümüzdeki günlerde piyasaya hızlı girmeyi hedeflediğini söyleyebiliriz. FA13, Via Apollo Pro 133 chipseti üzerine inşa edilmiş olan ve 4 adet DIMM yuvası ile 1 GB'a kadar Ram desteği sunan bir anakart. 1 AGP, 5 PCI ve 2 ISA slot'unun yanı sıra artık standart hale getirilen Ultra ATA/66 IDE yuvası ve Auto Power Failure Recovery, Keyboard Mouse Power on gibi ACPI fonksiyonları, anakartın diğer özellikleri arasında sayılabilir.

FIC FA13 ile birlikte, Norton Anti-virüs, programların yüklenmesi ve kaldırılması sırasında Windows işletim sistemi-nizde oluşan anormal durumlarla karşı karşıya kalanlar için Norton Ghost ve CD-ROM'unuzun sabit diskte sıkıştırılmış bir kopyasını yaratan Norton Virtual Drive programları veriliyor.

Ayrıca, verilerinizin otomatik yedeğini alan AutoSave, internette alışverişi daha keyifli hale getiren APPIO, adult sitelerine girişi kısıtlayan X-Stop, dosya korumasını sağlayan Z-file ve MMD çevirmeli ağ yardımcı programları da bu anakart ile birlikte ücretsiz veriliyor.

CHIP'in yorumu

Anakartta beğendiğimiz özelliklerin başında, yüksek bir

performans isteyen sistem kullanıcılarını düşünerek dört adet DIMM yuvasının olması geliyor. Böylece sistem performansını ekleyeceğimiz Ram'lerle önemli ölçüde yükseltebilirsiniz. Çünkü Microsoft'un yeni çıkardığı Windows 2000 Advanced Server, Windows 2000 Professional ve Windows Me gibi işletim sistemleri size özellikle RAM konusunda oldukça ciddi bir sorun yaşatabilir.

Bilgi için: Telliöğlu / Multimedia

Tel: (212) 213 34 40

(212) 212 98 50

Fiyatı: 79 \$ + KDV

www.fic.com.tw

+ Yazılım desteği

+ Dört adet DIMM yuvası var

FIC ile birlikte Windows'ta oluşan hataları çözmek için Norton Ghost ve CD sürücünüzün bir kopyasını yaratan Norton Virtual Drive veriliyor.

Klavye: EZ 3000 Smart Keyboard for 98/95

Bu Klavye Veriminizi Artıracak

Ez3000 Smart Keyboard ile bir klavyeden beklentileriniz değişecek. Tam anlamıyla multimedia ve internet özellikleri ile donatılmış olan klavyede günümüzde standart halini al-

bilir, MS-Dos istemcisi açabilir, çalan şarkıyı değiştirebilir, bir sonrakine geçebilirsiniz. Transparan ve renkli olan AT yada PS/2 portundan bilgisayarınıza bağlayabileceğiniz

dirde diğer klavyelerden bir farkı olmadan klavyenizi kullanabilirsiniz. Klavyede en çok dikkatimizi çeken tuşlardan birisi, işlerini internet üzerinde yapanlara büyük kolaylık sağlayacak olan tek tuşla arama yapabilme özelliğini sağlayan tuş. Bu tuşa bastığınızda favori tarayıcınız arama sayfasını açıyor, bunun dışında değişik tuşlar da mevcut.

Pencereler arası geçiş yapmak, uygulamaları kapatmak, Hot key help dosyasını açmak, favori internet sayfalarınızın bulunduğu klasörü açmak ve züm (büyütme) yapabilmek için ayrı ayrı tuşlar bulunuyor.

CHIP'in yorumu

Klavye kullanmak sizin için önem taşıyorsa, artık bir çok basit işlem için mouse'unuzu hareket ettirmekten sıkılıyor-

sanız, böyle bir klavyeyi alma zamanınız geldi demektir. Hem ergonomik hem de estetik bir şekle sahip olan EZ 3000 Smart Keyboard'un tek kötü yanı, sadece Windows 95 ve 98 kullanıcılarına hitap ediyor olması. Bunun dışında üzerinde bulunan bir çok tuş ile her tür işlemi yapmanız kolaylaşıyor. Sağlığını düşünenler için bilek altlığı da unutulmamış.

Bilgi için: Ofis

Tel: (212) 212 36 96

(212) 216 62 21

Fiyatı: 20 \$ + KDV

www.ofiscomputer.com.tr

Ergonomik ve estetik bir şekle sahip olan EZ 3000 Smart Keyboard'un tek kötü yanı, sadece Windows 95 ve 98 kullanıcılarına hitap ediyor olması.

mış 3 adet Windows tuşu ile Power, Sleep ve Wake up tuşları bulunuyor. Bunun dışında bulunan 19 tuş ile isterseniz internet araçlarını kullanabilir, hesap makinasını çalıştırabilir, dökümanlarınızın bulunduğu My Documents dizinine eriş-

klavyeyi birlikte geldiği Yazılım CD'si ile bilgisayarınıza tanıtmakta bir sorun yaşamayacaksınız. Ancak bu tuşları kullanabilmek için Windows 95 ya da Windows 98 işletim sisteminin bilgisayarınızda kurulu olması gerekiyor. Aksi tak-

Joystick: Microsoft Sidewinder Precision 2

Artık Simülasyonlar Sizden Korksun

Microsoft'un yeni joystick'i Sidewinder Precision 2, simülasyon meraklıları için muhteşem bir alternatif oluşturuyor. Joystick'in üzerinde 8 düğme, 1 adet heat switch ve yeni bir teknoloji olarak nitelendirilebilecek throttle (kelebek) bulunuyor. Yenilikler arasında oyun kolunun kendi içinde 180 derece dönebilmesi de bulunuyor. USB port'undan bilgisayarınıza bağlayabileceğiniz joystick, yazılım CD'si ile birlikte gelebiliyor. Plug and play olduğu için bilgisayarınıza tanıtmamız çok kolay. Ayrıca isterseniz yazılımda bulunan Recorder özelliği ile, joystick üzerindeki tuşlara makro da atayabilirsiniz böylece makrolara izin veren oyunlarda belirli hamleleri dilediğiniz tuş kombinasyonları ile yapabilirsiniz. Aynı zamanda klavye tuşlarını da bu makrola-

ra dahil edebilen yazılım, bu tip yazılımlar içerisinde bir devrim niteliği taşıyor. Joystick'i diğer joystick'lerden ayıran kelebek ise günümüz oyunlarında genelde hız değişikliği ve özel ha-

Heat switch 8 yönde hareket sağlıyor ve 3D oyunlarda aşağı yukarı bakışa izin veriyor.

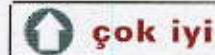
reketler olan thrust, throttle ve altitude gibi aksiyonları destek-

liyor. Joystick'te oyun kolunun en üst bölümünde bulunan hat switch ise parmağınızın ufak bir dokunuşu ile yön değiştirmenizi, oyunlara bağlı olarak bakış açısının değişmesini sağlayabiliyor. Heat switch 8 yönde hareket sağlıyor ve 3D oyunlarda aşağı yukarı bakışa izin veriyor. Oyun kolunun hareketi ise x-ekseni ve y-ekseninin dışında, rudder control adı verilen silah değiştirme, yanal hareket, bakış açısı değiştirmeye izin veriyor.

CHIP'in yorumu

Microsoft Sidewinder Precision 2 ile, bir çok tuş kombinasyonunu ezberlemek zorunda kalmayacaksınız. Simülasyon oyunlarında daha başarılı olmak isteyen okuyucular bu joystick'i edindiklerinde 8 tuş, heat switch ve kelebek düğmesi

ile sadece simülasyon değil bir çok hareket dolu oyunlarda rakiplerini daha kolay alt edeceklerdir. USB'den bağlanan ve yazılımın yanında gelen joystick plug and play olduğu için tanıtım aşamasında kullanıcıya hiçbir sorun çıkartmıyor. Ayrıca yazılımda bulunan ekstra özellikler ile oyunlardaki karışık tuşları dilediğinizce değiştirebilirsiniz.

Bilgi için: Microsoft

Tel: (212) 258 59 98

Faks: (212) 259 59 59

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.microsoft.com

- + Throttle ve heat switch adlı iki yeni tuş ile gelen kolaylık
- + USB bağlantısı ve yazılım sayesinde kolay tanıtım

Ekran Kartı: Creative Geforce2 GTS Ultra

Yeni Yok Edici Piyasada

Sadece belli başlı firmalar tarafından kullanılacak olan nVidia'nın yeni bombası Geforce2 GTS Ultra chip'i piyasayı alt üst etmeye kararlı.

Geforce 2 ve Geforce 2 MX chip'li ekran kartlarından sonra nVidia şimdi de Geforce 2 GTS Ultra chip'i piyasada.

■ Ultra modelleri artık hepimiz tanıyoruz. nVidia ilk ciddi 3D başarısına TNT2 grafik chip'leri sayesinde ulaşmıştı. Bu başarıyı, daha yüksek bir frekans değerlerine sahip olan TNT2 Pro ve TNT2 Ultra modelleri takip etti. Tam da o sıralar SDRAM bellekleri 183 Mhz'lik değerleri ile kendilerinden epeyce söz ettirmişlerdi. Piyasaya yeni çıkan Geforce2 kartlarda ise nVidia yine aynı stratejiyi benimsedi. Bunlardan Geforce2 MX kartları uygun fiyatları ile kullanıcıların beğenisine sunuldu. Orta sınıfta ise nVidia'nın Geforce2 GTS jenerasyonunu sayabiliriz. Burada T&L Engine ve yüksek bellek değeri ile iyi bir 3D performansı değerine ulaşılmıştı. Eğer bunlar size yetmiyorsa, size tavsiyemiz yeni Geforce2 GTS Ultra'ya bir göz atmanız.

Geforce işlemcisi nedir?

Kart üzerinde yer alan Geforce işlemcisinin üzerinde tam 23 milyon transistor mevcut. Pentium III işlemcisinin üzerinde maksimum 10 milyon transistor olduğu düşünülürse

işlemci rahatlıkla bir Graphics Processing Unit (GPU) olarak da adlandırılabilir. İşlemcinin başındaki ilk iki harf olan "GE" geometri teriminden geliyor. Bunun sebebi ise daha önce bilgisayarınızın işlemcisinin görevi olan Transform ve Lighting uygulamalarının çalıştırılmasını bu işlemcinin yapması. Böylece eskiden sadece pahalı ve profesyonel OpenGL hızlandırıcılarında bulunan özelliği, OpenGL ve Direct 3D desteği sayesinde tüm oyun ve 3D CAD/CAM uygulamaları kullanılabilir. Ayrıca, 2D performansı ile de DVD filmler rahatlıkla izlenebilir.

Yeni Geforce chip'inin özelliği

Bu yeni grafik chip'i, saniyede bir milyar piksel hız duvarını aşarak, iki milyar piksellik inanılmaz bir değere ulaşmayı başardı. nVidia'nın Shading Rasterizer (NSR) özelliği, daha gerçekçi efektlerin yanı sıra gölgelemelerde de kendini belli ediyor. Bu özelliklere ek olarak ikinci jenerasyon Transform and Lightning (T&L) engine sayesinde Geforce2 GTS

Ultra, saniyede 31 milyon üçgen işleyebiliyor. Kartın üzerinde bulunan 64 MB'lık DDR bellek ile efektif 460 MHz ve saniyede 7.36 GB'lık bir bant genişliğine ulaşabilmesi, bize yeni nesil 3D oyunlar için şimdiden hazır olduğu mesajını veriyor.

Dahası, 3D uygulamaları için gerekli olan AGP 4X, 32 bit 3D Rendering, 32 bit Z/stencil buffer, Direct 3D ve Open GL için DXTC ve S3TC texture compression'ın yanı sıra MPEG1 ve MPEG2 gösterimi gibi özellikler bu kartta fazlasıyla destekleniyor.

CHIP'in yorumu

Yeni Creative Geforce2 GTS Ultra, teknolojinin son eseri olan yüksek performanslı bir 3D ekran kartı olma özelliğini taşıyor. Bunun nedeni nVidia'nın yeniden geliştirilen Transform&Lighting (T&L) mimarisinin ikinci jenerasyon nVidia Shading Rasterizer (NSR) ile birleşmesinden sonra bilgisayarınızda daha önce göremediğiniz fotorealistik bir 3D kalitesine ulaşabilmeniz. Kartın grafik chip'inin içine entegre edilmiş NSR sayesinde, yüksek kompleksli bir Per-Pixel-Shading'e özelliğine sahip oluyorsunuz. Bu özellik sayesinde her bir piksel için renk, gölgeleme, aydınlatma, yansıma, emisyon, aynalama gibi niteliklerin yanı sıra diğer görsel ve özgün bileşenler rahatlıkla yaratılabilir. Windows 95/98/2000 ve Windows NT4.0 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan Creative Geforce2 GTS Ultra; DirectX, Direct 3D, Direct Draw, Mpeg-1 ve Mpeg-2 uygulamalarını da destekliyor. İdeal çözünü-

ÜRÜN BİLGİSİ

Bu ekran kartı, yüksek fiyatı ile çoğu kişinin sadece hayallerini süslemeye devam edecek gibi görünüyor.

çok iyi (9.16)

- ⊕ Yüksek performansa sahip
- ⊕ 64 MB belleğe sahip
- ⊖ Yüksek fiyatı
- ⊖ TV-out çıkışı yok

TEST SONUÇLARI

Quake III: 85.24
Quake II: 81.00
3D Mark 2000 Pro: 89.90
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam Puanı: 91.64

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 91.64

Bilgi için: GenpaCom / Empa / Multimedia

Tel: (212) 298 10 78
www.empa.com.tr
(212) 212 98 50

Fiyatı: 509 \$ + KDV
www.creative.com

lüğü 16.7M renkte 1024x768, çıkabildiği maksimum frekans 240Hz ve RAMDAC hızı yaklaşık 350MHz civarında olan kartın en büyük eksiği, üzerinde bir TV-out çıkışı olmaması.

Kartın üzerine dikkatlice baktığınızda soğutma sistemini rahatlıkla fark edebilirsiniz. Ulaştığı yüksek hız sayesinde bu tür bir soğutma sisteminin olması gayet normal. Sonuçta yüksek performansla ihtiyacı olan kullanıcılar için pazara sunulan bu ekran kartı, gerek PC oyun meraklılarının gerekse profesyonel 3D kullanıcılarının isteklerine cevap verebilecek olan bir ürün. Yalnız şunu da belirtmeden geçemeyeceğiz; az sayıda ve sadece belli başlı firmalar tarafından üretilen bu ekran kartı, yüksek fiyatı ile çoğu kişinin sadece hayallerini süslemeye devam edecek gibi görünüyor.

Ekran Kartı: CARDEXpert GeForce2 MX GS

GeForce 2 MX'lerde Çift Ekran Desteği

CARDEXpert GeForce2 MX GS, 3D uygulamaları ve aynı anda iki adet monitör bağlama gibi multimedya özelliklerini birlikte sunan bir ekran kartı. Aynı karta iki ekran bağlama özelliğini daha önce Matrox kartlarında da görmüştük. Ama bu kartlarının bir dezavantajı, özellikle 3D uygulamalarında yüksek performans değerlerine ulaşamamalarıydı. Cardex bunu düşünerek özellikle multimedya meraklıları için yüksek performanslı ve uygun fiyatlı bu kartı piyasaya sürmeye başladı. Öyle ki nVidia'nın GeForce2 MX GPU'sunu taşıyan bu yeni ürün HDVR, dijital VCR, yüksek performanslı MPEG-2 decode ve dijital TV receiver gibi özelliklere sahip olarak kullanıcıları yüksek kalitede bir HDTV çözümü sunmayı başarmış gibi görünüyor.

CHIP'in yorumu

Cardex MX'in ilk olarak, donanım bileşenleri göze çarpıyor: Üzerindeki 5.5 nanosaniyelik bellek ile bu kartı 180 MHz'de çalıştırmak mümkün. Diğer MX chip'li kartlara baktığımızda ise onların standart olarak 175 MHz frekansında çalıştığını görebilirsiniz. Cardex bunu düşünerek yeni çözümler arayışına girdi ve kullandığı kaliteli parçalar ile overclock sayesinde

de 190 MHz'lik bir değere ulaşabildi. Cardex'ten bize gelen model Cardexpert GeForce 2 MX (Golden Sample) idi. Burada dikkat edilmesi gereken konu ise www.gainward.com.tw web sayfasından da görüleceği gibi Cardex'in chip'i ve belleği farklı olan iki adet GeForce-2MX modelinin daha olması.

CARDEX aynı anda iki adet monitör bağlama gibi multimedya özelliklerini birlikte sunan bir ekran kartı.

ÜRÜN BİLGİSİ

nVidia'nın bu yeni grafik chip'i Motion Compensation özelliğini yazılımından değil de donanımından yapıyor

iyi (7,72)

- + Overclockcular için ideal
- + Çift ekran desteği
- + Uygun fiyatı

TEST SONUÇLARI

Quake III: 67.12
Quake II: 73.26
3D Mark 2000 Pro: 61.16
Ergonomi: 90.00
CHIP Toplam Puanı: 77.24

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 91.64

Bilgi için: Empa
www.empa.com.tr
Fiyat: 165 \$ + KDV
www.gainward.com.tw

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcı: Epson Stylus Color 980

Baskı Yaparken Zaman Kaybına Son

2880 dpi'lık çözünürlüğü ile resim kalitesini büyük bir oranda artıran Epson'un yeni modeli Stylus Color 980, kullandığı Epson Micro Piezo baskı teknolojisi ile dakikada 12.5 sayfa renkli, 13 sayfa siyah-beyaz resim basabiliyor. Yazıcının fotoğraf kağıdına bir resmi basabilmesi için gereken zaman tam 78 saniye. Yazıcı kağıt tepsisine 250 sayfa alabiliyor ve kağıt seçi-

minde de çoğu kes sınırlar tanımıyor (A4, A5, zarf, B5, legal, panoramik, 4x 6", 5x 8", 10x 8"). Windows'un yazı tiplerini tam olarak destekleyen Epson standart bağlantıyı High-speed bidirectional parallel port'tan (IEEE 1284 ECP uyumlu) ve USB port'undan gerçekleştiriyor. Yazıcı ile birlikte gelen sürücüler ile bu yazıcıyı Windows'a tanıtmak çok kolay. Yapmanız gereken tek şey verilen CD'den yazıcıyı yüklemeniz.

Kartuşları ayrıca ayarlamamız gerekmiyor, çünkü kurulum programı sayesinde bu işlemi EPSON Stylus Color 980 kendisi yapıyor. Yazıcıyı tanıttıktan sonra Epson'un kendi yazılımı ile baskı öncesi ve sonrası size gereken tüm bilgiler sunulmaya hazır hale geliyor.

CHIP'in yorumu

2880x720 dpi baskı çözünürlüğü ve dakikada 12.5 sayfalık baskı hızı ile Epson Stylus Color 980 lazer kalitesine yakın bir baskı kalitesi sunuyor. İyi bir baskı kalitesine sahip olması ve kolay kurulması, yazıcının en sevdiğimiz özellikleri arasına girdi. Epson Stylus Color 980 ile birlikte iş ve eğlence uygulamalarını daha zevkli hale getirebilmeniz için çeşitli programlar verilmesi de de oluşturunur.

Bu yazıcının en önemli özelliği, yüksek baskı çözünürlüğü sayesinde lazer kalitesine yakın baskı verebilmesi.

ÜRÜN BİLGİSİ

Yeni mürekkep püskürtmeli Epson Stylus Color 980, baskı işlemini şaşılabilecek dercede kolaylaştırıyor

çok iyi (8,77)

- + Hızlı baskı yapabiliyor
- + 2880x720 dpi'da baskı yapıyor

TEST SONUÇLARI

Resim Baskı Hızı: 81.00
Grafik Baskı Hızı: 61.00
Resim Kalitesi: 85.00
Grafik Kalitesi: 85.00
CHIP Toplam: 87.73

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 87.73

Bilgi için: Epson Türkiye
Tel: (212) 336 03 03
Faks: (212) 217 04 90
Fiyat: 256 \$ + KDV
www.epson.com

Monitör: Philips 107P

CRT Monitörlerde Yeni Standart

Philips'in yeni Real Flat ekranları, CRT monitörler kategorisinde yeni gelişmelere neden oluyor. Uzun süredir tanıdığımız Flat Square CRT ekranlarının yerini artık Real Flat ekranlar alacağı benziyor.

Bu tabii ki en çok saatlerce bilgisayarın başında oturan ve görüntülerin yansımalarından şikayet eden profesyonel bilgisayar kullanıcılarını sevindirecek. Görülebilir ekran alanının 41 cm. olduğu bu monitörde 0.25 dpi'lık bir nokta aralığının yanı sıra maksimum 1920x1440 dpi ekran çözünürlüğüne ulaşması (75 Hz) büyük bir avantaj sayılabilir. 399 mm genişlik, 410 mm derinlik ve 419 mm yükseklik değerleri ile 19 kg'lık bir ağırlığa sahip olan monitör, 234 MHz'lik bant genişliği ile de dikkat çekiyor. Buna ek olarak TCO99 standartla-

Bu monitöre iki adet PC bağlayabilirsiniz. Özellikle çoklu sistem kullanıcıları için bu çok büyük bir avantaj teşkil ediyor.

ve net bir görüntü sağlıyor. Tüm bunların yanı sıra Philips, kullandığı Real Flat ekran tüpü ile

riyâ uyumlu olan Philips, renk sıcaklığını 5000°K ve 9300°K arasında artırılabilir ve 30 KHz- 96 KHz yatay, 50 Hz-160 Hz dikey tarama frekans değerlerine ulaşabiliyor.

CHIP'in yorumu

Philips bu monitörde yeni geliştirdiği ICE (Image Clear Enhancement) teknolojisini kullandı. ICE teknolojisi özellikle grafik uygulamalarında parlak

çok önemli bir avantaj da sağlıyor: Örneğin, normal bir ekran tüpünde görüntü belirli bir açıdan bakıldığında konkav olarak gözüktür.

Bu özellik Real Flat tüpü ve monitör camında yapılan küçük bir bükülme ile ortadan kalkıyor. Böylece bilgisayar kullanıcıları 75 ile 100 cm'lik bir mesafeden baktıkları görüntüleri tamamen düz görebiliyorlar.

ÜRÜN BİLGİSİ

Philips 107P, daha çok profesyonel kullanım alanlarına veya yüksek çözünürlük hedefleyen PC oyuncularına hitap eden bir cihaz.

çok iyi (8,73)

- + Yüksek çözünürlüklere çıkabiliyor
- + Real Flat ekran tüpüne sahip

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 69.80
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam: 87.35

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 91.68

Bilgi için: Boğaziçi

Tel: (212) 217 29 29

Faks: (212) 217 29 24

Fiyat: 347 \$ + KDV

www.philips.com

Monitör: LG Flatron 774FT

Yeni Monitörlerde Alışılmadık Tasarım

LG Flatron 774FT, 0.24 mm. nokta aralığında RGB görüntü standardını destekleyen dijital kontrollü ve düşük radyasyonlu, 17 inç, tak ve çıkarılabilir bir monitör. Bu monitör VGA, SVGA, XGA ve VESA standartlarına tam olarak uyumlu ve bir çevirici adaptör sayesinde Macintosh makinelerine de rahatlıkla bağlanabiliyor. Buna karşın LG 774FT'nin bir dezavantajı ise, CAD kullanıcılarını ve grafiikerlerin ihtiyaç duyduğu 1600x1200 dpi çözünürlüğe çıkamaması. Dijital auto-scanning özelliği sayesinde cihaz, yatayda 30-70 KHz dikeyde de 50-160Hz arasında frekans ayarlaması yapabiliyor. Buna ek olarak monitör ile kullanılan modern teknoloji ve gözle fark edilebilir design ile, iyi bir kombinasyon oluşturulmuş. Öyle ki cihazın ön panelinde bulunan

Soft-Touch düğmeleriyle her türlü görüntü ayarlamasını rahatlıkla yapabiliyorsunuz. LG Flatron 774FT'nin boyutlarını da belirtirsek: 420 mm genişlik,

Monitör ayarlarıyla uğraşmak istemeyen kullanıcılar 11 programlık fabrika ayarlarını kullanabilirler.

443 mm derinlik, 466 mm yükseklikte ve 21 kg ağırlığında.

CHIP'in yorumu

LG'nin kendi geliştirdiği ve oldukça düz bir ekran tüpüne sahip olan Flatron 774FT modeli, yansımaları mümkün olan en az seviyeye indirmesine karşın büyük sayılabilecek ebatlarıyla çalışma masanızda geniş bir yer işgal edebilir. Ama yine de, değişik ergonomik yapısı sayesinde klavye için bir yer oluşturarak bir nebze de olsa yer tasarrufu sağlayabiliyor. Bu monitörde çoğu düz ekran (Flat Screen) monitörlerin problemi olan köşe ve kenarlardaki net olmayan görüntü problemi, W-ARAS (Wide Anti Reflective Anti Static) teknolojisi sayesinde çözülmüş görüntüyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

LG monitörlerin en önemli özellikleri, titreşimsiz görüntü ve yansımaz ekranı ile keskin ve gerçek renklerde bir görüntü kalitesi sunması

iyi (7,81)

- + Düz kare ekrana sahip
- + 0.24 mm nokta aralığına sahip
- Yüksek çözünürlüklere ulaşmıyor

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 64.32
Ergonomi: 59.80
CHIP Toplam: 78.13

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 91.68

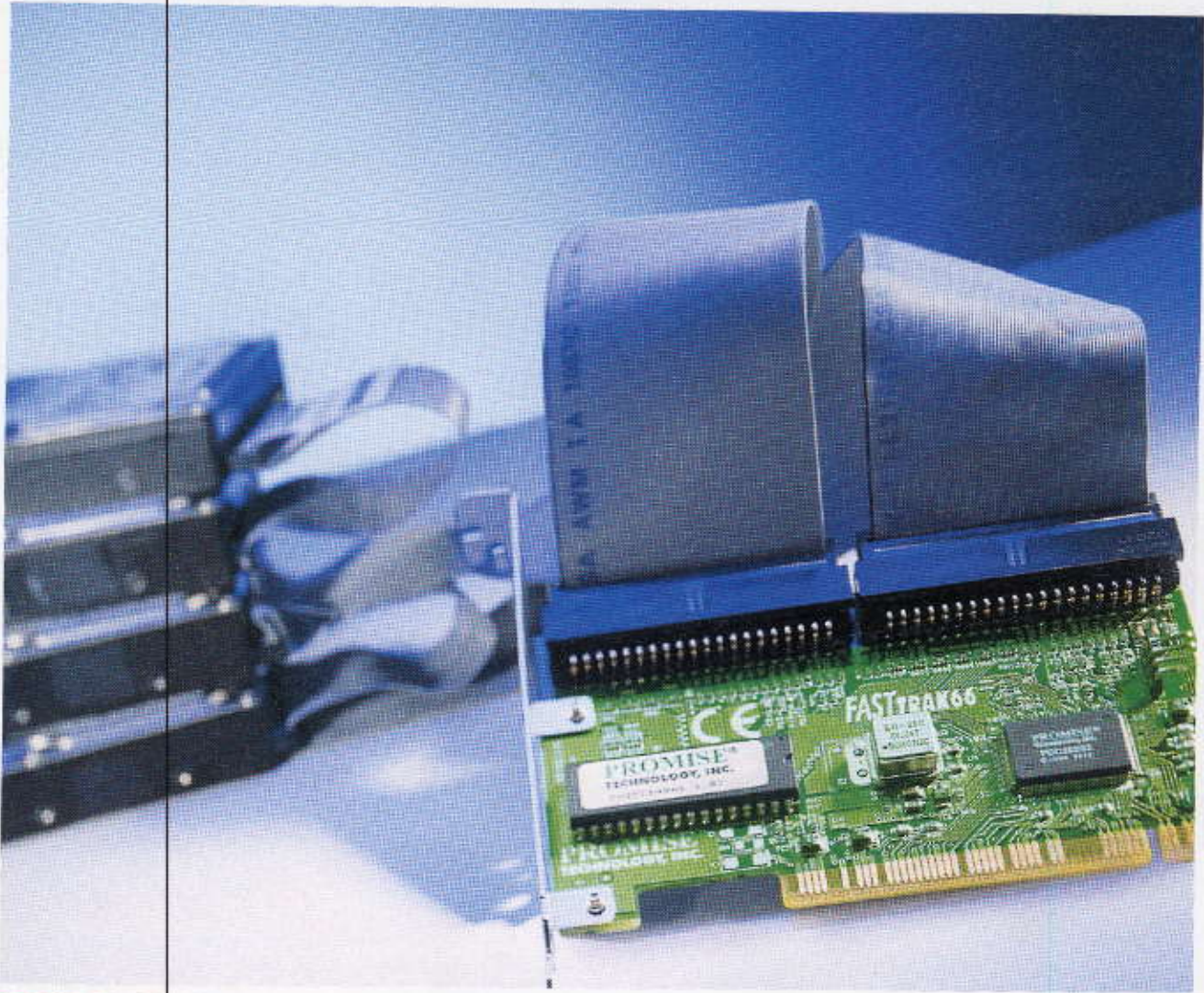
Bilgi için: Ufotek

Tel: (212) 274 56 60

Faks: (212) 266 46 39

Fiyat: 297 \$ + KDV

www.lge.co.kr

RAID Sabitdisk Kontrol Kartı: Promise Fast Trak 66

Hızlı ve Hesaplı

Önceleri RAID sabitdisk sistemleri, yalnızca SCSI arabirimliydi ve çok yüksek fiyatlara bulunabiliyorlardı. IDE-RAID Controller kartlarının çıkmasıyla birlikte CHIP Test Merkezi sizin için bunları incelemeye aldı. Sonuç çok şaşırtıcı!

■ RAID'in anlamını biliyor musunuz? Sözlük karşılığı "askeri literatürde sürpriz saldırı" olan kelime, bilgisayarla içli dışlı olan kullanıcıların aklına öncelikle, yüzlerce sabitdiskin kontrol kartları ile inanılmaz büyük bir veri transferini gerçekleştiren SCSI server ve workstationlarını getirecektir. Öyle ki son kullanıcılar böylesine büyük bir performansı ancak rüyalarında görebilirler.

Ama bu artık değişti: Promise firması FastTrak66 IDE-RAID sabitdisk kontrol kartı ile son kullanıcıların da artık bu performansı görebilecekleri sözünü veriyor.

IDE kontrol kartı bütün beklentileri gerçekleştiriyor

Yazı işlerinde, testimize başlamadan önce, şu soru gündeme geldi: Acaba 130 dolar civarında olan bir IDE kontrol kartı, daha pahalı olan SCSI sistemleri ile ne derecede yarışabilir? CHIP Test Merkezinde kafaya takılan bu ve benzeri soruların cevapları bulundu ve anlaşıldı ki, bu kadar endişelenmek gereksiz! Çünkü, toplam 152 GB'lık bir kapasiteye ulaşan dört adet birbirine bağlı Matrox IDE sabitdiskler, saniyede 55 Mbyte'lık bir hız ile CHIP'de tek tek test edilen sabitdisklerden yüzde 80'lik bir performans artışı gösterdiler. Bu

performans artışını SCSI diskler ile karşılaştırdığımız zaman da aynı sonuçları aldık.

Örneğin 18 GB'lık bir SCSI disk olan Seagate Cheetah X15'in maksimum veri transfer hızı saniyede 48 Mbyte.

İçindekiler

- 108 Promise Fast Trak66: Kontrol kartın yapısı
- 110 Karşılaştırma: Windows altında Software-RAID performansı
- 110 Uygulama: IDE-RAID kurulumu
- 112 RAID hakkında
- 114 Benchmark'lara genel bir bakış

Bu sonuçlara baktığımızda, IDE kontrol kartının SCSI'ler ile rahatlıkla yarışabileceğini ve yüksek bir disk performansı için saklanması gerekmediğini hatta sorunsuzca kullanılabileceğini görebilirsiniz.

Promise kontrol kartı ile hızlı bir şekilde sisteminizde videolar hazırlayabilir, ses ve resimleri istediğiniz gibi işleyebilirsiniz. Peki RAID hakkında bir bilginizin olmadığını mı düşünüyorsunuz? CHIP Test Merkezi sizin için FastTrak66'yı, Windows 98SE altında olabilecek tüm RAID-Level'larda test etti. Bunun yanı sıra sizin için RAID Teknolojisi ve kurulumu ile ilgili detaylı bilgiler de anlaşılır şekilde hazırlandı. Son olarak, Windows 2000'de entegre edilmiş olan Software RAID özelliğinin performans karşılaştırması da yapıldı.

Test sistemi olarak BX chipsetli Epox EP-BX3 anakart, Pentium II 400 MHz'lik bir işlemci ve 64 Mbyte Ram kullanıldı. Gerek anakarta gerekse RAID kontrol kartına, en son BIOS güncellemesi gerçekleştirildi. İşletim sistemi olarak Windows98'in ikinci sürümü, sabitdisk olarak ise 4 plaka, 8 kafa,

7200 rpm dönüş hızına sahip 2 Mbyte önbellekli ve 40 Gbyte kapasiteli 4 adet Maxtor Diamond Max Plus 54098U8 kullanıldı. Maxtor sabitdisklerinin kullanılmasının nedeni, transfer hızlarının yüksek olmasıydı. Ayrıca, bu sayede RAID sisteminin performansı, kullanılan sabitdisk ile kısıtlanmamış da oluyor.

Ağ ortamında performansa dikkat edilmeli

Güç tüketimi için 300 watt'lık bir server kasa kullanıldı. Bunun nedeni ise, kasanın 12 voltluk gerilimi ile 12 amperlik bir akım oluşturarak (12 V x 12 A = 144 Watt) tanesi 9 Watt'lık güç çeken sabitdisklerin (toplam 40 watt eder) düzgün ve sorunsuz çalışmasını sağlamaktır. Önemli bir uyarı da hemen yapalım: CD-ROM, DVD, CD-RW, Zip, Jaz veya Streamer gibi cihazları sisteminde barındıran kullanıcılar ise 150 watt'lık ucuz kasa çözümleri ile bu işe hiç kalkışmasın. Çünkü, bu tür cihazlar sistemlerde çok fazla gerilim çekiyorlar.

Windows 2000 altındaki Software-RAID testinde ise aynı test sistemi uy-

gulandı. Yalnız burada FastTrak 66 normal bir U-DMA-66 kontrolleri olan Promise Ultra66 ile değiştirildi.

Striping: Uygun fiyata şaşırtıcı performans

Basit bir striping işlemi bile, performansın ne kadar çok etkileneceğini görmemizi sağladı. Maxtor'u tek başına test ettiğimizde yazma ve okuma hızlarının saniyede 29 Mbyte'a ulaştığını ölçtük. Bu bir IDE disk için çok iyi bir değer. İki diske de aynı anda striping işlemini uyguladığımızdaysa; okumada saniyede 54 Mbyte, yazmada 35 Mbyte'lık bir değer elde edildi. Burada bizi okuma ve yazma değerlerindeki fark şaşırttı. Bundan yola çıkarak kartın sürücüsü ve BIOS'unda da bir iyileştirilmeye gidilebilir. Bizi şaşırtan diğer bir özellik de, sisteme entegre ettiğimiz sabitdisklerin Promise'in bahsettiği performans artışına bağlı olmaması.

Bu da şu soruyu aklımıza getiriyor: Acaba FastTrak'deki iki kanal, söylendiği gibi birbirinden bağımsız olarak çalışmıyor mu? Bunun nedeni, FastTrak modelinin, aynı firmanın Ultra66 mo-

Promise FastTrak66: Sabitdisk Denetleyicisinin Yapısı

Özellikle Eprom'daki RAID BIOS, Promise RAID kartını normal U-DMA-66 kartlarından ayıran en büyük özellik.

Ultra-DMA-66 standardına göre IDE yuvasının mavi olması gerekir ama bu modelde IDE yuvası siyah renkte.

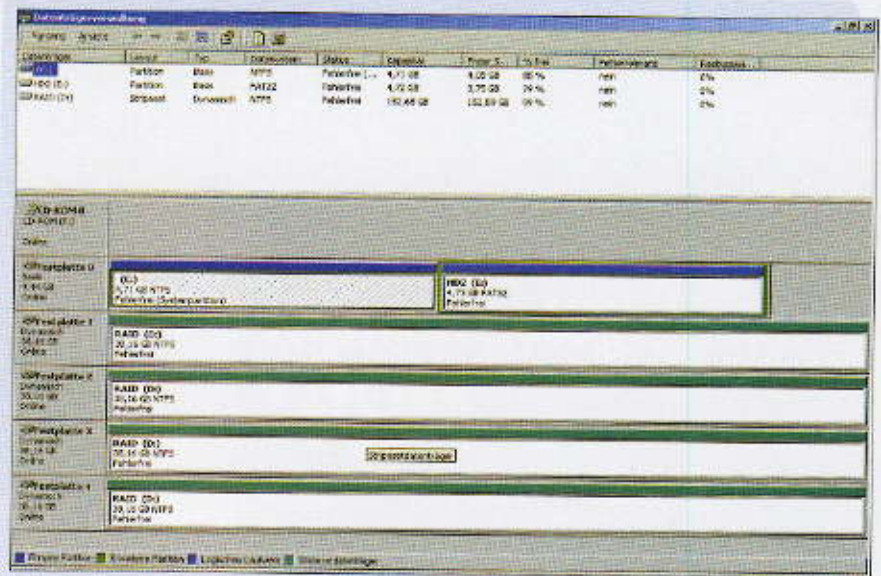

Üzerinde normal bir kontrol chip'i var. Performans artışı için bir işlemci kullanılmamış.

delinin sadece biraz değiştirilmiş modeli olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Mirroring: Veri güvenliği için performansı sınırlamak

Mirroring işleminde bizi bir başka sürpriz bekliyordu. Disklerin okuma hızları tek başlarına olan okuma hızlarından çok az bir farkla daha yüksekti. Yazma hızlarında ise bu değer yaklaşık yarısına kadar düşüyordu. Ama buna rağmen, üzerinde verileri hazırlayan bir işlemciden yoksun RAID kartı için, bu sonuç pek de kötü sayılmaz. Dörtlü mirroring okuma işleminde ise, ancak ikili striping değerine ulaşılabilir. Yazmada ise veri güvenliği performansı yarıya kadar düşürüyor. Bu işlem sayesinde veri güvenliği ile performans arasındaki fark da, bir fikir edinmeniz amacıyla göstermiş olduk.

Daha çok Performans: RAID 0 verileri paketlere bölerek (A, B, C...) ardışık olarak 4 adet diske dağıtıyor. Bu işleminde her bir diskin önbelleği birleştirilerek büyük ve çok hızlı bir önbellek oluşturuluyor.

WINDOWS 2000 ALTINDA SOFTWARE-RAID ÖZELLİĞİ

Bedavadan Yüzde 30'luk Performans Artışı

Windows 2000 kullanıcısı mısınız? Bir önceki sürümü NT 4.0 gibi bu işletim sisteminin de RAID özelliğini desteklediğini biliyor muydunuz?

Bilmiyor olabilirsiniz, çünkü Microsoft'un bu fonksiyonu sistemin içine çok iyi gizlediğini belirtmekte fayda var. Özellikle güçlü bir sisteme sahip olan kullanıcıların bu özelliği denemelerinde fayda var. Sisteminizde ikinci bir sabitdisk olma şartı ile bu özelliği kullandığınızda, ekstradan para ödemeden yüksek bir performansa ulaşabilirsiniz.

Doğrusu RAID hardware'ine sahip olmayan bir RAID sisteminin yüksek performans sağlayacağı size pek inandırıcı gelmiyor olabilir. Ama unutmayalım ki Promise kontrol kartı da Ultra-DMA-66 kontrol kartının sadece değişik BIOS versiyonlu bir ürünü. BIOS'da kart üzerinde yer alan ve Flash-Eprom'a programlanan yazılımdan başka bir şey değil.

Stripes: Toplam 4 disk de saniyede 13.7 Mbyte daha hızlı Windows 2000 altında çalıştırdığımız bu yazılım çözümünün çok şaşırtıcı olmayan benchmark değerlerine bir bakalım: İkili stripe uygulamasının okuma hızına baktığımızda saniyede 35

Mbyte'lık bir değer gözlemleyebildik. Bu değer tekli disk uygulamasından yüksek ama Promise kartlı uygulamasından düşük bir değer. Maksimum yazma hızında ise pek bir artış olduğunu söyleyemeyiz.

Genel olarak baktığımızda ise, yazma ve okuma hızlarının her bir sabitdisk entegrasi için arttığını görebildik. Sisteme entegre edilen dört adet sabitdisk ile okuma hızının saniyede 43Mbyte'a kadar çıktığını söyleyebiliriz.

Ayarlamaların Windows yardım menüsünden yapılması

Software-RAID özelliği için de geçerli: Aynı kapasiteye ve hıza sahip birden fazla diskleri sisteme bağlamak, ayırmak ve formatlamak Windows 2000 altında pek de kolay bir iş değil. En kolay ve en hızlı yol içinse yapmanız gerekenler şunlar:

Windows Yardım menüsünün içeriğinden Veri Taşıyıcılar ünitesini arayın. Buradan Ayarlamalar bölümüne tıklayın ve karşınıza çıkan pencerede kullanacağınız diskleri seçin.

Burada sabitdiskler dinamik disk olarak hazırlanıp, Stripeset-Veri taşıyıcıları olarak bölünüp formatlanabiliyor.

Kurulum: PC kullanıcıları için basit ve etkili

FastTrak66 RAID sisteminin Windows 98 altında performansını sınırlayan bazı engeller var. Bu kontrol kartının yanında ikinci sabitdiskinizin boyut ve performans olarak birinci disk ile yaklaşık aynı olması gerekir. Çünkü düşük hızlı ikinci bir sabitdisk tüm sistemi yavaşlatacaktır. Bunun nedeni sistemin maksimum hızı ve kapasiteyi düşük hızdaki sabitdiskin tespit etmesi. Yani büyük disklerde her zaman düşük kapasiteli olan diskler baz alınıyor.

Sistemler için en optimal çözüm ise U-DMA-66 özelliğinde olan ve performansı sınırlamayan disklerin kullanılması. Aynı model sabitdisklerin kullanılması ise en ideali.

Soğutma: Disklerdeki ısınmalara dikkat

Kontrol kartını slot'a takıp 4 adet diske bağladığınızı varsayalım. Burada dikkat etmeniz gereken bir konu, sistem çalışırken disklerinin de yeterli soğutmaya sahip olması. En iyisi diskleri üst üste kasaya yerleştirmeniz. 5.25"lik yuvaları da kullanarak sabitdisklerinizi ve ekstradan bir soğutma sistemini kasanın içine monte edin. Bu genellikle, standart haline gelen ve dakikada 7200'lük bir dönüş hızına ulaşan sabitdiskler için geçerli. Bilgisayarı ilk çalıştırdığınızda kontrol kartının BIOS'u ekrana geliyor. Burada bağladığınız sa-

TEMEL BİLGİLER: RAID SİSTEMLERİ

Doğru Yapılan Ayarlamalar İle Daha Yüksek Performans

RAID birden çok küçük disk, bir adet büyük disk olarak gösterebiliyor. Bunun birçok avantajı var: Uygun fiyata yüksek bir disk performansı elde edebilir veya veri güvenliğini artırabilirsiniz.

80'li yıllarda disk kapasiteleri sınırlıydı ve yüksek kapasiteli diskler çok yüksek fiyatlarla satılıyordu. Buna bir alternatif bulmak için o yıllarda diskleri birleştirmek için bir çok yol denenmişti ve böylece şimdiki bölümler oluşturulmaya başlanmıştı.

Kaliforniya'daki Berkeley üniversitesinden David Patterson, Randy Katz ve Gerth Gibson 1988 yılında "A Case for Redundant Arrays of Inexpensive Disks (RAID)" adlı çalışmaları ile array'leri geliştirerek RAID terimini ortaya koydular. Yaptıkları şey, RAID basamakları oluşturarak onları 1'den 6'ya kadar sıralamaktı. Bu yazıda size ilk üç basamağı tanıtacağız.

RAID-Level 0 (striping)

4 adet diskin yazma işlemi tek bir diskin yazma işleminden çok farklı. Yukarıdaki grafikte de görüldüğü gibi RAID örneğinin 3 Mbyte'lık bir veriyi Stripe Blocks denilen küçük veri paketlerine bölüyor. Bölünmüş olan bu veri paketleri sırayla dört diske dağıtılıyor.

Dört adet diskin tanesinin 2 Mbyte'lık bir cache sahibi olduğunu ve her birinin 3 Mbyte'lık bir verinin dörtte birini alabildiği düşünülürse kontrol kartının bu veriyi rahatlıkla bir anda işleyebileceğini söyleyebiliriz. Böylece her bir disk, yazma ve okuma işlemleri için tek bir diskten 4 katı daha fazla zaman kazanıyor.

Tek bir diskte kontrol kartı verinin sadece bir bölümünü belleğe geçirebiliyor. Geriye kalan bölümleri işlemek içinse belleğin boşalmasını beklemek zorunda kalıyor. Striping işleminin en büyük dezavantajı, bir diskin bozulmasının diğer diskleri de etkileyerek veriyi kullanılmaz hale getirmesi.

RAID-Level 1 (mirroring)

Mirroring, disk gruplarını kullanarak veri güvenliğini artırmak için kullanılıyor. Buradaki mantık, verilerin aynı anda iki diske yazılması. Bu işlem sayesinde mirror diskte otomatik olarak veri depolanıyor ve böylece kapasitede bir artış sağlanıyor. Hatta yazma işlemi iki kez gerçekleştiği için hızda bir yavaşlama dahi söz konusu olabiliyor.

Okuma işlemi ise mirror disk kullanılmadığı için normal bir disk ile eşit hız

da. Bu uygulamanın en büyük avantajı ise: Herhangi bir diskin çökmesi sonucu bir veri kaybının olmaması. Ayrıca, entegre edilen yeni diske eski veriler kopyalandığından kalınan yerden çalışmaya devam edilebiliyor.

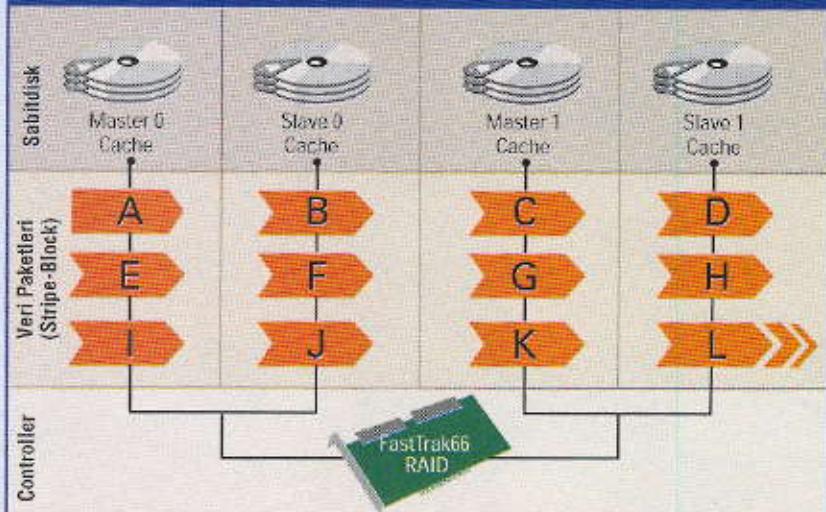
RAID 0+1 (mirroring+striping)

Raid 0+1 daha önce bahsettiğimiz her iki uygulamayı kullanarak çalışabiliyor.

Burada iki mirror disk grubundan oluşan dört adet disk kullanılıyor (bkz. alttaki grafik).

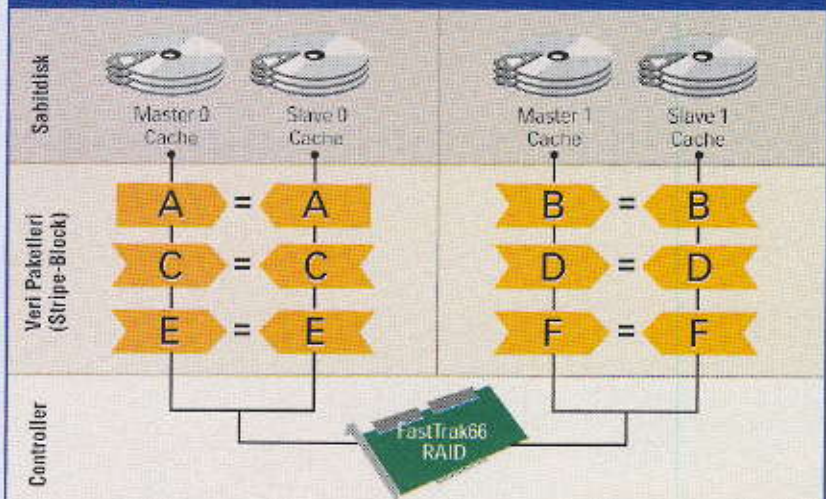
Farklı ise okuma hızının diğer yöntemlere göre aynı, yazma hızının ise RAID 0'daki ikili Stripset işleminden yarıya kadar daha düşük olması. Öyle ki bu işlemin performans ve veri güvenliği açısından en iyi çözümü oluşturduğuna söyleyebiliriz.

RAID 0

Daha çok Güvenlik için: RAID 0+1, RAID1'in aynalama fonksiyonunu kullanarak RAID 0'daki ardışık yazma işlemi ile birleştirmektedir. Bunun için en az 4 adet disk gerekli.

RAID 0+1

RAID-BIOS'daki ayarları yaptıktan sonra oradan çıkıp tek bir diskte yapıldığı gibi bölümlendirme ve formatlama işlemini gerçekleştirebilirsiniz.

bitdiskler için bazı ayarlamalar yapmanız gerekebilir. Örneğin kullanacağınız RAID sisteminin ve diskleri belirlemeniz gerekiyor. Verilerin ayrılacağı bloklarının boyutlarını da istediğinize göre değiştirebilirsiniz. Testimizde Stripe-Block için standart olan 64 Kbyte'lık yerler ayrılmıştı.

Problemler: Fdisk ile partiton'ları düzenlemek

Diskleri partiton'lara ayırma sırasını da ilginç bir durumla karşılaştık. Hepimizin bildiği Fdisk bizim toplam 152 Gbyte'lık disklerimizi 12 Gbyte'lık diskler olarak gördü. Biz buna rağmen primear partiton'u maksimum kapasite olarak ayarladık. Format sırası geldiğinde ise 152 Gbyte'a format atabildik. Peki birden çok partiton olduğunda ne yapmalı?

Fdisk ile iki adet 6 Gbyte'lık Partiton'a bölmeye kalktığımızda da yine durum şaşırtıcıydı. İlk partiton'u istediğimiz gibi 6 Gbyte'a bölebildik, ikinci partiton ise diskte geriye kalan tüm alanı böldü. Partiton boyutunu manuel olarak girdiğinizde Fdisk doğru olan değeri ayırıyor. Ama maksimum değerler ile diski bölmeye kalktığımızda, dis-

kin tümü bölünüyor. Bundan emin olmak için, ilk partiton'u 12 Gbyte, ikinci partiton'u 600 Mbyte'a bölmeye çalıştık ve sonuç yine istemediğimiz gibi çıktı. Bu tür işlemlerle memnun olmayan kişiler için tek tavsiyemiz Partition Magic 5.0 programını kullanmak olacaktır.

Özetle: FastTrak 66 her zaman iyi bir seçim

Yüksek bir disk hızına ulaşmak isteyen, aynı zamanda maksimum veri güvenliğine önem veren Windows 98 kullanıcılarının FastTrak66'yi kullanmalarını rahatlıkla tavsiye edebiliriz. Çünkü ürünün satıldığı fiyatı göz önünde bulundurursak, daha iyi bir çözüm oluşturamayacağımızı anlayabilirsiniz. Benchmarklar'da da görüldüğü gibi, sadece disklerin hızlarını artırmak için ikiden çok disk kullanmak pek bir anlam teşkil etmiyor.

Eğer RAID 0+1 özelliğini kullanacaksamız, o zaman bu özellik işinize yarayacaktır. Windows 2000 kullanıcıları ise Software-RAID özelliği ile ikinci disklerinin IDE-Bus'larını önemli ölçüde hızlandırabilirler.

Software ile yapılan striping özelliği

ile saniyede 13 Mbyte'lık bir performans artışı elde etmek mümkün. Daha yüksek bir performans elde etmek isteyen Windows 2000 kullanıcıları ise FastTrak 66 kartını kullanabilirler. FastTrak 66 mı alalım yoksa Windows 2000'e mi geçelim diye düşünen Windows 98 kullanıcılarına ise FastTrak 66 kartını almalarını tavsiye ederiz. Son olarak, Promise'in U-DMA/66'nın geliştirilmiş versiyonu olan bu kart için kendisine ait bir işlemcisi ve birbirinden tamamen bağımsız IDE kanallarının olması, beklentilerimizin arasında yer alıyor, diyebiliriz. □

PF / Ecevit Baktım (ecevitb@chip.com.tr)

BİLGİ İÇİN

FastTrak66 kartının üzerinde yapılan değişiklikler

www.geocities.com/promise_raid/engliFsh.htm

www6.tomshardware.com/storage/00q1/000329/index.html

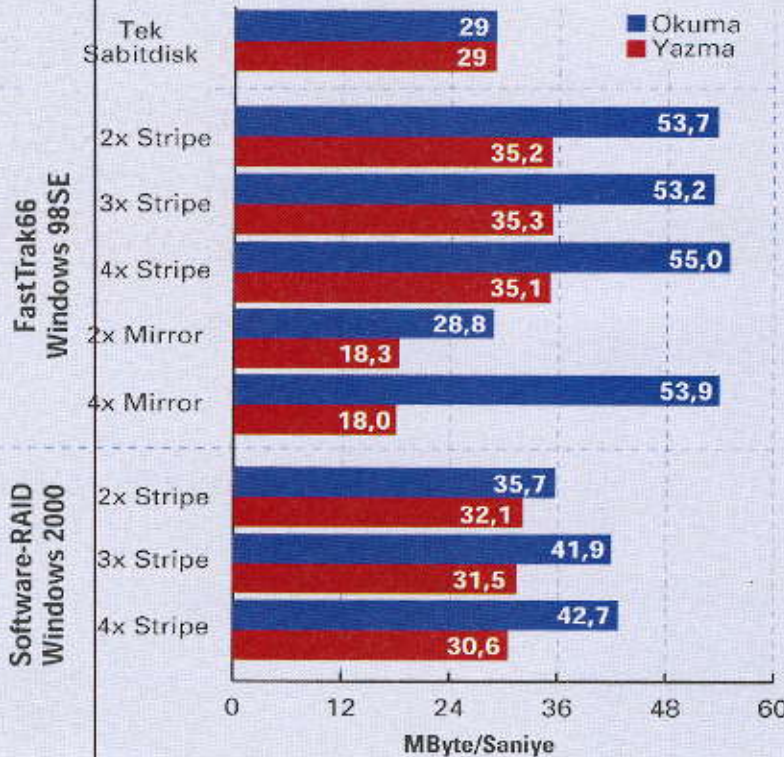
RAID-Know-how özellikleri

www.dell.com/us/en/biz/topics/vectors_1999-raid.htm

www.acnc.com/raid.html

www.twincorn.com/raid.html

Benchmark'lara Genel Bakış

CHIP bu test için, Windows 2000 altında da stabil sonuçlar verebilen IO-Meter V.10.08 benchmark'ını kullandı. Böylece test süresince Windows 2000'in Software-RAID özelliğini de aynı anda test edip karşılaştırma fırsatı bulduk. Bunun için testi çok az bir değişiklikle vermeye karar verdik.

Daha önceleri ortalama değerleri ile verdiğimiz testi bu sefer okuma ve yazma değerlerinin maksimum sonuçları ile yayınlıyoruz.

Burada amacımız IDE RAID sisteminin ne kadar bir veri transferine ulaşabildiğini göstererek High-End SCSI diskler ile karşılaştırma fırsatını vermek. Tablodaki referans değerleri daha önceki sabitdisk testlerinde kullanılan Diskbench test programına ait değerlerdir.

PC'lerdeki 16 Farklı Bağlantı Noktası

Hangi Kablo Nereye Ait?

Bilgisayarınıza bağlayabileceğiniz harici aygıtlar için günümüzde birçok arabirim alternatifi mevcut. CHIP doğru arabirimleri ve aygıtların bağlanmasını açıklıyor.

■ Yeni bir modem satın aldınız ve kullanım kılavuzundan seri porta bağlanması gerektiğini öğrendiniz. Ancak maalesef kitapçıkta bu portun neye benzediğini ve bilgisayarın neresinde yer aldığını gösterir hiçbir şema yok. Bu yazıda sizlere bilgisayarın arka kısmındaki girişlerin en önemlilerini tanıttıp, bunların hangi donanımlara ait olduklarını açıklayacağız.

VGA Port: Her bilgisayar VGA port olarak adlandırılan bir monitör girişine sahiptir. Monitörü bağlamanız gereken bu giriş genellikle bilgisayarın içine

monte edilmiş olan görüntü kartının arka kısmında yer alır. Düşük maliyetli bilgisayarlarda ise sabit kart üzerinde bir tek grafik chip'i bulunur. Bu durumda monitör girişi doğrudan diğer bağlantı noktalarının yanındadır. VGA kablosu her iki ucunda da PC ve monitör bağlantılarına uygun 15 pinlik uçlara sahiptir. VGA sinyalinin aksi durumlarda epey zayıflayacağından hareketle, resim kalitesinin de düşmemesi için kablo uzunluğu üç metreyi aşmamalıdır.

PS/2 Port: Fare ve klavye, 6 pinli PS/2

portu üzerinden bilgisayara bağlanır. Pek çok modern PC'de, biri fare, diğeri klavyeyle kullanılmak için iki PS/2 girişi vardır. Bilgisayar kasasının arka kısmındaki sembolleri gözden geçirerek fare ve klavyenin her ikisi için de doğru girişleri kullandığınızdan emin olun.

Seri Port: Çoğu kez COM-Port olarak da adlandırılan seri bağlantı noktası, her PC'nin değişmez yapı taşlarından biridir. Günümüz PC'lerinin çoğu iki seri bağlantıya sahipse de bazı kasaların arka kısmında sadece bir giriş yer

En Önemli PC Bağlantı Noktaları ve Girişleri

VGA-Port	PS/2-Port	Seri Port	Paralel Port
 Monitör, grafik kartının arka kısmındaki VGA portuna bağlanıyor.	 Fare ve klavye bağlantısı için kullanılıyor. Günümüz bilgisayarları standart olarak iki PS/2 porta sahip.	 Modem ve ISDN adaptörleri seri bağlantıyla kullanılıyor. Pek çok PC, iki seri bağlantı noktasıyla birlikte geliyor.	 Yazıcı, tarayıcı ve ZIP sürücü paralel porta bağlanır.

alı. Bir kaç yıl öncesine kadar fare için kullanılan seri port artık daha çok modem ve ISDN adaptörleri için gerekli. Ayrıca bir çok dijital kamera da bilgisayara bu yolla bağlanıyor.

COM-Port'a adını veren özellik, seri veri iletimi. Anlamı, verilerin aygıt artarda gönderilen işaretlerle ulaştırılması. Bu da hızı en fazla saniyede 14.4 kilobayt'a çıkabilen yavaş ama stabil bir veri yolu demek. Seri bağlantı için en fazla 10 metre uzunlukta kablolar kullanılabilir.

Paralel Port: Yazıcı portu olarak da adlandırılan paralel port, seri portun aksine 8 işaretin aynı anda gönderilmesini sağlayabiliyor. Paralel port genellikle yazıcı, tarayıcı ve ZIP sürücülerle birlikte kullanılıyor. Paralel dosya iletimi, diğer yola göre oldukça hızlı olmasına rağmen (1 megabayt/saniye) aynı stabilizeyi sağlamıyor. Bu nedenle doğabilecek sorunlardan kaçınmak için uzunlukları 5 metreyi aşan kablolar kullanılmamalı.

Paralel portun belirgin özelliği çift yönlü iletim sağlaması. Daha çok yeni yazıcılar tarafından kullanılan söz konusu özellik sayesinde, hedef aygıt sadece PC tarafından gönderilen komutları işlemekle kalmıyor PC'ye kendisi de veri gönderebiliyor. Bu ise daha çok yazıcının kağıt kalmaması durumunda başvurduğu bir yol. Dikkat! Bunun için özel, çift yönlü kablolar gerekli. Bu kablolarla paralel porta bağlı bazı tarayıcılar sorun çıkartabiliyor.

Stereo-out: Günümüz multimedia PC'leri ayrı bir ses kartı veya en azından anakart üzerindeki bir ses chip'i tarafından kontrol edilen 4 audio girişine sahip. Bu girişlerden ilki PC kolonlarını bilgisayara bağlamayı sağlayan stereo-out. Kablo uzunluğu 10 metreyi aşmamalı.

Line-in: Line-in girişi her tür ses aygıtı-

ADIM ADIM

BIOS'tan USB Portunu Açmak

Bilgisayarın USB bağlantılarını kullanabilmek için önce BIOS'tan gerekli desteği açmanız gerekiyor. Bunun nasıl yapılacağı konusundaki detaylı bilgiyi aşağıdaki satırlarda bulacaksınız.

1- Bilgisayarı çalıştırdıktan sonra, Windows başlatılmadan ana işletim sistemi olarak da tanımlanabilecek BIOS'a girmelisiniz. Bunun için bilgisayarı açtıktan hemen sonra gerekli tuşa basmanız gerekli. Mevcut BIOS'lar için "F2" ve "Delete" en çok kullanılan tuşlar. Hangi BIOS yazılımı için hangi tuşun geçerli olduğunu bilgisayar açıldıktan sonra karşınıza gelecek ilk ekranda da bulabilirsiniz.

2- BIOS'a girin. Bilgisayarın sorunsuz çalışmasını sağlayan kritik ayarlamaların burada yer aldığını ve ne işe yaradıklarını bilmeden değiştirilmemeleri gerektiğini unutmayın. Bu noktada sadece Award BIOS'un menülerinden bahsedeceğiz. Diğer BIOS'larda aynı işlemler farklı menülerden ancak ben-

zer yollarla yapılıyor. "Chipset Feature Setup"a girin. Burada "Onboard USB" kaydını göreceksiniz. Hemen yanında "disabled" ifadesini görürseniz ok tuşları yardımıyla üzerine gelin ve [PgUp] ile "enabled"ı seçin. Değişiklikleri onaylayarak bilgisayarı yeniden başlatın.

ROM PCI/ISA BIOS (2061)
CHIPSET FEATURES SETU
WARD SOFTWARE, INC.

Bank 0/1 DRAM Timing	: SDRAM 10ns
Bank 2/3 DRAM Timing	: SDRAM 10ns
Bank 4/5 DRAM Timing	: SDRAM 10ns
SDRAM Cycle Length	: Auto
Memory Hole	: Disabled
Concurrent PCI/Host	: Disabled
System BIOS Cacheable	: Enabled
Video RAM Cacheable	: Disabled
AGP Aperture Size	: 64M
OnChip USB	: Enabled
USB Keyboard Support	: Enabled
Onboard PCI Sound Chip	: Enabled

Award BIOS'tan USB desteğini etkinleştirmelisiniz.

nin bağlanabilmesi için uygun. Kaset çalarlar da bunlardan biri... Eski kasetlerinizin dijital kopyalarını sabit diske taşıyabilir ve onları daha uzun süre saklayabilirsiniz.

Micro-in: Line-in'den farkı, bu giriş yalnızca mikrofonların bağlanabilmesi. Dikkat edilmesi gereken düşük dirençli özel mikrofonlar kullanmak. Kablonun uzunluğu 3 metreyi aşmamalı.

Game Port: Ses kartı üzerindeki dördüncü bağlantı noktası oyun portuna ait. Buraya joystick, gamepad ve direksiyon gibi oyun kumandaları bağlanabiliyor. Kablo uzunluğu 5 metreyi aşmamalı.

USB-Port: Universal Serial Bus (USB), hemen hemen her aygıt için kullanıla-

bilen bir bağlantı çeşidi. USB, özellikle modem, joystick, tarayıcı, yazıcı, dijital kamera ve CD-yazıcılar için kendini kabul ettirmeye başlamış bir standart. Günümüz PC'leri bir veya iki USB portuna sahip. Özelliklerini problemsiz olarak kullanabilmenin ön koşulu, Windows 98'in sistemde kurulu olması. Tıpkı seri port gibi USB'de verileri işaret işaret iletiliyor ama iletim hızı çok daha yüksek, (saniyede 700-800 kilobayt). Diğer bir özelliği, tüm donanım türleri için tek bir ortak girişin kullanılması. USB kablusunun uzunluğu en fazla 5 metre olabilir.

RJ11: RJ11 kısaltması yaygın olarak modem girişi için kullanılıyor. Bu giriş dahili modemlerde PC'nin arka kıs-

Stereo-out

Ses kartının arkasında bulunur ve özellikle PC kolonlarını bilgisayara bağlamak için kullanılır.

Line-in

MP3 Player veya walkman gibi cihazlarla bilgisayara müzik aktarmak için kullanılabilir.

Micro-in

Ses kaydı yapmak için mikrofonu micro-in girişine takmalısınız.

Gameport

Oyun portuna, joystick ve gamepad benzeri oyun kumandaları dışında elektronik müzik aletleri de bağlanabilir.

mında, harici modemlerdeyse modem üzerinde yer alıyor. Modem kablolarının uzunluğu 50 metreyi bulabilir. İletim hızı modem kendisine bağlı... Günümüzde yaygın olarak kullanılan 56K modemler için saniyede 7 kilobayt gibi ortalama hızdan bahsedilebilir.

TV-OUT: Her geçen gün daha fazla grafik kartı TV-Out olarak adlandırılan televizyon çıkışıyla donatılmış olarak üretiliyor. Bu sayede DVD filmleri ve diğer videolar televizyonda izlenebiliyor. TV çıkışları için iki alternatif söz

konusu: Composite ve S-VHS.

Composite port, 24 bit renk (3renk*8) için tasarlanmış bir RGB bağlantısı. Tıpkı ses kablolarınıninkiler gibi Cinch türü bir uca sahip.

S-VHS port, daha kaliteli resimlerin ve yüksek çözünürlüklü videoların iletilmesi için ideal. Yine de eski televizyonların çoğunun S-VHS girişine sahip olmadığı unutulmamalı. Bu koşullarda mevcut S-VHS video cihazları üzerinden bağlantı sağlanabilir. Görüntü kartının S-VHS girişi S-VHS-

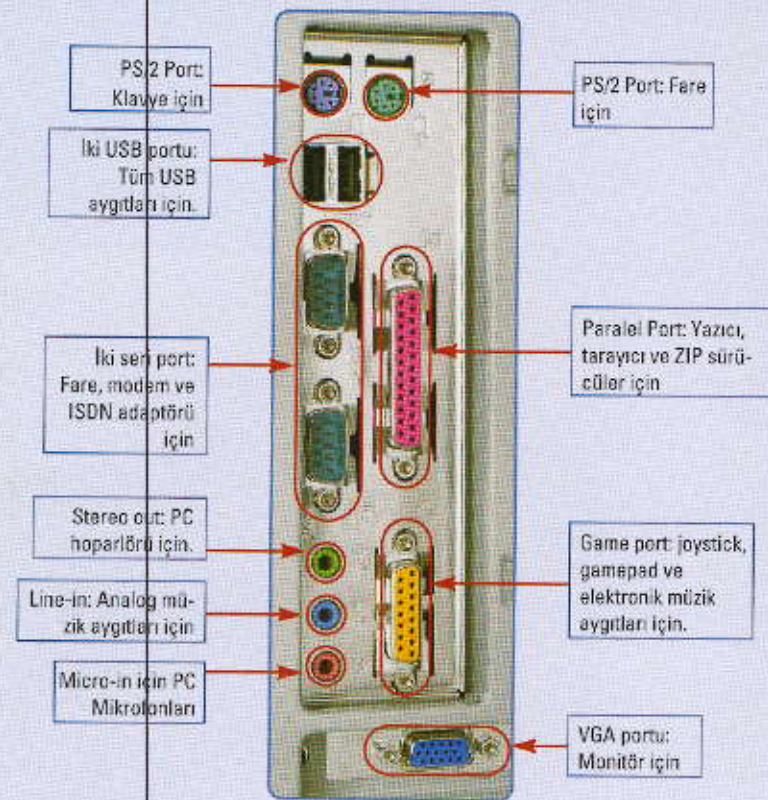
KISA KISA

RGB: Kırmızı, sarı ve mavi renklerin kısaltması. Bunlar video görüntüsündeki üç temel rengi temsil ediyor. Her renk için 8 bit kullanılıyor ve sonuçta 256 farklı ton elde ediliyor.

Twisted-Pair-Cable: Network için kullanılan bu kablo güvenli veri iletimini sağlıyor.

ISDN: Integrated Services Digital Network'un kısaltması. Telekom'un veri iletimi ve telefon görüşmelerini eş zamanlı gerçekleştirmesini sağlayan dijital telefon ağı.

PC ve Bağlantı Noktaları

Bilgisayar kasasının arka yüzü irili ufaklı girişlerin şekillendirdiği bir labirente benzer. Bu sayfadaki resimde bağlantı noktalarının adlarını ve hangi cihazlarla kullanılacağını bulacaksınız...

veya Hi-8-Camcorder'ların bilgisayara bağlanması için kullanılabilir.

RJ45: RJ45 network kartları için kullanılan bir giriş standardı. RJ45'le birlikte kullanılan kablolar Twisted-Pair-Cable olarak adlandırılıyor ve daha çok ethernet için kullanılıyorlar. Kablo boyu 100 metreye varabildiği gibi, ethernet için geçerli ortalama veri iletim hızı saniyede 12.5 megabayt. ISDN kartları ve harici ISDN adaptörleri de RJ45'le telefon hattına bağlanıyor. Dosya iletim hızı bu durumda ortalama 8 kilobayt.

SCSI Port: Small Computer System Interface, sabit disk, CD-yazıcı ve tarayıcılar için geliştirilmiş bir veri iletim yolu. SCSI portun işlevi çok sayıda aygıtı arka arkaya bilgisayara bağlamak...

Bu veri yolu için iki alternatif söz konusu: 50 pin ve 68 pin. 50 pin seksenli yıllardan günümüze kaldı. Desteklediği standartlar SCSI-1, SCSI-2 ve Fast-SCSI. Maksimum veri iletim hızları FAST SCSI için 10megabayt/saniye. SCSI-1/2'de 6 metre; Fast-SCSI için 3 metre kullanılabilecek kablolar, üst uzunluk sınırı.

Diğer alternatif, Wide-, Ultra-1 ve Ultra-2 için kullanılan 68 pinlik bağlantı. Wide-SCSI en fazla 20mega-

En Önemli PC Bağlantı Noktaları ve Girişleri

USB-Port	RJ11	TV-out (Cinch)	TV-out (S-VHS)	RJ45
 Modern PC'lerin pek çoğu çift USB bağlantısına sahip. Faren, modeme, tarayıcıya ve hatta yazıcıya kadar neredeyse her aygıt USB ile bilgisayara bağlanabiliyor.	 RJ11 aslında analog modem girişinin adı...	 Her geçen gün daha fazla grafik kartı bir hatta iki tv out portuna sahip olarak üretiliyor. Cinch bağlantısı televizyona video görüntüsü S-VHS kalitesinde olmasa da taşıyabiliyor.	 PC ve televizyon arasındaki ikinci bağlantı S-VHS bağlantısı. Cinch'e kıyaslandığında daha kaliteli görüntü elde edilmesini sağlıyor ama her TV bu girişe sahip değil.	 RJ45, Twisted-pair kablolarının girişine verilen isim. Uygun giriş network, ISDN kartı ve ISDN adaptörleri üzerinde bulunuyor.

BIOS AYARLARI

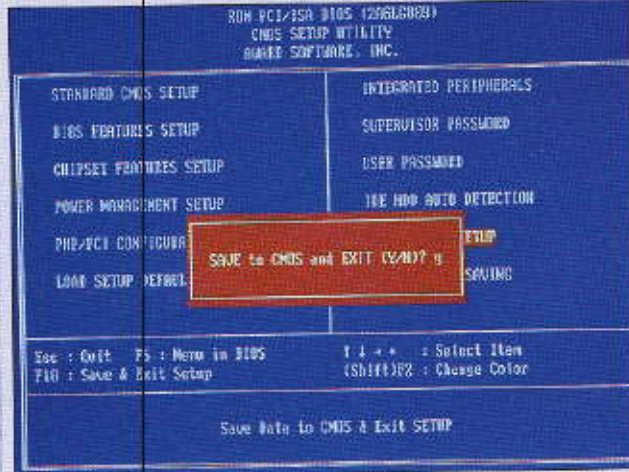
Yazıcı Portunu Ayarlamak

Paralel port, BIOS'tan her zaman doğru ayarlanmış olmayabilir. Oysa yazıcının özelliklerini tam anlamıyla kullanabilmek için ufak bir düzenleme yapmak yeterli olacaktır.

1. Yazıcı portu normalde verilerin PC'den yazıcıya tek yönde iletilmesi için ayarlıdır. Pek çok yeni donanım, ek sık kağıt veya boş mürekkep uyarıları için zıt yönlü veri iletimi gerçekleştirmek isteyecektir. Böyle durumlarda doğru ayarlar olmaksızın yazıcının özelliklerini tümüyle kullanamayabilirsiniz.
2. Bu sorunu kolaylıkla aşabilirsiniz: BIOS

OS Setup'u bu yazıda daha önce belirttiğimiz şekilde başlatın.

3. Award BIOS kullanıyorsanız "Integrated Peripherals" alt menüsüne girin.
4. Buradan "Paralel Port Mode" kaydının yanındaki "Normal'i "ECP+CPP" oluncaya dek [Pq Up]a tıklayarak değiştirin.
5. Esc tuşuyla yeniden BIOS başlangıç ekranına dönün ve Save&Exit Setup komutuna gelerek Enter'a basın. Diğer BIOS'lar için de benzer bir yol izlemek yeterli olacaktır.

BIOS'tan Integrated Peripherals bölümüne girerek, printer portunu doğru ayarlayın.

bayt/saniye veri iletimi sağlıyor. Kablo uzunluğu 3 metreyi geçmemeli. Ultra-1 için 1.5 metrelik uzunluk üst sınırdır. Veri transfer hızı saniyede 40 megabayt. Ultra-2 SCSI 80megabayt/saniye hızda veri iletimi sağlarken 12 metrelik bir kabloyla kullanılabilir.

IrDa Port: Bu bağlantı standardı 1993 yılında Infrared Data Association tarafından geliştirildi. IrDa'nın çalışma prensibi verilerin portlar arasında kızıl ötesi ışınlarla taşınmasına dayanıyor.

Maksimum veri iletim hızı, kullanılan protokolün sürümüne bağlı. Version 1.0 için hız 14.4 kilobayt/saniye. 1996 yılından bu yana Version 1.1 kullanılıyor. Bu protokol 512 kilobayt/saniye hızda çift yönlü veri iletimi sağlıyor. Arada herhangi bir engel bulunmadığı durumlarda, özellikle dizüstü bilgisayarlarda yaygın olarak yer alan IrDa Port, 2 metrelik mesafelerde kullanılabilir.

MH / Ozan Ali Dönmez (ozanali@yahoo.com)

SCSI-Port (50-Pin)

SCSI-Port(50-Pin): 50 pin SCSI portu, SCSI-1 ve SCSI-2 dışında Fast SCSI bağlantılarına uygun.

SCSI-Port (68-Pin)

Wide Ultra-1 ve Ultra-2 SCSI sınıfı aygıtlar 68 pin SCSI portu üzerinden bağlanıyor.

Irda-Port

Irda portu daha çok dizüstü ve avuçiçi bilgisayarlarda ön plana çıkıyor. Veriler kızılötesi ışınlarla iletiliyor.

ZAMANI KAZANCA ÇEVİRİN!

Artık çevirebilirsiniz...

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçe'ye

Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme amaçlı sözlük setleri

İlk yıl ücretsiz, kullanım ve güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile komple çeviri seti

samtek-itc
ileri teknoloji merkezi a.ş.

Merkez:

Çetin Emec Bulvarı 65.sk. No:1/4
06520 Beğat/ANKARA
Tel: 0312 285 67 04 Fax: 0312 285 62 90
Ankara Şube:
Farabi Sk. No:38/9 06690 Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 426 33 83 - 467 45 25
Fax: 0312 426 33 91

İstanbul Şube:

Kısıklı Cad. Haluk Türksoy Sk. No:2
Bağlarbaşı/İSTANBUL
Tel: 0216 495 31 10 Fax:0216 495 31 12
www.samtek-itc.com.tr
e-mail: meric@samtek-itc.com.tr

Monitör Satın Alırken

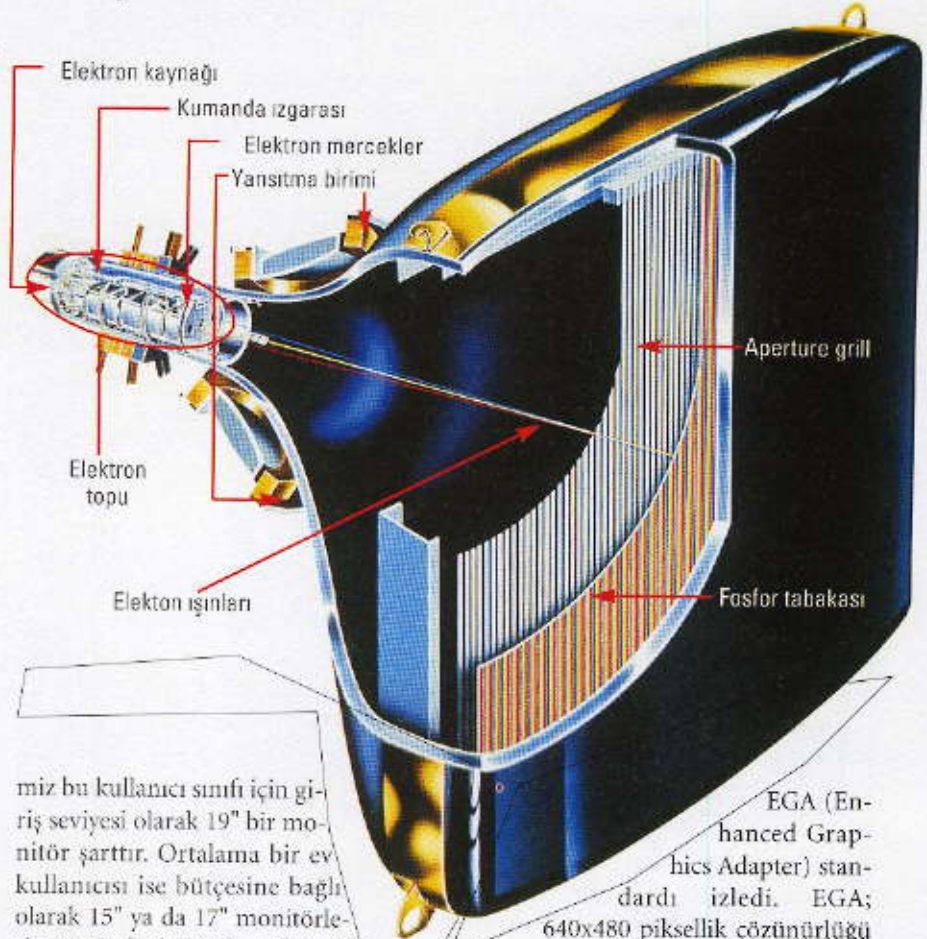
Kime, Hangi Monitör?

Bir PC'nin en önemli bileşenlerinden biri de monitörlerdir. Çoğunlukla ihmal edilen bu ürünü seçerken dikkatli olmalı ve ihtiyaçlarınızı doğru belirlemelisiniz.

■ Monitörler; kuşkusuz teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin uzun bir süre daha kullanımda kalacak olan yegane bileşenler. İşlemci hızınız ya da sistem belğiniz ne olursa olsun bir şekilde mutlaka ama mutlaka bir monitöre ihtiyaç duyarsınız. Monitörler herşeyin küçülmesine alıştığımız günümüzde büyüyen eğer öğeler arasında. 14" monitörlerin standart sistemlerle satıldığı dönemler çok geride kaldı. Artık uygun fiyatlı bilgisayar çözümlerinde bile 15" monitörler standart olarak satılıyor. Tabii zamanla 17" monitörlerin fiyatlarının gittikçe düşmesi, kullanıcıları daha büyük, daha güzel ve göz için daha sağlıklı olan 17" ve üzeri monitörlere yönlendiriyor. Ekranın diyagonal (çapraz) ölçümüyle elde edilen monitör büyüklüğü için kullanılan birim inç'tir. Daha büyük ekranlar yaygınlaşırken gelişen tüp teknolojisi sayesinde monitörlerin kapladığı alan eskiye nazaran küçüldüyse de 19" bir monitör hala oldukça ağır ve fazla yer kaplıyor. Fakat bu konuda önemli bir alternatif olarak ortaya çıkan LCD (Liquid Crystal Display) monitörler, klasik CRT (Cathode Ray Tube) monitörlere göre önemli avantajlara sahip. Bu konuya yazımızın ilerleyen kısımlarında değineceğiz.

Ekran boyutları çok şey ifade ediyor

Herşeyden önce büyük bir monitör ve küçük bir monitör arasındaki en temel fark, desteklenen maksimum çözünürlüktür. Monitörler destekledikleri çözünürlükler için ekran boyutlarına ve tüp yapılarına göre farklı tazeleme oranları sunarlar. Yüksek çözünürlük daha fazla görülebilir alan anlamına gelirken tazeleme frekansının yüksek olması göz sağlığı için koruyucu bir kriter olarak ön plana çıkar. Ofis ortamında yüksek çözünürlük birincil bir ihtiyaç değilse de özellikle CAD/CAM, 3D Animasyon ya da 2D konularında çalışan kullanıcılar için ekranda daha fazla veri görebilmek, yaratıcılığı ve verimi önemli ölçüde etkiler. Profesyoneller diyebileceği-

miz bu kullanıcı sınıfı için giriş seviyesi olarak 19" bir monitör şarttır. Ortalama bir ev kullanıcısı ise bütçesine bağlı olarak 15" ya da 17" monitörlerin üzerinde durabilir. 15" ve 17" monitörler arasındaki fiyat farkı gittikçe azalıyor. Şu an bazı monitörler için 50\$'ın biraz üzerinde olan bu fark, bütçenizi sarsmıyorsa kesinlikle 17" bir monitör tercih edin. Göz sağlığınız bir yana, oyunlarda elde edebileceğiniz yüksek çözünürlükler sayesinde artacak grafik kalitesi, bilgisayar başında daha eğlenceli zaman geçirmenizi sağlar. Bu bir anlamda 37 ekran bir televizyonla 56 ekran televizyon arasındaki farka benzer.

Geçmişten günümüze gelişen monitör standartları

70'li yıllarda yeşil monitörlerle başlayan monitör tarihçesi IBM'in 1981 yılında ortaya attığı CGA (Color Graphics Adapter) standardıyla yeni bir boyut kazandı. CGA monitörler 320x200 çözünürlüğü 4 renk derinliğiyle destekliyordu. Bunu 1984 yılında ortaya çıkan

EGA (Enhanced Graphics Adapter) standardı izledi. EGA; 640x480 piksellik çözünürlüğü 16 renk altında destekliyordu ki bu o zaman için oldukça önemli bir gelişmeydi. 1987 yılında ise 640x480 piksel destekli VGA standardının gündeme gelmesi, PC'lerde grafik konusunda oldukça önemli gelişmelere imza atılmasını sağladı. Akabinde ise günümüzde

Donanım Kursu Planı

9/00	Anakart
10/00	İşlemci
11/00	Sabitdisk ve RAM
12/00	Monitör
01/01	Ekran Kartları
02/01	CD Sürücü, CD-Yazıcı ve DVD
03/01	Ses Kartı ve Modem
04/01	Yazıcılar ve Tarayıcılar
05/01	Network Donanımı
06/01	Oyun Donanımları
07/01	Web Kameraları ve TV Kartları
08/01	Veri Depolama Donanımı
09/01	Diğer Bileşenler

sık sık adını duyduğumuz 16.7 milyon rengi 800x600 piksel altında desteklenen SVGA standardı ortaya çıktı. Daha sonra ortaya çıkan XGA (1024x768), SXGA (1280x1024) ve UXGA (1600x1200) gibi standartlarla günümüze kadar gelindi.

Ekran kartından monitöre bilgi akışı

Genel olarak grafik kartları monitörde gösterilecek sinyali önce dijital formattan analog hale çevirirler. Bunun için içlerindeki DAC (Digital-Analog Converter) ünitesini kullanırlar. Analog verilere dönüştürülen sinyaller, VGA kablolu yardımıyla monitöre aktarılır. VGA kablusunda kırmızı yeşil ve mavi sinyaller ayrı ayrı iletilir. Bunlara ek olarak yatay ve dikey senkronizasyon bilgisi de ayrı hatlarla iletilir. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse evlerimizde kullanılan televizyonlarda bu 5 farklı sinyal tek bir birleşik video sinyali üzerinden aktarılır ve daha sonra bu bilgi kanallara ayrılır fakat bu süreç kaliteyi olumsuz yönde etkiler. Monitörlerde bu bilgilerin ayrı ayrı iletilmesi, neden televizyonlara nazaran çok daha yüksek çözünürlüklere yüksek bir görüntü kalitesiyle çıkılabildiğinin cevaplarından biridir. Şu an PC'lerde yaygın olarak kullanılan ekran kartı ve monitör arasındaki kablo, D-Sub olarak anılır. Bir başka arabirim olan BNC ise daha farklı bir kablo kullanır. BNC uyumlu monitörlere genellikle üst uç modellerde rastlıyoruz. Zira BNC, D-Sub arabirimine göre biraz daha iyi bir görüntü kalitesi sunar.

Analog monitörler dijital monitörlere karşı

Ekran kartlarında dijital sinyalin monitörün anlayabileceği analog sinyallere dönüştürülmesi sırasında belli bir görüntü kalitesi kaybı gerçekleşir. Bu durumun önüne geçebilmek için DVI (Digital Visual Interface) standardı geliştirilmiştir. Başta Flat Panel monitörler için tasarlanan DVI arabiriminin spesifikasyonları TMDs (Transition Minimized Differential Signaling) protokolü üzerine kuruludur. TMDs sayesinde DVI destekli monitörlerde ekran kartından dijital olarak alınan sinyaller, monitörde yine dijital olarak değerlendirilir ve herhangi bir çevrim gerçekleşmediği için kalite kaybı da olmaz. Bazı ekran kartları DVI çıkışı sağlarken ge-

nellikle bu arabirim ekran kartı üreticileri tarafından gereksiz bir ek maliyet olarak görüldüğü için es geçilir. Bu çok da yanlış sayılmaz. Zira DVI destekli monitörler henüz pek yaygın değil. Fakat bazı LCD monitörlerin DVI girişine sahip olduğu da azımsanmayacak bir gerçek. Öte yandan DVI çok da mükemmel değil en azından şimdilik. Zira maksimum 1600x1200 çözünürlüğe çıkabilen DVI arabiriminin 1280x1024 piksellik çözünürlük için destekleyemediği tazeleme hızı 85Hz'le sınırlı. Bu LCD monitörler için ciddi bir problem değil. Fakat söz konusu CRT monitör-

ronların izlediği yolu belirlemek ve elektron demetlerini fosfor tabakanın farklı bölümlerine yönlendirmek saptırıcının görevidir. Saptırıcı bunun için tüpün uç kısmında bir manyetik alan oluşturur. Saptırıcının yarattığı manyetik alan sabit değildir. Zira monitörün köşelerine giden elektronlar merkeze gidenlerden daha uzun bir yol katederler. Bunun sonucunda önlem alınmazsa fosfor tabakasının köşelerine ve merkezine giden elektronların hedefe varma zamanları farklı olacaktır. Zira köşeler tüpün merkezi doğrultusundaki elektron tabancasından daha uzaktadır.

Bazı monitörler hem BNC hem de D-Sub bağlantısını desteklerken USB Hub'a da sahip olabiliyorlar. Monitör alırken bu özelliklere dikkat edin.

lerse özellikle profesyonel kullanıcılar 85Hz'lik tazeleme oranına mahkum olmaktan hoşlanmayacaklardır. Her halükarda DVI-CRT ortaklığının sonuçlarını kestirmek şu an için çok güç. 2001'in ortalarına doğru bu durumun netleşeceğini umuyoruz.

CRT monitörler nasıl çalışır? Kırmızı, mavi ve yeşil renkler

Genel olarak bir monitör; elektron tabancası, saptırıcı ve tüp olmak üzere 3 temel bölümden oluşur. Tüpün uç kısmında bulunan elektron tabancasından yollanan elektron demetleri, sahip oldukları negatif yükü tüpün ön kısmındaki yüksek gerilime sahip elektriksiz alana doğru çekilirler. Tüpün ön kısmında bulunan fosfor tabakası bu elektronlarla parlamaya başlar ve görüntü oluşur. Kırmızı mavi ve yeşil renkler için 3 ayrı elektron tabancası vardır. Böylece fosfor tabakasındaki kırmızı, mavi ve yeşil renkli kısımlar birbirlerinden bağımsız olarak farklı yoğunluklarda uyarılabilirler. Bunun sonucunda ise renk tonları oluşur.

Saptırıcı sayesinde elektronlar doğru adrese gider

Elektronların fosfor tabakasının hangi bölümüne hangi oranda çekileceği saptırıcı tarafından belirlenir. Yani elekt-

ronların fosfor tabakasının farklı kısımlarına değişik zamanlarda ulaşması, görüntüde kolayca görülebilen bozulmalara sebep olacağı için monitörlerde bu durumu dengeleyecek özel bir devre bulunur. Saptırıcıya uygulanan akımı dinamik olarak değiştiren bu devre yardımıyla elektronların fosfor tabakasının tüm bölümlerine eş zamanlı olarak varması sağlanır.

Shadow mask ve Aperture Grill ızgaralarda görüntü oluşumu

CRT monitörler temel olarak 2'ye ayrılabilir. Bazı monitörler fosfor tabakasıyla katot arasında Shadow mask kullanırken bazıları Aperture Grill denen çok ince tellerden yapılmış özel bir ızgara kullanır.

Elektronlar fosfor tabakasına ulaştıktan sonra buradaki fosfor noktalarını uyarırlar fakat fosfor tabakasının ön kısmında bulunan özel bir maske olmazsa görüntüde bulanıklık ve renk karışmaları gibi problemler ortaya çıkar. Shadow mask denilen deliklerle dolu bu özel maske sayesinde uyarılan fosfor elementlerinin görsel olarak birbirlerini etkilemesi ve görüntünün bozulması engellenir. Bunun sonucunda kırmızı yeşil ve mavi fosfor noktaları ideal bir şekilde uyarılarak tek bir nokta oluştururlar. Shadow mask bir anlamda fos-

Monitördeki Hata Kaynakları

Paralelogram bozulması: Ekranın kenarlarında paralel eğiklikler oluşur.

Trapezoid: Ekranın üst ve alt genişliği birbirine uymaz.

Pincushion: Ekran ortaya doğru daralır veya genişler

Rotasyon hatası: Ekran bir tarafa doğru eğilmiştir.

for noktacıklara ince ayar yaparak görüntü keskinliğini sağlar.

Yeni maske teknikleri daha başarılı

Sony şirketinin Trinitron adıyla lanse ettiği bir diğer teknoloji ise Shadow mask yerine Aperture grill denilen çok ince tellerden oluşan bir ızgara kullanıyor. Shadow mask kullanan monitörlerde nokta aralığı (Dot Pitch) terimi kullanılırken Aperture Grill kullanan monitörlerde çizgi aralığı (Stripe pitch) terimi kullanılır. Sony'den sonra Mitsubishi de Diamondtron denilen benzer bir teknolojinin patentini aldı. Aperture Grill kullanan monitörlerde ızgara olarak kullanılan ince teller ekranın üst ve alt kısımlarına özel bir şekilde asıldığı için bu monitörlerin alt ve üst kısımlarında belli belirsiz bir çizgi görülür. 17" altındaki monitörlerde ızgara tellerinin asılması için tek bir tel yeterliyken 17" ve üzeri monitörlerde iki çizgi vardır. Aperture Grill kullanan tüpler çok daha canlı ve parlak renkler sunarlar fakat ızgara telleri sarsıntılara karşı çok duyarlıdır. Öte yandan Shadow mask kullanan monitörler fiyat olarak avantajlıdır. Bu iki temel ekran yapısına NEC şirketi

tinin öncülüğünü yaptığı Slotted mask adında yeni bir ızgara tipi eklendi. NEC'in Chroma Clear modellerinde kullandığı Slotted mask, bir anlamda Shadow mask ve Aperture Grill teknolojilerinin karışımı gibi. Hitachi ise EDP (Enhanced Dot Pitch) teknolojisiyle fosfor noktacıkları arasındaki boşluğu küçülterek daha yüksek bir resim netliği elde etmeye çalışıyor.

Geleceğin standardı LCD monitörler mi?

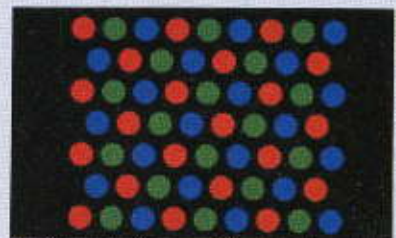
Şu ana kadar hep CRT monitörlerden bahsettik. Oysa ki LCD monitörlerin fiyatları gittikçe düşüyor. LCD yani likit kristal monitörler aslında sanılanın aksine sıvı değil katı-sıvı arası özel bir malzeme kullanırlar. Bu özel madde sayesinde LCD ekran; elastikiyet, düşük yansıtma oranı gibi özelliklere sahip olur. LCD monitörler her şeyden önce CRT monitörlerden çok daha az yer kaplarlar.

Kapladıkları alan neredeyse sadece ekran içindir. Tüp içermedikleri için hafiftirler ve ısınma sorunları da yoktur. Çok az güç tüketirler ve radyasyon yaymazlar. Ayrıca CRT monitörlerin aksine manyetik alanlardan etkilenmez-

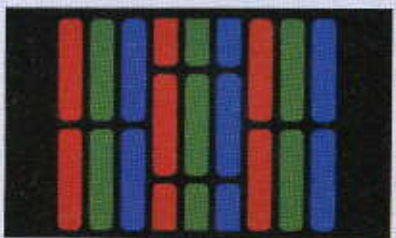
ler. LCD monitörlerin en önemli iki dezavantajları ise pahalı oluşları ve CRT monitör ekranı kadar geniş bir görüş açısı sunamamalarıdır. LCD ekranlar aktif ve pasif Matrix olmak üzere iki kategoride ele alınabilir. Aktif matrix ekranlarda her bir pikselin kontrolü tek bir ince film transistörle (TFT) gerçekleştirilir. Bu pikseller üzerinde daha hızlı bir tepki süresi sağlar. Pasif matrix ekranlarda ise bu tür transistörler yoktur.

Monitörlerde enerji tasarrufu standartları

Tıpkı televizyonlar gibi CRT monitörler de oldukça yüksek bir gerilim barındırırlar ve bir miktar radyasyon yayarlar. Monitörlerin yaydıkları radyasyon oranı, güç tüketimi ve üretimde kullanılan malzemeler konusunda belli başlı standartlar vardır. 80'li yılların başında ortaya çıkan MPR1 standardı bu konudaki ilk gelişmedir. MPR1 standardının ardından ortaya çıkan MPR2 standardı monitörlerin yaydığı elektromagnetik gerilime sınırlandırma getirirken aynı zamanda monitör ekranından yansıyan

Delikli maske üçgen şeklinde sıralanmış renk noktalarının tekrarlanan düzende birleşiminden oluşur.

Yerikili maske şeritleriyle ışığı ve delikli maskenin stabilitesini kombine eder.

Şeritli düz maskede ana renk şeritleri ekranın tüm uzunluğu boyunca uzanır.

ışığın da azaltılması gerekliliğini hatırlıyordu. İsveç'te oluşturulan bu her iki standardı 1992 yılında yine İsveç'te ortaya atılan TCO standardı izledi. TCO92 standardı sadece monitörlerin yaydığı radyasyonu ve statik elektriği sınırlamadı aynı zamanda üretimde kurşun ve kadmiyum türevi maddelerin kullanılmasını da yasakladı. 1993 yılında Amerika'da ortaya çıkan DPMS (Display Power management Signaling) daha çok uyku ve bekleme modlarında monitörün harcadığı güç miktarını sınırlayan bir standart oldu. DPMS'e göre bu standardı destekleyen bir donanımda açık, bekleme, uyku ve kapalı olmak üzere 4 ayrı güç tüketim modu olmalıydı ve her mod için en fazla ne kadar güç çekilebileceği belirtilmişti. Aynı yıllarda kendini gösteren EPA Energy Star da uyku modunda monitörün çektiği gücün 30W'ın altında olması gerektiğini savunuyordu.

SÖZLÜK

Anot: CRT monitörlerde elektron tabancasından çıkan negatif yüklü elektronları kendine doğru çeken bileşen.

Aperture Grill: İlk kez Sony tarafından ortaya atılan Shadow mask yerine kullanılan çok ince tellerden oluşan ekran maskesi.

BNC: Yaygın olarak kullanılan VGA (D-Sub) kablosuna alternatif olarak kullanılan özel bir ekran kartı-monitör arası bağlantı şekli.

CRT (Cathode Ray Tube): Televizyonlarda ve monitörlerde kullanılan ekran tüpüne verilen isim. CRT görüntü cihazlarında elektron tabancasından çıkan elektronlar fosfor bir tabakaya çarpar ve görüntü oluşur.

DDC (Display Data Channel): DDC, monitör ve ekran kartı arasında haberleşmeyi sağlayarak her iki cihazın desteklediği en uygun çözünürlük ve tazeleme hızlarının belirlenmesini sağlar.

DDC, sadece D-Sub arabirimi için geçerlidir.

Degauss: Dünyamızın manyetik alanı ya da başka dış manyetik etkiler monitörde zamanla istenmeyen görüntü bozulmalarına sebep olabilir. Degauss işlemi yardımıyla monitör üzerinde biriken manyetik alan sıfırlanır. Monitörler genellikle açılış sırasında bu işlemi otomatik olarak gerçekleştirirlerse de bazı monitörlerde Degauss işlemi kullanıcı tarafından gerçekleştirilebilir.

Dot Pitch (nokta aralığı): Shadow mask kullanan CRT monitörlerde aynı renk-

Günümüz monitörlerinin gururu: TCO99

2000'i geride bırakırken kaliteli monitörlerde görülen TCO99 etiketinin monitör satın alırken önemli bir kriter olarak değerlendirilebileceğini söyleyebiliriz. Zira TCO99 sertifikasına sahip bir monitör, kullanıcıyı statik elektriğe karşı koruyan ve yansıtma oranı azaltılmış özel ekran kaplamalarına sahip olmalı. Bunun dışında örneğin 20" monitörler için 85Hz tazeleme oranı desteklenmeli, üretimde insan sağlığına zarar veren kurşun kadmiyum klorin gibi maddeler kullanılmamalı. Ayrıca TCO99 destekli USB Hub ünitesine sahip bir monitör, uyku modunda maksimum 15W çekmeli. Eğer USB HUB modülü yoksa bu güç maksimum 5W olmalı. TCO99, güç konusunda bir önceki standart olan TCO95'e göre %50 daha katı. Tüm bunların dışında üretimde kullanılan malzemelerin bazıları geriye dönüşümü

teki iki fosfor noktalarının merkezlerinin birbirlerine olan uzaklığı.

Flat Panel Display: Alışlagelmiş tüplerin aksine çok ince bir yapıya sahip görüntü birimi. LCD ya da Plasma gibi teknolojilere verilen genel ad.

FST (Flat Square Tube): Bu terim monitörde kullanılan tüpün dümdüz olduğunu ve kenarlardan ortaya doğru bir bombe olmadığını anlatır.

HSF (Horizontal Scanning Frequency ya da HSync): KHz birimiyle ölçülen HSF, yatay olarak ekran üzerindeki tek bir fosfor diziliminin saniyedeki tarama hızını gösterir.

Refresh rate (tazeleme oranı): Monitörde saniye başına gösterilen resim sayısını belirtir. Birimi Hz'dir.

RGB (Red, Green, Blue): Ekranda resim oluşturabilmek için kırmızı, yeşil ve mavi renkler kullanılır. Bu üç temel rengin çeşitli varyasyonlarıyla teorik olarak 16.7 milyon renk elde edilebilir.

Stripe Pitch (Çizgi aralığı): Aperture Grill kullanan monitörlerde Shadow mask kullanan monitörler için geçerli olan ve ekrandaki nokta aralığını belirten dot pitch kullanılmaz. Bunun yerine aperture grill'deki ince tellerin arasındaki boşluk kullanılır. Stripe pitch ve dot pitch farklı monitör tipleri için geçerli olduklarından karşılaştırma yapmak için kullanılamaz.

Vertical sync: Hz ile ölçülen VSync monitörde dikey olarak saniyede taraman fosfor diziliminin sayısını belirtir.

mümkün olan maddelerden üretilmeli. Kısaca TCO99 etiketi olan bir monitör fiyat olarak diğerlerine nazaran cazip olmasa da üretim titizliği açısından uygun fiyatlı monitörlerden kolayca ayrılabilir.

İyi bir monitör nasıl olmalı? Çözünürlük ve refresh hızları

Herşeyden önce kaç inch bir monitör aradığınız çok önemli. 15" monitörler için maksimum 1280x1024 çözünürlük standart olduysa da hala uygun fiyatlı bazı 15" monitörlerin maksimum 1024x768 çözünürlüğe çıkabildiğini görüyoruz. Bu monitörlerden uzak durun. 17" bir monitör ise 1280x1024 çözünürlüğü destekler. Fakat kaliteli 17" monitörlerin 1600x1200 piksel çözünürlüğe kadar çıkabildiğini görüyoruz. Hangi çözünürlükte çalışırsanız çalışın 75Hz'in altında bir tazeleme oranı gözleriniz için zararlıdır. 75Hz'in altında çalışırken göz kolayca ekrandaki titreşimi (Flicking) algılar. Belki siz bunu ilk başlarda farketmezsiniz. Fakat gözlerde kaşıntı ve baş ağrısıyla başlayan şikayetlerinizin ardı arkası kesilmez. Bu yüzden iyisi mi mümkünse 85Hz'lik bir tazeleme oranını tercih edin. Bunun için gerekiyorsa çalıştığınız çözünürlüğü düşürün. Zira çözünürlüğün yükselmesi tazeleme oranının düşmesi demektir.

İhtiyacınıza göre uygun olan bir monitörün seçilmesi

Hoparlörleri üzerinde olan monitörler sizi aldatmasın. Bu hoparlörler genellikle çok ahım şahım bir ses kalitesi sunmazlar. En iyisi hoparlörlerinizi kendiniz seçin ve bu konuda monitöre bağlı kalmayın. Tabii PC'nizde müzik dinlemek birincil amaçlarınızdan bir değilse ek hoparlörlerin masa üzerinde yer kaplamaması açısından hoparlörleri üzerinde bir monitör kullanışlı olabilir. Böyle bir monitör özellikle ofis ortamları için idealdir. Monitörün masaya yerleştirildiğinde kolay oynamaması fakat açısının değiştirilmesi istendiğinde zorluk çıkarmaması, kullanım kolaylığı açısından önemlidir. Ayrıca ekran ayarlarının yapıldığı düğmelerin konumu ve kullanım şekli anlaşılır olmalı, değişen çözünürlükler için ayar yaparken kullanıcıyı uğraştırmamalıdır.

USB arabirimi artık iyice yaygınlaştı. USB, tarayıcı, yazıcı, modem, klavye, fare gibi bileşenler için en pratik arabirim

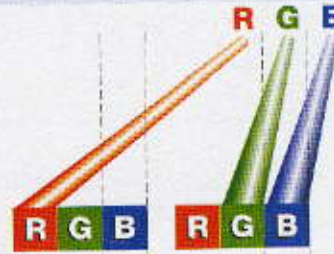
olarak dikkat çekiyor. Bu aşamada sisteminizde bulunacak fazladan birkaç USB yuvası çok işe yarar. Her ne kadar yeni anakartlar 4 adet USB yuvasını destekliyorsa da satın almayı düşündüğünüz monitör üzerinde USB Hub olması kesinlikle artı puandır. Bunun dışında ev kullanıcıları için 15" ya da daha iyisi 17" bir monitör uygundur. CAD/CAM ve grafik profesyonelleri için ise 19" Aperture grill kullanan bir monitör daha iyi sonuç verir.

Convergence: Monitörler için önemli kriterlerden biri

İyi bir monitörün köşeleri ve merkezi arasında görüntü kalitesi olarak gözle görülür bir fark olmamalıdır. Gözle görülür bir fark diyoruz çünkü monitörlerde ekranın merkezi ve köşeleri arasında gerek okunabilirlik gerekse renk saflığı açısından farklılıklar görülebiliyor. Bu fark çıplak gözle kolayca farke diliyorsa o monitörden uzak durun. Benzer durum nokta birleşimi (Convergence) için de geçerli. En kaliteli monitörlerde de merkezdeki nokta birleşimi köşelerden daha iyi. Fakat bu testleri özel bir cihazla yaptığımız için aradaki

TEMEL BİLGİLER

En Önemli İki Gösterim Hatası

Convergence hatası: Üç elektron ışını doğru açıyla aynı maske deliğine denk gelmezler. Bunun sonucunda renk gölgeleri oluşur.

Mislanding oluşumu: Işın sadece kısmen ve/veya yanlış açıyla ızgaradan geçer. Böylece gösterilecek renk bozulur.

farkın çıplak gözle görülmesinin imkansız olduğunu söyleyebiliriz. Convergence; kırmızı, yeşil ve mavi fosfor kısımlara yönlendiren elektronların ait oldukları fosfor noktalara ne derece doğrulukla vardıklarını anlatır. Yüksek bir doğrulukta fosfor noktaları uyaran bu 3 renge ait görüntü bilgisi tek bir nokta oluşturur. Bu noktanın düzgünlüğü görüntü netliğini önemli ölçüde belirler. Çözünürlük değişimleri sırasında monitörün ses çıkarmaması ve

yeni çözünürlüğe çabucak adapte olarak görüntüyü sabitleştirmesi de iyi bir monitörde aranması gereken özellikler arasındadır. Nokta aralığının mümkün olduğu kadar düşük olması gerektiği ise artık bilinen bir gerçek. 0.27mm'lik nokta aralığı artık 17" ve üzeri monitörlerde sadece uygun fiyatlı monitörler tarafından destekleniyor. 0.25 hatta daha düşük nokta aralığına sahip monitörler oldukça revaçta.

Şahin Ekşioglu /esahin@chip.com.tr

125

Artı
Bilgi İşlem San. Tic. Ltd. Şti.

COMPAQ

advantage

COMPAQ DESKPRO EX DT PIII 800 SİSTEM
869\$

HP VECTRA VL SERİSİ PIII-733 SİSTEM
859 \$

- ✓ Intel PIII-800 CPU
- ✓ i815 anakart
- ✓ 10 GB Harddisk
- ✓ 64 MB Ram Bellek
- ✓ 8 MB Vanta 2x AGP Ekran kartı
- ✓ Win95 / 98

- ✓ Intel PIII-733 CPU
- ✓ i815 anakart
- ✓ 64 MB RAM bellek
- ✓ 10 GB Harddisk
- ✓ 8 MB AGP Ekran Kartı
- ✓ Ses Kartı
- ✓ Ethernet Kartı
- ✓ Win 95

15 " COMPAQ Monitör 189\$
17 " COMPAQ Monitör 249\$

15 " HP Monitör 165\$
17 " HP Monitör 259\$

HP 610C PRINTER 89\$
HP 640C PRINTER 79\$

Ürünlerimiz Stoklarımızla sınırlıdır.

Esat Cad.No:67/10 K.Esat /ANKARA
Tel : +90 312 417 22 11 (Pbx) Fax : +90 312 417 22 11
E-Mail: arti-bim@superonline.com

- advantage kart ile 2 ile 18 ay vade imkanı veya peşin de %1 ödül
- kredi kartı ile alışverişte 0 komisyon oranı
- Peşin Ödemede % 3 İskonto
- Fiyatlarımıza KDV dahil değildir.

İçindekiler

- 128 Test edilen Sabitdiskler
- 142 Nasıl test ettik?
- 144 Teknik veriler
- 148 Disk bakımı hakkında bilmeniz gerekenler
- 152 İkinci sabitdiski monte etmek
- 158 Sabitdisk satın alma rehberi

22 Sabitdisk Testte

Yeni Arabirimlerle Daha Hızlı Diskler

Ultra DMA66'dan sonra Ultra DMA100 ile yeni bir arabirime sahip olan diskler yüksek kapasiteleri ve hızları ile karşımıza çıkıyorlar. CHIP, yeni bir sabitdisk satın alırken nelere dikkat etmeniz gerektiğini açıklıyor.

■ Sabit diskler gittikçe artan kapasiteyle birkaç yıl önce disk sıkıştırma programları kullanarak sabitdisk üzerinde yer kazanmaya çalışan kullanıcılara adeta nazire yapıyorlar. Artık birçok kullanıcı 10GB sabitdisklere burun kıvrırken, günümüzün kapasite standardı 20GB ve bu gittikçe yükseliyor. Eskiden IDE diskler belli bir kapasitenin üzerine çıkamazken günümüzde bu sınırlama önemli ölçüde ortadan kalktı. Artık kapasite konusunda SCSI ve IDE arasında fark yok. Yeni sabitdisk protokolleri beklenen performans artışını yaratmaktan çok uzaksa da disk dönüş hızlarının artması, veri aktarımı ve erişim süresi gibi konularda bir miktar ilerleme kaydedilmesini sağladı.

Fiziksel sınırlamalar artan bantgenişliğine karşı

Yeni bir IDE protokolü olan ULTRA DMA 100 ya da ULTRA 160/m (SCSI) daha yüksek bir bant genişliği sağlıyor. Fakat bu bir anlamda trafikin sıkışık olduğu bir yolda ek bir şerit açarak otomobillerin daha hızlı gitmesini sağlamaya benziyor. Trafik akışı ek bir şerit ile hızlanır ama ya arabaların yapabilecekleri maksimum sürat düşükse o zaman ne olacak? Mevcut sabitdisk teknolojisi fiziksel sınırları sonuna kadar zorlar hale gelmeye başladı. Öyle ki test ettiğimiz SCSI disklerin birincisi 15.000RPM hıza sahipti. Bunun anlamı disklerin saniyede 250 defa döndüğüdür ki bu hızı tasavvur etmek bile zor. Bu hızda dönen disklerin üzerindeki

kafaların disk merkezi ve dışı doğrultusunda saniyede 50 kereden fazla gidip geldiğini de ekleyelim. Kısaca hareketli parçalar ile elde edilebilecek performans eşyanın doğasıyla bağlantılı olarak bir süre sonra fizik yasalarının sınırlanacaktır. Yani bir anlamda otomobilin yapabileceği maksimum sürat zaten bellidir. Yolu genişletmek yani bant genişliğini arttırmak daha kolay bir akış sağlarsa da hızlanma aslında başlı başına bir olgudur.

Sabitdisklerin geleceği ne olacak?

7200 RPM IDE diskler için standart haline gelirken çok yakında etrafta bolca 15.000RPM'lik SCSI diskler göreceğiz. Artan dönüş hızları ve optimize edilmiş yeni protokoller sayesinde sabitdisklerde bir süre daha performans artışı görebileceğiz. Buna bir de ön belleğin artırılmasını eklersek önümüzdeki 4 yıl için veri depolama konusunda sabitdiskler can simidimiz olacak. 4-5 yıl sonra sabitdisklerin yerini alacak teknolojinin ne olacağını şimdiden kestirmek güç. Fakat bu yeni teknolojiye hareketli parçaların çok az ya da hiç olmaması gerekliliği şimdiden belli.

Hangi kullanıcı için hangi arabirim?

Birçok kullanıcı "aman benim diskim en hızlısı olsun" diyerek SCSI modellere heves ediyorsa da SCSI, performans arayan ortalama bir ev kullanıcısı için olmazsa olmaz bir arabirim değildir. Bu

Sabit Sabitdisk: Hızlı diskten aşırı gürültü ve vibrasyona neden olmamaları için "bağlanmaları" gerekir.

protokollün performans olarak IDE'ye göre önemli avantajları olduğu bir gerçekse de SCSI'nin tasarım amacının server uygulamaları olduğunu ve tek bir işlem sırasında IDE ve SCSI arasında sanılanın aksine dağlar kadar fark olmadığını çok az kişi bilir. Modern IDE diskler gerçek zamanlı ses ve görüntü kaydı gibi SCSI ile anılan işlemlerle bile başa çıkabilir hale gelmiş durumdadır. Bu aşamada dönüş hızının önemini bir kere daha vurgulamakta fayda var. Mutlaka ama mutlaka 7200RPM bir IDE disk seçerseniz performans konusunda beklentilerinizin yerine gelme ihtimali daha fazla olur. Power user dediğimiz kullanıcı segmenti içinse SCSI testimizin üst sıralarındaki disklerden biri iyi bir seçim olacaktır. ■

Ecevit Baktım (ecevitb@chip.com.tr)

Şahin Ekşioğlu (sahin@chip.com.tr) ►

1. Sıra

çok iyi
(8.77)

- Yüksek okuma ve yazma performansı

Bilgi için: 4K

Tel: (216) 259 38 00

Faks: (216) 260 57 47

Fiyatı: 183 \$ + KDV

http://www.maxtor.com

Maxtor Diamond Max Plus 40

IDE Disklerin En Hızlısı

Eğer hızlı bir disk arıyorsanız bu disk tam size göre. 30.7GB kapasiteye sahip olan Maxtor Diamond Max Plus 40, 7200 RPM'lik dönüş hızına sahip. 2MB önbellekle satışa sunulan diskin performansı genel olarak oldukça yüksek fakat çalışma sırasında bu diskin diğer disklerle nazaran biraz daha fazla ısındığını gözlemledik.

Öte yandan disk gerek okuma gerekse yazma testlerinde diğer katılımcıların arasından kolayca sıyrılarak birincilik ipini göğüsledi. Disk her ne kadar performans testlerinde üst sıralara ipo-

tek koyduysa da fiyat olarak da IDE kategorisinin en pahalı diski olarak dikkat çekiyor. Yüksek fiyatını hakeden disk fazladan birkaç on dolar daha vermeye değer. Maxtor son 1 yılda yaptığı ataklarla IDE diskler arasında en fazla aranan markalardan biri haline geldi.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	58.17
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	72.00
Veri Erişim Hızı	47.16
CPU Kullanımı	45.45
CHIP Toplam Puanı	87.79

2. Sıra

çok iyi
(8.66)

- Düşük erişim süresi
- Yüksek yazma performansı

Bilgi için: Empa / Emeaa

Web: www.empa.com

Tel: (212) 210 08 58

Fiyatı: 135 \$ + KDV

http://www.quantum.com

Quantum Fireball Plus LM

Quantum'dan Son Tango

Bir önceki disk testimizde en yüksek performansı gösteren Quantum Fireball Plus LM'i bu süre zarfında sadece 1 disk geçebilmiş. Kuşkusuz bu iyi. Fakat geçen zaman için Quantum'un yeni projelere imza atmadan Maxtor'a satılması tabii ki kötü.

Öte yandan Maxtor'dan gelen haberlere göre yakında Quantum markası, disk arenasından tamamen çekilecekmiş. 20.5GB kapasiteli bu model, 7200RPM dönüş hızına ve 2MB önbelleğe sahip.

Rastgele erişim süresi testinde IDE

kategorisinin en iyi performansına imza atan disk, yazma testinde de testin en iyi değerini elde etti. Disk, okuma testinde harikalar yaratmadıysa da yine de üst sıralarda yer almasını bildi. Tutucu Quantum kullanıcıları için bu disk belki de son şans.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	52.26
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	74.22
Veri Erişim Hızı	56.17
CPU Kullanımı	50.00
CHIP Toplam Puanı	86.61

3. Sıra

çok iyi
(8.64)

- Düşük erişim süresi
- Yüksek okuma hızı

Bilgi için: İhlas Acer / Datagate

Tel: (216) 317 96 50 /

(212) 288 53 11

Fiyatı: 178 \$ + KDV

http://www.seagate.com

Seagate Baracuda Ata II 30.6

Yeni Baracuda'lar Daha İyi

Seagate Baracuda Ata II serisiyle IDE kategorisine damgasını vuracak gibi görünüyor.

Bu disk de diğer Seagate ATA II ile benzer özellikler taşıyor. 7200RPM dönüş hızına sahip olan disk, 2MB önbellekle satışa sunulmuş. Performans açısından baktığımızda bu diskin 15 IDE diskin katıldığı testimizde birçok kategoride başa güreştiğini görüyoruz. Bunun yanında fiyatı daha uygun olsaydı disk kesinlikle test merkezimizden bir ödül alabilirdi.

Yeni çıkacak Baracuda'ların ULTRA

ATA 100 arabirimini 7200 RPM ile destekleyeceği düşünülürse Maxtor'un Quantum'u satın almasının en çok kime işine yarayacağı ortaya çıkıyor. Seagate'in bu gidişle aynı anda hem SCSI hem de IDE disklerde sözü geçen birkaç markadan biri olacağı aşkar.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	57.26
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	68.86
Veri Erişim Hızı	55.55
CPU Kullanımı	50.00
CHIP Toplam Puanı	86.42

4. Sıra

çok iyi
(8.39)

- + Düşük erişim süresi
- + Yüksek okuma hızı

Bilgi için: İhlas Acer / Datagate
Tel: (216) 317 96 50 /
(212) 288 53 11
Fiyatı: 136 \$ + KDV
<http://www.seagate.com>

Seagate Baracuda Ata II 20.4

Seagate IDE Disklerde Artık Daha İddialı

Seagate SCSI diskler konusunda oldukça başarılı bir markaysa da söz konusu IDE diskler olunca genellikle aynı başarıyı gösteremiyordu. Bu yüzden Baracuda Ata II'nin testte gösterdiği genel performansın bizi şaşırttığını söylemeliyiz.

20.4GB kapasiteli disk, 7200RPM dönüş hızına sahip, 2MB tampon belleği olan diskin rastgele erişim süresi testin en iyi değerlerinden biriydi. Seagate Baracuda Ata II, uygun fiyatlı gibi görünse de kapasitesi dikkate alındığında o kadar da ekonomik değil ne

yazık ki. Öte yandan pratikte sorun yaratmasa da diskin güç tüketimin hiç de cimri olmadığı göz ardı edilemeyecek bir gerçek.

Her halükarda genel olarak baktığımızda üst sıralara yerleşen yeni Baracuda serisi, epey popüler olacak gibi.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	56.57
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	63.22
Veri Erişim Hızı	51.54
CPU Kullanımı	71.42
CHIP Toplam Puanı	83.97

5. Sıra

çok iyi
(8.13)

- + Düşük güç tüketimi
- + Okuma performansı daha iyi olabilirdi

Bilgi için: Ufotek / Empa
Tel: (212) 274 56 60
Web: www.empa.com.tr
Fiyatı: 135 \$ + KDV
<http://www.fujitsu.com>

Fujitsu MPE3204AH

Yeni Fujitsu Diskler Daha Az Isınıyor

Fazlaca ısınmasıyla ün salan Fujitsu, yeni modelleriyle bu durumu değiştirecek gibi görünüyor.

Zira test ettiğimiz 20.4GB'lık bu model, az güç tüketiyordu ve buna bağlı olarak disk üzerinde ortaya çıkan ısı da oldukça azdı. Fujitsu MPE3204AH, rastgele erişim süresi konusunda çok iddialı değilse de bu testte ortalamanın epey üzerinde bir performans gösterdi. Yazma testinde kılpayı Seagate'e geçilen disk, 7200RPM dönüş hızına ve 2MB önbelleğe sahip.

Gerçekleştirdiğimiz testlerde gördük

ki bu diskin yumuşak karnı okuma performansı. Zira diğer kategorilerde disk vasatın üzerinde bir performans gösterirken okuma testinde aldığı vasat sonuçlar, Fujitsu'nun genel toplamda daha iyi bir sırada yer almasına engel oldu.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	46.85
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	69.01
Veri Erişim Hızı	45.45
CPU Kullanımı	58.82
CHIP Toplam Puanı	81.39

6. Sıra

iyi
(7.97)

- + Yüksek okuma hızı
- + Düşük kapasite

Bilgi için: Ufotek / Empa
Tel: (212) 274 56 60
Web: www.empa.com.tr
Fiyatı: 109 \$ + KDV
<http://www.fujitsu.com>

Fujitsu MPF3102AH

Düşük Kapasite

7200RPM bir diskin 10.2GB ile piyasaya sürülmesi biraz yazık olmuş. 20GB disklerin ortalıkta cirit attığı bir dönemde Fujitsu MPF3102AH, "Bence size bu kadar yeter" diyor. Disk okuma testinde şaşırtıcı bir şekilde iyi bir performans gösterdi.

Fakat yazma testinde aynı oranda başarılı olamayınca testin ortalamasının biraz üstü katılımcıları arasında yer aldı. 2MB önbellekli diskin fiyatı size ilk bakışta uygun gelebilirse de kapasitesini dikkate alıp küçük bir hesap yaparsanız diskin Fiyat/MB oranının oldukça

yüksek olduğunu hemen farkedersiniz. Üstelik 10GB'lık diskin bir süre sonra size yetmeyeceği daha şimdiden belli. 20GB disklerin standart olmaya başladığı günümüzde en iyisi birkaç on dolar daha verip daha yüksek kapasiteli bir disk almak.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	52.34
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	65.19
Veri Erişim Hızı	41.32
CPU Kullanımı	55.55
CHIP Toplam Puanı	79.78

7. Sıra

iyi
(7.81)

- + Düşük Fiyat/MB oranı
- + Yüksek kapasite

Bilgi için: 4K
Tel: (216) 259 38 00
Faks: (216) 260 57 47
Fiyatı: 183 \$ + KDV
<http://www.maxtor.com>

Maxtor Diamond Max VL20

Testin En Yüksek Kapasiteli Diski

Disklerin dönüş hızlarının düşmesiyle MB maliyetleri de belirgin bir şekilde inişe geçiyor.

5400RPM disklerin genel toplamda en hızlısı olan Maxtor Diamond Max VL20, Fiyat/MB oranı olarak tüm testin en uygun katılımcısı olmak gibi hoş bir özelliğe sahip. Bu bir yana disk, teste katılan üç 7200RPM diski geride bırakmayı başardı. 40GB ile tüm testin kapasite rekorunu elinde tutan ürün, 5400RPM'lik bir disk için biraz fazlaca güç tüketiyor.

Fakat diskin testlerde gösterdiği orta-

lamanın üzeri okuma ve yazma performansı bu durumu affettiriyor. Disk, ULTRA DMA66 arabirimini destekliyor ve 2MB önbelleğe sahip. Eğer kapasite sizin için performanstan daha fazla önem taşıyorsa, bu diski satın alma listenize eklemenizde fayda var.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	49.70
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	64.87
Veri Erişim Hızı	40.65
CPU Kullanımı	55.55
CHIP Toplam Puanı	78.16

8. Sıra

iyi
(7.69)

- + ULTRA DMA 100 desteği
- + Yüksek erişim süresi

Bilgi için: Ufotek / Empa
Tel: (212) 274 56 60
web: www.empa.com.tr
Fiyatı: 155 \$ + KDV
<http://www.fujitsu.com>

Fujitsu MPG3307AT

Ortalama Performans

Burst speed hızı testinde oldukça başarılı bir performans ortaya koyan Fujitsu MPG3307AT, bunu büyük ölçüde desteklediği ULTRA DMA 100 protokolüne borçlu. 5400RPM dönüş hızına sahip olan disk, 30.7GB kapasitesiyle günümüzün kapasite ihtiyacına rahatlıkla cevap verebiliyor. 2MB önbellekle satışa sunulmuş olan diskin erişim hızı pek iyi bir değerde değil. Disk gerek okuma gerekse yazma testlerinde test içinde ortalama sayılabilecek bir performans gösterdi. Bu haliyle genel olarak baktığımızda sunduğu kapasite, performans

ve Fiyat/MB oranı açısından Fujitsu MPG3307AT, "eh işte" diyebileceğimiz bir disk. Yani testte daha iyi katılımcılar da var daha kötü olanlar da. Her halükarda bu diskin tavsiye edilebilmesi için bir miktar fiyat avantajına ihtiyacı var.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	46.75
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	64.18
Veri Erişim Hızı	39.37
CPU Kullanımı	62.50
CHIP Toplam Puanı	76.99

9. Sıra

iyi
(7.59)

- Düşük performans
- Yüksek güç tüketimi

Bilgi için: İhlas Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 96 61
Fiyatı: 137 \$ + KDV
<http://www.westerndigital.com>

Western Digital Caviar 205 BA

Başarısız Bir 7200 RPM Disk

7200RPM olmasına rağmen sıralamada gerilere düşerek bazı 5400RPM disklerle bile geçilen Western Digital Caviar 205 BA, uygun fiyatlı gibi görünmesine rağmen Fiyat/MB oranının yüksekliği yüzünden pek de ekonomik olmayan bir disk.

20.5GB kapasiteli diskin önbelleği 2MB. İlginç bir şekilde teste katılan IDE diskler arasında en fazla güç tüketen katılımcı olarak ön plana çıkan ürün, rastgele erişim süresi olarak da testin en kötü değerlerinden birine imza attı.

Sonuçta sabitdisk satın alırken fiyat değil Fiyat/MB oranının dikkate alınmasının ne kadar önemli olduğunu tekrar hatırlatma gereğini duyuyoruz. En iyisi birkaç on dolar daha verip testimizin üst sıralarındaki disklerin üzerinde durmak.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	47.61
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	62.62
Veri Erişim Hızı	37.59
CPU Kullanımı	58.82
CHIP Toplam Puanı	75.97

10. Sıra

iyi
(7.52)

- Uygun fiyat
- Düşük okuma hızı

Bilgi için: İhlas Acer
Tel: (216) 274 56 60
Faks: (216) 317 96 61
Fiyatı: 142 \$ + KDV
<http://www.westerndigital.com>

Western Digital Caviar 307AA

Düşük Fiyat/MB Oranı

Spesifikasyonlarına baktığımızda bu diskin sıralamadaki yerini test yapmadan tahmin edebilmiştik. Sonuçta disk bizi yanıltmadı. 5400RPM'lik Caviar 307AA, 30.7GB'lık kapasiteye ve 2MB önbelleğe sahip.

Disk okuma ve yazma testlerinde pek başarılı olamadı. Rastgele erişim süresi testinde ise ortalamanın biraz üzerindeydi. Kısaca bu diskin performansı için parlak sözler söylemek zor.

Öte yandan diskin Maxtor Diamond Max VL20'nin ardından testteki en düşük Fiyat/MB oranına sahip olması, sı-

nırlı bir bütçeye sahip olan kullanıcıların ilgisini çekecektir. Kuşkusuz Maxtor daha hızlı bir disk. Fakat aynı zamanda daha da pahalı. Bu aşamada Western Digital Caviar 307AA, ekonomik çözüm arayanlar için dikkat çekici bir ürün.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	43.94
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	55.67
Veri Erişim Hızı	45.45
CPU Kullanımı	71.42
CHIP Toplam Puanı	75.28

11. Sıra

iyi
(7.37)

- Yüksek rastgele erişim süresi
- Yüksek fiyat/MB oranı

Bilgi için: İhlas Acer
Tel: (216) 274 56 60
Faks: (216) 317 96 61
Fiyatı: 123 \$ + KDV
<http://www.westerndigital.com>

Western Digital Caviar 205AA

Pahalı ve Yavaş

Bir başka uygun fiyatlı gibi görünen ama Fiyat/MB oranı olarak baktığımızda pahalı olduğunu farkedeceğimiz bir disk olan Western Digital Caviar 205AA, 20.5GB kapasiteye sahip olan ve tüm kategorilerde vasatın altında sonuçlar veren bir katılımcı.

Test sonuçlarına baktığımızda erişim süresi dışında bu diskin bir üst sıradaki Caviar ile benzer sonuçlara imza attığını görüyoruz. Rastgele erişim testiyle nispeten daha kötü bir performans gösteren Western Digital Caviar 205AA, okuma ve yazma testlerinden

aldığı ağırlıklı sonuçlarla testimizin son sıralarında yer aldı.

2MB önbellekli disk, 5400RPM dönüş hızına ve ULTRA DMA 66 desteğine sahip. Western Digital'in yeni çıkaracağı disk modellerini merakla bekliyoruz.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	43.34
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	55.85
Veri Erişim Hızı	40.98
CPU Kullanımı	71.42
CHIP Toplam Puanı	73.77

12. Sıra

orta
(7.07)

- Düşük önbellek
- Yüksek rastgele erişim süresi

Bilgi için: İhlas Acer / Datagate
Tel: (216) 317 96 50 /
(212) 288 53 11
Fiyatı: 136 \$ + KDV
<http://www.seagate.com>

Seagate U10

Yüksek Erişim Süresi

512KB önbelleği ve 5400RPM dönüş hızı dikkate alındığında Seagate U10'un test sıralamasında sonlarda yer alması kesinlikle şaşırtıcı değil. 20.4GB kapasiteye sahip olan diskin rastgele erişim süresi tüm testin en kötü ikinci değeri.

Aslına bakarsanız diskin en zayıf olduğu nokta olan erişim süresi bu kadar kötü olmasaydı, Seagate U10 okuma ve yazma testlerinden aldığı sonuçlar itibarıyla, genel toplamda testimizde en az iki basamak daha yukarıda olabilirdi.

Fakat bu aşamada genel toplamda son sıralarda yer alan ve birçok dezavantajı olan Seagate U10'un uygun sayılabilecek fiyatına rağmen fiyat/MB oranı olarak öne çıkamaması, onu test içinde özel bir yere koymamıza engel oluyor.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	44.44
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	57.88
Veri Erişim Hızı	30.67
CPU Kullanımı	71.42
CHIP Toplam Puanı	70.74 ►

13. Sıra

iyi
(7,05)

- Düşük ön bellek
- Çok düşük okuma performansı

Bilgi için: Empa / Emeaa
www.empa.com
Tel: (212) 210 08 58
Fiyatı: 119 \$ + KDV
http://www.quantum.com

Quantum Fireball LCT 15

LCT'ye Yüksek RPM Yaması

Quantum'un uygun fiyatlı çözümü olan LCT (Low Cost Technology) serisinden olan bu disk, ekonomik nedenler yüzünden ön belleği azaltılınca 7200RPM dönüş hızına sahip olmasına rağmen 5400RPM disklerle bile geçilerek testimizin son sıralarında kendine yer bulabildi.

512KB ön bellekle satışa sunulan disk 20GB kapasiteye sahip. Fiyat/MB oranı olarak baktığımızda diskin 7200RPM sınıfı disklerle aynı seviyede olduğunu görüyoruz. Lakin performans olarak bu sınıfın çok gerisinde olması, ürünün

fiyat/performans oranı için karamsar bir tablo yarattı. Test sonuçları bir anlamda ön bellek ve RPM arasındaki ilişki hakkında da bilgi veriyor. Düşük ön belleğin performans etkisi büyük. Sonuçta yüksek RPM, bu diski kurtarmıyor.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	38.67
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	52.28
Veri Erişim Hızı	35.97
CPU Kullanımı	90.9
CHIP Toplam Puanı	70.54

14. Sıra

iyi
(7,01)

- Düşük performans
- Yüksek fiyat/MB oranı

Bilgi için: Empa / Emeaa
www.empa.com
Tel: (212) 210 08 58
Fiyatı: 137 \$ + KDV
http://www.quantum.com

Quantum Fireball LCT 20

Seri Üretim İçin Henüz Erken

Beraberinde gelen kurulum CD'sinde disk yönetim programı gelen tek katılımcı olan Quantum Fireball LCT 20, CHIP Test Merkezi'ne sample olarak ulaştı. Yani ürün henüz seri üretimde değil.

Gösterdiği performansa bakarsak Quantum'un bu diske seri üretim öncesi epey bir makyaj yapması gerektiğini söyleyebiliriz. ULTRA DMA100 destekli diskin dönüş hızı 7200RPM. Fakat azaltılmış 512KB ön belleği yüzünden testlerde pek varlık gösteremeyen ürün bir anlamda ULTRA DMA 100'ün

512KB ön bellekli bir disk için biraz "lüks" bir protokol olduğunun iyi bir göstergesi.

Testlerde pek varlık gösteremeyen 20GB kapasiteli disk, fiyat/MB oranı açısından baktığımızda testin en pahalı katılımcıları arasındaydı.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	41.05
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	54.78
Veri Erişim Hızı	34.48
CPU Kullanımı	76.92
CHIP Toplam Puanı	70.15

15. Sıra

orta
(6,49)

- Yüksek okuma hızı
- Yüksek erişim süresi

Bilgi için: 4K
Tel: (216) 259 38 00
Faks: (216) 260 57 47
Fiyatı: 119 \$ + KDV
http://www.maxtor.com

Maxtor Diamond Max VL40

Okuma Hızı Yüksek Fakat...

İlginç bir şekilde sonuncu olan Maxtor Diamond Max VL40, bize henüz mekanik olarak ULTRA DMA 100 protokolüne hazır olmadığını düşündürdü.

Bu protokol sayesinde elde edilen yüksek bant genişliği Burst speed testinde diski kanatlandırdıysa da puanlamaya dahil etmediğimiz bu kategori diskin sıralamadaki yerini etkilemedi. 20.4GB kapasiteli disk, 2MB ön bellekle geliyor. Belli ki 5400RPM'lik dönüş hızı, diskin ULTRA DMA 100 protokolünün yarattığı bant genişliği avantajından faydalanmasına engel oluyor. Bu

na rağmen okuma testinde oldukça başarılı olan disk, yazma testinde çok kötü bir performans gösterince son sıraya kadar düştü. Diskin erişim süresi testinde tüm testin en düşük performansını gösterdiğini hatırlatmakta fayda var.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	55.77
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	37.85
Veri Erişim Hızı	27.62
CPU Kullanımı	71.42
CHIP Toplam Puanı	64.98

1. Sıra

çok iyi
(8.82)

- + Genel olarak çok yüksek performans
- Yüksek Fiyat/MB oranı

Bilgi için: İhlas Acer / Datagate

Tel: (216) 317 96 50 /

(212) 288 53 11

Fiyatı: 569 \$ + KDV

http://www.seagate.com

Seagate ST318451LW

Cheetah Hep Bildiğimiz Gibi

Ne diyebiliriz ki. Seagate, SCSI diskler konusunda her zaman en iyilerden biri hatta en iyisi olmayı başarabilmiş bir şirket.

Bu testimizde de Cheetah ST318451LW ile klasını konuşturarak rahat bir şekilde birincilik ipini göğüsleyen Seagate, 15.000RPM gibi başdöndürücü bir dönüş hızına sahip, 18.35GB kapasiteli disk, fiyat/MB oranı açısından baktığımızda tüm testin en pahalı katılımcısı.

Özellikle rastgele erişim hızı testinde çok iyi bir performans gösteren Che-

etah ST318451LW, yazma testinde de testin en iyi derecesini elde etti. Disk, okuma testinde ikinci sıradaki Fujitsu'ya az farkla geçildiyse de genel performans olarak bu ürün kesinlikle testimizdeki SCSI kategorisinin en hızlı yarışçısı.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	77.43
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	61.91
Veri Erişim Hızı	87.71
CPU Kullanımı	25.00
CHIP Toplam Puanı	88.26

2. Sıra

çok iyi
(8.17)

- + Yüksek okuma performansı
- Yüksek güç tüketimi

Bilgi için: Ufotek / Empa

Tel: (212) 274 56 60

web: www.empa.com.tr

Fiyatı: 403 \$ + KDV

http://www.fujitsu.com

Fujitsu MAJ3182MP

En İyi Okuma Performansı

Okuma testinde tüm testin en iyi performansını gösteren Fujitsu MAJ3182MP, 10.000RPM dönüş hızına sahip, 18.2GB kapasiteli sabitdiskin önbellegi ise 4MB.

Genel olarak baktığımızda bu ürünün derli toplu sonuçlar verdiğini söyleyebiliriz. Fiyat/performans oranı olarak da başarılı diyebileceğimiz Fujitsu MAJ3182MP, ULTRA 160/m arabirimini destekliyor.

Fiyat/MB oranı olarak da özellikle performansı dikkate alınırsa kabul edilebilir bir düzeyde olan disk, Che-

etah'ya iyi bir alternatif olarak dikkat çekiyor. Diskin tek dezavantajı yüksek güç tüketimi. Zira diskin harcadığı 16W'lık güç, özellikle uzun süreli çalışmalarda ısınma olarak kendini gösterecektir. Fakat test sırasında diskte ciddi bir ısınma sorunu göremedik.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	79.86
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	56.86
Veri Erişim Hızı	72.46
CPU Kullanımı	26.31
CHIP Toplam Puanı	81.71

3. Sıra

iyi
(7.95)

- + Düşük erişim süresi

Bilgi için: Empa / Emeaa

www.empa.com

Tel: (212) 210 08 58

Fiyatı: 444 \$ + KDV

http://www.quantum.com

Quantum Atlas 10 K II

Quantum'dan Başarılı SCSI

Nedense SCSI disklerde IDE modellerde olduğu kadar başarılı olamayan Quantum, Atlas 10KII ile ilk üçe girmeyi başardı.

18.4GB kapasiteli diskin önbellegi 4MB, 10.000RPM gibi günümüz SCSI diskleri için standart sayılabilecek bir dönüş hızına sahip olan disk, testteki en iyi ikinci rastgele erişim süresi performansını gösterdi.

Bunun dışında gerek okuma gerekse yazma testinde başarılı sayılabilecek sonuçlara imza atan Quantum Atlas 10 K II'nin iyi sayılabilecek bir fiyat/per-

formans oranı var. 2. sıradaki Fujitsu olmasaydı bu disk daha cazip bir katılımcı olacaktı. Fakat şu aşamada gerek performans gerekse ekonomik açıdan Fujitsu daha iyi bir seçenek olarak görünüyorsa da arada çok da fazla fark yok.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	70.44
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	53.42
Veri Erişim Hızı	78.12
CPU Kullanımı	30.30
CHIP Toplam Puanı	79.51

4. Sıra

iyi
(7.74)

⊕ Yüksek ön bellek

Bilgi için: İhlas Acer / Datagate

Tel: (216) 317 96 50 /

(212) 288 53 11

Fiyatı: 750 \$ + KDV

<http://www.seagate.com>

Seagate Cheetah ST336704LWV

Yoğun Serverlar İçin İdeal

Test sıralamasında kendinden sonra gelen Cheetah'nın fazladan 12MB ön bellek eklenmiş hali olan Seagate Cheetah ST336704LWV, bu ek ön bellek maliyetini nasıl olduysa fiyata çok fazla yansıtmamış.

Disk 36.7GB kapasiteye sahip. Özellikle ön bellek miktarı dikkate alınırsa diskin fiyat/MB oranının testteki makul değerlerden biri olduğu kolayca anlaşılabilir. Yoğun server uygulamalarında ön belleğin önemi daha da fazla ortaya çıkar. Bu aşamada eğer böyle bir amaç için disk arıyorsanız Cheetah

ST336704LWV, 16MB'lık devasa ön belleği ile sisteminizin performansını diğer SCSI disklerle nazaran olumlu yönde etkileyecektir. Yüksek ön belleğin de etkisiyle okuma testinde iyi bir sonuç elde eden diskin erişim süresi de fena değil.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	71.18
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	52.75
Veri Erişim Hızı	75.75
CPU Kullanımı	31.25
CHIP Toplam Puanı	77.45

5. Sıra

iyi
(7.53)

⊕ Uygun sayılabilecek fiyat/MB oranı

Bilgi için: İhlas Acer / Datagate

Tel: (216) 317 96 50 /

(212) 288 53 11

Fiyatı: 750 \$ + KDV

<http://www.seagate.com>

Seagate Cheetah ST336704LW

Yüksek Kapasite

10.000RPM dönüş hızına sahip olan Cheetah ST336704LW, günümüz şartları dikkate alınınca yeterli gibi görünen 36.7GB'lık yüksek sayılabilecek bir kapasite sunuyor.

4MB ön bellekli diskin ilk dikkat çeken özelliği ortalamanın üzerindeki okuma hızı. Diskin sunduğu fiyat/MB oranı oldukça iyi sayılabilir. Özellikle fiyat/performans oranı olarak da diskin hiç de fena olmadığı düşünülürse. Öte yandan diskin tüm test içindeki en yüksek fiyatlı ikinci katılımcı olduğunu söylemeden geçemeyeceğiz.

Bu durumda yüksek kapasiteye ihtiyaç duyan profesyonel SCSI kullanıcıları bu diski dikkate alabilirler ya da 15.000 RPM'lik yüksek kapasiteli SCSI disklerin çıkmasını bekleyebilirler. Fakat bu yeni çıkacak disklerin ateş pahası olacağını tahmin etmek zor değil.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	69.49
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	49.75
Veri Erişim Hızı	72.46
CPU Kullanımı	28.57
CHIP Toplam Puanı	75.30

6. Sıra

orta
(6.32)

⊕ Uygun fiyat
⊖ Düşük genel performans

Bilgi için: Ufotek / Empa

Tel: (212) 274 56 60

web: www.empa.com.tr

Fiyatı: 362 \$ + KDV

<http://www.fujitsu.com>

Fujitsu MAH3182MP

Testin En Uygun Fiyatlı Diski

10.000RPM'lik disklerin arasında sürpriz yapmayı başaramayan Fujitsu MAH3182MP, toplam 7 SCSI diskin katıldığı testimizde oldukça güçlü rakiplerle karşı karşıya gelmek zorunda kaldı. 7200RPM dönüş hızına sahip olan disk, 18.2GB kapasite ve 4MB ön bellekle satışa sunulmuş. Dönüş hızının sabitdisk performansında hayati önem taşıması, bu diskin sıralamadaki yeri hakkında en baştan fikir sahibi olmamızı sağlamıştı. Hal böyleyken Fujitsu MAH3182MP'nin önemli avantajları da yok değil. Herşeyden ön-

ce disk SCSI kategorisinin en uygun fiyatlı katılımcısı. Bunun dışında diskin fiyat/MB oranı da testteki en makul değer olarak dikkat çekiyor. Sınırlı bir bütçeniz varsa ve uygun fiyatlı SCSI disk arıyorsanız bu disk ilginizi çekebilir.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	62.83
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	42.09
Veri Erişim Hızı	52.63
CPU Kullanımı	33.33
CHIP Toplam Puanı	63.21

7. Sıra

iyi
(6,15)

Düşük performans

Bilgi için: Empa / Emeaa
www.empa.com
Tel: (212) 210 08 58
Fiyat: 378 \$ + KDV
http://www.quantum.com

Quantum Atlas V

Biraz Nostalji

Quantum Atlas V, yaklaşık 1 yıl önce gerçekleştirdiğimiz sabit disk testinde editörün seçimi ödülü aldıktan sonra çok şey değişti.

Bu süre zarfında piyasaya çıkan diskler Atlas'ı geride bırakarak son sıraya kadar düşmesine sebep oldular. 18.3GB kapasiteli Atlas V de 7200RPM'lik ULTRA 160/m arabirimin destekleyen 4MB önbelleki bir disk. Tıpkı bir sıra üstteki Fujitsu gibi bu diskin de güçlü rakipleri karşısında sonlarda yer alması kaçınılmazdı.

Düşük dönüş hızının bir getirisi ola-

rak oldukça az güç harcayan ve dolayısıyla az ısınan diskin hem fiyat/MB hem de fiyat/performans oranı iyi değil. Sonuçta gerek performans gerekse ekonomik açıdan Quantum Atlas V, SCSI disklerde bir dönemin kapanışının tanığı.

Test Sonuçları

Ort. Veri Transfer Hızı (Okuma)	51.76
Ort. Veri Transfer Hızı (Yazma)	40.04
Veri Erişim Hızı	56.17
CPU Kullanımı	45.45
CHIP Toplam Puanı	61.15

NASIL TEST ETTİK?

Sabit Diskler

Şahin Ekşioglu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

Sabitdiskleri HD Tach adlı programla test ettik. Sabit disk testlerinde kullanılan en yaygın programlardan biri olan HD Tach'ı www.tcdlabs.com adresinden indirebilirsiniz. Deneme versiyonunda yazma testi yapılamayan program kayıtlı sürümde yazma testi için bölümlenmemiş ve formatlanmamış bir diske ihtiyaç duyuyor. HD Tach; maksimum, minimum ve ortalama okuma/yazma testlerinin yanında rasgele erişim süresi testini de gerçekleştiriyor. Okuma ve yazma testlerinde belli bir zaman dilimi içinde gerçekleşen maksimum ve minimum veri transferi değerleri diskin okuma kararlılığı hakkında fikir verirken, okuma ya da yazma sırasında gerçekleşen ortalama veri aktarımı hızı, diskin pratikteki performansını yansıtır.

Test ettiğimiz bir diğer kriter olan rasgele erişim süresi ise sabitdiskin herhangi bir kısmına erişmek için ge-

çen zamanı belirtiyor. Bu süreye ilgili kısmı arama ve okuma süresi dahil. Rasgele erişim süresi milisaniye (ms) ile ölçülüyor. HD Tach'ın gerçekleştirdiği fakat sadece fikir vermesi açısından teste katarak toplam puanlamaya dahil etmediğimiz bir kriter de Burst speed. Bu testte sabit disk önbelleğinden sistem belleğine aktarılan maksimum veri oranı ölçülüyor. Test sırasında sabit disklerin harcadığı gücü de bir multimetre yardımıyla ölçtük. Bu bize sabitdiskin çektiği akımı ve disk üzerinde harcanan gücü verdi. Çekilen akımın fazla olması, çalışma sırasında ısınmanın da fazla olabileceğini düşündürden önemli bir kriter.

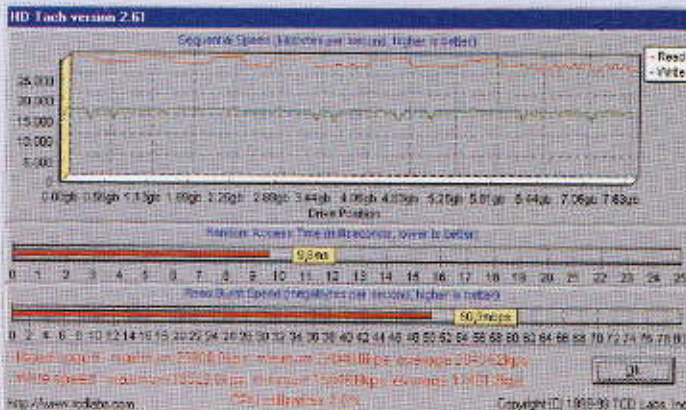
Ağırlıklı puanı hesaplarken performansı doğrudan etkileyen kriterleri kullandık

Puanlama yaparken ortalama okuma/yazma ve rastgele erişim süresi kriterlerinin herbiri toplam CHIP puanı üzerine %33'lük ağırlıkla etki. Testlerimiz

performans ağırlıklı olduğu için ekonomik şartları puanlamaya katmadık. Fakat fikir vermesi için disklerin kapasiteleri ve fiyatları arasındaki oranı gösteren fiyat/MB oranını hesapladık. Bu size her diskin kapasite maliyeti hakkında bilgi verecek bir başka önemli kriter. HD Tach ile elde ettiğimiz fakat puanlamaya dahil etmediğimiz son kriter ise CPU kullanımı oldu. Puanlama yaparken pratikte daha fazla önem taşıyan ve sabitdiskin performansı hakkında doğrudan fikir veren kriterleri seçerek satın alma konusunda size en doğru bilgileri vermeye çalıştık.

Test Platformu:

PIII 800EB işlemci
Asus CUSL2 i815E anakart
128MB SDRAM
Leadtek Winfast GeForce ekran kartı
15GB Quantum Fireball Plus LM sabit disk.

HD Tach sabit disk testlerinde yaygın olarak kullanılan en güvenilir Benchmark programlarından biri.

1

2

3

4

5

Marka	Maxtor	Quantum	Seagate	Seagate	Fujitsu
Model	Diamond Max Plus 40	Fireball Plus LM	Baracuda ATA II	Baracuda ATA II	MPE3204AH
Firma	4K	Empa, Emeas	İhlas Acer, Datagate	İhlas Acer, Datagate	Ufotek, Empa
Tel	(216)259 38 00	www.empa.com.tr, (212) 210 08 58	(216)317 96 50, (212) 288 53 11	(216)317 96 50, (212) 288 53 11	(212) 274 58 60, www.empa.com.tr
Faks	(216)260 57 47	www.empa.com.tr, (212) 210 90 76	(216)317 96 61, (212) 288 07 86	(216)317 96 61, (212) 288 07 86	(212) 266 46 38, www.empa.com.tr
İnternet adresi (http://www.)	maxtor.com	quantum.com	seagate.com	seagate.com	fujitsu.com
Fiyatı	183S+KDV	135S+KDV	178S+KDV	136S+KDV	135S+KDV
Fiyat/Mbyte	0.0069	0.0077	0.0068	0.0078	0.0077

Teknik Özellikler

Arabirim	U-DMA/66	U-DMA/66	U-DMA/66	U-DMA/66	U-DMA/66
Kapasitesi	30.7 GB	20.5 GB	30.6 GB	20.4 GB	20.4 GB
Tampon bellek	2 MB	2MB	2 MB	2 MB	2 MB
Dönüş hızı (rpm)	7290	7200	7200	7200	7200
Disk sayısı	3	4	3	2	1
Kafa sayısı	6	8	6	4	2
5V'da çektiği akım (A)	0.510	0.9	0.8	0.8	0.45
12V'da çektiği akım (A)	0.800	2.4	2.40	2.00	0.65
Harcadığı güç (Watt)	12.90	10.6	12.5	11.60	5.50

Test sonuçları

Okuma testi					
Transfer hızı maksimum (kps)	30368	27282	29809	29808	30315
Transfer hızı minimum (kps)	23721	25663	22162	23545	22320
Ortalama veri transfer hızı (kps)	29087.9	26130.1	28632.4	28288.8	23425
Yazma testi					
Transfer hızı maksimum (kps)	24322	19907	20288	17683	17971
Transfer hızı minimum (kps)	9316	16961	15058	256	14844
Ortalama veri transfer hızı (kps)	18000.5	18556.8	17216.1	15809.5	17254

Değerlendirme

Veri erişim hızı (ms)	10.60	8.9	9.00	9.70	11.00
Rastgele okuma hızı (MBs)	58.60	60.2	50.10	50.50	51.60
CPU kullanımı (%)	2.20	2.0	2.00	1.4	1.70
CHIP Puanı	87.79	86.61	86.42	83.97	81.39

Değerlendirme

	Puan 0	50	100	Puan 0	50	100	Puan 0	50	100	Puan 0	50	100	Puan 0	50	100
Ortalama veri transfer hızı (okuma)	58			52			57			56			47		
Ortalama veri transfer hızı (yazma)	72			74			69			63			69		
Veri erişim hızı	47			56			56			52			45		
CPU kullanımı	45			50			50			71			59		
CHIP Puanı	88			87			86			84			81		

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler KODAK DC290 ZOOM Dijital Kamera ile çekilmiştir.

6

7

8

9

10

11

**Fujitsu
MPF3102AH**

Ufotek, Empa
(212) 274 56 60,
www.empa.com.tr
(212) 266 46 39,
www.empa.com.tr
fujitsu.com
109\$+KDV
0.0125

**Maxtor
Diamond Max VL20**

4K
(216)259 38 00

(216)260 57 47

maxtor.com
183\$+KDV
0.0053

**Fujitsu
MPG3307AT**

Ufotek, Empa
(212) 274 56 60,
www.empa.com.tr
(212) 266 46 39,
www.empa.com.tr
fujitsu.com
155\$+KDV
0.0059

**Western Digital
Caviar 205 BA**

Ihlas Acer
(216)317 96 50

(216)317 96 61

westerndigital.com
137\$+KDV
0.0078

**Western Digital
Caviar 307AA**

Ihlas Acer
(216)317 96 50

(216)317 96 61

westerndigital.com
142\$+KDV
0.0054

**Western Digital
Caviar 205AA**

Ihlas Acer
(216)317 96 50

(216)317 96 61

westerndigital.com
123\$+KDV
0.0070

U-DMA/66
10.2 GB
2 MB
7200
1
2
0.65
0.75
6.80

U-DMA/66
40 GB
2 MB
5400
6
12
0.455
0.740
11.10

U-DMA/100
30.7 GB
2 MB
5400
2
4
0.40
0.50
4.6

U-DMA/66
20.5 GB
2 MB
7200
2
4
0.660
0.870
13.7

U-DMA/66
30.7 GB
2 MB
5400
3
6
0.58
0.6
9.96

U-DMA/66
20.5 GB
2 MB
5400
3
6
0.58
0.6
9.96

29361
20878
26171.7

25565
23958
24853.3

23932
21238
23378.2

24799
21734
23807.5

22915
11469
21972.8

22851
20202
21672.9

18270
13667
16298.6

17943
12312
16219.3

17225
9819
16045

19297
12599
15655.9

18339
11802
13919.4

16841
12306
13963.2

12.10
51.80
1.80

12.30
58.60
1.80

12.70
71.90
1.60

13.30
59.10
1.70

11.00
59.10
1.40

12.20
59.10
1.4

79.78

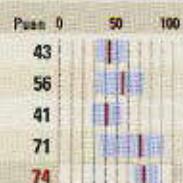
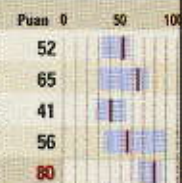
78.16

76.99

75.97

75.28

73.77

12

13

14

15

1

Marka Model	Seagate U10	Quantum Fireball LCT 15	Quantum Fireball LCT 20	Maxtor Diamond Max VL40	Seagate Cheetah ST318451LW
Firma	Ihlaş Acer, Datagate	Empa, Emeaa	Empa, Emeaa	4K	Ihlaş Acer, Datagate
Tel	(216) 317 96 50, (212) 288 53 11	www.empa.com.tr, (212) 210 08 58	www.empa.com.tr, (212) 210 08 58	(216) 259 38 00	(216) 317 96 50, (212) 288 53 11
Faks	(216) 317 96 61, (212) 288 07 86	www.empa.com.tr, (212) 210 90 76	www.empa.com.tr, (212) 210 90 76	(216) 260 57 47	(216) 317 96 61, (212) 288 07 86
Internet adresi (http://www.)	seagate.com	quantum.com	quantum.com	www.maxtor.com	www.seagate.com
Fiyatı	120\$+KDV	119\$+KDV	137\$+KDV	119\$+KDV	589\$+KDV
Fiyat/Mbyte	0.0068	0.0069	0.008	0.0068	0.0362

Teknik Özellikler

Arabirim	U-DMA/66	U-DMA/66	U-DMA/100	U-DMA/100	Ultra160/m SCSI
Kapasitesi	20.4 GB	20 GB	20 GB	20.4 GB	18.35 GB
Tampon bellek	512KByte	512KByte	512KByte	2 MB	4 MB
Dönüş hızı (rpm)	5400	7200	7200	5400	15000
Disk sayısı	2	3	3	2	5
Kafa sayısı	4	6	6	4	10
5V'da çektiği akım (A)	0.65	0.7	0.7	0.55	0.81
12V'da çektiği akım (A)	1.5	1.7	1.7	0.65	1.15
Harcadığı güç (Watt)	7	8.5	8.5	10.6	10.7

Test Sonuçları

Okuma testi					
Transfer hızı maksimum (kps)	23739	20527	22535	30040	41096
Transfer hızı minimum (kps)	14297	17465	18487	18937	34195
Ortalama veri transfer hızı (kps)	22224.7	19338.6	20529.7	27886.3	38717
Yazma testi					
Transfer hızı maksimum (kps)	15844	14757	15135	10203	33138
Transfer hızı minimum (kps)	10874	11546	11682	5745	27294
Ortalama veri transfer hızı (kps)	14472.1	13070.2	13697	9463.3	30957.2

Değerlendirme

Veri erişim hızı (ms)	16.3	13.9	14.5	18.1	5.7
Rastgele okuma hızı (MBs)	46.1	60.4	22	87.27	54.6
CPU kullanımı (%)	1.4	1.1	1.3	1.4	4
CHIP Puanı	70.74	70.54	70.15	64.98	88.26

Değerlendirme

Ortalama veri transfer hızı (okuma)	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100
Ortalama veri transfer hızı (yazma)	44	39	41	56	77
Veri erişim hızı	58	52	55	38	62
CPU kullanımı	31	36	34	28	88
CHIP Puanı	71	91	77	71	25
	71	71	70	65	88

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler KODAK DC290 ZOOM Dijital Kamera ile çekilmiştir.

2

3

4

5

6

7

**Fujitsu
MAJ3182MP**

Ufotek, Empa
(212) 274 56 60,
www.empa.com.tr
(212) 266 46 39,
www.empa.com.tr
www.fujitsu.com
403S+KDV
0.0259

**Quantum
Atlas 10 K II**

Emea, Empa
(212) 210 08 58
www.empa.com.tr
(212) 210 90 76
www.empa.com.tr
www.quantum.com
444S+KDV
0.0282

**Seagate
Cheetah ST336704LWV**

İhlas Acer, Datagate
(216) 317 96 50,
(212) 288 53 11
(216) 317 96 61,
(212) 288 07 86
www.seagate.com
750S+KDV
0.0238

**Seagate
Cheetah ST336704LW**

İhlas Acer, Datagate
(216) 317 96 50,
(212) 288 53 11
(216) 317 96 61,
(212) 288 07 86
www.seagate.com
742S+KDV
0.0236

**Fujitsu
MAH3182MP**

Ufotek, Empa
(212) 274 56 60,
www.empa.com.tr
(212) 266 46 39,
www.empa.com.tr
www.fujitsu.com
362S+KDV
0.0232

**Quantum
Atlas V**

Empa, Emea
www.empa.com.tr,
(212) 210 08 58
www.empa.com,
(212) 210 90 76
www.quantum.com
378S+KDV
0.0241

Ultra160/m SCSI
18.2 GB
4 MB
10000
3
5
1
1.2
16

Ultra160/m SCSI
18.4 GB
4 MB
10000
3
6
0.8
2.70
9.7

Ultra160/m SCSI
36.7 GB
16 MB
10000
6
12
0.96
1.25
11.86

Ultra160/m SCSI
36.7 GB
4 MB
10000
6
12
0.96
1.25
11.86

Ultra160/m SCSI
18.2 GB
4 MB
7200
2
4
0.75
1
11

Ultra160/m SCSI
18.3 GB
4 MB
7200
2
4
0.82
0.76
9

43591
31379
39931.3

41264
28827
35223.2

35045
33512
34590.4

35610
34243
35249.2

35100
24833
31416.1

31229
20175
25880.6

31306
21887
28434.6

31453
23419
26714.6

24962
17200
24223.9

27937
21244
26375.7

24049
18653
21046.5

22722
15533
20021.3

6.9
52.8
3.8
81.71

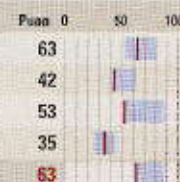
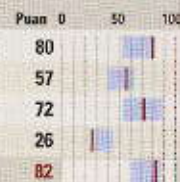
6.4
59.5
3.3
79.51

6.6
54.3
3.2
76.4

6.9
54.4
3.5
76.92

9.5
53.4
3
63.21

8.9
58.9
2.2
61.15

Disk Bakımı Hakkında Bilmeniz Gerekenler

Diskinize İyi Bakın

Sabitdisklerin ilk günkü gibi hızlı ve verimli bir şekilde çalışabilmeleri için düzenli bir bakıma ihtiyaçları vardır. CHIP 10 soruda sabitdisk bakımını açıklıyor.

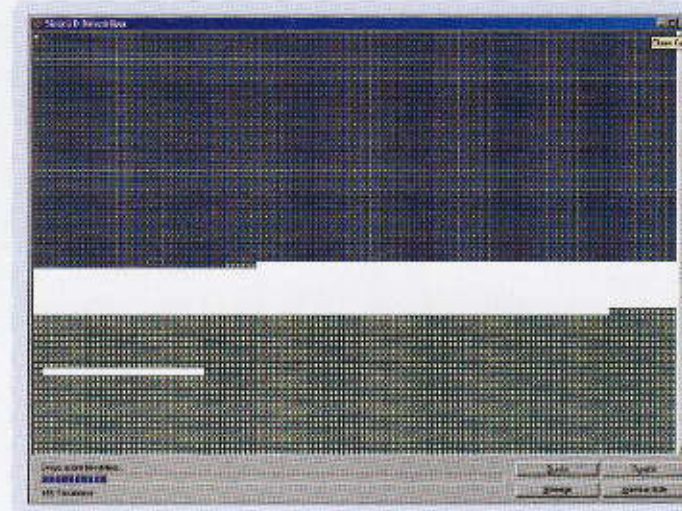
■ Sabit disk nasıl çalışır? Nasıl yer kazanabiliriz? CHIP, PC'nizin uzun süreli hafızası ile ilgili soruları cevaplandırıyor.

1) Sabitdiskler nasıl çalışır? Katmanlar ve izler

Sabit disk, floppy diskten farklı olarak, bilgisayarın içine yerleştirilmiş kayıt alanıdır. Saniyede birkaç bin defa kendi eksen etrafında dönen katmanlardan oluşur. Her katman yüzeyinde verilerin manyetik olarak kaydedildiği izler (track) bulunur. Katmanlar üzerinde üst üste bulunan bu veri izleri bir silindir oluşturur. Her katman yüzeyinin kendi okuma-yazma kafası var, verilerin kaydedilmesi ve çağırılmasından sorumludur. Böylece disklerin oldukça hızlı veri okuması mümkün.

2) Neden yeni bir sabitdisk her zaman formatlanır?

Yeni alınmış bir sabit disk ilk etapta veri kaydedemez. Veri kaydedebilir hale gelebilmesi için bilgisayar üreticisi tarafından formatlanmış olması gerekir. Aksi takdirde kullanılamaz. Formatlama sırasında veri alanları (izler) eş büyüklükte parçalara (sektörlere) bölümlendirilir. Her sektöre kendine ait "ev numarası" verilir. Avantajı ise, diskin belli verilere çok hızlı ulaşmasını sağlamak. Bir sektörün boyutu 512 byte'dır.

Windows'un Defrag programıyla sabitdisk üzerinde dağılmış dosyalar yeniden biraraya toplanır.

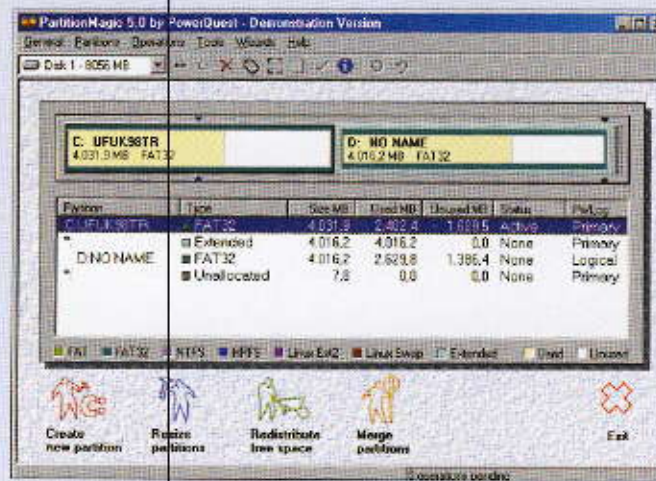
3) "Cluster" kavramı ne demektir?

Pek çok işletim sistemi, bir sabitdiskin sadece sınırlı sayıda veri bloklarını yönetebilir. Bu durumu bir hileyle değiştirebilirsiniz. Sektörleri cluster'lar halinde biraraya getirebilirsiniz. Kaç sektörün bir cluster oluşturduğu ise sabit diskinizin büyüklüğüne bağlı. 127 megabyte'lık küçük bir sabit diskte bir cluster dört sektörden oluşur (toplam 2 kilobyte). 1024 Mbyte'lık bir diskte sektör sayısı 64'e (toplam 32 kilobyte) çıkar. Her cluster'ı tekrar bulabilmek için işletim sistemi sabit disk üzerine bir indeks klasörü oluşturur. "File Allocation Table/FAT"te her cluster'ın açık pozisyonu tanımlı. Windows 98'in (FAT 32) FAT tablosu, Windows 95'in (FAT 16) FAT tablosundan daha fazla veri bloku yönetebilir ve bir cluster'a (toplam 4 kilobyte) sadece sekiz sektör koyar.

ter'in açık pozisyonu tanımlı. Windows 98'in (FAT 32) FAT tablosu, Windows 95'in (FAT 16) FAT tablosundan daha fazla veri bloku yönetebilir ve bir cluster'a (toplam 4 kilobyte) sadece sekiz sektör koyar.

4) Sabitdiskim yavaşlarsa ne yapabilirim?

Windows, sabitdisk boş olduğu sürece verileri arka arkaya kaydeder. Veriler silinirken oluşan cluster boşluklarını, Windows, yeni verilerle doldurmak zorundadır. Ancak veriler, bu boşluklara nadiren tam sığarlar. Bu nedenle Windows, büyük verileri böler ve parçaları sabit disk alanlarının boşluklarına dağıtır. Bunun literatürdeki adı "fragmente edilmiş alanlar"dır. Fragmente edilmiş verileri okumak elbette biraz uzun sürüyor, çünkü sabit diskin okuma-yazma kafası sık sık pozisyon değişikliği yapmak zorunda kalıyor. İşte bu nedenle düzenli olarak defrag yapmak gerekir; örneğin, Windows'la birlikte gelen "Disk Defragmenter"i kullanabilirsiniz. Bu işlem sabit diskiniz üzerinde dağılmış olan verilerin ilgili cluster'lara yazılmasını sağlar.

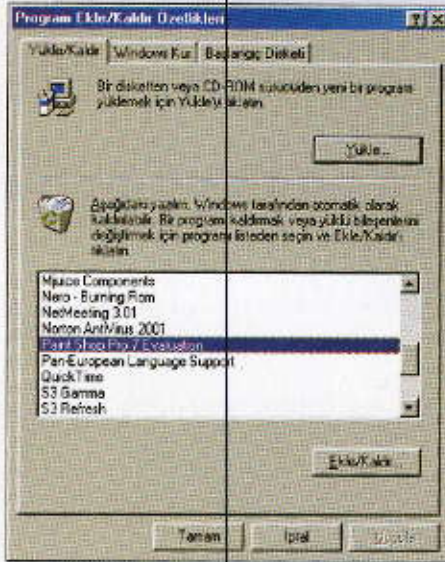

Partition Magic ile sabitdiskinizi birden fazla sürücüye bölmek mümkün.

5) Sabitdisk bölümlenmesi (Partition) ne zaman gereklidir?

Bir partition, sabitdisk üzerinde kendi sürücü adına sahip (C: veya D:) sınırlı

bir alandır. Sabitdiskin birden fazla sürücüyü bölümlendirilmesi, uygulama ve verilerin mantıklı bir şekilde ayrı tutulmasını sağlar. Örneğin, veri güvenliğini kolaylaştırır. Sabit diskinizi iki veya daha fazla bölüme ayırdığınızda, Windows 98 ve Linux gibi birden fazla işletim sistemiyle çalışabilmeniz de

Disk üzerinde yer açmanın en iyi yolu, uygulamaları tamamen silmek. Windows'un "Uninstall Shield"i mevcut.

mümkün. Sabitdiski bölümlendirmek için özel bir program gereklidir, örneğin Powerquest'in Partition Magic 6.0'ı (www.powerquest.com).

6) Sabitdiskin büyüklüğü nasıl hesaplanır?

Sabitdiskin büyüklüğü byte sayısından anlaşılır. Ancak üreticiler kapasiteyi işletim sistemlerinden farklı hesaplarlar. Örneğin: Windows 98 "2.1 Gigabyte"lık kapasiteye sahip bir sabit disk 1.95 Gigabyte olarak görür. Ve bu konuda Microsoft işletim sistemi haklıdır: Çünkü bir gigabyte aslında 1024 megabyte'tan, bir megabyte 1024 kilobyte'tan ve bir kilobyte 1024 Byte'tan oluşur. Yani bir gigabyte 1073741824 byte'tan oluşur (1024x1024x1024).

Ancak sabit disk üreticilerinin hesapları farklıdır. Onlara göre bir Gigabyte, 1000 Megabyte x 1000 Kilobyte x 1000 Byte yani bir milyar byte'tan oluşuyor.

Bu hesaba göre aynı fiziksel kapasiteye sahip bir sabitdisk 2.1 Gigabyte'a sahip oluyor; küçük bir pazarlama hilesi!

7) Sabitdiskim üzerinde nasıl daha fazla yer açabilirim?

Asla kullanmayacağınız veya nadir kullandığınız uygulamaları silmek en büyük yer açma yöntemidir. Bunun için yapılması gereken şey: "Denetim Masası" altından "Program Ekle/Kaldır" a girmek ve kullanmadığınız programları seçip kaldırmaktır.

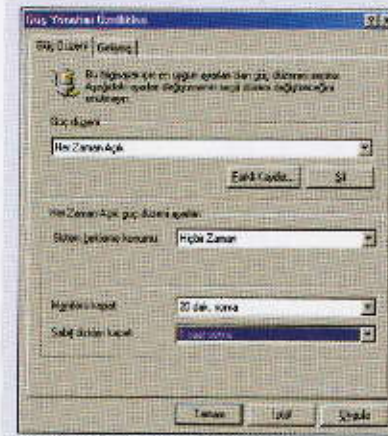
8) "FAT32" dosya sistemi ne kazandırır?

Windows 98 sabitdisk kapasitesini Windows 95 veya Windows 3.11'e oranla çok daha iyi kullanıyor. Bu optimize edilmiş veri yönetim sistemi FAT32 sayesinde mümkün. Çünkü Windows 98 Cluster'ları küçük kapasitelerle yönetiyor. Windows 95 altında en küçük dosya bile 64 sektör veya 32.768 byte üzerine -alan tam olarak kullanılmamasına rağmen- kaydediliyor. Bir byte'lık bir veri boyutu kaydedildiğinde 32.767 byte boşa harcanıyor. Windows 98 altında aynı dosya sekiz sektör veya 4096 byte yer kaplar. Yani Windows 98'deki boşa harcanan miktar da en fazla sadece 4095 byte'tır.

9) "Headcrash" nedir ve nasıl korunulur?

Normal işletimde okuma yazma kafaları, çok ince bir hava boşluğunda hızlı dönen sabit disk kesitleri üzerinde uçuşur.

Güçlü bir sallantı halinde Headcrash denilen olay oluşabilir -yani bir veya daha fazla okuma-yazma kafası disk yüzeyine çarpar ve orada kaydedilmiş olan verilere zarar verir. Headcrash çoğunlukla bir veya daha fazla okuma-

Windows'un Güç Yönetimi'ne en az 45 dakika yazın. Daha kısa bir süre seçerseniz sabitdiskiniz çok sık kapanır.

İPUCU

Hızlı Windows

Eğer iki sabitdiskiniz varsa, küçük bir hile ile Windows'u hızlandırmak mümkün. Sanal belleği (takas dosyası) ikinci diske koyun. Sanal bellek, Windows tarafından disk üzerinde rezerve edilen ve veri erişimi sırasında ek alan olarak kullanılan büyük bir dosyadır. Sırasıyla: Sağ fare tuşuyla Bilgisayarım'a tıklayın. Özellikler/Başarım/Sanal Bellek'i seçin. "Sanal bellek ayarlarımı kendim belirleyeyim"i tıklayın ve ikinci diskinizin sürücü harfini listeden seçin. Tamam ile onaylayın.

yazma kafasına zarar verir veya kafa veya disk yüzeyine yapışmalarına neden olur. Ve bu durumda sabit disk dönmeye devam etmez. Böyle bir zararı engellemek için, işletim sırasında olası disk sarsıntılarının oluşmasını engellemek gerekir.

10) Sabitdiskimin ömrünü nasıl uzatabilirim?

Sabitdiskler eskiyen parçalardır. Diskin içerisindeki kısım dakikada 5400 veya 7200 devir döner. O nedenle zaman içinde eskir. Bu nedenle çalışma aralarında bilgisayarınızın kapatılması sabit diskinizin ömrünü uzatır. Windows 98'de Power Management bu iş için biçilmiş kaftandır. Enerji yönetimini Bilgisayarım'daki Denetim Masası altında bulabilirsiniz.

CHIPucu: Kapatana kadarki bekleme süresini en az 45 dakika olarak ayarlayın. Eğer daha kısa bir süre seçerseniz Windows sabit diskinizi çok sık kapatıp açacak, ve bu da siz sabit diskinizin ömrünü uzatmaya çalışırken aksine kısalmasına neden olacaktır.

RN / Ali Sırmacıyan (asirim@yahoo.com)

SÖZLÜK

FAT: FAT, "File Allocation Table" (dosya yerleşim tablosu) anlamına gelir. FAT sabit disk indeks klasörüdür.

Partition: Sabitdiskin kendi sürücü harfine sahip sabit alanıdır.

Sanal Bellek: "386.swp" dosyasından oluşur. Veri erişimleri sırasında bellek yetersiz kaldığında Windows için disk üzerinde bir ara bellektir.

İkinci Sabit Diski Monte Etmek

Verilerinize Yer Açın

Yeni bir program kurayım, birkaç resim kaydedeyim derken bir de bakmışsınız ki sabitdiskiniz üzerinde yer kalmamış. En büyük disk bile düşündüğünüzden daha çabuk dolar.

■ Microsoft'un yaygın olarak kullanılan Office paketi tek başına 500 megabyte yer kaplıyor. Bunun üzerine oyun gibi bazı programları da kurduğunuz varsayarsak diskiniz zaten dolmuş olur. Durumu bu hale getirip, diskinizi yeni verileri kabul edemeyecek hale getirmeden önce, ikinci diski sisteminize katmanızı öneririz.

Diskinizde ne kadar boş yer kaldığını kontrol edin. Bunun için masa üstünüzdeki "Bilgisayarım"a girin ve oradan "C" ikonunu farelinizin sağ tuşu ile tıklayın. Windows, diskinizde ne kadar boş alan kaldığını gösterecektir. 20 megabyte'tan daha az boş yer kalmışsa mutlaka ikinci bir diske ihtiyacınız var demektir. Bilgisayarınızın IDE arabirimli diskleri için 6 ile 30 gigabyte arasında değişen kapasitede seçenekler var. Eskimiş 3 veya 4 gigabyte'lık diskleri aklınızdan bile geçirmeyin. Ancak 20 gigabyte'lık (yaklaşık 200 dolar) bir diskle geleceğe güvenle bakabilirsiniz.

Yeni bir sabitdisk aldığınızı farz ede-

lim, şimdi işe koyulmanın zamanı: Dikkat! Montaj için ihtiyacınız olan her şeye sahip misiniz?

- 1 IDE arabirime sahip sabitdisk
- 2 Sabitleme vidaları
- 3 Sabitdisk için gerekli dokümantasyon
- 4 Yıldız tornavida

Sabitdiskinizi sisteminize kattıktan hemen sonra, verilerinizi kaydetmek için bölümlendirme ve formatlama gibi bazı hazırlıklar yapmanız gerekir. Bunun için bilgisayar uzmanı olmaya hiç gerek yoktur. İkinci diskinizi nasıl monte edip Windows için hazır hale getireceğinizi yazımızın devamında adım adım ele alacağız:

Diski monte etmek için uygun yeri bulmak

Kabloları çekin: Kasanızı açmadan önce PC'nizin arkasındaki tüm kabloları çıkarın. Hangi kablounun nereye girdiğini aklınızda tutun, işinizi kolaylaştıracaksa renkli etiketler yapıştırın.

Kasayı açın: Bilgisayarın arkasındaki vidaları çıkarın. Bazı kasalarda vida yerine yan taraflarda bulunan kışaç mekanizmaları vardır. Eğer PC'nizin nasıl açılacağından emin değilseniz bilgisayarınızla gelen dokümanlara bir göz atın.

Diski takmak için uygun yer: Yeni sabitdiskiniz için uygun bir yer bulun. Sabitdiskler için standart boyut 3.5 inçtir. Bilgisayarların çoğu üç 3.5 inçlik alanlarla donatılmıştır. Bunlardan ikisi kural olarak disket sürücüsü ve ilk sabitdisk için kullanılır. Bulacağınız boş alan biraz da bilgisayarınızın içine göre değişir.

Eğer 3.5 inçlik bir boş alan yoksa, sabitdiskinizi 5.25 inçlik alana da monte edebilirsiniz. Ancak bunun için özel bir montaj kitine (maliyeti yaklaşık 5 dolar) ihtiyaç vardır. Bu kit dört vida ve sabitdiskin iki yanına vidalanacak sabitleme raylarından oluşur. Bu şekilde genişletilen sürücüyü 5.25 inçlik alana takın.

Yeni sabitdiski montaj için hazırlamak: Jumper ayarı

Boşaltmak: Yeni sabitdiski ambalajından çıkarmadan önce kendinizi topraklayın, örneğin radyatörü tutun. Böylece üzerinizdeki elektriği boşaltarak yeni diske verilecek olası zararı ortadan kaldırmış olursunuz.

Jumper'ları takmak: Her iki sabitdiskin de arkasında, üzerinde jumper olan metalden iki sıra vardır. Disklerin bir arada çalışabilmesi için eski diskin jumper'ını "Master" ve yeni diskin jumper'ını "Slave" olarak takın. Sabitdisk üzerine yapıştırılmış olan etiketlerde bu pozisyonların açıklamalarını bulabilirsiniz.

Sabitdiski monte etmek ve bağlamak

Sabitdiski sabitlemek: Diski kasaya vidalayarak sabitleyin. İki sabitdisk arasında ısının dağılacığı kadar alan kal-

masına özen gösterin. Çünkü diskler yüksek dönme hızından dolayı çalışırken ısınır. Çok fazla ısındıkları takdirde veri kaybı oluşabilir.

Elektrik kablosunu bağlamak: Diski kasanın elektrik kaynağına bağlayın. Elektrik kablosu sarı, kırmızı ve iki siyah olmak üzere toplam 4 kablodan oluşan ince bir kablodur. Bu kabloyu sabitdiskinize takın. Prizin yeri fişin şekline göre yapıldığından, herhangi bir soruna karşılaşmazsınız.

Veri kablosunu bağlamak: Eski sabitdiskinizin kullandığı IDE kablosunu bulun. Kablonun bir ucu sabitdiske diğer ucu ise ana kartınız üzerindeki IDE portuna takılır. Kural olarak bu kablounun üzerinde ikinci harddisk için de boş bir alan olması gerekir. Bu basık kablounun kırmızı damarlı tarafı "PIN1" veya sadece "1" olarak adlandırılan tarafa aittir. "PIN1"i tanımanız için gerekli en önemli ipucu, kırmızı

damarlı tarafın elektrik kablosunun takılı olduğu tarafa gelmesidir.

Vidala ve kapat. Sabitdiski bağladıktan sonra bilgisayarı vidalayıp arkasındaki kabloları tekrar takın.

Bilgisayarı başlatınca yeni disk otomatik olarak tanınır. Ancak veri ve programları yeni diske kopyalamaya başlamadan önce Fdisk programı ile düzenlemeler yapmanız gerekecek.

Yeni sabitdiski formatlama hazırlıkları

DOS modunda çalıştırın: Fdisk bir Windows programı olmadığından bilgisayarı DOS modunda yeniden çalıştırmak gerekir.

"Start"a girin ve "Shut Down"u seçin. Buradan "Restart in MS DOS Mode"u seçin. Windows'un kapanıp DOS modunda açılması için OK'i seçin.

Fdisk'i çalıştırın: Bilgisayarınız yeniden açıldığında siyah bir ekran belirirken,

FDISK

Yeni Sabitdiski Formatlamaya Hazırlamak

Microsoft Windows 98
Sabit Disk Kurma Programı
(C)Telif Hakkı Microsoft Corp. 1983 - 1998

FDISK Seçenekleri

Geçerli sabit disk sürücüsü: 1

Aşağıdakilerden birini seçin:

1. DOS Bölümü veya Mantıksal DOS Sürücüsü oluşturun
2. Etkin bölümü ata
3. Bölüm veya Mantıksal DOS Sürücüsü sil
4. Bölüm bilgisini göster
5. Geçerli sabit disk sürücüsünü değiştir

Seçeneği girin: [1]

FDISK'ten çıkış için Esc tusuna basın

Fdisk'in Ana Menüü

Fdisk'i çalıştırdığınızda beş ana fonksiyona karşılırsınız... Seçiminizi "Seç-

neği girin" altında uygun sayıyı girerek yaparsınız.

1. DOS bölümü veya Mantıksal Sürücü-

sü oluşturun: Bu seçenekle sabitdiski kendilerine ait sürücü harfi olan birden fazla sürücüye bölümlersiniz.

2. Etkin bölümü ata: Bilgisayarınızın işletim sistemini hangi partition üzerinde arayacağı belirlenir. Burada hiçbir şey değiştirmek zorunda değilsiniz.

3. Bölüm veya Mantıksal DOS Sürücüsü sil: Bu seçenekle var olan bir partition'ı silebilirsiniz. Yeni diskinizde henüz bir şey yapmadığınızdan bu seçenek altında da bir şey değiştirmeyin.

4. Bölüm bilgisini göster: Sabitdiskinizin ne şekilde bölümlendiğini görebilmenizi sağlar.

5. Geçerli sabit disk sürücüsünü değiştir: Fdisk birden fazla sabitdiski aynı anda işleyemez. Bu seçenekle sabitdiskler arasında geçiş yapılır.

DOS Bölümü veya Mantıksal DOS Sürücüsü Oluştur

Geçerli sabit disk sürücüsü: 2

Aşağıdakilerden birini seçin:

1. Birinci DOS Bölümü Oluştur
2. Uzatılmış DOS Bölümü Oluştur
3. Uzatılmış DOS Bölümünde Mantıksal DOS Sürücüsü Oluştur

Seçeneği girin: [1]

FDISK Seçenekleri'ne dönmek için Esc tusuna basın

Fdisk ile Bölümleme Yapmak

1. Birinci DOS Bölümü Oluştur: Primary, Windows'un o bölümden çalıştırılacağı anlamına gelir. Bu fonksiyon eski sabitdiskinizin tarafından yürütülüyör.

2. Uzatılmış DOS Bölümü Oluştur: Yeni disk primary partition olarak düzenlenmezse, erweiterter DOS partition'ı olarak tanımlanır.

3. Uzatılmış DOS Bölümünde Mantıksal DOS Sürücüsü Oluştur: Bu seçenekle geliştirilmiş bir DOS partition'ı içinde yeni mantıksal DOS sürücülerini oluşturabilirsiniz. Bu partition'ların kendilerine ait sürücü harfleri olacaktır.

sol yukarısında ise "C:/windows>" satırını görecek. Hemen yanında yanıp sönen imleçten itibaren yazı yazmaya başlayabilirsiniz. "Fdisk" yazın ve programı başlatmak için Enter tuşuna basın.

FAT32'yi düzenlemek: Windows'un 95b veya 98 sürümü yüklüyse Fdisk, yeni sabitdiski düzenlemek için "FAT32"yi (FAT=File allocation table) önerecektir. Windows 95b veya 98 yüklü ise bu soruyu evet olarak yanıtlayın. Bu soruya ancak ve ancak DOS veya Windows 3.11 gibi eski işletim sistemleriyle çalışıyorsanız olumsuz cevap verin.

Sabitdisk seçmek: "Seçeneği girin" altında "5" girin ve Enter ile onaylayın. Fdisk PC için kullanılan tüm sabitdiskleri listeleyecektir. Ekranın alt köşesinde Fdisk'in hangi iki sabitdiski ele alacağını seçmenizi sağlayan bir satır belirleyecek. Buraya "2" girin, böylece program yeni sabitdiske yönelecek. Fdisk'in başlangıç ekranına dönmek için Enter'a basın.

Bölümleme yapma: "Geçerli sabit disk sürücüsü" satırında "2" sayısı belirleyecek. Fdisk artık yeni sabitdiski işleyebilir. Diskinizi bölümlemek için birinci seçeneği çağırın. "Seçeneği girin" satırına "1" yazın ve Enter'a basın. Fdisk, bölümleme yapabilmeniz için üç farklı seçenek sunacak (bkz. kutu: Yeni Sabitdiski Formatlamaya Hazırlamak).

Uzatılmış DOS bölümlemesi: Eski sabitdiskinizin işletim sisteminin üzerinde yüklü olduğu bir primary bölüme sahiptir. İkinci diskin tamamını uzatılmış DOS bölümlemesi olarak tanımlayın. "Seçeneği girin" satırına "2" yazın. Fdisk bir sonraki ekranda ikinci sabitdisk üzerindeki tüm kayıt alanının ge-

liştirilmiş DOS bölümlemesi olarak tanımlanıp tanımlanmayacağını sorar. Bunu Evet ile onaylayın ve Enter'a basın. Önceki ekrana dönmek için Esc tuşuna basın.

Mantıksal sürücü: Mantıksal sürücü oluşturmak için üç numarayı seçin. Şimdi ya bölümlenen tüm alana bir sürücü harfi verebilir veya bölümlemeyi birden fazla sürücüye dağıtabilirsiniz. Bu durumda her sürücü kendine ait

Formatlamadan önce gereken ayarlamalar: Açılan pencereden "Biçimlendirme Türü" altından "Tam"ı seçin. "Etiket" altından "Diğer Seçenekler" alanından sürücünüze bir isim verin. Bu isim daha sonra Explorer'da da görünecektir. Örneğin bu diske verilerinizi koyacaksınız "Veriler" yazın. Ayrıca "Sistem dosyalarını kopyala" seçeneğinin aktif olmadığına dikkat edin.

Formatlayıp bitirin: Formatlama işlemi-

Sabitdiskin arkasındaki sol tarafa veri kablosu, sağ tarafa ise elektrik kablosu takılır. Basık kabloların üzerindeki kırmızı damar, elektrik kablosunun olduğu tarafı gösterir.

bir sürücü harfi alacaktır. Fdisk geliştirilmiş DOS bölümlemesindeki tüm kayıt alanını ilk mantıksal sürücüye taşınmayı önerir. Tüm diskin bir mantıksal sürücü içinde kullanılabilmesi için Enter tuşuna basın. Eğer ilk sabitdiskinizde "C" isimli tek bir bölümlemeniz varsa yeni sabitdiskin harfi "D" olacaktır. CD ROM'un sürücü adı "D" ise "E" olarak değişecektir.

Fdisk'ten çıkın: İşiniz bittikten sonra Fdisk'ten çıkana kadar Esc tuşuna basın. Yine siyah bir ekranla karşılaşacaksınız, ancak bu sefer sol üst köşede "C" yazılı olacak. Böylece ikinci sabitdiskin bölümleme işinin tamamlanmış olduğunu anlayabilirsiniz.

Yeni sabit diskin formatlanması ve yapılandırılması

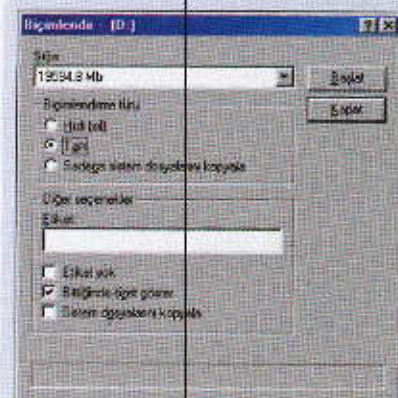
Bilgisayarınızı düğmesinden kapatın ve birkaç saniye sonra tekrar açın. Windows alışıldığı gibi açılacaktır.

Program formatı: Başlat/Programlar üzerinden Windows Explorer'ı açın. Explorer'ın sol tarafı yeni sürücü harfini gösterecektir. Farenizi "D" ile gösterilen sürücü ikonunu üzerinde, yani yeni taktığınız sabitdisk üzerinde gezdirin. Bu ikona sağ fare tuşu ile tıklayın. Açılacak konteks menüsünden "Biçimlendir..."ı seçin.

ni başlatmak için "Başlat" a tıklayın. Formatlama sırasında veri kaybı olacağı şeklindeki uyarıyı "Evet" seçeneği ile geçin. Sonuç olarak yeni sabitdiskinizde hiçbir veri olmadığından kaybedilecek bir şey de olamaz. Diskin formatlanma süresi disk boyutuna göre birkaç dakika sürer. Bu süreç tamamlandığında Kapat'a tıklayın.

Sabitdiski yapılandırma: Yeni sabitdisk üzerinde tüm verileri kaydederken, baştan belli bir düzen kurun. Böylece daha sonra verilerinize ulaşmak daha kolay olacaktır. Hangi tip veriler kullanacağınızı ve nasıl bir klasör yapısı oluşturacağınızı iyi planlayın. Örneğin, iki ana klasör oluşturun: Özel ve İş. Özel klasörünü Haberler, Hobi, Veri Bankası ve Finans olarak sınıflandırın. İş altında ise Vergi 2000 veya Bütçe Yönetimi gibi alt dizinler oluşturun.

BW / Ali Sirmancıyan (asirm@yaho.com)

Windows altında yeni sabitdiski formatlayabilirsiniz. "Biçimlendir..." penceresi bir dizi ayarlama seçeneği sunar.

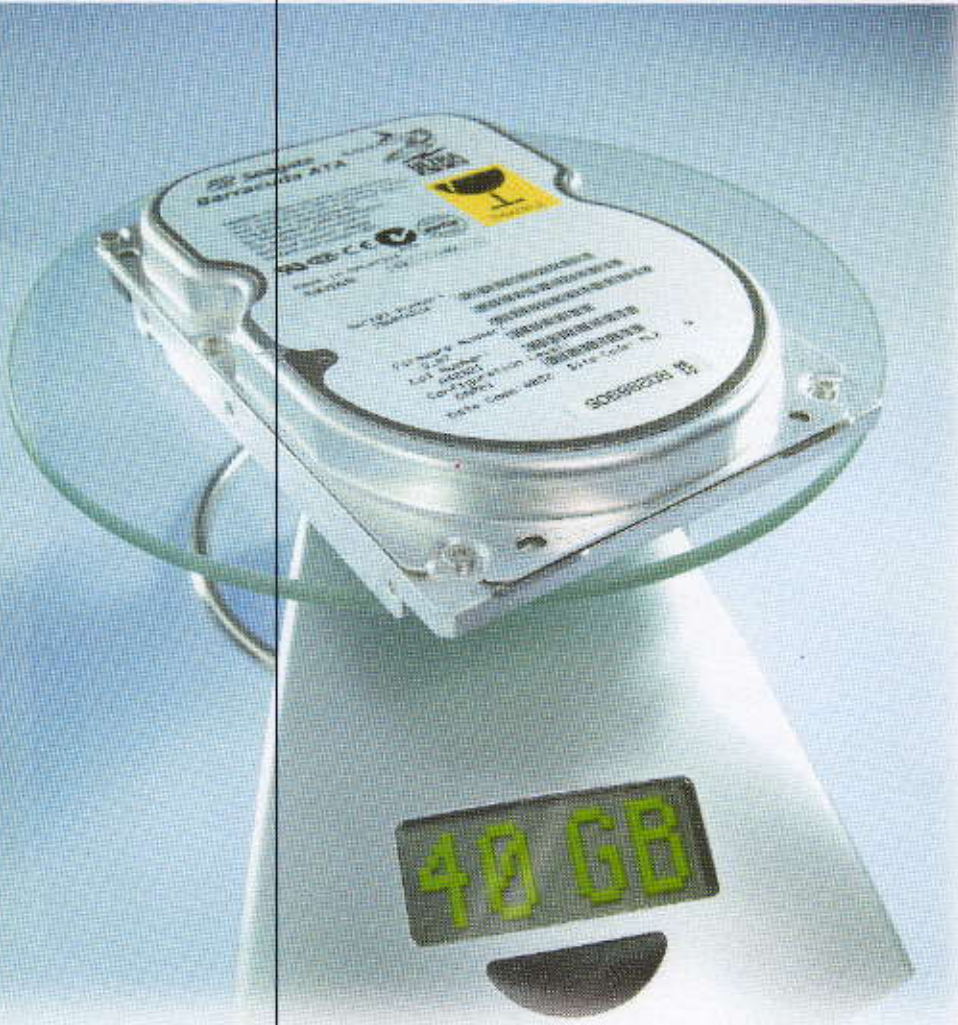
BİLGİ İÇİN

www.ibm.com
www.fujitsu.com
www.maxtor.com
www.quantum.com
www.samsung.com
www.seagate.com
www.westerndigital.com

Verilerinizi Onlarla Garanti Altına Alıyorsunuz

Daha Büyük, Daha Ucuz

Sabitdisk fiyatları giderek düşerken kapasiteleri ve hızları da giderek artıyor. Satın alacağınız diski seçmeden önce sabitdisk satın alma rehberimizi okuyun.

■ Belki sizin de başımıza gelmiştir: Videoyla çektiğiniz çocuğunuzun filmlemini PC üzerinden oynatmak istiyorsunuz. Ama birkaç saniye sonra bilgisayardan gelen mesajla irkiliyorsunuz: Disk full! Sebep: Tıka basa dolmuş bir sabitdisk. İşletim sistemi, programlar, oyunlar ve multimedya verileri diski o kadar dolduruyorlar ki video için hiç yer kalmıyor.

En kolay çözüm: Bilgisayarınıza ek bir sabitdisk alın. Ancak bundan önce kendinize sormanız gereken birkaç soru var:

1. Yeni sabitdiskin kapasitesi ne olacak?
2. Ne kadar para harcayacağım?

3. Sabitdiskim EIDE mi SCSI mi olmalı?

4. Veri transfer oranı ne kadar olmalı?

5. Disk saniyede kaç defa dönmeli?

Soru üzerine soru... CHIP, boyutlar, modeller, bilgiler, kavramlar, fiyatlar ve üreticiler karmaşasını çözüp, hangi sabitdiskin size daha uygun olacağı sorusuna cevap arıyor.

Sabitdisk almak için doğru zaman

Bugün sabitdisk fiyatları bundan beş yıl öncesine oranla epey düşmüş durumda. Buradaki kriter megabyte fiyatı. 1995 yılında (E) IDE sabitdisklerin bir megabyte'ı için 30 cent ödemek ge-

rekiyordu, bu 1 Gigabyte'lık bir disk için 250 dolar demektir. Üstelik o dönemki disklerin bugünkülerle performans açısından rekabet edemeyecekleri açık: O dönem en çok 1 Gigabyte'lık sabitdiskler kullanılırdı ve dakikadaki dönüş hızı 3600-4500'dü.

Bugün, üreticisine göre de değişmekle birlikte, megabyte başına 1 cent daha az ödeniyor ki bu da 20 gigabyte'lık bir disk için 90 dolar demektir. Yani megabyte fiyatı her yıl yaklaşık yüzde 50 oranında düşmüş. Bu gidişat önümüzdeki dönemlerde de sürecek. Megabyte başına düşen fiyat centin çok çok altında olacak.

Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir diğer konu, disk boyutu arttıkça megabyte başına disk fiyatlarının düşmesi. Daha büyük bir disk için daha yüksek fiyat ödüyorsunuz ancak fiyat-performans ilişkisi çok daha iyi. Satın alırken düşünmeniz gereken en önemli kıstas, biraz daha fazla para verip aldığınız cihazın daha fazla şey sunup sunamayacağı.

Satın almadan önce farklı üreticilerin teknik veri ve fiyatlarını kıyaslayın, yoksa tatsız sürprizlerle karşılaşabilirsiniz.

EIDE çoğu kullanıcı ve disk için doğru arabirim

Diğer önemli bir nokta ise, doğru arabirim seçimi. Sabitdiskler genel olarak iki tipe ayrılır: SCSI ve EIDE...

İkisinin arasındaki en önemli fark, SCSI diskin çalışması için gereken SCSI kontrolörünün akıllı bir cihaz olması. SCSI, bağlanan bütün cihazları kendi yönetiyor. SCSI ile, sabitdisk, tarayıcı, CD yazıcı veya CD-ROM sürücüsü gibi (15'e kadar çıkabilir), pek çok cihazı arka arkaya bağlamanız mümkün. EIDE kontrolörleri en fazla dört cihazı bağlamanıza izin veriyor.

SCSI sabitdiskler hızları ancak EIDE disklerle oranla daha pahalılar ve en çok veri bankalarında ve web server'lar üzerinde kullanılırlar.

Pekçok kullanıcı için EIDE yeterli-

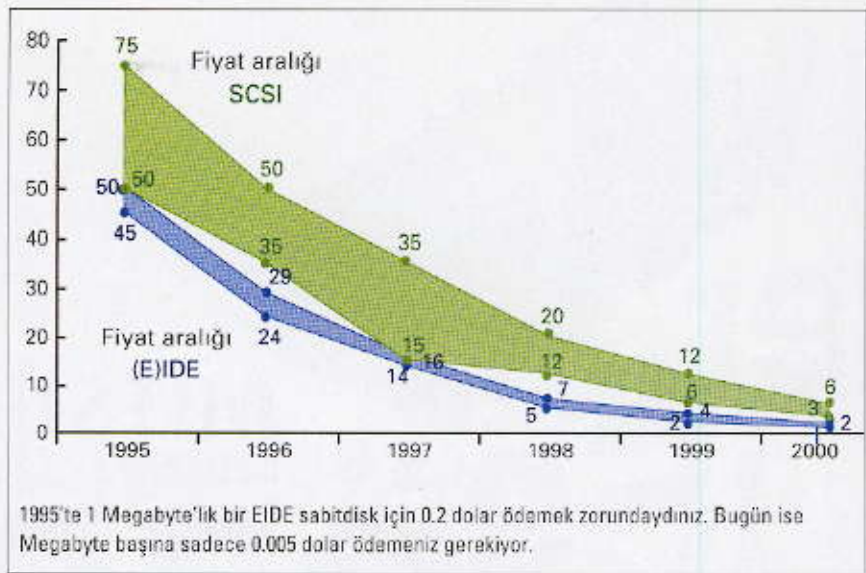
dir, çünkü EIDE'deki gelişme de durmuyor.

EIDE arabiriminin veri transfer oranı UDMA4 protokolü, 1999'da geliştirilene kadar saniyede 33,3 megabyte'tı (UDMA/33). Yeni kablo ve kontrolörün geliştirilmesiyle transfer oranı saniyede 66 megabyte'a (UDMA/66) çıkarıldı. Bu teknolojinin bir diğer avantajı ise, işlemcinin veri transferinden dolayı kaynak harcamaması, çünkü veri transferi doğrudan RAM ve sabitdisk arasında gerçekleşiyor. Bu da sistem performansını artırıyor.

UDMA/66 arabirimi geriye dönük olarak da uyumlu: UDMA/33 sabitdiski bu arabirime takabilirsiniz.

Ancak başka bir standart daha var: ATA/100. Burada da ATA/66'daki gibi 80 pol'lu kablo kullanılıyor. Bu tipteki sabitdiskler de geriye yönelik uyumlu. Veri transfer hızlarını arabirime göre otomatik olarak düzenliyorlar. PC üzerinde ATA/66 diski için bir arabirim varsa yeni disk de bu oran ile çalışır. Ancak bu yeni teknoloji bir yıl içinde tamamen kullanılmaya başlayacak.

Veri bankası yönetmiyor veya PC'niz üzerinde video filmleri oynatmıyorsanız UDMA/66 sabitdiski sizin

için doğru seçimdir. Eğer teknolojiyi sıcaklığına takip etmek istiyorsanız ATA/100 diski almanızı öneririz. Müstakbel alıcılar için ayrıca, ATA/100 kontrolörünün şu sıralar 100 dolar civarında olduğunu da bir kenara not ediniz.

Sabitdisklerde dönüş hızı çok önemlidir

Satın alma sürecinde dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan bir

diğeri ise hız.

Sabitdisklerin dakikadaki dönme hızı bundan beş yıl önce 3600 ve 4500 idi, bugünse 5400-7200 arasında. Piyasada 10.000 ve üzerinde dönme hızı olan diskler de yavaş yavaş artıyor. Bu yüksek dönme hızlarına şu anda sadece SCSI disklerle ulaşılabilir. O nedenle UDMA/66'lık EIDE disklerle yetinmekte yarar var.

Teknik gelişimlerin firtına gibi olduğu sabitdisk sektöründe dakikada 5400

Disk Teknolojisi

Bir Sabitdisk Nasıl Çalışır

Sabitdisk üst üste monte edilmiş halde dönen pek çok alüminyum katmandan (manyetik plaklar) oluşur. Dakikada 10.000'e kadar çıkabilen bir hızla dönerler. Günümüz EIDE plakları çoğunlukla dakikada 5400 veya 7200 hızla dönerler.

Plaklar bir motor tarafından çalıştırılırlar ve bilgisayarın açık olduğu süre boyunca sürekli çalışırlar. Bazı bilgisayar-

lar uzun süre diske erişim olmadığında bu dönüş hızını azaltırlar.

Sabitdisklerin birden fazla okuma-yazma kafaları vardır

Tüm manyetik plakların alt ve üst taraflarında okuma yazma kafalarının eriştiği manyetik alanlar vardır. Bu kafalar bir motor tarafından konumlandırılır. Bir izden diğerine erişmek için geçen

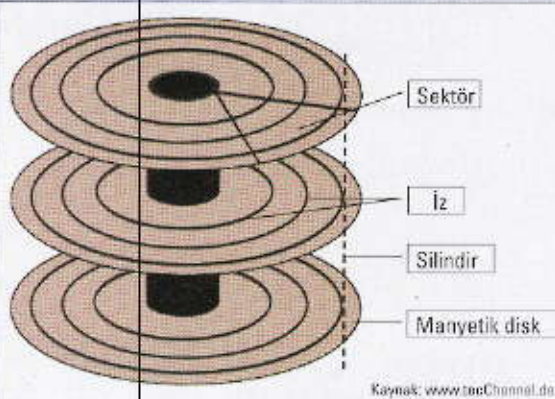
zamana ortalama erişim hızı denir. Her kafa yüzeyin yaklaşık üç bin milimetre üzerinde durur, çünkü rotasyon belli bir ivme oluşturur. Manyetik plak ve okuma-yazma kafası arasındaki bu mesafe sabitdisklerin birbirlerine çarpıp Headcrash olarak adlandırılan veri kayıplarını önler. Kafalardan biri diske

değdiğinde diskin tamamı kullanım dışı olur. Yazma kafası, yazma sırasında yüzeyi manyetikleştirir (PC'nin sağladığı dijital verilere uygun olarak) minik bir elektro manyetik alır. Okuma kafası, manyetik alanı elektronik şekle dönüştürerek verileri sabitdiskten okur ve veri olarak işler.

İz ve sektörlerde düzenleme

Her katman, çemberler halinde dönen binlerce izle bölünmüştür. Bu düzenleme bütün katmanlarda aynıdır. İz yoğunluğu kayıt edilebilir veri miktarını belirler ve diskin yapı şekline bağlıdır.

Bir sabitdiskin yapısını geometrik olarak düşündüğünüzde katmanlar üzerinde üst üste duran izler bir silindir oluşturur. İzler yine sektörlerle bölünür. Bunu pasta dilimleri gibi düşünün. Bir sektör en küçük veri birimidir. Çoğunlukla 512 byte'tır, ancak sabitdiske göre değişiklik gösterebilir. Kaydedilen veriler belli bir adres alırlar. Örneğin Üst yüzey, katman 2, iz 12, sektör 10 gibi.

Kaynak: www.tecChannel.de

Sabitdisk Pazarı

13,6-76,8 Gigabyte'lık Disklere Genel Bakış

Üretici	Disk modeli	Kapasite (GB)	Dönüş/dk. Fırçın Süresi (ms)	Bağlantı	Fiyat (\$)	Üretici Bilgisi
Fujitsu						
	MPE3136AT	13,6	5400	9,5	ATA-66	88
	MPE3136AH	13,6	7200	8,5	ATA-66	118
	MPF3153AT	15,3	5400	9,5	ATA-66	92
	MPF3153FDB	15,3	5400	15,4	ATA-66	101
	MPE3173AE	17,3	5400	9,5	ATA-66	101
	MPF3204FDB	20,4	5400	15,4	ATA-66	118
IBM						
	DJNA-351520	15,2	5400	8,5	ATA-66	101
	DTLA-305020	20,5	5400	9,5	ATA-100	110
	DTLA-307030	30,7	7200	8,5	ATA-100	185
	DTLA-305030	30,7	5400	9,5	ATA-100	150
	DPTA-353750	37,5	5400	9,0	ATA-66	300
	DTLA-305040	41,1	5400	9,5	ATA-100	207
	DTLA-307045	46,1	7200	8,5	ATA-100	277
	DTLA-307060	61,4	7200	8,5	ATA-100	462
	DTLA-307075	76,8	7200	8,5	ATA-100	563
Maxtor						
	31536H2	15,3	5400	9,5	ATA-100	92
	32049H3	20,4	5400	9,5	ATA-100	110
	52049H4	20,4	7200	9,0	ATA-100	140
	33073H4	30,7	5400	9,5	ATA-100	140
	53073H6	30,7	7200	9,0	ATA-100	185
	94098H6	40,9	5400	9,0	ATA-100	176
	54098H8	40,9	7200	9,0	ATA-100	237
	96147U8	61,4	5400	9,0	ATA-66	281
	96147H8	61,4	5400	9,0	ATA-100	281
Quantum						
	Fireball LCT10	15	5400	9,5	ATA-66	92
	Fireball LCT15	15	4400	12	ATA-66	97
	Fireball Plus LM	15	7200	8,5	ATA-66	123
	Fireball LCT15	20,4	4400	12	ATA-66	115
	Fireball LCT10	20,4	5400	9,5	ATA-66	105
	Fireball Plus LM	20,5	7200	8,5	ATA-66	154
	Fireball LCT08	26	5400	9,5	ATA-66	136
	Fireball LCT15	30	4400	12	ATA-66	158
	Fireball LCT10	30	5400	9,5	ATA-66	154
	Fireball Plus LM	30	7200	8,5	ATA-66	198
Samsung						
	SV1364D	13,6	5400	9,5	ATA-66	101
	SV1824D	18,2	5400	8,5	ATA-66	105
	SV2044D	20,4	5400	9,5	ATA-66	110
	SV2044D	20,4	5400	8,5	ATA-66	110
Seagate						
	ST315323A	15,3	5400	8,9	ATA-66	92
	ST315320A	15,3	7200	8,5	ATA-66	123
	ST317221A	17,2	5400	10,5	ATA-66	110
	ST320423A	20,4	5400	8,9	ATA-66	105
	ST320420A	20,4	7200	8,5	ATA-66	145
	ST330630A	30,6	7200	8,5	ATA-66	190
Western Digital						
	WD153BA	15,3	7200	9,0	ATA-66	110
	WD205AA	20,5	5400	9,5	ATA-66	105
	WD205BA	20,5	7200	9,0	ATA-66	127
	WD272AA	27,3	5400	9,5	ATA-66	202
	WD307AA	30,7	5400	9,0	ATA-66	132
	WD450AA	45,0	5400	9,5	ATA-66	176

dönme hızına sahip diskler yerlerini 7200 dönme hızına sahip disklerle bırakacaklar.

Disk hızı özellikle multimedya alanında çok önemli. Disk ne kadar hızlı dönerse bellekle veri değiştirme hızı da o kadar yüksek olur. Eğer diskinize çok fazla film kaydediyor veya yüksek grafik kartı gerektiren oyunlar oynuyorsanız dakikada 7200 defa dönen sabitdisklerle doğru yoldasınız demektir. Word gibi günümüz uygulamaları için 5400 dönüşlü diskler yeterli olur.

Grafik uygulamaları için 20 gigabyte yeterli

Sabitdisk dolduğunda kullanıcılar, kendileri için doğru olabilecek disk boyutu sorunuyla karşı karşıya kalırlar. Genel olarak geçerli olan boyut ise, 20 gigabyte civarındır. Ancak çok para harcamak istemiyorsanız ve özellikle Word, Excel gibi uygulamalar kullanıyorsanız 13-15 gigabyte'lık sabitdiskler de iyi alternatiflerdir. Şimdilik, 90 dolara 13 gigabyte'lık iyi bir disk bulmak mümkün (bkz. yandaki tablo), ama bu giderek zorlaşacak, çünkü pek çok üretici artık 13 gigabyte'lık disk üretmiyor.

Grafik veya video verileri ile çalışan kullanıcılar için 20 gigabyte'lık bir disk yeterlidir. Ancak büyük veri bankaları kullanmak veya pek çok resim veya video yönetmek istiyorsanız daha büyük bir sabitdisk tercih edin. İşletim sistemi, oyunlar, grafik programları veya veri bankaları da gün geçtikçe daha fazla alana ihtiyaç duyuyorlar.

Büyük sabitdisklerin, disk bölümlemesi sayesinde farklı program ve işletim sistemlerini kaydedebilmek gibi çok önemli bir avantajları daha var. Yani büyük bir sabitdiskten pek çok küçük ve birbirinden bağımsız sabitdisk oluşturmak mümkün.

Gürültü seviyesi performansla yansıyor

Disk üreticileri, rotasyon ve veri erişimi sırasında oluşan gürültü seviyesini nasıl azaltabilecekleri konusunda çalışıyorlar. Tabii farklı yöntemler deniyorlar. Ancak hepsi ortak bir noktada birleşiyorlar: Gürültü seviyesini asgari seviyede tutabilmek için daha az performanslı diskleri tercih ediyorlar. Bazı üreticiler sıvı deposu (Fujitsu) kullanıyor veya dönme hızını düşürüyor

(Quantum).

Daha az sesle çalışan sabitdiskler için sihirli kelime, AAM! Bu "Automatic Acoustic Management Feature Set" ile, yeni sabitdisk neslinde erişim şekli, yazılımla ayarlanabilecek. PC'ye verilen özel komutlarla kendinize en uygun olanı belirleme şansınız olacak. 127 farklı akustik alan belirleme imkanı var. Ses azaldıkça performans da düşer. Maxtor ve Seagate'in piyasaya yeni çıkmış olan bazı modellerine AAM entegre edilmiş durumda.

Eğer eski sabitdiskinizin çıkardığı seslerden rahatsız oluyorsanız, AAM ile donatılmış bir diskten vazgeçemeyeceksiniz.

Boyut, arabirim, hız ve fiyata dikkat!

Sabitdiskinizin üzerinde mutlaka bulunması gereken bazı noktalara dikkat etmeniz gerekir:

① Saniyede azami 66 Megabyte veri transfer oranına sahip ATA/66 arabirimi standardınız olmalı.

Ancak unutmayın ATA/100 kapıda hazır bekliyor! Bunun için uygun ATA/100 kontrolörüne ihtiyacınız var ve şu anki fiyatı 70 \$.

② Disk boyutunda 13 gigabyte'ın altına inmeyin. Eğer PC'nizi multimedya uygulamaları için kullanıyorsanız 20 gigabyte veya daha fazlasını almanızı öneririz.

③ 5400 dönme hızlı bir sabitdisk pek çok uygulama için yeterlidir. Ancak bilgisayarınızda video çalıştıracaksanız dakikada 7200 dönüş hızına ihtiyaç var.

④ Sabitdiskin sessiz çalışması sizin için çok önemliyse "Automatic Acoustic Management"ı öneririz. Gerçi bu teknik daha çok yeni, ancak sabitdisk üreticileri arasında giderek yaygınlaşıyor.

⑤ Fiyatlar üretici ve donanımına göre değişiyor. 40 gigabyte'lık ve iyi performansla sahip disklerin fiyatı ortalama 180-250 dolar. Ancak karşılığında verilerinize son derece hızlı bir şekilde erişme imkanına ve yeterli alana sahip oluyorsunuz. Güncel sabitdisklerin fiyat ve donanımları ile ilgili daha fazla bilgiyi test sayfalarındaki karşılaştırmalı tabloda bulacaksınız. Böylelikle yeni sabitdiskinizle ilgili her şeyin yolunda gideceğini umuyoruz. ■

PV / Alis Sarıncıyan (asirinc@yahoo.com)

TURKUAZ BİLİŞİM

Acer Yetkili Satıcı

TURKUAZ

Authorized Acer Dealer

Tunalı Hilmi, Abay Kunanbay Caddesi

No:5/5 Kavaklıdere/ANKARA

0 312 467 11 16 (pbx)

www.turkuazbilisim.com.tr

turkuaz@turkuazbilisim.com.tr

CHIP TOP 10 Testleri

Aralık Ayındaki En İyi Donanımlar

CHIP, pazardaki ürünler hakkında en güncel ve en doğru bilgileri okurlarına sunuyor. Donanım ürünü satın almak isteyenlerin ilk başvuracakları kaynak CHIP TOP 10 listeleri.

■ CHIP Test Merkezi olarak en sık karşılaştığımız sorular genellikle "hangi ekran kartı daha iyi?" ya da "X sabit disk hızlı mı?" türünde oluyor. Her ay gerçekleştirdiğimiz testler sizi aydınlatıyor, sa da örneğin 4 ay önce gerçekleştirdiğimiz bir ekran kartı testindeki ürünler şu an için güncel olmayabiliyor doğal olarak. Bunun üzerine CHIP TOP 10 testlerini yapmaya karar verdik. Bu testler kendi içinde her ay güncellenerek size en aktüel donanım bilgilerini veremeyi amaçlıyor.

CHIP TOP 10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Önümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP TOP 10 sizlere sadece tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor

İçindekiler

- 165 Sabitdiskler
- 166 Monitörler
- 167 Tarayıcılar
- 168 Yazıcılar
- 170 Ekran kartları
- 170 DVD sürücüler
- 172 CD sürücüler
- 172 CD yazıcılar

(alttaki açıklamaya bakabilirsiniz): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her

bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

CHIP TOP 10 tabloları sayesinde gerek terfi gerekse sıfırdan bilgisayar satın alma sırasında size en uygun seçenekleri kolayca seçmeniz mümkün.

TOP 10 Tablolarından Nasıl Faydalanabilirsiniz?

Burada üreticinin ismini, ürün adını modelini ve Distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

Her aygıt farklı kategoriler için test sonucuna göre puanlandırılıyor.

Farklı kategorilerin ağırlıklarına bağlı olarak toplam puan hesaplanıyor.

Sütundaki en iyi değer farklı renkte gösteriliyor.

Fiyatlar üreticiler veya Distribütörler tarafından güncellenmiş olarak bildiriliyor.

IDE Sabit Diskler

Model	Üretici	Forma	Arayıcı	Kapasite	Okuma Hızı (MB/s)	Yazma Hızı (MB/s)	Veri Transfer Hızı (MB/s)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyat (₺ + KDV)	En İyi Değer
1	Quantum Fireball Plus LM	Empi (212) 500 30 50	Ultra DMA 60	35 GB	25004.5 kb	51703.8 kb	11.8	6.2	88.08	175	8.013
2	IBM Deskstar DPTA 570000	Cosli, Elektronik (212) 272 14 51	Ultra DMA 66	20.5 GB	32287.3 kb	44677.3 kb	11.8	7.0	72.07	240	8.013
3	Western Digital Caviar 205AA	İtilas Acar, (210) 312 30 59	Ultra DMA 66	20.5 GB	21856.1 kb	45088.3 kb	12.8	7.0	71.52	187	8.018
4	Western Digital Caviar 1020A	İtilas Acar, (210) 312 30 59	Ultra DMA 66	10.2 GB	20570.2 kb	45025.4 kb	12.8	8.8	78.00	115	8.031
5	Singapore ST32000AA	İtilas A. (210) 312 30 59, Datagate (212) 280 53 11	Ultra DMA 66	20.5 GB	23204.4 kb	34019.3 kb	9.8	5.5	64.31	227	6.973
6	Maxtor Diamond Max 6000	AK, (210) 312 30 58	Ultra DMA 66	20.5 GB	16118.9 kb	37069.4 kb	14.3	5.8	62.47	273	8.011
7	Maxtor Diamond Max VL20	AK, (210) 312 30 58	Ultra DMA 66	20.5 GB	24321.9 kb	30818.9 kb	14.5	5.7	58.90	182	8.016
8	Quantum Fireball LCT 10	Empi (212) 500 30 58	Ultra DMA 66	10 GB	20338 kb	20307.3 kb	18.0	5.5	55.15	140	8.011
9	Quantum Fireball LCT 0.8	Empi (212) 500 30 58	Ultra DMA 66	10 GB	19681.1 kb	20724.7 kb	14.8	4.7	53.24	140	8.013
10	Singapore ST32000AA	İtilas A. (210) 312 30 59, Datagate (212) 280 53 11	Ultra DMA 66	20.5 GB	21704 kb	34019.3 kb	14.4	5.5	50.18	185	8.008

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Tablolarda her aygıt için en önemli teknik ve donanımsal veriler sunuluyor.

IDE Sabitdiskler

3

Seagate yine gözde:
Daha önceki IDE modelleriyle pek başarılı olamayan Seagate yeni modeli ile oldukça gözde.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Aracılığı	Kapasitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyat (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Maxtor Diamond Max Plus 40	4K (216) 259 38 00	Ultra DMA 66	30.7 GB	29087.9 kbs	18000.5 kps	10.60	2.20	87.79	183	0.0069
2	Quantum Fireball Plus LM	Empa www.empa.com Emeaa (212) 210 08 58	Ultra DMA 66	20.5 GB	26130.1 kbs	18556.8 kps	8.9	2.0	86.61	135	0.0077
3	Seagate Baracuda ATA II	Ihlas A. (216) 317 96 50 Datagate(212) 288 53 11	Ultra DMA 66	30.6 GB	28632.4 kbs	17216.1 kps	9.00	2.00	86.42	178	0.0068
4	Seagate Baracuda ATA II	Ihlas A. (216) 317 96 50 Datagate(212) 288 53 11	Ultra DMA 66	20.4 GB	26288.8 kbs	15809.5 kps	9.70	1.40	83.97	136	0.0078
5	Fujitsu MPE3204AH	Ufotek (212) 274 56 60, Empa www.empa.com.tr	Ultra DMA 66	20.4 GB	23425 kbs	17254.0 kps	11.00	1.70	81.39	135	0.0077
6	Fujitsu MPF3102AH	Ufotek (212) 274 56 60, Empa www.empa.com.tr	Ultra DMA 66	10.2 GB	26171.7 kbs	16298.6 kps	12.10	1.80	79.78	109	0.0125
7	Maxtor Diamond Max VL20	4K (216) 259 38 00	Ultra DMA 66	40 GB	24853.3 kbs	16219.3 kps	12.30	1.80	78.16	183	0.0053
8	Fujitsu MPG3307AT	Ufotek (212) 274 56 60, Empa www.empa.com.tr	Ultra DMA 100	30.7 GB	23378.2 kbs	16045 kps	12.70	1.60	76.99	155	0.0059
9	Western Digital Caviar 205BA	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	20.5 GB	23807.5 kbs	15655.9 kps	13.30	1.70	75.97	137	0.0078
10	Western Digital Caviar 307AA	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	30.7 GB	21972.8 kbs	13919.4 kps	11.00	1.40	75.28	142	0.0054

SCSI Sabitdiskler

3

Quantum'un son modeli: Maxtor tarafından satın alınan Quantum diskler son modelleriyle piyasada.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Aracılığı	Kapasitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyat (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Seagate Cheetah ST318451LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	18.35 GB	38717 kps	30957.2 kps	5.70	4.00	88.26	569	0.0362
2	Fujitsu MAJ3182MP	Ufotek (212) 274 56 60	Ultra160/m SCSI	18.2 GB	39931.3 kps	28434.6 kps	6.90	3.80	81.71	403	0.0259
3	Quantum Atlas 10 K II	Emeaa(212) 210 08 58 Empa www.empa.com.tr	Ultra160/m SCSI	18.4 GB	35223.2 kps	26714.6 kps	6.40	3.30	79.51	444	0.0282
4	Seagate Cheetah ST336704LWV	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	36.7 GB	34590.4 kps	24223.90 kps	6.60	3.20	76.40	750	0.0239
5	Seagate Cheetah ST336704LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	36.7 GB	35249.2 kps	26375.7 kps	6.90	3.50	76.92	742	0.0236
6	Seagate Cheetah ST318404LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	18.4 GB	34740.3 kps	29285.4 kps	7.40	11.30	69.38	725	0.0460
7	Fujitsu MAH3182MP	Ufotek (212) 274 56 60	Ultra160/m SCSI	18.2 GB	31416.1 kps	21046.5 kps	9.50	3.00	63.21	362	0.0232
8	Quantum Atlas V	Emeaa(212) 210 08 58 Empa www.empa.com.tr	Ultra160/m SCSI	18.3 GB	25880.6 kps	20021.3 kps	8.90	2.20	61.15	378	0.0241
9	Seagate Baracuda ST39133LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	9.1 GB	23524.1 kps	27131 kps	8.70	6.40	45.56	470	0.0600
10	Seagate Cheetah ST39103LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	9.1 GB	23449.3 kps	27037.3 kps	8.80	6.40	45.15	504	0.0640

17" Monitörler

2

Yüksek fiyat: NEC FE750'nin bir önceki modeli ile arasındaki fark kullandığı Flat Grille CRT ekran tüpü. Buna karşın fiyatı oldukça yüksek.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 60% Convergence+Geometri
■ 40% Ergonomi

Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düsey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (+KDV)
1 ViewSonic PF775	Prokom (312) 447 69 30	417 x 430 x 450	16" (40.6 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-180 kHz	75.59	75.00	91.68	375
2 Nec FE750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 427 x 424	16" (40.6 cm)	Flat Grille CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 kHz	76.3	67.50	90.97	385
3 Nec E750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 422 x 380	16" (40.6 cm)	Croma C CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 kHz	76.70	65.49	90.26	399
4 Philips 107 P	Boğaziçi (212) 217 29 29	399 x 410 x 419	16" (40.6 cm)	Real Flat	0.25 mm	30-96 kHz	50-160 kHz	69.80	70.00	87.35	347
5 Sony E200	Empa www.empa.com.tr	404 x 413.5 x 419.5	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-85 kHz	48-120 kHz	62.48	73.12	83.40	324
6 ADI Microscan GT56	Harmony (212) 227 17 56	439 x 441 x 441	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	61.27	74.00	82.95	350
7 Sony CPD-G200	Empa www.empa.com.tr	404 x 413.5 x 419.5	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 kHz	59.07	70.02	79.66	389
8 Philips 107 MP	Boğaziçi (212) 217 29 29	442 x 433 x 500	16" (40.6 cm)	Dot Pitch	0.22 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	50.43	82.00	78.81	465
9 LG Studioworks 774FT	Ufotek (212) 336 61 00	420 x 443 x 466	16.1" (40.8 cm)	Flat S. Tube	0.24 mm	30-70 kHz	50-160 kHz	64.32	59.80	78.13	297
10 LG Studioworks 795FT Plus	Ufotek (212) 336 61 00	415 x 439 x 435	16" (40.6 cm)	Flat S. Tube	0.24 mm	30-96 kHz	50-160 kHz	66.36	55.98	77.76	395

* GxYxD: GenişlikYükseklikDerinlik

**Empa: www.empa.com.tr, Prokom tel: (312) 447 69 30

19" Monitörler

3

Yüksek geometri puanı: Profesyonilere hitap eden ViewSonic PF790, yüksek geometri puanı ile daha net bir görüntü elde edebiliyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 60% Convergence+Geometri
■ 40% Ergonomi

Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düsey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (+KDV)
1 Nec FP950	GenpaCom (212) 320 10 50	442x456x 447	18" (45.8 cm)	Grill Pitch	0.25 mm	31-110 kHz	55-160 kHz	67.57	83.29	91.97	799\$
2 Mitsubishi Diamond Pro 900U	Ufotek (212) 336 61 00	454x458x 456	18" (46 cm)	Diamond CRT Flat	0.25 mm	30-95 kHz	50-152 kHz	59.42	81.09	85.11	718\$
3 ViewSonic PF790	Prokom/ Empa**	470x470x 477	18" (45.7 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-160 kHz	62.70	75.00	84.52	569 \$
4 Eizo FlexScan F 67	Romar (212) 252 08 09	452x455x 478	17.8" (45.3 cm)	Flat Square T.	0.26 mm	30-96 kHz	55-160 kHz	58.66	73.98	80.98	831.000.000 TL
5 ADI Microscan G66	Harmony (212) 227 17 56	470x483x 425	18" (45.7 cm)	ShortLength CRT	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	52.07	69.49	73.80	490\$
6 Philips 109B	Boğaziçi (212) 217 29 29	452x462x 420	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.22 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	56.22	61.50	72.91	520\$
7 Acer 99SL	İhlas Acer (216) 317 96 50	484x466x 428	18" (45.7 cm)	ShortLength CRT	0.26 mm	30-98 kHz	50-160 kHz	56.13	61.33	72.75	459\$
8 AOC Spectrum Series 9GLRSA	Pampa (212) 258 65 90	460x503x 420	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	62.15	49.97	71.60	369\$
9 Belinea 19" "10 60 20"	Koyuncu (212) 213 40 90	500x487x 480	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-150 kHz	56.15	48.90	66.56	440\$
10 ADI Microscan 6P	Harmony (212) 227 17 56	475x483x 486.3	18" (45.7 cm)	Flat Square	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	60.08	42.65	66.38	450\$

* GxYxD: GenişlikYükseklikDerinlik

**Empa: www.empa.com.tr, Prokom tel: (312) 447 69 30

Tarayıcılar

Testin birincisi:
Her alanda gösterdiği yüksek performans ile testimizin birincisi olan HP 4300C mükemmel bir seçim.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

- 15% 600 dpi renkli R. Baskı Hızı
- 15% 300 dpi renkli R. Baskı Hızı
- 15% 600 dpi renkli S/B. Kalitesi
- 15% 300 dpi renkli S/B. Kalitesi
- 10% 600 dpi Renkli R. B. Kalitesi
- 10% 300 dpi Renkli R. B. Kalitesi
- 10% Dokümantasyon

Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Çözünürlük	600 dpi R. Res. B. H.	600 dpi R. Res. B. Kal.	300 dpi R. Res. B. Hızı	300 dpi R. Res. B. Kal.	Dokümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1 HP Scanjet 4300 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	60 sn	63.71	29 sn	75	60	93.16	155
2 HP Scanjet 5300 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	70 sn	64.34	35 sn	80	60	90.85	205
3 HPScanjet 3200 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	75 sn	57.36	44 sn	74	80	89.97	130
4 HP Scanjet 4200 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	62 sn	65.00	20 sn	70	60	88.71	250
5 HPScanjet 3400 C	HP (212) 224 59 25	600x1200	69 sn	62.31	39 sn	70	60	82.81	110
6 Mustek 1200CU	Mascom (212) 212 1366 Multimedia, Ufotek*	600x1200	98 sn	59.46	39 sn	79	70	82.53	70
7 Microtek Phantom 336 CX	Ölçsan (212) 280 97 61	300x600	92 sn	56.89	69 sn	65	80	82.00	99
8 Microtek ScanmakerX6	Ölçsan (212) 280 97 61	600x1200	138 sn	56.62	40 sn	75	85	80.23	161
9 Plustek OpticPro U12	Albim (216) 349 33 51	600x1200	105 sn	62.5	42 sn	76	80	79.54	72
10 Acer 640U	Ihlas Acer (216) 317 86 50	600x1200	105 sn	59.23	40 sn	75	70	78.78	79

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedia tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 256 65 90

167

Cep Telefonunuzu
PC'ye Bağlayıp
Melodi Ve Logo
Yüklemek Artık
Çok Kolay!

*Data Transferi

*Logo

*Melodi

*Sim Kilit

Ayrıntılı Bilgi
İçin Arayınız.

GSM to PC Converter

LogoManager for Nokia Phones - loading bmp

File Edit View Tools Help

SOFTMEDYA

Mecidiye Cad.Şair Sabri Sok.No:2 K:4
Mecidiyeköy - İstanbul (0212) 2179649
mail:Softmedya@softhome.net www.Softmedya.com

No:operatör 42.1

*CD,Digicard Ve Web Tasarım * CD Hizmetleri *Teknik Destek

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

2

Her ortama uyumlu:
HP 1220C, her türlü kullanıcı kitlesine tavsiye edebileceğimiz nadir yazıcılardan biri.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

Marka Model	Distribütör Telefon	Çözünürlük (dpi)	Bağlantı Şekli	Office Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyat (+KDV)
1 Epson Stylus Color 980	Epson Türkiye (212) 217 04 90	2880x720	Paralel, USB	198 sn	81sn	61 sn	85	85	90	87.73	256\$
2 HP 1220 C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	114 sn	194 sn	93 sn	85	82	90	85.30	560\$
3 Epson Stylus Photo 1270	Epson Türkiye (212) 217 04 90	1440x720	Paralel, USB	218 sn	69 sn	54 sn	69	72	90	78.63	390\$
4 HP 930C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	257 sn	129 sn	100 sn	90	84	70	80.21	225\$
5 HP 970 Cxi	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	205 sn	129 sn	94 sn	75	82	75	76.13	385\$
6 HP 950C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	226 sn	128 sn	108 sn	80	82	70	72.45	265\$
7 Canon BJC-8200 Photo	Hesmak (216) 391 88 00	1200x1200	Paralel, USB	378 sn	150 sn	126 sn	72	77	80	72.45	429\$
8 Canon BJC-3000	Hesmak (216) 391 88 00	1440x720	Paralel, USB	243 sn	60 sn	48 sn	61	59	78	71.38	119\$
9 HP 840C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	308 sn	156 sn	130 sn	75	75	70	70.80	165\$
10 Canon BJC-6200	Hesmak (216) 391 88 00	1440x720	Paralel, USB	149 sn	119 sn	96 sn	61	60	78	67.47	219\$

2000\$'in Altındaki Lazer Yazıcılar

5

Uzaktan kumandalı yazıcı:
Cihazın uzaktan kumanda bağlantısı sayesinde Notebook'un IRDA bağlantısından dokümanlarınız basılabilir.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

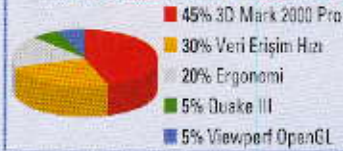
Marka Model	Distribütör Telefon	Baskı Hızı (say/dk)	Çözünürlük (dpi)	RAM (MB)	Çalışması için g. süre	Office Baskı H. (s)	Resim Baskı H. (s)	Resim Kalitesi	Dokümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyat (+KDV)
1 Xerox Docuprint N2125	Xerox (212) 274 93 54	20	1200	32	14 sn	43	25	85	70	81.91	1471 \$
2 Canon LBP-1760	Hesmak (216) 391 88 00	17	1200	4	25 sn	47	17	73	75	80.86	1964 \$
3 Brother 1660e	GenpaCom (212) 320 10 50	16	1200	8	16 sn	48	18	73	75	79.50	1267 \$
4 Xerox Docuprint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16	12 sn	53	27	85	70	77.55	1471 \$
5 HP 2100M	HP (212) 224 59 25	10	1200	8	17 sn	70	25	80	85	74.27	F.A.
6 Lexmark Optra M410	Pera (212) 221 12 82	12	600	4	17 sn	65	30	80	80	72.42	709 \$
7 Epson EPC-5700	Romar (212) 252 08 09	8	1200	4	19 sn	85	27	82	85	72.37	246 000 000 TL
8 Brother 1250	GenpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4	15 sn	80	25	80	70	71.01	399 \$
9 Brother 1270	GenpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4	15 sn	75	23	78	60	70.45	579 \$
10 Oki 10ex	Bilgitaş (212) 275 00 20	10	1200	2	12 sn	70	19	64	75	68.96	361 \$

Ekran Kartları

Yüksek Quake III Puanı: Yüksek bir performans sunan Abit Siluro Quake III te sergilediği performansla göz kamaştırıyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyatı \$-KDV
1	Creative 3D Blaster GeForce2 GTS Ultra	GenpaCom (212) 320 10 50 Empa, Multimedya*	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	85.28	81.00	89.90	69.80	70	91.64	509
2	Leadtek Winfast GeForce2 GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	83.10	79.00	85.20	68.10	95	88.92	381
3	Abit Siluro GF256 GTS	GenpaCom (212) 320 10 50 Datagate (212) 288 53 10	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	83.48	75.12	84.17	67.12	85	86.55	380
4	Leadtek Winfast GeForce2 GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	71.20	77.85	75.72	65.54	95	85.83	255
5	Elsa Gladiac	TET (212) 256 35 32	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	79.08	77.17	80.40	65.10	70	84.75	349
6	Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	64MB DDR	69.34	74.82	68.36	66.81	95	81.55	F.A.
7	Creative 3D Blaster GeForce2 GTS	GenpaCom (212) 320 10 50 Empa, Multimedya*	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	70.05	77.02	78.22	64.90	70	81.29	330
8	Leadtek Winfast GeForce 256 Pro	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	68.10	72.16	69.80	64.30	95	81.01	F.A.
9	Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	66.44	68.92	63.75	64.90	95	80.79	126
10	CARDEXpert GeForce2 MX GS	Empa www.empa.com.tr	Nvidia GeForce2 MX	AGP 4x	32MB DDR	67.12	73.26	61.16	68.40	90	77.24	165

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50 F.A.: Firmayı arayınız.

DVD Sürücüler

Standartlarla uyumlu: Acer DVP 1640A'nın CD standartları ile mükemmel uyumu sayesinde tam kapasiteli bir CD-Rom olarak da kullanılabilir.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	DVD Hızı	CD Hızı	CD Yerleş-tirme	DVD Per-formansı	CD Per-formansı	Audio Ripping	Hata Düz. Performansı	Beraberinde Gelenler	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$-KDV)
1	Pioneer DVD-A05SZ	Multimedya (212) 212 98 50	16X	40X	Slot	62.45	57.90	80	25.80	90	89.89	160
2	Aopen DVD-1640PRO	İhlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Slot	57.25	61.43	58.40	45.37	75	88.80	131
3	Acer DVP1640A	İhlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Tray	54.77	57.80	58.80	9.60	70	79.63	144
4	Philips PCDV104R	Boğaziçi Bilgisayar (212) 217 29 29	10X	40X	Tray	42.95	42.10	60.00	21.80	70	67.48	144
5	Creative DVD1242E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya, GenpaCom*	12X	40X	Tray	33.42	44.36	31.20	55.49	70	65.01	139
6	Creative DVD8400E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya, GenpaCom	8X	40X	Tray	39.35	32.70	67.20	35.40	75	64.96	119
7	Samsung SD-612	Ufotek (212) 274 56 60	12X	40X	Tray	34.30	45.56	31.20	57.00	65	64.06	143
8	LG DRD 8080B	Ufotek (212) 274 56 60	8X	40X	Tray	37.50	42.46	49.60	13.99	75	62.38	124
9	NEC DV-5700	Emasa (212) 210 08 58	12X	40X	Tray	31.62	44.96	67.20	13.47	65	61.05	130
10	BTC BDB108A	Albin (216) 349 33 51 Boğaziçi (212) 217 29 29	8X	32X	Tray	42.87	37.00	24.80	15.00	70	58.12	107

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50, GenpaCom tel: (212) 320 10 50

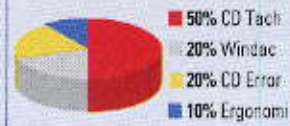
CD Sürücüler

3

Yüksek fiyat/performans oranı: Rakipleri arasında düşük fiyatıyla ön plana çıkan Aopen üst sıralarda yerini aldı.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ararım	Hız	Ön Bellek (Cache)	CD Tach Perfor.	Audio Ripping	Hata Düzelt. Performansı	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Kenwood UCR-421	Vega (212) 347 01 47	IDE Ultra DMA 33	72X	2 MB	57.86	12.4 X	277.80	80	83.88	160
2	Aopen CD-948E	İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	30.76	20 X	125.40	65	75.67	34
3	Aopen CD-952E	İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.50	19.1X	136.00	65	70.05	41
4	Asus CD-S550	Çizgi Elektronik (212) 273 14 91	IDE Ultra DMA 33	50X	128 Kb	35.88	13.9 X	158.10	65	66.99	48
5	Creative CD5233E	GenpaCom (212) 320 10 50 Multimedya, Empa*	IDE Ultra DMA 33	52X	256 Kb	30.02	7.8 X	81.40	70	63.03	45
6	Samsung SC-152	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.32	7.9 X	70.20	60	62.70	42
7	Sony CDU4811	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	31.52	7.8 X	82.30	60	62.56	40
8	Sony CDU4821	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	512 Kb	29.04	7.8 X	99.10	60	57.76	39
9	LG CRD-8482B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	25.54	7.9 X	90.30	60	56.61	39
10	Pegasus 50X	Gold Bilgisayar (216) 418 11 44	IDE Ultra DMA 33	50X	128 Kb	27.35	7.8 X	143.10	70	53.18	40

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 256 65 90

CD Yazıcılar

2

Yanmalara son: Plextor'un kullandığı Burn Proof teknolojisi sayesinde CD'leriniz artık yanmayacak.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ararım	Yazma/R W/Okuma	Ön-bellek	Ort. Veri Tran. H.	Erişim Süresi	Hata Düzelt.	Audio CD	Data CD	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Aopen CRW-1232	İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE	12/10/32	4 MB	2653 kb/s	125 ms	2553.8 ms	1080 ms	488 sn	75	89.45	241
2	Plextor PX-W1210TA	Sky (212) 225 68 08, Microbeta (312) 467 06 35	IDE	12/10/32	2 MB	1542 kb/s	188 ms	102.2 ms	1603 ms	495 sn	90	78.66	290
3	Sony CRX145E	Pampa (212) 256 65 90, Emeaa, Empa*	IDE	10/4/32	4 MB	2746 kb/s	142 ms	162.9 ms	1343 ms	622 sn	75	75.83	255
4	HP Plus 9350i	HP (212) 224 59 25	IDE	10/4/32	4 MB	2732 kb/s	147 ms	118.3 ms	1900 ms	503 sn	85	75.53	249
5	Samsung SW-208	Ufotek (212) 274 56 60	IDE	8/4/32	4 MB	3783 kb/s	100 ms	75.1 ms	2023 ms	621 sn	70	73.51	175
6	Teac CDW512W	Sky (212) 225 68 08	IDE	12/10/32	4 MB	2851 kb/s	95 ms	97.0 ms	1730 ms	615 sn	45	72.39	285
7	Acer 1032	İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE	10/4/32	4 MB	2490 kb/s	120 ms	198.8 ms	1920 ms	530 sn	70	71.89	209
8	Creative CD-RW 8432	GenpaCom, Multimedya, Empa*	IDE	8/4/32	2 MB	2431 kb/s	152 ms	118.6 ms	1440 ms	690 sn	70	71.59	205
9	Nec NR-7500A	Emeaa (212) 210 08 58	IDE	8/4/32	2 MB	3703 kb/s	86 ms	490.9 ms	1775 ms	600 sn	60	71.01	180
10	LG CED-8080B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE	8/4/32	2 MB	2182 kb/s	88 ms	101.6 ms	1950 ms	623 sn	70	70.53	177

* Empa tel: (212) 599 30 50, Emeaa tel: (212) 210 08 58, Multimedya tel: (212) 212 98 50

Microsoft ve Corel'den stratejik birleşme

Microsoft'tan Linux

Microsoft yazım üreticisi Corel'in 135 milyon dolarlık hissesini satın aldı. Yazılım devi Linux için bir arka kapı mı açıyor acaba?

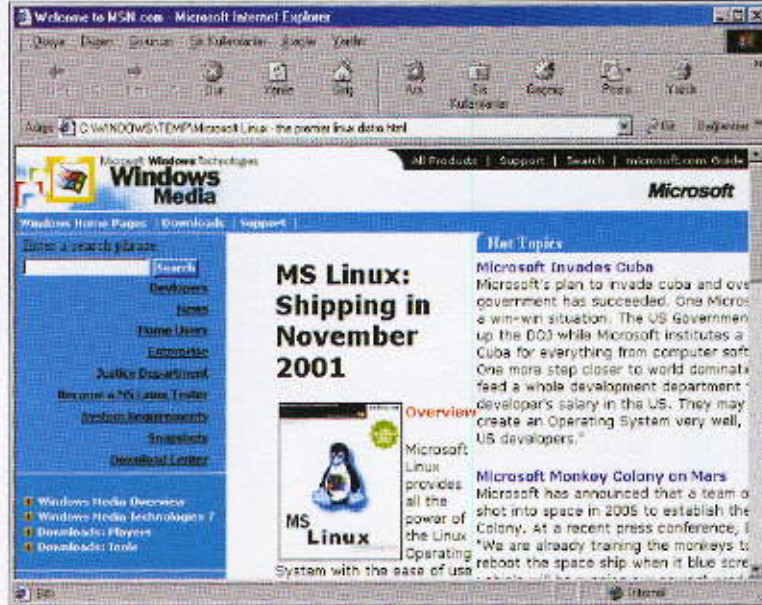
Radikal Linux kullanıcıları gerçek bir kabus ile karşı karşıyalar: Sektör içerisinde, amansız düşman Microsoft'un Linux pazarına girmeyi planladığı söylentileri dolaşıyor. Bu spekülasyonların nedeni şu Microsoft, finansal olarak zor durumda olan rakibi Corel'in 135 milyon dolarlık hissesini elinde bulunduruyor.

Microsoft hisse senetlerini tek başına değiştiremiyor

Microsoft tarafından satın alınan imtiyazlı hisse senetleri 24 milyon Corel ana hisse senedi ile değiştirilecek ki bu da toplam değer yüzde 24,6'sına karşılık geliyor. Yazılım devi hisse senetlerini tek başına değiştiremiyor, ancak bunları değiştirebilecek birine satma hakkına sahip.

Resmi olarak yapılan açıklamada ise her iki firmanın da stratejik bir ortaklık düşündüğü yönünde. Programlarını Internet üzerinden kiralama düşünen Microsoft'un ".NET" projesi ile Corel'in ürünlerinin birleştirilmesi bekleniyor.

Microsoft'un bu adımı da Linux'a yaklaşma olarak algılabılır: Çünkü dünya çapında haklı bir üne sahip olan Corel firması kısa bir süre önce işletim sistemi Corel Linux OS'in ikinci sürümünü piyasaya sürdü. Grafik paketi Corel Draw ve komple bir Office çözümü sunan Word Perfect Office'in Linux versiyon-

Sürpriz: Internet'te Linux ürünlerinin Microsoft tarafından dağıtılacağına dair söylentiler oldukça yaygın.

ları zaten uzun süredir kullanıyorlar. Resim düzenleme programı olan Corel Photopaint'in Linux için özel versiyonu da www.corel.com/linux adresinden ücretsiz olarak download edilebilir.

MS Office paketi Linux altında kullanılmayacak

Ancak bu Ağustos ayında Microsoft, MS-Office paketinin Linux altında kullanılıp kullanılmayacağı sorusunu cevaplandırdı, açıkça hayır. Ancak Microsoft'un kanunlar ile pek barışık olmadığı şu günlerde farklı bir düşünce

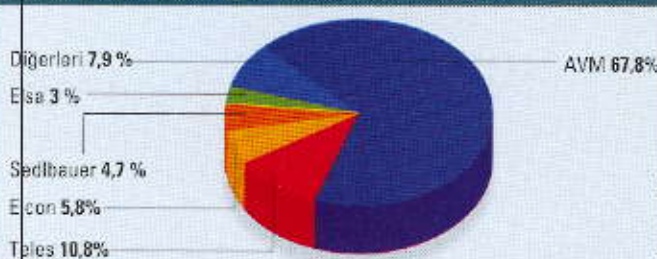
de akla gelebilir.

Microsoft, Amerikan adalet mahkemesinin tekel oluşturduğu düşüncesi ile açtığı dava ve 18 Amerikan eyaletinde Microsoft aleyhine devam eden çalışmalar karşı, rakiplerini desteklemek istiyor olabilir. Nitekim Microsoft bundan birkaç sene evvelinde işletim sistemi geliştiricisi Apple'ı iflastan kurtararak bu stratejisini başarıyla uygulamıştı. Hem Microsoft hem de Corel müşterileri açısından öncelikle hiçbir değişiklik olmayacağını bildiriyorlar.

İçindekiler

- 178 Ayın Shareware'leri
- 184 Yazılım Test
- 192 Word'le Zaman Tasarrufu
- 196 TOP Shareware
- 214 Excel'de Grafik
- 218 Office İpuçları
- 228 Office10 Ön İncelemesi
- 236 Pratik'te StarOffice
- 242 PC'de Eğlence
- 250 Sistem Kurulumu
- 258 Bilgisayarla Müzik
- 264 Doğru Install/Uninstall
- 276 Aygıt Yöneticisi
- 282 Linux Dünyasından

ISDN-Controller: 1999 Pazar Payları

Herşey kontrol altında: Almanya'daki kurulu PC ISDN denetleyicilerinin 2/3'ten fazlası Berlin'li bir firma olan AVM'den geliyor.

In & out

Online programlama dilleri
Tüm bilgisayar platformlarında çalışabilen online programlama dilleri ile daha sorunsuz grup çalışmaları yapılabiliyor.

Single player oyunlar
Sadece tek başınıza oynayabilecek internet ya da yerel ağ üzerinden çoklu oyuncu desteklemeyen oyunlar artık gerçekçi değil.

Powerquest Drive Image 4 ve Partition Magic 6

Sürücü Üzerinde Tam Kontrol

Powerquest 2000'in son çeyreğine iki yeni ürün ile giriyor: Drive Image 4.0 ve Partition Magic 6.0.

Drive Image'in dördüncü versiyonu artık veri yedekleme için CD-R ve CD-RW gibi ortamları da destekliyor.

Berberer sunulan araç Data Keeper devamlı olarak arka planda uyanık kalıyor ve Image üzerindeki bir değişikliği denetliyor. Otomatik hale getirilmiş komple veri güvenliğinden bağımsız ola-

rak kullanıcılar istedikleri zaman tek tek dosyalar için de yedekleme fonksiyonunu kullanabiliyorlar. Yeni versiyon Drive Image'da olduğu gibi, Partition Magic 6.0'da Windows Me altında sorunsuz olarak çalışabiliyor. Powerquest'in bölümlendirme aracı Partition Magic'in yeni versiyonu ayrıca birçok fonksiyon sunuyor: Artık varolan partisyonlar da bölümlenebiliyor ve silinen bölümler yeniden oluşturulabiliyorlar.

Quicken 2001

Quicken 2001
Finansla
İlgilenenler İçin

Quicken 2001 ürün ailesi özelliklerle yatırım, fatura ödeme, bankalarla online bağlantı gibi konularda çalışmak üzere hazırlanmış. Intuit tarafından üretilen Quicken 2001'in kullanımı son derece kolay ve özellikle de za-

mandan tasarruf edilecek şekilde tasarlanmıştır.

Bu ailenin üyelerinden biri olan Quicken 2001 Deluxe'ü açtığınız zaman My Finance sayfasıyla karşılaşacaksınız. Bu sayfadan takip etmek istediğiniz finansal hareketlerin başlıklarına ulaşabilirsiniz. Hesap dengeleriniz hakkında bilgi alabilir, yakın zamanda hangi faturaları ödemeniz gerektiğini öğrenebilirsiniz. Bütçenizdeki hareketleri kontrol edebilir, ödemeniz gereken vergilerle ilgili bir takvim oluşturabilirsiniz. My Finance bölümünde yer alan Activity Center isimli panoda sık kullanılan görevlerin linklerini bulabilirsiniz.

Quicken 2001 Deluxe'de, daha önceleri de olduğu gibi, Quick-Tabs bölümü ekranın sağ tarafında yer alıyor. Eğer Quicken'in birkaç özelliğini kullanıyorsanız, o zaman Quicktabs'i kullanarak kolaylıkla bunların arasında geçebilirsiniz.

Eğer yatırımlarla ilgileniyorsanız, o zaman da Investments başlığının üzerine tıklamanız yeterli olacaktır. Burada ana alt-başlıkları bulacaksınız. Eğer Quicktabs'in ekranınızda yer kaplamasını istemiyorsanız, bunları saklamanız da mümkün olacaktır. Aynı zamanda bunlar için kısayollar atamanız da mümkün olacaktır.

TabSurf

Browser Karmaşasından Kurtulun

Web'de sörf yapmak bazen son derece can sıkıcı olabiliyor. Özellikle de birçok pencere açıysanız ve kapatarak oradaki bilgileri kaybetmek istemiyorsanız. Bu kadar çok farklı sayfa açtığınız zaman, araç çubuğunuz birçok adresle dolup taşacaktır. Bu yüzden de bir süre sonra bunların bazılarını kapatmak zorunda kalacaksınız. Tek bir browser sayfasında birden fazla sayfayı açık tutabilmek tüm bu nedenlerden dolayı son derece hoş olabilir. Netbility tarafından üretilmiş TabSurf 2000 sayesinde bunu yapmanız artık mümkün.

TabSurf'de yeni sayfalar açmak ve kartlar düzenlemek son derece kolay. 30 adet kart kullanabiliyor ve bunlarla farklı işlemler yapabiliyorsunuz. Sürükleyip bırak özelliğini seçerek yeni bir karta bir link sürükleyebilir ya da o kartın varsayılanı için bir homepage atayabilirsiniz. Eğer açık

artırma ya da borsa bilgileri gibi sürekli güncelleme isteyen işlemlerle uğraşıyorsanız, bu yazılım oldukça işinize yarayacak demektir. Başka bir ilginç özellik ise şu: kartları, araç çubuklarını ve adresleri saklayarak görüş alanınızı oldukça genişletebilirsiniz.

Eğer aynı browser penceresinde birden çok sayfayı açık tutmak istiyorsanız ya da sürekli tazelemek istediğiniz sayfalar varsa, o zaman TabSurf 2000 tam size göre bir program.

Swap

IBM Yazılım Konusunda da Güçleniyor

IBM, kişilerin avuç içi bilgisayarları kullanarak kabloya gereksinim duyulmaksızın sunucularını kontrol etmelerine yarayan yeni bir yazılım geliştirdi. Kullanımı son derece kolay olan yazılım sayesinde, bu teknolojiye hem herhangi bir ofis çalışanı hem de sistem yöneticileri faydalanabiliyor.

Swap adı verilen bu teknoloji, aslında IBM'in Ocak ayı içinde duyurduğu Snapp yazılımının güncellenmiş hali. Snapp özellik-

le yöneticilere yönelik birçok yeni yetenek ve özelliği üzerinde barındırırken, Swap bu listeyi iyice geliştirdi ve sürekli seyahat halinde olan satış temsilcilerine ve diğer iş gruplarına yönelik özellikleri de kendi üzerine ekledi.

Swap sayesinde, Palm sahipleri veritabanından bilgi elde edebiliyor, satış raporlarına girebiliyor, yeni siparişler kaydedebiliyor, web trafiğini izleyebiliyor ve sunucuları tekrar başlatabiliyor.

NOKIA
3310

Chat yaparken de

her şeyiyle
sizinNOKIA
CONNECTING PEOPLE

Yeni İşletim Sistemi

Whistler'ın Beta'sı 31 Ekim'de Çıktı

Microsoft 31 Ekim tarihinde Windows'dan sonra piyasaya sunacağı ilk işletim sisteminin test versiyonunu sundu. Bu sistem sayesinde, kişisel ve iş amaçlı kullanılan bilgisayarlar tek bir semsiye altında toplanmış ola-

üzine temellendiriliyordu. Örneğin WinMe Win98 üzerine temellendirilmişken, Win2000 ise NT üzerine temellendirilmiş durumdaydı. Whistler ise Windows 2000 üzerine temellendirilecek.

Yazılım geliştiriciler Whistler'ı test ediyor

Şirket, MSDN (Microsoft Developer Network) web sitesi kanalıyla kullanarak 200 bin yazılım geliştiricisini işletim sisteminin test versiyonlarını test etmeye teşvik ediyor. Aynı şekilde çözüm ortakları da yeni işletim sisteminin test ediyorlar. Whistler'ın masaüstü ve sunucu sürümlerinin 2001 yılının ikinci yarısında piyasaya sürüleceği tahmin ediliyor.

Microsoft Whistler'ın özellikleri hakkında detaylı bilgi vermekten kaçınırken, evde kullanılan PC'lere yönelik test versiyonunu gören kaynaklar yeni işletim sisteminde Windows 98 güncelleme-sinden çok daha fazlasının yapıldığını ifade ediyor.

Whistler'da sadece küçük değişiklikler değil, araryüzlerde de büyük ve önemli değişiklikler yapılmış. Bunu söyleyenler ise Whistler'ı test etme şansını yakalamış olan kişiler.

Kullanıcılar Whistler'ın hem 32-bit hem de 64-bit'lik versiyonlarını edinebilecekler. 64-bit'lik versiyon çok daha fazla veriyi üzerinde barındırabilecek.

Masaüstü ikonları Başlat menüsüne taşınarak kullanım kolaylaştırılmış.

cek. Kod adı Whistler olan bu yeni işletim sistemi, Windows Me (ev kullanıcıları için) ve Windows 2000 (iş amaçlı kullanıcılar için) yerini alacak.

Whistler, Microsoft tarafından çıkarılan aynı yazılım kodu üzerine temellendirilmiş ilk işletim sistemi olma özelliğine sahip. Daha önceleri ev kullanıcıları ve iş amaçlı kullanım için tasarlanmış olan işletim sistemleri farklı kodlar

Office 10

Office 10 Beta 2 Kasım Ortasında

Office'in bir sonraki versiyonu olan Office 10'un Beta 2'si Kasım ayının ortasında, Las Vegas'da düzenlenen Comdex Fuarı'nda tanıtılacak. Beta 2 de Beta 1 gibi herkese açık olmayacak.

Bu sürümde geliştirilmiş istikrar, performans ve ses fonksiyonallitesi bulunuyor. Outlook ise son kullanıcılar için özellikle üzerine eklenmiş güvenlik özelliğiyle birlikte geliyor. Böylelikle elektronik postalara yapılan eklelerdeki çeşitli virüslerden korunmak mümkün hale geliyor. Microsoft yetkilileri Office 10'a PhotoDraw bileşenini eklemeye kararsız.

Zip Magic

Sıkıştırıcının E-posta Bağlantısı

Zip Magic dördüncü sürümünde kullanıcılarının çalışmasını kolaylaştıracak yeni bazı fonksiyonlar sunuyor.

Sıkıştırılmış dosyaları, Zip Magic ile önceden açmaya gerek kalmadan kullanabilirsiniz. Ont-racks bunun için sıkıştırıcı ile aslında arka planda çalışıyor ve kullanıcı daha az iletişim penceresi ile karşı karşıya bırakarak çalışma hızını daha az etkiliyor.

Zip Magic yaygın olarak kullanılan tüm e-posta programları ile beraber çalışabiliyor ve bu sayede e-posta eklentisi olarak gönderilecek dosyaların otomatik olarak sıkıştırılmasını mümkün kılıyor.

Bunun sonucunda Outlook altındaki eklenti komutu, çalışmayı daha kolay hale getirecek şekilde değiştiriliyor.

Antivirüs

Norton SystemWorks

Symantec'in yeni komple paketi tek bir tıklama ile tüm sistemin hızlı bir şekilde gözden geçirilmesini mümkün kılıyor. Antivirus uygulamasının versiyonunda kullanılan yeni Smart Engine programının önceki versiyonuna göre daha canlı çalışmasını sağlıyor.

Kısa Kısa

Melsoft'un Yönetim Bilişim

Sistemi Expar serisi ile entegre olarak tasarlanan İnsan Kaynakları paketi piyasaya sunuldu. İnsan kaynakları alanında tamamlanamamış ihtiyaçları gidermek amacıyla hazırlanan program, esnek tasarımıyla kullanıcılarına kolaylık sağlamayı hedefliyor. Bir personele ait istihbarattan disiplin suçlarına, emanet eşyalardan aile geçmişlerine kadar tüm takipler bilgisayar ortamında raporuyla beraber tutulabiliyor.

IBM ve Dassault Systems

bir dizi yeni e-iş çözümünü içeren ENOVIA Portal Solutions V5R5'i duyurdular. ENOVIA Portal V5R5, geometri, PDM, eski veriler, PPR (Product Process Resource) ve web tabanlı bilgilerin dahil olduğu bütün ürün verilerine kolay ve benzersiz bir biçimde erişim olanağı sunuyor.

Mikro Yazılımı, Series 9000

ürünlerinin yeni bir konsept ile tasarlanan Series9000 New Tech versiyonunu kullanıcılarının hizmetine sundu. Finansal yönetim sistemlerine yeni bir bakış açısı getirmeyi hedefleyen Series9000 NT, ait olduğu ürün ailesinden bir özelliği nedeniyle ayrılıyor; online olması. Ürünün başka bir özelliği ise, elektronik ticaret uygulamaları. Kullanıcılar internet üzerinden stok, sipariş ya da sevkiyat durumlarını inceleyebilir ve istedikleri zaman da hesap ekstrelerini alabiliyorlar.

Macromedia Dreamweaver 4

Fireworks 4 Studio, profesyonel Web sitelerinin üretim ve tasarımı için komple bir çözüm olarak piyasaya sürüldü. Dreamweaver 4 ve Fireworks 4 yazılımlarının oluşturduğu stüdyo paketi, kod ve grafik iş akışlarını birleştirerek prodüktör ve tasarımcılara bireysel ve takım üretkenliğini yeni bir seviyeye taşıyan bütünlük geliştirme ortamı sağlıyor. Ürün, Web takımlarının merkezinde bulunan üretici ekip için tasarlanmış. Üreticiler, Web içeriklerini hızlıca oluşturmak için kod ve grafiği aynı anda düzeltme ve optimize etme imkânına kavuşuyorlar.

Click'N Burn Pro

CD'lerinizi Hızlı Kopyalamanın Yolu

Birçok yönden Click 'N Burn Pro, Prassi PrimoCD Plus'a benziyor. Kullanımının son derece basit olması ve hızı programı daha hoş hale getiriyor. Click 'N Burn Pro, Prassi tarafından üretilmiş yeni bir motor kullanıyor. İçine eklenmiş yeni kayıt aracı sayesinde de yazılım rakiplerinin önüne geçmeyi hedefliyor. CD-RW sürücünüzle birlikte yazılımı gelmiş de olsa, Click 'N Burn Pro'yu kullanmayı tercih edebilirsiniz.

"Kullanımı kolay" tabiri aslında fazla kullanılan bir deyim ama CD yazma teknolojisi konusunda düzinelerce format ve opsiyon var-

ken, bu özellik "olmazsa olmaz" niteliği taşıyor. Bu tür yazılımları yeni yeni kullanmaya başlayanlar

Starter arayüzünü çok beğenecekler. CD kopyalamak, data CD'si yapmak, audio CD'si yaratmak mümkün oluyor.

SHAREWARE

WWW.CHIP.COM.TR'DE
TOP 10 PROGRAM

1. İcq 2000b v4.60 Build #3278
2. Winamp2.66
3. Winzip 8.0
4. Download Accelerator beta 4
5. WebFerret v3.02
6. Getright 4.3
7. Webshots Desktop
8. Napster 2.0 Beta 7
9. CuteFTP 4.0 (32-bit)
10. Gozilla

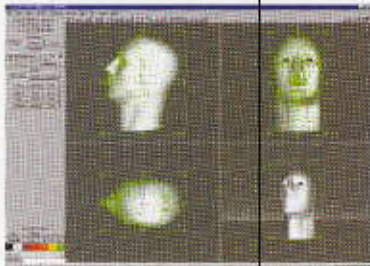
GÜNCEL SHAREWARE'LER İÇİN

www.winfiles.com
www.download.com
www.davecentral.com

AC3D

Amatörlere 3D Modelleme Şansı

Küçük boyutuna rağmen oldukça başarılı bir 3D nesne ve sahne model tasarım programı olan AC3D, güçlü alt seviye nokta ve poligon araçları ile diğer 3D programlara benzer üçü ortografik ve biri de 3D mod olacak şekilde dört farklı izleme açısına sahip bir çalışma alanı sunuyor. Dahili OpenGL render desteği, 7 ayarlanabilir ışık kaynağı ve 24 bit renk paleti ile 3D üzerine çalışan amatörlerin tüm isteklerine karşılık verebilecek olan program, aynı zamanda 3D-studio, Lightwave, Alias triangle, VRML, ve Povray formatlarından da model alıp, kaydedebiliyor.

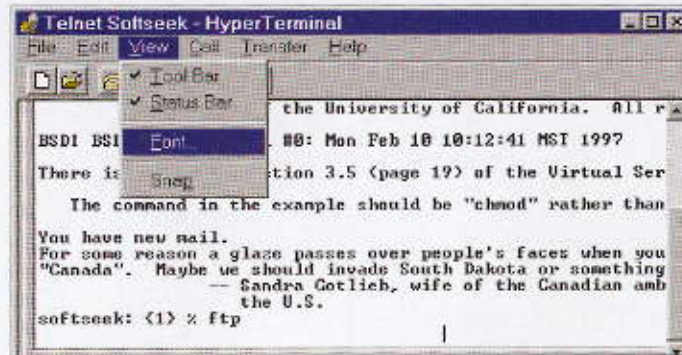
HyperTerminal Private Edition

Eski Dost Artık Daha da Güçlü

Windows ile birlikte gelen arama ve Telnet paketi olan HyperTerminal'in daha da güçlü bir sürümü olan HTPe'de artık meşgul sinyali veren telefonların otomatik olarak yeniden aranması mümkün oluyor. ZModem protokolu için yeni eklenen "Crash Recovery" özelliği ile ise herhangi bir nedenden dolayı yarım kalmış dosya transferleri

programa eklenmiş.

Bu en son sürümde, Windows'lar ile birlikte piyasaya sürülen tüm Hyper Terminal'lerde bulunan ve 153 karakterden daha uzun adrese sahip olan Telnet adreslerine erişilmeye kalkıldığı zaman buffer overrun hatası oluşturan hata da giderilmiş. Bu Telnet istemcisi istenirse Internet Explorer ya da Netscape Na-

de sonradan devam ettirilebiliyor. Program ile VT220 ve VT320 protokollerine sağlanan desteğin yanı sıra yabancı karakterler için de artık daha iyi bir destek sağlanıyor.

İçinde dahili olarak bulunan Telnet istemcisi ile dosya transferi, scrollbar tampon belleği, tuş makroları gibi yetenekler de

vigatör için varsayılan Telnet uygulaması olarak da kullanılabilir.

Güvenlik açığının düzeltildiği programın son sürümü artık Windows 2000 ile de tam uyumlu olarak çalışabiliyor. Ayrıca VT320 terminal emülasyonunun yanı sıra gelişmiş bir yazdırma kontrolü de sağlıyor.

Copying Machine

Her Eve Fotokopi Makinesi

Evde bir fotokopi makinesine ihtiyacınız varsa illaki bir sürü para dökmeniz gerekmiyor. Bu program yardımı ile bilgisayarınıza bağlı olan tarayıcı ve yazıcı kombinasyonunu kullanarak bu işiğinize sahip olabilirsiniz. Aynı zamanda eğer sisteminizde bir modem kartı varsa tarayıcı ve modem ikilisini faks makinesi olarak da kullanabiliyorsunuz.

Program bunun için belgeleri tarayıcıdan taradıktan sonra yazıcıdan basacaktır. Yazıcı yerine faksı seçmeniz durumunda ise, belgeleri fakslama imkanına da kavuşabilirsiniz. Seçili belgeleri zümleyip daha rahat inceleyebileceğiniz gibi, bir dosya olarak da kaydedebilirsiniz. Ek olarak, aynı fotokopi makinelerinde olduğu gibi, kopya sayısının belirlenmesi de mümkün oluyor.

Sapphire Yours

Yüzlerce Labirent Sizi Bekliyor

Eğer sürekli değişen labirentler içinde gezerek değişik bulmacalar çözebileceğiniz oyunları seviyorsanız 220'den fazla bölüm içeren bu oyun ilginizi çekecektir. Oyuna başlamadan önce baştaki birkaç dakikalık demoyu seyretmenizi tavsiye ederiz. Böylelikle oyun içindeki değişik nesnelerin ne işe yaradığını daha rahat öğrenebilirsiniz. Oyun seviyesini seçtikten sonra o seviyedeki bölümleri oynamaya başlayabilirsiniz.

Bölümler içinde sonuca ulaşmak için belirli bir yolu izlemenize gerek yok. Sadece elmas-

ları toplayıp, düşen taşlara dik kat etmeniz gerekiyor. Çıkış kapısına ulaşarak bölümü bitire-

biliyorsunuz. Oyunda başarılı olmak için gerçekten iyi planlama yapmak gerekiyor, çünkü

yanlış atılacak bir adım tüm bölümün baştan oynanması ile sonuçlanabiliyor.

Hoş bir arka plan müziği ile her bölümün başında oyuncuya ipuçları da veriliyor. Eğer bir çözüm bulabilirsiniz, bunun daha sonradan da referans olması için demo olarak kaydedebilirsiniz. Oyun içinde yer alan level düzenleyiciyi kullanarak arkadaşlarınıza dağıtmak için kendi level'lerinizi yaratmanız da mümkün olabiliyor. Bu zaman sınırlı demo ile oyunu sadece 15 saat oynayabiliyorsunuz.

TEXTURE WORKSHOP

Mükemmel Dokular Oluşturmak Artık Mümkün

Bazı bilgisayarların masaüstündeki ya da web sayfalarının arka planlarındaki birbirine tekrar eden resimleri eğer ilginç buluyorsanız, bunları oluşturmak için kullanılan bu programı da ilginç bulabilirsiniz. Bu çok fonksiyonlu program herhangi bir resmi doğenebilir bir hale hızlıca dönüştürebiliyor. Bu parçaları biraz önce de bahsettiğimiz gibi web sayfası arka planlarına,

masaüstüne ya da 3D nesnelerine doku olarak kullanabiliyorsunuz.

Üzerinde benzer nesnelerin

yer aldığı resimleri alıp işlediğiniz zaman teknik olarak obje sağa ve aşağı kaydırılıyor ve sağ taraf sol tarafın, üst taraf da alt tarafın içine emdirilip sonsuzca kendini tekrar eden yeni resimler oluşturulabiliyor.

Texture Workshop elde edilen resim üzerinde de renk, kontrast ve parlaklık gibi ayarlarda oynamalar yapabilmeneze olanak tanıyor.

Güncelleyin

ICQ 2000b 4.60 Build #3278

ICQ'nun bu yeni sürümü ICQphone özelliği ile dikkat çekiyor. Bu özellik ile artık IP telefonu fonksiyonunu tüm arkadaşlarınız üzerinde kullanıp PC'den PC'ye ve PC'den normal telefona arama yapabiliyorsunuz. Buna ek olarak kullanıcılar artık contact listesindeki SMS mesajı da gönderebiliyor. Programın yeni sürümünü Outlook ile ilişkilendirmek de mümkün oluyor.

Winamp

Temel olarak MPEG Layer 2 (MP2) ve Layer 3 (MP3) ses dosyalarını çalabilen en popüler program olan Winamp'ın bu en son sürümü Windows Media Technology 4.0 standardını ve endüstri standardı Fraunhofer MP3 decoder'ını destekliyor. VIS/DSP plug-in'lerinin paketten çıkarıldığı bu yeni sürüm olan 2.666'da tüm bilinen MP3 kodlama hataları da düzeltilmiş ve artık ID3v2 için de destek sağlanıyor.

Rastervect

Resimleri vektörlere dönüştüren ve geçen aylarda tanıttığımız bu programın yeni sürümünde tanımlama algoritmaları yeniden düzenlenmiş. Program artık, keskin çizgilerin, yayların ve dairelerin kesişme noktalarındaki hataları düzeltebiliyor. Programdaki birkaç ufak hatanın düzeltilmesinin yanı sıra, bir diğer artı da genel 'Recognition options'ın da eklenmiş olması...

Easy CD-DA Extractor v4.3.0 beta 2

Dijital CD ya da DVD ses dosyalarını açıp WAV, MP3, PCM ya da RAW dosyalarına çeviren bu programın yeni beta sürümünde tamamen baştan yaratılmış bir kolay ses dosyası dönüştürücü bulunuyor. Ayrıca en son ve hızlı LAME MP3 encoder'ını da içeren program TwinVQ ve gelişmiş ID3V2 için destek de sağlıyor.

CHIP CD

Shareware sayfalarında tanıtılan bütün programları Aralık 'CHIP CD'sinde SHAREWARE'ler bölümünün altında bulabilirsiniz.

Sambar Server

Başarılı Bir Web ve FTP Sunucusu

Web ve FTP sunucuyu bir arada bulunduran bir çok yazılım vardır. Ama Sambar bu ikiliyi çok yüksek oranda programlanabilir bir API ile birlikte sunuyor. Sambar'ın programlama dili ve genişleyebilirme özelliği dinamik HTML sayfaları oluşturabilmeyi oldukça kolay hale getiriyor. Sunduğu dahili arama motorunun yanı sıra Sambar, HTTP'yi aktif tutabilme, SSL, CGI 1.1 desteği, entegre site analizleri, güvenli HTTP ve FTP proxy desteği, sunucu tarafı DLL plug-in'leri, kullanıcı adı/sifre ve IP adres güvenliği gibi özellikler sunabiliyor. Ek olarak program SMTP, POP3 ve IMAP4 servisleri için bir proxy gibi de davranabiliyor. En son sürümüne daha hızlı bir tam metin indeksleme, unbuffered CGI ve FTP proxy desteği de eklenmiş.

Funmaths Game Station

Matematiği Eğlenerek Öğrenin

Ortaokul öğrencileri için hazırlanmış matematik oyunlarının bir koleksiyonu olan Funmaths Game Station, öğrencilerin eğle-

nirken matematik yeteneklerini geliştirmelerini hedefliyor. Cebir, geometri, trigonometri, grafikler, ölçüler gibi dokuz farklı oyundan oluşan programda maceracı "Rocky Robot" adında bir karakteri yöneterek timsahlarla dolu bataklıklardan uzak geze-

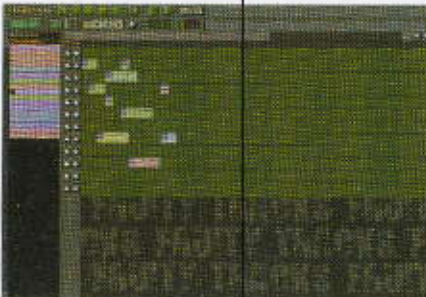
genlere doğru süren serüvenlere atılıp düşmanlarını patlayan hindistan cevizleri ile safsığı bırakıp daha fazla altın bulmaya çalışıyorsunuz. Macera sırasında çözmeniz gereken bilmeceler ve toplanmanız gereken ipuçları ise size matematiğin kullanımını öğretecektir.

Daha önceden Rocky's Maths Games olarak bilinen programın bu en son sürümünde her oyun için eğitici derslere de yer verilmiş. Ayrıca geliştirilmiş ses kalitesi ve yeni müzik ve menü tasarımı ile diğer yeni özellikler, programı daha da çekici bir hale getirmiş. Programın deneme sürümünde ise oyun süresi kısıtlı.

FruityTracks

Şarkılar Oluşturmak Artık Çok Kolay

Grafik bir arabirim kullanarak sadece sürükleyip bırak tekniği ile

ses örneklerini arka arkaya dizip şarkılar oluşturabileceğiniz bu program ses örnekleri olarak WAV ya da MP3 dosyaları kullanabiliyor.

Sınırsız sayıda kanal desteği olan programda MIDI ve DirectSound kullanılarak standart CD kalitesinde 16-bit, 44-kHz stereo ses çıkışı alınması mümkün

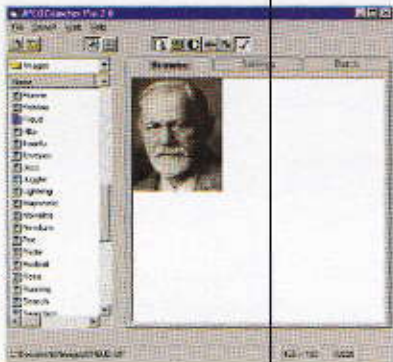
oluyor.

WAV ve MP3 formatlarında şarkılar oluşturabilen FruityTracks dahili örnek ses browser'ı ile panning, ses ve pitch kontrolleri de kolayca yapılabilir.

Skin desteği de olan programın taşınabilir araç çubukları da kullanımı kolaylaştırıyor. Deneme sürümünde bir kerede en fazla 10 örnek ses kullanabiliyorsunuz ve ses render özelliği de kapatılmış.

JPEGCruncher Pro Daha Az Yer Kaplayan Resimler

Hazırladığınız web sayfalarının daha hızlı açılmasını ve web alanınızda çok daha fazla resim saklayabilmek istiyorsanız fotoğrafınızı yüzde 90 değerlerde küçültülebilen bu program işinizi göre-

cektir. BMP, GIF, PIC ve TIF resimlerinizi JPG formatına çevirerek optimize eden JPEGCruncher, bunun yanı sıra JPG resimlerinizi de kırabiliyor, tekrar boyutlandırabiliyor ve tüm resimleri birbirine eşitleyebiliyor.

Aynı zamanda kendi içinde bir resim tarayıcı da bulunan program ile tüm resimlerinizi özellikleri ile birlikte bir arada görmek de mümkün oluyor ve dolayısıyla tüm resimler üzerinde batch işlemler de kolaylıkla yapılabilir. Programın deneme sürümü 15 kez çalıştırılabilir ya da 15 gün ile sınırlandırılmış ve kayıt fonksiyonu da kapatılmış.

Web2Exe

Kendi Kendine Çalışabilen Web Sayfaları

CD arabirimleri gibi off-line arabirimler hazırlamak için HTML dilini tercih eden tasarımcıların özellikle ilgisini çekecek olan bu program tüm arabirimi ve aynı zamanda web sitelerini de kendi başına çalışabilecek şekilde EXE dosyalara çevirebiliyor.

Aynı zamanda bu dosyalara dahili install ve uninstall paketleri de eklemenize olanak tanıyan Web2Exe programında derlenmiş site orijinalinden hiç farkı olmadığı gibi dış bağlantıları da otomatik olarak destekleyebi-

liyor. Derlenmiş browser'ın sık kullanılanlar, arama, bulma, izleme, kaynak kodu ve daha birçok

özelliklerinin görünüp görünmeyeceğini de ayarlayabiliyorsunuz. Elektronik el kitapları, e-kitaplar,

sunumlar ya da HTML kullanarak hazırlayabildiğiniz her türlü çalışmada kullanabileceğiniz programın kullanımı da oldukça basit. "Quick Start" tutorial'ının kullanımı ile tüm işlemler 5 dakikadan kısa bir sürede tamamlanabiliyor. Ayrıca tutorial'larda çok geniş bir yelpazede kurulumla ilgili geniş bilgiler de yer alıyor. Ancak deneme sürümü ile hazırlanan siteler sadece 10 gün kullanılabilir. Ayrıca bu deneme sürümünde bağlantı tuşları, kurulum hazırlama paketi, kişisel simgeler desteği kaldırılmış.

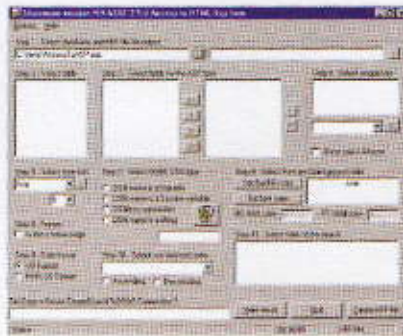
ATAF

Zahmetsiz İnternet Veritabanları

Program basit anlamda Microsoft Access tablolarını HTML formuna otomatik olarak çevirebiliyor ve tüm gerekli ASP kod ile gezinme tuşlarını da oluşturuyor. ASP koduyla birlikte 4 değişik tipte HTML sayfası oluşturabilen ATAF ana menü sayfasının yanı sıra formları izleyip, düzenleyebileceğiniz ya da yeni kayıtlar ekleyip çıkarabileceğiniz formlar ile arama formları oluşturabiliyor.

Programı kullanmak için hiçbir şekilde ASP bilmeniz ve kod yazmanız gerek kalmıyor. Sadece veri tabanınızı ATAF ile açıp

dönüştürüyorsunuz ve otomatik olarak web'de yayınlatabiliyorsunuz. Programın deneme sürümünde yer alan tek kısıtlama kullanıcı seçeneklerinin kaydedilememesi. Bunun haricinde tüm fonksiyonları ile kullanılabilir.

ASFRecorder

Canlı Web Yayını Kaydedin

Microsoft'un ASF formatı yüksek görüntü ve ses kalitesini düşük dosya boyutu ile sunabilmesi açısından şu sıralar oldukça popüler bir format. Yine aynı nedenden dolayı internet üzerinde de canlı videolar için bu format yoğun bir şekilde kullanılıyor. Adı değişik ASX olarak adlandırılan bu dosyaların normalde kaydedilmesi mümkün olmuyor

ve sadece seyredilebiliyor. Ancak eğer bağlantınız hızlı değilse filmleri kaliteli olarak izlemeniz de mümkün olmayacaktır. Ayrıca eğer çok hoşunuza giden bu türde bir filmi sabitdiskinize de indirmek istiyorsanız bu programı sisteminize mutlaka kurmanız gerekiyor. Canlı görüntüleri internet'ten sanki seyrediyormuş gibi indirip bilgisayarınıza kaydedebilen bu program HTTP streaming destekleyen her yerden yayın alabiliyor. Dosyaların son hali Windows'un standart Media Player'ı ile izlenebiliyor.

Best Price

Ucuza Varken Pahalısını Almayın

İnternet üzerinde alışveriş gerçekten eğlenceli ve normal alışverişe göre çok daha zahmetsiz. Aynı zamanda bu yolla istediklerinizi daha da ucuza alma imkanınız her zaman için var. Ancak neyin nerede daha ucuza olduğunu araştırmak ve bulmak ise kimi zaman oldukça zahmet verici olabilir. İşte bunu engellemek için yazılmış olan bu arama aracı hızlı ve basit bir biçimde net üzerinde ürün fiyatla-

rını karşılaştırarak kullanıcıya sunabiliyor.

Aynı anda 14 farklı arama motorunu kullanarak arama yapabilen BestPrice, en popüler alışveriş sitelerinde aramalar yapabil-

menize ve en uygun fiyata sahip ürünleri tespit edebilmenize olanak tanıyor. Sonuçlar HTML ya da Excel formatında raporlanabiliyor.

Birden fazla kelime de aratabildiğiniz programda Boolean işlemleri de kullanılabiliyor. Proxy server da destekleyen programın arabirimini değişik skinler kullanarak değiştirmek de mümkün oluyor. Programın en son sürümünde çok daha fazla alışveriş sitesi destekleyen ve daha hızlı bir arama motoru bulunuyor. Programın reklam göstermesinden başka bir kısıtlaması yok.

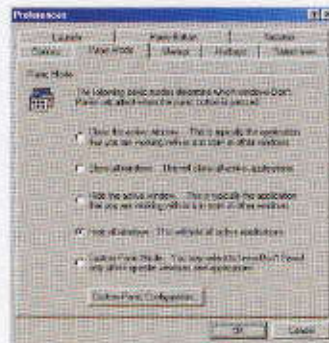

Don't Panic!

Gezin Ama Arkanızda İz Bırakmayın

Eğer çalışmalarınızın yanı sıra internete bağlanmak için de kullandığınız bilgisayara başka kullanıcılar da erişebiliyorsa ve gizliliğe de önem veriyorsanız bu programı kullanmanızı öneririz. Program, masaüstünüzde açık olan herhangi bir klasörü sadece tek bir tuş ve fare tıklaması ya da fare hareketi ile anında saklayıp, kapatabildiği gibi hızlıca Internet Explorer'daki ziyaret listesini ve en son kullanılan belgeler klasörü ile çöpu de temizleyebiliyor. Don't Panic! tüm bu fonksiyonla-

rın gerçekleştirilebilmesi için klavye tuşları tanımlamanıza da

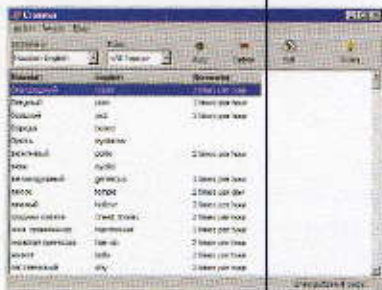
Crammer

Sözlük Kütüphanesi İster misiniz ?

Crammer isimdeki bu yazılım size bu imkanı sunacaktır. Aynı zamanda yabancı kelimeleri, terimleri ve formülleri de öğrenmenize yardımcı olabilecek olan

program ile bir çok sözlük yapıp onları düzenleyerek içlerine sınırsız sayıda kelime ekleyebilirsiniz. Özel sınav modu sayesinde, öğrendiğiniz kelimeler üzerine kendinizi test etmeniz de mümkün olabiliyor.

System Tray'de bir simge durumunda çalışan program zaman zaman sizin ayarladığınız zaman aralıklarına göre ekrana getirebildiği pop up kelimeler ile öğrenmenizi de kolaylaştırabiliyor. Deneme sürümünde her sözlük sadece 60 kelime ile sınırlandırılmış.

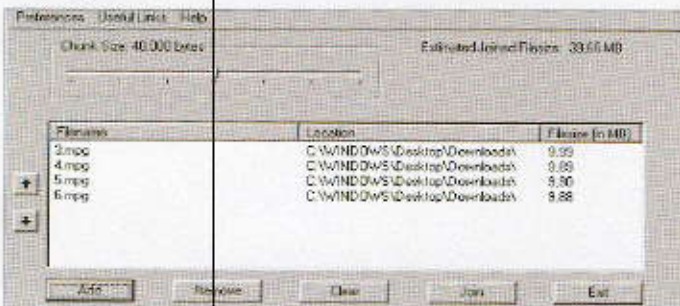
MPEGJOIN

MPG Dosyalarını Problemsiz Birleştirin

Internet'ten indirdiğiniz ya da bir program ile yakaladığınız farklı MPG görüntüleri birleştirmek istiyorsanız bu MPEG I birleştirici program kullanım kolaylığı ile işinize oldukça fazla yarayacaktır. MPG dosyalar üzerinde çalışabilen oldukça karışık düzenleme yazılımlarının aksine Mpegjoin'de sadece menüden dosyaları seçip, birleştirme sırasını be-

lirledikten sonra gerisi otomatik olarak yapılacaktır.

Ancak programı kullanırken dikkat etmeniz gereken bir nokta bulunuyor. O da birleştirilecek olan tüm dosyaların aynı boyuta ve kodlamaya sahip olması. Aksi takdirde dosya birleştirilse de çalma sırasında takılmalar olacaktır ve manuel müdahale gerekecektir.

imkan tanıyor. Ayrıca internet üzerinde sörf yaparken istenmeyen pop-up pencereleri de engelleyebiliyor ve istediğiniz bir belgeyi, uygulamayı ya da web adresini panik modunda otomatik olarak açabiliyor. Network güvenlik sistemine de sahip olan program bu sayede diğer Don't Panic! kullanıcılarını da gelen yönetici ve müdürler karşı uyandırabiliyor. Normalde System Tray'de bir simge olarak çalışan programın deneme sürümünde Network özelliği kapatılmış.

Internet Explorer v5.5 (SP1)

Servis Paketi İle Daha Rahat Sörf İmkanı

Henüz 5.5 sürümünün piyasaya sürülmesinin üzerinden çok geçmeden Microsoft popüler browser'ı için çok geniş bir yelpazede birçok yenilikler içeren ilk servis paketini de piyasaya çıkardı. Böylelikle artık browser içinde yer alacak olan yeni radyo araç çubuğu ile kullanıcılara netten canlı müzik dinleyebilecekleri gibi dünya üzerinden en güncel haberlere de ulaşabilecekler.

Bunun yanı sıra yeni "Autocomplete" özelliği ile Web formlarının doldurulması da artık daha kolay tamamlanabiliyor. Geliştirilmiş özellikler içinde yer alan arama özellikleri ile "Geçmiş" dosyası içinde de arama yapılabilirken geliştirilen diğer özellikler arasında offline browsing ve Outlook Express de yer alıyor.

Baskı ön izleme komutu, kişiselleştirilebilir araç çubuğu, çoklu kullanıcı desteği, geliştirilmiş sık kullanılanlar gibi diğer ilgi çekici özelliklerin yanı sıra artık program içinden dışsal bir e-mail istemci, HTML editör, takvim programı ve newsgroup okuyucu da tanımlanabiliyor. 128-bit encryption destekleyen bu ilk servis paketinde cookie yönetimi, geliştirilmiş güvenlik ve frame, DHTML ve CSS için de daha iyi destek sağlanıyor.

Güncelleyin

MusicMatch Jukebox v6.0 beta 2.48

Bu yeni beta sürüm, kullanıcıya daha gelişmiş ve kullanımı kolay bir arayüz sunuyor. Programı kullanırken artık "File", "Radio", "CD", "My Library", "Radio Stations", "Music Guide" ve "Now Playing" gibi önemli anahtar bölümlere yeni kart tasarımıyla ulaşmak daha da kolay oluyor. Beta sürümünde yeni yüzün yanı sıra gelişmiş bir çalma listesi ve kontrolü ile gelişmiş baskı kütüphanesi gibi birçok yenilik bulunuyor.

Eudora 5.0.1b3

Bu popüler mail programının beta sürümünde çoklu adres defteri düzenleme özellikleri destekleniyor ve mesajlar rahatlıkla filtrelenebilir, yönlendirilebiliyor. ESP 1.0 da destekleyen ve önceki beta'lara göre birçok hatası düzeltilen programı mutlaka güncelleyin.

DirectX 8.0

Windows işletim sisteminin multimedya üzerine en iyi buluşlarından biri olan DirectX'in bu en son sürümü kullanıcıya daha fazla kare sayısı ve multiplayer oyun desteği sağlayabiliyor. Aynı zamanda çok zengin içerikli multimedya öğelerinde bile artık çok iyi bir ses kalitesi elde edilebiliyor. Eğer daha eski sürüm bir DirectX sisteminde kurulu ise de 8.0 sürümünü üzerine kurmak problem yaratmayacaktır. Ancak DirectX 8.0'ın bir kere kurulduktan sonra bir daha unistall edilemediğini unutmayın.

Winzip Internet Support

Winzip ile birlikte çalışarak tek bir tıklama ile web üzerinden ZIP dosyalarının indirilip daha sonra açılmasını sağlayan programın bu beta sürümünde ek olarak indirilen tüm dosyalar da geçici klasörden sizin tercih ettiğiniz bir klasöre de yedeklenebiliyor. Böylelikle kaydedilmeden açılan ZIP dosyalarını da sonradan tekrar kullanabiliyorsunuz. Eğer net üzerinde yer alan ZIP içinden tek bir dosyaya ihtiyacınız varsa ve tüm ZIP'i istemiyorsanız mutlaka yükleyip kullanmanız gereken bu program hem Netscape hem de Internet Explorer altında çalışabiliyor.

İçindekiler

- 184 A. Capture 3.0 Personal Edition
Kağıttan güçlü PDF dosyalarına
- 185 NetOp School
Kara tahta yerine NetOp
- 185 LapLink 2000
PC'nize uzaktan kumanda
- 186 Info Accelerator Pro 8
Kullanıcı dostu ve kullanımı kolay
- 188 DataPromter 1.7
Rutin yazılara son
- 188 Disappearing Ink
Suresi geçen E-ma'lar
- 190 Info Accelerator Pro 8
Suresi geçen E-ma'lar

NASIL TEST ETTİK?

Yazılım

CHIP editörleri yeni yazılımları hemen test edip yorumlarını not formunda da belirtiyorlar:

çok iyi

CHIP yazılımların kalitesini şu üç alanda değerlendiriyor:

İşlevsellik: Bu kriter şu ana soruya cevap arıyor: Program, yerine getirilmek üzere geliştirildiği işleri ne kadar iyi bir şekilde yerine getiriyor? Burada özellikle fonksiyon kapsamı ve hatasız bir koda önem veriliyor.

Ergonomi: CHIP, dokümantasyonun kalitesini ve kolay kullanımı bu başlık altında inceliyor. Programla birlikte gelen kitapçık ne kadar kapsamlı ve anlaşılır, online yardım yeterince iyi mi, sihirbazlar ve diğer yardımcı araçlar var mı?

Kaynaklar: Bu başlık altında da iki alan değerlendiriliyor: Programın fiyat/performance oranı nasıl ve sistem gereksinimleri (bellek ihtiyacı, işlemci gücü gibi) ne kadar yüksek?

Acrobat Capture 3.0 Personal Edition

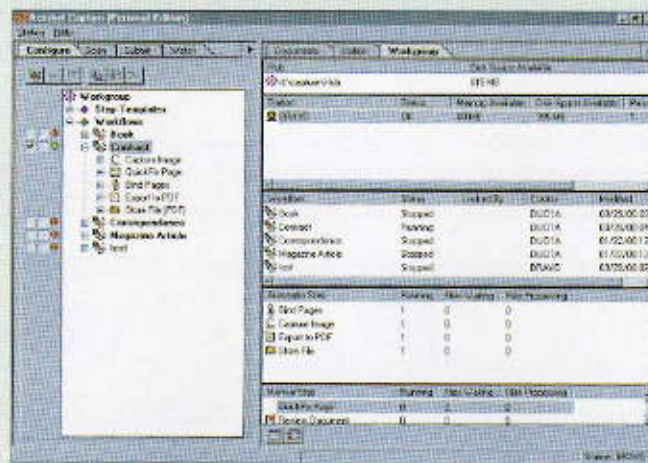
Kağıttan Güçlü PDF Dosyalarına

Tozlu arşivlerde arama yapmaktan sizi kurtaracak olan program, eski belgelerinizi çok daha düzenli, kompakt ve güçlü özelliklere sahip dosyalar ile değiştiriyor.

Piyasada satılan donanım ve yazılımların kullanma klavuzundan, ÖSS başvuru formu yardımcı kitapçığının elektronik biçimine kadar hemen her alanda, bilgi depolama ve taşıma için kullanılan Adobe'un taşınabilir belge biçimi (PDF)

bakışı bir izleme sağlayabiliyor. Buradan belgeleri tarayabiliyor, yeni işlemler başlatabiliyor ve var olanların da işlem durumunu takip edebiliyorsunuz. Bir başka zaman kazandırıcı özellik ise her zaman yaptığınız işler için kişisel iş akışı taslakları ha-

Capture'ın bu konuda biraz yavaş kaldığını düşünebilirsiniz. Ancak Acrobat Capture tarafından oluşturulan PDF sonuç orijinal dosya ile diğer tüm programlardan daha fazla benzeşiyor. Program içinde diğer ilgi çekici araçlardan biri olan QuickFix aracı ise tüm yanlış tanımlanmış olabilecek şüpheli kelimeleri bir özet tabloda toplayarak temizleme işini hızlandırabiliyor. İşlenmiş belgeler bir çok PDF biçiminde kaydedilebileceği gibi HTML ya da sadece düz ASCII formatında da kaydedilebiliyor.

Acrobat Capture'ın workbench arabirimi tüm dönüştürme işlemi boyunca her işlemi adım adım izlemenize olanak tanıyor.

Programın dongle'ı 20000 sayfa ile sınırlı

Paralel bağlantı üzerinden takılan bir güvenlik dongle'ı ile çalışan programda 20,000 sayfada bir dongle'ın değiştirilmesi gerekiyor. Programın kişisel sürüm olmasından kaynaklanan bu kısıtlamadan kurtulmak istiyorsanız Adobe'un üst seviye Cluster sürümünü alabilirsiniz. Bu durumda sınırsız dönüştürmenin yanı sıra çoklu işlemci desteği gibi birçok özelliğe de kavuşuyorsunuz.

Adobe Acrobat Capture 3.0 kişisel sürüm, basılı dokümanları elektronik dosyalara çevirmek için birçok güçlü araç içeriyor. Eğer kağıt dağları altında boğuluyorsanız bu yazılım mutlaka ilginizi çekecektir.

Bilgi için: Adobe

Fiyatı:

20.000 sayfaya kadar 699\$

ek 20.000 sayfa için 377\$

Web: www.adobe.com

+ Orijinal sayfalara en yakın sonuç

+ Hızlı düzeltme özelliği

- Pahalı ve kısıtlı kullanım

standartlaşma yolunda hızla ilerliyor. Bu tür dosyaları yaratmak için kullanabileceğiniz Adobe Acrobat Capture 3.0'in kişisel sürümü ise basılı yayınlarınıza PDF'nin gücünü kolaylıkla getirebiliyor.

PDF oluşturmak için gerekli araçlar mevcut

Program normal sayfaları, kompakt, titizlikle düzenlenmiş ve içinde tamamen arama yapılabilir PDF belgelere dönüştürmek için gerekli olan tüm araçları sağlıyor. Ancak programın isminde geçen kişisel sürüm kelimesi sizi yanıltmasın. Acrobat Capture kesinlikle sadece arada sırada OCR ile ilgilenen ev kullanıcılarına göre değil. Çünkü çalışmak için NT istiyor, fiyatı yüksek ve aslında birincil olarak yüksek rakamlarda belge işlemek üzere tasarlanmış.

Programın yeni "workbench" arabirimi tüm çalışmanıza kuş

zurlayabilmeniz. Burada her bir iş akışı birbirinden tamamen farklı tarama, işleme ve sonuç özelliklerine sahip olabiliyor. Örneğin, tek sayfa formlar için ya da uzun raporlar için tamamen farklı taslaklar oluşturulabiliyor. Acrobat Capture'da geliştirilen diğer bir özellik ise OCR kapasitesi. Program ile taranacak sayfaların artık metin ve grafik olacak şekilde alanlara bölünebilmesi ile gereksiz bölümlerin işleme alınması da engellenebiliyor.

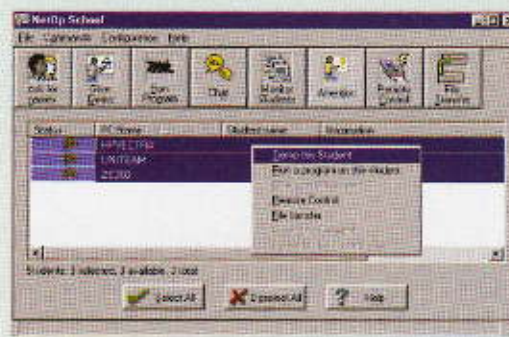
İncelememiz sırasında 128 MB'a sahip bir Pentium III 500 bilgisayarda, Acrobat Capture'ın grafik ve birden fazla metin sütunu içeren karışık 2 sayfa belgeyi çevirmesi 3 dakikaya yakın bir zaman aldı. Örnek olarak sadece OCR nitelikli bir program olan Omnipage'in aynı sayfaları 2 dakikadan daha az bir sürede rahatlıkla işleyebildiğini düşünürseniz Acrobat

NetOp School

Kara Tahta Devrini Kapatın Program

Yerel ağ üzerinde kurulu bir bilgisayar laboratuvarında öğrenci sayında sınır olmadan öğrenci ve öğretmen modülünden oluşan interaktif bir sınıf yazılımı olan NetOp School dersi öğrencilerle paylaşmanın en iyi yolunu sunuyor. Program "interaktif sınıf" adındaki teknik ile çok ekonomik bir yatırım yaparak mevcut kullanmakta olduğunuz yerel ağ üzerinde bilgisayarlara sahip sınıfları çok daha gelişmiş özelliklerle donanmış sınıflara dönüştürebilmenizi sağlıyor.

Örneğin öğretmenin bilgisayarındaki ekranda bulunan herşey eşzamanlı olarak tüm öğrencilerin ekranlarına da gönderilebiliyor. Böylelikle öğrenciler, öğretmenlerinin her yaptığı birebir olarak kendi önlerindeki monitörlerinden takip edebiliyorlar. Sonuçta en

konular ile ilgili görsel ya da teknik tüm özelliklerin tek bir pencere altından değiştirilmesi mümkün oluyor.

basitinden video projektörler, tepegözler ya da LCD ekranlar gibi çok maliyetli yatırımlardan kurtulmanız da sağlanmış oluyor. Bu yöntem ile arkada oturan öğrenciler için dersten kopma problemi de bulunmuyor. Herkese eşit ve aynı sırada eğitimin sağlanabileceği sistemde bağlantı mevcut yerel ağda kullanılan TCP/IP, IPX ve NetBIOS gibi protokollerle yapılıyor. Eğer bunlara sahipse-

niz sadece yazılım ile tüm sistem kurulabiliyor ve ek donanım desteğine gerek duyulmuyor.

Programı kullanan öğretmenler istedikleri kadar öğrenciyi gruplara ayırabiliyorlar ve her gruba da ayrı bir ders verilebiliyor. Örneğin A grubu Excel üzerinde çalışırken, B grubu da Word'le çalışabiliyor.

Bu özelliklerin yanı sıra tüm öğrencilerle kendi aralarında

yazılı sohbet yapma seçeneği sunan online konferans fonksiyonu da özellikle dikkat çekiyor. İstenildiği takdirde öğrencilerin mouse, ekran ve klavyelerinin kilitlenebilmesi ile ders esnasında, ders dışı faaliyetlerle ilgilenmeleri de otomatikman engellenmiş oluyor. Öğretmen ve öğrenciler arası dosya transferine de izin veren NetOp School öğrenci bilgisayarlarına, öğretmen tarafından program yükleme özelliği de sunuyor. Kullanımı oldukça basit olması ve dedicated server'a da ihtiyaç duymaması ile okullar için oldukça ilgi çekici bir program.

Bilgi için: prP Multimedia
Fiyatı: Firmayı arayınız
Tel: (0212) 275 5652

Ek yatırıma gerek kalmadan kurulabilen sistem

LapLink 2000

PC'nize Uzaktan Kumanda

Uzun süredir en iyi uzaktan kontrol ve dosya transfer sistemleri arasında yer alan LapLink'in en son sürümü olan 2000, geliştirilmiş güvenlik ve kolay internet bağlantısı gibi birçok yenilikle geliyor. İnternet üzerinde PC bağlantıları gerçekten uzun mesafe bağlantı ücretlerini düşürür. Aynı-

ca eğer iki tarafın da bağlantısı iyiyse bu durumda performans da bir artış olacaktır. İşte LapLink, bu işlemleri kolaylaştırmak için yazılmış bir yazılım.

Kullandığınız bilgisayara bir isim tanımlayıp bunu LapLink'in Internet Locator Service sunucusunda yayınladığınız zaman bir başka LapLink kullanıcısı "Connect over Internet" seçeneği ile bu ismi kullanarak bilgisayarınıza bağlanabilir. Güvenlik nedeni ile LapLink'in ILS sunucusu sizinle ilgili bilgileri göstermeyecektir. Bu nedenden sadece sizin bilgisayarınızın adını bilen kullanıcılar bağlanabileceklerdir. Bağlantı sırasında istediğiniz zaman tek bir komut ile bağlantıyı da koparabilirsiniz.

İnternet bağlantısında ek

olarak, LapLink aynı zamanda daha birçok sistem ve bağlantı seçeneği de sunabiliyor. Windows 3.1, 95/98, NT 4 ve 2000 destekleyen program seri ve paralel bağlantıların dışında bilgisayarları bağlamak için özel yüksek hızlı USB, infrared ya da kablosuz bağlantılar, TCP/IP, IPX ya da çevirmeli ağı da kullanabiliyor. Modemden modeme bağlantılarda LapLink'in yeni LinktoNet seçeneği bir LapLink bilgisayarını kişisel bir uzaktan erişilebilir sunucuya dönüştürebiliyor. Böylelikle dışarıdan gelen bağlantılar bağlı olan iç ağa ve internet kaynaklarına da ulaşabiliyor. Yazıcı yönlendirme seçeneği ise uygulamaların dışardan bile yerel yazıcılara erişimini mümkün kılıyor.

Güvenlik özelliklerini artıran LapLink CryptoAPI

encryption desteği ile callback modem seçeneği, şifre koruması, güvenli kullanıcı hesapları ve klasör seviyesi veri güvenliği de sunuyor. Ancak tabi ki dikkatli olunmazsa LapLink, güvenlik seviyelerini universal olarak ayarlamış kullanıcılar üzerinde pek bir koruma sağlayamıyor. LapLink'in sürükle bırak özelliğini de destekleyen dosya transfer seçeneği ise dosya transferlerini sıraya koyabiliyor ve dosyaların sadece değişmiş bölümlerini de transfer edebiliyor.

Bilgi için: LapLink.com
Fiyatı: 170 \$
Web: http://laplink.com/

Geliştirilmiş güvenlik özellikleri
Geniş yelpazede bağlantı türleri desteği

LapLink 2000, uzaktaki PC'nizdeki veriye klasör seviyesinde erişip kontrol etmenizi sağlıyor.

Info Accelerator Pro 8

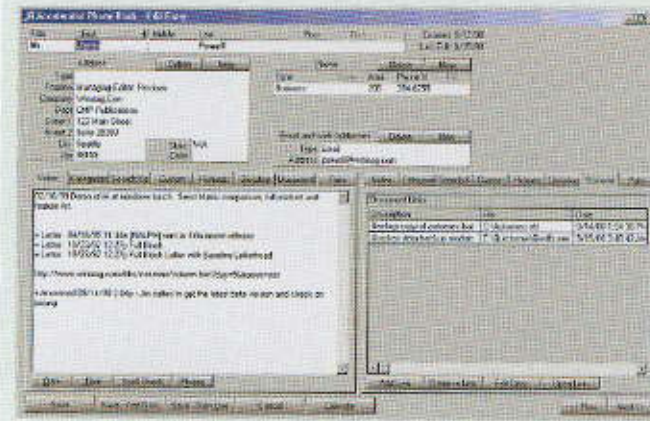
Kullanıcı Dostu ve Kullanımı Kolay

Kullanımı kolay bir Personel Information Manager olan program adres defteri yönetimini güçlendirerek ilgili kişilerin bilgilerine rahat ulaşmanızı sağlayabiliyor.

Genelde PIM'ler her ne kadar çok yararlı olsalar ve hayatımızı düzenleseler de pek sevilerek kullanılan programlar değildir. Ancak Info Accelerator'ın 8. profesyonel sürümünü kullandıkça giderek bu tip programlardan daha çok hoşlanmaya başlıyorsunuz. Daha önceki sürümleri de zaman kazandıran buluşları ile dikkat çeken programın şimdiki yeni güncellemesi ise birçok ek özelliğin yanı sıra geliştirilmiş kullanılabilirlik ve Outlook'un adres defteri ile çift yönlü senkronizasyon sağlayabiliyor.

Outlook ile tam veri alış verışı mümkün değil

Eğer Outlook'tan sıkıldıysanız, Info Accelerator 8 size büyük bir alternatif sunuyor. Adres defterleri bilgilerinizi de Outlook'tan alabilen programı daha sonradan günlük işlerinizde kullanabiliyorsunuz. Gerçi program tüm bilgileri tam anlamı ile transfer edemiyor. Sadece isim, adres, telefon numaraları, e-mail adresleri ve benzeri basit bilgileri aktarabilen program takvim ve kişisel alanlarınızı maalesef alamıyor. Yine de çok başarılı istemci yönetimi, kelime işlemci içinden çalış-

Ana bağlantı ekranı isim ve adres bilgilerini üst bölüme yerleştirirken notları, kişisel bilgileri ve dosya bağlantılarını alt bölüme kartlar ile sunuyor.

şabilen daha basit mail merge ve daha iyi arama kapasitesi ve daha kullanıcı dostu arabirimi ile Outlook'un olabileceğinden çok daha avantajlı ve etkili bir yazılım.

Çok fazla etkileyici özelliğe sahip olan Info Accelerator 8'de en önemli yeniliklerin başında güçlendirilmiş adres defteri geliyor. Her kişi başına adres, e-mail adresi ve URL'nin yanında 10 adete kadar da telefon numarası girilebiliyor. Standart isim ve adres bilgileri ekranın en üstünde görüntülenirken alt bölüm ise kartlar ile ulaşılabilen 2 ana bölüme ayrılmış. Bu kartlar, imla kontrolü de yapabilen

serbest not, 100 alana kadar tanımlayabileceğiniz kişisel bilgiler, resim, ses ve diğer her türlü dosyalara bağlantıları birbirinden ayırıyor. 8. sürüm ile programa eklenmiş bu kartlar içinde yer alan 4 adet kişiye göre özelleştirilebilir alanlar ise size Palm Pilot'unuz ile bağlantı kurma imkanı tanıyor. Bu özellik bir önceki sürümde de olmasına rağmen biraz daha geliştirilmiş.

Daha kolay yönetilebilen telefon defteri

Program içinde yer alan diğer bir yeni özelliği kullanarak bir e-mail içindeki isim ve adresi seçtiğinizde Info Accelerator bu girişi açıp telefon defterinize ekleyebiliyor. Bu kolaylığın yanı sıra bir e-mail göndermek ya da posta etiketleri oluşturmak da bir o kadar basit gerçekleşiyor. Program, isim ve adresin yanında hemen her alandan bilgiyi uygulamalara sorunsuz aktarabiliyor. Word ya da benzeri herhangi bir uygulama içinde bir kelimeyi ya da ismi seçtikten sonra programın araç çubuğundan bunu tüm telefon defteri içinde aramasını da sağlayabiliyorsunuz. Bu da çoğu kez kullanıcıya zaman kazandırabiliyor.

Outlook'dan transfer edemese de kendi içindeki takvim ile tüm randevularınızı eksiksiz düzenleyen program bunları günlük, haftalık, aylık ya da yıllık olarak izleyebilmenize de olanak tanıyor. Belirli zamanlara alarmlar tanımlayabileceğiniz gibi bitmeyen işleri de bir sonraki güne kaydırabiliyorsunuz. Standart tatillerin otomatik olarak tanımlanabileceği programda takvim'in son halini HTML olarak görmek de mümkün oluyor. Çok başarılı bir baskı sihirbazına da sahip olan takvim özelliğinde bu şekilde çok şık gözükten çıkışlar da sunabiliyor. Takvimde her güne de ayrı açıklama yapabileceğiniz gibi değişik renkler de tanımlayabiliyorsunuz.

Tüm özelliklerin yanında takvim ve telefon defteri arasına sürükleyip bırak özelliğinin eklenmesi özellikle daha önceki sürümleri kullananları memnun edecektir. Programın yeni yedekleme seçeneği ise yine telefon defteri ve takvimdeki tüm verilerin hızlıca yedeklenmesine yardımcı oluyor. Daha önceki sürümde sadece Pradox veritabanları okunabilirken artık tamamen 32-bit Access veritabanlarını da kullanabilen Info Accelerator, Windows 2000, Word 2000, WordPerfect 2000, Quicken ve QuickBooks 2000, WinFax 10 ve bu programların eski sürümleri ile e-mail programları ve browser'lara da tam destek verebiliyor.

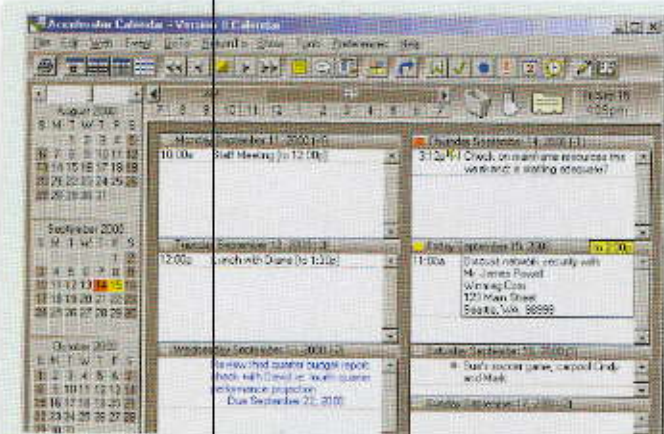

Bilgi için: Baseline Data Systems

Fiyatı: 190 \$

Web: www.baselineconnect.com

- ➕ Kullanımı en kolay PIM
- ➕ Geliştirilmiş Palm Pilot bağlantısı
- ➖ İlişkilendirilmemiş dosya bağlantıları açılmıyor.
- ➖ Outlook ile tam bilgi alışverişi yok

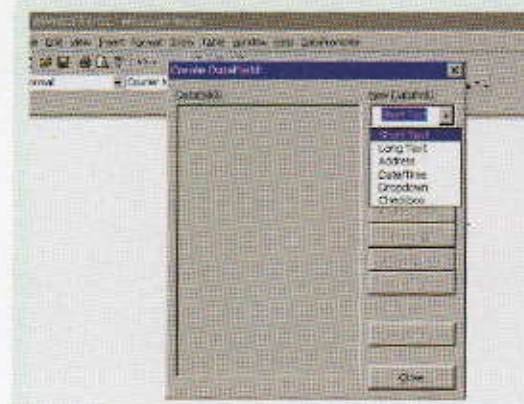
Info Accelerator'un takvimi artık telefon defterinden sürükleyip bırak ile taşıma özelliğini de destekliyor.

DataPrompter 1.7

Rutin Yazılara Son

Microsoft'un Office paketinde yer alan kelime işlemcisi Word için hazırlanmış bir eklenti olan bu program isminden de anlaşılacağı gibi kullanıcıdan aldığı bilgiler doğrultusunda taslakları kullanarak otomatik olarak belirli konularda hazır metinler oluşturabiliyor. Böylelikle çok sık kullanılan belgelerin oluşturulması da oldukça hızlanmış ve kolaylaşmış oluyor.

DataPrompter'in kurulumu otomatik olarak gerçekleştiği ve kullanıcıdan yardım alınmadığı için bazen problem çıkabiliyor. Programın doğru çalışabilmesi için gerekli olan .DOT adlı dosya kurulumda Word'in başlangıç klasörüne yerleştirilmesi gerektiği halde bu gerçekleşmeyebiliyor. Bu durumda dosyayı manuel olarak arayıp gerekli yere el ile kopyalayıp sorun çözülebiliyor. Bunun haricinde program mükemmel çalışıyor.

Bir belgenin içinde 6 farklı tipte veri alanı tanımlayıp eklenebiliyorsunuz.

lıyor.

DataPrompter genel bir fatura yaratmak için kullanıldığında faturanın birçok bölümü aynı kalırken gerekli olan fatura numarası, son ödeme tarihi, proje ve ödeme miktarı gibi bölümler doğru bir şekilde değişiyor. Buna ek olarak istenildiği takdirde Word'ün menü çubuğuna eklenen menü ile kısa metin, uzun metin, adres, gün/saat, dropdown menü ve check

box gibi 6 alan tipinden biri seçilerek taslağa yeni bir veri alanı da eklenmesi mümkün oluyor. Örnek olarak kısa metin alanını eklediğinizde DataPrompter, alan ismi, içerik ve sınırlamalar, karakter sayısı ve tipi gibi değişkenleri değiştirmenize de izin veriyor. Veri alanlarına isim verilebilmesi ile daha sonradan bu alanların belge içinde herhangi bir yere yerleştirilmesi de oldukça kolaylaş-

mış oluyor. Bu özellik, ismin ve tarihin birçok yerde tekrar tekrar kullanıldığı belgelerde işe yarayabiliyor.

Yeni alanların da dahil edilmesinin ardından belgeyi kaydedip yeniden açtığınızda DataPrompter, tekrar her alan için bilgileri almak üzere bir pop-up pencereyi karşınıza getiriyor. Tüm alanları doldurduktan sonra oluşturulan belgeyi ise aynı bir word belgesi gibi rahatlıkla kaydedip yazıcıdan da çıkış alınabiliyor. Programın en iyi özelliklerinden birisi de belirli alanlardaki değerlere göre değişik metinleri görüntüleyebilmesi. Böylelikle sadece belirli insanların görmesi gereken paragraflar yazıya otomatik olarak eklenebiliyor.

Bilgi için: Coan and Company

Fiyatı: 60 \$ (tek lisans)

Web: <http://www.wordsite.com/>

+ 6 farklı veri alanı eklenebiliyor

- Problemleri kurulum

Disappearing Ink

Süresi Geçen E-mail'ler

Eğer zamana bağlı promosyon yapıyorsanız ya da e-mail aracılığı ile günlük haberleri kullanıcılara ulaştırıyorsanız ve bunların da belirli bir süreden sonra okunmasını istemiyorsanız bu program oldukça ilginizi çekecektir. Disappearing, basit anlamda e-mail mesajlarınızın ne kadar süre ile okunabilir kalacağını belirleyebiliyor.

30 dakikadan 90 güne kadar bir aralık belirleyebileceğiniz program ile gönderilen mesajlar öncelikle şifrelenmiş ve okunamaz bir formda alıcıya ulaşıyor ve bu mesajları deşifre etmek için alıcının internet'e bağlı olması gerekiyor. Daha sonra mesaj programı Disappearing Ink sunucusundan anahtar çözücüyü ödünç alarak

kodu çözüyor. Mesajın son gününü gelince anahtar kod siliniyor ve böylece artık bu mesajların okunması da daha mümkün olmuyor. Disappearing Ink, içinde Yahoo mail gibi web tabanlı mesaj servisleri de dahil olmak üzere hemen her türlü e-mail programı ile çalışabiliyor.

Diğer e-mail kodlama programlarının aksine alıcının bu sistemde programı kurması gerekmiyor ve HTML görüntüleme kapasitesine sahip bir okuyucu bunun için yeterli oluyor. Eğer yoksa HTML tabanlı mesaj bir Browser'da açılıp da görüntülenebiliyor. Ancak bu kolaylığının yanı sıra programı kurarken bir noktaya dikkat etmek gerekiyor. Çünkü program bir Firewall'ın arkasından kurulamıyor. Kurulumu tamam-

lamak için Firewall'ın kapatılması gerekebiliyor. Kurulumun ardından ise Disappearing Ink, Outlook'un arabirimine bir "Send Disappearing E-mail" tuşu ile birlikte bir de son okuma tarihinin seçileceği dropdown menüyle ekliyor.

Programın ücretsiz sürümünde mesaja eklenen dosyaların kodlanması mümkün olmuyor ve mesajın süresi dolsa dahi bu eklere ulaşılabilir. Eğer programa kayıtlı kullanıcı olunması durumunda ekler de aynı güvenlikten yararlanabilir bir hale geliyor.

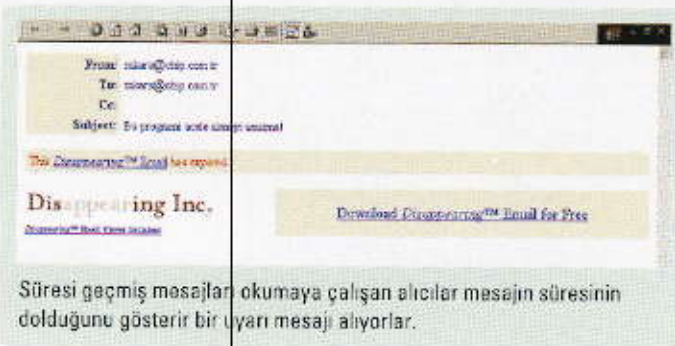
Bilgi için: Disappearing

Fiyatı: Ücretsiz

Web: www.disappearing.com/

+ Alıcının program kurması gerekmiyor

- Ekler şifrelenemiyor

Süresi geçmiş mesajların okumaya çalışan alıcılar mesajın süresinin dolduğunu gösterir bir uyarı mesajı alıyorlar.

Encarta Reference Suite 2001

Tek Bir DVD İle Gelen Kütüphane

Bir önceki yıla göre inanılmaz genişleyen Microsoft'un ansiklopedi yazılımı ile temel bilgileri edinmek oldukça kolaylaşıyor.

Hepimiz ilkokul ya da orta-okuldayken mutlaka verilen bir ödev sonucunda konuyu araştırmak için kütüphanelere yolumuz düşmüş ve orada genel bir ansiklopediden istediğimizi bulup yazmışızdır. Ancak artık günümüz gençliği bunun için evden çıkmaya gerek duymayacak. Çünkü Microsoft'un tam anlamı ile multimedya öğeler ile dolu Encarta Reference Suite 2001'i bunun en eğlenceli bir biçimde sunabiliyor ve ödevleri artık eğlenceli bir hale getiriyor.

İnternet üzerinden daha güncel konular

Eğer internet bağlantınız da mevcutsa ek olarak online Encarta içeriğinin yanı sıra Encarta editörleri tarafından seçilmiş diğer kaliteli web linklerine de ulaşabiliyor. Buradaki linkler her gün yenileniyor. Sol taraftaki konulara göre indekslenmiş listeden tesadüfi olarak linkleri gezinmek ise gerçekten oldukça eğlenceli. Tamamı, seçimsel olarak 7 CD ya da 1 DVD üzerinde gelen program en sonunda DVD sürücünüzün gücünü kullanabileceğiniz bir yazılım olma özelliğini de taşıyor.

Herhangi bir konunun içerik sayfası, makalenin özetinin yanı sıra ilgili multimedya öğelere ve diğer ilgili bağlantılara da yer veriyor.

13 yaş ve üzeri kullanıcılara yönelik olarak hazırlanmış olan yazılım paketi genel bir ansiklopedinin yanı sıra dünya atlası, black-history kaynak kitabı ve sözlük ile birlikte geliyor. Ayrıca yazılım online olarak da her zaman güncellenebiliyor. Ansiklopedinin içeriği ise 72 milyon kelime ile bir önceki yılın içeriğine göre %60 daha fazla. Bu dev içerik 227,400 makale, 2,900 Encarta editörleri tarafından seçilmiş ek içerikler, 25,300 fotoğraf ve illüstrasyon, 81,100 ses dosyası ve 1.8 milyon farklı yer isminden oluşuyor. Bu içeriğin yanı sıra web servisleri de kullanılarak özenle seçilmiş linklerden konuların daha derinlerine inilmesi de mümkün oluyor.

Afrikalı Amerika'lının da tüm tarihi bu pakette var

Paketin içinde yer alan Encarta Africana'nın üçüncü sürümü müzik dünyasından kölelik zamanlarına kadar Afrikalı Amerikalıların tüm tarihine ışık tutuyor. 21 farklı harita tipi sunan atlas ile ise tüm dünyayı istediğiniz harita sitilinde gör-

meniz mümkün oluyor.

Yeni kavramlar dizini ile system tray'e eklenecek olan QuickShelf ikonunun üzerine istediğiniz bir kelimeyi seçip sürüklediğinizde onunla ilgili tüm bilgilere de sözlük içinden ulaşmanız mümkün oluyor. "Speaking of the World English" sözlüğü artık içinde eklenen yeni sesler ile 75,000 kelimeyi telafuz da edebiliyor. Ek olarak çok geniş bir bilgisayar ve internet terimleri listesi de sözlüğe eklenmiş. Açıklamalar bir Oxford sözlüğü kadar başarılı olmasa da oldukça yeterli.

Program içinde yer alan ve kullanıma kolaylık katan "Encarta Researcher" özelliği ile web'de gezerken bulduklarınız dahil birçok farklı bölümden içeriği toplayarak onları organize edebiliyor ve seçtiğiniz klipler de dahil olacak şekilde PowerPoint, Word ya da HTML belgesi olarak kaydedilebiliyor. Eğer size ya da çocuklarınızın bir ödev üzerinde çalışıyorsa "Homework Center"ın kullanılması çalışmalara hız katabiliyor.

Arama özellikleri yeterince zekice değil

Bu kadar artının yanında yazılımın eksisi de yok değil. Örneğin arama özellikleri yeterince akıllı değil. 1500 yılından itibaren ünlü bir matematikçiyi bulmak istediğinizde, "History of Math" şeklinde bir anahtar kelime takımı karşınıza Hem tarih hem de matematik bölümleri içeren kursları listeleyebiliyor.

Bu noktada aramalarda biraz dikkatli olmak gerekebiliyor. Programın DVD sürümü tam anlamı ile kullanıcılara sunulmuş bir şans. Herşeyi tek bir disk üzerinde bulabileceğiniz için sürekli disk değiştirmeniz gerekmiyor. Ancak diğer bir yönden eğer yavaş bir DVD'niz varsa performans beklenenden daha az olabiliyor. Tabi ki Encarta Reference Suite 2001'in bileşenlerini ayrı ayrı satın almanız da mümkün oluyor.

Eğer teknik olarak detay ve derin araştırmalar için bir kaynak arıyorsanız bu yazılım size göre değil. Encarta, çok geniş bir yelpazede kullanıcıya hitap etmek için hazırlanmış oldukça genel bir arama aracı ve basit olaylar ve belirli konular üzerine temel bilgileri edinmek istiyorsanız başlangıç için iyi bir yazılım.

Edgar Allan Poe'nun ne zaman yaşadığını bilmek, Martin Luther King'den bir şeyler okumak ya da Jr.'ın ünlü "I Have A Dream" konuşmasını dinlemek istiyorsanız istediğinizi burada bulabilirsiniz. Kullanıcı dostu arabirimi okuması kolay metinleri ile Encarta aileniz için iyi bir seçim olabilir. ☑

 çok iyi

Bilgi için: Microsoft Corporation

Fiyatı: 75 \$

Web: <http://encarta.msn.com/>

➕ Sürekli güncellenen içerik

➕ Zengin ek programlar

Encarta'nın online sayfalarından normal ansiklopedi içeriğinin daha fazla detayına inilmesi de mümkün oluyor.

Dokümana Alan Kodları Ekleme

Word ile Zaman Tasarrufu

Doküman içerisindeki tüm sayfalara otomatik olarak güncel bilgilerin eklenmesini mi istiyorsunuz?

Word alan fonksiyonları size bu iş için yardımcı olacaktır.

04.09.00

■ Senelik maliye bildirge zamanı geldi çattı. Geçen sene hazırladığımız dokümanın bir örneğini saklamıştınız ancak bunun için kullandığımız şablonu bir türü bulamıyorsunuz. Acaba bu şablon bilgisayarın neresinde gizli?

Eğer çıktı üzerinde sayfanın altında dosya ismi ve bulunduğu klasör yazılı olsaydı rahatlıkla bulabilirdiniz. Ama zaten, her sayfanın altına tek tek dosya ismini ve bulunduğu klasörü kim yazar ki? Uzun dokümanlarda metin başlığı, hazırlayan kimse ve yazdırma tarihi gibi bilgilerin doğru sayfa numarası ile beraber her sayfa üzerinde görüntülenmesi gerekebilir.

Tüm bunlar Word'ün alan fonksiyonu yardımıyla yerine getirilebilir: Alanlar, doküman üzerinde istenilen konuma yerleştirilebilen bileşenlerdir. Alanın türüne göre Word, kullanıcı ismini, yaz-

dırma tarihini veya dosya konumunu otomatik olarak doküman içerisine ekleyebilir.

Bu yazıda alanları nerede ve nasıl kullanabileceğinize dair bazı örnekler göreceksiniz. Burada kullanılan kodları 2000 veya 97 altında kullanabilirsiniz.

Word'ün doğru sayfa numaralarını kullanması

Alanların kullanımı için en yaygın örneklerden biri otomatik sayfa numaralarıdır. Bunları örneklerde altbilgi olarak, yani asıl metnin altında görebilirsiniz. Altbilgi alanlarının en büyük avantajı, sadece bir kere oluşturulma zorunluluğudur: Word, doküman içerisindeki her sayfada bunları yeniler. Aşağıda, üzerinde o anki aktif sayfanın numarasının görüntüleneceği, sayfanın ortasında bulunan bir altbilgi alanı oluştura-

caksınız.

❶ Yeni bir doküman açın ve Görünüm/Sayfa Düzeni komutunu çalıştırın.

❷ Üstbilgi ve altbilgi alanlarının düzenlenebilmesi için Görünüm/Üstbilgi ve Altbilgi komutunu çalıştırın.

❸ Şimdi sayfanın altındaki ve üstündeki her iki alan ekrana gelecektir. Eğer klavye üzerindeki alt ok tuşuna basacak olursanız, metin imleci üstbilgi alanından altbilgi alanına geçecektir.

❹ Bir defa [Tab] tuşuna basın. İster üstbilgi ister altbilgi alanında olun, bu işlem sonucunda metin imleci alanın ortasına gelecektir. Bundan sonra yazacaklarınız, sayfanın ortasında görüntülenecektir.

❺ Ekle/Alan komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda üzerinde iki tane liste bulunan bir pencere ekrana gelecektir. Sol tarafta kullanılan tüm alan kategorileri ve sağ tarafta ise "Alan Adları" altında, kategorilere ait alanlar bulunur.

❻ Kategoriler listesindeki Numaralandırma ögesine tıklayın. Alan Adları listesinde "AutoNum"dan "Seq"e kadar seçenekler ekrana gelecektir. "Page" ögesini seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Bunun sonucunda Word, artalanın ortasına sayfa numarası olarak "1" yazacaktır. Doküman içerisinde bulunan sayfa sayısından bağımsız olarak, Word takip eden sayfalara otomatik olarak doğru numaraları ekleyecektir.

Bunu denemek için tekrar Görünüm/Üstbilgi ve Altbilgi komutunu çalıştırın. Metin imleci tekrar asıl metin alanına gelecektir. Bir sonraki sayfaya ulaşana kadar [Enter] tuşuna basılı tutun. Bunun sonucunda altbilgi alanında "1" değil de "2" ifadesini görebilirsiniz.

Açıklama: İstenen sonuç yerine sadece matematiksel bir formülü andıran "[PAGE * MERGEFORMAT]" ifadesini göreceksiniz, bu alan fonksiyonunun formülüdür. [Alt]+[F9] tuş kombinasyonunu kullanarak görünümü değiştirin ve tekrar sayfa numarasını görüntüleyin.

Aktif sayfa numarasının yanında

olarak girilmesini sağlayabilirsiniz.

❶ Tarihin girileceği alanı şablon üzerinde bir metin alanı ile sabitleyin. Ekle/Metin Kutusu komutunu çalıştırın. Tarihin görünmesi gereken yere tıklayın ve fareyi hareket ettirerek bir dörtgen çizin.

❷ Farenin sağ düğmesini kullanarak metin kutusunun kenarına tıklayın. Nesne menüsü üzerindeki Metin Kutusu Biçimlendir komutunu çalıştırın. Renkler ve Çizgiler kartındaki Dolgu ve Çizgi başlıkları altında bulunan Renk listelerinden Yok'u seçin.

❸ Düzen kartı üzerindeki Gelişmiş düğmesine tıklayın. "Nesneyi metinle birlikte taşı" seçeneğindeki işareti kaldırın ve bunun yerine "Tutturucuyu kilit" seçeneğini işaretleyin. Bu sayede metin kutusu şablon içerisindeki yerini koruyacaktır.

❹ İmlecı kutu içerisine yerleştirin ve Ekle/Alan komutunu çalıştırın. Kategori

tunu kullanarak üstbilgi alanını aktif hale getirin.

❷ Ekle/Alan komutunu çalıştırın. Kategori listesindeki Belge Bilgisi öğesini işaretleyin, alan adı olarak "FileName" seçin ve Seçenekler düğmesine tıklayın.

❸ Pencere üzerindeki Alana Özel Anahatlar kartını aktif hale getirin ve Anahatlar listesindeki "/p" öğesini seçin. Alana Ekle düğmesine tıklayın. Bu, dosyanın sadece isminin değil aynı zamanda konumunun da görüntüleneceği anlamına geliyor.

❹ Tamam düğmelerine tıklayarak her iki pencereyi de kapatın. Bunun sonucunda örneğin "C:\Belgelerim\Mektup.doc" şeklinde bir ifade doküman üstbilgi alanında ekrana gelecektir.

Büyük dokümanlarda daha rahat kontrol

Rapor, çok sayıda sayfadan oluşan bir belge veya doktora üzerinde çalışıyor olmanız fark etmez: Yazılı olarak elden vermek zorunda olduğunuz uzun metinlerde bazı standartların yerine getirilmesi gereklidir. Her sayfa üzerinde konu ve hazırlayan kişi hakkındaki bilgiler bunlar arasında sayılabilir. Eğer eksiksiz olarak çalışmak istiyorsanız, yazdırma tarihini de doküman içerisine ekleyebilirsiniz.

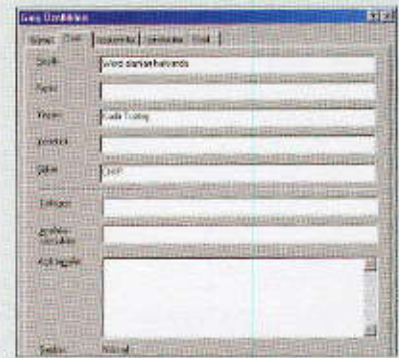
Eğer genellikle bir doküman üzerinde çalışıyorsanız ve bunun sonucunda dokümanın bir çok versiyonu oluştursa, ilk bakışta üzerinde çalıştığınız belgenin güncel olup olmadığını görmemiz gerekebilir.

❶ Görünüm/Üstbilgi ve Altbilgi komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda metin imlecı, dokümanın üzerinde, gri görünen yani aktif olmayan bir dörtgen içerisinde yavaş sönecektir.

❷ "Başlık" yazın. Ekle/Alan komutunu çalıştırın. Kategoriler listesindeki "Belge Bilgisi" komutunu çalıştırın. Alan Adları listesinden de "FileName" öğesini seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda dosya ismi üstbilgi alanında ekrana gelecektir.

Bilgi: Windows 95'den beri kullanılabilen uzun dosya isimleri, yani dosya uzantısı hariç 250 karakter, sayesinde dosya adı olarak üzerinde çalıştığınız dokümanın başlığını kullanabilirsiniz.

❸ Bir virgül ve ardından boşluk bıraktıktan sonra "Yazar:" ifadesini girin. Ek-

Özellikler altında doküman hakkındaki tüm bilgilere ulaşabilirsiniz.

le/alan komutunu çalıştırın. Kategoriler listesinden bu sefer Kullanıcı Bilgisi ve Alan Adları listesinden de "UserName" seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

❹ Üstbilgi alanına bir virgül ve ardından boşluk bıraktıktan sonra "Tarih:" yazın. Ekle/Alan komutunu çalıştırın ve kategori olarak Tarih ve Saat seçin. Daha sonra "PrintDate" alanını seçin. Seçenekler düğmesine tıklayın ve tarih biçimini "d. MMMM yyyy" olarak değiştirin. Alana Ekle düğmesine tıklayarak yaptığınız değişikliği kaydedin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Bu üstbilgi satırı artık yazıcı çıktınızda tüm sayfaların üstünde ekrana gelecektir. Bu sayede metin içerisindeki hiçbir sayfanın yanlış olarak düzenlenmemesi garanti altına alınıyor.

Açıklama: Doküman içerisine yazar ismi olarak, Dosya/Özellikler komutu ile görünen kullanıcı ismi eklenir. Eğer bu isim yanlış ise, örneğin dokümanı başka bir bilgisayarda hazırlıyorsanız, söz konusu ismi değiştirebilirsiniz. Bunun için Dosya/Özellikler komutu ile açılan pencere üzerindeki Özet kartını aktif hale getirin ve Yazar kutusuna aktif dokümanı hazırlayan kişinin ismini girin. □

Üstbilgi ve altbilgi alanına eklenen fonksiyonlar tüm dokümana otomatik olarak uygulanırlar.

olarak Tarih ve Saat, alan olarak da "PrintDate" i seçin.

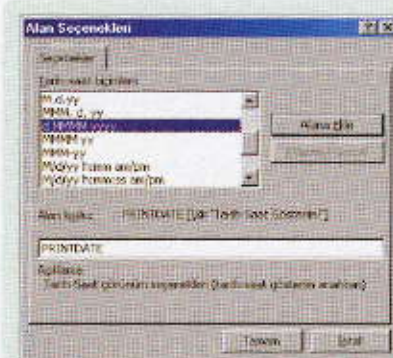
❷ Seçenekler düğmesine tıklayın ve tarihin gösteriminde kullanılacak biçim olarak "d.MMMM yyyy" (yani 1. Eylül 2000) seçin. Sadece sayıların kullanıldığı gösterim biçimi mektuplarda kullanılmaz.

Açıklama: Yazdırma tarihi yerine dosya içerisinde görünmeyen, oluşturulma tarihinin görüntülenmesini de isteyebilirsiniz. Bu konuda, Dosya/Özellikler komutu kullanılarak görüntülenen dosya bilgileri yardımcı olacaktır.

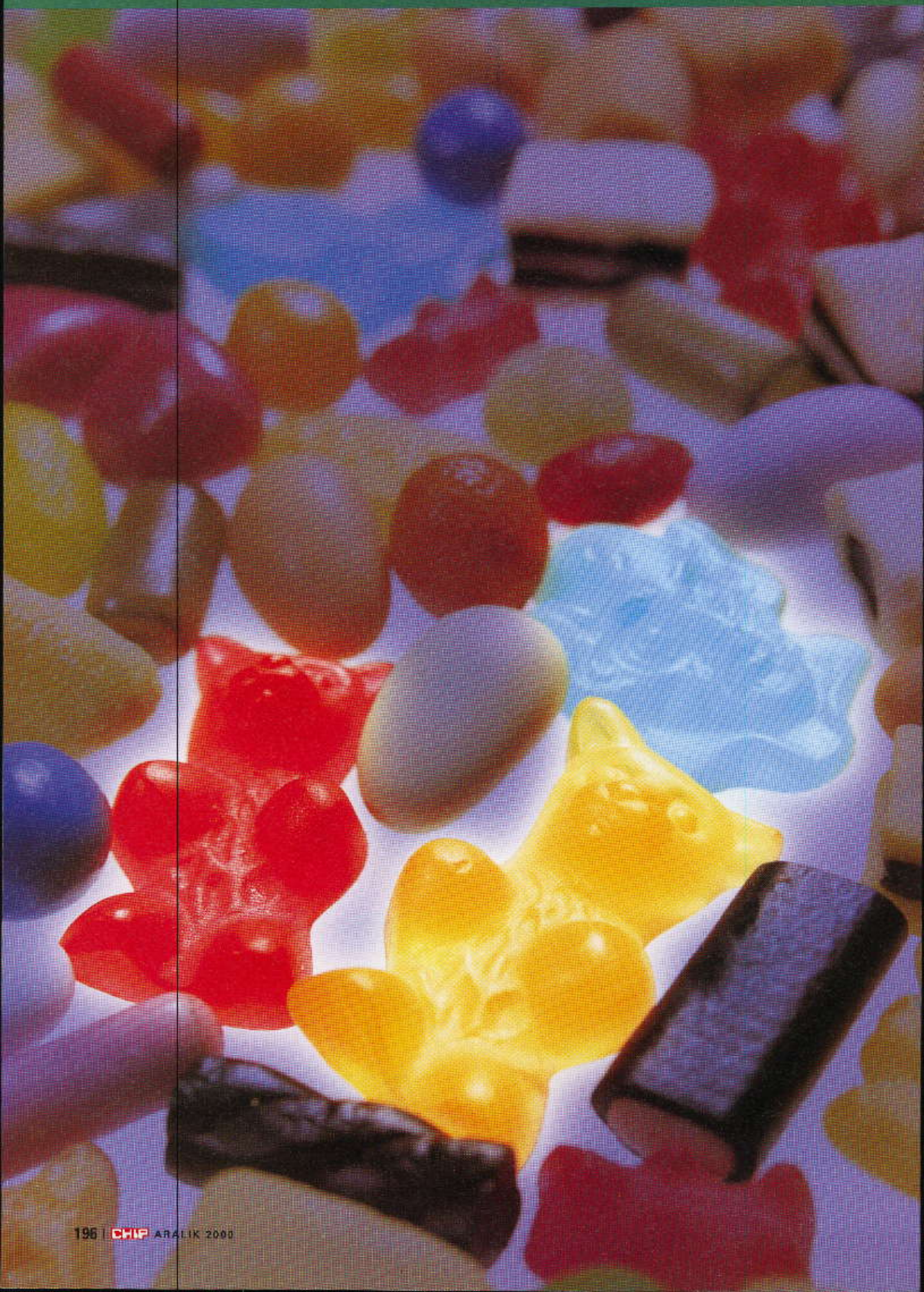
Üstbilgi alanına dosya ismini yazdırmak

Bir doküman üzerinde çalışırken, bunun nerede olduğunu bilmek işlerinizi oldukça kolaylaştırabilir. Bunun için doküman üstbilgi alanına dosyanın konumunu ve ismini yazdırın.

❶ Görünüm/Üstbilgi ve Altbilgi komu-

Tarihi üstbilgi alanına eklemeyen önce görüntülenmesini istediğiniz tarih biçimini belirlemelisiniz.

İnternet, Sistem ve Çoklu Ortam İçin En İyi Araçlar

Herkese Uygun Shareware'ler

Shareware yazılımlar PC başında çalışmanızı kolaylaştırır, daha eğlenceli bir ortam sağlar ve yazılımlara fazladan para ödemenizi engellerler. CHIP yazılımları inceleyerek, sizin için ideal çalışma ortamı yaratmanızı sağlayacak önerilerde bulundu.

■ En iyi gelişmeler shareware alanında kendini gösteriyor. Programcılar her gün PC başındaki çalışmalarını kolaylaştıracak yeni yazılımlar geliştiriyorlar. Dosyalarının kapladığı alanı azaltmak amacıyla sıkıştırmak isteyenler için geliştirilmiş Winzip yazılımı, kendi sınıfında bu konuya çok iyi bir örnek. Yine de bazı yeni araçların ilk bakışta anlaşılması kolay olmayabiliyor. Bu yüzden CHIP gerçekten ihtiyaç duyabileceğiniz 24 yazılımı gözden geçirdi. Özellikle dikkat çeken konu ise, çoğu programın ücretsiz dağıtılması. Yazı içinde bu tür yazılımları, üzerlerinde bulunan freeware simgesinden ayırt edebilirsiniz.

Kolay ayırım yapabilmeniz için CHIP incelediği kullanışlı araçları üç kategoriye ayırdı. Bunlardan ilki çoklu ortam ve grafik yazılımları. Bu alan CD kayıt yazılımlarını, grafik ve MP3 yazılımlarını kapsıyor. Örneğin resim düzenleme alanında bir klasik olmuş Paint Shop Pro, MP3 çalıcısı Winamp ve birçok grafik biçimini destekleyen ACDSee bu kategoride yer alıyor.

Dosya yönetimi, düzenleme, Tuning,

sistem analizi ve sıkıştırma yazılımları ise ikinci grubu oluşturuyor. Bu alanda bir sıkıştırma yazılımı olan WinZip ya da Tuning aracı Tweak UI gibi yazılımlar bulunuyor.

Üçüncü bölüm ise on-line çalışan internet araçlarını içeriyor. CHIP okuyucuları bu bölümde de en popüler shareware yazılımları bulacaklar. Örneğin internet üzerinde en çok aranan araçlardan biri olan ve PC'nizi saldırılara karşı koruma özelliği taşıyan ZoneAlarm incelenen yazılımlardan sadece biri.

Lisans hakları: Freeware ile shareware nasıl ayırt edilir?

Dikkat etmeniz gereken bir konu free ve shareware yazılımların farklı olduklarıdır. Bazı geliştiriciler araçları ücretsiz dağıtırlar. Kişisel kullanım durumunda bu tür yazılımlara para ödemediğiniz için, bunlar freeware olarak adlandırılırlar.

Shareware biraz daha farklıdır. Ticari olarak kopyalama ve kullanma imkânınız olmasına karşın bu yazılımlar ücretsiz değildir. Bazen programcılar programları için yaklaşık 1 ile 3 ay arasında deneme süresi tanırlar. Bu sürenin sonunda yazılım ile çalışmaya devam etmek isterseniz bir lisans bedeli ödemeniz gerekir.

Kullanacağınız yazılımın hangi kategoriye dahil olduğunu lisans ya da kullanım şartları altında bulabilirsiniz. Bu koşullar çoğu zaman kurulum aşama-

sında ya da yardım menülerinde karşınıza çıkar. İncelenen tüm bu kullanışlı araçları CHIP CD'lerinde bulabilirsiniz.

GH / Murat Karışoğlu (murat@odk.net)

Top-Download: CHIP okuyucuları freeware yazılım olan ZoneAlarm'ı tercih ediyorlar. CHIP Online'nin istatistikleri bunu kanıtıyor.

İçindekiler

236 ÇOKLU ORTAM

CDRWin, Virtual Dub, Feurio, Sonique, MusicMatch Jukebox, Winamp, Paint Shop Pro, Gimp, ACDSee

239 SİSTEM ARAÇLARI

Windows Commander, WinZip, Diskkeeper Lite, Tweak UI, SiSoft Sandra, PowerStrip

241 İNTERNET

GetRight, GoZilla, ZoneAlarm, Opera, WebWasher, Babylon Lite, CuteFTP, Eudora Pro, ICQ

PROGRAMLAR CD'DE

Bu sayfalarda tanıtılan Freeware ve Shareware programlarının birçoğunu bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz. 68. sayfada CD'deki programlarla ilgili ayrıntılı bilgi bulabilirsiniz.

Çoklu Ortam: CD Yazmak, MP3 Dinlemek ve Resim Görüntülemek

CD yazma ► CDRWin: CDRWin aracı CD-ROM ve müzik CD'si (Audio-CD) hazırlamanıza yardımcı oluyor. Benzerlerinden farkı ise CD'lerin gerçek 1:1 kopyalanmasını sağlaması. Bu CD üzerinde yer alan her bir bit'in okunduktan sonra boş CD üzerinde de aynı yere yazılması anlamına geliyor. Böylelikle kopya korumalı CD'leri bile kolaylıkla çoğaltma imkanı doğuyor.

CDRWin örneğin Audio-CD'ler üzerine isim bilgilerinin yazılmasını sağlayan CD-Text ile birlikte sunuluyor. CDRWin güvenlik konusunu göz ardı etmiyor. Sabitdiskin yedeklenmesi ya da CD-R üzerine kopyaların alınması işlemleri oldukça kolay gerçekleştiriliyor.

Diğer bir önemli fonksiyon ise CDRWin yazılımının 99 dakika kapasitesine sahip yazılabilir CD'leri de desteklemesi. Kayıt işlemi sırasında karşılaşılabilen Buffer Underrun olayını (önbelleğin yetersiz kalması sonucunda CD'nizin kullanılmaz hale gelmesini) engellemek için yazılım en az 32 Mbyte

RAM gerektiren bir önbellek özelliği sunuyor. Bu durumda verilerin kaydı yarıda kesilmiyor ve dolayısıyla da Buffer Underrun meydana gelmiyor.

Yazılım aynı zamanda donanım da iyi başa çıkabiliyor. Bu güne kadar üretilmiş 170'in üzerinde farklı CD yazıcı modeli destekleniyor. Hatta bunlar arasında en yeni nesil 12 hızlı High-Speed-Recorder'lar da bulunuyor. Programcılar ileri sürümlerde 16 hızlı CD yazıcıların da desteklenmesini planlıyorlar.

CD yazma işlemi için Audio-CD, CD-ROM, CD-ROM/XA, CD-I, CD+G, Multisession, Mixed-Mode, CD-Extra, MP3, RAW DAO ve El Torito (Bootable-CD'ler) gibi en önemli formatlar yazılım tarafından destekleniyor.

CDRWin'in Windows 95, 98, NT, 2000 ve DOS işletim sistemleri altında çalışan sürümleri de bulunuyor.

Fiyatı: 50 Dolar

Bilgi için: www.goldenhawk.com

Kolay anlaşılır: CDRWin'in simgeleri kullanıcının amacına hızlı ulaşmasını sağlıyor.

Video ► Virtual Dub: Video işlemlerine düşkün olanlar için geliştirilmiş bir yazılım. Freeware olan bu araç ile görüntü kaydı, videoların montajı, kesimi ve farklı formatlara dönüştürülmesini sağlayabilirsiniz. Kendi belirlediğiniz çözünürlükte TV kartınızdan görüntü kaydederken bu capture yazılımı hiçbir sorun yaratmıyor. Kullanıcılar Windows üzerine kurulmuş tüm video ve audio

codec'lerini kayıt sırasında gerçek zamanlı sıkıştırma yapmak için kullanabiliyorlar. Virtual Dub, 4 Gbyte uzunluğuna kadar AVI dosyalarında bile çalışma imkanı sağlıyor. Örneğin ses senkronizasyonu ya da video ve audio dosyaları üzerinde ayrı ayrı çalışabilirsiniz. Yazılım içerisinde dahili MPEG-1 ve Motion-JPEG-Decoder da bulunuyor.

Kullanıcının yazılma klavye ya da fare kısa yollarıyla hızlı ve konforlu şekilde erişim imkanı tanınıyor. Örneğin [F6] tuşuyla hızlı bir şekilde resim kaydedebilirsiniz. Virtual Dub tüm bu özelliklerinin yanı sıra parlaklık, kontrast gibi filtreler de sunuyor.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: <http://geocities.com/virtualdub/index.html>

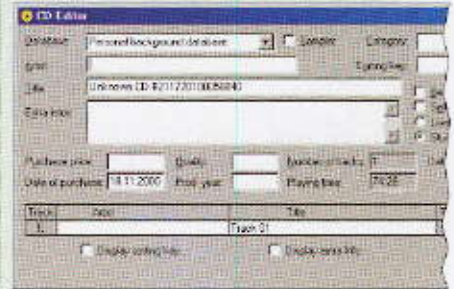

Yönetmen evinizde: Virtual Dub görüntü ve ses dosyalarıyla çalışmanızı sağlıyor.

FEURIO

Kayıt Uzmanı

Feurio 1.51 hızlı audio-CD kaydetme konusunda bir uzman. Yazılım, track'leri CD'den okuyup sabit diske WAV dosyaları olarak kaydediyor. Tersi işlemi de yapmak mümkün: Araç MP3 ve WAV dosyalarını bir CD üzerine yazarak CD-player ile çalışabileceğiniz CD'ler oluşturabiliyor.

Herşey açık: Feurio'nun CD-Editor'u CD'nin tüm bilgilerini listeliyor.

Feurio tuşlarla birleştirilmiş birçok modülden oluşuyor. Müzik parçalarını sabit disk üzerinde yönetebileceğiniz CD-Manager bölümü bulunuyor. Track-Editor ile kullanıcıların parçalar üzerinde tekrar çalışması ve bunun ardından da doğrudan CD'ye yazması mümkün. Feurio'da yer alan CD-Editor ile Label, Inlet ve Cover arka yüzü hazırlayıp bunu yazıcıdan bastırabilirsiniz. Feurio, internet üzerinden CDDb (CD-Database) sorgulaması da yapabiliyor. Bu veritabanı tüm tanınmış müzik CD'lerinin parça adlarını bulunduruyor ve sürekli yenileniyor. Okunan bilgiler Feurio tarafından alınıp farklı bir veritabanında saklanıyor ve daha sonra müzik CD ile birlikte yazılıyor. Ek olarak Feurio gerçekten Multitasking'e oldukça hakim. Bu sayede araç bir taraftan okuma yaparken diğer taraftan da CD yazabiliyor. Aynı zamanda birkaç CD yazıcı üzerinden aynı anda kayıt özelliği de (Multiple Write Modu) destekleniyor.

CHIPucu: Eğer cover çok küçük ya da çok büyük basıldıysa şu işlemleri yapın: Feurio Cover editor bölümünde File menüsünden "Setup Format" seçeneğinden cover için istediğiniz büyüklüğü belirleyin.

Fiyatı: 25 Euro

Bilgi için: www.feurio.com

MP3 ► Sonique: MP3 çalıcısı Winamp'ın en yakın rakibi. Sonique kurulum sırasında kendisini WMA, MP2, MP3, WAV, MOD, XM, IT ve S3M gibi dosya biçimlerine bağlıyor. Araç aynı zamanda internet-radio ve tabii ki audio-CD'leri de sorunsuz çalıştırıyor.

Diğer çalıcılarda uzun zamandır açık kullanan internet üzerindeki CDDB bağlantısı için biraz beklemeniz gerekiyor. Bunun yerine çalıcı üç farklı

büyükte ve şekilde arabirim tercih sunuyor. Sonique'in başlatılmasının ardından -sürekli görülebilen Trayicon'a tıkladığınızda- ana menü karşınıza geliyor. Yazılım internet özelliklerine, playlist yaratıcısına ve çalıcı penceresine çok hızlı ulaşım sağlıyor.

Sonique'in internet fonksiyonu ile HotBot ve Lycos sistemlerinin arama özelliklerinden yararlanılarak MP3 dosyası aratıp, bunları istegınıza göre sıralayabilirsiniz. Ek bağlantılar ile yeni skin'ler ve kullanışlı plug-in'lerin bulunabileceği sayfalara da erişim sağlanabiliyor.

Uygun zamanlamaya sahip spektrum analizi grafikleri de gerçekten görülmeye değer. Eğer bu animasyonları sıkıcı buluyorsanız, diğer plug-in'ler ile görselliği biraz daha arttırabilirsiniz.

Playlist yaratıcısı dosyaların ve listenin tüm düzenlemesini üzerine alıyor. Burada farklı bir özellik karşınıza çıkıyor: İnternet üzerinden Livestream'ler de kabul edilebiliyor. Çalıcı penceresi aynı zamanda parça hakkında elde bulunan tüm bilgileri de gösteriyor. Burada parça atlamak ve ses ayarlamak için de gerekli tuşlar bulunuyor.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.sonique.com

Olagan dışı: MP3 çalıcısı Sonique farklı tasarımıyla göze çarpıyor.

Çoklu ortam çalıcısı ► Music-Match: Jukebox 5.10'da rekabete katılıyor. Yazılım bir çok farklı ses biçimi çalıştırıyor. Jukebox ses kartınız üzerinde yer alan Line-in girişi üzerinden eski plaklarınızı bile MP3 dosyalarına çevirebiliyor.

Hızlı MP3-Encoder yardımıyla Audio-CD'leri MP3 ve Real-Audio for-

matına dönüştürebilirsiniz. Ayrıca Jukebox bir ses çalıcının ihtiyaç duyduğu tüm özellikleri sunuyor: Özel yüzeyler (skin), düzeltilmiş bir equalizer, CDDB sorgulaması ve İnternet-Radio-Tuner.

MusicMatch Jukebox üç bölüme ayrılıyor: Player, CDDB destekli CD-Player ve Playlist-Editor. Parça listesi, uzun süren bir arama işleminden sonra oluşturuluyor. Yazılım, sabit diski ve diğer kaynakları müzik dosyaları için taradıktan sonra sıralama yapmanıza imkan tanıyan bir liste sunuyor.

Freeware sürümü CD'lerin yazılması ve MP3 dosyalarının oluşturulması sırasında biraz daha yavaş. Tam sürümünün fiyatı 30 dolar.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.musicmatch.com

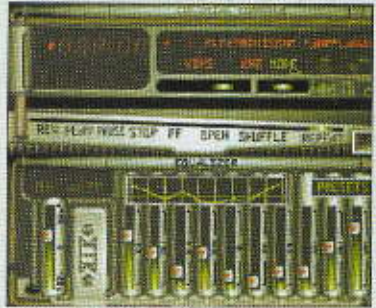

Komple müzik seti: Çalıcı, parça listesi ve İnternet-Radyo modülüyle MusicMatch Jukebox tam bir müzik seti.

WINAMP

MP3-Player

MP3 çalıcısı Winamp en popüler çoklu ortam araçlarından biri. Arabirim değişimi (skin) ve eklentileri (plug-in) ile aynı zamanda göze de hitap ediyor. Kullanıcı arabiriminin skin'ler yardımıyla değiştirilmesi gerçekten çok basit bir işlem, çünkü çalıcının görünen elemanları basit bir bitmap ve yazı dosyasından oluşuyor.

Çok yönlü: Winamp'ın kullanıcı arabirimi için sayısız yüzey (skin) seçeneği var.

Winamp kolay düzenlenebilen ve Drag&Drop seçim menülerine sahip bir playlist sunuyor. Bu liste üzerinde MP3 yazılımı şarkı ya da albüm adını CD veritabanı (CDDB) üzerinden alarak yerel olarak saklayabiliyor. Ayrıca audio Plug-in'leri Winamp'ın özelliklerini artırıyor. Bunlar arasında örneğin bir şarkıcının sesini Mickey Mouse'a çeviren ses efektleri de bulunuyor. Müzik çalıcısı MP3, MP2 ve WAV gibi yaklaşık 20 ses biçimi destekliyor.

CHIPucu: Winamp'ın sahibi Nullsoft'un Websitesi (www.winamp.com) üzerinden yeni gelişmeleri takip edebilirsiniz. Bu sayfalarda 15 binin üzerinde yüzey (skin) bulunuyor. Skin olarak adlandırılan bu dosyaları kullanabilmek için siteden indirdikten sonra C:\PROGRAM FILES\WINAMP\SKINS klasörüne ve diğer eklentileri de C:\PROGRAM FILES\WINAMP\PLUGINS klasörüne kopyalamalısınız. Winamp'ın yeni görüntüsüne geçmek içinse bu işlemlerden sonra menüyü çağırın. Bu işlemi Winamp penceresinin sol üst köşesine tıklayarak gerçekleştirebilir, ardından da menü seçenekleri arasından dilediğiniz skin'i seçebilirsiniz.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.winamp.com

PAINT SHOP PRO

Kusursuz Resimler

Paint Shop Pro, shareware sahnesinin adeta bir klasiği. Resim düzenleme yazılımının yeni 7. sürümü 44 farklı resim formatını destekliyor. En cazip yanı ise diğer firmaların ürünlerinde yer alan özellikleri de içermesi. Örneğin red eye gibi kolay rötuş yapma ve renk alanı düzenlemesi özellikleri bulunuyor.

Bu yazılımda kullanıcıları, efekt filtreleri arasında resim üzerinde farklı spot özellikleri yaratabileceğiniz ilginç özellikler bekliyor. Üretici

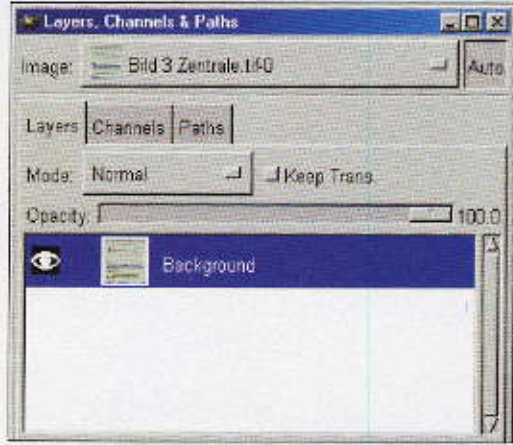
Resim işleme ► Gimp:

Gimp, GNU Image Manipulation Program'ın kısaltması. Windows dünyasına yenilik getiren bu programı, Linux kullanıcıları işletim sisteminin standart bir parçası olarak tanıyorlar.

Windows kullanıcılarının ise öncelikle farklı bir kullanıcı arabirimine sahip ve sağ fare tuşuyla çağrılan ana menüye alışmaları gerekiyor. Alışkanlık edinildikten sonra ise, çalışma ortamı oldukça akıcılık gösterebiliyor.

Gimp 1.1 ile resimleri görüntüleyip, değiştirebilir ve farklı dosya formatlarına dönüştürebilirsiniz. Bunun için bir dizi araç bulunuyor: Resimden bazı parçaları temizlemek için seçim araçları arasında Lasso ve Magic Wand fonksiyonları kullanılıyor. Alpha kanalları ya da yolu gibi ileri yöntemler ile seçim alanı düzeltilabiliyor. Yeni nesnelerin arka plana karıştırılmadan montajlanması imkanı da tanınıyor.

Yüzey maskesiyle montaj nesneleri, piksel boyutunda gizlenip tekrar ortaya

Çok yönlü: Gimp resim düzenleme yazılımı çok fazla araç seçeneği sunuyor.

çıkarılabiliyor. Kontrast düzenleme eğri üzerinde derece derece otomatik olarak düzenleniyor. Gimp aynı zamanda el ile çizim yapanlar için ilginç fırça ve rötuş araçları sunuyor. Bunlara ek olarak çok işlevli parlaklık ve ışık efektleri filtreleri de kullanılabiliyor.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.gimp.org

Klasik: Paint Shop Pro klasik shareware'ler arasında yer alıyor.

firma Jasc web sayfası tasarımcılarını da düşünmüş. GIF animasyonları hazırlayabileceğiniz Animation Shop 3.0, Paint Shop Pro ile uyum içerisinde çalışıyor. E-posta yoluyla artarda resim göndermek de kolaylaştırılmış.

Bunlara ek olarak animasyon aracı hareketli görüntüleri resimlere ayırabiliyor.

CHIPucu: Paint Shop Pro yeni bir resim dosyasının saklanması sırasında PSP (Paint Shop Pro Image) dosya biçimini kullanıyor. Çoğu kullanıcı ise buna karşın TIFF yada JPEG biçimlerini tercih ediyorlar. Her defasında dosya tipini yeniden belirlemek istemiyorsanız şu işlemleri uygulamalısınız.

"File" menüsünden "Preferences-General Program Preferences"i seçin. "Preferences" penceresinde "Dialogs and Palettes" bölümüne geçin. Burada "Remember last type used in file save as dialog" seçeneğini işaretleyin ve "Tamam"a tıklayın.

Fiyatı: 100 Dolar

Bilgi için: www.jasc.com

Resim arşivi ► ACDSee: Hızlı görüntüleyici dijital resimleri yüksek çözünürlükte gösteriyor. Gücünü ise, resim veritabanlarından dosya bulurken ya da resim arşivini yönetirken daha iyi anlayabilirsiniz. ACDSee bu tür resim dosyaları için otomatik olarak thumbnail görünümü hazırlayabiliyor. Aynı zamanda araç BMP, GIF, JPG, PCX, TGA ve TIFF gibi 30'un üzerinde resim ve grafik biçimini tanıyıp birbirine dönüştürebiliyor.

Kullanıcı resimler için kısa tanımlamalar yapabiliyor. Eğer çağrılan dosya resim dosyası değilse ACDSee bu dosyaları bağlantılı oldukları yazılım ile açıyor.

Yazılım içerisinde aynı zamanda re-

simleriniz üzerinde değişiklikler yapabileceğiniz bir resim düzenleyicisi ve bir de web üzerinde sunuma hazırlayabileceğiniz "HTML Album Generator" bulunuyor.

Resim görüntülemek için kullanılan en popüler yazılımlar arasında olan ACDSee'nin en yeni sürümü 3.0 AVI, MOD, MOV, MP3 ve WAV gibi çoklu ortam dosyalarını da destekliyor. Resim arşivinizin dia gösterisi gibi görüntülenmesi de mümkün. Bu yazılım farklı dijital kameralardan TWAIN aktarma ve Zip ya da LZH gibi sıkıştırma biçimlerini de destekliyor.

Fiyatı: 50 Dolar

Bilgi için: www.acdsystems.com

Hızlı bakış: ACDSee resimleri küçük görüntüler halinde sıralı şekilde listelenebiliyor.

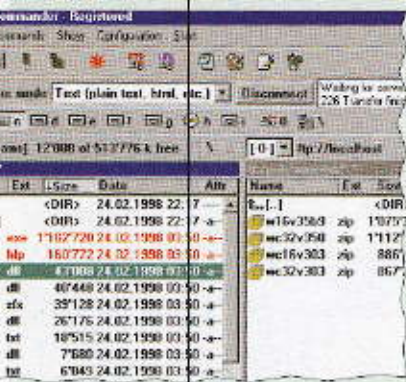
Sistem Araçları: Paketleme, Düzenleme ve Ayarlar

Dosya yönetimi ► Windows Commander: Windows Commander 4.51, her dosya yönetici sisteminde bulunması gereken bir araç. Bu shareware yazılım, dosyaların ya da tüm bir klasörün kopyalanması, taşınması ve silinmesini sağlıyor. Commander'da pratik olarak yazılım penceresini ayırabiliyorsunuz. "Windows Gezgin'i"nde de olduğu gibi iki farklı bölüm karşınıza geliyor. Böylelikle kullanıcı sürükle-bırak yöntemiyle dosyaları bir konumdan diğerine kopyalayabiliyor. Yazılım aynı zamanda dosyaların sıkıştırılıp açılmasında ve içeriğin karşılaştırılmasında da kullanılabiliyor. Tam fonksiyonlu arama sayesinde aranan dosyalar, farklı sürücülerde ve arşiv içerisinde olsalar da kolaylıkla bulunuyorlar.

Yazılım internet gezginlerini unutmayor. Direkt FTP bağlantısı sayesinde dosya gönderme ya da alma işlemleri de karşılaştırmalı olarak yapıyor. Commander çok büyük boyutlu dosyaların bölünüp disketlere paylaştırılması ya da e-posta ile gönderilmesi imkanı da tanıyor. Daha sonra bu bölünmüş dosyalar yeterli alana sahip sürücü üzerinde bir araya getiriliyor. Dosya yönetici ağ üzerinden dosya transferi için de çok büyük kolaylıklar sağlayabiliyor.

Windows Gezgin'i'nden memnun olmayan tüm kullanıcılar alternatif olarak Windows Commander yazılımını edinebilirler.

Fiyat: 28 Dolar
Bilgi için: www.ghisler.com

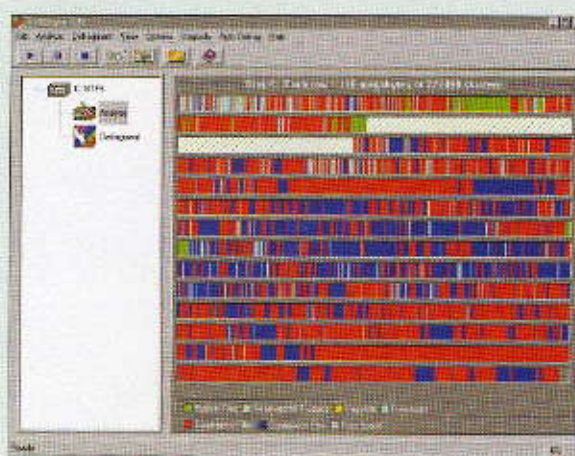
Rekabet: Windows Commander Windows Gezgin'i'nden daha fazla özellik sunuyor.

Disk düzenleme ► Diskeeper Lite: Windows NT 4.0 ortamında çalışan disk düzenleme aracı dosyaları sabit disk üzerinde bir araya getirerek dosya sistemini düzeltebiliyor. Bu dosyalar örneğin bir program kurulumu, verilerin yedeklenmesi ve dosya alışverişi gibi günlük ihtiyaçlar sonucunda oluşabiliyor.

Düzenlenmemiş dosyalar sabit disk kafasının birbirinden uzak noktalara erişme isteği sonucunda yavaşlamalara yol açar. Bu performans sorunu Diskeeper tarafından azaltılabilir. Yazılım NTFS ve FAT disk bölümlerini destekliyor. En iyi sonucu almak için yazılımı düzenli olarak kullanmanız gerekiyor. Geliştirici firma Execsoft'un çalışma

istasyonları için sunduğu Freeware sürümün Windows NT sunucuda kullanılması için kayıtlı kullanıcı olmanız gerekiyor. Bu işlem de lisans başına 250 dolara mal oluyor.

Kayıt: Freeware
Bilgi için: www.execsoft.com

Disk düzenleniyor: NT 4.0 için Diskeeper sabit diski analiz ederek dosyaları birlikte düzenliyor.

WINZIP

Hızlı Sıkıştırma

WinZip dosyaların sıkıştırılması ve paketlenmesi konusunda 1 numara. Yeni sürüm olan 8.0 ise kullanışlı özellikler sunuyor. "Zip and E-mail" özelliği ile dokümanlarınızı Windows gezgini üzerinden sıkıştırıp hızlı bir şekilde yeni bir e-posta içerisinde hedefine ulaştırabilirsiniz. WinZip simgesi kendiliğinden kurulum sağlıyor. Bunun içinse 20'ye yakın arabirim görüntüsü içeriyor. WinZip dosya içerisinde yer alan masaüstü konularını tanıyor ve arşiv içerisinde kullanabiliyor. Araç aynı zamanda internet arşiv

Arşiv: Kolay anlaşılır arabirim sıkıştırma işlemini çocuk oyuncakı haline getiriyor.

biçimi olan BinHEX, CAB, MIME ya da Tar gibi dosya uzantılarını da destekliyor. ARJ ve LZH gibi komut satırı sıkıştırıcıları da arabirim içinden yürütülebiliyor. Böylelikle kullanıcı daha konforlu çalışıyor.

CHIPucu: PWindows'un hızlı dosya görüntüleme özelliğiyle grafikleri, tabloları ya da yazı dosyalarını görüntüleyebilirsiniz. Hızlı görüntüleme özelliği Windows'un standart kurulumunda yer alıyor. WinZip ile de başka yazılımlar ile bağlantısı bulunmayan dosyalara ulaşabilirsiniz. Hızlı görüntüleme özelliğini aktifleştirmek için ayarlarda değişiklik yapmanız gerekir. Bunun için Winzip menüleri arasında yer alan "Options" menüsü altındaki "Configuration" penceresini açın. Burada "Program Locations" alanı altında yer alan standart görüntüleyici (Viewer) alanına "quickview" yazın ve ardından "Tamam"ı tıklayın.

Fiyat: 30 Dolar
Info: www.winzip.com

TWEAK UI

Windows'u Hızlandırmak

Tweak UI Microsoft Windows'un sistem ayarlarına bağlı küçük ve kullanışlı bir ayar yazılımı. Bu yazılım ile Windows'un hizmetini kolaylaştırabilecek birçok pratik özelliğe ulaşabilirsiniz.

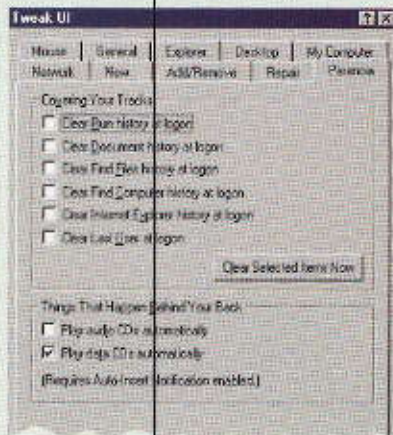
Kurulumun ardından 60 Kbyte uzunluğundaki araçlar "Tweak UI" simgesi altında "Denetim Masası"nda yerini alıyor. Bunun ardından kullanıcı Tuning ayarlarıyla dolu bir pencereye ulaşabiliyor. Örneğin açılış menüsü düzenlemek, masaüstünün bilmediğiniz özellik-

lerini aktif hale getirmek, güvenlik ayarlarını değiştirmek ve simgelerle oynamak mümkün. Tweak UI aynı zamanda sistem çökmelerine karşı "Registry"nin yedeğini alıp, daha sonradan tekrar yüklemenize de imkan tanıyor.

CHIPucu: Eğer Tweak UI yazılımını Windows-CD'niz içerisinde bulamadıysanız internet üzerinde herhangi bir freeware ve shareware sitesinden ya da CHIP CD'lerinden bulabilirsiniz.

CHIPucu: Windows 98 sistemi altında Tweak UI kurduysanız "Başlat" menüsü altında "Çalıştır" ya da "Windows Gezini" gibi özelliklerin ortadan kaldığını fark edebilirsiniz. Kotu gibi görünen bu durum aslında Tweak UI yazılımı içerisinde özel olarak sürücülerin kapatılması sonucu ortaya çıkan bir özelliktir. Denetim masasında bulunan yazılımı çalıştırdıktan sonra "My Computer" alanı altındaki tüm sürücüler işaretleyerek bu durumdan kurtulabilirsiniz.

Fiyatı: Freeware
Bilgi için: www.microsoft.com

Küçük ve hızlı: Tweak UI Windows'un çalışmasını kolaylaştırıyor.

Sistem analizi ► SiSoft Sandra: Diagnose aracı SiSoft Sandra ("Sandra", "System Analyzer Diagnostic and Reporting Assistant"ın kısaltmasından

hafıza, sabit disk, bağlantı noktası, ekran kartı, işlemci, ağ donanımı, arabirim, BIOS, Windows ya da DirectX ayırt etmeksizin bu küçük araç bilgisayarın kullandığı her şeyi tanıyıp en iyi konfigürasyon için önerilerde bulunabiliyor.

Sisteminizin doğru ayarlandığını onaylamak için benchmark testleri uygulayabilirsiniz. Bunun için farklı bilgisayarlarda yapılmış testlerin değerleri referans olarak listede yer alıyor. Tüm bu işlemlerin sonunda yazılım karşınıza ayrıntılı bir rapor çıkarıyor. Ayrıca kullanıcı sık sık kullandığı test modülü için masaüstüne kısayol simgesi de oluşturabiliyor.

Kişisel kullanım için yazılım ücretsiz dağıtılıyor. Bu sayede Sandra üç sene içerisinde en popüler Diagnose yazılımı olmayı başardı.

Fiyatı: Freeware
Bilgi için: www.sisoftware.com
demon.co.uk/sandra/

Hızlı kontrol: SiSoft Sandra tüm sistem bağlantılarını bir anda gösterebiliyor.

oluşuyor) PC'nizi analiz ediyor. Yaklaşık 50 araç gereç ile birlikte SiSoft Sandra, donanım ya da yazılım tanıma, detaylı benchmark ve sistem ayarı tedbirleri gibi hizmetler sunuyor. Anakart,

Tuning ► PowerStrip: Yazılım Windows'un ayar menülerini genişletiyor ve ekran kartı-monitör ayarını düzenliyor. Bunun için PowerStrip'de DirectX, OpenGL ve yeterli renk ayarları bulunuyor. Yeni 2.78 sürümünde araç aynı zamanda artık Voodoo ekran kartlarıyla da (5/5500) birlikte çalışabiliyor.

Yazılım tamamen grafik sisteminin optimizasyonu için hazırlanmış. Bu amaçla ekran çözünürlüğü, ekran yenileme değeri, renk paleti gibi özellikler bulunduruluyor.

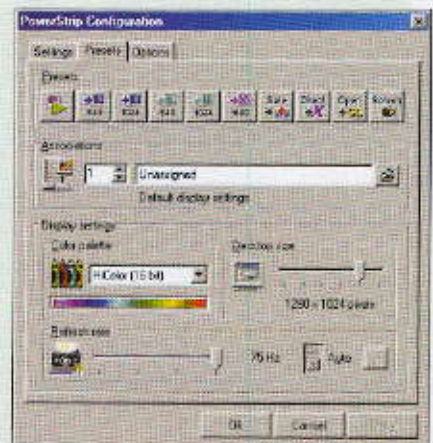
Bilgisayar başındayken en çok yardımcı olacak özelliklerden biri ise renk düzeltme hizmeti: Ekran üzerindeki renklerde bir farklılaşma hissettığınız anda PowerStrip gerçek resim renklerine ulaşmak için size yardımcı olacaktır.

Bunların yanında ayrıca hem RGB ve CMYK için hem de farklı özel paletler için kontrast, aydınlık ve Gamma ayarları en iyi kalite için düzenleniyor.

Powerstrip'in diğer bir özelliği ise monitörlere göre ayarların yer aldığı bir veritabanına sahip olması. Bu veritabanı içerisinde en popüler modellere yer verilmiş. Ayrıca yazılım hangi çözünürlükte hangi yenileme değerlerinin kullanılabileceği gibi bilgileri de içeriyor. Ek olarak PowerStrip, Plug&Play fonksiyonları, teknik veriler ve monitörünüzün üretim tarihi gibi bilgileri de sorgulayabiliyor. Fakat el kitapçığında kullanıcı için yeterli bilgi verilmiyor.

Fiyatı: 30 Dolar

Bilgi için: www.entechtaiwan.com

Optimum grafik: PowerStrip ekran kartı ve monitör ayarlarını düzenliyor.

Internet: Dosya Almak ve Güvenli Sörf

Download Yöneticisi ► GetRight:

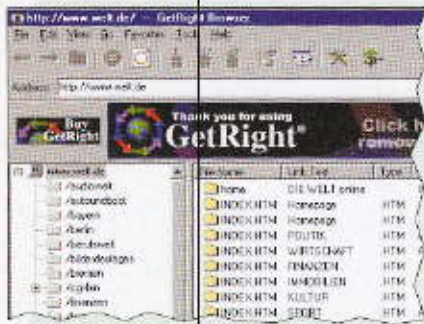
Bu dosya yöneticisi Internet üzerinden yüklenen dosyaların organizasyonunu sağlıyor. Kullanılan yöntem ile birlikte dosya alımlarına ara verip istediğiniz zaman tekrar devam edebilirsiniz. Bu işlem aynı zamanda büyük boyutlardaki dosyaların indirilmesi için sürekli ve kesintisiz olarak uzun bir süre internete bağlı olma zorunluluğunu da ortadan kaldırıyor. GetRight yazılımı Netscape Communicator ya da Microsoft'un Internet Explorer gibi tarayıcılara dosya alımı sırasında da yardımcı bulunuyor. En güncel sürüm olan 4.5b kullanıcıla-

rına yeni özellikler sunuyor. Örneğin artık GetRight kullanıcıları yazılım arabirimini skin özelliği aracılığıyla kendi isteklerine göre değiştirebiliyorlar. Aynı zamanda dosya alma özellikleri de genişletilmiş.

Bu araç ile telefon faturanızı da azaltabilirsiniz. Çünkü istediğiniz üzerine GetRight bir defada tüm bir web sitesini önbelleğe alabiliyor. Bu sayede kullanıcılar telefon bağlantısı olmadan da sayfaları inceleme imkanı buluyorlar. İstedığınız bir günde ve zamanda çevirmeli ağ aracılığıyla bağlantı kurup dosya almanızı sağlayan ve işlem tamamlandıktan sonra bağlantıyı kesebilen görev zamanlayıcısı da diğer özelliklerin yanında oldukça ilgi çekici. Bu sayede geceleri uykusuz kalmadan gece tarifesini ya da günün herhangi bir zamanını da kullanabilirsiniz. Diğer kabiliyetleri ve kullanıcılarına sağladığı kolaylıklar ile GetRight gerçekten güçlü bir yazılım. Kullanıcı, dosya alma durumu ve hızı hakkında da detaylı bir şekilde bilgilendiriliyor.

Fiyatı: 20 Dolar

Bilgi için: www.getright.com

Kesintisiz dosya transferi: GetRight yarıda kesilen dosyaların alımının devam etmesini sağlıyor.

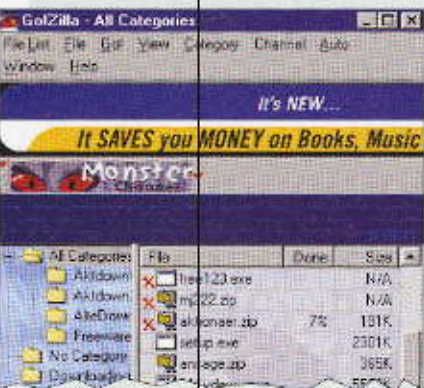
Download ► GoZilla: Eğer bu büyük canavarın adını duyarsanız bilin ki aslında bir download-manager yazılımından bahsediliyordur. Bu yazılım GetRight'ın yanında gerçekten en popüler shareware'ler arasında yer alıyor. Rakibine göre avantaj sağladığı konu ise GoZilla için cebinizden hiç para çıkmayacak olması. Programcılar ise ödülleri-

yazılıma entegre edilmiş reklam alanlarından alıyorlar.

Bahsedilmesi gereken özellikler aslında oldukça çeşitlilik gösteriyor. GoZilla öncelikle dosya alımlarını organize ediyor ve popüler siteleri ilan ediyor. Yazılım bunun yanında bir browser ile desteklenmiş. Herhangi bir web sayfası üzerinde EXE, ZIP, ARJ, GZIP ya da GZ gibi dosya biçimlerine tıklandığı anda GoZilla kullanıcının karşısına bir onay penceresi çıkartıyor. Statusmonitor dosya transferi sırasında güncel transfer hızı ve dosya büyüklüğünü gösteriyor. Araç farklı sunucular arasından en hızlı olanı ayırt edip transfer işlemine o sunucudan başlayabiliyor. GoZilla arama sonucunda bağımsız olarak alternatif siteleri de sıralıyor. Bağlantı kesilmesi sırasında tekrar aktif hale geliyor ve dosya alımı işlemle-

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.gozilla.com

Formül 1: GoZilla dosya transferi için en hızlı sunucuyu otomatik olarak buluyor.

ZONEALARM

Hacker'lar İçeri Alınmıyor

ZoneAlarm, internet gezginlerini saldırılardan koruyor. Bu güvenlik yazılımı özellikle modem kullanıcıları için PC üzerinde Firewall oluşturuyor. Sürekli bağlantıda internetten gelecek saldırıların önüne geçiyor.

ZoneAlarm internetten gelen istenmeyen sorguları belirledikten sonra Popup penceresi ile ekrana getiriyor. Burada kullanıcı olay hakkındaki tüm bilgileri gördükten sonra nasıl devam edileceğini seçiyor. Yapılan hareket ya kabul ediliyor ya da bir tıklamayla saldırı olduğuna karar verip uzaklaştırılıyor. Kişisel bilgisayarlar için diğer Firewall yazı-

Hacker koruması: ZoneAlarm evdeki bilgisayarınızı firewall aracılığıyla koruyor.

lımlarına göre ZoneAlarm'ın bir artı noktası Stealth özelliğine sahip olması. Bu durumda kullanıcı isteğe göre web'de görünmez olabiliyor ve forum ya da web sayfalarında da anonim olarak tanınılmıyor.

CHIPucu: ZoneAlarm aynı zamanda bir acil durum frenine sahip. Eğer web'den saldırıya uğradığınızın farkına varırsanız "Stop" tuşu ile hızla internet bağlantınızı durdurabilirsiniz. Örneğin böylelikle sisteminize gizlice girmiş truva atının işlevini yarıda kesmiş olursunuz.

Soruna sebep olan dosyadan kurtulduktan sonra "Stop" tuşuyla durduğunuz bağlantınızı tekrar aktif hale getirebilirsiniz.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.zonelabs.com

OPERA

Hızlı ve Konforlu Sörf

Opera, web tarayıcıları arasında popülerlik açısından değerlendirildiğinde üçüncü sırada yer alıyor. Kısa kaynak kodu, HTML standartlarıyla uyumluluğu ve birçok özelliği Norveç asıllı web tarayıcısını Microsoft ve Netscape'in rakibi konumuna getiriyor.

En güncel 4.01 sürümü e-posta alışverişi, adres defteri, haber istemcisi, en yeni web standartları ve CSS1, CSS2, KML, HTML 4.0, HTTP 1.1, ECMAScript ve JavaScript 1.3 gibi Script dilleri ve Wap desteği hizmetlerini sunuyor.

Internet Explorer ve Netscape yazılımlarında da olduğu gibi Opera 4.01 URL'nin yazılırken otomatik olarak önceki listeden tamamlanmasını sağlıyor. Yeni sürüm ile birlikte bir-

Kısa ve hızlı: Opera "browser" rekabetinde kendini gösteriyor.

çok hata da düzeltilmiş. Artık plug-in'ler daha kolay kurulabiliyor ve JavaScript'ler daha iyi çalışıyor.

Opera web'de gezinti sırasında güvenliğe de önem veriyor. Tarayıcı SSL 2, SSL 3 ve 128-Bit şifreleme sunuyor. Böylelikle alışverişlerinizi ve banka işlemlerinizi daha güvenli bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz.

CHIPucu: Opera tarayıcısının ön belleğini ayarlayabilirsiniz. Bunun için "File" menüsünden "Preferences" penceresini çağırın. "History and Cache" kategorisi altında geçici Internet hafızasının boyutu değiştirilebiliyor (Örneğin 2.500 Kbyte). "History" seçeneğinin altında aynı zamanda Opera'nın kaç adet URL saklayacağını da belirtebilirsiniz.

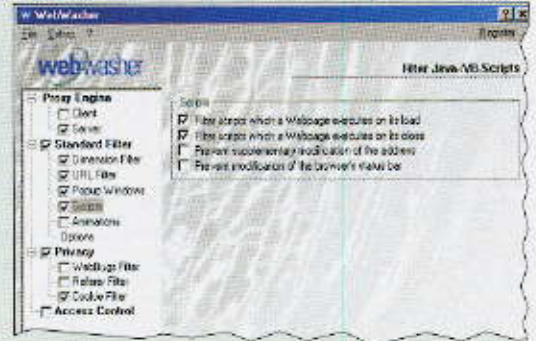
Fiyatı: 35 Dolar
Bilgi için: www.opera.com

Anti-Banner aracı ► WebWasher: İnternet üzerindeki reklam alanları sınırlarınızı bozabilir. Bunun çözümü ise WebWasher 2.1 ile bu anonsları filtrelemek. İlk olarak Siemens firması tarafından geliştirilen bu yazılım tipik reklam resmi boyutundaki resim dosyalarının gösterilmesini engelleyebiliyor. Bunun sonucunda bazı sayfalar çok daha hızlı bir şekilde karşınıza geliyorlar.

Bu web aracı aynı zamanda tarayıcı ile World Wide Web arasında Proxy görevi görerek açılan sayfaları da kontrol altında tutuyor. Kaynak kodları içerisinde bulunan reklam alanları ayıklanarak resim bilgilerinin gereksizce alınması engelleniyor. Gerçekten zamanla çok alan işgal eden GIF ve JPG dosyalarının kaldırılması sonucu sayfalar reklamlar olmadan yüzde 45'e kadar daha yüksek bir hız ile açılıyorlar.

Araç, reklamları (banner) büyüklüklerinden, açıklamalardan ya da URL bağlantısı ile tanıyabiliyor ve engelleme görevi yapıyor. Reklamların filtrelenmesini durdurmak için kullanılan özel Java rutinleri de aracın önüne geçmiyor.

Kullanıcılar da bu filtreleri genişletip, listeye cookies ve JavaScript'ler ek-

Vakit kaybı: WebWasher web sitelerindeki sıkıcı reklam duyurularını engelliyor.

leyebilirler. İnternette gezinti sırasında reklam amacıyla yeni tarayıcı pencerelerinin açılması gibi can sıkıcı durumlar da WebWasher tarafından önleniyor.

WebWasher içerisindeki istatistikler kaç resmin, pencerenin, Script'in, çerçevenin ve cookie'nin yüklendiğini bildiriyorlar. Yazılım en iyi şekilde Netscape, Microsoft ve Opera Web tarayıcılarıyla birlikte çalışabiliyor. Kişisel kullanım için araç ücretsiz olarak dağıtılıyor. Lisanslı ve profesyonel kullanıcı olmak için ise 50 mark ödemeniz gerekiyor.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.webwasher.com

Çevirmen ► Babylon Lite: Çoğu zaman web gezginlerinin karşısına yabancı dilde hazırlanmış sayfalar çıkar. Eğer bu sitelerde karşılaştığınız kelimelerin anlamını bilmiyorsanız Babylon yardımınıza koşar. Kavramların üzeri-

Babylon, bir tıklama ile kelimeleri istenen dile çevirebiliyor.

ne bir tıklama ile araç tercüme işlemini gerçekleştirir. Bu işlemin gerçekleştirilmesine on-line bir veritabanı yardımcı olur. Babylon'un çalışma mantığı oldukça kolaydır. Kullanıcı kelime üzerine tıkladığı anda yabancı kelime istenilen dile çevrilir. Yazılım ayrıca İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca gibi yabancı diller ile çalışabiliyor. Üstelik kullanıcıya kelimenin doğru telaffuzu da sunuluyor.

Yazılım sadece çeviri yapmakla kalmıyor. Veritabanı aynı zamanda dünya haberleri, hava durumu ve yabancı kurların da hesaplanması gibi bilgilerde veriyor. İsteğe bağlı olarak Babylon; Lycos ve Altavista gibi arama makinelerinde arama imkanı da sağlıyor.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.babylon.com

Download ► CuteFTP: Dosya indirme aracının en yeni sürümü oldukça önemli özellikler sunuyor. Kullanıcı bağlantı adı ve şifreyi doğrudan URL satırından girebiliyor. Önceden sık sık ziyaret edilen siteler, kullanıcı tarafından bir MS-Gezini tipinde pencerede açık saklanıyordu. Bu listede her zaman şifreler ve kullanıcı adları da bulunuyor. Güvenlik eksikliğine neden olan bu önemli bilgiler ve diğerleri CuteFTP

tarafından şifreleniyor. Windows NT/2000 altında ise farklı kullanıcılar site yöneticisine ulaşamıyorlar. Yazılımın yeni sürümüyle birlikte dosya ve MP3 üzerine arama imkanı tanınması da yeni özellikleri arasında yer alıyor. Bunun için Lycos gibi arama sistemleri kullanılıyor. Eğer aranan dosyaların yer aldığı bir FTP sunucusu bulunursa liste içerisinde yukarıdan aşağıya sıralanıyor. Firewall ile birlikte çalışma fonksiyonları da düzeltilmiş. Kullanıcılar böylelikle isteklerini doğrudan CuteFTP ile Internet koruma duvarı üzerinden gönderme imkanı buluyor. CuteFTP dosya alma ve gönderme veritabanlarını da yenileyebiliyor. Yazılım FTP sunucusu bilgilerinin farklı yazılımlardan ve önceki sürümlerden alınmasını sağlayan Import rutini içeriyor. Yarıda kalan transferlere de devam edebiliyorsunuz. Tüm bu farklı özellikleri ile birlikte CuteFTP rakiplerinin arasında en iyi olmayı başarmış.

Fiyatı: 40 Dolar
Bilgi için: www.cuteftp.com

Hızlı arama: CuteFTP MP3 dosyalarını bulurken aynı anda sunucudan dosyaları alabiliyor.

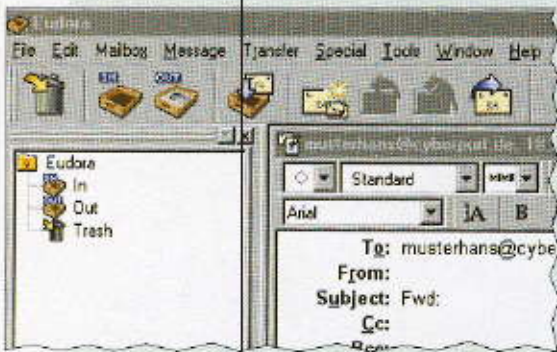
E-Posta ► Eudora Pro: Aslında kullanıcıların e-postalarını okumaları için çok fazla alternatif yazılım bulunmuyor. Çoğu zaman Outlook Express yada Netscape Messenger arasında tercih yapılıyor. Eudora Pro ise diğerlerinden bağımsız olarak üçüncü alternatifi oluşturuyor. Yazılım Freeware olarak dağıtılıyor, ancak elektronik postanızı göndermeden önce reklam duyurularını kabul etmeniz gerekiyor.

Eğer bu sakıncasını kabul ederseniz Eudora'yı tüm fonksiyonlarıyla kullanabilirsiniz. Internet servis sağlayıcı-

nız tarafından ACAP (Application Configuration Access Protocol) özelliğine sahip bir POP3-account'unuz varsa e-mail istemci ayarları kendiliğinden yapılacaktır. Kullanıcı bu durumda sunucu kayıt bilgileri saklayabilir. Eudora, e-posta'larınızı kendi sistemiyle filtreler. Bunun sonucunda postalarınız direkt olarak kendi klasörlerinde sıralanır. Böylelikle yazılım birçok POP3-account'u aynı anda birbirine karıştırmadan sorgulayabilir. Kullanılan 32 bit sistem ile birlikte MIME, PGP ya da Uuencoding gibi şifreleme sistemleri de destekleniyor.

Eudora aynı zamanda Netscape Communicator'a karşı Standard-Mail istemcisi olarak tanımlanabiliyor. Microsoft'un Internet Explorer ve Outlook Express'i gibi Eudora da net gezgincileri tercihleri arasında yer alıyor.

Fiyatı: Freeware
Bilgi için: www.eudora.com

Posta kutusu: E-posta yazılımı Eudora gelen haberleri otomatik olarak klasörlere ayırabiliyor.

ICQ

İletişim

ICQ, IRC'nin yanında en sık kullanılan sohbet sistemi. Bu iletişim yazılımı 2000 sürümünde birçok yenilik getiriyor. Daha önceki sürümlerde görülen firewall sorunlarına karşı geliştiriciler örneğin UDP'nin (User Datagram Protocol) yanında TCP protokolünü de sisteme uyarlamışlar. Yeni bir sütun üzerinde yer alan tuşlar sayesinde posta ya da haber alımı gibi özelliklere ulaşılabilir. Özet olarak kısa yollar için birçok tuş tanımlanmış.

Contact List üzerinde sürekli olarak

Bir bakışta: ICQ'nun bağlantı listesi, bağlantısı olan kullanıcıları sürekli olarak gösteriyor.

sohbet edilen tüm kullanıcıların listesi yer alıyor. Fare işaretçisini bağlantı listesi üzerine getirdiğinizde "online" olan kullanıcıların listesi görülebiliyor. ICQ 2000 yazılımı Windows 95, 98, 2000 ve NT üzerinde sorunsuz çalışıyor.

CHIPucu: ICQ üzerinde yer alan bağlantı listenizi başka bir PC'ye taşımak için ya da sistem çökmelerine karşı yedekleyebilirsiniz. Yazılımı kapatın ve normal kurulumda C:\Program Files altında yer alan ICQ klasörünü açın. Burada DB uzantılı dosyalar bulacaksınız. Bunları diskete ya da başka bir ortama aktarın. Elinizdeki listeyi ICQ'ya transfer etmek için de programı kapatın ve DB dosyalarını ICQ klasörü içerisine kopyalayın.

Fiyatı: Freeware
Bilgi için: www.icq.com

Excel Grafikleri

Tabloları Resme Dökün

Excel'in geniş olanaklarından faydalanarak, aslında oldukça karmaşık olan sayı değerlerini tek bir grafik üzerinde rahatlıkla gösterebilirsiniz. CHIP, Excel'in grafik fonksiyonlarını nasıl kullanacağınızı gösteriyor.

■ Excel'de sayıları grafiğe dönüştüren bir modül bulunur. Okunması çok kolay olan Excel grafikleri, rahatlıkla geliştirilebilirler ve verilerin karşılaştırılmasına ya da iniş-çıkış eğrilerinin oluşturulmasına imkan verirler. Örneğin bir tablo içerisinde bir çok sütunda kullanılan sayı değerlerini okumak yerine, bir grafik üzerinden işletmenizin kar mı yoksa zarar mı ettiğini ay be ay rahatlıkla görebilirsiniz. Ayrıca açıklayıcı bir Excel grafiği her türlü sunuların daha etkili olmasını da sağlayacaktır.

Grafiklere sadece iş yaşamında değil, günlük hayatta da ihtiyaç duyabilirsiniz. Örneğin aylık masraflarınızın neler olduğunu öğrenmek istemez misiniz?

Veri sunucusu olarak Excel tablosu

Tüm grafiklerin arkasında bir tablodan alınan veriler bulunur. Grafiğin oluşturulmasında tablo içerisindeki verilerin çeşitli işlemler sonucunda elde edilmiş olması veya direkt olarak tabloya giril-

miş olması bir rol oynamaz.

Aşağıdaki örnek için üzerinde bir parça veri bulunan ve bunların daha sonra bir pasta grafik üzerinde görünlenecekleri, sadece basit ve küçük bir tabloya ihtiyacınız var.

❶ Excel'i yeni ve boş bir çalışma kitabı ile başlatın. "A1" ve "B1" hücrelerini seçin ve daha sonra araç çubuğu üzerinde bulunan Birleştir ve Ortala düğmesine tıklayın. Biçim/Hücreler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Sayı kartını aktif hale getirin ve Kategori listesindeki Metin ögesini seçtikten sonra Tamam düğmesine tıklayın.

❷ Biraz önce birleştirilen hücrelerin içine şimdi "Ağustos 2000" yazın. Daha sonra gri bir düğme şeklinde olan sütun başlığına tıklayarak, B sütununu seçin. Biçim/Hücreler komutunu tekrar çalıştırın, ancak bu sefer Sayı kartı üzerindeki Kategori listesinden Para Birimi Ögesini seçin. Bu kart üzerinde bulunan Simge başlığı altındaki listeden "TL" seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

❸ "A2" hücresine "Gıda", altındaki "A3" hücresine "Kozmetik" ve daha sonra aşağıya doğru sırasıyla "Temizlik, Kira, Elektrik, Sigorta, Araba" ve "Aktivite" ifadelerini girin.

❹ Son olarak biraz önce girdiğiniz ifadelerin karşısına, B sütununda rastgele değerler veya kendi aylık harcama değerlerinizi girin.

❺ Tablo içerisindeki değerleri tamamladıktan sonra Görünüm/Araç Çubukları/Grafik komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda Grafik araç çubuğu ekrana gelecektir. Bu araç çubuğunu kullanarak sadece grafik oluşturmakla kalmaz, varolanları değiştirebilir, düzenleyebilir veya şeklini değiştirebilirsiniz.

❻ Tablo üzerindeki A2 hücresinden B9'a kadar olan tüm hücreleri seçin. Başlık bu seçili alanın dışında kalmalı. Bir grafiğe veri almadan önce, sadece içerisinde gerekli değerlerin bulunduğu hücreleri seçmeye dikkat edin: Başlıklar ve genel toplamalar bunlar içerisinde dahil değildir.

Bunun sonucunda ekrana gelen Dolgu Efektleri penceresinde dört tane kart bulunur.

Resim kartını aktif hale getirin ve örneğin artalan olarak kendinize ait özel bir resim seçin. Burada kullanılacak renkli, karanlık veya karmaşık resimler, grafiğin okunmasını zorlaştırabilirler.

Desen kartı üzerinde ise renklerini özel olarak belirleyebileceğiniz bir çok farklı seçenek bulunur. Doku kartı üzerinden grafiğin artalanını donatabileceğiniz, kağıt, mermer veya tahta çeşitlerinden oluşan, bir grup kaplama bulunur. Yine aynı pencere üzerinde bulunan dördüncü ve son kart olan Gradyan üzerinde ise geniş bir renk paletini kul-

lanarak bir veya daha çok rengi bir arada ve geçişli olarak kullanabilirsiniz.

Grafik alanında kullanılmak üzere bir artalan seçtiniz, ancak grafik ile renk uyum göstermiyor mu? Bu durumda bu parçalardan biri üzerine sağ tuşla tıklayın, nesne menüsü üzerindeki "Veri Noktasını Biçimlendir..." komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerinden istediğiniz rengi seçin.

Eğer oluşturduğunuz grafiği ayrı sayfa üzerinde görmek istiyorsanız, grafiğin daha sonradan kendi için özel bir sayfa üzerine taşınması mümkündür. Grafik üzerine sağ tuşla tıklanması sonucunda, üzerinde Konum komutunun bulunduğu nesne menüsü açılacaktır.

Buna tıklanması sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden her zaman grafiğin yeni sayfa olarak görüntülenmesi veya bir sayfa üzerinde nesne olarak kullanılabilmesi seçeneği sunulur.

Tablo içerisinde sakladığınız verilerin daha sonradan farklı bir grafik üzerinde görüntülenmesini isteyebilirsiniz: Pasta grafiği tüm tablolar için kullanılmaz. Farklı türlerdeki sayı serileri için Excel farklı grafikler sunar ("Her amaca uygun grafik" kutusuna bakın).

Grafik alanı üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Grafik Türü komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Standart Türler kartında ana biçimler arasında bir seçim yapabilirsiniz. Sağ taraftaki ön izleme penceresinden de her türe ait alt grafik seçeneklerini görebilirsiniz.

Eğer tablo üzerindeki veriler değiştirilirse

Tablo içerisindeki eski değerleri değiştirirseniz, Excel bu değişikliği grafiğe de yansıtacaktır. Verileri hem tablo içerisinden hem de grafik üzerinden kaldırmak için de sadece tablo üzerindeki değerleri silinmesi yeterlidir.

Örneğin "Aktivite" giderlerini kaldırmak istiyorsanız, tablo içerisindeki satırını seçin ve Düzen/Temizle/Tümü komutunu çalıştırın. Son olarak dosyayı kaydedin.

Şayet sıra sizin için önemli değilse, veri alanı içerisinde herhangi bir yere değer girişi yapabilirsiniz. Bunun için örneği üçüncü satıra gidin (A3 Hücresi) ve Ekle/Satır komutunu çalıştırın. Yeni eklenen ve boş olan üçüncü satıra "Kıtaplar" başlığı altında bir değer girin. Son olarak grafiğin güncellenmesi için Dosya/Kaydet komutunu çalıştırın.

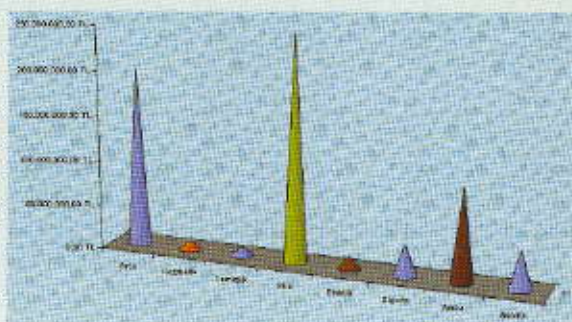
Veri alanını değiştirmek: Onuncu satır "Doğum günü" başlığı altında bir değer girin. Bu satır grafik alanı dışında kaldığı için grafiğe etkilemeyecektir. Veri alanını değiştirmek için farenin sağ düğmesini kullanarak grafik alanı üzerine tıklayın ve Kaynak Verisi komutunu çalıştırın. Veri Aralığı kartı üzerindeki aynı isimli kutucukta "Sayfa1!\$A\$2:\$B\$9" ifadesi bulunur. Burada bulunan "9" yerine "10" yazarak veri aralığının "Sayfa1!\$A\$2:\$B\$10" şeklinde görünmesini sağlayın. Doğum günü, bundan sonra grafiğe otomatik olarak eklenecektir.

HER AMACA UYGUN GRAFİK

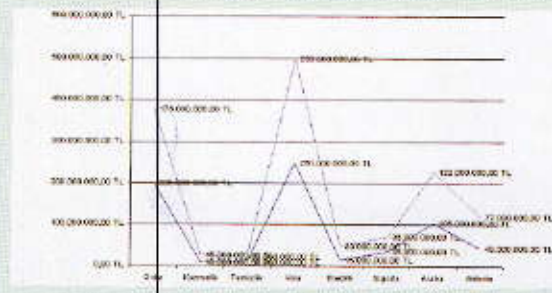

Sütun grafikler genellikle farklı kategorilerdeki değerlerin karşılaştırılması esnasında kullanılırlar. Bunu giderlerinizi hesaplamak için pasta grafik yerine de kullanabilirsiniz.

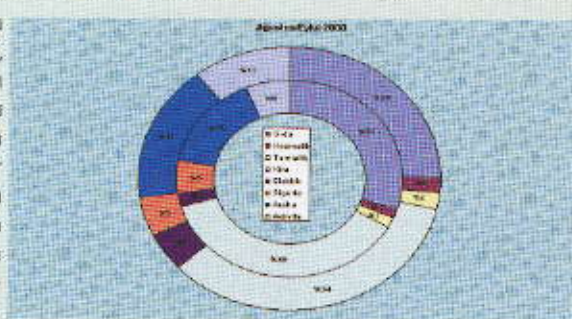
Silindirik, Koni, Piramit grafikler çubuk grafikler ile aynı amaç doğrultusunda kullanılabilirler ve sadece görünüm olarak farklıdır. Grafiğin üç boyutlu görünümü sayesinde, istenildiği yöne döndürülebilir.

Çizgi grafikler, örneğin belirli bir zaman içerisindeki trend eğrisini elde etmek için kullanılır. Başka hiçbir görünüm şeklinde hisse senetlerinin inisi çıkışı ve şirketin başarısı, çizgi grafiklerde olduğu kadar açık görüntülenemezler.

Halka grafik, pasta grafiğe göre, kategorideki bir değer toplam değere karşı oranını gösterir. Pasta grafiğinden farklı olarak bir çok veri aralığı belirleyebilirsiniz. Burada iki aylık harcama gösteriliyor ve her çember bir ayı temsil ediyor.

Hızlı, Basit, Hatasız

Tüm Zamanların En İyi Office'i

Birkaç küçük değişiklik ile Office paketinizden maksimum performans elde edebilir, sorunları ortadan kaldırabilir ve daha hızlı çalışabilirsiniz. CHIP yapmanız gereken her şeyi gösteriyor.

■ Hiç bilgisayar başında ne kadar zaman harcadığınızı hesapladınız mı? Bu sorunun cevabında büyük bir grup hem fikir! Ve eğer siz de bu zamanın büyük bir kısmını Office uygulamaları ile geçirenlerdenseniz, yazıyı okumaya devam etmelisiniz.

Bu zaman içerisinde Word, Excel ve diğerlerini kişisel gereksinimlerinize göre düzenlediniz mi? Bu düzenleme size sadece zaman kazandırmayacak, aynı zamanda işlerinizi de kolaylaştıracaktır.

Bunun haricinde tüm Office paketinizi bir gençleştirme kürüne de sokabilirsiniz. Nasıl mı? Çok basit; Service Release ve güncellemeleri kullanarak. Bunları hem direkt Microsoft'tan hem de ücretsiz olarak internetten elde edebilirsiniz. Bu sayede uygulamalar içerisinde gizli olan bir çok hatayı düzeltebilir, ayrıca bir çok güvenlik açığını da kapatabilirsiniz.

Adım adım mükemmel Office paketine ulaşın

Sonraki sayfalarda Office'den maksimum faydalanmak için neler yapabileceğinizi göreceksiniz. Hayatınızı kolaylaştırın ve Office'i ihtiyacınız olduğu şekilde ayarlayın veya Office'in standart olarak ayarladığı ancak sizin ihtiyacınız olmayan şeyleri yeniden düzenleyin. Bunlar arasında dosya saklama konumu veya kişisel şablonlar sayılabilir.

Eğer standart Office kurulumu ile çalışmak zorundaysanız, size daha sonradan nasıl değişiklik yapabileceğinizi göstereceğiz.

İkinci bölümde CD'deki gizli hazineleri ve internetteki kullanışlı ek programları göreceksiniz. İster Office 97 ister 2000 olsun Office'inizi güncellemekten korkmayın: Bu sayede daha güvenli ve etkili çalışabilirsiniz. Ve bunlarla yetinmeyenler de Word veya Excel'in bir veya daha fazla fonksiyonunu yardımcı programlar ile geliştirebilir veya basit bir şekilde kendiniz için en uygun şablonu seçebilirsiniz.

1. Office'ten En İyi Şekilde Faydalanmak

Eğer Office paketi ile rahat çalışmak istiyorsanız, programı sizin isteklerinize daha iyi adapte edecek şekilde ayarlarda bir iki küçük değişiklik yapmalısınız.

Office 97: Kısayol Çubuğu ile daha rahat çalışın

Office 97 tüm Office programları veya dokümanlarına tek bir tıklama ile ulaşma imkanı sunar. Bunu, pratik kısayol çubuğu mümkün kılıyor. Örneğin eğer bir doküman oluşturmak isterseniz, bununla ilişkili olan, Word, Excel veya Outlook gibi bir program anında çalışacaktır. Çubuğu, otomatik olarak açılacak ve ekranın istediğiniz kenarında görünecek şekilde ayarlayabilirsiniz. Bu sayede tüm Office paketine erişebilirsiniz. Kısayol Çubuğu kurulu değilse birinci, aksi takdirde üçüncü adımdan devam etmelisiniz.

❶ Başlat/Ayarlar/Denetim Masası içerisindeki Program/Ekle/Kaldır penceresindeki listeden Microsoft Office 97'yi

rana, çubuğun her sistem açılışında otomatik olarak çalıştırılıp, çalıştırılmayacağına dair bir soru gelecektir. Hayır düğmesine tıklayarak çubuğu kapatabilirsiniz.

Office çubuğunu kendi istediğiniz doğrultusunda genişletebilir, örneğin Word, Excel, Powerpoint için kısayollar veya özel düğmeler ekleyebilirsiniz. Bunun için çubuğa sağ tuşla tıklamanız ve uygun menüyü seçmeniz yeterli olacaktır.

Office 2000: Hızlı Başlangıç çubuğunu yüklemek

❶ Programları hızlı başlatabilmek için Office 2000 altında da bir kısayol çubuğu bulunur. Bunu kurmak için aynı Office 97'deki Office kurulum programını başlatın.

Tüm Office uygulamaları kısayol çubuğu sayesinde bir tık ötede.

seçip, Ekle/Kaldır düğmesine tıklayarak Office kurulum programını çalıştırın. Office CD'nizi sürücüye yerleştirin ve Tamam düğmesine tıklayın.

❷ Kurulum başladıktan sonra Ekle/Kaldır düğmesine tıklayın. Office Araçları'nı seçin ve Seçenek Değiştir düğmesine tıklayın. "Microsoft Office Kısayol Çubuğu" öğesini önündeki kutucuğa tıklayarak seçin, Tamam ve ardından da Devam düğmesine tıklayın. Başarılı bir şekilde sonuçlanan yükleme işlemi sonrasında, kurulum programını Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

❸ Kısayol çubuğunu ilk defa çalıştırılması: MS-Office'in yüklendiği klasörü (Normalde "C:\Program Files\Microsoft Office") açın ve Kısayol Çubuğu simgesine iki kere tıklayın. Eğer bu çubuğun her Windows açılışında otomatik olarak ekrana gelmesini istiyorsanız Evet, aksi takdirde Hayır düğmesine tıklayın.

❹ Office çubuğunu kapatmak için: Office çubuğunun sol üst köşesine tıklayın ve Çıkış komutunu çalıştırın. Şimdi ek-

❷ Özellik Ekle veya Kaldır düğmesine tıklayın. Bir sonraki pencere üzerindeki Office Araçları ve daha sonra "Microsoft Office Kısayol Çubuğu" üzerine tıklayın ve açılan menü üzerindeki "Bilgisayarım'dan Çalıştır" komutunu çalıştırın.

❸ Office 2000 CD'sini yerleştirin ve Şimdi Güncelleştir düğmesine tıklayın.

❹ Kısayol çubuğunu Başlat/Programlar/Microsoft Office Araçları altında bulabilirsiniz. Bu kısayol çubuğunun çalıştırılması ve kapatılması Office 97'deki ile aynıdır.

Office 97+2000:

Dosya saklama konumu

Dosya/Aç komutunu kullandığınızda Word'ün Belgelerim klasörünü açması sizi de kızdırıyor mu? Eğer dosyalarınızı, örneğin Word-Dokümanları gibi farklı bir klasörde saklıyorsanız, her seferinde bu klasöre ulaşmak için Word'ün kişisel ayarlarınızı saklamasını sağlayabilirsiniz.

❶ Word penceresindeki Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın.

❷ Dosya Konumları (word 97) veya Konum (Word 2000) kartını aktif hale getirin. Ekrana liste içerisindeki Belgeler öğesini seçin ve Değiştir (97/2000) düğmesine tıklayın.

❸ Artık dosya listesinden ileride standart olarak kullanılacak bir klasör seçebilirsiniz. Tamam düğmesine tıklayarak değişikliği onaylayın. Bundan böyle Word kaydetmek ve açmak için bu klasörü kullanacaktır.

Excel altında da benzer şekilde bir standart klasör oluşturabilirsiniz. Malesef Office, kaydetmek için kullanılacak klasörün merkezi olarak belirlenmesine izin vermez, her program için tek tek tanımlanması gereklidir.

❶ Excel altında Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın.

❷ Kullanmak istediğiniz klasörü Genel kartı üzerinden manuel olarak girin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Powerpoint altında da benzer şekilde standart bir klasör belirlenebilir. Bunun için Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın ve Gelişmiş (Powerpoint 97) veya Kaydetme (2000) kartını kullanın.

Office 2000: Yabancı dildeki metinlerin otomatik tespiti

Office 2000 altında belirli diller için özel fonksiyonlar kullanabilirsiniz. Bu özellikle Türkçe haricinde İngilizce, Almanca gibi dillerde metinler hazırlıyorsanız kullanışlı olacaktır. Dilin otomatik olarak tanınması, denetleme yardımları veya özel tarih biçimleri gibi özel fonksiyonlar aşağıdaki şekilde destekleniyor.

❶ Başlat/Programlar/Microsoft Office Araçları/Microsoft Office Dil Ayarları aracını çalıştırın. Şayet bu araç bulunmuyorsa, Office kurulum programını kullanarak yüklemelisiniz: Kurulum programını daha önce anlatıldığı şekilde başlatın, "Office Araçları" altındaki "Dil Ayarları Araçları"nı seçin. Nesne menüsündeki "Bilgisayarım'dan Çalıştır" komutunu kullanarak yükleyin.

❷ Önündeki kutuya tıklayarak, kullanmak istediğiniz dili, örneğin İngilizce, seçin ve Uygula düğmesine tıklayın. Ekrana gelen, tüm Office uygulamalarının kapatılması ve yeniden açılması sorgusuna Evet cevabını verin.

2. İnternet ve CD'deki Office Eklentileri

Eğer Office programlarının kurulumu esnasında "Standart Kurulum" seçeneğini kullandıysanız, size sunulan fonksiyonların bir kısmı kullanılabilecektir. Office CD'sinde kullanılabileceğiniz oldukça kıymetli bir hazine mevcut.

Office 97: Dönüştürücü ve resim filtrelerini kurmak

Word altında bir resmi veya metni açarken sorun yaşıyorsanız, bunun nedeni büyük bir ihtimalle eksik bir dönüştürücüdür. Office CD'sinde bir çok dönüştürücü bulunmasına rağmen, bunlardan sadece bir kısmı standart olarak yüklenirler. Bu sabit diskinizde oldukça cızı bir tasarruf sağlar. Ancak, biraz tasarruf edeyim derken, bir dokümanın okunamaması çok daha sinirlendirici bir durumdur. Office paketinizi aşağıdaki şekilde daha sonradan genişletebilirsiniz:

❶ Office kurulum programını Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır penceresi üzerindeki listede bulunan "Microsoft Office 97" öğesine iki kere tıklayarak çalıştırın. Şimdi Office CD'sini takmanız ve Tamam düğmesine tıklayarak onaylamanız istenir. Office kurulum programının ilk penceresindeki Ekle/Kaldır seçeneği üzerine tıklayın.

❷ "Dönüştürücüler ve Süzgeçler" öğesini seçin ve Seçeneği Değiştir düğmesine tıklayın.

❸ Ekranı gelen listeden tüm dönüştürücülerin yüklü olup olmadığını kontrol edin. Dönüştürücülerin en önemli-

leri eski Word ve Excel sürümleri için kullanılanlardır. İstedığınız tüm öğeleri işaretleyin ve daha sonra Tamam düğmesine tıklayın.

❹ Şimdi sıra grafik dönüştürücülerde. "Grafik Süzgeçleri" öğesini seçin ve Seçeneği Değiştir düğmesine tıklayın. Grafik süzgeçleri normalde çok küçüktürler. Yani tümünün yüklü olması için bir neden yoktur. Bunun sonucunda farklı resim biçimleri ile sorun yaşamazsınız. Bunun için ilk olarak Tümünü Seç, daha sonra da iki kere Tamam düğmesine tıklayın ve İleri düğmesine tıklayarak yükleme işlemini başlatın. Başarılı bir kopyalama sonrasında Tamam düğmesine tıklayarak kurulum programını sonlandırın.

Office 2000: Dönüştürücüleri diske kopyalamak

Bu durum Office 2000'de farklıdır. Bir çok dönüştürücü yüklenmemesine rağmen, gerektiği takdirde ilk anda yüklenebilecek şekilde düzenlenmiştir. Sonuç: Örneğin Word belirli bir dosya için bir dönüştürücü programa ihtiyaç duyarsa, Office CD'sinin takılmasını isteyecek ve kurulum işlemini tek başına yerine getirecektir.

Aslında bu yöntem, eğer Office

CD'niz varsa, oldukça kullanışlı bir yöntemdir. Bu nedenle önemli dönüştürücü ve grafik süzgeçlerini sabit diskinize kopyalamalısınız.

❶ Office kurulum programını Office 97 birinci adımında anlatıldığı şekilde başlatın.

❷ Ekranı gelen pencere üzerindeki Özellik Ekle veya Kaldır düğmesine, daha sonra Dönüştürücüler ve Süzgeçler ve son olarak Metin Dönüştürücüler üzerine tıklayın.

❸ Şimdi tüm süzgeçlerin bir listesi ekranı gelecektir. Bir çoğunun üzerinde sarı renkte "I" yazılıdır. Bunun anlamı, bu süzgeçlerin gerektiği ilk seferde yüklenecek olduklarıdır. Word 97 dönüştürücüsüne kesinlikle ihtiyaç duyacağınız için bunu yüklemelisiniz: "Word 97/2000 ve 6.0/95 RTF Dönüştürücüsü" seçeneğine tıklayın ve "Bilgisayarım'dan Çalıştır" komutunu kullanarak yükleyin.

❹ Hangi dönüştürücülere ihtiyaç duyabileceğinizi düşünün ve yukarıda anlatıldığı şekilde yükleyin. Aynı işlemi Grafik Süzgeçleri için de yerine getirmelisiniz.

❺ Eğer yüklenecek tüm öğeleri seçtiyseniz, Şimdi Güncelleştir düğmesine tıklayın. Office paketiniz artık istediği-

SONRADAN YÜKLEME

Web'de ve Office CD'sindeki Gizli Hazine

Office CD'sinde ve Microsoft sunucularında çeşitli eklentiler bulunur. Burada, önemli yardımcı programları ve şablonları bulabilirsiniz. Eklentileri nasıl elde edebileceğinizi parantezler içerisinde belirttik: Office Setup, Office CD veya İnternet

Office 97

Dönüştürücü ve Resim Süzgeçleri: Word ve diğer uygulamaları eski versiyonları ve farklı uygulamalar ile beraber çalışabilir hale getirin.

Microsoft Ciltçi: Burada farklı Office uygulamalarından değişik dosyaları bir arada tutabilirsiniz. (Office Setup)

Excel için haritalar: Excel tablolarınızı Microsoft Map sayesinde coğrafi gö-

rüntüler ile süsleyin. (Office Setup)

Sihirbaz ve Şablonlar: Word, Excel, Outlook ve Powerpoint için aynı: Tüm uygulamalar için hızlı çalışmayı sağlayan ek şablonlar bulunur. (Office Setup) (CD Eklentisi)

Yazı Tipleri: Sıkıcı Times New Roman ve Arial haricinde bir çok yazı tipi bulunuyor. (CD Eklentisi)

Office 2000:

Dönüştürücü ve Resim Süzgeçleri: Office 2000'de de tüm dönüştürücüler otomatik olarak yüklenmezler. (Office Setup)

Microsoft Ciltçi: Burada değişik Office uygulamalarından farklı dosyaları bir arada tutabilirsiniz. (Office Setup)

Heceleme: Buna ihtiyacınız olacak. Inter-

net'ten yükleyebilirsiniz. (<http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/2000/downloaditems/hyphe-nup.exe>)

Denetim Yardımı: Yabancı dildeki çalışmalarınızı daha rahat yerine getirebilmeniz için yazım denetimlerinin yüklü olması gerekir. (Office Setup)

Sesler: Bilgisayar ile çalışmanıza yeni sesler ile canlılık kazandırın. (<http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/2000/downloaddetails/sounds.asp>)

Works 2000 Dönüştürücüleri: Word veya Works 2000 altında oluşturulan dosyaların dönüştürülmesinde kullanılır (<http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/2000/downloaddetails/wp2krtf.asp>).

niz şekilde biçimlendirildi. Kurulum sonrasında "Tamam" düğmesine tıklayarak işlemi sona erdirin.

Office 97: CD eklentisi olarak profesyonel sipariş formu

Office 97 CD'sinde kurulum programında gösterilenden çok daha fazlası bulunur. Bunlar arasında şablonlar, yazı tipleri, sesler, Clip Art'lar ve daha bir çok şey sayılabilir. Eğer bu hazineye sahip olmak istiyorsanız, biraz çaba göstermelisiniz. Örneğin Office programlarımız için çok daha fazla şablona ihtiyaç duyuyorsanız, Office CD üzerinde bulunan "Template" klasörüne ayrıntılı bir şekilde göz atmanızda fayda var. Ayrıca burada siparişlerinizin profesyonel bir görünüme sahip olmasını sağlayacak formlar gibi bir çok do-

ait, Sipariş kartı bulunur. Burada bulunan dosya üzerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen sorguya Tamam cevabını verin.

③ Şimdi bu şablonu kendi isteginize göre düzenlemelisiniz: İlk olarak Araçlar/Belge Korumasını Kaldır komutunu kullanarak doküman üzerindeki korumayı kaldırın. Kendi (Firma) isminizi girin ve gerektiği takdirde görünümünü değiştirin. Daha sonra Dosya/Farklı Kaydet komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerinden dosya tipi olarak "Belge Şablonu" seçin.

Oluşturduğunuz kişisel sipariş formunu, oluşturduğunuz "Sipariş" klasörü içerisine uygun bir isimle, örneğin SiparişFormu, kaydedin. Bundan böyle Dosya/Yeni komutu ile ekrana

SÖZLÜK

Service Releases: Bunlar Microsoft tarafından yayınlanan ve bir çok hatayı düzelten program paketleridir. Bunlar Office ve profesyonel işletim sistemi Windows NT için bulunurlar. Service Pack olarak da adlandırılırlar.

Updates: İnternette ücretsiz olarak bulunan bu güncellemeler, kullandığınız yazılımdaki hataları düzeltir, yeni fonksiyonlar eklerler.

gisayarım'dan Çalıştır" komutuna ve daha sonra Şimdi Güncelleştir düğmesine tıklayın. Kurulum işlemi Tamam düğmesine tıklayarak onayladıktan sonra resim düzenleme programını kullanabilirsiniz.

Office 97: Office programlarında etkileyici çizimler

Eğer Excel veya Powerpoint sunularınızda kendi hazırladığınız çizimleri kullanmak isterseniz Draw 98 eksiksiz bir yardımcı olacaktır. Bu küçük ek program Word ve diğer tüm Office uygulamalarını kapatıyor ve Office içerisinde varolan otomatik biçime geri dönüyor. Bu aracı internet üzerinden ücretsiz olarak elde edebilirsiniz:

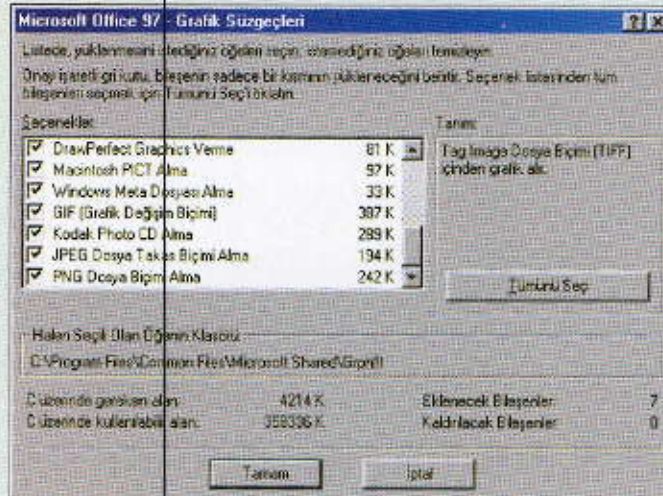
① "<http://officeupdate.microsoft.com/downloadDetails/draw98.htm>" sayfasına gidin ve Şimdi Yükle düğmesine tıklayın. Bir sonraki pencere üzerindeki "Programı Kaydet" seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Şimdi kurulum programını kaydetmek istediğiniz bir klasör, örneğin "C:\kur\draw98", arayın ve son olarak Kaydet düğmesine tıklayın.

② Daha sonra tüm Office uygulamalarını kapatın. Biraz önce seçmiş olduğunuz klasöre gidin ve içerisinde bulunan "draw98.exe" dosyasına iki kere tıklayarak çalıştırın.

③ Kurulum programının verdiği bilgileri takip edin ve tüm sorguları onaylayın. Son olarak bilgisayarınızı yeniden başlatmak zorundasınız.

④ Artık Draw 98'i tüm Office programlarında kullanabilirsiniz.

Ve bu programı çalıştırmak için: Word altında Ekle/Resim ve Çizim komutunu çalıştırın. Outlook, Excel, Powerpoint altında Ekle/Nesne komutunu çalıştırın ve ekrana gelen listeden "Microsoft Draw 98 Çizimi" öğesini işaretleyin. Son olarak Tamam düğmesine tıklayın.

Tüm grafik süzgeçlerini kurun, bu sizi sonradan yükleme işleminden kurtaracaktır.

küman bulabilirsiniz.

① Windows Gezgini'ni başlatın ve şablonlarınızın bulunduğu klasörü (örneğin "C:\Program Files\Microsoft Office\Templates") aktif hale getirin.

② "Microsoft Office/Templates" klasörü içerisinde siparişleriniz için ek bir klasör daha oluşturun: Bunun için gezgin penceresinin sağ tarafında bulunan boş alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsü üzerindeki Yeni/Klasör komutunu çalıştırın. Daha sonra bu klasöre, örneğin Sipariş gibi, uygun bir isim verin.

③ "Valupack\Templates\Word" klasörü içerisindeki "Purchord.dot" şablonunu biraz önce oluşturduğunuz sipariş klasörü içerisine kopyalayın.

④ Word'ü çalıştırın. Dosya/Yeni komutu ile ekrana gelen pencere üzerinde, biraz önce oluşturduğunuz klasöre

gelen pencere üzerindeki Sipariş kartı üzerinden bu şablona her zaman ulaşabilirsiniz.

Office 2000:

Photo Editor ile basit çalışmalar

Şayet şu ana kadar gelişmiş bir resim düzenleme programı ile çalışmadıysanız Photo Editor iyi bir başlangıç noktasıdır. Photo Editor, fotoğraflar ile çalışmak için uygun bir resim düzenleme programıdır. Bu küçük programın sunduğu farklı efektleri gerçekten de görmelisiniz:

① Office kurulum programını daha önce anlatıldığı şekilde çalıştırın ve "Özellik Ekle veya Kaldır" düğmesine tıklayın.

② Şimdi Office Araçları altında bulunan Microsoft Photo Editor üzerine tıklayın. Açılan menü üzerindeki "Bil-

3. Service Pack'ler ile Daha Güvenli Sistem

Hiçbir yazılım mükemmel değildir. Bu durum Office paketi için de geçerlidir. Bulunan küçük, büyük bir çok hata rahatlıkla ortadan kaldırılabilir. Bunun için Office paketinizi bir üst sınıfa taşımalsınız.

Office paketi içerisinde küçük hataların bulunduğu büyük bir ihtimalle dikkatinizi çekmiştir. Bir formülün Word altında doğru çalışmaması veya Excel için bir dönüştürücünün eksik olması bunlar-

lease 1 ve 2. Birinci paket sadece 8 Mbyte büyüklüğündedir ve ikinci paket birinciye de içerisinde barındırıyor. İkinci Service Release'i yüklemeyen önce maalesef birinciye yüklemek zorun-

reklî. Bunun nedeni sıkıştırılmış dosyaların açılmasıdır.

❶ Tüm uygulamaları kapatın ve Service Pack'in üzerinde bulunduğu CD'yi yerleştirin veya internetten kopyalamış olduğunuz dosyaların bulunduğu klasörü açın. Eğer Autorun fonksiyonu aktif ise, Service Pack'lerin kendiliğinden yüklenmesi için bir menü ekrana gelecektir. Aksi takdirde CD'nin ana dizininde bulunan "sr1off97.exe" dosyasına tıklayarak, yükleme işlemini manuel olarak başlatmalısınız. Bu dosyayı, internetten kopyaladığınız dosyaların saklandığı klasör içerisinde bulabilirsiniz.

❷ Lisans sözleşmesini Evet düğmesine tıklayarak onaylayın. Bunun sonrasında Service Release'in sıkıştırılmış dosyaları otomatik olarak açılacaktır.

❸ Çalışmaya başlamadan önce sabit disk üzerinde 40 Mbyte daha boş alan bulunduğundan emin olun. Şayet emin değilseniz gezgin penceresi üzerindeki sürücü (Normalde "C:") simgesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın.

❹ Son olarak devam düğmesine tıklayacak olursanız, güncelleme hazırlanacaktır. Ve bundan sonraki işlemler otomatik olarak gerçekleşir: Office dosyalarınız güncellenir ve sonra Tamam düğmesine tıklayarak kapatacağınız "MS Office SR-1 Başarıyla yüklendi" mesajı ekrana gelir.

❺ Artık Service Release 2'yi kurmak için hazırlanabilirsiniz. Bunun için de Service Release 1'deki ile aynı prensip geçerlidir. "sr2bof97.exe" dosyasını çalıştırın ve açıklamaları takip edin. Tek fark: Kurulum programı Office paketinizin ürün numarasını soracaktır. Bunu CD paketinin arkasında bulabilirsiniz. İkinci servis paketinin de başarılı bir şekilde yüklenmesinden sonra yine bir mesaj ekrana gelir.

Açıklama: Microsoft, Service Pack 2'yi yakın zamanda Service Pack 2b ile değiştirdi. Yani bu, üçüncü güncelleme anlamına geliyor. Şayet Service Release 2'ye sahipseniz bu büyük ölçüde yardımcı olacaktır. Ancak Outlook 98'i yüklemeyen önce SP2b'yi yüklemenizde fayda var.

Office 2000'in eski olmamasına rağmen bir Service Release ile güncellenmesi gereklidir.

dan sayılabilir. Bilgisayar uzmanları bu eksiklikleri "Bug" (İngilizce'de "Böcek" anlamına geliyor) olarak adlandırıyorlar. Bu hatalar hakkındaki tüm bilgiler Microsoft'ta toplanır ve çözüm yolları arar. Özellikle Office paketinin yeni bir versiyonu yayınlanmadan önce, öncül sürümleri binlerce testçiye gönderilir. Bu kişiler, ürün satışa sunulmadan önce muhtemel tüm hataları bulmak zorundadırlar. Ancak tüm bu çabalara rağmen, geçen süre içerisinde devamlı olarak yeni hatalar ortaya çıkmaktadır. Microsoft, kullanıcılarına bunun için devamlı olarak güncellemeler ve Service Release'ler ile yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Bazı güncellemelere online olarak gerçekleştirilebilse de Service Release'ler için Microsoft'tan direkt olarak CD üzerinde alınması (www.microsoft.com/turkiye) tavsiye edilir. Bunlar Download için oldukça büyüktürler.

Eğer bir güncellemeyi yüklediyseniz, bundan böyle yazdırma, kaydetme ve dönüştürme sırasında yaşanan problemlerden kurtulduğunuza demektir. Önemli olan sorunları ve çözümlerini Bugs isimli kutudan öğrenebilirsiniz.

Office 97:

Bir seferde iki Service Release

Eğer Office 97 kullanıyorsanız iki tane güncelleme yüklemelisiniz: Service Re-

lease 1 ve 2. Birinci paket sadece 8 Mbyte büyüklüğündedir ve ikinci paket birinciye de içerisinde barındırıyor. İkinci Service Release'i yüklemeyen önce maalesef birinciye yüklemek zorun-

❶ Söz konusu servis paketlerini aşağıdaki adreslerden edinebilirsiniz: Service Pack 1 (8 MB) adresi: "http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/download-details/sr1off97detail.asp", Service Pack 2 (23 MB) adresi: "http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/download-details/sr2off97detail.asp".

❷ Her iki internet sayfasının da sol üst köşesinde bulunan Şimdi Yükle düğmesine tıklayın.

❸ Ekrana gelen bir pencere üzerinde dosyayı konumunda çalıştırmak mı yoksa kaydetmek mi istediğiniz sorulur. "Programı Kaydet" seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Daha sonra söz konusu dosyanın kaydedilmesi için bir klasör belirleyin ve son olarak Kaydet düğmesine tıklayarak kopyalama işlemini başlatın.

Eğer her iki Service Release'i de aldıysanız artık Office paketinizi güncelleme işlemine başlayabilirsiniz. Ancak bu kurulum için gerekli şartlara dikkat edin: Service Release 1 için, sadece 8 Mbyte büyüklüğünde olmasına rağmen, 40 MegaByte boş disk alanı kesinlikle ge-

Office 2000:**Her şeyi bir üst sınıfa taşıyın**

Microsoft'un oldukça genç olan Office 2000 paketi de bir çok hata içeriyor. Kısa bir süre önce yayınlanan servis paketi tamı tamına 50 Mbyte büyüklüğünde. Bu nedenle sabit diskinizde 60-70 Mbyte kadar boş alanın bulunması gereklidir.

Windows 95 ve 98 kullanıcıları bunun haricinde Windows Installer 1.1 versiyonuna gerek duyarken, Windows 2000 ve Windows ME kullanıcıları zaten buna sahipler. Güncelleme sırasındaki muhtemel sorunlar: Windows 95/98 kullanıcıları kurulum sırasında "Microsoft Office 2000 SR1" in bulunduğu konumu belirtmek zorunda kalabilirler. Bunun nedeni, kullandığınız Windows Installer'ın versiyonu eski ve bu nedenle 1.1 versiyonunu güncellemek zorundasınız. Kurulumu kesin ve

Installer'ı üçüncü adımda gösterildiği şekilde yükleyin. Yeni versiyon yükledikten sonra Office güncelleme işlemine yeniden başlayabilirsiniz.

Dosyanın büyüklüğü nedeniyle Microsoft'tan sipariş edilmesi daha kolay olacaktır. Ancak illaki internetten edinmek isteyenler "http://officeupdate.microsoft.com/turkiye/2000/downloaddetails/O2kSR1DDL.asp" veya "http://microsoft.com/office/ork/2000/appndx/toolbox_localized.htm" adresinden indirebilirler.

1 Tüm uygulamaları kapatın ve Service Release'in bulunduğu CD'yi yerleştirin. Şayet Autorun fonksiyonu çalışmıyorsa "O2KSR1adl.exe" dosyasına iki kere tıklayın. Bu işlemi servis paketini internetten indirenler de yerine getirmeliler.

2 Şimdi geçici dosyaların saklanmak zorunda oldukları bir klasör, örneğin

"C:\Temp" belirleyin... Daha sonra Tamam düğmesine tıklayın. Dosyalar şimdi otomatik olarak belirlendiğiniz klasöre açılacaklardır.

3 Windows 95/98 kullanıcıları bu esnada güncelleme işlemi devam edebilmek için, beraber sunulan "Windows Installer 1.1" aracını kurmak zorundalar. Bunun için "Instmsi.exe" dosyasını çalıştırın ve bilgisayarı yeniden başlatın.

4 Gezin penceresinde geçici dosyaların kaydedildiği klasörü açın ve burada bulunan "setup.exe" dosyasını çalıştırın. Daha sonra açıklamaları takip edin.

5 Office veya Windows güncellemesinin seçildiği ekran üzerindeki Office seçeneğini işaretleyin. Gerekli dosyaların otomatik olarak ayıklanması için İleri düğmesine tıklayın.

6 Bu esnada Office 2000 CD'sini takmanız gereklidir.

BUGS - HATALAR**Office 97 ve 2000'deki En Büyük Hatalar ve Bunların Çözümleri**

Burada Microsoft'un paketinde yaptığı en büyük hataları göreceksiniz. Office 97'de söz konusu hataları gideren Service Release parantez içerisinde verilmiştir.

Office 97

Kurulum: Kurulum esnasında problem ortaya çıkıyor ve belirli sistemlerde doğru olarak çalıştırılmıyor. (SR1)

Word 6.0/97 Dönüştürücü: Word 97, dosyaları önceki versiyonlar biçiminde kaydedemiyor ve bunun için Zengin Metin Biçimi'ni (RTF) kullanıyor. (SR1)

Hareketsiz kalıyor: Programların ve dosyaların açılıp kapanması rahatsızlık verecek derecede yavaş. (SR1)

Excel Yeniden Hesaplama: Hücrelerin

otomatik olarak yeniden hesaplanması fonksiyonu çalışmıyor. (SR2)

Çökme: Wordart resimleri içeren dokümanların kaydedilmesi esnasında komple çökmeler yaşanabiliyor. (SR1)

Sene 2000: Outlook ve Powerpoint gibi bazı programlar tarihleri yanlış dönüştürüyorlar. (SR2)

Outlook 98: Service Release 2 bazı önemli ayarlar ve dosyaların üzerine yazıyor. (SR2b)

Office 2000

Yanlış dönüştürme: Word 97 dokümanlarındaki tarih fonksiyonları içeren form alanları Word 2000'e doğru dönüştürülmüyor.

Kayıp tablo çizgileri: Word 6.0/95 biçimin-

de kaydederken tablo çizgileri kayboluyor.

Kullanıcı sözlüğü çok büyük: Zaten 64 KB'lık sınır dolduğu için yeni kelime eklenmiyor.

Excel'de oto kaydet: Yeniden başlatma esnasında otomatik kaydet ayarları sıfırlanıyor.

Makro virüsleri: Muhtemel makro virüslerini belirten uyarı mesajları Powerpoint'te ekrana gelmiyor.

Program çökmesi: Photo Draw ve Direct-X çalışırken 3B nesnelerin doldurulması esnasında ve bir Camcorder ile veri alışverişi esnasında program çöküyor.

Yardım fonksiyonu yok: Frontpage 2000'de disketten yapılan Import işlemi sonrasında yardım kullanılamıyor.

4. Office'i Ek Fonksiyonlar ile Geliştirin

Office'den düşünebileceğinizden çok daha fazlasını alabilirsiniz. Bunun için örneğin, bir çok yeni yazı tipi, etkileyici şablonlar ve Office uygulamalarınızı ek fonksiyonlar ile donatan küçük programlar bulunur.

Office 97+2000: Yeni yazı tipleri ile metinleriniz daha güzel

Etkileyici bir doküman hazırlamak için iyi yazı tipleri şarttır. Yeni ve değişik yazı tiplerini aşağıdaki adreslerden edinebilirsiniz:

www.free-fonts.com

www.larabiefonts.com/index.htm

www.1001freefonts.com

Burada dosyaların download edilmesi ile ilgili kısa açıklamalar bulabilirsiniz. Ve yeni yazı tiplerini aşağıdaki şekilde yükleyebilirsiniz.

1 Başlat/Ayarlar/Denetim Masası penceresinde bulunan Yazı Tipleri klasörü üzerine iki kere tıklayın.

2 Fonts penceresindeki Dosya/Yeni Yazı Tipi Yükle. Yeni yazı tipi dosyasını bulunduğu konumda seçtikten sonra Tamam düğmesine tıklayın.

3 Gerekli yazı tiplerini de rahatlıkla seçebilirsiniz. Bunun için dosyayı seçin, [Del] tuşuna basın ve güvenlik sorgusuna "Evet" cevabını verin.

Office 97 + 2000:

Her amaç için uygun şablon

Belge şablonları Word, Excel ve PowerPoint için hazırlanmış örnek dokümanlardır. Bunlar ile her makbuz veya davetiye için ayrı ayrı tasarım yapmadan, hızlı ve rahat bir şekilde çalışabilirsiniz. Her türlü amaca, örneğin form, davetiye, sipariş, makbuz, uygun şablonlar hazırlanabilir. Bunları genellikle internetten edinebilirsiniz. Bu şablonları nasıl elde edebileceğinizi küçük bir örnekte görebilirsiniz:

1 "http://www.microsoft.com/turkiye/office2000/guncelleme/sablon.htm" adresinde çeşitli konularda elde edebileceğiniz farklı şablonlar bulunur.

Tabii ki Excel'de yok: Euro fonksiyonu olan hesap makinesi.

2 Burada bulunan galeri içerisinde kullanmak istediğiniz türe göre herhangi bir şablon seçin. Bu başlıklar kendi içerisinde de bir çok farklı şablon bulunduruyorlar. Ekranı gelen yeni liste içerisinde istediğiniz birinin üzerine tıklayarak çalıştırın.

3 Web sayfası üzerinde ekrana gelecek olan şablon eğer size uygunsa, bu önizlemenin altında veya üstünde bulunan Edit In Microsoft Word bağlantısına tıklayın. Bunun sonucunda şablon bilgisayarınıza kopyalanacaktır.

4 Söz konusu dosyası "C:\Program Files\Microsoft Office\Templates" (Office 97) veya "C:\WINDOWS\Application Data\Microsoft\Templates" (Office 2000) klasörü içerisine kaydedin.

5 Eğer Office'i başlatacak ve Dosya/Yeni komutunu çalıştıracak olursanız, ekrana gelen pencere üzerindeki Genel kartı üzerinden söz konusu şablona ulaşabilirsiniz.

Office 97 + 2000: Word ve Excel için program geliştirme

Office uygulamalarının fonksiyonlarını geliştirmek için Add-ins (Eklenti) olarak isimlendirilen bir çok yardımcı program bulunur. Bu programlar genelde ücretsiz olarak dağıtılır ve örneğin Word ve Excel'in çizim fonksiyonları, hesap veya diğer özel fonksiyonlarını geliştirmek için kullanılır.

Bu eklentilerin bir Word ve Excel'in menü çubuğuna eklenen, kendi özel menüleri bulunur...

Bir örnek yardımıyla bu eklentilerin faydaları daha iyi açıklanabilir. Bunun için Excel'e bilimsel bir hesap makinesi ekleyen küçük bir eklenti kullanacağız.

1 Söz konusu eklentiye "www.excel-center.de" adresinden yükleyin. Bunun için Freeware başlığı altındaki "Eclite-Zip.zip" dosyası üzerine tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerinden, dosyanın kaydedileceği konumu belirleyin.

2 Şimdi ZIP dosyasını bir sıkıştırma programı yardımıyla açın. Yardım dosyası "CalculatorHelp.chm"i "C:\Windows" ve "Excel\Calculator.xla" dosyasını da "C:\Program Files\Microsoft Office\Office\Addins" klasörü içerisine kaydedin.

3 Artık bu yeni eklenti aktif hale getirmelisiniz: Excel'i çalıştırın Araçlar/Eklentiler komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Gözet düğmesine tıklayın. "ExcelCalculator.xla" dosyasını kopyaladığınız klasörü seçin. Pencereyi Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

Bundan böyle araç çubuğundaki soru işaretinin sağında bir tane de hesap makinesi simgesi ekrana gelecektir. Bunun üzerine tıklanarak Euro fonksiyonlarına sahip olan hesap makinesi çalıştırılabilir.

Kadir Tuztaş (ktuztas@ship.com.tr)

SÖZLÜK

Autorun Fonksiyonu: Eğer bu fonksiyon açıksa, bir CD sürücüyü yerleştirildiğinde Windows Autorun bilgilerini okur ve örneğin CD üzerindeki bir uygulama otomatik olarak çalışır.

Nesne Menü: Eğer bir nesneye farenin sağ düğmesi ile tıklayacak olursanız bu menü ekrana gelir.

Açmak: Yerden kazanmak için veriler sıkıştırılır ve daha sonrada kullanabilmek için açılır.

BİLGİSAYARINIZI

ÖLÜME

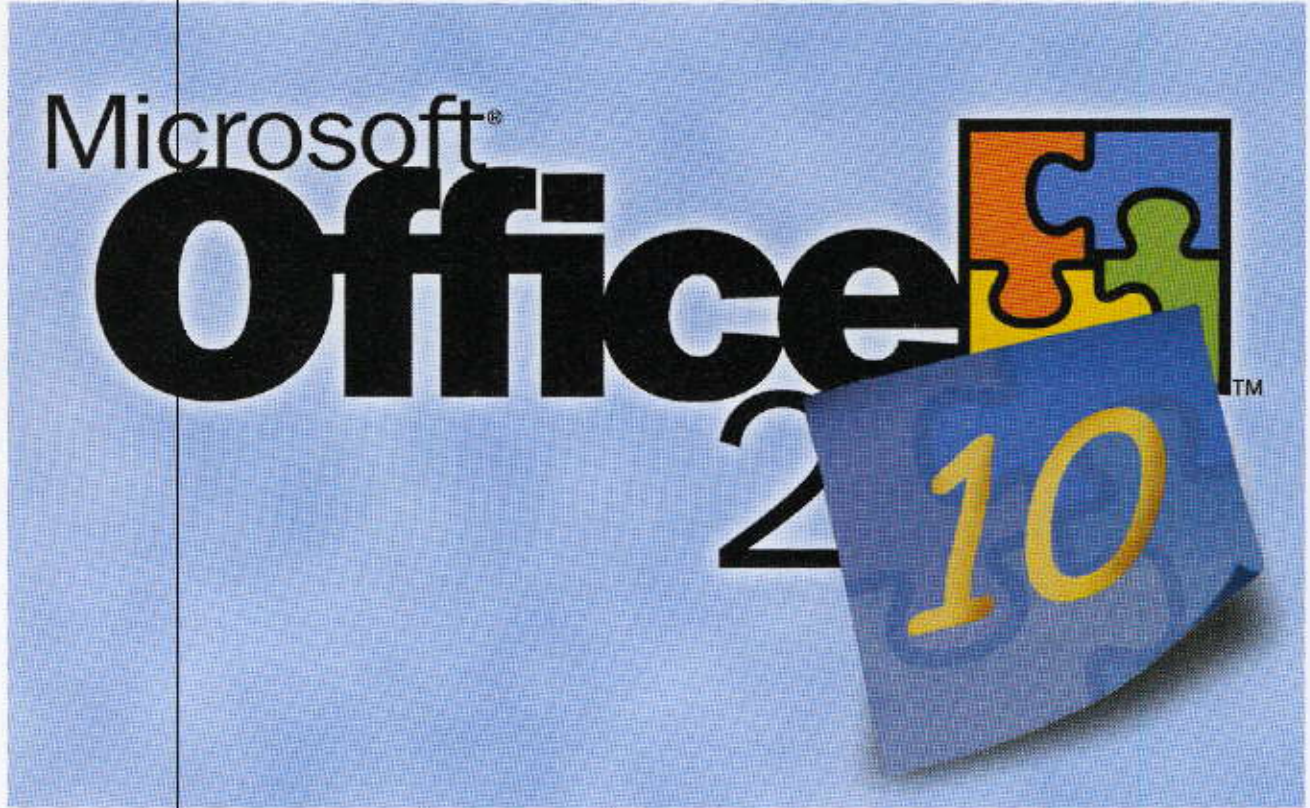
TERK ETMEYİN!

Vakum ve Basıncılı Havanın Gerekli Her Yerde...
Teknik Servis Elemanınız!

**VACUUM
COMPRESSOR**

Gelecek Kuşak Office

Office 10 Beta 2

CHIP, 2002 yılında piyasada olması planlanan, Microsoft'un yeni .NET teknolojisini temel alan ilk uygulamalardan biri olacak Office 10 programının Beta 2 sürümünü ayrıntılarıyla inceledi.

■ Microsoft.NET teknolojisi geçen aylarda büyük bir lansman ile tüm dünyaya tanıtıldıktan sonra, gözler bu konuda yapılan ve yapılacak olan gelişmelere çevrildi. Her ne kadar .NET ile ilgili şu an elle tutulur bir uygulama olmasa da, Microsoft'un bu konuda yapmış olduğu açıklamalar gelecekte bizi bekleyen teknolojilere ışık tutmaktadır.

Hakkında söylenecek çok fazla şey olmasına rağmen, Microsoft.NET'i, başlangıç olarak kısaca, tüm uygulamalarının web tabanlı olması ve merkezi bir yerden çalışması olarak tarif edebiliriz. Örneğin yeni Office'le birlikte, Office ürünlerini kendi bilgisayarınıza yüklemeyi internet üzerinden kullanabileceğiniz, datalarınızı yine internette güvenli alanlarda tutabileceksiniz. Bu da artık bilgisayarların çok güçlü olması yerine, yalnızca internet bağlantısının çok güçlü olmasını gerektirecek. Geri kalan işlemler ise, tamamen web server'ların gücüne kalıyor. Amerika, muazzam internet altyapısı nedeniyle

daha şimdiden bu yapıya hazır, ama ne yazık ki Türkiye'nin bu konuda daha çok adım atması gerekiyor. Umuyoruz 2002 yılına kadar biz de, bu konudaki yapılandırmayı yeterli boyutlara ulaştırabiliriz.

Microsoft.NET teknolojisine yaklaşan ilk program olarak ufukta Office 2002 gözüküyor. Tüm uygulamaların web desteğinin olması ve içerisinden gelen Office.NET uygulamasının çalışma şekli, Microsoft'un açıkladığı Microsoft.NET teknolojisiyle olan yakınlığını gözler önüne seriyor. Örneğin Office 2000 ile beraber gelen Office Web Server sayesinde, varolan web server'ınız Office.NET yapısına kavuşuyor ve böylece otomatik olarak sayfalar yenileniyor ve bir çok özellik aktif hale geliyor.

Ortak görevler, ortak takvimde toplantılar, ortak dosya, tartışma grupları ve herkesin görebileceği anonsların oluşturulması, tek bir tıklama ile intranet veya internet sayfanıza entegre edi-

lebiliyor. Microsoft'un şu anki açıklamasına göre Office 2002'nin çıkış tarihi 2002 yılının son yarısı olarak görünüyor. Ayrıca daha önceki uygulamalar gibi bu programın da Türkçesi çıkacak.

Bu yazıda, test ettiğimiz Office 2002 Professional sürümünde bulunan;

- Microsoft Access 10,
- Microsoft Outlook 10,
- Microsoft Word 10,
- Microsoft Excel 10,
- Microsoft Frontpage 10,
- Microsoft Office Designer 10... uygulamalarının içerisinden en çok kullanılanlarının detaylarına ve yeniliklerine göz atacağız.

Yeni Office paketinin sistem gereksinimleri

Şu an Office 2002 Beta 2 sürümünün sistem gereksinimlerini şu şekilde sıralayabiliriz.

- Windows 98, Windows NT Service Pack 6, Windows Millennium veya Windows 2000 üzerine kurulum yapı-

labilir.

• En az Pentium 90 32 MB Ram gerekmektedir. Bu durum Windows NT ve Windows 2000'de ise en azından 64 MB Ram olarak değişiyor.

• Harddiskte olması gereken boş alan ise 350 MB.

Sıra Office 2002'deki yeniliklere genel olarak bakıp, daha sonra tek tek Word, Excel, Outlook ve Powerpoint programları içindeki yenilikleri ele almaya geldi. Ancak tabii ki bu yeniliklerin tümüne giriş yapmamız mümkün olmadığından, yazımızda yalnızca ilk göze çarpanları ve Beta 2'de varolan yenilikleri görebileceksiniz. Ürünün Beta olması nedeniyle, burada okumuş olduğunuz yenilik ve değişikliklerin ürün çıktığında yeniden değişebileceği konusunda sizi uyarmak istiyoruz.

Office 2002 genel değişiklikler Yeni görünüm:

Office 2002'de, tüm uygulamaların menü dizaynları ve açılış efektleri yenilenmiş. Gerçekleştirilen bu yeni görünüm, kullanım açısından yararlı bir değişiklik gibi görünüyor.

Ses (Speech) işlemleri:

Ses ile komutların çalıştırılması ve dokümanların bilgisayar tarafından okunmasını artık Office 2002 içinde rahatlıkla yapabileceğiz. Bunun kapsamından bahsetmemiz gerekirse:

Araç çubuklarını yönetme, menülerde seçim yapma, gelen hata mesajlarının ses ile iletilmesi, dil seçimlerinin ses ile yapılması gibi kullanımı hızlandırmayı hedefleyen işlemler yapmak Office 2002 ile mümkün. Microsoft Word 10 içinde, tools menüsünden bu özelliği aktif hale getirdikten sonra tüm Office uygulamalarında devreye girmektedir.

Ancak bir tek Microsoft Office Designer'ın bu özelliği desteklemediğini ve ses işlemini çalıştırmak istediğimiz

makinenin şimdilik en azından 128 MB'lık bir hafızaya sahip olması gerektiğini belirtmek istiyoruz. Bu da gösteriyor ki Office 2002 çıktığında eğer ses özelliğini de kullanmak isterseniz 32 MB hafızası olan bir bilgisayar yeterli olmayacaktır.

Paste butonu:

Bu butonun amacı; herhangi bir Office 2002 uygulaması içinden kopyaladığımız metnin, başka bir yere kopyalanması sonucu, kopyalanan yerin formatına bürünmesini sağlamak (bold veya italic gibi özellikler) veya kopyalamadan önceki haline tek bir tuşla geri alınmasını sağlayarak zaman kazanmamıza yardımcı olmak.

Office Clipboard:

Office 2000 ile beraber geliştirilen bu özellik, Office 2002'de daha kullanışlı bir hal almış. Tam 24 adet farklı içeriği belleğinde toplayabilmesi ve istediğimiz bir tanesini yapıştırma işlemine izin vermesi, gerçekten de çok kolaylık sağlıyor. Şekilde de görüldüğü gibi Windows saatinin yanında küçük bir ikon olarak yer alan ve hangi Office uygulamasını açarsanız açın, sağ tarafına yerleşen Office Clipboard, metin veya resim ayrımı yapmadan, istediğiniz bir Office 2002 uygulaması içine yapıştırma işlemini başarıyla yapabiliyor.

Help menüsü ve karakteri:

Help menüsü her yeni sürümde olduğu gibi Office 2002'de de, bir önceki Office uygulamasına göre daha geniş bilgi içeriyor. Help menüsünün en önemli yeni özelliği, bundan böyle Office uygulamalarından herhangi birini açtığınızda karşınıza gelen Office Yardım karakterinin gelmeyecek oluşu. Artık yalnızca yardıma ihtiyacınız olduğunda, HELP butonuna tıkladığınız zaman, bu karakteri göreceksiniz. Böylece gereksiz yere ekranınızda yer kaplamayacak.

Office Clipboard: Geniş kapasitesi ile Office Clipboard daha kullanışlı bir hal almış.

File-Open/Save Menüleri:

File-Open ve Save menüleri ihtiyaca göre istenildiği gibi sağ alt köşesinden büyütülüp küçültülebiliyor. Bu yenilik bize, içerik olarak daha çok dosyayı aynı anda görme şansını verecek.

Ayrıca yine Open ve Save menüleri karşımıza geldiğinde sol taraftaki araç çubuğunu artık istediğimiz şekilde özelleştirebiliyor ve içine kısayol menüleri ekleyebiliyoruz. Ekleme yapmak için istediğimiz klasörü seçtikten sonra Add To "My Places" seçeneğini işaretleyelim.

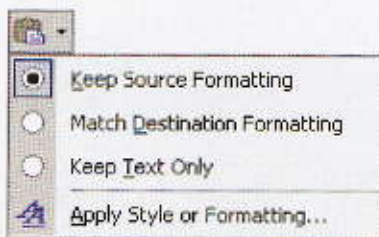
File-Open/Save: İyileştirme çalışmaları burada da başarılı bir şekilde ele alınmış.

memiz yeterli olacak. Bunun en iyi yanı, bir yerde yaptığımız bu ekleme işleminin tüm Office uygulamalarındaki open ve save menülerinde geçerli olması. Bu işlemin getirdiği en önemli avantaj ise; kullandığımız birden çok data içeren klasörlere ulaşmak için, tüm harddisk'te dolaşmak yerine istediğimizi tek bir hareketle araççubundan seçebilmemiz.

Search:

Search işlemi de 2000 Office programına nazaran daha gelişmiş durumda. Örneğin Word içinden search işlemini başlatıp, içinde Banu kelimesi geçen tüm nesneleri bulmasını istediğimizde, Outlook içindeki mesajlara kadar arama yapabilmektedir. Bu da merkezi bir yerden tüm office dokümanları içeri-

BU BİR DENEMEDİR

Paste Butonu, işlev olarak kopyaladığımız metin formatlarının kısa bir zamanda istenilen şekle çevrilmesini sağlayacak.

sinde, hatta aynı zamanda Outlook'daki mesaj klasörlerine kadar arama yapmamızı sağlamaktadır.

Web Archive kayıt türü:

Internet Explorer 5.0 ile beraber gelen özelliklerinden biriyle, bir web sayfasına bağlanıp save ettiğimizde otomatik olarak kaydedilen yerde bir de klasör oluşturup sayfanın resimleri ile beraber internete bağlı değilken bile görüntü-

mesini sağlayarak dosyada yapılan değişikliklerin kaybolmamasını sağlayabilmekteyiz.

● Belli zaman aralıklarında otomatik olarak dosya kaydedilerek herhangi bir elektrik kesintisi veya benzeri bir problem sonrası yapılan değişikliklerin geri alınabilmesi sağlanmaktadır. Bu işlem Office 2000'de de olan bir özelliktir. Ancak yapısal olarak daha zenginleştirilmiş ve sağlamlaştırılmış gibi görün-

Office ayarlarının kaydedilmesi:

Office 2000 için internetten çekebildiğiniz bu özellik, Office 2002'de çok daha gelişmiş. Office 2000 için çekebileceğiniz adres

Office 2002 içinde ise bu uygulama sayesinde, tüm Office programlarında yapılan ayar değişikliklerini, yaratılmış custom dictionaries ve template'leri ve autocorrect ile autoformat listelerini kendi diskimizde herhangi bir alana veya internette hotmail accountumuz sayesinde web alanına kayıt yapabiliyoruz.

Bu işlemlerden sonra harddisk veya internetteki alanda yaratılmış olan dosyayı geri almak veya kurulmuş yeni Office 2002'den önceki ayarlara geri dönmek kısa sürede mümkün olabiliyor.

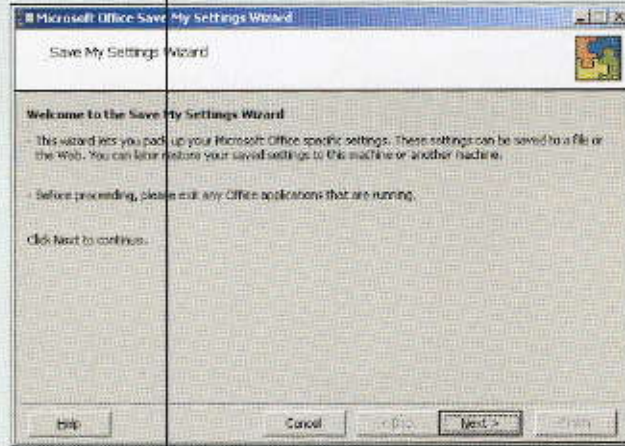
Word 2002'deki yenilikler

Çok kullanıcı desteği:

Şu an için Beta2 sürümünde hazır olmayan bu özellik, Office 2002 çıktığında kullanabileceğimiz bir işlem. Bu özelliğin sağladığı avantaj ise, aynı anda birden çok kişinin bir Word dokümanına erişerek, değişiklik yapabilmesi. Çalışma prensibi, birden çok kullanıcı için aynı dokümandan birden fazla kopya otomatik yaratılarak kullanıcıların çalışmasının sağlanması olarak izah edilebilir. Dokümanlar kapatıldığında ise, yine otomatik olarak tüm dokümanlardaki değişiklikler birleştirilerek tüm kişilerin yapmış olduğu eklemeler tek bir dokümanda gözükebilmektedir.

Mail Merge Wizard:

Şekilde de görüldüğü gibi, Mail Merge yapmak Word 2002 ile dert olmaktan çıkıyor. Word 2002 ile beraber yenilenen Mail Merge sayesinde, birden çok

Adım 1: İlk gelen ekranda neler yapabileceğimizi anlatan kısa bir açıklama görüyoruz...

lenmesi sağlanmaktaydı. Şimdi ise Office 2002 ile beraber gelen Web Archive kayıt türü sayesinde, klasör oluşturmadan tüm resimleri de aynı dosya içine yerleştirip yalnızca bir dosya ile yine internete bağlı olmadan görüntüleyebilmemizi sağlamaktayız. Dosya uzantısı .MHT ve .MHTML olarak geçmektedir. Web Archive sayesinde, klasör bağımlı olmaktan çıkarak, sayfayı daha rahat görüntüleme olanağımız doğuyor.

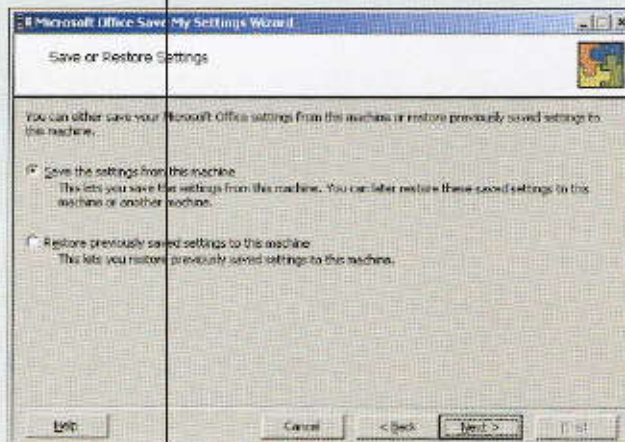
Dosya onarımı:

● Word, Excel ve Powerpoint uygulamalarında kilitlenme ve hata oluşması sonrası çalışılan dokümanın kaydedil-

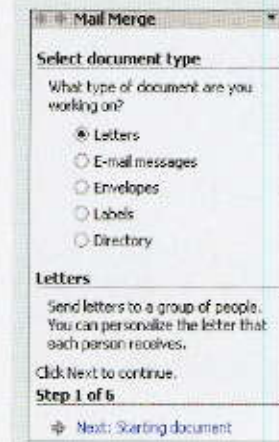
yor.

● Open And Recovery seçeneği Excel ve Word içerisindeki Open menüsünde yerleşmiş bulunuyor. Böylece dosya açılış sırasında hata veya kilitlenmeye neden olan dokümanların kurtarılması sağlanabiliyor.

● Son olarak, Office 2002 Safe Mode yani güvenli kip seçeneği ile, Windows işletim sistemlerinde de benzeri bir uygulamayı görebilmekteyiz. Bu seçeneğin amacı, daha sonradan uygulama içine eklenen bir add-in veya başka bir yardımcı program sebebiyle açılmama gibi sorunların üstesinden kolayca gelebilmek.

Adım 2: Geri alma veya dosya yaratma işleminin yapıldığı adım.

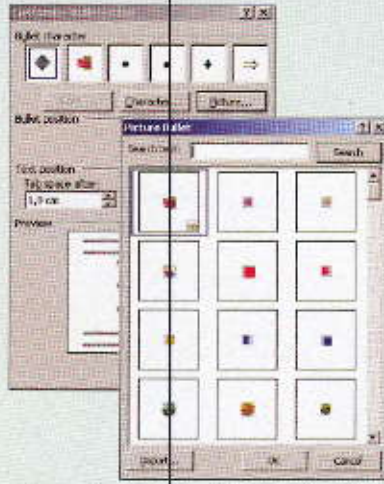

Mail Merge Wizard: Mail Merge yapmak artık daha kolay.

kişiye gönderilmek üzere hazırlanması gereken mektup, etiket, e-mail gibi işlemler sihirbaz ile çok kolay yapılabilir.

Birden çok bölüm seçimi:

İlgi çekici bir yenilik daha Word 2002 ile beraber geliyor. CTRL tuşunu basılı tutarak, Word 2002 içerisinde farklı yerlerde bulunan yazıları seçip, aynı anda farklı yerlerde seçili olan yazıların

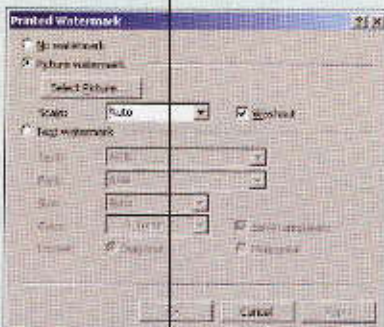

Bullets and Numbering: Artık farklı resimleri bullets'larda kullanabileceğiz...

tamamını kopyalayabilecek veya silebileceksiniz. Daha önce CTRL tuşu ile bu tür birden çok farklı metni seçmek mümkün değildi.

Bullets and Numbering:

Word 2000 içinde clipart'lardan ayrıca bullets'lar yüklememiz de mümkündü. Ancak bunu daha sonra da kullanabilmek için her seferinde clipart içinden eklememiz gerekiyordu. Yani istediğimiz bir bullet resmini standart bullet listesine eklemek mümkün değildi. Word 2002'de ise bu özellik geliştirilerek kendimize ait bullet veya numbe-

Watermark'lar: Yeni Office paketinde resim ve metin Watermark'ları da mevcut.

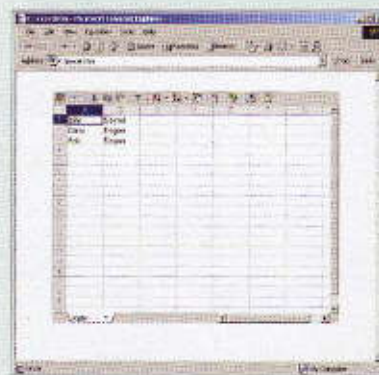
ring listesi oluşturabiliyoruz. Hem de istediğimiz resmi kullanarak.

Arkaplan resmi:

Word 2002'nin bir diğer önemli yeniliği de, bir resmin arkaplana yerleştirilmesi ve yazıcıdan çıktı alınırken transparen olarak çıkan dokümanların daha profesyonel gözükmesini sağlamak.

Excel 2002'deki yenilikler Interactivity Özelliği:

Excel 2002 içinde hazırlanmış olan bir dokümanı internete açma ve internet üstünden o dokümanın içeriğini güncelleme ve değişiklik yapabilmemiz artık mümkün. Oluşturmuş olduğunuz Excel dokümanınızı Save as Web Page ile kayıt etme sırasında add interactivity seçeneğini işaretlerseniz, dokümanınız web üzerinde şekildedeki gibi görünür.

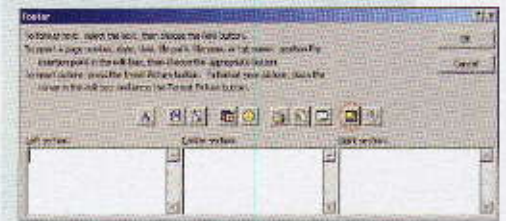

Interactive: Office Web Component özelliğinin getirdikleri...

Yukarıdaki sayfada data girişi ve silme işleminin yanı sıra, format değiştirme ve formül ekleme işlemlerini de yapabilmekteyiz. Bu sayfada işlem yapabilmemizi sağlayan teknoloji ise, sistemimizde Office Web Component olarak geçiyor. Bu program ya Office 2002 CD'si ile beraber geliyor ya da internetten yüklenebilecek duruma getiriliyor. Bu sayede istediğimiz işlemleri internet ya da intranet üstünden paylaşılan dosyalarda yapabilecek duruma geleceğiz.

Border ekleme:

Excel'in bu yeni sürümünde artık bir hücreye veya birden çok hücreye border eklemek artık çok kolay. Aynı tablo ekleme mantığındaki gibi kalem ile istediğimiz hücreleri seçiyor ve border'ı ekliyorsunuz. Bu da tabii ki çok fazla zaman kazandırıyor.

Headers&Footers: Excel 2002 ile üstbilgi ve altbilgiye resim eklemek çok basit.

Headers&Footers:

Excel 2002'de üstbilgi ve altbilgi olarak adlandırılan alanlara da resim eklenebiliyor. Excel'de en çok aranan özelliklerden biri olması nedeniyle, bu özellikten çok hoşlanan çok sayıda kullanıcının olacağını tahmin ediyoruz.

Doküman güvenliği:

Excel 2002 ile gelen en büyük yeniliklerden bir tanesi olan güvenlik işlemleri bu programda en üst seviyeye çıkmış durumda. İstenilen parolayı bilmeyen kullanıcılara dosyayı göstermemek mümkün iken, yalnızca okuyabilmesi de daha önceki sürümlerde sağlanabiliyordu. Ancak şimdi parolayı bilmeyenlerin dosyayı açıp bir sheet içinde bazı işlemleri yapabilmesi, bazı özellikleri de yapamamasını ayarlayabileceğiniz bir özellik var.

Örneğin parolayı bilmeyen bir kullanıcıya bir sheet'de; hücre ekleyebilme, format cell menüsüne girebilme, hücre silme, sort veya autofilter yapabilmeye veya bunları yapamama haklarını verebilmek mümkün. Bunlara daha birçok

Doküman güvenliği: Artık Excel dosyaları daha güvenli.

farklı hak da Excel 2002 içerisinde parolayı bilmeyen kullanıcılar için eklenebiliyor.

Excel 2000'de çok zor yollarla yapı-

bildiğimiz bir dosya içinde yalnızca bir alana parola atama işlemi çok basit bir hale gelmiş. Bunun için yalnızca alanı seçip Tools menüsü içindeki Protection seçeneği altındaki "Allows users to edit ranges"a gidiyoruz. Ayrıca, buradaki seçeneğin ve tüm dokümanın açılması için kullanıcı adı ve parola da tanımlayabilmekteyiz. Eğer bir domain altında çalışıyorsak, yani bilgisayarlarımız bir ağa bağlı ve ağ içerisinde bir NT Server Domain Controller olarak çalışıyorsa, onun üzerindeki kullanıcı veritabanını kullanarak sanki klasör share ederken, kullanıcılara hak verme işlemi yapar gibi dosyaya hak verebilmekteyiz. Anlaşılan Microsoft data güvenliği konusunda epey çalışma yapmış.

Watch penceresi:

Bu yeni özelliğin amacı, çok büyük Excel dokümanlarında yaptığımız işlemler sonrası değişen sonuçların anında takip edebilmemizi sağlamasıdır. Bir

çok daha kolay hale gelmiş. Birden çok e-mail hesabı bu yeni versiyonda çok kolay bir şekilde eklenebiliyor. Outlook 2002'ye eklenmiş diğer yenilikler, programı çok daha fazla çekici kılıyor. Örneğin, artık Outlook içinden hotmail veya http mail server desteği veren diğer e-mail hesaplarınızı da kullanabiliyorsunuz. Ayrıca bir yenilik de, yine Outlook 2002 ile beraber gelen IMAP E-Mail server'a ulaşılma desteği. Bilindiği gibi Outlook 2000'in en zor özelliklerden bir tanesi, kurulum sırasında bizi Internet Only veya Corporate or Workgroup seçeneklerinden yalnızca birini seçmeye zorlayarak, her iki seçenekle beraber gelen servisleri kullanabilmemize mani olmasıydı. Ancak şimdilik Internet Only veya başka bir kurulum şekli olmadan tek kurulum ile tüm servislere erişebiliyor olmamız, en güzel değişikliklerden bir tanesi gibi gözüküyor.

Eğer ilk ekranı "Add a new e-mail ac-

Book	Sheet	Name	Cell	Value	Formula
Book1	Sheet1		A3	2	=A1*A2
Book1	Sheet1		E1	11	=A3+A1*9
Book1	Sheet1		E3	TURKDESTEK	

Watch Penceresi: Formül sonuçlarını anında takip edebiliriz.

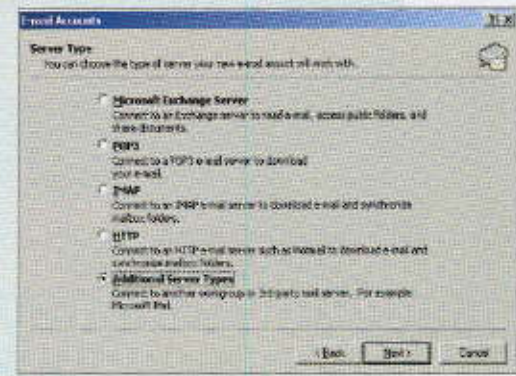
dokümanda çok aşağıda bulunan bir formül sonucunun, dokümanın en üstünde yaptığımız bir işlem sonrasında değişeceğini düşünüyorsak ve o sonucu anında görmek bizim için önemli ise, bu uygulama tam istediğimiz işi yapıyor.

Outlook 2002'deki yenilikler

E-Mail Account Sihirbazı:

Outlook 2002'de, Outlook 2000'e nazaran, e-mail hesaplarının yönetilmesi

count" diyerek geçerse, karşımıza gelen ekran yukarıdaki pencere gibi olacaktır. Buradan hangi e-mail hesabının desteklendiğini görebiliyoruz. Örneğin aynı anda Şirketimizdeki Exchange Server içinden mail'lerimizi okuyabilirken, aynı pencere içinde hotmail ve internet mail hesaplarımızı da görüntüleyebileceğiz. Son olarak Internet Mail servisi içinde gelen bir özellikten de bahsetmekte yarar var. E-mail account ile, yüklemiş olduğunuz internet

E-Mail Account, Adım 2: Bir çok e-mail hesabı desteğini buradan görebilmekteyiz...

mail hesabınızı tek bir tuşa tıklayarak test etmeniz de mümkün. Yaptığı işlem, kendi mail hesabınıza otomatik olarak bir mesaj atarak hem giden posta sunucusunu hem de gelen posta sunucusunu test ederek size bir rapor halinde sunmaktan ibaret. Bu da, internet mail hesabınızda kurulumdan sonra bir problem olup olmadığını anlamanın en kısa ve basit yolu.

Reminder penceresi:

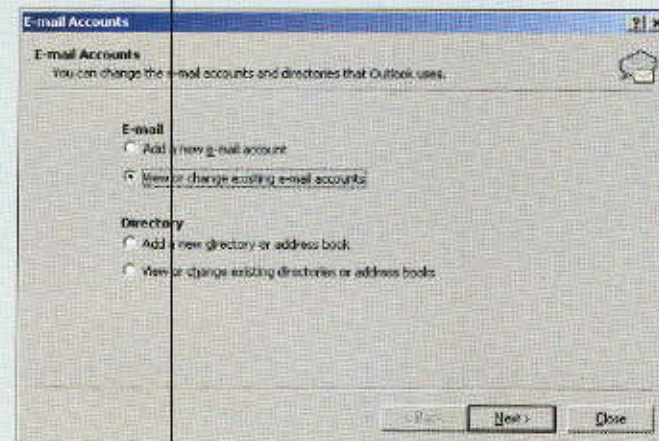
Reminder konusundaki gelişme ise kullanıcıyı rahatlatma yönünde. Birden çok reminder'ın aynı anda çalışması ve ekranda bir sürü reminder olması devri artık kapanacak gözüküyor. Çünkü artık birden çok reminder bile olsa, tek pencere içinde karşımıza geliyor ve biz istediğimizin üstüne tıklayıp dismiss edebiliyor veya içeriğine bakabiliyoruz.

Otomatik düzeltme:

Outlook 2002 içinde, e-mail adresleri otomatik olarak biz daha yazmaya başlarken adres defteri içerisindeki e-mail'ler ile karşılaştırılarak en yakın olana göre hemen tamamlanacak. Bu şekilde biz tüm e-mail adresini yazmaktan kurtulmuş olacağız. Bu özellik daha önce Outlook Express'te de olan bir özellik.

Takvim renklendirilmesi:

Takvim içerisine girdiğimiz randevular ve diğer işlemlerin belli kategoriler halinde giriş yapılabilmesi mümkün hale getirilmiş. Örneğin, girdiğimiz bir randevunun doğum günü olduğunu ve kişisel ya da iş ile ilgili olduğunu belirtebiliriz. Bunu belirtmemiz ışığında girmiş olduğumuz randevunun rengi kategorinin ilgili rengine dönüşüyor. Böylece doğum günü ile ilgili olanlar diğer renklerden ayrılıyor. İstersek iş ile ilgili

E-Mail Account: Daha kullanışlı hale getirilen Account Sihirbazını görebiliyoruz.

olanları dikkat çekici bir renk yapıp, başka randevulardan ilk bakışta ayırmamızı da sağlayabilecek bir yenilik bu.

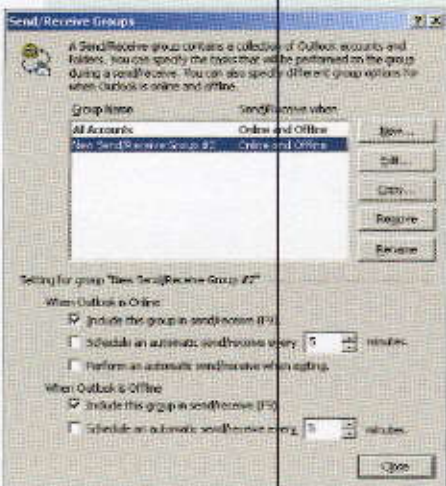
Send&Receive grup yaratılması:

Bu özellik, birden çok mail hesabı olan kişilere yönelik. Örneğin laptop makinemiz ile işyerinden bağlantı yaparak, yalnızca şirketteki Exchange Server'dan ve aynı zamanda Microsoft Mail'den mail'lerimizi almak için bir profil yaratabilir ve o profil içinde yalnızca Exchange Server hesabı ile Microsoft Mail hesabı eklenebilir. İkinci bir profil yaratıldığında ise, evden internete bağlandığımız zaman kullandığımız e-mail hesapları girilerek iş yerindeki hesaplarla karışmaması sağlanabilir. Buradaki en önemli avantaj, tüm Outlook için iki farklı profil yaratmak yerine aynı Outlook içinde iki farklı Send and Receive profili yaratarak, yine aynı işleni yapabilmemizin sağlamasıdır.

Bu konuda diğer bir ek özellik de, internetten mesajlarımızı alırken istersek yalnızca konu kısmını almasını; konu ve kimden geldiğine bakarak mesajın geri kalanını çekmesini isteyebilmek imkanı.

MSN Messenger:

Outlook 2002 ile MSN Messenger programı, bütünleşik olarak çalışabilmektedir. Beta 2 aşamasında, bu çalışma henüz tam olarak yapılamasa da, aynı Outlook Express 5.0'daki gibi Outlook 2002'de de MSN Messenger servisi birlikte çalıştırılabilecektir.

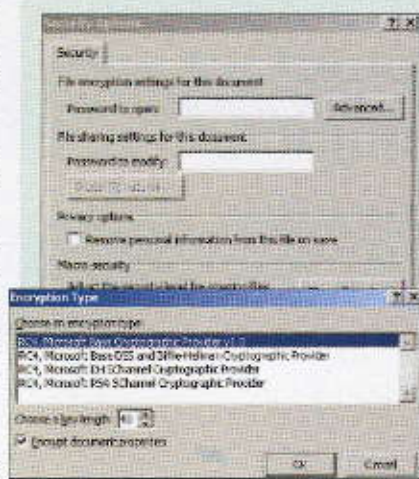

Send&Receive: Send&Receive yaparken account'lar arasında istediklerimize bakılıp, istemediklerimize bakılmaması bizim elimizde...

Powerpoint 2002'deki yenilikler Animasyon görünümü:

Powerpoint'de en büyük yeniliklerden bir tanesi, slide show yapmadan normal görünümde bile, slide içerisine yerleştirilen animasyonların gözüküyor olması.

Zaten çok sayıda eklentiden oluşan animasyonları tek bir tuşla tıklayarak

Güvenlik: 2002'nin yenilikleri sayesinde Powerpoint'te dosyaya şifra verebiliyoruz.

ekleyebilir hale gelmemiz çok avantajlı bir yenilikken; eklenmiş olan animasyonları normal görünümde test edebiliyor olmamız muhteşem bir yenilik olarak karşımıza çıkıyor.

Güvenlik:

Önceki sürümlerde kolay bir şekilde Powerpoint'te bir dosyaya parola atayamazken, bu yeni sürümde Powerpoint'te de Word ve Excel'deki gibi kolaylıkla parola verebiliyoruz. Şekilde görüldüğü gibi, parolalar için kriptografi değişimi de yaparak farklı güvenlik yapısına sahip parolalar verebilmekteyiz.

Print Preview:

Daha önce olmayan bir özellik de Print Preview seçeneği idi. Office 2002'nin Powerpoint 2002'siyle birlikte Print Preview seçeneği de gelmektedir.

Belirtilmesi gereken bir diğer nokta da, Office 2002 ile beraber gelen Designer programının daha önceki MS Project programına denk geldi...

Gelecek ay yine bu sayfalarda, Office 2002 ile beraber gelenler arasında yer alan Office Web Server özellikleri ve bu özelliklerinin kullanımlarını ayrıntılı bir şekilde inceleyeceğiz.

Nesrettin Baykal MCSE, MCP-<http://turkidestek.com>

www.abt.com.tr
abt@abt.com.tr

Math Ticari entegre programı

359 \$

• Cari

Tek hesapta birden fazla dövizli takip yapabileme...

• Stok

Seri no ile stok takibi yapabileme, dışarı bilgi transferi ve dışarıdan bilgi alabilme...

• Fatura

Birden çok irsaliyeyi tek faturaya aktarabilme, barkod okuyucudan bilgi okuyabilme, günlük kurdan otomatik TL fatura kesebilme, fason alış-satış faturaları takibi...

• Çek-Senet

Seri senet basabilme ve damga vergisi hesabı, giriş-çıkış bordroları basabilme...

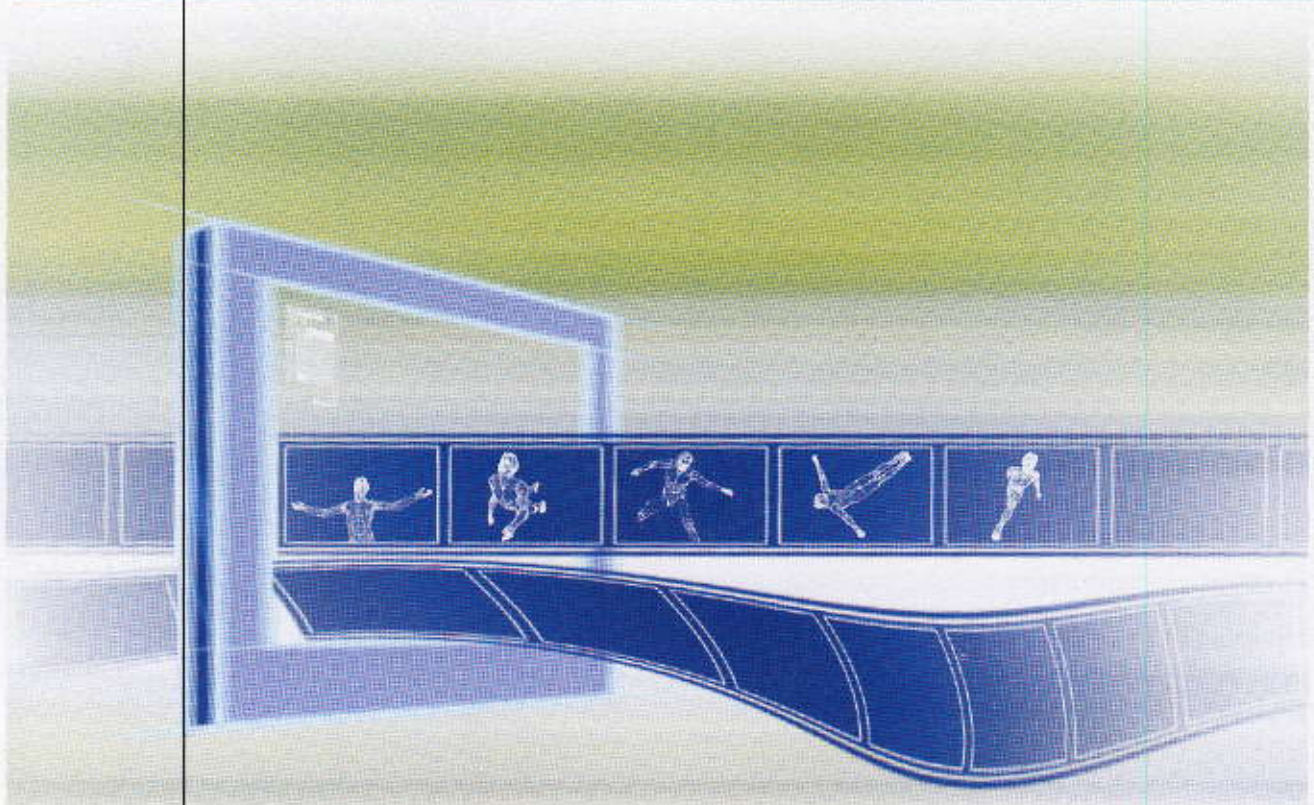
• Muhasebe

Tek düzen ve serbest hesap planı yapabileme, sınırsız kasa hesabı...

Yetkili Bayilerimiz

ABT Bilgisayar Programlama ve Tic. Ltd. Şti. Talatpaşa Caddesi Derna Sokak No:37/A Gültepe / İstanbul
Tel : +90 (212) 270 74 71 (pbx)
Fax : +90 (212) 269 89 39

StarWriter Şablonları ile Hedefe Daha Kolay Ulaşın

Şablonlarla Hız ve Kolaylık

Şablonlar metinlerin aynı şekilde görüntülenmesi için en önemli etkenlerdir. Eğer doğru kullanılırsa, sadece metin biçimlendirme ile kalmaz, çalışırken sizi epey rahatlatırlar.

■ Piyasada ücretli olarak bulunan rakiplerinden bir eksikliği olmayan bedava Office paketi StarOffice tüm beklentileri karşılıyor. En son çıkan versiyonu 5.2'yi internetten yükleyebileceğiniz Office paketinin şablon fonksiyonlarını kullanarak neler yapabileceğinizi de yazı içerisinde bulabilirsiniz.

Şablonların kullanım alanları çok çeşitlidir. Örneğin büyük bir firmanın kontrol altında tutulabilmesi için devamlı olarak kapsamlı raporların hazırlanması gereklidir. Bu esnada sadece tekrar eden metin parçaları değil, aynı zamanda biçimlendirme ve görüntüleme bileşenleri de kullanılırlar. Söz konusu rapor içerisindeki tüm başlıkların aynı büyüklükte ve asıl metne olan uzaklıklarının da eşit mesafede olması gereklidir. Bu mesafenin ölçülmesi için de metin düzenleme programının hesaplama fonksiyonu kullanılır.

Bu çalışmanın daha etkili olması için de doküman şablonlarına ihtiyaç duyulur. Örneğin bir rapor için gerekli olan tüm metinler, biçimlendirmeler, for-

müller ve diğer elemanlar bir şablon üzerinde toplanarak, her raporda yeniden oluşturulmalarına gerek kalmaz. Ancak bu şekilde StarWriter'ın zengin imkanlarından performanslı bir şekilde faydalanılabilir.

StarWriter'da kendi işlerinizde kullanabileceğiniz çeşitli şablonlar hazır olarak bulunuyor. İsterseniz bunlardan birini kendi çalışmalarınıza uygun olarak değiştirebilir veya direkt olarak kendi çalışmalarınızın yönlendirdiği şekilde bir şablonu yeniden yaratabilirsiniz. Bu yazı içerisinde şablonlardan nasıl faydalanabileceğinizi ve StarWriter'ın şablon özelliklerini nasıl kullanabileceğinizi göreceksiniz.

StarWriter'la beraber gelen şablonlar

Şablonların sayısız kullanım seçeneklerine, ilk olarak StarOffice içerisinde bulunan hazır örneklerden başlayarak göz atacağız. Bu şablonlar çok farklı amaçlarda kullanılabiliyorlar... ders planından mektuplara, hatta kartvizitlere ka-

dar çok fazla seçenekleri mevcut. Şimdi bir şablon dosyasını açmak için ilk olarak StarOffice masaüstü penceresinde File/New/From Template komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen New penceresi üzerinde bir çok kategori ve bunlara ait bir çok şablon bulunur. Sırasıyla sağdaki kategori listesinden ve buna bağlı olarak ekrana gelen soldaki listeden istediğiniz öğeyi seçin ve OK düğmesine tıklayın. StarOffice'de bu şekilde bir şablon açmak isterseniz, söz konusu New penceresinde, seçilen şablonun StarWriter mı yoksa StarCalc gibi diğer Office uygulamalarından birine mi ait olduğu belli olmaz. Aslında körü körüne yapılan bu işlem, şablonlar ile çalışmayı daha basit hale getirir. Buna örnek olarak bir faks formunu ele alalım:

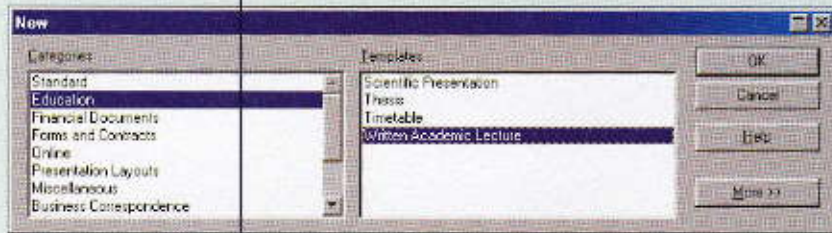
İster [Ctrl]+[N] tuş kombinasyonunu kullanarak ister File/New/From Template komutunu çalıştırarak New penceresini açın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki Categories listesindeki "Personal Correspon-

dence&Documents" ve Templates listesinde de Personal Fax öğelerini seçin. Yaptığınız seçimi OK düğmesine tıklayarak onaylayın. Bu işlem sonrasında StarWriter kişisel kullanımlar için hazırlanmış bir şablonu ekrana getirecektir. Şayet isminizi kaydettirdiyseniz, ekrana gelen form üzerine isminiz ve adresiniz otomatik olarak eklenecektir. Değişen değerler için hazırlanan alanlara tıklayın. Örneğin faks alıcısını belirtmek için şablon üzerindeki "RECIPIENT" alanına tıklayın ve alıcının ismini girin. Şablon üzerinde gerekli değişiklikleri yaptıysanız yani alıcı ismi, faks numarası ve metin gibi gerekli bilgileri girdiyseniz, dosyayı alışılageldiği şekilde kaydedebilirsiniz. Bunun için Fi-

- Ayırma çizgileri
- Resimler (örneğin logo)
- Sayfa görünüm ayarları

Bir doküman şablonunun mantığını, belge şablonu yerine tüm ayarların sabit kaldığı, eski bir şablonun kopyasının açılması olarak tarif edebiliriz. Bunun sonucunda büyük bir ihtimalle "Neden istediğimiz ayarlar ve bileşenlerin kullanıldığı bir doküman yaratmıyoruz?" sorusu aklınıza gelebilir. Bu doküman ile aynı temellere dayanan yeni bir belge oluşturmak istediğimizde, belgeyi çağırarak, gerekli değişiklikleri yapacak ve bu yeni dosyayı başka bir isim altında kaydedebileceğiz.

Oldukça kullanışlı olan bu yöntemin de bazı dezavantajları bulunuyor. Ör-

Büyük Seçim: New iletişim penceresindeki şablonlar alanlarına göre ayrılmışlardır.

le/Save As komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Save As penceresi üzerinden dosyanın kaydedileceği konumu belirledikten sonra Filename kutusunu kullanarak bir isim girin. Ardından, kaydetme işlemini sona erdirmek için Save düğmesine tıklayın.

Örnek paragraf biçimleri olarak şablonlar

Aynen beraber gelen şablonlarda olduğu gibi bir çok farklı dokümanda da genellikle aynı yapıya mevcuttur. Örneğin, standart mektuplar, ihbarlar ve faturalarda gönderen bilgilerinin ayrıları kullanılır. Belirli biçim özellikleri de hemen hepsinde aynıdır. Örneğin genellikle "En derin saygılarımla" gibi süslü sözler kullanılır. İşte bu noktada şablonların yardımıyla, bu tür bileşenleri daha etkili bir şekilde kullanabilirsiniz. StarWriter şablonlarında, diğerleri haricinde aşağıdaki bileşenler belge şablonu içerisinde kullanılabilirler:

- Biçimli veya biçimsiz olarak seçilebilen, örneğin mektup girişi veya gönderen bilgileri gibi metin parçaları
- Çerçeveler
- Her türlü numaralandırma
- Bölümleme
- Üstbilgi ve altbilgi alanları

neğin eğer bu örnek doküman üzerinde yapılan değişiklikler yanlışlıkla kaydedilecek olursa, bu belge şablonu kullanılmaz hale gelecektir. Bir çok kullanıcı söz konusu belgeyi farklı bir isim altında şablon olarak kaydetmeyi unuttur. Şablonlarla çalışırken, belgelerin kopyalar halinde kaydedilmesine dikkat edilmelidir.

Pratik: Belge şablonu olarak takdirname

Bir takdirname örneği yardımıyla üzerinde çeşitli alanların bulunduğu belge şablonları ile nasıl çalışacağımızı göreceğiz. Daha önce incelediğiniz kişisel faks şablonunda olduğu gibi alanlar, şablonların ayrılmaz parçalarıdır. Ayrıca bu örnekte bir şablon içerisinde kullanılmak üzere yeni alanlar eklemeyi de göreceksiniz.

Bunun için ilk olarak StarOffice masaüstünde bulunan File/New/Text Document komutunu kullanarak boş metin belgesi oluşturun. İsim ve adresinizi girin. Daha sonra bunları görünmesini istediğiniz şekilde biçimlendirin. Söz konusu bilgiler örnekte sağa dayalı olarak ekrana geleceklerdir. Eğer isterseniz, ayırma çizgileri gibi grafik öğeler de kullanabilirsiniz. Örneğin belgeye bir

www.abt.com.tr
abt@abt.com.tr

Math Ticari entegre programı

359 \$

- Cari, stok, fatura çek-senet, muhasebe, döviz, kartoteks, hatırlatmalar...

Eklenebilir Modüller

- Sipariş takip modülü
- Üretim takip modülü
- Servis tamir modülü
- Personel takip modülü
- Teklif modülü

Bayilerimiz:

Math Hakkında daha fazla bilgi almak için bayilerimizi arayabilirsiniz...

● İSTANBUL	İKİTELLİ-KALENDER LTD. ŞTİ.	(0212) 472 03 22
	GAYRETTEPE-AKIN BİLGİSAYAR	(0212) 272 24 65
	ESENLER-DOĞA BİLGİSAYAR	(0212) 610 54 44
	GÜNEŞLİ-GÖKBİL BİLGİSAYAR	(0212) 474 59 29
● ANKARA	SİHHİYE-ANKA AKTİF BİLG.	(0312) 231 29 19
	KIZILAY-F1 YAZILIM LTD. ŞTİ.	(0312) 430 46 18
● ÇANAKKALE	ÇAN ÖZGÜN BİLGİSAYAR	(0286) 416 93 55
● MUĞLA	DATÇA-HALİL İŞÇİ	(0252) 712 94 98
● ADIYAMAN	U-COM BİLGİSAYAR	(0416) 214 48 58
● İZMİR	ALTERNATİF ELEKTRONİK	(0232) 441 82 62
● ÇORLU	B&M BİLGİSAYAR	(0533) 369 34 66
● KIBRIS	BİMTEL	(0392) 228 59 55
● ORDU	BİLMER	(0452) 223 31 69
● SİVAS	ÇÖZÜM BİLGİSAYAR	(0346) 222 36 36
● SAKARYA	FATİH BİLGİSAYAR	(0264) 781 13 07
● UŞAK	BİLSA BİLGİSAYAR	(0276) 215 52 95
● HAKKARİ	DURUŞ AŞ.	(0438) 211 83 46
● BANDIRMA	BANCOM BİLGİSAYAR	(0266) 715 12 59

ABT Bilgisayar Programlama ve Tic. Ltd. Şti. Talatpaşa Caddesi Dernek Sokak No.:37/A Gültepe / İstanbul
Tel : +90 (212) 270 74 71 (pbx)
Fax : +90 (212) 269 89 39

ayırma çizgisi eklemek için Insert/Horizontal Line komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde kullanmak istediğiniz çizgi biçimini seçin ve OK düğmesine tıklayın.

Doküman içerisindeki alanlar ise Microsoft Office paketi ile benzer şekilde ekle menüsü üzerinden belgeye eklenebilirler. Bunun için Insert/Fields/Other komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda StarWriter ekrana Fields penceresini getirecektir.

Bu pencere üzerindeki Functions kartını aktif hale getirin ve burada bulunan Type listesinden Placeholder

Şablon için bir isim girin ve altında bulunması gereken şablonu seçin. Yapmış olduğunuz işlemleri OK düğmesine tıklayarak onaylayın. Yeni oluşturduğunuz bu şablona da diğerleri gibi File/New/From Template komutunu kullanarak ulaşabilirsiniz.

Autopilot ile kısıtlandırılmış şablonlar

StarWriter'ın Autopilot fonksiyonu kendi özel şablonunuza giden yolda size yardımcı olacaktır. Autopilot aslında, şablon oluşturmaya yardımcı olan bir tür sihirbazdır. Bu sayede belgelerinizin

birine tıklanması, öntündeki bileşenin aktif hale gelmesi için yeterlidir.

Üçüncü pencerede ise belgenin üst-bilgi ve altbilgi alanları tanımlanır.

Bir sonraki adımda ise dosya bilgileri ve şablona ait dosya ismi belirlenir. Burada Filename başlığı altında bulunan Automatic seçeneğini işaretleyin.

Son adımda Create düğmesine tıklayarak Autopilot'ı sonlandırabilirsiniz.

Bu işlemler sonucunda oluşturduğunuz bu şablona, File/New/From Template komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki Standart kategorisi altından ulaşabilirsiniz.

Şablonları düzenlemek ve silmek

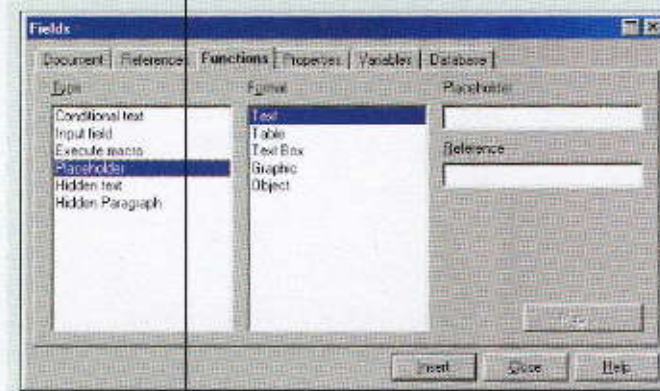
File/Templates komutunu kullanarak sadece yeni şablonlar oluşturmakla kalmaz aynı zamanda varolan şablonları da yeniden düzenleyebilirsiniz. Burada, söz konusu şablonların, sadece herhangi bir metin belgesi açık olduğu zaman kullanılabildiğine dikkat edin.

Bunun için Templates penceresi üzerinden üzerinde çalışmak istediğiniz şablonu seçin ve Edit düğmesine tıklayın. Şablon, ister siz hazırlamış olun, ister hazır gelmiş olsun, istediğiniz şekilde düzenlemeniz için açılacaktır.

Kendi hazırladığınız ve artık ihtiyaç duymadığınız bir şablonu silmek için Templates penceresi üzerindeki Organizer düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda şablonların dizin yapısı pencerenin sağında ekrana gelecektir.

Silmek istediğiniz şablonun bulunduğu klasöre iki kere tıklayın. Artık gereksiz olan şablonu seçin ve [Del] tuşuna basın.

Alternatif olarak silmek istediğiniz şablon seçiliyken Commands düğmesi ve açılan menü üzerindeki Delete komutunu da kullanabilirsiniz. Güvenlik sorgusuna "Yes" cevabını verin ve bir sonraki pencereyi Close düğmesine tıklayarak kapatın.

Profesyoneller için değil: Yer tutucular belge içerisine rahatlıkla eklenebilirler.

ögesine bağlı olarak Text'i işaretleyin. Şimdi, örneğin "Buraya tıkla ve isim gir!" gibi bir metin girin. Son olarak hazırlanan alanın belgeye eklenmesi için Insert ve Close düğmelerine tıklayın. Bu işlemi gerekli olan tüm metin alanlarını belge içerisine ekleyene kadar tekrar edin. Belgeyi şablon olarak kullanabilmek için File/Templates komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerinden şablon için, örneğin Takdirname gibi bir isim girin ve Categories listesinden de içinde saklanması gereken başlığı seçin. Eğer bu pencereyi OK düğmesine tıklayarak kapatacak olursanız, bu şablona ileride File/New/From Templates komutunu kullanarak ulaşabilirsiniz.

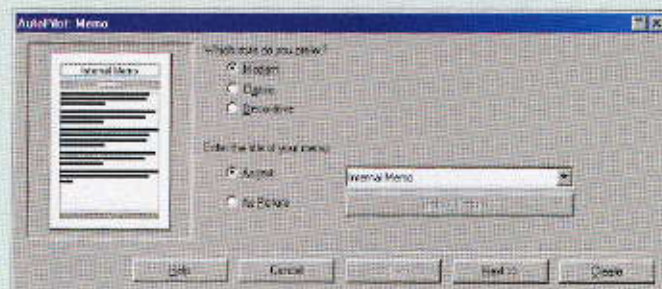
Bu sefer de örneğin fatura veya rapor gibi gınaşırı hazırlamak zorunda olduğunuz dokümanlara göz atalım. Dosya zaten kullanılan bir doküman içeriyor. Söz konusu bu dosyayı daha sonra da belge şablonu olarak kaydedebilirsiniz. Bunun için aşağıdaki adımları izlemelisiniz:

File/Templates komutunu kullanarak üzerinde çalıştığınız tüm StarWriter dokümanlarını şablon olarak kaydedebilirsiniz.

faks mı yoksa mektup mu olacağı fark etmeden aynı görünüme sahip belgeler oluşturabilir ve aynı zamanda zaten varolan bileşenlere ulaşabilirsiniz. Autopilot'lar da File menüsünde bulunurlar. Örneğin Autopilot yardımıyla bir bilgi kağıdı oluşturmak istiyorsanız aşağıdaki adımları yerine getirmelisiniz.

File/Autopilot/Memo komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda Autopilot'ın ilk penceresi ekrana gelecektir. Buradan bilgi kağıdının stilini seçin ve başlığını girin. Burada bulunan "Next >>" düğmesine tıklayarak Autopilot'ın ikinci adımına geçebilirsiniz.

İkinci pencereden bilgi kağıdı üzerinde bulunması gereken tüm alanları işaretleyin. Burada bulunan kutulardan

Zeki yardımcı: Autopilot şablon oluştururken size adım adım yol gösterecektir.

Şablonlar ve belge şablonları arasındaki fark

Şablonlar ve belge şablonları arasındaki sınır, StarWriter'da diğer metin düzenleme programlarında olduğu kadar belirgin değil. Şablonlar ve belge şablonlarını prensip yönünden ayırt ediyoruz.

Belge şablonlarının dosya uzantıları ".vor"dur. StarOffice'de şablon ifadesi Microsoft Word'deki şablonlardan farklı olarak belirli biçimlendirmeleri akla getiriyor. Şablonlarda sadece biçimlendirme söz konusu iken, belge şablonları bir çok çalışma tekniği bir arada tutabiliyor. Buna karşılık şablonlar ise normalde tek tek ve sırayla yapılması gereken, örneğin biçimlendirme

Internal Memo

From: _____
 To: _____
 Copy to: _____
 Date: _____

Herhangi bir form: Memo, yani bilgi kağıdı, bir çok ofiste sıklıkla kullanılırlar.

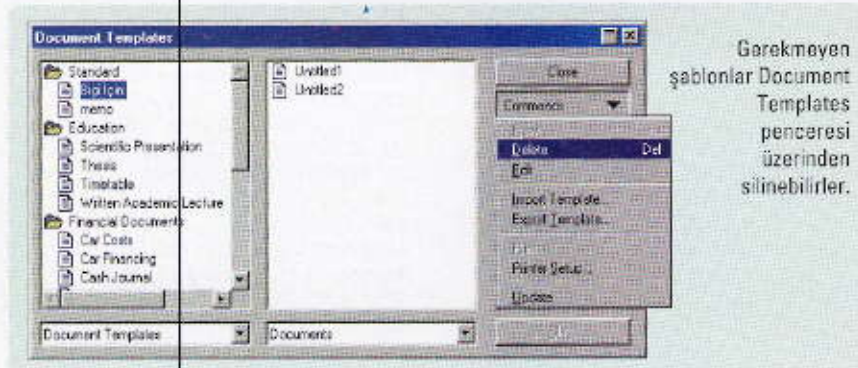
rarlı olacaktır. Örneğin, eğer işyerinde hazırladığınız raporda yazı tipi boyutu olarak 12, kalın ve altı çizili yazım özelliklerini kullanıyorsanız, bu özellikleri "Headline" ismi altında şablon olarak kaydedebilirsiniz. Bunun sonucunda

melerden en soldakine tıklayarak, paragraf şablonları listesini görüntüleyin ve liste içerisindeki öğeleri deneyin.

1 Liste içerisinde kullanmak istediğiniz şablonu seçin ve üzerine iki kere tıklayın. Şablon ile bağlantılı olan biçim özellikleri bu işlem sonucunda otomatik olarak paragrafa atanacaktır. Bu iletişim penceresini Kapat düğmesine tıklayarak kapatabilirsiniz.

Şablon listesi yardımıyla kendi oluşturduğunuz şablonlara da ulaşabilirsiniz: Bunun için ilk olarak bir paragrafı, metin araç çubuğunu veya biçim menüsü kullanarak, istediğiniz şekilde biçimlendirin. Bu menü altındaki Character ve Paragraph komutlarını kullanabilirsiniz. İmleci istediğiniz şekilde biçimlendirdiğiniz paragrafa yerleştirin ve Format/Stylist komutunu çalıştırın. Sylist penceresi üzerinde bulunan "New Style from Example" düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen Create Style penceresi üzerinden yeni şablon için bir isim girin ve Ok düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın. Şablonlar her zaman dokümanlar ile beraber saklanırlar. Yani ileride bir belgeyi tekrar açacak olursanız, dokümandaki tüm nesnelerin kullanılan şablona göre biçimlendirildiğini görebilirsiniz.

Kadir Tuzug (ktuzug@chip.com.tr)

Garekmeyen şablonlar Document Templates penceresi üzerinden silinebilirler.

formundaki ayarların bir arada tutulmasından başka bir şey değildir. Şablonlar aşağıdaki tiplere ayrılabilirler:

- Yazı tipi, büyüklük ve dil için karakter şablonu
- Yönlendirme, girinti, paragraf, mesafe, heceleme, kesme, yazı, dil için paragraf şablonu
- Sayfa şablonu
- Çerçeve şablonu
- Numaralandırma şablonu

StarWriter'ın kullandığı şablon konsepti

StarOffice'in şablon konseptini anlayabilmek için ilk olarak, Office paketinin katı ve esnek biçimlendirmeleri ayırt edebildiğini bilmelisiniz. Katı biçimlendirme ile bir metne belirli bir biçim, örneğin kalın, italik yazı türleri veya direkt araç çubuğu üzerindeki düğmesine tıklayarak bir metnin altına çizilmesi kastediliyor. Esnek biçimlendirme ise, metne bir şablon atanması anlamına geliyor.

Eğer birden fazla biçimi yan yana getirmek ve bunları metin içerisinde bir çok yerde kullanmak istiyorsanız, esnek biçimlendirmeyi kullanmanız daha ya-

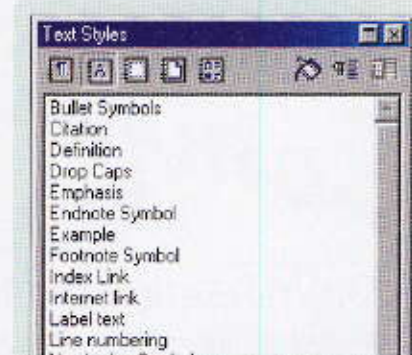
her bir özelliği, direkt olarak şablon üzerinden aktarabilirsiniz. Böylece her başlık attığınızda tüm bu özellikleri tek tek uygulamak yerine sadece şablonu kullanmanız yeterli olacaktır.

Şablon kullanımının bir başka avantajı daha vardır: Eğer kullanıcı bir biçimlendirme özelliğini, örneğin alt çizgiyi beğenmezse, bunu tek tek el ile kaldırmak zorunda kalmaz. Yapması gereken tek şey şablon ismi "Headline"ı değiştirmektir. Bu işlem sonucunda tüm paragraflar şablona otomatik olarak uydurulacaktır.

StarWriter'daki tüm standart şablonları Format/Stylist komutu ile ekrana gelen pencere üzerinde görebilirsiniz. Bu pencere üzerinde kullanılabilen şablon grubunu değiştiren düğmeler bulunur. Bu düğmelere tıkladığınızda pencerenin başlık çubuğundaki ismin ve listenin içeriğinin değiştiğini görebilirsiniz.

Eğer bir metne karakter veya paragraf şablonu atamak isterseniz, aşağıdaki adımları izleyin:

- 1 Metin imlecini biçimlendirmek istediğiniz paragrafa yerleştirin.
- 2 Format/Stylist komutunu çalıştırın ve başlık çubuğu altında bulunan düğ-

Hepsi bir arada: Stil listesinin içeriği seçime göre değişiklik gösterir.

Bilgisayar Kullanarak

Masa Başında Eğlenmek

Artık film seyretmek için sinemaya gitmeye, müzik dinlemek için CD almaya, oyun oynamak için sokağa çıkmaya gerek yok. Masanızın üzerinde duran bilgisayarınız hepsini size sunabilir.

■ Teknolojinin gelişmesiyle, güçlü bilgisayarlar rahatlıkla bir ev kullanıcısının da ulaşabileceği fiyatlara inmeye başladı. Böylece, bu aletler üzerindeki iş makineleri kısıtı da dağılmaya başladı. Özellikle bir zamanlar stratejik noktalarda kullanılmak üzere tasarlanmış güçlü işlemci ya da grafik kartı gibi donanımları, artık ev kullanıcıları bile rahatlıkla edinebiliyorlar. Şimdiye kadar iş amaçlı kullananlardan farklı olarak, bilgisayar başında kaldıkları zamanın büyük çoğunluğunu eğlence amacıyla kullananlar için, güçlü bir işlemci, daha fazla hafıza ve hızlı bir grafik kartı; sadece daha gerçekçi oynanabilen oyunlar, daha net ses ve daha rahat sörf imkanı anlamına gelirler.

Bu güçlü donanımları alabilecek imkana sahip ev kullanıcılarının talepleri karşısında artık programcılar da, bu donanımların daha fazla oranda eğlence amacıyla kullanılabileceğini düşün-

rek buna uygun yazılımlar hazırlamaktalar. Örneğin, son zamanlarda güçlü bir 3D grafik kartı için yazılan oyunların sayısının 3 boyutlu endüstri tasarım yazılımlarından onlarca kat daha fazla olduğu göz önüne alınırsa, elektronik eğlence endüstrisinin ne kadar hızlı geliştiği ortaya çıkacaktır.

Bilgisayarda eğlence sadece oyunlar ile sınırlı değil

Artık insanlar bilgisayar başında gerçekten de eğleniyorlar ve tabii ki bu sadece yüksek kalitede grafik ve sese sahip oyunlarla sınırlı değildir. Multimedya özellikleri inanılmaz ölçüde genişleyen bilgisayar, artık hemen her türlü ev eğlencesini de bünyesine toplamış durumda.

Örneğin müzik dinlemek isteyen bir kullanıcı bilgisayarının başından kalkmadan ve bir müzik setine ihtiyaç duymadan artık standartlaşmış bir dona-

nım olan CD-ROM sürücüsüne müzik CD'sini koyarak rahatlıkla 3D surround ve dijital dolby hoparlör setinden şarkı dinleyebiliyor. Ya da televizyon kartı ile istediği kanalı bilgisayar ekranına getirebiliyor. Üstelik her hangi bir şeyi kaydetmek istediği zaman da bir videoya ihtiyaç duymuyor. Ayrıca VideoCD'ler ya da daha fazla görüntü kalitesi isteyenler için DVD'lerle bilgisayar başında sinema keyfi yaşamak da mümkün.

Bilgisayarda eğlence denince, tabii ki ilk akla gelen şey oyunlardır. Bilgisayarda oyun teknolojisi o kadar ilerledi ki, hazırlanan sanal ortamları gerçeğinden ayırmak neredeyse imkansız hale geldi. Yazılım dünyasının en büyük dalını oluşturan bu oyunları oynamak ise giderek daha da zevkli bir hal alıyor. Simülasyonlarla gerçek bir uçak uçuşmanın zevkine ulaşabilirken, FPS'lerle sıcak bir savaş ortamına girip orada ken-

dinize bir komando rolü seçebiliyor, futbol oyunları ile ise milyarlık oyunların yerini alabiliyorsunuz.

Oyunların yanı sıra, artan bağlantı alternatifleri ve hızlarıyla, internet üzerindeki online eğlenceler de artık günlük hayatımızın bir parçası haline geldi. Öyle ki, sadece çeşitli web sitelerinin sayfalarında gezinme, sohbet etme ve dosya indirmenin dışında; offline olarak müzik dinleme, film seyretme ve oyun oynama gibi eğlencelere artık online olarak internet üzerinden de katılmanız mümkün. Üstelik internete bağlantı için alternatif bağlantılardan uyduyu seçmeniz durumunda dijital uydulara da ulaşabilirsiniz. Sonuç olarak evde eğlence amaçlı olarak yapabileceğiniz neredeyse her şeyi bilgisayar başında da yapabilmemiz artık mümkün.

En basit eğlence: Bilgisayarda müzik CD'lerinin dinlenmesi

İster bilgisayar başında ister değil, hangi işle uğraşıyor olursanız olun bu normalde sizin müzik dinlemenizi engellemez. Hatta çalışmaya veriminizi bile artırabilir. Eğer özellikle bilgisayarı tercih ederseniz müzik dinlemek için normalden farklı birçok alternatif de kavuşabilirsiniz. Ancak tabii ki müziği CD'den dinlemek hala en yaygın kullanılan biçim.

Windows ile birlikte standart olarak gelen CD Okuyucu, CD-ROM sürücünüze bir müzik CD'si yerleştirmeniz durumunda otomatik olarak çalmaya başlayacaktır. Otomatik olarak başlamadıysa eğer, Başlat menüsü altından, Programlar/Donatılar/Eğlence klasöründeki CD Okuyucuyu el ile de çalıştırabilirsiniz. Programın kullanımı ise Play, Stop tuşları ile standart bir müzik setinden çok da farklı değildir. Standart

Sadece CD çalmak için kullanılan programın sadece birkaç tuştan oluşan arabiriminin kullanımı da oldukça kolay.

Müzik dosya formatları arasında en başarılılarından biri olan MP3 dosyalarını çalmak için kullanabileceğiniz en popüler yazılım Winamp size her türlü konforu sunuyor.

CD Okuyucunun dışında ses kartınız ile birlikte gelen diğer özel yazılımları da kullanabilirsiniz.

CD'ler ses kalitesi olarak en iyi sonucu verirler. Ama sürekli CD-ROM'unuzu işgal etmesi gibi bir sorunu vardır. Bu problemi CD'deki şarkıları bilgisayarınıza WAV formatındaki ses dosyaları olarak kaydederek çözümlenebilirsiniz. Eğer ses kalitesinden ödün vermek istemiyorsanız bu sefer de sabit diskinizden gereksiz yere bir sürü yer almış olacaksınız. İşte bu noktada gerçek çözüm MP3 denen müzik formatında bulunabilir.

Mucize ses formatı MP3 ile CD'nin pabucu dama mı atılıyor?

Normal bir kulağın algılayamayacağı kadar, CD kalitesine yakın ses alabileceğiniz bu dosya biçiminin asıl avantajı kapladığı alanın azlığıdır. Bir karşılaştırma yapacak olursak normalde 10-11 şarkının sığabileceği bir CD'ye bu yöntem ile ortalama 170 MP3 şarkı sığdırmanız mümkün olabilir. Dolayısıyla beğendiğiniz şarkıları bu yöntem ile sabit diskinizde saklamanız size disk alanı problemi de yaratmayacaktır. Üstelik CD-ROM'unuz da başka işler için boşta kalacaktır.

Bu tür dosyaları çalmak içinse Winamp adında özel bir program kullanılır. Her ay en yeni sürümünü CHIP CD'sinde Basic Kit altından yükleyebileceğiniz bu program, şu an için piyasadaki en iyi çalıcıdır. MP3 dosyalarını ise

kendiniz müzik CD'lerinden dönüştürüp oluşturabileceğiniz gibi internetten de (www.mp3.com) indirebilirsiniz. MP3'ler her ne kadar az yer kaplasalar da 4-5 MB'lık dosya boyutları ile internetten indirilmeye çalışıldığı zaman yavaş bağlantılarda uzun zaman alabilir. Bunu da göz önünde bulundurmayı unutmayın.

Sadece sevdiğiniz türde müzik yayını yapan kanallar emrinizde

Ayrıca eğer hızlı bir internet bağlantınız varsa illa ki dosyaları sabit diskinize indirmeniz de gerekmez. Doğrudan internetten canlı olarak radyoları ve diğer şarkıları dinleyebilirsiniz. "Streaming audio" adı verilen bu teknik ile radyoya benzer şekilde net üzerinde sürekli yapılan yayınları dinlemek mümkün olacaktır. Ancak bu hizmetlerden yararlanabilmek için öncelikle sisteminizde gerekli yazılımların kurulu olması gerekir. Yine CHIP CD'sinden en son sürümünü yükleyebileceğiniz Real Player bunun için en popüler

Net üzerinden her türde canlı yayınları dinlemenize olanak tanıyan programın arabirimi de aynı bir radyoyu andırıyor.

yazılımdır. Bununla net üzerindeki RA, RM ve RAM uzantılı gerçek zamanlı yayınları izlemek mümkün olabilir. Ses yayınları için ortalama 56K'lık bağlantı yeterli olacaktır. Ancak hem ses hem de görüntü alınacaksa 56K'nın daha üstü bir bağlantıya sahip olmanız gerekir.

Canlı ses hizmetinden yararlanabilmek için her zaman internet üzerinde bu tarzda yayın yapan sitelerin bilinmesi gerekir. Bu konuda radyo kanallarının internet adresleri yardımcı olabileceği gibi Spinner adlı program da sunduğu birçok kanal ile değişik müziklerden hoşlananların isteklerini karşılayabilir. Bu programı kurarak sadece istediğiniz türde müzik çalan kanallara ulaşabilirsiniz.

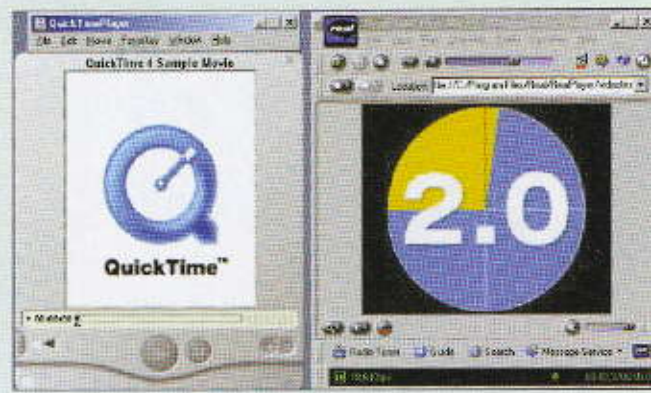
PC'de müzik için ihtiyacınız olan programlar ve özellikleri

Bilgisayarımızı kullanırken karşınıza çıkan tüm ses dosyalarını çalabilmek istiyorsanız hangi programları kullanacağınızı iyi bilmeniz gerekir. Bunları önceden sisteminize kurarak ileride karşınıza çıktıklarında otomatik olarak kullanabilir ve böylece eğlencenize de ara vermemiş olursunuz. Yazının devamında adlarını göreceğiniz bu programları derginiz ile birlikte gelen CHIP CD'sinden yükleyebilirsiniz. Şimdi bilgisayarda sesler ile çalışmaya başlamadan önce programları kısaca tanıyalım

- **CD Oynatıcı:** Sadece müzik CD'lerini çalmak için kullanılan bir programdır. Windows içinde standart olarak bulunur.
- **Ses Kaydedici:** Bilgisayarınıza çeşitli kaynaklardan WAV formatında sesleri kaydetmeye yarar. Ancak sadece kısa süreli sesleri kaydedebilen program, seslerin düzenlenmesi ve efektler üzerine oldukça kısıtlı özelliklere sahip. Bu program da Windows ile birlikte standart olarak gelir ve CD Okuyucu ile aynı klasör altında bulunur.
- **Media Player:** Bir başka standart Windows programı olan Media Player; MPG, AVI, ASF, WMA, WAV, MP3 gibi neredeyse hemen her türde ses ve film dosyası biçimini çalabilir. 7. güncellemesi de çıkan program, artık çok daha fazla formatı başarıyla destekleyebiliyor.
- **Quick Time:** Media Player'ın oynatmadığı formatlardan MOV ve QT uzantılı film dosyalarını görüntülemek için kullanabileceğiniz programın, 4.0 sürümünü piyasada.
- **Real Player:** İnternet üzerinde canlı ses ve görüntü yayınlarını izleyebilmek için kullanabileceğiniz bu program ile tüm RM, RAM ve RA uzantılı dosyaları açabilirsiniz. Bu programın yüksek sa-

Standart ses kaydedicisinin yeterli olmadığı durumlarda Cooledit'i kullanabilirsiniz.

Media Player'ın
çalamadığı 2 video
dosya biçimi olan
MOV'lar için
Quicktime, RA
dosyaları için ise
Real Player adlı bu
iki program
oldukça işe
yarayacaktır.

Seslerin kaydedilmesi için sadece bir mikrofon yeterli mi?

Doğal sesleri bilgisayarımızdaki dijital ortama aktarabilmek için kullanılabilircek en iyi yöntem bir mikrofon kullanmaktır. (Herşeyden önce bir ses kartınızın olması gerektiğini söylememize ise herhalde gerek yok!) Mikrofonu ses kartınızın arkasındaki mikrofona girişine bağladıktan sonra Başlat menüsü altından Programlar/Donatılar/Eğlence altındaki Ses Kaydediciyi çalıştırarak en basit şekilde sesleri kaydetmeye başlayabilirsiniz. Çok başarılı bir program olmasa da en azından birkaç dakikalık kayıtlar için basit ve kullanışlıdır.

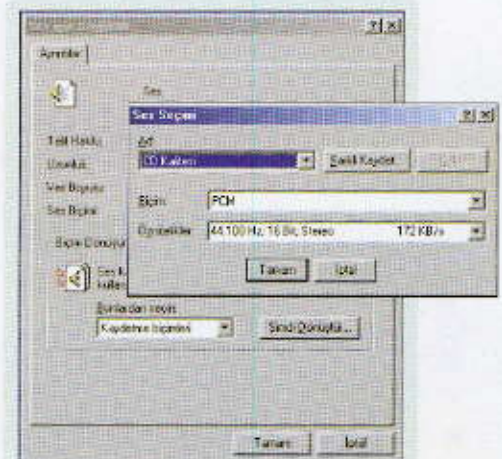
En altta yer alan üzerinde kırmızı nokta olan tuş ile kayıta başlayabilirsiniz. Bitirmek istediğiniz zaman ise Stop tuşuna basın. Kayıt edilmiş sesleri dinlemek istediğinizde de aynı arabirimdeki kontrolleri kullanabilirsiniz. Oynatma, ileri ve geri tuşlarını kullanarak kaydı herhangi bir noktada durdurup buradan daha öncesini ya da sonrasını silip basitçe kayıt düzenlemeniz de mümkün olabilir. Bunun için istediğiniz bir

Uzun süreli ses kaydedilmeyecekse standart ses kaydedicisi kullanılabilir.

kullanabileceğiniz bu program aslında arka planda Real Player kullanarak istediğiniz müzik türlerinde canlı müzik kanallarını size sunabiliyor. Böylece istediğiniz tarzda müzik yayını yapan kanalları bulmak için site site gezmenize de gerek kalmıyor.

- **CoolEdit:** Herhangi bir ses kaynağından bilgisayarınıza WAV formatında ses kaydetmeye yarayan bu program, sesler üzerinde oynamalar yapabilmenize ve çeşitli efektler uygulayabilmenize de olanak tanıyor. Bu yönüyle Windows'un standart ses kaydedicisinden çok daha üstün olması ile tercih sebebi olabilir.
- **MM Jukebox:** Ses kalitesinden ödün vermeden az yer kaplayan MP3 dosyalarını oluşturmak için kullanabileceğiniz bu program ile müzik CD'lerinden ya da kaydettiğiniz WAV formatındaki ses dosyalarından dönüşümler yapmanız mümkün olabilir.

Kaydettiğiniz sesleri sonradan MP3 haline dönüştürecekseniz kalite olarak CD kalitesini seçmeniz gerekecektir.

verde Düzen menüsü altındaki ilgili seçenekleri kullanabilirsiniz.

İstedığınız sonuca ulaştıktan sonra Dosya menüsü altından sesleri WAV formatında kaydedebilirsiniz. Sesin kalitesini ayarlamak için, yine Dosya menüsü altındaki Özellikler seçeneği kullanılabilir. Burada açılacak yeni pencere-

Video CD'leri seyretmek için Windows'un başarılı multimedya çalıcısı kullanılabilir.

den Kaydetme Biçimini seçtikten sonra telefon, radyo ve CD kalitesi gibi seçenekleri kullanarak kaliteyi belirleyebilirsiniz. Hazırlayacağınız WAV'ları daha sonradan MP3'e dönüştürmek istiyorsanız CD kalitesini seçin.

Dosyaları tanımak ve neyin neyle izlenebileceğini çözmek

Yazının başında ses dosya biçimlerini açabileceğiniz programları tanıtırken, bir çok video dosyasını da aynı anda açabilen programları görmüştük. Aslında çoğu program artık multimedya adı altında video ve ses dosyalarını ayırt etmediği için programları ayrı ayrı kategori etmek de pek doğru olmayacaktır. Ancak yine de sadece belirli dosya formatları üzerinde çalışan oynatıcılar da vardır. Örneğin biraz önce de bahsettiğimiz gibi internet üzerinden canlı yayınları izlemek için kullanılan ve RA, RM, RAM uzantılı dosyaları sadece Real Player oynatabilir. Benzer şekilde MOV uzantılı dosyaları da, en başarılı şekilde sadece Quicktime Player çalışabilmektedir. Geriye kalan MPG, Windows'un standart video formatı AVI ile yeni formatları olan ASF ve VMA dosyalarını çalmak için ise size Media Player yeterli olacaktır. Media Player'ı kullanarak VideoCD'leri de seyretmeniz mümkün

olabilir. Ancak eğer VideoCD'lerden daha fazla kaliteli ses ve görüntü almak istiyorsanız bu durumda Xing Player'ı kullanmanız daha iyi olacaktır.

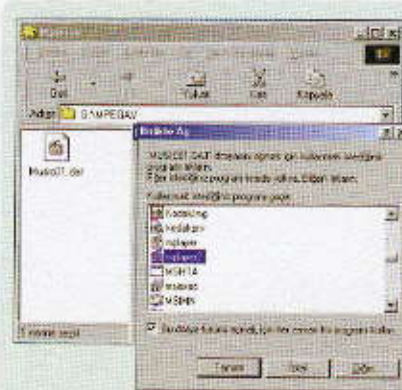
Sinemada kaçırdığınız filmler için son bir fırsat daha

İşiniz olduğu için ya da sinemada seyretmeye değmeyeceğini düşündüğünüz için gitmediğiniz filmleri daha sonradan seyretmek istediğinizde artık vizyondan kalkmış ve işiştan geçmiş olabilir. Bu durumda VideoCD'ler imdadınıza yetişecektir.

Bir VCD ortalama 1 saatlik video kaydedebilir. Dolayısıyla genelde 2 ya da 3 CD olarak gelen filmleri alıp evde sonradan seyretme şansına da kavuşabilirsiniz. Windows'un standart çalıcısı olan Media Player VideoCD'leri de çalışabilmektedir. Bunun için Bilgisayarım simgesinden CD'yi açıp içindeki Mpegav klasöründe bulunan DAT uzantılı dosyaya çift tıklamanız yeterli olacaktır. Aslında MPG formatında olmasına rağmen DAT uzantısına sahip bu filmleri bazen Media Player tanımayabilir.

Bu problem dosya biçiminin program ile ilişkilendirilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Çözüm için dosyaya sağ tuş ile tıklayıp açılacak menüden birlikte aç seçeneğini seçin. Program listesi karşınıza geldiğinde, buradan Media Player'ı işaretleyin. Tamam tuşuna tıklamadan önce eğer alttaki kutuyu da işaretlerseniz bundan sonra bu uzantılar hep Media Player ile açılacaktır.

Film oynamaya başladığı zaman Media Player üzerinden sesini açıp kapatabilir ya da alttaki bardan filmi ileri ve geri sarabilirsiniz. Ancak bu şekilde film sadece bir pencere içinde gösterilecektir.

VideoCD'lerin oynatılamaması durumunda Dat dosya uzantısının Media Player ile ilişkilendirilmesi gerekebilir.

Winvcr, ek donanımsız gerçek zamanlı olarak MPG formatında kayıt yapabiliyor.

Ekstra donanım kullanmadan PC'nizi bir videoya dönüştürün

Eğer bilgisayarınızda bir TV kartı varsa ve televizyon yayınlarını izleyebiliyorsanız, zaman zaman bunları kaydetmek de isteyebilirsiniz. Çoğu durumda kullanmış olduğunuz TV programı görüntü yakalama işlemini bir noktaya kadar yapabilir. Ancak sadece AVI formatında ve belirli bir çözünürlükte görüntü alabilen bu programlar istenen kaliteyi vermekten çoğu kez uzaktırlar. Yani bu tür programlarda saniyede 15 karenin ve 320x240 çözünürlüğün üzerinde sesli kayıt yapabilmek, eğer çok güçlü değilse var olan donanımlar ile biraz hayaldir.

Özellikle eğer VideoCD yapmak için kayıt yapmak istiyorsanız bu durumda işiniz biraz daha zordur. Çünkü bu durumda kaliteli kayıt yapabilseniz bile kaydedilen AVI'lerin sonradan MPG formatına dönüştürülmesi gerekir ki bu da uzun zaman alacaktır. Oldukça pahalı olan kartları sırf zevk için de satın alamayacağınıza göre Winvcr adlı yazılımı kullanarak bu emelinize kavuşabilirsiniz.

Bu program aynen bir video gibi çalışarak, TV kartından istediğiniz kanaldan gelen yayınları sabit diskinize VideoCD kalitesinde, saniyede 25 kare hızda hem de MPG formatında kaydedecektir. Bu programla ayrıca videonuzdan ya da kameranızdan eskiden kaydetmiş olduğunuz anıları da elektronik ortama aktarabilir ve böylelikle siz de kendinize özel VideoCD'ler hazırlayabilirsiniz.

Mahmut Karslıoğlu linkars@chip.com.tr

En Sık Yapılan Hatalar ve Sakınma Yolları

Doğru Kurulum ve Uninstall

Kurulum ve kaldırma işlemleri için pratik ipuçları sunuyor ve pusuda bekleyen tehlikelerle bilgisayarın işleyişini olumsuz yönde etkilenmesine izin vermeden nasıl başa çıkabileceğinizi gösteriyoruz.

■ Yazılımların kurulması PC kullanımının ayrılmaz bir parçasıdır. Kurulum işlemi her defasında otomatik olarak gerçekleştirilemediğinden, kullanıcıların bazı hallerde soruları cevaplandırması ve seçenekler karşısında kendi tercihlerini belirtmeleri gerekir. Bu tip zorunluluklarla, programları geride bir tek gereksiz dosya bile bırakmadan silmek gerektiğinde yüzleşilecektir.

Bilgisayara yeni bir program kurulumu işleminin o program Windows'ta ilişkilendirilmeden tamamlanması mümkün değildir. Bu yüzden de program dosyalarının CD'den alınıp sabit diskteki herhangi bir dizine taşınması yeterli görülmez. Kurulan yazılımın çalışması için Windows'un önemli bazı dosyalarıyla kısayollarının oluşturulması ve Registry'e kaydının eklenmesi gerekir. Çoğu kez bunların da ötesinde Başlat menüsü için sembollerin yer aldığı bir program grubu, yardım fonksi-

yonu ve mümkünse silme rutinleri kurulur. Kullanıcı bahsedilen basamakların çok az kısmıyla doğrudan ilgilidir ve genelde "setup.exe" veya "install.exe" adlı bir dosyayı çalıştırması yeterli olur. Bilgisayar kurulum işleminin geri kalan kısmını üstlenecek diğer bir programı aktif hale getirir. Zaman zaman kullanıcıya sorular yöneltildiğinden bireysel istekleriniz doğrultusunda kurulumu yönlendirme imkanı elde edersiniz.

Yeni programların kurulumu için seçenekler

Microsoft, Windows aracılığıyla kullanıcıya yazılımın yüklenmesi için birçok alternatif sunar. CD üzerindeki pek çok yeni program Autorun fonksiyonu sayesinde neredeyse tümüyle otomatik olarak kurulabilir. CD'yi sürücüye yerleştirmeniz yeterlidir. Elinizdeki CD'nin bu kolaylığı sağlayıp sağlamadığı sınımlanabilir. Windows Gezgin'i'nde sağ fa-

re tuşuyla CD-Sürücü simgesine tıklayın. Açılan menüde Otomatik Çal seçeneği varsa program autorun özelliğini destekliyor demektir. Ön koşul: Cd sürücü için autorun desteğinin etkin hale getirilmiş olması. Aksi durumda Autorun desteğini kapatmak başkılı kutuya göz atmanızı öneririz.

Fonksiyon aktif değilse kurulumu kendi çabanızla başlatabilirsiniz. "setup.exe" veya "install.exe" dosyalarına çift tıklamanız yeterli. Programların çok eski olması durumunda kurulum Windows'ta değil MS-Dos modunda gerçekleştirilir ve programlar da gerçekte DOS ortamında çalışır.

Windows, iki alternatif kurulum tarzı sunuyor. Bunlardan ilkinde Başlat düğmesine tıkladıktan sonra Çalıştır'ı seçmelisiniz. Üzerinde komut satırı bulunan bir pencere açılacaktır. Satıra setup dosyasının yer aldığı dizini tam olarak girin. Microsoft Office gibi bir program düşünülürse "D:\kur.exe" yazmak yeterli olacaktır.

En sık kurulum Windows'a entegre yazılım yöneticisi tarafından gerçekleştirilir. Söz konusu, Microsoft Office cd'si ise aşağıdaki açıklamaları adım adım takip ederek herhangi bir sorunla karşılaşmadan kurulumu tamamlayabilirsiniz. Başlat-Ayarlar-Denetim Masası'nı açın. Program Ekle/Kaldır sembolüne çift tıklayın ve Yükle/Kaldır sekmesini açın. Yükle düğmesine tıkladığınızda gerekli disket veya cd'yi sürücüye yerleştirmenizi talep eden bir pencere açılacaktır. İleri düğmesine tıklayınca Windows belirtilen sürücü üzerinde kurulum için gerekli dosyaları arar. Office-CD'sinde en dış dizindeki(D:\) setup.exe dosyası bulunacak ve kayıt satırına yazılacak. Son'a tıklayarak kurulumu başlatabilirsiniz.

Tıpkı Office paketinde olduğu gibi pek çok lisanslı programda sayı ve harflerden oluşan bir kod gereklidir. Bu kod yazılımın yasal kullanım yetkisinin ka-

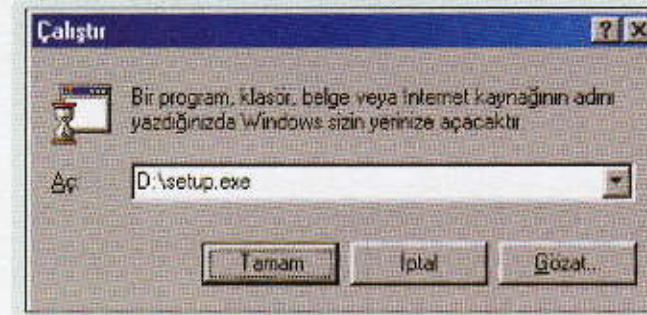
nıttır ve genellikle kullanım kılavuzunda veya lisans belgesinde yer alır. Programın yeniden yüklenmesi gerektiğinde veya bilgisayar yeniden kuruluysa bu kod bir kez daha gerekeceğinden, onu itinayla saklamanızı öneririz. Aksi takdirde bu koda sahip olmaksızın kurulumu tamamlayamazsınız.

Kurulum sırasında doğru seçenekleri bulmak

Programların pek çoğu kurulum sırasında kullanıcılara seçenekler sunar. Minimum, standart, özel ve bazı programlardaki tam kurulum seçenekleri işlemin anahatlarını belirler. Minimum kurulum, programın çalıştırılabilmesi için mutlaka gerekli olan bileşenlerin kopyalanmasını sağlar. Sabit diskte çok az boş yer kalmışsa veya söz konusu program kısa süreli olarak denemek isteniyorsa uygun tercih olacaktır.

Programla gerçekten çalışmak niyetindeyseniz minimum, bilgisayar cd'ye sık sık ihtiyaç duyacağından ve dolayısıyla sistemin hızını frenleyeceğinden önerilmez. Video, animasyon, resim ve seslerle donatılmış multimedia programları için asla denememelidir.

Standart kurulum pek çok durum karşısında önünüzdeki en doğru yoldur. Normal kurulum olarak da adlandırılan bu işlem tüm önemli dosyaların sabit diske taşınmasını sağlar. Geriye sadece çok yer kaplayan ve istenildiğinde sonradan yüklenebilecek bileşenler ka-

Kurulum için bir alternatif daha: Windows Başlat menüsü.

lır. Bu seçenekte kurulum otomatik olarak gerçekleştirilir.

Özel kurulumda hangi bileşenlerin kurulacağı kullanıcının inisiyatifindedir. Mümkünse bu seçeneğe öncelik tanınması doğru olacaktır. Sadece deneyimli kullanıcılar tarafından tercih edilmesi gerektiği yönündeki uyarıları dikkate almayın ve kurulacak bileşenleri önceden görerek gerçekten ihtiyaç duyup duymayacağınızın kararını siz verin. Az kullanılacak (belki de hiç ihtiyaç duyulmayacak) dosyaların sürücüde toplanmasını daha en baştan engelleyebilirsiniz.

Pek çok PC kullanıcısının en azından ismine aşina olduğu grafik programı Corel Draw, çok sayıda fontu beraberinde getirir. Bunların tamamının kurulmasına göz yumarsanız kısa bir süre sonra sabit diske hükmedemez hale gelirsiniz. Yüzlerce yazı tipine gerçekten ihtiyaç duyup duymadığınızı kendinize sorun. Sadece her zaman ihtiyaç duyulan bileşenleri seçmelisiniz. Office cd'si düşünüldüğünde genellikle metin ve sayılarla uğraşan bir kullanıcının clipboardlardan uzak durması mantıklı olacaktır. HTML sayfası yaratmayı düşünüyorsanız bu seçeneği devre dışı bırakın.

Bazı programlar, kullanıcıya tam kurulum şansı tanırlar. CD içeriğinin tümüyle sabit diske taşınmasının avantajı dosyaların yavaş bir cd sürücüsünden değil daha hızlı bir sabit diskten okunmasını sağlamasıyla ortaya çıkar. Hız artışının karşısında ise tahmin edilebileceği gibi 3-4 gigabayt bulan yüksek yer gereksinimleri çıkar.

Bir yazılımı ne kadar sık kullanmayı düşünüyorsanız, o kadar fazla bileşeni başlangıç aşamasında sisteme yüklemelisiniz. Bu pratik kural elbette sabit disk kapasitesi ve bilgisayarın performansı gibi diğer faktörlerin elverdiği ölçülerde uygulanabilir.

Üreticilerin bir kısmı yazılımın tama-

men sabit diske aktarılmasını engellemek ve bu sayede bir kaç PC'de aynı anda kullanılmasının önüne geçmek için kopyalama koruması kullanırlar. Bu yüzden bu tip programlarda belirli zaman aralıklarıyla orijinal cd'yi sürücüye yerleştirmeniz istenebilir.

Programların kurulumunu planlayarak düzen sağlamak

Vermeniz gereken bir sonraki karar programın sabit diskte nereye kurulması gerektiğiyle ilgili. Önerilen dizini korumanın mı, yoksa yeni bir dizini seçmenin mi daha etkili olacağı sabit disk ve üzerindeki programları o ana kadar nasıl organize ettiğinizle ilgili. "c:\program files" standart olarak önerilen hedef dizin. Bu şekilde programları tek bir çatı altında topladığınızı düşünebilirsiniz ancak bu dizin bir süre sonra karmaşık bir görünüme bürünür. Programları kategorilere ayırmak ve düzen-

SÖZLÜK

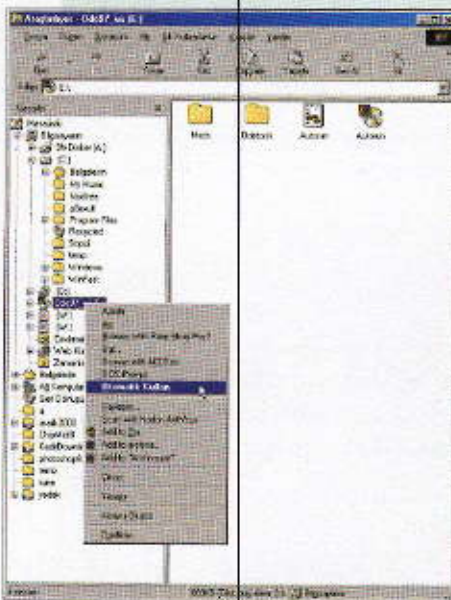
Registry: Windows'un kayıtları tuttuğu veri tabanı. Bilgisayarınızla ilgili kişisel ayarlamaların dışında kullanılan yazılım ve donanım ile ilgili bilgi burada tutuluyor.

Autorun: Windows 95'le gelen bu özellik CD'nin sürücüye yerleştirildikten hemen sonra otomatik olarak çalıştırılmasını sağlıyor. Bu sayede sürücüye yerleştirilen müzik CD'leri otomatik olarak çalmaya başlıyor.

MS-DOS: Windows'un selefi. Bazı eski program ve oyunlar çalışmak için Windows 95 ve 98'e de dahil edilmiş grafik arabirimi olmayan MS-DOS işletim sistemine ihtiyaç duyuyorlar.

Clipart: Genelde basitçe tasarlanmış şematik grafikler. Metin ve kartvizitleri süslemek için kullanılabilirler.

HTML: (Hypertext Markup Language) Internet üzerindeki web sayfaları bu özel programlama dilinde yazılır.

Autorun seçeneğinin varlığı Office CD'sinin autorun özelliğini desteklediğini gösteriyor.

lemek pratik bir çözüm olabilir. Office uygulamaları, Grafik programları, yardımcı programlar ve oyunlar gibi sınıflandırmalar çok sayıda programı yükleyiyor veya en azından deniyorsanız düzenin korunmasına yardım edecektir.

Önerilenden farklı bir klasörü seçmek genelde kurulum sırasında açılan pencerede Gözet düğmesine tıklanarak yapılır. Yine de piyasada benzer özellikte olmayan ve belirlenen dışında değişik hedef klasörler atanmasına izin veremeyen programların var olduğunu hatırlatmalıyız. Bazı sistemlerde çalışmayı dahi zorlaştırabilen bu tarz yazılımlar neyse ki her geçen gün oranca azalıyor.

Bazı bileşenleri sonradan yüklemek

Önceden kurulmayan bileşenlere daha sonra ihtiyaç duyulabilir. Örneğin Windows 98'de bazı özel formatlardaki ses ve videoların izlenmesi gerektiğinde Real Audio Player kurulmalıdır. Bunun için diğer programlar söz konusu olduğunda da uyulması gerekecek aşağıdaki direktifleri adım adım takip etmelisiniz. Görev çubuğundan Başlat düğmesine tıklayın. Ayarlar menüsünden Denetim Masası'nı seçin. Daha sonra Program Ekle/Kaldır simgesine çift tıklayın. Windows Kur kartını açın. Sistemde kurulu bileşenlerin incelenmesi birkaç saniye sürer. Internet Araçları'na tıklayın. Burada hangi programların kurulu olduğu kayıtlı. Ayrıntılar düğmesine tıklayarak mevcut diğer bileşenleri de görüntüleyin. Fare yardımıyla Real Audio Player

TEMEL BİLGİLER

Autorun Desteğini Kapatmak

Windows'un Autorun özelliği CD'deki programın CD sürücüyü yerleştirildikten hemen sonra başlatılmasını sağlar. Oysa bilgisayar başında çalışırken bir anda yeni bir pencerenin açılması konsantrasyonu bozabilir. Bir kaç tıklamayla autorun özelliğini kapatmak mümkün:

- 1. Sağ fare tuşuyla Bilgisayarım simgesine tıklayın.
- 2. Açılan menüden Özellikler'i seçin.
- 3. Sistem Özellikleri penceresinden Ay-

gıt Yöneticisi'ni tıklayın. Tüm donanımların listelendiği bir liste açılacaktır.

4. CD-Rom kaydının solundaki [+] işaretine tıklayın. Kurulu cd-sürücüyü sağ tıklayınca açılan menüden Özellikler'i seçin.

5. Ayarlar kartını açın ve "CD Takılınca Otomatik Uyar" ifadesinin onay kutusunu boşaltın. Tamam'a tıklayın ve özellikler penceresini kapatın. Değişiklikler bilgisayar yeniden başlatıldığında geçerlilik kazanacaktır.

4.0 kaydının solundaki kutucuğu doldurun. Tamam'a iki kez tıklarsanız sizden Windows CD'sini sürücüyü yerleştirmeniz istenecektir. Doğru dizini hedef gösterdiğinizden emin olduktan sonra Tamam'a tıklayın. Gerekli dosyalar kopyalanır kopyalanmaz değişikliklerin geçerlilik kazanması için sistem yeniden başlatılacaktır.

Yazılımları artık bırakmadan tam olarak silebilmek

Her ne kadar kullandığımız sabit disklerin büyüklükleri giderek artıyorsa da, sisteme çok sayıda program yükleyen her kullanıcı bir süre sonra yer problemleri yaşamaya başlar. Windows sistem dosyalarının yeni kayıtlarla birlikte hızla artması ve gün geçtikçe daha fazla yer kaplaması sistemin işleyişini gözle görülür derecede yavaşlatır. Çözüm, gereksiz dosyaların program kaldırma adı

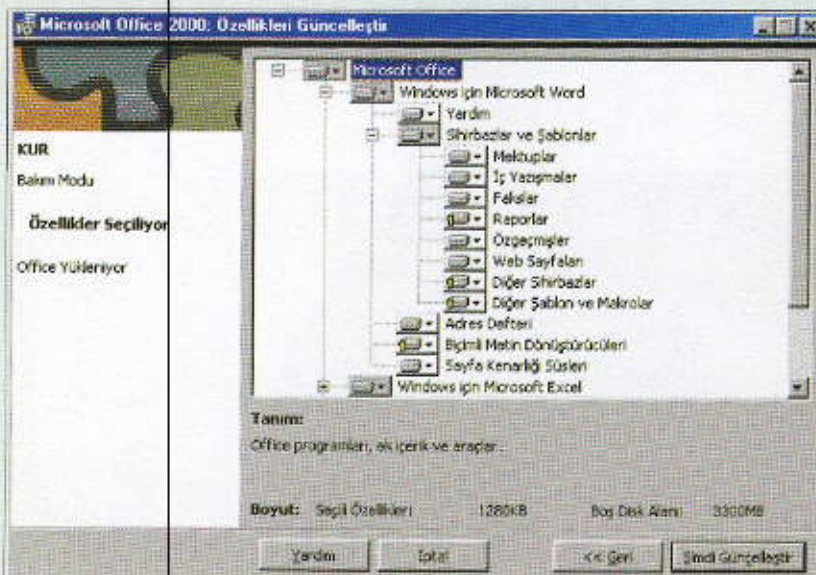
verilen yöntemle sabit diskten uzaklaştırılmasıdır. Maalesef bu işlemin her zaman güvenilir bir şekilde ve %100 başarıyla gerçekleşmesi olanaksız.

İdeal bir program silme yönteminin gerçekte var olmadığını önceden belirtelim. Programların farklılık arz etmesi bağlayıcı standartların oluşmasını engelliyor. Bir program sistemle ne kadar fazla iç içe girmişse, tam olarak silinmesi de o kadar zor oluyor.

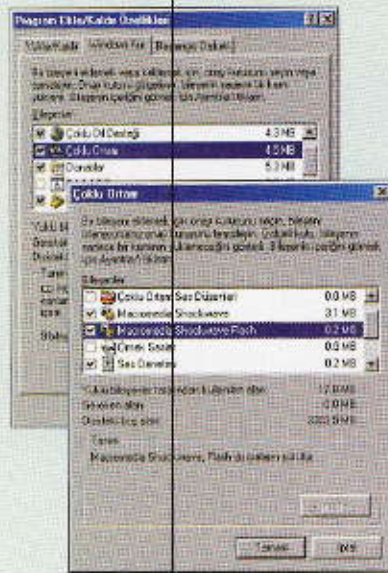
Bu noktada yapılabilecek en büyük hata, program bileşenlerinin yer aldığı dizinin Windows Gezgini kullanılarak silinmesi. Program dizinlerini asla geri dönüşüm kutusuna taşımayın. Bulunamayan kısayollar ve artık var olmayan dosyalar yüzünden oluşan hata mesajları manuel olarak yapılan silme işlemlerinin en sık karşılaşılan ve işletim sistemine dahi zarar verebilen sonuçları.

Programları sorunlara yol açmadan silmek için öntünüzde bir kaç alternatif var. Bazı yazılımlar kendi uninstall rutinlerini beraberlerinde getiriyorlar. Bu rutinleri Başlat-Programlar menülerinde bahsedilen programın dizinine ulaşarak çalıştırabilirsiniz. Program dizininde "Uninstall..." benzeri bir ifade görürseniz fareyle üzerine tıklayarak o uygulamayı silebilirsiniz. Bu işlemler sırasında bazı durumlarda iletişim pencereleri kullanılarak önemli olabilecek dosyaları silmek isteyip istemediğiniz sorulacaktır. Silinmesine onay verdiğiniz dosyaların sadece o programa ait olmasına dikkat etmelisiniz. Eğer kararınızdan emin olamıyorsanız veya dosyalar başka programlar tarafından kullanılıyorsa bu bileşenlere el sürmeyin.

".dll" uzantılı dosyalar Windows'un sistem dizininde saklanır ve çoğu kez birden fazla program tarafından ortak

Özel kurulumda, gerekli program bileşenlerini fareyi kullanarak seçebilirsiniz.

Windows Kur'u kullanarak Macromedia Flash gibi donatıları sonradan yükleyebilirsiniz.

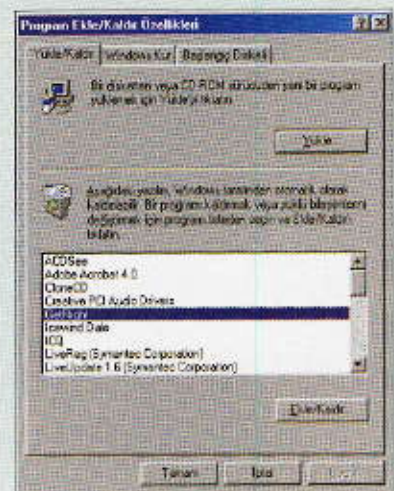
kullanılır. Dikkatsizce yapılan bir silme işlemi diğer programların çalışmasına veya Windows başlatılırken seri halde hata mesajları almanıza kadar varacak istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Sistemin çökmesi gibi uç örnekler de dikkate alındığında tereddüt halinde dosyaların saklanması önerilir. Windows, programlar kaldırılırken öncelikle başvurulması gereken bir uninstall aracına sahiptir. Başlat- Ayarlar- Denetim Masası menülerini kullanın ve Program Ekle/Kaldır'a çift tıklayın.

Karşınıza kurulumları Windows tarafından kaydedilen ve registry'e eklenen programların listesi çıkacak. Kaldırmak istediğiniz programı bulun ve işaretleyin. Yükle/Kaldır düğmesine basın ve güvenlik sorusuna Evet yanıtı verin. Windows, programı silmeye başlar. Bu sırada bazı özel dosyaları silmek isteyip

istemediğiniz sorulacaktır. Sadece başka programlar tarafından kullanılmadığına emin olduğunuz için Evet yanıtı verin. Bazen gerçek uninstall programı CD'de olduğundan program CD'sini sürücüye yerleştirmeniz istenecektir.

Diğer durumlarda yapılması gerekenler

Ne yazık ki her programı yukarıda açıkladığımız yollarla silmek mümkün değil. Örneğin freeware olarak adlandırılan ücretsiz programların bazıları kendi uninstall rutinlerini içermedikleri gibi Windows kullanılarak dahi sistemden uzaklaştırılmazlar. Bu durumda kullanıcıya dosyaları teker teker silmekten başka çare kalmıyor ve geride bir çok gereksiz dosyanın kalması da kaçınılmaz oluyor. Registry'deki kayıtları kaldırmak zahmetli ve bu konuda tecrübesiz kullanıcıların denememesi gereken bir yol. Benzer durumlarda özel uninstall programlarından edinmek

[Delete]e tıklayın ve listedeki işaretli programları silin.

mantıklı bir çözüm. Uninstall programları kutusunda bu alandaki programlardan bazılarının kısa incelemelerini bulacaksınız.

TS / Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

TİCARİ PROGRAMLAR

Uninstall Programları

Uninstall programları yazılımların sabit diskten tamamen uzaklaştırılmasının gerektiği durumlarda kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Bu programların, silinmesi gereken yazılımlardan önce yüklenmiş olmaları daha iyi performans elde edilmesini sağlasa da, aksi durumda bile önceki kurulumların gereksiz dosyalarının kaldırılmasında güvenilirler. Aşağıdaki satırlarda işe yarayabilecek bazı uninstall programlarıyla ilgili kısa incelemeler bulacaksınız.

McAfee Uninstaller Deluxe

Program, gerçek fonksiyonlarını yerine getirmeye başlamadan önce sürücü ve dosyaları detaylı bir şekilde analiz ediyor ve bazı dosya türleriyle önemli klasörleri silinme tehlikesinden koruyor. McAfee Uninstaller artık var olmayan kısayolları ve Registry'deki kayıtları güvenli bir şekilde kaldırabiliyor. Program ve dosyalara yönelik güvenlik ve geri çağırma fonksiyonlarına ek olarak programları kısayollarıyla birlikte taşıyabiliyor.

Sistem Gereksinimleri: 486 ve üzeri işlemci, 16MB Bellek, 10MB Sabit Disk alanı, Windows 95,98 veya NT 4.0

Bilgi için: Network Associates

Fiyatı: 35 dolar

Web: www.mcafee.com

Koch Uninstall

Bu program kurulumları denetliyor ve sistemdeki değişiklikleri kaydediyor. Ayrıca sistem analizi yaparak mevcut uygulamalar hakkında bilgi topluyor. Kaldırılan programların güvenlik kopyaları oluşturulduğundan ihtiyaç halinde silinen dosyaları geri çağırma mümkün. Program; artık ihtiyaç duyulmayan dosyaları tarayabiliyor ve geçici dosyaları bulup temizleyebiliyor.

Sistem gereksinimleri: 486 ve üzeri işlemci, 16MB Bellek, 2MB Sabit Disk alanı, Windows 95,98 NT 4 veya ME

Bilgi için: Koch Media

Fiyatı: 10 Dolar

Web: www.kochmedia.com

Norton CleanSweep 2000

CleanSweep, önceden kurulum protokolleri oluşturulan programlarda çok başarılı sonuçlar elde ediyor ve sörf yaparken sabit diskte oluşan dosya artıklarını tamamen uzaklaştırabiliyor. En büyük artılarından biri önceden bakım çizelgeleri hazırlanabilmesi.

Sistem gereksinimleri: 486 ve üzeri işlemci, 16MB Bellek, 13MB Sabit Disk, Windows 95,98 veya NT 4.0

Bilgi için: Symantec

Fiyatı: 35 dolar

Web: www.symantec.com

TEMEL BİLGİLER

Silerken Dikkat

Bazı programlar, kullanıcıya silinecek dosyaların listesini sunar. Dosyaların birer birer ve toplu halde silinebildiği durumlarda ikinci seçeneğin Windows ve diğer programların zarar görmesiyle sonuçlanabileceği olumsuz sonuçlar doğurabileceğini hatırlatalım. "Evet" ve "Tümüne Evet" seçenekleriyle karşılaşılan durumlarda %100 emin olmadıkça dosyalar teker teker gözden geçirilmelidir.

Sound Font Yükleme

Sound Fontlarla Gerçekçi Sesler

Pahalı müzik enstrümanlarına gerek olmadan iyi bir ses kartı ve uygun yazılımlarla daha kaliteli seslere sahip olabilirsiniz; CHIP Sound Font kullanımını açıklıyor.

■ Çok istememize rağmen, fiyatının yükseldiği nedeni ile alamadığımız pek çok ürün vardır. Bu durum, müzik piyasası için de ayrıntı geçerlidir maalesef; birçok müzisyen binlerce dolar veremediğinden, ihtiyacı olan enstrümanlara sahip olamaz... bu da yaratıcılığı baştan sınırlayan bir gerçektir. Örneğin, doğal sesleri kullanmamıza olanak tanıyan sampler'lar, oldukça yüksek fiyatlarıyla pek çok müzisyenin sadece hayalini kurabileceği enstrümanlardır.

Daha ucuz alternatifler yok mu?

Elbette ki var... Günümüzün sınır tanımayan bilgisayar teknolojisi sayesinde, binlerce dolar vermeden, yalnızca bir ses kartı ve gerekli yazılımlarla; sonsuz denebilecek kadar zengin hem de gerçeğine çok yakın ve oldukça kaliteli sample seslerden oluşan bir ses banka-

nız olabilir! Bu ses dosyaları "Sound Font" olarak adlandırılıyor.

Sound Font nedir? Kullanımı için gerekli donanımlar nelerdir?

Hepimizin oldukça yakından tanıdığı, multimedya donanımlarıyla ünlü Creative Labs firması tarafından geliştirilmiş bir çeşit sample ses formatına, "Sound Font" adı verilmiş. Bu formattaki seslerin temel parametreleriyle oynayabilir ve gerçek bir sampler kullanıyormuşçasına, PC'nizi hatta MAC'inizi bir anda oldukça güçlü bir müzik enstrümanına dönüştürebilirsiniz. Eğer bugüne kadar sadece ses kartınızın ROM sesleriyle yetindiyseniz, ufkunuzun epey açılacağından hiç şüpheniz olmasın.

Bir sound font dosyasını (SF2 olarak gösterilir) sampler'lara yüklenerek kullanılan PATCH ya da BANK dediği-

miz ses dosyalarına benzetebiliriz. İlk sound fontlar, ses kartının ROM hafızasında bulunan seslerin parametrelerini kullanıyorlardı. Ardından, kendi sample verilerini taşıyan ilk sound fontlar oluşturulmaya başlandı ve doğal olarak da ses kalitesinde belirgin bir iyileşme oldu. Ancak yine de ilk Sound Blaster AWE serisinde olduğu, gibi en fazla 8 MB'a çıkartılabilen standart 2 MB'lık ses kartlarına fazla miktarlarda sample ses yüklenemediği için, SF2 yeterince yaygınlaşamadı ve müzisyenler yine ROM seslerle idare etmek zorunda kaldılar.

Ancak gelişen teknolojiye paralel olarak, güçlü bilgisayarların fiyatları bin doların altına düştü. Özellikle de RAM fiyatlarının düşüşü epey hızlı oldu, çünkü Creative Labs mühendisleri, sistem RAM'ini kullanan Sound Blaster Live serisi ses kartlarını ürettiler.

Sistemdeki Ram miktarıyla orantılı olarak sample yükleyin

Eğer Sound Blaster AWE SB Live serisi bir ses kartınız ve sisteminizde 64,128 ya da 256 MB gibi yüksek miktarlarda RAM varsa şanslısınız, çünkü Ram miktarıyla doğru orantılı olarak daha fazla ve daha kaliteli sample sesi aynı anda yükleyebilir ve eskiden olduğu gibi, ses kartlarının birkaç megabyte'lık düşük kaliteli sesler içeren ROM hafızalarıyla yetinmek zorunda kalmazsınız.

Ne kadar RAM'e, ne kadar sample yükleyebiliriz?

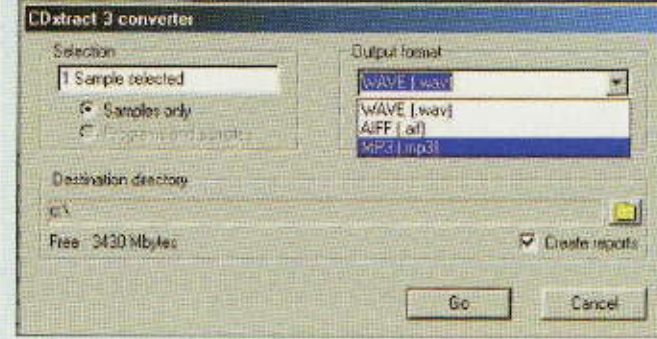
Sisteminizdeki RAM miktarının çok olması, sistemin tüm kaynaklarını sound font için kullanacağı anlamına gelmez. Unutmayın ki sistem yüksek miktardaki RAM'e de kaynakları kontrol etmek ve programları çalıştırmak için ihtiyaç duyacaktır. Bu durumda maksimum RAM kullanımı yaklaşık olarak toplam RAM miktarının yarısı kadar olacaktır. Örneğin 32MB RAM'e sahip bir bilgisayar sound font için 16 MB yer ayıracaktır. Bu durumda tavsiyemiz 64 MB ve üstü RAM olacaktır.

Sistemin kullanacağı maksimum RAM miktarını belirlemek

Ses kartınızla beraber gelen Audio HQ programıyla, sistemin kullanacağı RAM miktarını kendiniz belirleyebilirsiniz. Böylece, lazım olduğunda daha fazla sample ses yükleyebilir, diğer durumlarda ise sistem kaynaklarını boşa harcamamış olursunuz. Tekrar belirtelim, sisteminizde 256MB gibi yüksek

Sistemin kullanacağı RAM miktarını artırarak daha fazla SAMPLE ses yükleyebilirsiniz.

Sample'ları oluşturan sesleri kendi sample'larınızı oluşturmak için, ya da başka amaçlarla çeşitli formatlarda saklayabilirsiniz.

miktarlarda RAM varsa daha büyük SF2 dosyaları yükleyebilirsiniz ki bu genelde daha kaliteli sesler elde etmek demektir.

Sound font ve WAV dosyaları arasındaki farklar

Her bir sound font dosyası birden fazla sample sestten oluşmuştur ve her sample'ın parametreleri, klavye üzerindeki yerleri, ayrı ayrı belirtilmiştir. Tüm bunlar bir dosya altında birleştirilmiş ve SF2 oluşturulmuştur. Bir WAV ise tek bir dosyadır. Örneğin, iyi sample edilmiş bir bas gitar sample'ını WAV olarak kaydetmek isteseydik, yaklaşık 120 WAV dosyasından oluşan bir kayıt yapmamız gerekecekti. SF2 dosyası ise bu kadar kayda gerek duymadan tüm parametreler programlanarak tek bir dosya altında gerçekçi bir Bas sesi elde etmede daha pratik ve başarılıdır.

SF2 kalitesi pahalı sampler'daki seslerin kalitesi kadar iyi mi?

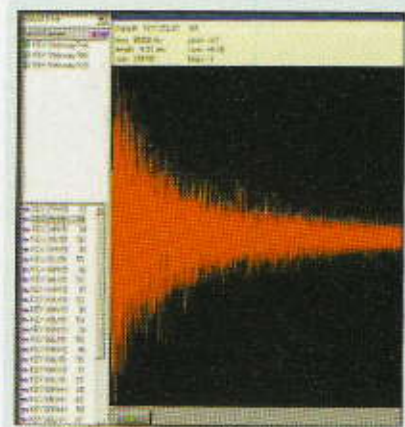
Eğer gerçekten üzerinde fazla emek harcanmışsa SF2, binlerce dolar ödeyerek alınan sampler'lara yakın kalitede ses sunuyor. Nasıl Akai, Roland gibi firmalar için özel sample CD'leri üretiliyorsa, günümüzde artık SF2 kullanan ses kartlarında kullanılmak üzere, pek çok firma tarafından özel sample SF2 CD'leri üretilmektedir.

Bu firmaların pek çoğunun internet üzerinden satış yaptıklarını belirtmek isteriz. Bu arada daha amatörce çalışan siteler de var. Bunlardan biri olan www.thesoundsite.com, binlerce MB'lık SF2 dosyasını, sitesinden ücretsiz download ettirirken, bir yandan da yüksek telefon faturası ödemek istemeyenler için 4 CD'lik set halinde yaklaşık 40 dolara tüm site arşivini internette satıyor. İncelemek için sipariş verdiğimiz CD'lerin içinde birkaç MB'lık GM

(General Midi) ses bankalarından tutun da, 65 MB'lık GM bankalarına, 10 MB'lık çeşitli enstrüman sample'larına kadar oldukça geniş yelpazeli ve oldukça kaliteli fontlar bulduk. Ucuza kaliteli sesler elde etmek istiyorsanız, kaçırmanızı tavsiye ederiz.

Türkiye'de de profesyonel olarak uğraşan firmalar var

Evet yanlış okumadınız. Genelde ülkeye yalnızca teknoloji gelir ve olduğu gibi kullanılır. Pek az firma ya da kişi gelen teknoloji üzerinde kafa yorar ve geliştirmek için çabalar. Ancak neyse ki, bu sefer müzik konusunda bir şeyler üretmeyi kafasına koymuş biri çıktı ve Türk müzisyenlere hizmet amacıyla bir şeyler üretmeye başladı. Bu kişi pek çok müzisyenin yakından tanıdığı Eftal Dodur. Kendisi Zuhul Müzik bünyesinde sound font konusunda çalışmalar yapıyor ve Türk müzisyenlerden oluşan bir ekiple Türk çalgılarını, kurduğu kayıt stüdyosunda büyük bir titizlikle kaydederek SF2 sample'lar üretiyor. Özellikle Türk müziğiyle uğraşanların rağbet edeceklerini düşündüğümüz bu çalışmaları CD-ROM olarak elde edebilirsiniz. SF2 hakkında bilgiler de ala-

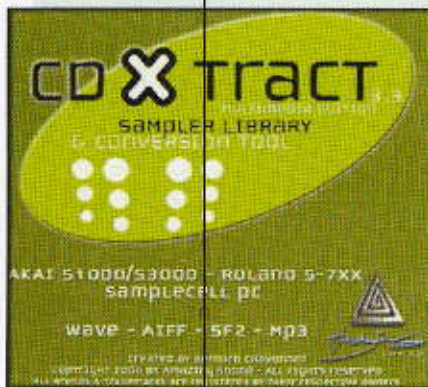

Seçtiğiniz sample sesini oluşturan alt sesleri tek tek dinleyebilirsiniz.

bileceğiniz sitelerini www.sound-turk.com adresinde gezebilir ve bu konuda yardım almak için firmayı arayabilirsiniz.

Akai, Roland formatlı sample CD'lerden SF2 oluşturma

Elinizde Akai, Roland gibi sampler'lara ait CD'ler varsa, bu sample sesleri bilgisayarınızda da kullanmak hatta yedeklemek isteyebilirsiniz. Ancak bunun için öncelikle bu sesleri SF2 formatına çevirmeniz gerekir. Eğer denediyseniz, elinizdeki sample CD'sinin bilgisayarınızdaki CD-ROM tarafından okunmadığını görmüşsünüzdür. Bunun nedeni, bu CD'lerin, markadan markaya değişen farklı formatlarda olmasıdır. Ancak bazı yazılımlar sayesinde, Sample CD'lerinizin CD-ROM tarafından tanınmasını sağlayabilir ve zahmetsizce SF2 formatına çevirerek ses kartınızla kullanılabilir hale getirebilirsiniz. Bu programlardan en çok bilineni, CdXtract'dır ve programı internet üzerinden www.cdextract.com adresinden satın alabilirsiniz. Programı çalıştırmadan önce elinizdeki sample CD'sini CD-ROM'unuza yerleştirmeyi unutmayın. Programı çalıştırdığınızda sample CD otomatik olarak algılanacak ve içeriği listelenecektir. Listedeki seçtiğiniz sample sesi oluşturan sesleri dilererseniz tek tek dinleyebilirsiniz. Dilererseniz bu sesleri WAV, Aiff ve Mp3 formatlarında save edebilirsiniz. Ana menüde göreceğiniz Multisave (çoklu saklama) seçeneğinin alt başlıklarını kullanarak, dilererseniz komple bir CD'yi, dilererseniz seçmiş olduğunuz sesleri tek tek dönüştürüp SF2 olarak harddiskinizde saklayabilirsiniz.

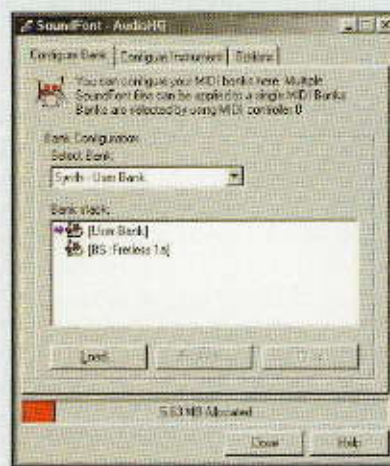
CdXtract programını kullanarak Akai ve Roland formatlı sample CD'lerini SF2 formatına çevirebilirsiniz.

Yüklediğiniz sesleri, ses kartınızla birlikte gelen yazılımlardan biri olan Keyboard programını kullanarak dinleyebilirsiniz.

Hafızaya SF2 yükleme ve yüklenen sesleri dinleme

Oldukça basit bir işlemle SB Live kartınızla birlikte gelen yazılımları kullanarak, sistem RAM'ine SF2 fontlar yükleyebilirsiniz. Bunun için Audio HQ programı dahilindeki Sound Font programını çalıştırın.

Sistem Ram'ine SF2 yüklemek oldukça basit bir işlemdir.

Load butonuyla belirteceğiniz konumdaki SF2 uzantılı dosyaları sisteme yükleyebilirsiniz. Her yüklemeden sonra, bellekte SF2 için ayırdığınız alandan ne kadarının kullanıldığını grafiksel olarak göreceksiniz. Select Bank seçeneği ile, yüklenecek olan sesleri ayrı ayrı ya da aynı ses banklarına dahil edebilirsiniz. Örneğin üflemliler bankası, vurmali bankası gibi çeşitli bankalar oluşturabilir ve bu sayede Cakewalk gibi programlarla daha rahat çalışabilirsiniz. Yanlış yüklediğiniz ya da değiştirmek istediğiniz bir sesi ister Clear tuşuyla silerek, ister Replace tuşuyla yerine başka bir ses seçerek değiştirebilirsiniz.

Configure sayfasında dikkatinizi çekecek olan en önemli şey .Wav uzantılı dosyaların da yüklenebilir olmasıdır. Böylece bilgisayarınızda yüklü olan Wave dosyalarını da sample olarak par-

çalarınızın içinde kullanabilir ve klavyenizde çalabilirsiniz.

Yüklediğiniz sesleri dinlemenin en basit yöntemi, Sound Blaster Ses Kartınızın programlarından biri olan Keyboard programını kullanmak. Programı çalıştırdığınızda ekranda oldukça basit bir Keyboard (klavye) göreceksiniz. Klavye penceresi aktifken, bilgisayarınızın tuş takımını kullanarak ya da mouse'unuzla tuşlar üzerinde sol tuşla tıklayarak sesleri dinleyebilirsiniz.

Bank ve Instrument bölümlerinde, yüklediğiniz bankaları ve içlerindeki sesleri seçebilirsiniz. Controller bölümü ise seslerin Volume, Modülasyon, Reverb gibi değerlerini seçip hemen sağdaki kaydırma çubuğu ile ayarlarını yapabilmeyi sağlar.

Programın sol tarafında bulunan Reset Controller butonu, tüm Midi kontrol parametrelerini sıfırlamada kullanılır. Zaman zaman, özellikle uzayıp giden Midi sesleri kullanırken, ses takılır ve sonsuz bir döngüye girer. Bu gibi durumlarda All Notes Off (Tüm Sesleri Kapat/Durdur) mesajının gönderilmesi gerekmektedir. Bu işlem için, Reset butonunun hemen altındaki butona basabilirsiniz. Options bölümünde ise, Midi in'i aktif hale getirerek, müzik klavyenizde bastığınız notaları, ekrandaki klavyeden takip edebilirsiniz.

Cakewalk kullanarak sound font yükleyebilirsiniz

Geçtiğimiz aylarda, en çok kullanılan Midi ve audio işleme programlarından

Seçili sesin Midi değerleriyle oynayabilir ve sese derinlik efekti (reverb), modülasyon gibi efektleri bu bölümden katabilirsiniz.

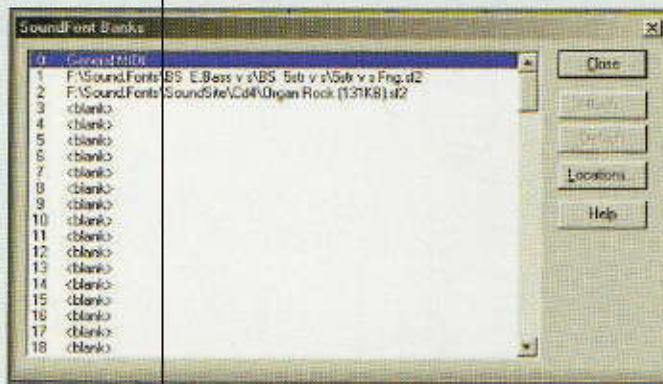

Bilgisayarınızdaki Wave dosyalarını klavyenizde çalmak ister misiniz?

biri olan Cakewalk'dan bahsetmiştik. Pek çok gelişmiş özelliğinin yanında, program dahilinden sound font yükleyebilme özelliği ile de Cakewalk, bize oldukça büyük kolaylık sağlamaktadır. Bu işlem için Cakewalk'u çalıştırın ve programın Options/Sound Fonts bölümüne gidin. Burada General Midi (GM) bankası dahil, toplam 128 ses bankası oluşturabileceğiniz bir sayfaya karşılaşırsınız. Boş bankaları dilediğiniz gibi kullanabilir ve bu alanlara sound font yükleyebilirsiniz. Bunun için,

Cakewalk programını kullanarak sisteme istediğiniz sound font'ları yükleyebilirsiniz.

Toplam 128 ses bankasını dilediğiniz gibi özelleştirerek kendi ses bankalarınızı oluşturabilirsiniz.

önce boş bir bankanın üzerine tıklayın. Sağ tarafta görünen tuşlardan Attach'a basıp sound font'larmızın bulunduğu klasörü gösterin ve istediğiniz SF2'yi seçin. Open dediginizde seçmiş olduğunuz Font'un bankaya yüklendiğini göreceksiniz. Aynı yöntemle, diğer bankalara da istediğiniz fontları yükleyin. Eğer herhangi bir bankadaki sesi kaldırmak isterseniz, bankayı seçili hale getirip, Detach butonuna basmanız yeterli olacaktır.

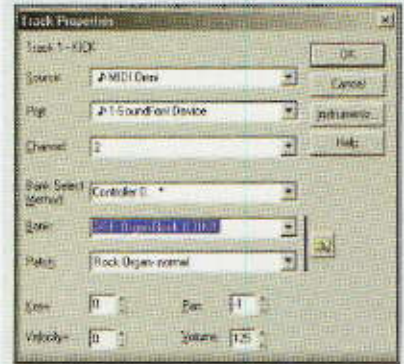
Yüklediğimiz sesleri kanallara nasıl atayabiliriz?

Ses yükleme işleminin, oldukça basit ve sorunsuz olduğunu görmüşsünüzdür. Yüklenen seslerin kanallara atanması da, son derece basit bir işlemdir. Daha önce anlattığımız yöntemlerle bir Midi kanalı oluşturun. Kanal özelliklerine (Track Properties) girin ve burada göreceğiniz Port bölümünde, Sound Font Device seçeneğini işaretleyin. Böylece programı yüklemiş olduğunuz sound font'ları kullanmak üzere ayarlamış olacaksınız. Birden fazla bankaya SF2 yüklemişseniz, seçmiş olduğunuz kanalı hangi bankayı ve bu bankadaki hangi sesi kullanacağını da belirtmeniz gerekir. Özellikler sayfasındaki Bank bölümünde yüklemiş olduğunuz seslerin bir listesini göreceksiniz. Diyelim ki, içinde birden fazla Hammond Org sesi barındıran Org bankasını seçtiniz. Banka dahilindeki seslerden yalnızca birini aynı kanala atayabileceğiniz için, Bank bölümünün hemen altında bulunan Patch bölümünden de, ses bankası dahilindeki seslerden birini seçmeniz gerekir. Eğer çok fazla ses yüklemişseniz, bunlar arasından istediğiniz sesi bulmada zorlanabilirsiniz. Bu durumda, Cakewalk'un çok faydalı özelliklerinden biri olan Patch Browser'ı kulla-

Browser kullanarak kalabalık ses bankaları içinde, aradığınız sese daha kolay ulaşabilirsiniz.

nabilirsiniz. Track Properties sayfasında Bank ve Patch butonlarının hemen sağındaki simgeyi tıklayarak açacağınız sayfada, yüklediğiniz seslerin bir listesini göreceksiniz. En üstte bulunan text kutusuna, örneğin Bas yazarsanız, içinde bas sözcüğü geçen tüm seslerin listelendiğini göreceksiniz. Böylece, aradığınız bas gitar sesini daha rahatlıkla bulabilirsiniz.

Yüklediğiniz ses bankalarındaki fontları, her kanala istediğiniz gibi atayabilir ve Midi düzenlemelerinizde kullanabilirsiniz.

Önümüzdeki ay, sound font oluşturmada kullanabileceğimiz programları ve diğer yardımcı araçları tanıyacağız ve bu konuyla ilgili sitelere yer vereceğiz. Eğer SF2 fontları bilgisayarlarınızda kullanmak istiyorsanız, ancak bu formatı destekleyen bir ses kartınız yoksa, Sond Blaster Live serisi ses kartlarını incelemenizi öneririz.

Özellikle, düşük fiyatına rağmen (50 dolar) oldukça başarılı bir performans sergileyen Live Value kartının son sürümlerinde, Digital Out çıkışının da olduğunu hatırlatarak, alışveriş listenize tereddütsüz ekleyebileceğinizi belirtmek isteriz. 📺

Murat Ay (aymurat@icir.com)

Program Artıklarından ve Karmaşadan Kurtulmak

Geç Kalan Bahar Temizliği

Sisteminiz ilk günkü gibi hızlı çalışmamaya başladıysa esaslı bir Windows temizliğinin zamanı gelmiş demektir. CHIP, en iyi temizlik seçeneklerini açıklıyor.

■ Bahar temizliği deyince baştan aşağı temizlenen odalar, dolaplar, yataklar ve pırıl pırıl yapılan bir ev gelir akla çoğu kez. Bu mevsimde hemen herkesi nedeni belirsiz bir heyecan sarar. Ve pek çoğumuz, hayatlarımız üzerine durum değerlendirmesi yapma ihtiyacı hissediyoruz. Peki ya hiç bilgisayarınızın ne durumda olduğunu düşündünüz mü? Aylardır hiç ara vermeden kullandığınız sistemin de bakıma ihtiyaç duyabileceğini mesela! Kış mevsiminin kendisini hissettirmeye başlaması, bilgisayarınızda köklü değişiklikler yapmak için baharı beklemeniz gerektiği anlamına gelmiyor. İşleriniz yoğun olsa bile bilgisayarda geniş çaplı bir temizliğe girişmek için son derece uygun bir dönemdeyiz. En son bakımdan bu yana, aradan geçen zaman zarfında mutlaka pek çok gereksiz dosya sistemde birikmiştir. Bu durum, sebebi düzensizlikten ibaret bir rahatsızlık olmakla kal-

maz, pek çok kez sinir bozucu sonuçlara da yol açabilir.

Bilgisayarınızın gereksiz yere yavaşladığını gözlemlediyseniz, onu mutlaka bakıma almalısınız. Kısa sürede yapılabilecek esaslı bir temizliğin gerçekten işe yaradığını göreceksiniz. Programlar daha hızlı yüklenmeye başladığında ve sistem genelindeki hakimiyetiniz arttığında ne kadar gerekli bir düzenleme olduğu da açığa çıkacak.

Windows sisteminde ilk denetimleri yapmak

Bu sayfalarda PC'nizden eski verimini almayı sağlayacak çok sayıda ipucu bulacaksınız. Ama ipuçlarını uygulamaya başlamadan önce zamanınızın bir kısmını sistemin durumunu anlamaya çalışmaya harcamalısınız. Çünkü ancak bu sayede hangi görevlerin sizin üzerinize düştüğünü öğrenebilirsiniz.

● **Temizlik:** Gerçek bir bahar temizliği-

nin ilk sırasında yer alan bir işlem. Sisteminiz ne durumda? Son aylarda çok sayıda yazılımı kurdunuz ve kaldırdınız. O halde sabit diskinizde muhtemelen, artık kullanılmayan bir çok program ve dosya artığı bulunuyor. 1 ile numaralandırılmış başlığın altındaki ipuçlarını dikkatle okumalısınız çünkü bilgisayarınızın bir an önce bu lüzensuz dosyalardan kurtarılması gerekiyor.

● **Düzenleme:** Düzen, hayatın yarısıdır diye bir söz vardır. Bu sözü kendi özel hayatınızda dikkate alıp almamak size kalmış, ancak bilgisayar kullanırken daima aklınızın bir köşesinde olsa iyi olur. Elbette sözünü ettiğimiz düzenlemeler, bilgisayarın genel estetik görünümü ile ilgili değil. Dosya güvenliği ve çalışma veriminden bahsediyoruz. Çalışmalarımızı önceden yapılandırılmış klasör sistemi içinde uygun dizinlerde saklayarak koruma sağlayın.

yerine önce onları başka bir dizine taşıyın. Eğer diğer tüm programlar hala sorunsuz çalışıyorsa bu dosyaları silmenin, sistemin işleyişi açısından hiçbir olumsuz etki yaratmayacağını anlarsınız.

Kaldırılan programla ilgili Başlat menüsündeki tüm kayıtları silmelisiniz. Bu işlem için görev çubuğu üzerine sağ tıklayın ve açılan menüden Özellikler'i seçin. "Başlat menüsü programları" kartına gelin ve Kaldır düğmesini kullanın. Onay sorusu ekrana gelince Evet'e tıklayarak programın adını silin.

Sadece tecrübeli kullanıcılar için: Kendine biraz daha fazla güvenen kullanıcılar Kayıt Düzenleyicisi'ni kullanarak registry'deki kayıtları da silebilirler. Başlat düğmesine tıklayın. Çalıştır menüsünde Aç komut satırına "regedit" yazın ve Tamam'a tıklayın. Düzen menüsündeki Bul seçeneğini kullanın. Silmek istediğiniz programın adını yazın. Söz konusu kayıt anahtarını sildiğinizde kayıt veri bankasındaki tüm kayıtlar da silinmiş olacak. Bunun için anahtar işaretledikten sonra Delete tuşuna basmak ve Tamam'la işlemi onaylamak yeterli.

Dikkat! Bu işlem sırasında herhangi bir uyarı veya hata mesajı almayacaksınız. Kayıt düzenleyicisinde yaptığınız hatalı değişiklikler, sistemin bazı durumlarda sorun çıkarmasına yol açabilir. Bu yüzden sadece emin olduğunuz durumlarda kayıt veri tabanından kayıtları silmenizi öneririz.

Gereksiz geçici dosya yığınlarından kurtulmak

Bir çok yazılım geçici dosyalar kullanarak çalışır. Bunlar güvenlik veya kısa süreli depolama amaçlarıyla kullanılır-

SÖZLÜK

Registry: Windows'un kayıt veri tabanında kullanımda olan yazılım ve donanımlarla ilgili detaylar yer alıyor. Burası işletim sisteminin merkezi olarak gösterilebilir.

Uninstall Rutini: Windows işletim sistemi, çoğu uninstall işlemine kullanılmak için tasarlanmış bir yardımcı program içerir. Bu program kurulu yazılımın kullanıcı tarafından kaldırılması hemen hemen imkansız olan bileşenlerinin tamamının silinmesi için kullanılır.

Shareware: Shareware belirli bir süre zarfında hiçbir ücret ödemediğiniz kullanabileceğiniz programlardır. Bu programlar üzerinde daha uzun süreler çalışmak niyetindeyseniz üretici veya geliştirici firmaya bir lisans ücreti ödemek zorundasınız.

Registry Anahtarı: Registry'deki bilgiler üzerlerinde çalışabilecek şekilde anahtarlar olarak kaydedilmişlerdir.

lar ve ".tmp" dosya uzantısıyla diğer dosyalardan ayrılırlar. Oluşturulan geçici dosyalar, normal koşullarda kullanımdan kısa bir süre sonra siliniyorlarsa da sistemin çökmesi örneğindeki gibi bazı uç durumlar sonucunda geride onlarca dosya kalabilir. Bazı programlar kısa bir süre için ihtiyaç duydukları bu dosyaların sonradan ne olduğuyla ilgilenmez ve kullanım sonrasında da sabit diskte boşuna yer kaplamalarına göz yumarlar.

Sonuç: Bir süre sonra onlarca dosya sabitdiski gereksiz yere işgal eder. Windows'un geçici dosyaları sakladığı dizini zaman zaman temizleyerek bu tür oluşumların önüne geçebilirsiniz. Önce arka planda çalışmakta olan tüm uygulamaları kapatın. "C:\Win-

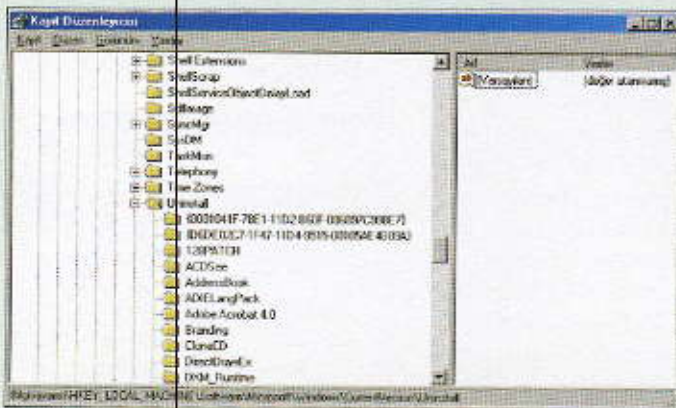
dows\Temp" dizinindeki tüm dosyaları silin. Bazı geçici dosyalar Windows dışındaki başka dizinlere de kopyalanmış olabilirler. Başlat menüsünden Bul/Dosyalar ve Klasörler'i açın. Ad satırına "*.tmp" yazın. Konum kısmında arama yapmak istediğiniz sürücüyü belirtin. (Örnek: "C:" "Alt klasörlerle birlikte" satırının yanındaki onay kutusunu doldurun ve Şimdi Bul'a tıklayın. Bir süre sonra Windows ".tmp" uzantılı tüm dosyaları listeleyecektir. Dosyaları işaretleyin ve [Delete] tuşuna basın. Güvenlik sorusunu Evet'e tıklayarak geçin. Artık bu dosyalar Geri Dönüşüm Kutusu'na taşındı.

Geri Dönüşüm Kutusunu boşaltmak

Sırada bir sonraki önemli maddemiz var. Bu sadece bahar temizliğinde değil her zaman gerekli olabilecek bir özellik. [Delete] tuşunu kullanarak sildiğiniz dosyalar gerçekte silinmezler ve sadece Geri dönüşüm Kutusu'na taşınırlar. Bu ara basamak, yanlışlıkla silmeniz halinde kurtarıcınız olabilir ama Geri Dönüşüm Kutusu'na taşınan dosyaların disk üzerinde yer kaplamaya devam ettikleri de göz önüne alınmalıdır. Bu yüzden zaman zaman Geri Dönüşüm Kutusu'nu temizlemek yerinde olacaktır. Masaüstündeki Geri Dönüşüm Kutusu simgesine çift tıklayın. Windows Gezgini, Geri Dönüşüm Kutusu diziniyle açılacaktır. Dosya menüsünden Geri Dönüşüm Kutusu'nu boşalt komutunu seçin. Onay sorusunu Evet diyerek geçin.

Dosyaları Geri Dönüşüm kutusundan ayrı ayrı kaldırmak da mümkün. [CTRL] tuşunu basılı tutarak, silmek istediğiniz dosyaları seçin. [Delete]e basın ve işlemi Evet'e tıklayarak onaylayın.

Vakit kaybetmek istemeyenler için: Pek çok durumda, silinmek istenen dosyaların Geri Dönüşüm Kutusu'na taşınması gereksizdir. Özellikle sayı fazla ise zaman kaybı daha da artar. Silme işlemini bir kez daha Geri Dönüşüm Kutusu üzerinde tekrarlamak şüphesiz can sıkıcı olacaktır. Dosyaları, Geri Dönüşüm Kutusu'nu by-pass ederek doğrudan silmek mümkün. Seçiminizden emin olduğunuz durumlarda dosyayı veya dosyaları seçtikten sonra [Delete]+[Shift] tuş kombinasyonunu kullanın.

Sadece deneyimli kullanıcılar için: Program kayıtlarının kayıt düzenleyicisi kullanılarak kaldırılması

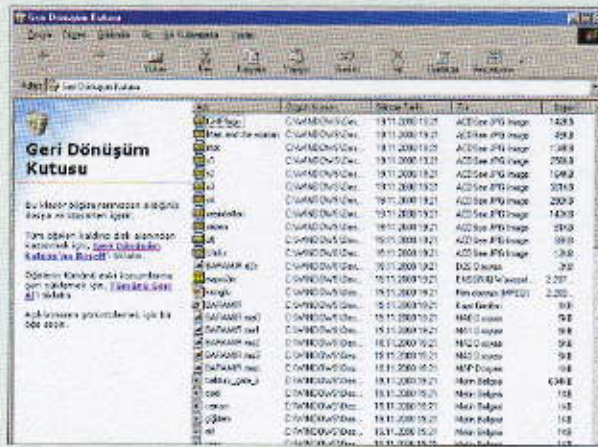
Disk Temizleme'yi kullanarak dosyaları silmek

Windows 98, Disk Temizleme adlı yardımcı program sayesinde bahar temizliğinizi biraz daha kolaylaştırmayı hedefliyor. Windows'a özgü bu yazılım en temel temizleme fonksiyonlarını kapsıyorsa da programların kaldırılması işlemi sırasında yardımcı olamıyor. Bu boşluğu doldurmak için ek programlara ihtiyaç duyacaksınız.

Disk Temizleyicisi yardımıyla sadece Geri Dönüşüm Kütüsü'ndeki dosyaların değil internetten indirilen programların ve diğer geçici dosyaların da kaldırılabilmesi sağlanıyor. Bu özellik ayrıca geçici internet dosyalarının silinmesine de olanak tanıyor. Sözü edilenler sabit diske kopyalanarak daha hızlı ulaşımı hedeflenen web sayfaları.

Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları menülerini takip ederek Disk Temizleme programını çalıştırın. Şimdi temizlenmesi gereken sabit diski seçmeniz gerekiyor. Çoğu durumda bu C: olacaktır. Disk temizleme programı ne kadar sabitdisk alanını boşaltabileceğini hesaplar. Sıklıkla onlarca megabayt'ı bulan büyük disk alanlarıyla karşılaşacaksınız.

Dosyaları Göster düğmesine tıklayarak hangi dosyaların silineceğini önceden detaylı olarak görebilirsiniz. Tamam'a tıklayın ve güvenlik sorusunu Evet'e tıklayarak geçin. Disk Temizleme programı artık ihtiyaç duyulmayan dosyaları siler ve sabitdiskte yer açar. Buradaki silme işleminin hiçbir tehli-

kesi yoktur. Çünkü bu yolla gerekli sistem dosyaları asla silinemez.

Sistemin genelini esaslı bir şekilde düzenlemek

Klasörleri iyi organize ederek daha rahat çalışma ortamları oluşturmak mümkün. İlk bakışta saçma sapan olduğu düşünülebilir ama bu soru, sanırım üzerinde durulması gereken bir noktaya ışık tutuyor: "Dosyalarınızı nereye saklıyorsunuz?" Cevap vermeden önce duraksayan veya kayıt için daima uygulamanın önerdiği dizini kullanan kullanıcılar kısa bir süre sonra ciddi problemlerle karşılaşabilirler. Belgelerim gibi standart dizinlerde oluşan dosya yığınları zamanla içinden çıkılmaz bir hal alır. Karşılaşılabilecek problem elbette sadece arandığı dosya ulaşılabilmesi değil. Bununla birlikte dosya güvenliğinin de etkin bir şekilde sağlanamadığı da görülecektir. Alt yapısı oluşturulmamış klasörler bu yönleriyle birinci derecede tehlike arz ederler.

Çözüm düzenli klasörler oluşturmaktan geçiyor. Mektuplar, Excel tabloları veya resimler örneklerindeki gibi dosya türlerine göre bir sınıflandırma yapılabilir. Daha iyi bir gruplandırma için dosyalar zamana göre de sınıflandırılabilir. Her ay, yeni bir alt dizin oluşturmak son derece kolay bir işlem.

Windows Gezini'ni başlatın ve Belgelerim klasörüne geçin. Sağ fare tuşuyla sağ penceredeki herhangi bir boşluğa tıklayın. Açılan menüden Yeni/Klasör seçeneklerini kullanın. Yeni klasöre bir isim koyun, (örneğin, Mektuplar). Şimdi az önce oluşturduğunuz klasöre girin ve yeni bir alt dizin yarattın. Bu dizine 12_2000 gibi bir isim verebilirsiniz. Bu sayede daha ilk bakışta,

Sıkça gerçekleştirilen silme işlemleri nedeniyle Geri Dönüşüm Kütüsü'nün dolup taşması kaçınılmazdır.

Bu yüzden düzenli olarak boşaltılması gerekir. Çünkü Geri Dönüşüm Kütüsü'ndeki dosyalar henüz gerçek anlamda silinmediklerinden sabit diskte yer kaplayacaklardır.

bu dizinde Aralık 2000'de kaydedilmiş mektupların yer aldığı anlaşılır.

Daha fazla güvenlik: Program ve dosyaları birbirinden ayırmak

Dosya ve programların birbirinden ayrı saklanıp saklanamayacağını merak ediyor olabilirsiniz. Bu tür bir ayırım için birden fazla sabit diske sahip olmanın dışında diski önceden partition'lara ayırmış olmakla da yeterli koşulları yaratmış sayılırsınız.

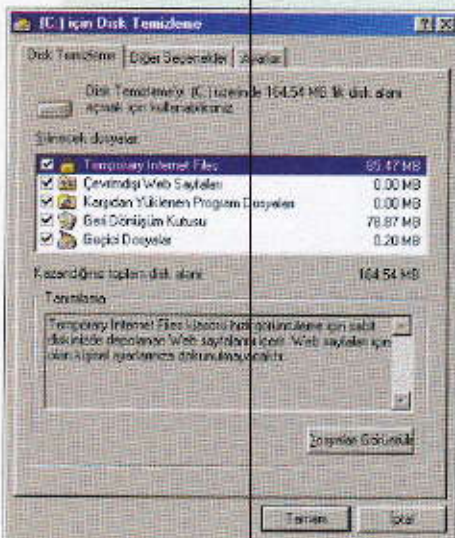
Bu yolla, dosya güvenliği sağlandığı gibi onlara ulaşım da kolaylaşmış olur. İşletim sisteminin çökmesi gibi Windows'un yeniden kurulmasını gerektiren durumlarda onlara güçlü bir güvenlik zırhı oluşturursunuz. İşletim sisteminin bulunduğu sabit diski veya partition'ı diğer dosyalar zarar görmeden tamamen formatlayabilirsiniz.

Gerekli olan önceden belirttiğimiz gibi, daha işletim sistemi kurulmadan önce sabit diskin partition'lara ayrılması (C: ve D:). Bu durumda uygulamaları C:\Program files"a kaydedebilir ve D: sürücüsünü sadece diğer dosyaların saklanması için ayırabilirsiniz.

Masaüstünde düzen: Desktop'ı düzenlemek

Bilgisayarınızın masaüstü, yani desktop'ı nasıl görüntüyor? Program kısayolları ve belgeler herhangi bir ayrıma gerek duyulmadan içiçe ve karışık bir şekilde serpiştirildiyse bir düzenleme yapmak ve sadece her gün kullandığınız program kısayollarını masaüstünde bırakmanız şart.

Herhangi bir program sembolünü masaüstünden silmek için fare ile işaretleyin ve [Delete] tuşuna basın. Kaldırılan kısayolun tamamen silinmesi için sonradan Geri Dönüşüm Kütüsü-

Dosyaları Disk Temizleyicisi'ni kullanarak silmek.

su'nu boşaltmayı unutmayın.

Yeni bir kısayol eklemeniz gerektiğinde masaüstü üzerinde herhangi bir boşluğa sağ fare tuşuyla tıklayın. Açılan menüde Yeni/Kısayol seçeneklerini kullanın. Gözet düğmesine tıklayın.

Örnek olarak hesap makinesi için masaüstünde bir kısayol oluşturmayı deneyelim. "C:\Windows" dizinindeki "calc.exe" dosyasını işaretleyin. Hesap makinesi sembolü masaüstünde belirecektir. Programı her zaman çift tıklayarak açabilirsiniz. Yine de "calc.exe" isminin çok açık olmadığı düşünülerek daha tanımlayıcı bir isim vermek gerekebilir. Yeniden adlandırma için önce sembole, sonra adın üzerine tıklayın. Artık metni değiştirebilirsiniz. (Örnek: Hesap Makinesi)

Başlat menüsünü düzenlemek çalışmanızı hızlandırır

Muhtemelen siz de daha önce benzer bir durumla karşılaştınız: Başlat ve Programlar menülerindeki kayıtlar bir süre sonra başa çıkmaz bir hal aldı. Sonuçta herhangi bir programı çalıştırmak istediğinizde önce kaydı aramakla vakit kaybediyorsunuz. Başlat menüsü kayıtlarını kolonlar haline sıralamak son derece pratik bir çözümdür.

Sağ fare tuşuyla görev çubuğu üzerindeki herhangi bir boşluğa tıklayın. Özellikler'den Başlat menüsü Programları kartına geçin. Gelişmiş düğmesine tıklayın. Windows Gezini "C:\Windows\Startmenu" klasörüyle açılacaktır. Programlar simgesini seçin. Burada Başlat menüsü altındaki program kayıtlarını bulacaksınız. Herhangi bir düzenleme gerçekleştirmeden önce kabataslak bir plan yapın. Bilgisayarınızda çok sayıda oyun kuruluysa Oyunlar isminde bir alt dizin yaratmak yerinde olur. Klasörü oluşturmak için sağ fare tuşuyla pencerenin sağ ya-

rısına tıklayın ve Yeni/Klasör seçeneklerini kullanarak oluşturulan yeni dizine Oyunlar adını verin.

Pencerenin sol kısmında, programlar kaydının önündeki artı işaretine tıkladığınızda, tüm alt klasörler listelenecektir. Bunlardan biri de az önce oluşturduğumuz Oyunlar alt dizini. Yine fareyi kullanarak oyunlar dizinine aktarmak istediğiniz kayıtları sağ pencereden buraya taşıyın.

Düzenlemeyi Windows Gezini'ni kapatmadan önce de görebilirsiniz. Başlat menüsünde Programlar ve Oyunlar sırasını izleyin. Doğru uygulanması halinde az önce taşınan program dizinlerinin tümü burada yer alacak. Aynı işlemi, resim işleme programlarını Grafik, internet uygulamalarını Internet adlı alt menülere taşıyarak genele yayabilirsiniz.

Sistem bakımı: Bahardan bahara değil, her zaman

Scandisk yardımıyla sistem bakımı yapmak mümkün. Windows oturumu, Başlat menüsünden düzgün bir şekilde kapatılmadığında bir sonraki açılış sırasında sistem otomatik olarak Scandisk isimli Dos programını çalıştıracaktır. Bu yardımcı program ilk olarak dosya sistemini ve dizin yapısını, sonra da sabit diski denetler. Bu şekilde Windows kullanıcıyı büyük kayıplar olmadan önce korumayı hedefler.

Eğer bilgisayarınızda sorunlar çıktığını veya sabit diskin bozuk olduğunu düşünüyorsanız adı geçen programı kendiniz de başlatabilirsiniz. Kayıp dosyaların oluşması halinde işlemin yapılması zorunlu bir hal alır. Arka planda çalışmakta olan tüm uygulamaları kapatın. Daha sonra sırasıyla Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları'ndan Scandisk'i çalıştırın. Hata denetimi yapılması gereken sa-

Kayıtları Başlat/Programlar'da toplayın. Ufak çaplı düzenlemeyle tüm uygulamalara yeniden hakim olunabilir.

bitdiski belirtin ve sınama türü olarak Standart'ı seçin. "Hataları otomatik düzelt" satırı önündeki kutucuğu doldurun ve Başlat düğmesine tıklayın. ScanDisk şimdi tüm dosya ve klasörleri denetleyecek ve hataların özetlendiği bir protokol oluşturacaktır. Sabitdisk yüzeyinde problem olduğu görüşündeyse Tam Sınama seçeneğini kullanmalısınız. Bazı sektörlerle ulaşılmıyor uyarısı alındığında bu seçeneği kullanmanız önerilir. ScanDisk, problem yaratan sektörleri düzeltir; düzeltmeyi başaramıyorsa hatalı olarak işaretler. Bu yolla bozuk olduğu kesinleşmiş sektörlerin uygulamalar tarafından kullanımının önüne geçilir.

SÖZLÜK

Sistem Dizini: Windows, Geri Dönüşüm Kutusu örneğindeki gibi çeşitli sistem klasörleri hazırlar. Bu klasörler belirli görevleri yerine getirmek için var olduğundan taşınmaz ve silinemezler.

Sistem Dosyaları: Windows kendi konfigürasyonu ile ilgili bilgileri, kurulan yazılım ve kullanılan donanımlarla ilgili kayıtları bu dosyalarda saklar.

Partition: Sabit diskler istendiğinde bölümlere ayrılabilirler. Windows oluşturulan bölümlerin her birini ayrı bir sabit diskmiş gibi kullanır. Büyük sabit diskler ve birden fazla işletim sisteminin kullanımı söz konusu olduğunda partition oluşturmak gerekebilir.

Format: Bir sabit disk veya disket, üzerine verilerin kaydedilebilmesi için önceden biçimlendirilmelidir. Bu esnada ortamdaki dosyaların tümü silinir.

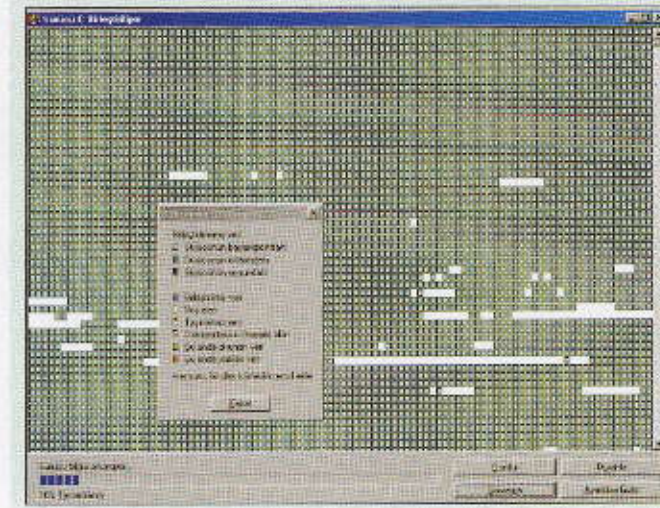
Tek bir tıklamayla tüm belgeleriniz üzerinde kontrol sağlayabilirsiniz. Klasör yapınız bu şekilde görülebilir.

Sabit Diski belirli aralıklarla birleştirmek

Kullanıcıların, sabitdisk üzerindeki dosyaları doğrudan görme şansı olsaydı herhalde karmaşa karşısında korkuya kapılırlardı. Dosyalar sanıldığı gibi düzenli bir şekilde komşu sektörlerle kaydedilmez, boşluklara göre diskin farklı noktalarına dağıtılır. Veri tabanları veya yardım dosyaları gibi büyük boyutlu dosyalar söz konusu olduğunda yüzlerce parçaya bölünerek saklanırlar ve bu dağınıklık bilgisayarla çalışmaya devam ettikçe artar.

Peki bu karmaşanın nedeni nedir? Veriler, sabitdiskte sektör adı verilen alanlara kaydedilir. Sabitdiskin yazma-okuma kafası sürekli sağa sola hareket ederken, dosyalar çoğu kez basitçe ve birbirlerine ait olup olmamaları dikkate alınmadan yan yana sabit diske yazılır. Programların başlatılması veya belgelerin açılması sırasında farklı dosya parçacıklarının önce aranması gerektiğinden uygulamalar daha yavaş çalışır. Bu yüzden Disk birleştirme işlemi önemsenmesi gereken bakım aşamalarından biridir.

Tüm uygulamaları kapatın. Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları ve Disk Birleştiricisi sırasını izleyin. Birleştirilmesi gereken sabitdiski seçin, (örneğin C:). Uygulamaların daha hızlı açılmasını istiyorsanız Ayarlar düğmesine tıklayın. "Programların daha hızlı başlaması için program dosyaları-

Yüzde onuna ulaşıldı... Sürücünün birleştirilmesi gerekiyorsa bu tarz bir işleme başvurulur.

nı yeniden düzenle" satırının onay kutusunu doldurun. Tamam'a tıklayarak disk birleştirme işlemi başlatın. Birleştirme işleminin yarım saati aşması son derece normal. Sabit disk üzerinde sayısız dosya bloğunun yerleri değiştirilecek. "Yapılanları detayları göster" düğmesini kullanarak grafiksel gösterimle ayrıntıları da izleyebilirsiniz.

Gereksiz otomatik başlat kayıtlarını silmek

Bazı programlar kendilerini otomatik olarak Başlangıç menüsüne taşır ve bu yolla Windows her açılışında otomatik olarak yüklenirler. Oysa bu programlar bellekte yer kapladıkları gibi sistemin belirgin ölçülerde yavaşlamasına yol

açarlar: Bu son saydığımız Başlangıç menüsünü yeniden düzenlemek için yeterli bir sebep. Çünkü bu programların bazılarını ihtiyaç bile duymazken bazılarını nadiren kullanıyorsunuz. Sağ fare tuşuyla görev çubuğu üzerindeki boşluğa tıklayın. Özellikler'den Başlat menüsü programları kartını açın. Gelişmiş düğmesine tıklayın. Windows Gezgini, C:\Windows\Start-menu diziniyle açılacaktır. Programlar kaydının önündeki artı işaretine tıklayın ve Başlangıç klasörünü seçin.

Pencerenin sağ kısmında sistem başlatılırken bu yolla yüklenen programlar yer alıyor. Simgeleri seçip silmek onlardan kurtulmak için yeterli.

Otomatik olarak başlatılan uygulamaları pasif hale getirmek

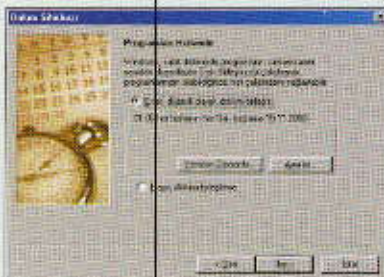
Başlangıç menüsünü düzenleyip temizledikten sonra bile bazı programların kendilerini Windows başlangıcında yüklemeye devam ettikleri görülebilir. Sebebi, söz konusu programların kayıt veri tabanına taşınmaları sayesinde başlatılmalarıdır. Bu düzenlemeler büyük ihtimalle yazılımların kurulumu sırasında rızanız olmadan gerçekleştirilmiştir.

Ancak sözünü ettiğimiz sorun çözümsüz değil ve Windows Registry'yi kullanabileceğiniz gibi daha kolay yollarla da bu programlardan kurtulabilirsiniz: Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları menülerinden Sistem Bilgisi'ni çalıştırın. Araçlar menüsünde Sistem Yapılandırma Aracı penceresinden Başlangıç kartını seçin. Kullanmak istemediğiniz programların onay kutularını boşaltın ve Tamam'a tıklayın

TEMEL BİLGİLER

Bakım Sihirbazından Yardım Almak

Sürücü Temizleme ve Birleştirme düzenli olarak gerçekleştirilmesi gereken bakımlar. Windows 98, kullanıcının

Birakin bakım sihirbazı en önemli görevleri sizin için otomatik olarak gerçekleştirir.

omuzlarındaki yükü hafifletmek için bu işlemleri otomatik olarak gerçekleştirecek bir sihirbazla donatılmış. Bu sihirbazlardan yardım alabilmek için öncelikle hangi görevlerin onların ta-

rafından gerçekleştirilmesi gerektiğini belirlemelisiniz. Asistanın ne zaman ve hangi sıklıklarda devreye gireceği de seçiminize bırakılmış. Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları menülerini kullanarak Bakım Sihirbazı'nı çalıştırın. Özel'i (Her bir bakım özelliğini kendim seçmek istiyorum) seçin ve İleri'ye tıklayın. Zaman seçimini yaptıktan sonra yeniden İleri'ye tıklayın.

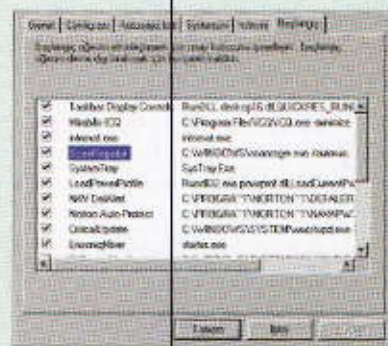
Her şeyi istekleriniz doğrultusunda gerçekleştirmek

Bundan böyle Disk Birleştirme, Disk Temizleme veya Scandisk gibi programlar için bakım periyotları oluşturabilirsiniz. (Örnek: Her Çarşamba öğlen saatlerinde Disk Birleştirme). Elbette belirlenen bu aralıkları gerekli gördüğünüz takdirde yeniden belirlemek mümkün.

Daha fazla performans için FAT 32 dönüştürücüsü

Windows 98, dosyaların daha etkili bir şekilde saklanması sağlayan daha gelişmiş FAT-32 dosya sistemine göre yapılandırılmıştır. FAT-16 ile biçimlendirilmiş sürücülerden farklı olarak FAT-32 yüzlerce megabayt ek sabitdisk alanı kullanabilir. Programlar daha hızlı çalıştırılacağından sistem kaynakları da daha verimli olarak kullanılacaktır. Bilgisayarınızda FAT-16 dosya sistemi aktif olarak kullanılıyorsa daha iyi performans elde etmek için dosya sistemini dönüştürmeniz gerekir. Tek dezavantajı FAT-16 dosya sistemine ihtiyaç duyan bazı eski uygulamaların daha sonra çalıştırılamamasıdır.

Hangi dosya sistemiyle çalıştığınızı denetleyin. Windows Gezini'ni açın ve sağ fare tuşuyla sabit disk simgesine tıklayın. Özellikler'e girin. Dosya Sistemi

Hangi programların otomatik olarak bağlatılacağını bu kayıt kartını kullanarak belirleyebilirsiniz.

kaydının yanında FAT 16 yazıyorsa o zaman sürücüyü dönüştürmeniz gerekir. Tüm uygulamaları kapatın ve önemli dosyaları saklayın. Artalanda aktif olan tüm anti-virüs programlarını devre dışı bırakmalısınız.

Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları'ndan Sürücü Dönüştürücü'ye (FAT-32) gelin. Sürücü Dönüştürme Sihirbazı açılacaktır. İleri'ye tıklayın ve dönüştürülecek sürücüyü seçin. Yeneden İleri'ye tıklayın ve iletişim kutularını Tamam'a tıklayarak kapatın. Üç kez İleri'ye tıklayın. Sistem yeniden başlatıldığında sürücü dönüştürülmeye başlayacak ve daha sonra birleştirilecek.

Daha canlı renkler ile daha keyifli Windows

Sabit diskiniz tüm artıklardan arındırıldığına ve Windows'ta da daha verimli

li bir çalışma ortamı hazırlandığına göre artık göz zevkiniz için de bir şeyler yapma sırası gelmiş demektir. Yıllardır aynı arka planla çalışıyorsanız, duvar kağıdını değiştirmek iyi bir seçim olacaktır.

Pek çok arkadaşımızın bilgisayarının aile veya tatil resimleriyle donatılmış bir Windows'a sahip olduğunu görmüştünüz. Siz de benzer bir düzenleme yapabilir, hatta dilediğiniz takdirde internetten indirilen herhangi bir resmi kullanabilirsiniz...

Masaüstündeki herhangi bir boşluğa tıklayın. Özellikler'i seçin ve Artalan kartına tıklayın.

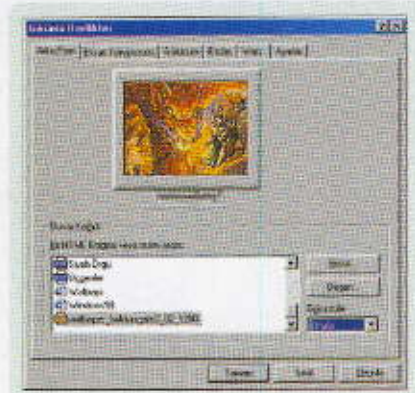
Buradan daha önceden kurulmuş farklı arkaplan resimleri arasından bir seçim yapmak mümkün. Önizleme fonksiyonu sayesinde, onları uygulamadan önce resimlerin masaüstünde nasıl duracaklarına dair fikir edinebilirsiniz. Kendinizi sadece Windows'un size sunduğu arkaplanlarla sınırlandırmak zorunda değilsiniz. Resimleri masaüstüne düşemenin tek koşulu dosyanın bitmap yani *.bmp uzantısıyla kaydedilmiş olması. Gözet düğmesine tıklayın ve sabit diskten uygun bir resim seçin. Scanner veya dijital kamera kullanıyorsanız resmi önce herhangi bir resim işleme programında açmalı ve bitmap formatında kaydetmelisiniz.

Çoğu kez seçilen resmin arka planı tümüyle örtecek boyutlarda olmadığı görülecektir. Bu durumda artalan kartındaki Görüntü menüsünden Döşe ve Uzat seçenekleriyle resmin ekranı tümüyle kaplamasını sağlayabilirsiniz. Tamam'a tıklayarak seçiminizi onaylayın.

Uzun çalışma aralıkları için ekran koruyucuları

Ekran Koruyucular ekranı, sürekli açık kalmanın yol açacağı olumsuz etkilerden korumak olan esas fonksiyonlarını çoktan yitirdiler. Günümüzde monitörler eskisi gibi hassas değiller ve haftalarca açık bırakılsalar dahi sorun çıkarmadan çalışabiliyorlar. Bu nedenle ekran koruyucularının yeni görevleri çalışma ortamınızı renklendirmek olarak yeniden tanımlanabilir.

Dilerseniz ekran koruyucusuna bir parola atayabilirsiniz. Bu sayede, başından uzun süreli olarak ayrıldığınızda bilgisayar yetkisi olmayan kişiler tarafından kullanılamaz. Masaüstündeki herhangi bir boş alana sağ tıklayın ve

Donanım Konfigürasyonu

PC'niz Sorun Çıkarırsa

Donanım bileşenlerinizden biriyle ilgili bir sorun yaşıyorsanız veya sürücü güncellemek istiyorsanız Windows'un Aygıt Yöneticisi'ne başvurmanız gerekebilir.

■ Görüntü kartı, ses kartı, CD-ROM ve DVD sürücüsü... Bu aygıtların hepsi PC'lerimizin değişmez birer parçası. İşletim sistemi sözü edilen bileşenlerin tümünü organize etmek zorunda, çünkü her bileşen belirli bir adresi ve önceden atanmış bir veriyolunu kullanmaya ihtiyaç duyuyor. Bu noktada herhangi bir hata oluşması durumunda, Windows aygıtı tanıyamayacağından onu kullanmamız da mümkün olmuyor.

Aygıtlar çoğu zaman sorunsuz çalışsalar bile Windows'un Tak&Çalıştır özelliği bazı durumlarda başınıza dert açabilir. Bu ve benzeri durumlarda elinizi taşın altına koymanız ve donanım çakışmalarını kendi bilgi ve tecrübeyle çözmeniz gereklidir.

Sorun çıkması halinde ilk başvurulacak merci, Windows'un Aygıt Yöneticisi. Buradan işletim sisteminin; adres, veri yolu ve bellek aralığı gibi sistem kaynaklarını farklı donanımlara ne şekilde dağıttığını gözlemleyebilirsiniz. Aygıt Yöneticisi, çakışma noktalarını gösterdiği gibi sorunun nasıl giderile-

bileceği konusunda da yardımcı olacaktır. Yine Aygıt Yönetici sayesinde, bileşenlerin kullandığı sürücülerin versiyonlarını öğrenebilir ve onları gerektiğinde yenileriyle değiştirebilirsiniz.

Donanımların tek hakimi
Aygıt Yöneticisi

Aygıt Yöneticisi, sisteme dahil edilen donanımların doğru çalışıp çalışmadığını teker teker kontrol eder. İki donanım aynı sistem kaynaklarını kullanmak istediğinde çakışma ortaya çıkacaktır. Çakışmaların esas nedeni bilgisayarın yönetebileceği adres sayısının sınırlı olmasıdır. Windows sistemdeki aygıtlara aşağıdaki kaynakları paylaştırır:

Kesme isteği (IRQ): Kesme isteği, sistemin aygıta atadığı sabit bir adrestir. Örneğin klavye, kesme noktası üzerinden işlemciye belirli bir tuşa tıklandığını bildirir. İşlemci de bu sayede sistemde beklenen etkiyi yaratır. PC'ler, bir kısmı önceden belirlenmiş, değiştirilmemesi gereken veya değiştirileme-

yen 16 IRQ'ya sahiptir.

I/O (Giriş/Çıkış): Windows, ana belleğin belirli bir kısmını aygıtlar için rezerve eder ve bu yolla işlemci ve görüntü kartı örneğindeki gibi bileşenler arasında veri iletimi sağlar.

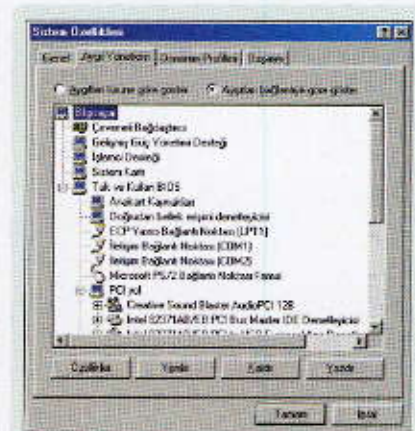
DMA (Doğrudan Bellek Erişimi): DMA kanalları, bağlı aygıtlar ana bellek arasında direkt bağlantı sağlar. Aygıt bu sayede işlemcinin yükünü arttırmadan verileri hafızaya yazabilir. Standart PC'ler, 8 DMA kanalına sahiptir (0-7)

Aygıt Yöneticisi'ni iki farklı yöntemle çalıştırabilirsiniz. Başlat/Ayarlar'dan Denetim Masası'nı açtıktan sonra Denetim Masası penceresindeki Sistem simgesine çift tıklayın. Buradan Aygıt Yöneticisi sekmesini seçin.

Diğer yol, sağ tuşla Windows masaüstündeki Bilgisayarım simgesine tıklamak ve menüden özellikleri seçerek Sistem Özellikleri penceresini açmak. Buradan Aygıt Yöneticisi sekmesini açın.

Aygıt Yöneticisi'ndeki en önemli kayıtlar

Aygıt Yöneticisinin ana penceresinde tüm donanım bileşenlerinin sıralandığı liste yer alır. Bunların içine görüntü ve ses kartı gibi slotlara yerleştirilen kartlar; sabit disk, cd-rom gibi sürücüler ve seri, paralel ve USB portları gibi bağlantı noktaları dahil edilmiştir.

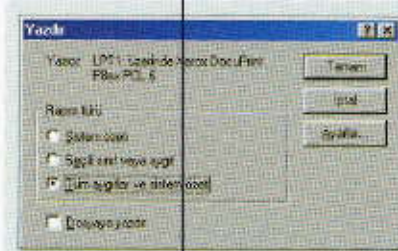
Kurulu aygıtlar, türe veya burada olduğu gibi bağlantıya göre listelenir.

Windows donanımları iki farklı şekilde listeler:

Aygıtları Türüne Göre Göster: İşletim sistemi, kurulu aygıtların her birini farklı sınıflara yerleştirir. Örneğin Görüntü Bağdaştırıcıları başlığı altında mevcut grafik kartları sıralanır.

Aygıtları Bağlantıya Göre Göster: Bağlantılar ve onlarla ilişkilendirilmiş aygıtlar listelenir. Seçeneğin anındaki küçük daireler görünümü değiştirmeye yarar. Aktif mod, siyah noktayla işaretlenmektedir.

Sistemin geneline daha kolay göz atabilmek için Aygıtları Türüne Göre Göster görünümü tercih edilmelidir. Windows, bu görünümde kullanıcıya

Kurulu aygıtların listesi 3 farklı şekilde yazdırılabilir.

farklı aygıt türlerini Windows Gezini formatındaki bir dizin ağacıyla sıralar. Kayıtların solundaki [+] işaretleri listenin alt sınıflar içerdiğini gösterir. Herhangi bir aygıt türüne çift tıklayarak bilgisayarınızda kurulu aynı gruptaki tüm aygıtları görebilirsiniz.

Sistem özeti yazdırmak için alternatifler

Kurulu bileşenlerin tümüyle dahil edildiği sistem özeti görmek istiyorsanız konfigürasyonun çıktısını almanız önerilir. Sistemdeki değişikliklerin sonradan geri alınması gerektiğinde eski verilerin el altında olması işe yarayacaktır. Aygıt Yöneticisini açın. Sağ alt köşedeki Yazdır düğmesine tıklayın. Yazdır penceresinde aşağıdaki seçenekler yer alır:

Sistem Özeti: Windows; işlemci türü, ana bellek miktarı ve sürücülerle ilgili bilgileri yazdırabilir. Bu şekilde tüm kaynaklarla ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz.

Seçili Sınıf veya Aygıt: Herhangi bir aygıt sınıfını veya modeli işaretleyerek IRQ, I/O, DMA ve bellek işgali ile ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz. Bu seçenek sadece aygıt sınıfı işaretlendiğinde aktif olur.

Tüm Aygıtlar ve Sistem Özeti: Sistem özetine ek olarak aygıt sınıflarıyla ve modellerle ilgili ayrıntılara ulaşabilirsiniz. Listeye kurulu sürücülerle ilgili bilgiler de dahil edilebilir. Kayıtların yanındaki daireleri kullanarak seçiminizi yapın ve Tamam'a tıklayın.

Daha detaylı bilgilendirme için Tüm Aygıtlar ve Sistem Özeti'ni seçmelisiniz. Ancak bu işlem kurulu aygıt sayısına bağlı olarak 15-16 sayfalık bir çıktı anlamına geliyor.

En önemli simgeler

Aygıt yöneticisi bağlı donanımların kontrol organı görevindedir. Bu yüzden daha açılış ekranından hangi aygıtların sorunsuz çalıştığı ve hangilerinin problem yarattığı kullanıcıya çeşitli sembollerle yansıtılır. Aşağıdaki satırlarda bileşenlerin yanlarındaki sembollerin ne anlama geldiğini göreceksiniz.

- Bileşen Windows tarafında tanınamadı. Bu durum genelde kurulum sırasında sorun çıktığını ifade etmek içindir.
- Bileşen başka bir aygıtlarla çakışıyor. İki aygıt aynı adresi veya bellek aralığını kullanmak isterse her ikisinden de faydalanılamaz.
- Bileşen Windows altından çalıştırılmıyor. Bu sembol bağlantıyla veya donanımla ilgili bir sorun olduğuna işaret eder.
- Bileşen, o anki donanın profilinde devre dışı bırakılmıştır. Aygıt çakışma-

Bileşenler, Kesme noktası isteği, IO, DMA veya kullanıldıkları bellek alanlarına göre gruplandırılabilir.

nın önüne geçmek için devre dışı bırakılırsa bu işaret belirir.

Aygıt Yöneticisi'nden çakışmaları engellemek

Windows, mevcut kaynakları uygun bir şekilde dağıtmalıdır. Oysa kapasitenin yetersiz kalması veya adres atamasında yapılan bir hata sonucunda yeni kurulan kart önceden de kullanılmakta olan adreslerden biriyle ilişkilendirilebilir. Bu durumda yeni aygıt çalıştırılmaz. Hata, Aygıt Yöneticisi kullanılarak düzeltilmelidir.

Donanım bileşenlerinde kaynakların kullanımı

Aygıt Yöneticisi penceresinden listenin başındaki Bilgisayar kaydına tıklayın. Özellikler düğmesini kullanarak Bilgi-

TEMEL BİLGİLER

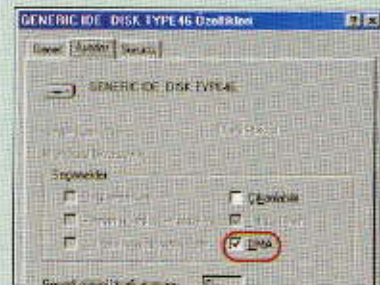
Aygıt Yöneticisinin Can Alıcı Özellikleri

Aygıt yöneticisinde, Özellikler düğmesi yardımıyla bazı bileşenlerin konfigürasyonunda ufak değişiklikler yapabilirsiniz.

Ses Kartı: Pek çok ses kartı full-duplex ses özelliğini destekler. Bu özellik, internet üzerinden telefon görüşmesi yapmak istendiğinde gerekecektir. Özellikler kartından Full-duplex desteğini açın.

Sürücüler/CD-Rom: Özellikler kartı DMA desteğini aktif hale getirmek için kullanılabilir. Sürücü "Doğrudan Bellek Erişimi" sayesinde verileri belleğe yazabilir ve işlemcinin omuzlarındaki yük azaltılabilir. Aynı menüden CD-Sürücü ve CD-Yazıcının sürücü harflerini değiştirebilirsiniz.

Modem: Modem ve Özellikler sekmesi; ses düzeyi, dosya transfer hızı gibi parametrelerin değiştirilmesinde kullanılabilir.

Sabit diskin DMA desteğini açarak daha yüksek performans elde edebilirsiniz.

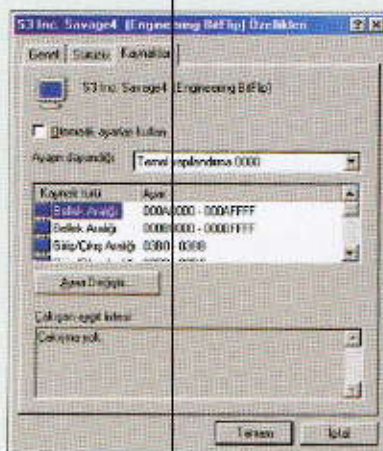
sayar Özellikleri penceresini açın. Kaynakları Görüntüle sekmesinden mevcut kapasitenin paylaşımı görüntülenebilir.

Kaynak Ayır sekmesi kullanılarak kapasite kullanımı sınırlandırılabilir. Örneğin ses kartının mutlaka IRQ5'e ihtiyaç duyduğu biliniyorsa, IRQ5 önceden bu aygıt için rezerve edilmelidir. Kesme isteği hattını seçin ve Ekle düğmesine tıklayın. Ses kartı dışında yeni bir donanım kurulduğunda Windows onun için bir sonraki IRQ'yu seçer ve IRQ5 kullanılmaz.

Kaynakların yeniden paylaşımı için ayar değiştirmek

Bazı durumlarda aygıtları birer birer kontrol etmek ve ayarlamaları değiştirmek gerekebilir. İki aygıt belirli bir adresin paylaşımı konusunda anlaşamadığında ve Windows iki bileşenden herhangi birini başka bir adresi seçmeye zorlayamamışsa müdahaleniz gerekecektir.

Herhangi bir aygıtı denetlemek istediğinizde Aygıt Yöneticisi'nden Özellikler'e tıklayın. Genel sekmesindeki Aygıt durumu bölümünde aygıtın doğru işletilip işletilemediğini anlayabilirsiniz. Kaynaklar sekmesinde donanım bileşenlerinin temel yapılandırmasını ve çakışma durumunu görülebilir. Windows her aygıt için en iyi yapılandırmayı oluşturur. Bu yapılandırma sadece Otomatik Ayarları Kullan seçeneği kapatılmışsa değiştirilebilir. Yeni düzenlemeler yapmak için Ayar Değiştir'e tıklayın. Dikkat! Sabitdisk Denetleyicisi gibi temel aygıtların özellikleri değiştirilemez. "Ayarın Dayandığı" ifa-

Windows her bileşen için ayrı ayrı temel yapılandırmalar oluşturur.

IRQ hatlarını sadece önceden belirlenen bileşen tarafından kullanılmak üzere rezerve edebilirsiniz.

desinin yanındaki iletişim kutusundan çeşitli temel yapılandırmalar denenebilir.

Aksi durumlar sistemin yeniden açılmasına kadar uzanan sorunlara yol açacağından kaynakları yeniden paylaşım dikkatlice yapılması gereken bir işlem. Ayrıca Aygıt Yöneticisi'ndeki değişikliklerin geçerlilik kazanması için bazı eski kartlarda jumper'ların yerlerinin değiştirilmesi gerekebilir.

Çakışan aygıtlardan yeniden yararlanabilmek

İki aygıt uyum sorunu gösterdiğinde ve her ikisinden de yararlanılamadığında geriye sadece bu iki aygıtı birbirinden ayırmak kalıyor. Bu noktadaki en şık çözüm iki farklı donanım profili kullanmak. Her ikisine de aynı anda ihtiyaç duymuyorsanız bir aygıtın aktif diğerinin pasif olduğu bir profil yaratın. İkinci profile de diğer bileşeni kullanın.

Yeni bir donanım profili tanımlamak için Başlat/Özellikler/Denetim Masası/Sistem'den Sistem Özellikleri'ni açın. Donanım Profili sekmesine geçin. Burada bilgisayarın özgün yapılandırması yer alır. Kopyala düğmesiyle profili kopyalayın ve yeniden adlandırın. Değişiklikleri Tamam'la onaylayın ve bilgisayarı yeniden başlatın. Windows açılırken sistem hangi yapılandırmanın yükleneceğini soracaktır.

Bu noktada, uyumsuz aygıtların hangisine ihtiyaç duyduğunuzda göre seçim yapmalısınız. Ama öncesinde uyumsuz aygıtları birbirinden ayırmanız gerekiyor. Profillerden birini seçin ve Aygıt Yöneticisinden devre dışı bırakmak istediğiniz aygıtta karar kılın. Özellikler düğmesine tıklayın. Genel kartındaki Aygıt Kullanımı kısmında "Bu dona-

nım profilinde devreden çıkart"ı seçin ve eğer "Tüm donanım profillerinde var" satırının yanındaki kutucuk do-luysa onu boşaltın.

Devre dışı bırakılan bileşen, aygıt yöneticisinde kırmızı çarpı işaretiyle gösterilecektir. Yeniden Tamam'a tıklayın. İkinci profile de diğer aygıtı devre dışı bırakmak için bilgisayarı yeniden başlatmalı ve bu kez Windows açılırken diğer profili seçmelisiniz.

Kullanılmayan aygıtı yeniden aktif hale getirmek gerektiğinde onu Aygıt Yöneticisi'nden seçin. Özellikler'e tıklayın ve Genel kartından aktif hale getirin.

Aygıt Yöneticisi'nden sürücüler güncellemek

PC donanımlarının çoğu, onlardan daha fazla verim elde etmek için sürücü güncellemelerine ihtiyaç duyacaktır. Bu durumda güncelleme Aygıt Yöneticisi kullanılarak yapılabilir. Öncelikle sistemde hangi sürücü versiyonunun ku-

Çakışma yaşanması durumunda bileşenlerden herhangi biri devre dışı bırakılmalıdır.

runlu olduğunu öğrenmelisiniz. Mevcut sürüm güncel değilse yenisini kurmanız gerekecektir. Sürücüsünü kontrol etmek istediğiniz aygıtı işaretleyin ve Özellikler'e tıklayın. Sürücü sekmesini açın. Kullanılan sürümü öğrenmek için sürücü Dosyası Ayrıntıları'na tıklayın. Burada programın hangi dizinde saklandığını ve sürümünü görebilirsiniz.

Güncel bir sürücü kurmak için Sürücüler sekmesinden Sürücüyü Güncelleştir düğmesine tıklayın. Yeni sürücüyü kurulum sihirbazına aratın ve güncellemeyi tamamlayın.

BW / Ozan Ali Dönmez (ozand@yaahoo.com)

Profesyonellere Özel

Linux'ta Programlama

Geçtiğimiz ay başlangıç yaptığımız kabuk programlamanın bu ayki bölümünde döngü ve koşullu ifadelerle yer veriyoruz.

■ Geçtiğimiz ay kabuk programlama ile ilgili bir giriş yapmıştık. Kısaca temel bash sözdizimini gördük, değişken yapılarını inceledik ve değişkenlerle birkaç işlem yaptık. Bu ayki konumuz ise kısaca döngüler ve koşullu ifadeler.

Koşullu ifadelerin en temelinde && ve || karakterleri kullanılır. && karakterlerini AND olarak, || karakterlerini ise OR olarak okuyabilirsiniz. Her iki karakter kümesini de iki komut arasında kullanılırız. Aşağıdaki tüm örnekler örnek kullanım türlerini göstermektedir:

```
# komut1 && komut2
# komut1 || komut2
# komut1 && komut2 || komut3
```

İlk örnekte (komut1 && komut2), ilk komut sıfır değerini döndürdüğü zaman komut2 çalıştırılır. Sıfır değerinin dönmesi sadece ve sadece ilk komut başarıyla çalıştığında geçerli olur. Söylediklerimize biraz daha anlam katarsak, birinci komut başarı ile çalıştırılıp tamamlandıktan sonra ikinci komut da çalıştırılır. Aşağıdaki örneği inceleyin.

```
# cat /tmp/ab*.txt && echo --
"Belirtilen dosyalar ekrana --
basıldı"
```

İkinci örnekte ise durum biraz farklı. Eğer komut1 hatalı çalışırsa (bir başka deyişle 0'dan farklı bir değeri geri döndürürse) komut2 çalıştırılır.

Yukarıdaki üçüncü örnekte ise her iki karakter kümesini de birlikte kullandık. Peki buna güzel bir örnek verebilir miyiz? Elbette, aşağıdaki satırı inceleyin.

```
# rm silinecek.txt && echo --
"Dosya başarıyla silindi" || --
echo "Dosya silinemedi..."
```

Terminal klavyesinden girileni Read komutu ile okuma

Kullanıcıdan herhangi bir zamanda klavyeye bilgi yazmasını isteyebilir ve

bunu daha ileride kullanmak üzere saklayabilirsiniz. Klavyeden yazılanları okumak için read komutunu kullanıyoruz. Read komutu tek parametre alıyor, o da girilen bilginin aktarıldığı değişken. Aşağıdaki satırları bir dosyaya yazın, daha sonra da çalıştırın.

```
#!/bin/bash
# Bu program yaş hesabı yapar...
#
echo "Adınız: "
read ad
echo "Yaşınız: "
read yas
echo "Merhaba $ad, $yas yıl --
ne kadar çabuk geçiyor!"
```

Bash kabuğunda matematiksel işlemler

Bash kabuğunda matematiksel işlemlere birtakım sınırlamalar getirilmiştir. Tamsayı değişkenler dışında bir değişken kullanmak için bu işlemler için geliştirilen bc komutundan faydalanmak gereklidir.

Bash altında aritmetik işlem yaparsanız bash kabuğunda yerleşik (built-in) bulunan eval komutunu kullanın. Aşağıda örnek bir kullanım görünüyor. Bu örnekte iki sayı çarpılıp çıkan sonuç başka bir değişkene yazılıyor.

```
# let "çarpım=2*7"
# echo $çarpım
14
```

Normal olarak yukarıda da belirttiğimiz gibi bash, ondalıklı sayılar üzerinde işlem yapamaz. Bunun için dışarıdan yardım almalı ve sistemle birlikte gelen bc komutunu kullanmalısınız. bc komutu çok yüksek duyarlılığa sahip bir hesap makinesidir. Aşağıdaki örneği inceleyin.

```
# a=3.749
# b=22.34
# echo "$a * $b" | bc
```

83.752

Yukarıdaki örnekte önce a ve b değişkenlerine iki sayı atadık. Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Bash kabuğu bir değişkenin sayı mı, yoksa dizi değişkeni mi olduğunu anlamaz. Bu nedenle değişkenlerde nokta kullanılabilir, ancak üzerinde bc gibi bir komut olmadan işlem yapılamaz. Üçüncü satırda ise her iki değişkeni, aralarında "*" karakteri olacak şekilde ekrana bastık, ancak tek bir farkla: Ekrana giden bilgiler pipe (boru) karakteri yardımıyla bc komutuna gönderildi. Bc komutu ise standart girdiden okuduklarını (yukarıdaki örnekte 3.749 * 22.34) hesapladı ve ekrana yazdı.

Koşullu ifadelerle (if-then-else) Linux komutları

Hemen her programlama dilinde olan if kalıbı bir Linux komutunun çalışmasını denetler. if komutu yerleşik bir komuttur ve sistemde bir dosya olarak bulunmaz. if komutunun ardından gelen Linux komutu çalıştırılır ve komutun çıkış durumu gözönüne alınarak ardından gelen then deyimiyle birlikte devamı işletilir.

Genellikle komutun çıkış durumu ya 0, ya da sıfırdan farklı olacağından else komutundan gelen komut zinciri ayrı bir durum olduğunda (0 dışında) işletilir. Her if bir fi komutuyla bitmelidir.

Aşağıda if-then-else komutunun örnek bir kullanımını görmekteyiz.

```
if linux komutu
then
    komut1
    komut2
    ....
else
    komut3
    komut4
    ....
fi
```


fi

if komutundan sonra programcılar genellikle koşullu ifadeyi [ve] karakterleri arasında denetlerler. Her iki karakter arasında mantıksal işlemler bulunabilir, sayılar ve diziler karşılaştırılabilir. Köşeli parantezden sonra operatörler ya da karşılaştırılacak değerler yazılır. Her operatör bir mantıksal değere karşılık gelir. Örneğin -lt operatörü ilk girilen aritmetik değişkenin ikinci değerden küçük olup olmadığını denetler. Benzer şekilde = operatörü de iki karakter kümesinin eşitliğini kontrol eder.

```
# sayı=4
# [ $sayı -eq 4 ]
```

Yukarıdaki iki satırı yazın ve sonucu görün. Benzer şekilde, aşağıdaki örneği de klavyeden girin.

```
# sayı=4
# [ $sayı -eq 12 ]
```

Bash kabuğu altındaki karşılaştırmalar tablosu

ARİTMETİK KARŞILAŞTIRMALAR

-gt	Büyük
-lt	Küçük
-ge	büyük veya eşit
-le	küçük veya eşit
-eq	Eşit

DİZİSEL KARŞILAŞTIRMALAR

-z	boş dizi
-n	tanımlanmış ve değeri olan dizi
=	her iki dizi eşit
!=	farklı diziler

DOSYALAR ARASI KARŞILAŞTIRMALAR

-f	dosya mevcut
-s	dosya boş değil
-r	dosya okunabilir
-w	dosyaya yazılabilir
-x	dosya çalıştırılabilir
-h	dosya bir sembolik bağlantı

MANTIKSAL KARŞILAŞTIRMALAR

-a	ve (AND)
-o	veya (OR)
!	değil (NOT)

Dikkat edilmesi gereken bir nokta, köşeli parantez kullanılırken araya mutlaka boşluk karakterlerinin yerleştirilmesidir. Aslında köşeli parantezler başlı başına bir komut oldukları için öncesinde ve sonrasında boşluk dışında bir karakter bulunmamalıdır.

Bu sayfadaki tabloyu inceleyin. if komutu ile birlikte köşeli parantezler içinde oldukça fazla sayıda karşılaştırma yapabileceğinizi göreceksiniz. Aşağıda ilk örneğimizi yapalım. Bu örnekte kullanımdan 0 ile 20 arasında bir sayı isteniyor, eğer sayı 10'dan küçük ise (ki bu da -lt ile kontrol ediliyor) seçilen sayının tek basamaklı olduğu anlaşılıyor. Diğer durumda çift basamaklı olduğu tahmini yapılarak program sonlandırılıyor.

```
#!/bin/bash
echo "0 ile 20 arasında bir sayı seçin."
read sec
if [ $sec -lt 10 ]
then
echo "Seçilen sayı tek basamaklıdır..."
else
echo "Seçilen sayı çift basamaklıdır..."
fi
```

Her if komutunun fi ile bittiğini unutmayın, yoksa hata alırsınız. Aşağıdaki örnek ise biraz daha kapsamlı. /tmp altındaki tüm dosyalar denetleniyor ve tüm dosyaların türü belirleniyor. Tür belirlenirken tablodaki dosya karşılaştırmalarından yararlandım.

```
#!/bin/bash
# Değişkenlerin tanımlanması

a=10
b=20
diz1="gorkem"
diz2="gorkem"
dos1=dosya1 ; touch /tmp/$dos1
dos2=dosya2 ; touch /tmp/$dos2

# İlk karşılaştırma
if [ $a = $b ]
then
echo "$a ve $b aynı"
else
echo "$a ve $b birbirinden farklı sayılardır"
fi
```

```
# İkinci karşılaştırma
if [ $diz1 = $diz2 ]
then
echo "$diz1 ve $diz2 aynı dizileri gösterir."
fi

# Üçüncü karşılaştırma
if [ -f /tmp/$dos1 -a -r /tmp/$dos2 ]
then
echo "/tmp/$dos1 dosyası mevcut ve "
echo "/tmp/$dos2 dosyası okunabilir."
fi
```

Yukarıdaki programda önce ihtiyacımız olan değişkenleri belirliyoruz. Sırasıyla a, b, diz1, diz2, dos1 ve dos2 değişkenleri daha ileride kullanılmak üzere belirleniyor. Normalde bir değişkeni programın tanımlamanıza gerek yoktur. Bu işlem programın geri kalan bölümlerinde de yapılabilir.

Programda dos1 ve dos2 değişkenleri tanımlandıktan sonra UNIX touch komutu ile /tmp altında iki dosya yaratılıyor. Touch komutunun görevi içi boş dosyaları kısa sürede oluşturmaktır.

Programın ilk bölümünde a ve b değerleri karşılaştırılıyor. Her iki değişken de birbirinden farklı olduğu için sizin de tahmin edebileceğiniz gibi echo "\$a ve \$b birbirinden farklı sayılardır" satırı çalıştırılacaktır.

İkinci bölümde ise daha önce tanımladığımız diz1 ve diz2 değişkenleri karşılaştırılıyor. Her iki değişkene de aynı (gorkem) değeri atadığımız için echo "\$diz1 ve \$diz2 aynı dizileri gösterir." satırı çalıştırılacaktır.

Üçüncü ve son karşılaştırma ise daha önce oluşturduğumuz /tmp/dos1 ve /tmp/dos2 dosyalarını inceliyor. Burada kullandığımız if komutu biraz daha karmaşık. Eğer dos1 dosyası var ise (-f) ve (-a) dos2 dosyası da okunabiliyorsa (-r),

```
echo "/tmp/$dos1 dosyası mevcut ve "
echo "/tmp/$dos2 dosyası okunabilir."
```

satırları ekrana basılır. Zaten programımızın başında her iki koşulu da

doğrular şekilde ayarlamalar yapmıştık. Unutmadan hatırlatalım, noktalı virgül karakterini komutlar arasında kullanarak bir satırda istediğiniz kadar komutu girebilirsiniz.

While-do döngüsünün Bash'ta kullanımı

Diğer tüm programlama dillerinin en büyük gücü olan döngü işlemlerine kabuk altında da izin verilir. Burada programcı tarafından en çok kullanılan döngü tipi olan while-do anlatılacaktır.

Döngü bloğu while anahtar kelimesiyle başlar, ardından gelen koşul sağlandığı sürece döngü işletilir. Önce koşulun sağlanıp sağlanmadığına bakılır. Döngüden çıkabilmek için mutlaka döngü içindeki koşul ifadesinin değerini yanlış yapacak bir durum oluşmalıdır, aksi takdirde sonsuz döngü oluşur. Aşağıda while-do döngüsünün örnek söz dizimini görmekteyiz.

```
while koşul ifadesi
do
    komut1
    komut2
    ...
done
```

Daha önce if komutuyla birlikte kullandığımız köşeli parantezleri burada da kullanabilirsiniz. Bu örnek, 0'dan 100'e kadar sayar.

```
#!/bin/bash
saybeni=0
while [ $saybeni -lt 100 ]
do
    saybeni=$((saybeni+1))
    echo $saybeni
done
```

Hemen farklı bir örneğe geçelim ki ufukumuz açılsın. Bu programda 5'er saniye aralıklarla ekran siliniyor ve kimlerin sistemde olduğu ekrana yazılıyor. Programda kullandığımız sleep komutu girilen süre dahilinde (saniye cinsinden) bekler ve çıkar.

```
#!/bin/bash
# 5 saniye uygundur.
while sleep 5
do
    clear
    who
done
```

For-do döngüsünün Bash'ta kullanımı

Bir liste dahilindeki tüm değerlere sırayla erişimi sağlar. For komutundan sonra yer alan liste sırayla kullanılır ve her birisi için döngü çalıştırılır. Listenin sonuna gelindiğinde ise döngüden çıkarılır.

Aşağıda for-do döngüsü için örnek söz dizimini görmekteyiz.

```
for değişken1 in değer1 →
değer2 ... değeriN
do
    komut1
    komut2
    komut3
done
```

Aşağıdaki örnek bu döngüyü kullanarak ekrana bir dizi kelime yazıyor. Döngü boyunca sistemdeki bazı kullanıcı isimleri kul değişkenine kopyalanıyor ve finger komutu yardımıyla bu kullanıcılar hakkında sırasıyla bilgi alınıyor.

```
for kul in gorkem mustafa umut
do
    finger $kul
done
```

For-do döngüsü, dosya isimleri üzerinde yapılan işlemlerde de büyük kolaylıklar sağlar. Bunun için özel karakterlerden yararlanmak da olası. Örnek olarak * karakteri o anki çalışma dizini içindeki tüm dosyaları seçer.

```
for i in *; do
    file $i
done
```

Case kalıbı ve komutun Bash'ta kullanımı

Birkaç alternatif arasından seçim yapmak için kullanılan bir komut olan case, bir eşleştirme gördüğü anda belirli bir komut kümesini işleme sokar. Case yapısı case komutu ile başlar, eşleştirilecek anahtar sözcük yazılır ve seçenekler alt alta, her seçeneğe ait olan komutlarla birlikte belirtilir. Tüm yapı esac komutu ile son bulur.

Case komutunun söz dizimini aşağıda görmekteyiz.

```
case ifade in
    seçenek1)
        komut1
    komut2
```

```
...
;;
seçenek2)
    komutlar...
;;
*)
    komutlar...
;;
esac
```

Seçenekler arasında özel karakterler kullanılabilir. Zaten burada hiçbir eşleme yapılmadığı zaman * seçeneği değerlendirilir ve buna bağlı olan komutlar işletilir.

Her seçeneğin ardından istediğiniz kadar komut kullanabilirsiniz. Ancak kullandığınız bu komut kümesini sonlandırırken mutlaka ;; karakterlerini yerleştirmelisiniz.

Aşağıda case komutuna ilişkin kısa bir örnek veriliyor.

```
#!/bin/bash
# Önce ekranımızı temizleyelim.
clear
# Küçük bir menü iyi gider...

echo "1. Ekranı temizle"
echo "2. Sistemdekileri →
görmüştü"
echo "3. Dizinde yeralan →
dosyaları göster"

# echo komutuna verilen -n →
parametresi yeni
# bir satıra geçilmesini sağlar.

echo -n "Seçeneğinizi giriniz: "

# Kullanıcının girdiği →
seçeneği okuyalım.
read seçenek

# Bu seçime göre işlem yapalım.
case seçenek in
    1) clear ;;
    2) w ;;
    3) ls -al ;;
    *) echo "Hatalı seçenek" ;;
esac
```

Bu ay da kabuk programlama konusunda yazacaklarımız buraya kadar. Çok kısa bir bölüm kaldı, onu da gelecek ay tamamlayacak ve birlikte büyük bir program yazarak üzerinde denemeler yapacağız.

Gökhan Çetin (gorkem@gelecek.com.tr)

PHP ile Programlama

Geçmiş yazılarımızda php ve sql kullanımı ile ilgili örneklerle çalışma yapısı açısından bilgi vermeye çalıştık. Bu yazıda sql ve php kullanımı ile ilgili fikirler üzerinde duracağız.

■ Çalışmalarımız sırasında takılabileceğinizi düşündüğümüz noktalar ve çözümler içinse, soru-cevap ağırlıklı olarak devam etmeyi uygun bulduk...

Kayıt sıralaması ve kayıt çağırma konusunda karışıklık

Yüzlerce kayıt tuttuğunuz bir veritabanı var ve bu işlem sırasında kayıt güncelleme, silme, çağırma adımlarında kayıtlara ulaşmakta zorlanıyorsunuz. İsim alanına göre çağırırsanız "selcuk" isimli kullanıcıların tamamı üzerinde işlem yapacaksınız demektir ve işlemler karışır, tabii aynı şey diğer alanlar için de geçerlidir. En iyi çözüm her kayıt için bir kayıt numarası yaratmaktır. Kayıt numarası alanı olarak "id" kullanalım. Bu alanı kullanırken aynı kayıt numarasının birden fazla kayda verilmesini engellemek için MySQL üzerinde ufak ayarlamalar yaparak işi MySQL'e devrediyoruz.

MySQL üzerinde tablolarımızı yaratırken id adında ve integer formatında bir alan ekliyoruz bu alanın başlangıç değeri olarak 1 veriyor ve otomatik olarak artması için "auto_increment" özelliğini belirtiyoruz. İstersek id alanını index olarak belirtebiliriz.

```
CREATE TABLE haber (
  id int(9) DEFAULT '1' →
  NOT NULL auto_increment,
  status int(2) DEFAULT '0' →
  NOT NULL,
  baslik varchar(75) NOT NULL,
  haber text NOT NULL,
  PRIMARY KEY (id),
  KEY id(id),
  UNIQUE id_2 (id)
);
```

Biraz açıklamamız gerekirse id integer formatında 9 karakterlik bir yapıda olan id alanımız ilk kayıttan itibaren 1 değerini alarak otomatik olarak artacaktır. PRIMARY KEY(id), KEY id(id) ve UNIQUE ile id alanımıza göre tablo-muzun düzenlenmesini ve id alanını içerisinde aynı değerden sadece bir tane olması gerektiğini belirttik. Şimdi php veya direk olarak MySQL içerisinde

```
INSERT INTO haber VALUES
('1',
'1',
'Yazdan kalma bir hava',
```

```
'Haberimiz ...');
komutunu verdiğimiz zaman MySQL id
alanında bulunan auto_increment özel-
liğinden dolayı kayıt sayısının bir fazlası
olarak belirlediği id değerini atayacaktır.
Bu sayede hem sıralama hem de işlem
sırasında oluşacak karmaşayı halletmiş
oluyoruz. Bundan sonra tek yapmamız
gerekli işlemlerimizde referans olarak
id alanını kullanmamız olacaktır.
```

```
SELECT * FROM haber WHERE id = '1';
DELETE FROM haber WHERE id = '10';
UPDATE haber SET baslik = 'Yeni →
Başlık' WHERE id = '3';
```

Site içerisinde Türkçe veya özel karakter kullanımlarından dolayı sorunlar yaşayabiliyoruz. Üstelik birde bu karakterleri bazı durumlarda referans olarak verdiğimiz zaman sorunlar başımızı iyiden iyiye ağrıttır oluyorum. Link aşağıda belirttiğimiz gibi olsun;

```
<a href=firma.php?firma_adi= →
Deneme A.Ş.&sehir=İstanbul>
Deneme A.Ş
</a>
```

"firma.php" içerisinde \$firma_adi değişkeninin değeri "Deneme" olarak görülecektir. Bu sorunu ortadan kaldırmak için "urlencode()" ve "urldecode()" olarak iki güzel fonksiyon php tarafından sağlanmaktadır. Bu fonksiyonlardan bir tanesi verdiğimiz cümle yada kelime içeriğini encode ederek işlemektedir. Mesela "Deneme Kelimesi" değişkenini encode edersek;

\$yenikelime değişkenimizin içeriği artık "Deneme+Kelimesi" olacaktır. Aynı şekilde Türkçe karakterler veya özel karakterleri de bu mantıkla çevirecektir. Tabii sorunsuz kullanabilmemiz açısından birde decode etmemiz gerekmektedir. Decode işlemi de encode gibi "\$yenikelime = urldecode(\$yenikelime);" şeklinde basit olarak yapılabilir.

Çoğu zaman yaptığımız bir kaydın hangi kayıt numarası ile eklendiğini bulmak ve bununla bir işlem yapma ihtiyacımız olmuştur. Son yazılan kaydı sorgulayarak bunu çözdüğümüzü düşünsek de aynı anda yapılacak 2 farklı kayıt nedeni ile başka bir soruna neden olduğumuzu anlasak da. Php ve MySQL kullanıyorsak en kolay çözüm "mysql_insert_id(\$query_link)" komu-

tunu kullanmak. Komut açıklaması olarak hemen örnek kodumuzu veriyoruz;

```
$sorgu = "INSERT INTO haber →
VALUES('1','1','Başlık','Haber');
$SOR = MYSQL_QUERY($sorgu);
$id = MYSQL_INSERT_ID($SOR);
echo $id;
```

Include ve Require ile ayarlar, dil desteği veya modül kullanımı

Hazırladığınız uygulamalarda bir standart oluşturmak ve zamandan kazanmak için modüller halinde bir sistem kurmak her zaman daha mantıklı olacaktır. Örnek vermek gerekirse; 9 farklı dosyadan oluşan bir uygulamamızı içerisinde her dosya içerisinden sql bağlantısı kurmamız gerekiyor ise her dosya içerisine tek tek sql parametrelerini yazmak yerine hazırlayacağımız sql.php(veya istediğiniz herhangi bir isim) dosyasını gerekli dosyalar içerisinde include yolu ile çağırabiliriz.

Aşağıdaki tabloda sql.php dosyamızın içeriğine bir örnek verilmektedir.

```
<?
$sunucu = "localhost";
$username = "selcuk";
$sifre = "sifre";
$db = "test";
$users_table = "users1";
$message_table = "message1";
?>
```

Bu sql.php dosyamız artık istediğimiz herhangi bir php programı içerisinde kullanılır haldedir. Kullanım konusunda aşağıdaki tabloya bakalım;

```
<?
include("sql.php");
$conn = mysql_connect →
($sunucu,$username,$sifre) →
or die("Hata");
$select_db = →
mysql_select_db($db);
$sorgu = "SELECT * FROM →
$users_table WHERE id = '3'";
$SOR = mysql_query($sorgu);
...
...>
```

Böylece her program parçası içerisinde tekrardan aynı satırları yazarak zamandan ve programın abartı boyutlara ulaşmasından kurtuluruz. ■

Selçuk Saray (selcuk@sinus.com.tr)

İçindekiler

270 Live Motion ve Flash Karşılaştırması

Ölçüm Sitesi

Sitemetre.com Hizmete Girdi

İnternet sitelerinin ölçümlerinin yapılması konusunda farklı bir çalışma hazırlayan Bilişim Muhabirleri Derneği (BMD), Sitemetre.com ölçüm sitesini hizmete açtı.

Şu anda hizmet vermekte olan amatör ve profesyonel ölçüm sitelerinin sağladığı site ölçüm ve istatistik hizmetlerini geliştirmiş bir teknolojiyle sunacak olan BMD, sonuçları yayınlama konusunda farklı bir yöntem uygulayacak.

Sitemetre'ye üye olan web sitelerine konacak olan gizli bir HTML kodu o siteye ilişkin bilgileri sürekli izleyecek. Bu bilgiler daha sonra analiz edilerek düzenli olarak başta aylık bilişim dergileri olmak üzere tüm basın-da yayınlanacak. Yayınlanan tablolarda genel olarak en fazla ziyaret edilen ilk 50 web sitesi ile farklı kategorilerdeki ilk 10 siteler duyurulacak.

Sonuçlar anında yayınlanmayacak

Site ölçümlerinin sonuçları Sitemetre.com adresinden izlenemeyecek. Bu konuda bir açıklama yapan BMD Yönetim Kurulu Üyesi ve Sitemetre.com proje lideri Kayra Otaner, amacın bir "Top List" yaratmak olmadığını, bu nedenle sonuçları anında yayınlanmayacaklarını belirtti.

Ölçüm sonuçlarına ilişkin temel bulguları belirli aralıklarla site sahiplerine yollayacaklarını sözlerine ekleyen Otaner, asıl amacın BMD tarafından takip edilen, kategorilere ayrılmış ve tarafsız ölçüm sonuçlarını kamuya duyurmak olduğunu da sözlerine ekledi.

www.sitemetre.com adresinin açılış sayfasından ölçüm için başvuru yapmak mümkün.

Raporlar düzenli olarak basına iletilecek

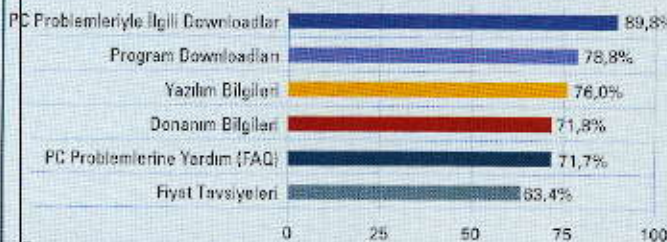
Bu amaçla düzenli olarak hazırlanan raporların basına iletileceğini, bunun için özellikle bilişim basınının kullanılacağını söyleyen Kayra Otaner, böylece web ziyaretçilerinin hangi site-nin daha fazla ziyaret edildiğini takip edebileceğini, sesini duurma şansı bulamayan başarılı amatör ve bireysel web sitelerinin de böylece tanınma olanağının doğacağını ekledi.

Sitemetre.com ölçümleri tüm dünyada kullanılan başarılı ka-

nıtlanmış teknolojilerle yapılırken, web ziyaretçilerine kolaylık olması amacıyla genel liste dışında başta eğitim, müzik, mizah-komedi, online yayıncılık ve bireysel içerik gibi sınıflandırmalarla sonuçlar yayımlanıyor. Bu sınıflandırmalar bilgisayar dergilerindeki editörler tarafından yapılıyor. Küçükler için zararlı, yasal olmayan ve genel ahlak kurallarına aykırı olan türde sitelerin ise ölçümleri yapılmayacak.

Sitenin adresi ise şöyle: www.sitemetre.com

Online Bilgiler: PC Kullanıcılarının İlgi Alanları

Önemli olan yazılım: PC kullanıcıları internette özellikle yazılım bilgileri ve uygun downloadlar arıyorlar. FAQ'lar da sıkça aranıyor.

In & out

Domain Name'leri Geri Almak
Ünlüler ve firmalar artık kendilerine domain isimlerini alabilmek için mahkemede haklarını arıyorlar.

Kişisel Sayfalar Hazırlamak
Sadece kendini tanıtan kişisel sayfalar hazırlamak artık kullanıcılara çok fazla çekici gelmiyor.

KONUŞMA TANIMA MOTORU

Speech Pearl OSCAR'a Entegre

Netaş'ın ana ortağı Nortel Networks Philips Speech Processing'in konuşma tanıma motoru Speech Pearl'ü, e-işe yönelik ses etkileşim platformu OSCAR'a entegre etti. Bu sayede sektörün önde gelen konuşma tanıma motorlarından biri, e-işin hızla büyümesine yardımcı olacak bir platform üzerinde sunuluyor ve konuşma ile etkinleştirilen rehber yardımı ve müşteri destek uygulamalarının sağlanmasına olanak tanınıyor.

OSCAR, Nortel Networks'un interaktif ses yanıtı (IVR) ve bilgisayar telefon entegrasyonu (CTI) çözümlerinin üzerine inşa edildiği konuşma işleme platformu olarak tanımlanabilir.

Speech Pearl motoru, kullanıcıların IVR sistemleri ile dokunmatik cevaplama yerine doğal diyaloglar gerçekleştirmelerini sağlamak için. Bu entegrasyon 20 dil ve 200 bin sözcüğü destekleyecek şekilde

tasarlanmış durumda.

Forrester Research araştırma şirketi, Speech Pearl'ün OSCAR'a entegrasyonunu, işletmeler ve servis sağlayıcılar için "müşteri ilişkilerini geliştiren

What do
you
want the
Internet
to be?

Nortel Networks internetin amacı sizin için nedir diye soruyor

tirmek ve kar etmek için tek başına büyük fırsat" olarak değerlendiriyor. Bu şirketlerin, ses uygulamalarını internete taşımak için 2003 yılına kadar 1.3 trilyon dolar yatırım yapacakları öngörülüyor.

WAP Servisi

DigiTurk de Wap'landı

"Türkiye'nin Dijital Platformu" olarak lanse edilen DigiTurk, sayısı hızla artan hizmetlerine bir yenisini daha ekledi: DigiTurk WAP Sitesi.

Kasım ayı itibarıyla yayına başlayan DigiTurk WAP sitesinde DigiTurk Vizyon filmleri ve daha pek çok DigiTurk hizmeti artık cep telefonunuza ulaşacak. WAP uyumlu cep telefonlarıyla ulaşabileceğiniz bu yeni sitede, DigiTurk Vizyon salonlarındaki filmlerin başlama saatlerini görebilir; filmlerin kısa özetleri, yönetmeni ve oyuncular hakkında detaylı bilgi edinebilirsiniz.

wap.digiturk.net adresinden ulaşacağınız DigiTurk WAP sitesi ile ayrıca DigiTurk ürün paketleri, güncel kanal listesi

ve fiyatlar hakkında bilgi almak ve e-mail yoluyla DigiTurk'e ulaşmak da mümkün.

DigiTurk'ün üyelerine sunduğu hizmetler, Standart, Extra Film ve Yaşam, Üniversite Hazırlık Paketleri ve A La Carte olarak adlandırılan tek tek seçilebilen kanallardan oluşuyor. DigiTurk, Türkiye'den ve dünyadan şimdilik 92 TV, radyo ve dijital müzik kanalını üyelerinin beğenisine sunuyor. Bu sayı her geçen gün biraz daha artıyor.

Digital Ses Kayıt Cihazı

Talk

Talk

Talk...

SANYO
DIGITAL PRODUCTS

Flash 5 ile LiveMotion 1.0 Karşı Karşıya

Flash Editörüne Rakip

Bir HTML sayfasındaki animasyonlar için mecburi istikamet şimdiye kadar Macromedia'ın Flash kullanılıyordu. Bir Web sayfasına hareket katmak için Adobe LiveMotion ile artık bir alternatif mevcut.

■ Statik internet sayfaları değerli, yararlı ve iyidir. Ancak ziyaretçilerin dikkatini bir siteye çekmek için, hareketli efektler bazen daha iyi olabiliyor. Bu bağlamda canlı GIF resimlerinin yerini gitgide artan ölçüde büyük yer kaplayan akıcı animasyonlar alıyor. Sayfaya yazılar akıyor, birbirlerinin üstüne biniyor, şeffaflaşıyor ve yeni elemanlara yer açıyor. Bu tip Intro'ların çalıştığı yerde, ölçeklenebilir vektör formatı Flash da kesinlikle pek uzakta değil.

Kelime işlem programlarının bile artık sorunsuzca işleyebildiği TIFF ya da JPEG gibi grafik formatlarından farklı olarak, Flash dosyalarını oluşturmak ve düzenlemek için şimdiye kadar kullanışlı tek bir program mevcuttu: Macromedia Flash-Editor.

Araçlar alanında zaafı olmasına rağmen, bu format internette hızla kabul görmüştü. Bunun nedeni, oynatma için gerekli ücretsiz browser-plug-in'le-

rin geniş çapta yaygın olmasında da yatmaktaydı.

Yeni hedef gruplar: LiveMotion Rakip Olmayacak

Bilindiği gibi, başarı taklitçilerin ortaya çıkmasına yol açar. Grafik ustası Adobe cesaretini toplayarak LiveMotion ile ilk gerçek Flash rakibini piyasaya sürdü. Ancak Macromedia'nın yanıtı gecikmedi: Kısa bir süredir piyasada Flash 5 bulunuyor ve yeni özellikleriyle belki de LiveMotion'a eğilim gösteren kullanıcıları da kendine çekmeyi hedefliyor.

Ancak Adobe "büyük kardeşi"ne hiç de rakip olmayı düşünmüyor. Resmi açıklamalara göre LiveMotion, etkileşimli web grafikleri ve animasyonlar tasarlamak için, başka formatlar yanında Flash dosyalarını da kaydedebilen kullanımı basit bir tasarım aracından başka bir şey değil. Yine açıklamalara göre HTML formatındaki statik içeriklerin

rollover efektleriyle birlikte komple JavaScript'e Export edilmesine de aynı önem veriliyor. Macromedia bu iddialara karşı çıkmıyor, bunun yerine istatistikleri gündeme getiriyor: Buna göre Flash kullanıcılarının yalnızca yüzde 15'i, basit araçları kullanmaya kalkışacak profesyonellerden ibaret.

Böylece açık seçik bir sınırlandırma ortaya çıkmış oluyor: Adobe yeni başlangıçları kazanmayı hedeflerken, Macromedia karmaşık özellikler sayesinde profesyonelleri elinde tutmak istiyor. Ancak iki rakip arasında gerçekten firmaların istediği türden belirgin bir fark var mı acaba? CHIP'in gerçekleştirdiği düello, iki dövüşçü horozun birbirlerine istediklerinden fazla benzer olduğunu gösteriyor, uyumluluk hariç: Hem Flash hem de LiveMotion, rakiplerinin proje dosyalarını import etmeyi reddediyor. ■

HS / Gero Antikacıoğlu (gero@chip.com.tr)

LiveMotion 1.0: Yeni başlayanlar İçin Efektler

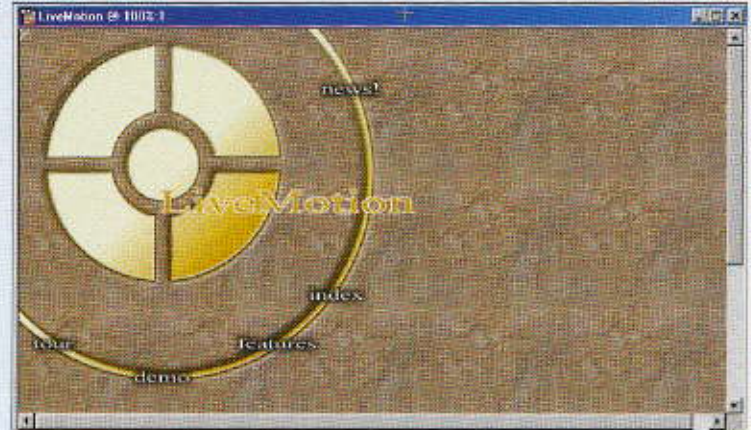
Photoshop paletlerine aşina olanlar, LiveMotion'ın temel işlevlerine hızla dalabiliyor. Örneğin, yararlı stil paletinde, paletten dışarı çekip tek tek nesneler üzerine aktarılabilen yassılaştırılmış kenarlar, gölgeler ve akışlar gibi önceden tanımlanmış efektler bulunuyor. Pipet ile doldurma aracı kombinasyonu, nesneler arasında yalnızca renk değil, aynı zamanda tüm bir stil değiş tokuşu sağlıyor.

Dosya import: Tercihan Adobe ürünleri

Vektör grafikleri seçime bağlı olarak ya araç paletinin yardımcı öğeleri ile çiziliyor ya da EPS dosyası olarak import ediliyor. Burada LiveMotion tüm önemli Bitmap formatlarını destekliyor. Özellikle Illustrator ve Photoshop işbirliği harika işliyor. Import sırasında düzlemler ya nesnelere ya da bir animasyonun istasyonlarına (Keyframes) dönüştürülüyor. "Edit Original" komutu Illustrator ya da Photoshop'a geçişi sağlıyor, seçili nesneyi devrediyor ve içeriği LiveMotion'da güncelleştiriyor.

LiveMotion statik kompozisyonların Bitmap formatlarında ya da HTML/JavaScript'de çıktısını verebiliyor. Hareketli sahneler Flash formatına (.swf) ya da canlı GIF olarak Export ediliyor. Quicktime ya da geleceğin SVG formatı (Scalable Vector Graphics) desteklenmiyor. Her ikisini de Adobe bir sonraki sürüme ertelemiş. "Batch Replace HTML" komutu,

Renkli kabarcıklar:
Adobe, Flash'den çekimlerine gerek olmayan birkaç şık örnek sunuyor.

metinleri otomatikman grafiklere dönüştürmek için güçlü bir araç. Bu iş için bir metni LiveMotion'da yazıyor ve bu metne istediğiniz efektleri uyguluyorsunuz. Sonrasında bir HTML sayfası seçiyor ve bir Font-Tag belirliyorsunuz. Böylece başlıklar grafiklere, metin link'leri seyir düğmelerine dönüşüyor. Bundan daha verimli bir yol hemen hemen hiç olmasa gerek.

Değişken keyframes sayesinde zıplayan lastik toplar

Çalışma alanı yanında zaman çubuğu LiveMotion'daki merkezi elemanı oluşturuyor. Adobe zaman çubuğunu video efekt programı After Effects'den devralmış. Çalışma alanı üzerindeki her bir nesne için LiveMotion bir ana kayıt ve konum, boyut, rotasyon, renk ve kaplama gücü gibi her bir özellik için ek izler yaratıyor. Bir animasyon için bir kayıt etkinleştiriliyor, nesne

çalışma alanı içindeki yeni yere çekiliyor ve zaman çubuğunda son an belirleniyor.

İki istasyon (keyframes) arasındaki geçişleri LiveMotion otomatik olarak hesaplıyor. Standart olarak program düzgün geçişler üretiyor, ancak "Timeline" menüsünde başka enterpolasyon yöntemleri de seçilebiliyor. Böylece örneğin bir lastik topta olduğu gibi yaylı hareketler üretmek de mümkün.

Animasyon çalışma penceresinde derhal oynatılabilir. Framerate (saniye başına resim oranı) değiştirildiğinde, LiveMotion keyframes'i de otomatik olarak uyumlandırıyor. Animasyonun yavaş bir PC'nin browser'ında kesik kesik hareket etmesini önlemek bakımından bu optimizasyon önem kazanıyor.

Sırım gibi vektör grafikleri yerine şişik Bitmap'ler

Akıcı bir sunum için dosya boyutları da önemli. Bu bağlamda LiveMotion nesne temelli bir sıkıştırma sunuyor. Flash formatına export sırasında yerleşik her bir Bitmap için dosya formatı (GIF, JPEG ya da PNG) ayrı ayrı saptanabiliyor, aynı şey resim kalitesi için de geçerli. Export önizleme dosya boyutuyla birlikte sonuçları derhal gösteriyor.

Bu işlem gerekli, çünkü yalnızca vektör nesneleri düzgün Flash dosyalarını garantiler. Ama stil paletindeki önceden tanımlanmış efektler sık kullanılırsa, LiveMotion birçok durumda vektör nesnelerini Bitmap'lere çeviriyor. Örnek olarak yüzey kaplamaları ve deformasyon filtreleri gösterilebilir. ►

Pratik: Pratik paletler ve iyi yapılandırılmış zaman çubuğu LiveMotion'ın güçlü yanları arasında.

Macromedia Flash 5: Profesyoneller için yapı ustası

LiveMotion için Photoshop ve Illustrator entegrasyonu ne ise, yeni Flash 5 için Freehand gibi Macromedia programlarına yakınlık aynı şey. Önemli modüllerin (Launcher Bar) başlatılmasına yönelik simge çubuğu Dreamweaver kökenli ve kullanım seyri bir hay-

nusu keyframe tarafından içerilmesi can sıkıcı bir hal alıyor. Örneğin sonradan hızla renk değiştirilmek istendiğinde, ya (sınırsız) Undo işlevine el atmak ya da keyframe'i silip yeniden tanımlamak zorunda kalınıyor.

Buna karşılık genişletilmiş işlevsellik

oyun ve hatta etkileşimli filmler beklentisi doğuran yeni işlevler de eklenmiş. Macromedia ayrıca oyun geliştiricileri için vazgeçilmez araçlar olan bir Debugger ve Action-Script Editor bağışında bulunuyor.

Script dilinin öğrenilmesini daha basit kılmak için, Macromedia bu kez ActionScript'in syntax'ını JavaScript'e dayandırmış. Burada tek bir sorun göze çarpıyor: Yeni Script işlevleri kullanıldığında, zorunlu olarak Flash 5-Player gerekiyor, çünkü ActionScript aşağı doğru uyumlu değil. Ama Macromedia'nın açıklamalarına göre, en azından bazı yeni Script işlevleri Flash 4 ile de uyumlu olacak. Flash 4 ile biçimlendirilmiş sayfalar yeni Player için zaten bir sorun yaratmıyor.

Export canlısı:

Realplayer ve XML için destek

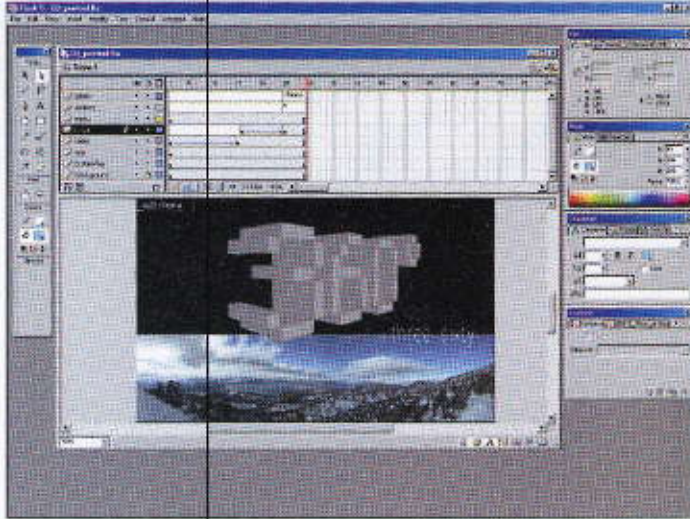
Flash hayranlarının daha da fazla artmasını Smart Clips sağlayacak gibi görünüyor. Söz konusu olan menüleri biçimlendirmek için şık bir olanak. Bu iş önceden saatlerce sürüyordu; artık kullanıcı oluşturduğu seyrer çubukları ve Drop-Down listelerini başka kullanıcılarla değiş tokuş edebiliyor ve rahatça kendi kullanıcı arabirimine devralabiliyor. Macromedia, yeni başlayanlar da kolayca renkli Flash dünyasına giden ilk adımları atabilsinler diye, bu iş için gerekli çalışma adımlarını olabildiğince basitleştirmiş.

FLASH SAYFALARI

Web'de Göz Ziyafeti

Flash ya da LiveMotion Internet'e yaşam katıyor. Profesyonellerin bu araçlardan nasıl yararlandığını kendi gözlemlerinizle görmeyi için, CHIP en iyi 10 Flash sitesini bir araya topladı. Özel tavsiyemiz: Flash-Filmfestival.

www.flash4all.de
www.billabong.com
www.derbauer.de
www.cocacola.de
www.flashfilmfestival.com
www.barneys.dom
www.depart.at/norbert
www.claudia-stein.de
www.alpazekko.com
www.digitaldna.com

Yalnızca kozmetik olmaktan öte: Flash artık tutarı bir biçimde paletleri tercih ediyor. Kullanım verimli hale geldiği için kullanıcı bu duruma seviniyor.

li iyileştirilmiş.

Daha önce Popup pencerelerine yerleştirilmiş ve birçok tıklama gerektiren her şey, LiveMotion'da da olduğu gibi, artık serbestçe hareket edebilen paletlerde bulunuyor ve bunlara çok daha hızlı ulaşılabilir. Ek olarak, serbestçe ayarlanabilen tuş kısayolları mevcut. Yeni bir özellik de, LiveMotion'daki meslektaşından daha sezgisel bir kullanıma olanak tanıyan ve eğrilerin işlenmesinde kullanılan bir kalem.

Flash eksik olan filtre ve stillerin yerini kement, sihirbaz değneği ve silgi ile dolduruyor. Ayrıca iki renkten daha fazlasını barındıran akışlar olanaklı. Flash gerçik animasyonları Apple kökenli Quicktime içine export edebiliyor, ancak kalite tatmin edici olmuyor. Buna karşılık Flash HTML-Export sırasında temiz bir kod sunuyor.

Movie Explorer: Film sahnesi gibi yönetilen animasyonlar

Bununla birlikte Flash'da animasyona giden yol taşlı. Zaman çubuğu önceden olduğu gibi şimdi de zahmetli bir kullanım gerektiriyor, özellikler ayrı ayrı ayarlanamıyor. Tüm değerlerin söz ko-

alanında Flash belirgin ölçüde mesafe katetmiş. Bu bağlamda bir sahnenin tüm nesnelerini yöneten Movie Explorer önemli bir yenilik. Örneğin projeden bağımsız olarak bir yazıtipini başka bir yazıtipiyle değiştirmek için, filtre üzerinden yalnızca metin nesnelerinin Movie Explorer'da gösterilmesi sağlanıyor. Bu nesneler bir kerede seçiliyor ve font değiştiriliyor.

Yeni merkezi simge kütüphaneleri (Shared Symbol Libraries) sayesinde geniş çapta zaman tasarrufu olanaklı oluyor: Bunlar büyük projeler üzerinde çalışmayı kolaylaştırıyor, çünkü tüm çalışma ekibinin aynı elemanlar havuzunu paylaşmasını ve güncellemeleri dert etmemesini sağlıyor. Bunun yanı sıra bunlar daha hızlı yüklenebiliyor, çünkü birçok dosyada birden bulunan bir eleman, artık yalnızca bir kez aktarılacak durumda.

Yeni işlevler: Flash oyun platformu oluyor

Flash 5 çokluortam özelliklerine sahip. Gerçek etkileşim konusu bir önceki sürümde de önemli bir özellikti, ancak şimdi Flash formatında daha fazla

Sonuç

Uyumluluk
Yerine Rekabet

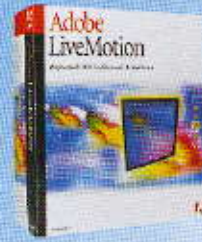
Adobe ev ödevlerini yapmış: Macromedia'nın Flash programına internette rakip olabilmek için, onun formatlarını kopyalamak ve aynı zamanda işlevleri daha iyi biçimlendirmek gerekli. Tüm bunları Adobe başarmış: LiveMotion'ın zaman çubuğu Flash'teki karşılığına göre bariz bir biçimde daha kolay kullanılıyor, keyframe seçenekleri daha şık bir çözüme kavuşturulmuş.

Öğrenmek için olabildiğince az zaman harcamak isteyenler, Adobe'un kullanıcı yönetimini Photoshop ya da Illustrator'dan tanıyanlar ve hızla bir sonuca varmak isteyenler, tercihlerini klasik Flash 5 yerine LiveMotion'dan yana kullanmalıdır.

Kısa animasyonlar, Intro'lar, canlı GIF ve Flash Banner, Rollover efektli düğmeler ya da metinlerin grafiğe Batch dönüşümü için LiveMotion uygun. Sunulan Flash etkileşimi ölçüsü basit uygulamalar için tümüyle yeterli.

Profesyonel kullanıcıya ise, üstelik zaten Flash kullanıyorsa, yeni sürüm 5 tavsiye edilir. Yeni sürümle verimlilik artıyor, yeni kullanım alanları açılıyor. Şimdiye kadar Flash ile hiç çalışmamış, ama uzun animasyonlar, olgun Flash-Banner'lar ya da komple bir Flash sitesi planlayanlar ve bunun için daha dik bir öğrenme yokuşunu göze alanlar da, aradığını daha ziyade Flash 5'te bulacaktır. Flash ayrıca HTML-Export noktasında önde gidiyor, daha sezgisel araçlara ve Movie Explorer sayesinde daha iyi nesne yönetimine sahip.

Ancak bir şey var ki, her iki program için de geçerli: Projelerin oluşturulmasında bir platformda karar kılanlar, artık LiveMotion'dan Flash'e ya da tersi Flash'ten LiveMotion'a geçemiyor. Ne Flash 5 LiveMotion kökenli LIV çalışma dosyalarını anlıyor, ne de LiveMotion'da Flash kökenli FLA dosyaları açılabilir. Bu noktada rekabet uyumluluğun önüne geçiyor.

Ürün	Adobe LiveMotion 1.0	Macromedia Flash 5
Fiyat (yaklaşık)	300 dolar	400 dolar
Üretici/Sunucu	Adobe	Macromedia
Internet	www.adobe.de	www.macromedia.com
Import formatları	GIF, PNG, JPEG, TIFF, PICT, EPS, Illustrator (.ai), Photoshop (.psd)	LiveMotion'da olduğu gibi, Photoshop hariç; ek olarak DXF, Freehand (.fh7'den .fh9'a kadar), Quicktime (.mov)
Export formatları	GIF (animiert), JPEG, PNG, TIFF, PSD, HTML/JavaScript, Flash 4 (.swf)	LiveMotion'da olduğu gibi, HTML ve Photoshop hariç; ek olarak AVI, EPS, DXF, Quicktime, Flash 1'den 5'e kadar
Timeline	Zaman temelli; Framerate değiştirildikten sonra keyframe'ler yeniden düzenleniyor; sezgisel kullanılabilir	Frame temelli; Framerate değiştirildiğinde keyframes'in de konumunun değiştirilmesi gerekli; daha zahmetli
Etkileşim	Sınırlı; iddialı Rollover efektleri. Davranış tarzları: Şu zamana git, URL'ye git, film yükle, JavaScript çalıştır vs.	Olgun; kendi programlama dili ActionScript (JavaScript benzeri) sahibi; Değişkenler, yöntemler vs. örneğin oyunlar gibi Flash uygulamalarını olanağı kılıyor
Grafik	Vektör ve Bitmap grafikler için araçlar; Photoshop filtresi	Bitmap-Tool'lar yok, buna karşılık daha fazla vektör araçları
Dokümantasyon	İyi bir giriş kitabı; az sayıda ileri düzey malzeme	Test sırasında kitapçık henüz elimize ulaşmamıştır; web'de yardım sitesi
Ses	WAV, AIFF, AU, SND, MP3; Tını denetimi için komutlar	WAV, AIFF, AU, MP3 (Streaming dahil); aynı şekilde tını denetimi var
Kullanım	Daha basit; başarılı program arayüzü; aşına izlenim; stillerin Drag&Drop ile kullanılması	Daha karmaşık; Flash 4'ten bariz bir biçimde daha iyi; çizim daha kolay, elemanlar rahatlıkla yönetilebiliyor
Animasyon	İyi; ilerici yaklaşım; nesne özellikleri birbirinden ayrı olarak canlandırılabilir	İyi ama geleneksel yaklaşım; Özellikler keyframes içinde hapis; düzenleme imkanı daha kötü
Entegrasyon	Photoshop ve Illustrator düzenlerini nesnelere ya da Keyframes'e çeviriyor; İşlemek için nesne aktarıyor (Launch&Edit). Kann keine nativen Flash-	Freehand illüstrasyonlarını ustaca devralıyor; Bitmap'lerin Fireworks'e devri, Fireworks üzerinden Photoshop dosyaları
Uyumluluk	Flash dosyalarını (.fla) açamıyor; geçişi engelliyor	LiveMotion kökenli dosyaları (.liv) açamıyor; Ekip çalışmasını zorlaştırıyor
Değerlendirme		
Sonuç	Yenilikçi Handling, kolay kullanım; Flash-Export sayesinde öncelikle animasyona yeni başlayanlar için tavsiye edilir.	Ayrıntılardaki iyileştirmeler ve yeni işlevler ileri sürüm olmayı haklı çıkarıyor. Handling Adobe'dan kopyalanmış.

Magazin

MPEG 4

MPEG4 Donanımına Bürünüyor

MPEG 4 sayesinde DVD'lerin CD'lere kaydı artık problem değil. Hatta endüstri bugünlerde MP3'ten sonra MPEG 4 için de playerlar geliştirmeyi düşünüyor.

MPEG 4 büyük heyecan uyandırıyor: Hacker'lar video codec'ini kırıldıktan ve "DivX" adı altında filmlerin korsan kopyalarını kullandıktan sonra sektöre canlılık geldi. Buna şaşmamak gerek, zira MPEG 4'ün avantajları ortada: Oldukça düşük veri transfer hızlarında bu yöntemle DVD'nin çözünürlüğü ile kıyaslanabilecek bir video kalitesi elde ediliyor.

İki saatlik bir film böylece MPEG 4 sayesinde bir CD-R'in kapasitesine sığdırılabilir, internet üzerinden de bu tip filmlerin dağıtımı sürekli olarak artan bağlantı hızları sayesinde artık pek de problem değil. Film endüstrisi böylece, müzik endüstrisinin MP3'le yaşadığı duruma benzer bir durumla karşı karşıya.

MP3'te de olduğu gibi MPEG 4'ün geliştirilmesinde Fraunhofer Enstitüsü önemli bir görev alıyor, ancak MPEG 4'ü MP3'ün devamı olarak görmüyorlar. Zira video formatının ses desteği için geliştiriciler AAC (Advanced Audio Coding) kullanımını tercih etmiş durumdadır. AAC, MP3'e oranla yüzde 40'a kadar daha yüksek bir veri sıkıştırma oranına sahip ve 96 Kbit/s hızında bile CD'ye yakın bir ses kalitesi sunuyor, hacker'lar buna sevinecekler, zira DivX filmleri için halen MP3 kullanıyorlar.

MPEG 4 ise korsan kopya forumlarında tahmin edilenden ve tartışılardan çok daha çok yönlü bir format. Evrensel bir format olarak etkileşimli multimedia uy-

MPEG 4 yolda: 'Independence Day' (resimde görüldüğü üzere) gibi filmler şimdiden MPEG 4 olarak internet'te dolaşıyorlar, bu format yakında bir standart haline gelecek.

gulamalarında da kullanılabilir, zira tasarımı bunun için uygun. Fraunhofer geliştiricileri bunu resim analizinin yeni bir biçimiyle mümkün kılmak istiyorlar: Her sahne ses ve video nesnelerine ayrılıyor ve belli bir süre için birleştiriliyorlar. Kullanıcı böylece aktif olarak müdahalede bulunabiliyor, nesneleri değiştirebiliyor ve ekleyebiliyor, ayrıca içeriklerini değiştirebiliyorlar, etkileşimli "olay mekanı" gerçek zamanlı olarak realize ediliyor.

Ağıdaki bant genişliği burada büyük bir rol oynamıyor, zira temel ve tamamlama tabakalarının kodlanmasıyla veri akışı ilgili uygulamaya göre ayarlanabiliyor. Bir MPEG-4 Encoder bir bit stream'iyle aynı anda bir cep telefonunu ve DSL hattını bant genişliğine uygun olarak besleyebili-

yor. Sadece alıcının kanal kapasitesine karşılık gelen miktarda veri yığını çözülüyor (decode) ve iletiliyor, böylece varolan kapasite daha verimli kullanılabilir.

Fraunhofer Enstitüsü bu yıl için MPEG 4'ün resmi olarak standart hale gelmesini bekliyor, sektörde ise şimdiden ilk player ve alıcı aygıtların spekülasyonu yapılıyor. Henüz sürüncemede olan kopyalama meselesi yüzünden şirketler henüz önlerini göremiyorlar ve MPEG 4 konusuna biraz temkinli yaklaşıyorlar.

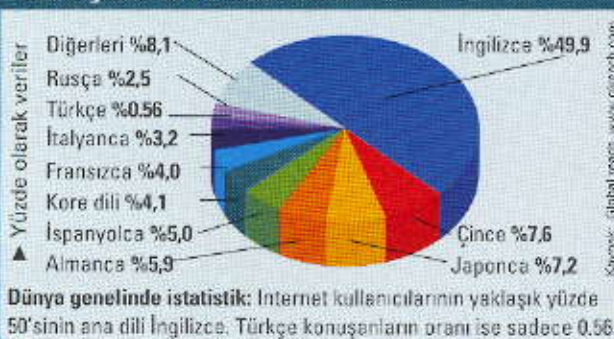
Fraunhofer enstitüsündekiler ise geliştirdikleri teknolojinin kötüye kullanılabileceğinden henüz haberdar değiller: DVD korsan kopyalarından bahsettiğimizde MPEG 4 geliştiricileri oldukça şaşkınlılar.

Bilgi için: www.csel.it/mpeg

İçindekiler

- 292 Elektronik Kitap
- 295 Common Konferansı
- 296 Bilişim Sertifikaları
- 300 DVD'nin Sonumu Geliyor?
- 302 10 Soruda Network

Sörfçülerin Anadilleri

In & out

Online Gazete

Artık birçok kişi haber ve köşe yazılarını gazete ya da basılı medyadan değil, internetten takip ediyor.

Sinemaya gitmek

Sinemaya gitmek yerine VCD ve DVD seyretmek daha çok tercih ediliyor. Hatta DVD'lerin bile audio olanları çıktı.

ELEKTRONİK BÜLTEN

e-bülten Elektronik Ortamda

e-bülten, internet ve teknoloji dünyasında olup bitenleri, gelişmeleri ekonomi kavramlarıyla birleştirerek, yeni ekonomi kavramlarının Türk iş ve yönetim dünyasında da tartışılır bir hale gelmesi için yayın yapan elektronik bir bülten. Bu yüzden de bülteni hazırlayanlar, kurumsal bir bülten olmasından çok, objektif haberlerin ve yorumların verildiği bir yayın olması konusunda çaba sarf ediyorlar.

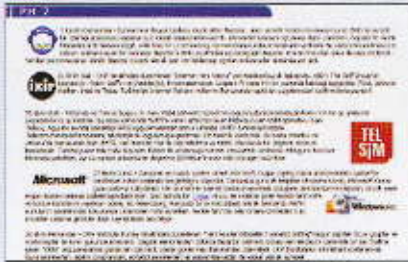
Project House, yalnızca e-posta ile PC'lere değil, WAP aracılığıyla cep telefonlarına da ulaşıyor.

Ayrıca ileride, Avantgo ile imzalanmış olan içerik ortaklığı anlaşması sayesinde, e-bülten'in içeriği cep bilgisayarlardan da (PDA/Palm top vb.) takip edilebilir hale gelecek.

Eylül ayı içerisinde Bileşim International Araştırma Şirketi ile yapılan anlaşma sonucunda pH e-bülten Türkiye'deki internetin de nabzını tutmaya başladı. Bileşim International'ın e-

bülten okurları için Türkiye çapında yaptığı araştırmalar, e-bülten içerisindeki Netsayacı bölümünde okurlarla paylaşılıyor.

e-bülten, içerik olarak çok teknik olmaktan kaçınıyor. Bu

nedenle, interneti iş amaçlı kullanması gereken hedef kitleye uygun bir dil kullanmaya özen gösteriyor.

Project House e-bülten'i hazırlayanlar, elektronik bültenin konusu ve anlatım dili itibarıyla internet ve web teknolojilerinin getirdiği fırsatlarla ilgilenen genç kesimden yoğun ilgi gördüğünü ifade ediyorlar. Bu nedenle de, kendilerinin aslında eğitici bir misyon üstlenmeye de dikkat ettiklerini belirtiyorlar.

Amerika

Internet Cafe İçin Lisans Şart

BSA katılımcıları, yaklaşık dört yıldır lisanssız yazılım kullanmanın sakıncaları ve telif hakları konusunda bilinçlendirme çalışmalarını yürütüyor. Böylece yazılım telif haklarına gereken özenin gösterilmesini sağlamaya çalışıyorlar. Bu kapsamda, Trabzon Belediye Başkanı Asım Aylan'ın internet kafe açma şartları arasına lisanslı yazılım kullanmakla ilgili maddeyi de eklemesi, BSA katılımcılarını sevindirdi. Asım Aylan, işyeri açmak için belediyelere müracaat edildiğinde, söz konusu işyerlerinin, yasalara uygun olup olmadığına bakıldığını, yasalara uygunsa işyeri açma ruhsatı verildiğini ifade ediyor.

Internet kafelerin yazılımla direkt bağlantısı olduğunu vurgulayan Aylan, internet kafelere yönelik yeni madde ile telif haklarını koruma altına aldıklarını kaydediyor. Toplumun bu konuda tam anlamıyla bilinçlendirilmesi gerektiğine dikkat çeken Aylan, BSA katılımcılarının misyonuna destek verdiğini ifade ediyor.

Warner Music

İlk Audio DVD'ler

Warner Music Group müzik albümlerini DVD formatında yayınlamak istiyor. İlk çalışma içerisinde Beethoven, Natalie Merchant ve Emerson, Lake & Palmer'dan oluşan yedi CD bulunduracak.

Bir Audio DVD şu an kullanılan müzik CD'lerine kıyasla çok daha yüksek bir çözünürlük sunuyor. 16 Bit ve 44,1 kilohertz'lik Samplingrate yerine DVD'de veriler 24 bit ve 96 kilohertz değerleri kullanılarak saklanacaklar.

Parçalar ise DVD üzerine üç farklı biçimde kaydedilecekler: Advanced Resolution Stereo (AR), Surround ve altı kanallı Dolby Dijital. Müzikseverler bu DVD'leri normal CD Player'larda Dolby Dijital modunu kullanarak dinleyebilirler. Panasonic, JVC ve Kenwood gibi üreticilerin AR uyumlu ürünlerini ise 2000 marktan başlayan fiyatlarla bulmak mümkün.

Bilgi için: www.wmg.com

Kitaplar

► **24 Saatte CorelDraw** adlı kitap sayesinde bu çizim programını kullanmayı öğrenecek ve kısa bir zaman içinde de uzman hale gelebileceksiniz. Her biri birer saatlik 24 ders boyunca önce kolay tasarımlarla başlayarak sürekli ilerleyerek CorelDraw 8'i öğreneceksiniz. Ayrıca PhotoPaint ve Dream 3D programlarıyla ilgili dersler sayesinde de bit işlem çizim ve 3 boyutlu modelleme programları hakkında bilgi sahibi olacaksınız. CorelDraw 8'in yeni özelliklerini öğrenmek isteyen uzmanlar ve sitesini geliştirmek isteyen web tasarımcıları bu kitaptan faydalanabilir.

Bilgi için: Sistem Yayıncılık
Tel: (212) 293 83 72

► **Excel ile Finans** kendi alanlarında uzman olan yazarlar tarafından hazırlanmış. Bu kitapta finans ve muhasebenin en yoğun olarak kullanılan konuları pratikte ihtiyaç duyulan biçimiyle yer alıyor. Kitap, para ve sermaye piyasalarında en gerekli ve sık başvuru alanları temel ve ileri düzeyde işleyerek matematik, istatistik ve finans uygulamalarını kullanmayı anlatıyor. Uygulamada ve sorunların çözümünde Microsoft'un Excel programı yardımcı olarak alınıyor. Bilgi için: Literatür Yayıncılık
Tel: (212) 292 41 20

► **Adım Adım Microsoft Windows 2000 Professional**, Microsoft'un işletim sisteminin en son sürümünü kendi başınıza öğrenmenin en kolay ve hızlı yolu olarak nitelendiriliyor. Kursu tamamlamak için derslerin tümünü, bazı becerileri öğrenmek için ise konuyla ilgili dersleri çalışmak yeterli oluyor. Bu kitap sayesinde dosya ve klasörleri bulmayı, bunların özizlemesini yapmayı ve gerekirse açmayı, bir dosyayı açmadan yazdırmayı, masaüstünü özelleştirmeyi, güç kullanımı yönetmeyi, klasör ve dosyaları şifrelemeyi öğrenebileceksiniz. Bilgi için: Arkadaş Yayınları
Tel: (312) 434 46 24

YARIŞMA

Bu Afişler Çocuklar İçin

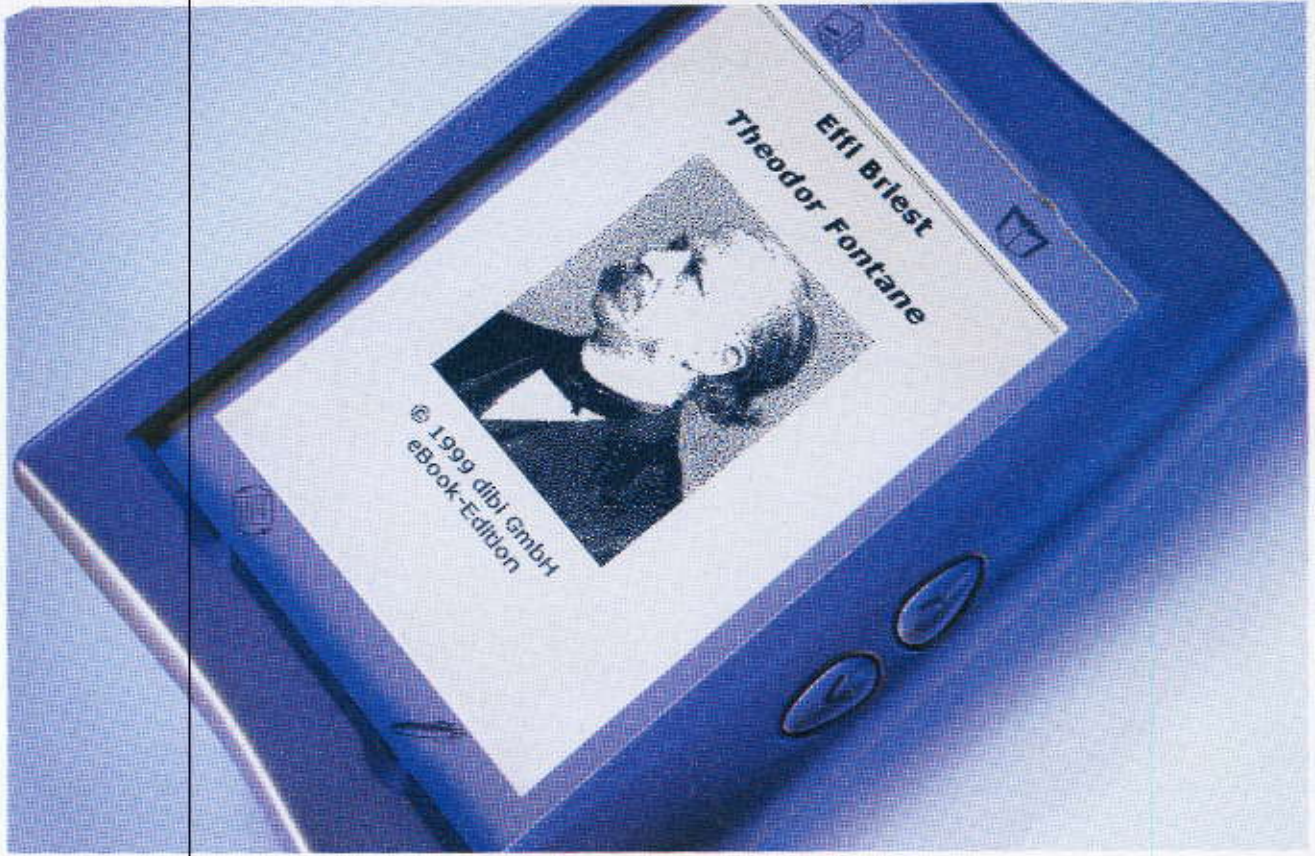
Telekomünikasyon sektörünün önde gelen kuruluşlarından olan Global One, "Sokak Çocuklarının Umud Dünyası" konulu bir afiş tasarım yarışması düzenliyor.

Umud Çocukları Derneği için Türkiye çapında düzenlenen yarışmaya katılan eserler dernek yararına İstanbul Akmerkez'de sergilenecek. Yarışma 5 Ocak 2001'e kadar katılıma açık olacak ve değerlendirilme tanınmış akademisyenler jüri üyesi olarak yer alacak. Eğitime ve spora olan katkılarıyla ön plana çıkan Global One'in sponsor olduğu bu yarışmanın amacı, aile ortamından kopmuş, sokaklarda yaşayan, maddi ve manevi yardıma muhtaç, kötü koşullarda çalıştırılan, uyuşturucu madde bağımlısı sokak çocuklarının dünyasını topluma pozitif duygularla yansıtmak

olarak ifade ediliyor.

Güzel sanatlar eğitimi alan herkese açık olan bu yarışmaya katılanların yapıtları aracılığıyla sokak çocuklarının geleceğine ilişkin umut dolu mesajlar verilmesi hedefleniyor.

Frankfurt Kitap Fuarı'ndaki Favori Konu

E-Book'lar Heyecan Yaratıyor

Basılı kitapların alternatifi olarak elektronik kitaplar çığır açmanın eşiğinde. Her bir üretici kendi standardını yerleşik kılmak istediğinden, hangi tekniğin kabul göreceği henüz açıklığa kavuşmuş değil.

■ Stephen King okurlarında merak uyandırıyor. Gerilimin büyük ustası, yeni eseri "The Plant" in (Bitki) şimdiye kadar yalnızca üç bölümünü yayınladı. Romanını başka bölümlerle sürdürüp sürdürmeyeceği okurlara bağlı. King yalnızca öykü beğenilirse ve okurların en az yüzde 75'i bölüm başına 1 dolar ödemeyi kabul ederse, yazmayı sürdürecektir. "The Plant" ile King yeni bir yol deniyor: Bu gerilim romanı yalnızca internete yayınlanan bir elektronik kitap. King hayranları, ustanın maddi taleplerini karşıladıkları sürece, kitabı doğrudan Stephen King'in Homepage'ine (www.stephenking.com) bağlanarak bölüm bölüm indirebiliyor.

Bu elektronik deneyin başarılı olduğunu indirilme adedi ve ödemeler açıkça gözler önüne seriyor. İlk iki bölümün 152.132 rakamını bulan indirilme adedi ve okurların yüzde 76'dan fazlasının ödemelerde bulunması üzerine, yazar Eylül ayında üçüncü bölümü yayınladı.

Ancak yazar tehditlerinden vazgeçmek niyetinde değil: Öykünün sürdürülmesine karşı duyulan merak azalır ya da ödeme ahlakı bozulur ise, yazar da kalemi bırakmayı değil de modern zamanın tarzı olan fişi prizden çekmeyi gündeme getirecek.

Gerilim ustası yayıncısız bestseller yayınlıyor

Elektronik kitaplar konusunda Stephen King'in tek başına hareket ediyor olması yayıncısı Simon&Schuster için gerilimin alası. Yıldız yazar projeyi yayıncısı olmadan gerçekleştirmiş. King elektronik kitap konusunda öncülüğe bölüm bölüm yayınlanan "The Plant" adlı eserinden önce de soyunmuştu. Son eseri "Riding the Bullet" yalnızca internet üzerinden elektronik kitap olarak yayınlanmıştı, ancak yayıncı burada hala Simon&Schuster idi. Bu kitap 500.000 indirilme adedi ile "The Plant" in kat kat üzerinde bir rakama ulaşmıştı. Bunu

King, kitabın başka kaynaklardan da indirilebilmiş olması ve hatta kısmen ücretsiz indirilmiş olması ile açıklıyor. Yazar bir internet hayranı: "Yeni bir kitabı keşfediyoruz ve bu şimdiye kadar oldukça eğlenceli bir biçimde gerçekleşiyor."

Online-publishing eğilimi şu sıralar en son moda: ABD'de elektronik kitaplar konusunda altın arayıcılarında görülen ruh hali gözleniyor. İnternet kökenli müzik ve video gitgide daha popüler bir hal aldıktan sonra, şimdi de metinler aynı başarıyı yakalamak istiyor. Elektronik kitaplar kitap piyasasında MP3'lerin müzik alanındaki etkilerine benzer bir durum yaratabilir. Hızla artan dijital eser arzuna, yüksek kar vaat eden piyasada öncülüğü kapmak için sürdürülen donanım ve yazılım endüstrisindeki rekabet eşlik ediyor.

Elektronik kitap dalgası şimdi Almanya'ya da yöneliyor. Geçen yazdan beri yalnızca elektronik kitapların içeriğini yansıtmak için kullanılacak ilk okuma

cihazları piyasaya sürülmüş bulunuyor. 16-23 Ekim tarihleri arasındaki Frankfurt Kitap Fuarı da elektronik kitapların merkezi bir konu oluşturduğu bir etkinlik olarak gerçekleşti.

Franfurt Kitap Fuarı'ndan coşkulu izlenimler

Bu yıl 52.si gerçekleştirilen kitap fuarında tüm büyük yayıncılar ya da onların online firmaları kapsamlı yeni elektronik projeler tanıttılar. Bazı tekellerin 10.000 elektronik kitaptan bile daha fazlasını listelerine almaları, endüstrinin bit ve byte'lar ile yoğun bir biçimde uğraştığını gözler önüne seriyor. Frankfurt Kitap Fuarı yeni müdürü Lorenzo A. Rudolf çok olumlu bir gelişmeye dikkat çekiyor: "Geçen yılki Frankfurt Kitap Fuarı'nda bile çeşitli fuar katılımcıları

elektronik kitap 100.000 dolar ile yazın ve yayın dünyasındaki en büyük ödüllerden birinin sahibi oldu. Aralarında elektronik kitap teknolojilerinin geliştirilmesi ve hayata geçirilmesine yönelik bir teknoloji ödülünün de bulunduğu altı kategoride daha ödül dağıtıldı.

International e-Book Award Foundation (IeBAF) yöneticisi Amerikalı yayıncı Alberto Vitale elektronik kitaplara büyük umutlar bağlıyor: "Elektronik kitaplar daha bugünden yayıncılık dünyasını değiştiriyor ve kitap dağıtımında yeni biçimler yaratma etkisi gösteriyor."

Microsoft'un yeni işkoluna yönelik ilgisini işletmenin teknoloji geliştirme departmanı başkan yardımcısı Dick Brass açıklıyor: "Biz bu ortamın gelişmesine ivme kazandırmak ve elektronik kitapların her yerde edinilebilmesini sağlamak istiyoruz." Redmond kökenli tek tipik Microsoft stratejisi izliyor: Hedef MS Reader'ın elektronik kitaplar için standart yazılım olarak kabul görmesini sağlamak. Microsoft ayrıca donanım firmalarıyla birlikte bu yazılımla uyumlu kendi okuma cihazlarını geliştiriyor.

Yazı işaretlerinin sunumunu belirgin kılmak için üreticiler bir hayli Know-How kullanıyor. Bu alanda esas itibarıyla Acrobat Reader yazılımından tanıdığımız PDF formatıyla Adobe ve MS Reader yazılımında kullanılan Cleartype yazılımıyla Microsoft birbirleriyle yarışıyor.

"Geçen aylarda e-book'lar alanında bir hayli hareketlilik yaşandı"

Lorenzo A. Rudolf,
Frankfurt Kitap Fuarı

Bu iki firmanın yazılımları harf profillerinin düzeltilmesi yoluyla metinlerin daha kolay okunabilir olmasını olanaklı kılıyor. Microsoft yöntemin adını Cleartype koyarken, Adobe Cooltype adını seçmiş. Bu iki üretici elektronik kitap yazılımı alanında hakimiyete yönelik şiddetli bir mücadele içerisinde. Adobe, uygun programları Adobe lisansı ile geliştirmiş bulunan yazılım üreticisi Glassbook firmasını satın almış bulunuyor. Adobe Amerikalı kitap dağıtıcısı Barnes&Noble ile, Microsoft ise Amazon ile işbirliğine gidiyor.

PC için özel elektronik kitap yazılımının sunduğu avantaj iyileştirilmiş sunum kalitesi yanında kütüphane işlevinde yatıyor: Okurlar dijital kitaplardan ibaret bir kütüphane oluşturabiliyor. İki rakibin Reader'ı arasında önemli bir fark var: Adobe kökenli Acrobat ile kitap dostu elektronik kitapları basma olanağı bulurken, Microsoft Reader bu olanağı sunmuyor. Elektronik kitaplar çeşitli dosya formatlarında mevcut (bkz. alttaki kutu). Bunlar PC ve notebook ile, palm gibi avuçiçi bilgisayarlarla ya da Rocket e-Book veya SoftBook gibi elektronik kitaplar için özel okuma cihazlarıyla okunabiliyor.

Bu okuma cihazlarının da yer yer içerikleri gibi aynı şekilde e-Book olarak nitelendirilmeleri kafa karışıklığı yarat-

"Yeni bir kıta keşfediyoruz ve bu şimdilik çok eğlenceli bir biçimde gerçekleşiyor."

Stephen King, Yazar

kitaplarını yeni e-book standart formatında sunmuşlardı. Ama bundan sonraki zaman dilimi içinde dünya çapında gitgide daha fazla kitap dostu elektronik kitaplara ilgi duymaya başladı; bunlara Stephen King'in yalnızca elektronik olarak edinilebilen öykülerini web'den indiren okurlar da dahil."

Elektronik kitapların yaygınlaşmasına daha da fazla ivme kazandırmak için, bu yılki kitap fuarında elektronik kitaplar arasında bir yarışma düzenlendi. En iyi

E-BOOK'LAR İÇİN DOSYA FORMATLARI

PDF dosyaları Adobe kökenli Acrobat Reader ya da Glassbook Reader ile okunuyor. Her ikisi de firmaların web sitesinden ücretsiz indirilebiliyor.

OEB Open E-Book için standart format. SoftBook Reader ve Rocket E-Book tarafından okunabiliyor. Microsoft Reader de aynı şekilde bu format ile çalışıyor.

RTF evrensel bir dosya formatı ve hem her türlü kelime işlem programı ile

hem de PC'ler ve Mac'ler ile uyumlu. RTF dosyalarını okumak için wordpad ya da bir kelime işlem programı yeterli.

HTML dosyaları önceden bilgisayara kurulmuş ve ücretsiz indirme yoluyla edinilebilen bir internet browser tarafından okunuyor.

HTML dosyaları Rocket E-Book'un okuma cihazı ile uyumlu.

WinCE dosyaları taşınabilir cihazlar için öngörülmüş. Bunlar Windows-CE

temelli PDA'lar ve Palmtop-PC'ler ile kullanılıyor.

DOC dosyaları MS Word ya da Wordpad tarafından okunuyor. DOC dosyaları ayrıca SoftBook ve Rocket E-Book okuma cihazları ile uyumlu.

WPD dosyaları Corel kökenli Wordperfect tarafından okunuyor.

TXT dosyaları ASCII metin dosyalarıdır. Bunları okumak için Windows ya da DOS gerekir.

GELECEĞİN ELEKTRONİK KİTAPLARI

Gelecek Kuşak E-Book Yakında MP3 Çalacak

Elektronik kitap okuma cihazlarının gelecek kuşağı, bugünkü e-book-reader'ların sunduğundan biraz daha fazlasını sunacak. Gemstar başlangıçtaki rakipleri SoftBook ve NuvoMedia'yı satın aldıktan sonra, her bir takipçi model RCA eBook ürün nitelemesini taşıyor.

REB1100 NuvoMedia kökenli Rocket E-Book'un takipçisi. Resmin sunulması bir önceki modelle neredeyse aynı. Dış görünüş olarak REB1100, öncelikle Scroll için farklı tuşlar ve lastikle kaplanmış sap çubuğu ile farklı görünüyor. Cihaz ilk Rocket E-Book'tan daha hafif ve üreticinin verilerine göre 40 saate kadar bir çalışma süresine sahip. İçinde Cirrus Logic ürünü Maverick-EP7212-chip, yani 74 MHz saat fre-

Yeni teknik: REB1100
Rocket E-Book'un takipçisi.

kansına sahip bir RISC işlemci çalışıyor. Chip üzerine iletişim, audio ve videoyu yöneten tüm bir sistem entegre edilmiş. Bu yüzden Maverick şimdiden bazı MP3 player'larda kullanılmaya başlanmış bile.

Yani REB1100, elektronik kitaplar uygun ses dosyaları içeriyorsa, müzik yapabilecek. Reader'dan MP3 dosyaları için oynatıcı olarak da yararlanma olanağını, ki bu teknik bakımdan olanaklı, RCA gelecek genişletmelere saklamayı tercih etmiş.

Gelecekte kitapların indirilmesi için artık zorunlu olarak bir PC gerekmeyecek: REB1100 entegre 56K bir modeme sahip ve bununla doğrudan bir telefon hattına bağlanabiliyor.

PC arabirimi (USB) ve Infrarot-Link (???) yine mevcut. 8 MByte bellek (64 MByte'a kadar çıkartılabilir) neredeyse 20 romana tekabül eden yaklaşık 8.000 kitap sayfası depolamak için yeterli.

REB1200 eski SoftBook'un yerini alıyor. Cihaz 8,5 inç boyutunda bir renkli ekrana sahip ve yaklaşık bir kilogram ağırlığında. 8 MByte bellek renkli sunumları da içerebilecek 5.000 kitap sayfasını depola-

On parmağında on marifet: Franklin kökenli EBookman çok yönlülük konusunda örnek teşkil ediyor.

mak için yeterli. Deri kaplaması ise en azından dış görünüş olarak sahibi bir kitabı andırıyor.

E-Bookman geleceğin birçok yeteneğe sahip aletleri için yön belirleyebilecek Franklin kökenli yeni bir okuma cihazı. 90x140x10 mm. boyutlarındaki cihaz 240x200 piksel ile yalnızca elektronik kitaplar sunmakla kalmıyor, bilakis ses kaydedici, not defteri, örgütleyici ve elektronik sözlük olarak da hizmet veriyor.

Ayrıca Frankfurt Kitap Fuarı'nda sunulan daha ilk sürümünde kitap okuyor ve MP3 dosyaları çalıyor.

mıyor değil. Mobil okuma cihazları bilgisayarlara karşı bazı avantajlar sunuyor. Üreticiler bunları özel olarak elektronik kitapların okunması için geliştirmiş ve okuma cihazları olabildigince basılı kitapları simule ediyor. Okur PC monitöründe yukarıya ya da aşağıya doğru sayfayı kaydırmak yerine, tuşlara basmak suretiyle sayfa çeviriyor. Ayrıca metin arama, geline yeri işaretleme, metin altı çizme ve dipnot not etme için Touch-Screen teknolojileri entegre edilmiş. Ekranlar ise aydınlatılmış.

Bu cihazların dezavantajları da yok değil: Bunlar görece pahalı, şimdiye kadar elektronik kitapların okunmasından başka bir işe yaramıyor ve özel dosya formatlarına bağlı. Bu yüzden kısa vadede elektronik yazın okuma alanında PC ilk seçim olacağı benziyor.

Gelecek e-book'larda kullanım kolaylaşacak

E-Book'ların ikinci kuşağı Frankfurt Kitap Fuarı'nda tanıtıldı bile. Gemstar içinde bulunduğumuz yılın başında hem Rocket-E-Book üreticisi NuvoMedia'yı hem de SoftBook Press'i satın aldıktan sonra, iki takipçi modeli sunmuş

bulunuyor. Güncel okuma cihazları baş tekel Thomson tarafından üretiliyor.

Yayıncılık branşı bu gelişmeyi memnunlukla izliyor: Gemstar eğlence endüstrisi alanında faaliyet gösterdiği için, öncelikle daha kolay kullanılabilir cihazlar bekleniyor. Gemstar video recorder'lar için dünya çapında başarılı olmuş "Showview" programlama sistemini geliştirmişti. Hem Gemstar tarafından RCA eBook markasıyla satışa sunulan cihazlar hem de Franklin kökenli EBookman, e-book'ların gelecekte yalnızca metin sunmaktan daha fazlasını yapabileceklerini gözler önüne seriyor (bkz. üstteki kutu). Yayıncılık branşı elektronik kitapların şimdiye kadar piyasaya sürülmesindeki tereddütleri güvenilirdir bir telif hakkı korumasının eksikliğine de bağlıyor. MP3'lerin müzik alanındaki etkilerine benzer bir gelişmeden korku duyuluyor.

Bugün sunulan elektronik kitapların çoğunun içeriği aynen basılı kitapların içeriğine tekabül ediyor. Şimdilik çok az sayıda elektronik kitap elektronik ortamların sağladığı ek olanaklardan yararlanıyor. Bunlar audio ve video elemanları ya da hyperlink'ler içeriyor.

Zaman ve maliyet gerektiren baskının devre dışı kalması, elektronik kitapları güncel kılıyor. Böylece elektronik kitaplar, her zaman en son durumu yansıtmaması gereken belirli alanlara yönelik yazın için bir ortam olarak ilginçlik kazanıyor.

Ancak uzun süre kahçı olmayan tüketim yazını da elektronik kitaplar için uygun bir malzeme oluşturuyor. Bu noktada Wolfram Göbel büyük bir potansiyel görüyor. Eski DTV ve Ullstein yayınevleri sorumlusu kendi firması Buch&Media ile kendini tümüyle yeni ortamlara adıyor. "Birkaç yıl içinde bu büyük bir işkolu haline gelecek" kehanetinde bulunuyor ve bir zamanlar cep kitaplarına karşı öne sürülen kötümser tahminleri kanıt olarak gösteriyor. Elektronik kitapların ne kadar çabuk kabul göreceği, onun tahminince, öncelikle donanım ve yazılım teknolojilerindeki ilerlemeye bağlı. "İlk Rocket E-Book bende Otto motorlu bir araba izlenimi uyandırıyor" diye dalga geçerken, yayıncı geleceğin daha ziyade her şeye kadir küçük elektronik cihazlara ait olduğunu ileri sürüyor. □

MF / Gero Antikacoglu / gero@chip.com.tr

Konferans

eServer'lar Amerika'dan Geçti

Common A Users Group bu yıl sonbahar toplantısını 22-26 Ekim tarihleri arasında ABD'nin Baltimore şehrinde düzenledi. IBM tarafından desteklenen grup 1960 yılında 40 kişi ile kurulmuş.

IBM'de Sunucu Grubundan Sorumlu Yönetici olarak çalışan Bill Zeitler IBM'in e-iş'e yönelik çalışmalarını artırdığını belirtti.

■ Common A Users Group özellikle IBM ve lansmanını 18 Ekim tarihinde yaptığı eServer ailesini tanımak isteyenler için son derece faydalı oldu. Toplantının açılış töreninde bir konuşma yapan IBM Sunucu Ailesi Yöneticisi Bill Zeitler, AS 400 ailesinin tarihçesini anlatırken aslında şirketlerinin yıllardır teknoloji konusunda öncülük yaptığını kanıtlar gibiydi.

Common A Users Group Sonbahar 2000 Konferansı 22-26 Ekim tarihleri arasında ABD'nin Baltimore şehrinde düzenlendi.

Common A Users Group 1960 yılında 45 kişinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuş bir topluluk. Uluslararası profesyonel bir dernek olarak kurulan Common, IBM teknolojilerine ilgi duyan organizasyon ve kişilere hizmet veriyor. Bu topluluğun bir amacı da teknolojik gelişmeler sonucunda iş çevrelerinde duyulan ihtiyaçlara çözümler

sunabilmek. Bunun için de kendi içlerinde forumlar düzenliyorlar.

Dernek aynı zamanda eğitim alanında da önemli roller üstleniyor. Üye olan kişiler yeni bilgi sistemlerini kullanma ve bunları profesyonel hayatlarına da taşıyabilme konusunda eğitimlere tabi tutuluyorlar.

Common yılda iki konferans düzenliyor

Her yıl biri ilkbahar, biri de sonbaharda olmak üzere iki adet konferans düzenleyen Common, bu yıl sonbahar konferansını Baltimore'da yapma kararı almış.

Konferansta IBM'de Sunucu Grubundan Sorumlu Yönetici olarak görev yapan Bill Zeitler, AS 400'ün tarihçesini anlattı. Bu ürünün çıkışından beri Common Group ile sıkı bağlar içinde olduklarını ifade eden Zeitler, üzerinde RPG olan ilk ürünün 401 olduğunu belirtti. Middle market kullanıcısı olarak adlandırılan ve teknik sorunlarla fazla uğraşmak istemeyenler için System/3 üretilmiş. Bu üründen zamanında 25 bin adet satıldığını ifade eden Zeitler, 1975 yılında System/32'yi çıkardıklarını belirtti. Bundan sonraki ürün olan System/36 ise 1983 yılında piyasaya sürülmüş ve döneminin en popüler ürünü olma özelliğini çok uzun bir zaman

piyasaya sunuldu. Bu sunucu o tarihlerde konunun uzmanları tarafından dehaca hazırlanmış bir mühendislik ve mimari ürünü olarak nitelendirilmişti. Ekim 1988'de satışına başlanan AS 400, aynı ay Toronto'da düzenlenen Common toplantısında da Common üyelerine tanıtıldı. Satış rakamı ise o zamanlar için rekor olarak tanımlanabilirdi; yaklaşık 800 bin adet. AS 400 D70 ise sektörün ilk endway sistemi idi.

IBM: "e-iş devriminin lideri biz olacağız"

IBM, yaptığı tüm bu çalışmaların ardından "e-iş devriminin lideri biz olacağız" sloganıyla AS 400 ailesi üzerinde bazı değişikliklere gitti. Bu değişimlerin en büyüğü ise ürün ailesinin isminin de değişmesi. Artık bu sunucular IBM eServer olarak adlandırılacaklar.

eServer grubundan birbirinden farklı birçok seri bulunuyor. Bunların birincisi IBM eServer zSerisi. Sıfır downtime isteyen kuruluşlar için uygun olan zSerisi dünyadaki en güvenilir, kritik bilgi ve işlem sunucusu olarak nitelendiriliyor. -z" burada sıfır downtime anlamına geliyor.

IBM eServer pSerisi ise performans isteyenler için son derece uygun. En güçlü ve teknolojik açıdan ileri UNIX sunucusu olarak nitelendirilen pSerisi'nin "p"si burada performans anlamına geliyor.

IBM eServer iSerisi entegre sistemlerde kullanılmak üzere tasarlanmış. Orta boy firmalar için yüksek performanslı, entegre edilmiş iş sunucusu olan iSerisi'nin "i"si burada entegre sistem anlamına geliyor. En son sunucu serisi ise xSerisi. IBM eServer xSerisi X mimarisi için tasarlanmış. Ana bilgisayarlarda görülen güvenilirlik teknolojilerine sahip, güçlü, Linux'a hazır, Intel tabanlı sunucu olarak tanımlanan bu serinin ismindeki "x" harfi, X mimarisi tabanlı sistemler anlamına geliyor. ■

Banu Cengiz (bcengiz@chip.com.tr)

boyunca kaybetmemiş.

Bundan sonrası ise, System/38, ürün çok yeni bir mimariyle kullanıcısının karşısına çıkmış ve bu yüzden de bilgisayar dünyasına büyük katkısı olmuş. System/38'in 50 binlik satışı o gün için son derece başarılı olarak nitelendirilebilir.

Tüm bu çalışma ve yeni teknolojilerin ardından Haziran 1988'de AS 400

Bilişim Sektöründeki Sertifikalar

Bilişim Kapılarını Açın

Bilişim dünyasında diplomalar kadar geçerli olan sertifikalar nelerdir? Hangileri sahibine ne avantajlar sağlar? Bu çalışmada tüm bu soruların cevabını bulabileceksiniz.

■ Bu yazıda, bilişim sektöründe teknik uzmanların alması gereken eğitim ve sertifikaların neler olduğunu ortaya koyup, popüler olan sertifikaların reytinglerini aktarıyoruz. Bu çalışmadaki sonuçlar, CompTIA, Microsoft, Novell gibi kuruluşların sertifika programları için eğitim kitapları yayınlayan Coriolis Grup tarafından oluşturulan kriterlerin, Türkiye şartlarına göre yeniden değerlendirilmesi ile oluşturuldu. Öncelikle, bilişim dünyasındaki kişilerin sertifika değerlendirmelerinde hangi kriterlere dikkat edildiğini ortaya koyacağız. Her kriterin açıklaması ve hangi aralıklarla değer aldığını belirtceğiz. Sonuçta değerlerin toplandığı bir genel sıralama derecesi vereceğiz ki, buradaki derecenin seviyesi, sertifikanın da elde edilme zorluğunu ortaya koyuyor. Değerleri toplama yönteminin bir dezavantajı var. Bu da, genel sıralamayı etkileyen toplam değeri oluşturan bütün kriterlerin, eşit ağırlıkta olması. Biz burada kriterleri değişik ağırlık oranları ile değerlendirmeye katmayı uygun bulmadık. Çünkü

çalışanlar ya da şirketler, kriterlerin ağırlığını kendilerine göre verebilirler. İsterseniz kendi ağırlıklarınızla (mesela deneyimi bir katsayı ile çarparak, deneyim unsurunu öne çıkartmak gibi) sıralamayı değiştirebilirsiniz.

Türkiye şartları için sertifikasyon reyting kriterleri

Bu çalışmada, Türkiye şartları göz önüne alınarak, aşağıdaki 6 kriter değerlendirildi.

Kariyer seviyesi: Bu seviye, sertifikaya sahip olunduktan sonra sahibini getirdiği pozisyon göz önüne alınarak değerlendirildi. Giriş seviyesi 2, orta deneyimli 4, kıdemli 6, uzman 8 puan ile belirlendi. Buna göre A+ sertifikası 2 ile değerlendirilirken, CCIE sertifikası 8 puan olarak değerlendirildi.

Bitirme zamanı: İlgili sertifikaya sahip olmak için gereken ve ay olarak hesaplanan süre. Bu süre hesaplanırken, eğer sertifikanın kendisi bir zaman limiti koymamışsa, en kısa süre ile kabul edilebilir en uzun sürenin ortalaması alın-

dı. Örnek olarak MCSE için bilinen en kısa süre 1,5 ay civarında. Ancak, 24 ay gibi bir zamanda da alabilmek mümkün. Bu çalışmada ortalama alınarak süre, 12 ay olarak belirlendi. A+ gibi bazı sertifikalarda ise iki sınav arasındaki en uzun süre 90 gün olabiliyor. Ve genellikle ilk testi çalışmaya başladığınız andan, sertifikayı aldığınız ikinci sınavın sonuna kadar da bu zamana yakın bir zaman harcanyor.

Sınav sayısı: Sertifikaya sahip olmak için girilmesi gereken sınav sayısı. Bu sayı bir ortalama değildir. Yani bir sınavdan geçilemediğinde tekrar girilen sınavları içermiyor.

Sınav maliyeti: Girilmesi gereken sınavların dolar olarak maliyeti. Hesaplama da kolaylık için ve diğer rakamlara yaklaşması için bu maliyetler 100'e bölündü.

Deneyim gereksinimi: Bazı sertifikalara sadece kitapları çalışarak sahip olabilmek mümkünken, bazıları ise gerek içerik olarak deneyim, gerekse eğitim sırasında laboratuvar çalışmalarında belirli

bir düzeyde olmayı gerektiriyor. Bu değerlendirme, Bu değerlendirme, düşük 2, orta 4, yüksek 6, çok yüksek 8 olarak değerlendirildi. Örneğin, MCSE yüksek (6), CCIE çok yüksek (8) olarak tanımlandı.

Gelir potansiyeli: Bazı sertifikalar çok yaygın ve sahibine gerçekten de çok büyük bir gelir avantajı sağlamayabiliyor. Bunlar da düşük 2, orta 4, yüksek 6, çok yüksek 8 olarak değerlendirildi. Buna göre MCSE yüksek, OCP-AD (Oracle App. Developer) çok yüksek olarak hesaplandı. Çok özel bir sertifika olan CCIE'ye 14 puan verildi.

Kriterlerin bu şekilde oluşturulduğu çalışmaya ilişkin sonuçlar, yazı içinde verdiğimiz tabloda yer alıyor. Bu tabloda, sertifikaların kriterlere göre puanları ve bu puanlara göre oluşan reyting'leri var. Yazımızın bundan sonraki bölümünde, 4 göreve göre iş tanımları, bu görevler için alınması gereken eğitim ve sertifikaların neler olduğu yer alıyor.

Gerçek adaylar, ideal kişi, rekabetçi ortam

Son istatistiklere göre şu anda dünyada, yaklaşık sertifika sahibi 5 milyon kişi var. Yaklaşık 10-12 milyon kişi ise sertifika alma aşamalarına başlamış durumda. Uzmanlar, bunun 2-4 katı arasındaki kişinin ise, mutlaka bir sertifikaya sahip olmaya gereksinim olduğunun bilincinde olduğunu söylüyor.

Bu bilgiler, bilişim dünyasında bir yol çizmek isteyenleri, ne kadar rekabetçi bir ortamın beklediğini ortaya koyuyor. Daha fazla yardımcı olmak için çok popüler 4 bilişim çalışanı tipini inceleyip, gerekli olabilecek sertifikasyonlar dizisini de vereceğiz.

Gerçek dünyada bilişim profesyonelleri

Her ne kadar bilişim dünyasında olabilecek iş alternatifleri sınırsız sayıda olabilse de, 4 ana pozisyon birçok kişi için temel görevlerin tanınması açısından yeterli olacak. Düşündüğünüz pozisyon bunların içinde değilse de bu yazıda bazı ipuçları bulabileceksiniz. Öncelikle yazıda, bilişim dünyasının çalışanlarından talepleri tanımlanıyor. Burada en önemli noktanın, "sizin ne bildiğiniz ve işverenlerin ne bilmeniz gerektiğini düşünmesi" olduğunu vurgulamak istiyoruz.

Aşağıdaki listede 4 önemli pozisyonu,

bu pozisyonlar için ideal kişiyi ve sahip olunması gereken sertifikaları tanımlayacağız. Çok azımız, "ideal" olduğumuz için, bazı pozisyonlar ulaşılmaz gibi gelebilir. Fakat eğitimin önemine inanmış kişi ve şirketler, iş hayatı boyunca da gelişmenin devam edebileceği unutulmamalıdır. Dolayısıyla asistanlık ya da yönetim adaylığı gibi kadrolar, eğitim imkanı en geniş olan kadrolardır. Üst seviyelerdeki sertifikaların çalışma, para ve zaman gerektirdiği de göz ardı edilmemelidir.

PC Teknisyeni: Burada tanımlanan kişi, teknik destek -help desk uygulamaları ile ilgilenir. Standart donanım ve yaygın

www.coriolis.com sitesinde sertifikalarla ilgili aradığınız birçok bilgiyi bulabilirsiniz.

yazılımlar konusunda bilgi sahibidir. Genellikle ofis içi uygulamalarda çalışır. Bu kişiler için yaygın olan sertifika A+'tır.

Konusunda uzman ve ideal bir PC Teknisyeni ise aşağıdaki şartları yerine getirir.

- PC donanımını bilir. Anakart, işlemciler, bellek çipleri, kartlar, sabitdiskler ve taşınabilir saklama birimleri konusunda bilgi sahibidir. Klavye, mouse, ekran gibi ürünleri de tanıır ve bunların kurulumu, hata tespiti ve tamiri konusunda beceriklidir.

- Aygıt sürücülerini tanıır ve bunların çalışma mantığını bilir. Yükleme, tanımlama ve değiştirme işlerini yapabilir. IRQ, DMA, adreslerin nasıl çalıştığını ve çakışmaların nasıl tespit edilip giderilebileceğini bilir.

- PC işletim sistemlerini (DOS, Windows xx ve NT Workstation) bilir. Diğer işletim sistemleri konusunda da biraz bilgi sahibi olması tercih sebebidir. Yu-

karıda sayılan işletim sistemlerini kurma, konfigüre etme, güncelleme gibi konularda beceriklidir. Yedek alma sistemlerini bilir.

- Yaygın PC uygulamalarını bilir. E-mail, web browser'lar ve şirket içi yazılımlar hakkında bilgi sahibidir. Yazılımın donanım ile uyum problemlerinde yazılımcıya başvurmayacak kadar bilgilidir.

- Müşteri ilişkileri konusunda bilgi ve beceri sahibidir. Dinleme, konuşma, ikna ve kendini ifade konularında beceriklidir ve insan ilişkileri güçlüdür.

İdeal PC teknisyeninin taşıdığı sertifikalar:

Bu pozisyon için A+, son 4 senedir popüler ve tek alternatif sertifika. Ayrıca yukarıda sayılan bilgi ve becerilerin büyük kısmını test eden bir sertifika. Kasım ayında yenilenecek olan sınav ile tamamen yukarıda saydığımız maddeler, sertifikanın kapsamına girecek. Daha ileri gitmek isteyenler için işletim sistemlerinde uzmanlaşmak önerilebilir. MCP for Windows 98 (70-098), Windows NT Workstation (70-073) veya Windows 2000 Professional (70-210) sınavları seçilebilecek alternatifler arasında. Onların ardından MCSE veya CNE yolları seçilerek Network yöneticiliğine doğru da gidilebilir.

Network yöneticisi: Şirketlerin bilişim ütyapısını kurar ve konfigüre ederek desteklerler. Network servislerini (faks, print, yedekleme, internet erişimi gibi) ayarlarlar. Son zamanlarda yüksek özelliikli ERP, SAP gibi uygulamalara da destek vermeleri istenmeye başlanmıştır. Yaygın sertifikaları Microsoft'un MCSE'si ve Novell'in CNE ve MCSE'sidir.

Konusunda uzman ve ideal bir network yöneticisi ise aşağıdaki şartları yerine getirir.

- Her türlü network cihazı, network kartları ve kabloları da dahil olmak üzere network konusunda çok iyi temel bilgiye sahiptir.

- TCP/IP, IPX/SPX, NetBEUI, NetBIOS protokollerini ve pozisyonunun gerektireceği diğer protokolleri çok iyi tanıır.

- Bir veya birden fazla işletim sistemini çok iyi tanıır. Bu işletim sistemlerinin ve sisteme bağlanacak desktop bilgisayarların kurulumu ve konfigürasyonu hakkında detaylı bilgi sahibidir.

- Önemli network servislerini bilir. Directory Servisleri, yazdırma servisi, e-mail, HTTP, DHCP, WINS, DNS ve diğer gerekli servisleri iyi tanıır. Bunları ▶

kurma, konfigüre etme, güncelleme işlemlerini yapabilir, hata tespitini beceirebilir.

● Zeki ve karizmatik bir şekilde ISP'ler ve telekom firmaları ile ilişkileri yürütebilir. Şirketin dış bağlantılarının güvenliğini rahatlıkla sağlayabilir.

● Kullanıcılarla arası iyidir. Eğitimler, teknik destek, ileriye dönük kapasite planlaması, analizler konusunda beceriklidir. Bunları organizasyonun ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirir.

İdeal network yöneticisinin taşıdığı sertifikalar: Microsoft ürünleri uzmanlığı için: A+ ve Network + ile başlayın. Ardından MCSE olun. Bunun için kendinize NT40 ya da 2000 yolunu seçebilirsiniz. MCSE sertifikalarında seçilebilecek sınavlar o kadar çeşitli ki, bu tamamen ayrı bir yazı konusu. Bu konudaki seçeneklerin geniş açıklamalarını eğitim kurumları verebilir. Daha ileriye giderek Internetworking uzmanı olmayı seçebilirsiniz.

Novell ürünleri uzmanlığı için: A+ ve Network + ile başlayın. Ardından CNE hatta MCNE seçebilirsiniz. Network + Sertifikası, CNE ve MCNE yolunda girmeniz gereken Novell's Networking Technologies sertifikası yerine de geçiyor. Eğer özellikle eski versiyonlarda çalışacağınız bir proje yoksa, Netware 5 yolunu izlemek daha akıllıca olacaktır. TCP/IP network'u kullanılıyorsa BorderManager (50-642) sınavı iyi bir seçimlik sınav olacaktır. MCNE gibi bir düşünceniz varsa TCP/IP (50-145), Web Server Management (50-710), veya BorderManager Enterprise'ı (50-650) alabilirsiniz.

Network uzmanı: Bu kişiler, genellikle TCP/IP tabanlı olan karmaşık network uygulamalarını yönetirler. Routing, isim servisleri, güvenlik altyapıları da sorumlulukları içindedir. Kurumun internet, intranet ve extranet bağlantılarını gerçekleştirir. Cisco'nun CCNA, CCNP, CCIE sertifikaları uygun sertifikalardır.

İdeal bir network yöneticisi ise aşağıdaki şartları yerine getirir.

● Networkler konusunda geniş bilgiye sahiptir. Bu geniş bilgi içerisinde kablo-lama, network kartları, router, gateway, switch, hub gibi unsurlar mutlaka bulunmalıdır.

● WAN bağlantıları konusunda kurulum, bakım, konfigürasyon konularında iyi bilgiye sahiptir. Servis sağlayıcılara

(Telekom, ISP'ler) kendi tarafından destek verir. VPN ve diğer alternatif özel WAN network'leri konusunda bilgilidir.

● POTS, ATM, ISDN, X.25, Frame Relay, T1, T3, E1, E3 gibi kavramlar, modem teknolojileri konusunda bilgi sahibidir.

● WINS, mDNS, DHCP gibi temel network servisleri konusunda uzmandır.

● Routing Protokollerini (RIP, OSPF, EGP, BGP) iyi tanır.

● Network güvenliğinden çok iyi anlar. Hardware ve Software fire-wall sistemleri ve bunların kurulması ile ilgili bilgi sahibidir.

● Kullanıcıların taleplerini şirket vizyonu ile karşılaştırıp ideal network'ün oluşturulmasında network yöneticilerini yönlendirir.

İdeal network uzmanının taşıdığı sertifikalar: A+ ve Network + ile başlayın. Ardından, I-Net + ile devam edin. Devamında Cisco merdivenlerini çıkmaya başlayabilirsiniz. Tabii ki işiniz ile ilgili olacak Novell ya da Microsoft sertifikalarına da sahip olmanız lazım. CCNA ile başlayıp, CCNP ve eğer yapabiliyorsanız CCIE sertifikalarını alın. Routing ve Switching ile ilgili yolu seçmeniz tavsiye edilir.

Programcı: Programcılar, kurumiçi bilgisayar kullanımının etkinleşmesi için uygulamalar geliştirir, web sitesinin kullanımının daha etkili olmasını yardımcı olur. Veritabanları ve ERP sistemleri gibi kurulu sistemlere şirket amaçlarına uygun erişim ve raporlama arayüzleri geliştirir. MCS, Sun'ın Java sertifikaları ve ORACLE'in CIW sertifikaları popüler olanlardır.

İdeal bir programcı ise aşağıdaki şartları yerine getirir

● Bir ya da birden fazla üst düzey lisans (Java, Visual Basic, C++) çok iyi bilir. Uygulamaların dizaynı, geliştirilmesi, test edilmesi etme, güncellenmesi sorumlulukları içindedir.

● Bir ya da birden fazla "script" lisans (Javascript, Unix Shell, WSH, awk) iyi bilir. Bunlar ile sistem içindeki rutin işlerin (backup gibi) yapılmasını sağlar.

● Modern programlama prensiplerini bilir ve bunlara inanır. Bunlar içerisinde object-oriented dizayn, client-server yazılım dizaynı vardır.

● Güncellemelere dikkat eder, önemine inanır.

● Web sayfalarının temel prensiplerini bilir. Java ve Active-X konusunda bilgi

sahibidir.

İdeal programcının taşıdığı sertifikaları:

Microsoft ürünleri uzmanlığı için: Temel programlama eğitimleri ile başlayıp Visual Basic, C++ veya FoxPro gibi bir konuda kendi kendinizi geliştirebilirsiniz. Seçtiğiniz lisana göre MCS, olun. Burada lisan seçiminde Visual Basic en popüler, C++ ikincidir. İlginize göre 1-2 tane MCP sertifikası alıp özellikle SQL üzerine giderseniz MCDBA olabilirsiniz. Web ile ilgileniyorsanız MCS sistemi iyi inceleyin. İçerisinde Site Server gibi web'i ilgilendiren unsurlar da olduğunu göreceksiniz.

Java ürünleri uzmanlığı için: Temel programlama eğitimleri ile başlayın. Bu arada object-oriented dizayn ve teknikleri ile ilgili bol bol okuyup kendinizi geliştirin. Bu konuda ders ve on-line eğitim imkanları da bulabilirsiniz. Sertifikasyon olarak Sun'ın 2 JDK sertifikasına yönelebilirsiniz. Ardından yine Sun'ın Java Developer ve Sun Java Architect sertifikalarına yönelebilirsiniz. Novell, IBM ve Netscape'in de konuya özel sertifikaları bulunmaktadır. Fakat Sun'ın Java Sertifikaları bu konuda en yaygın geçerliliği olanlardır.

Sonuç: Sertifika "siz"den daha önemli değildir

Tabii ki yukarıdaki iş tanımları, tam olarak sizin düşündüğünüz olmayabilir. Yukarıda saydıklarımız en temel olanlardır ve bunların versiyonları çeşitli konular doğrultabilir. Her ne sertifikasyonu seçerseniz seçin, vakit ayırıp bu konuda geniş bilgi edinin, alternatiflerine bakın ve arz-talep dengesini de kontrol etmeyi unutmayın. Bir sertifika ne kadar kolaysa o kadar yaygındır. Fakat erişilmesi zor sertifikaların da talebi bazen düşünüldüğü kadar fazla olmayabiliyor. WEB programcılarında olduğu gibi.

Unutmayın ki sertifika hiçbir zaman deneyimin ve iyi bir kişiliğin yerini tutamaz. İnsan ilişkilerine önem verin ve bilişim dünyasında yükselmek için kendinize bazı deneyimleri yaşamak için zaman tanıyın. İstedığınız sertifikanın, deneyim elde edebileceğiniz bir sertifika olmasına dikkat edin. Etrafınızda Cisco aygıtlar yoksa, Cisco sertifikasyonuna sahip olmak işinize yaramayacaktır. Bu yazı, examcram.com sitesindeki bilgiler kullanılarak, ülkemizin şartlarına uyarlanmıştır. ☐

Volkan Veleli (Global Vision Operasyon Müdürü)

Bilişim Sektöründeki Bazı Sertifikalar ve Reytingleri

Sertifika	Görev	Sev.	Zaman	Sınav	Mal.	Den.	Gelir	Reyting	Not*
A+:	PC Teknisyeni	2	3	2	2.56	4	2	15.56	1
CCDA (Cisco Certified Design Associate)	Network Yöneticisi	4	3	1	1.00	4	4	16.00	
CCDP (Cisco Certified Design Professional)	Network Yöneticisi	6	12	4	4.00	6	6	34.00	2
CCIE (Cisco Certified Network Associate)	Network Uzmanı	8	24	2	12.0	8	14	56.00	3
CCNA (Cisco Certified Network Professional)	Network Yöneticisi	4	3	1	1.00	4	4	16.00	
CCNP (Cisco Certified Network Professional)	Network Uzmanı	6	12	4	4.00	6	6	34.00	4
CIW Prof (Certified Internet Webmaster)	Internet Sitesi Uzmanı	4	6	2	2.50	4	4	22.50	
CAN (Certified Novell Administrator)	Network Yöneticisi	2	3	1	1.00	4	2	12.00	
CNE (Certified Novell Engineer)	Network Uzmanı	6	14	7	7.00	6	4	37.00	5
CNI (Certified Novell Instructor)	Eğitmen	8	8	2	15.00	8	6	30.00	6
CTT (Certified Technical Trainer)	Eğitmen	8	3	2	5.65	6	6	28.65	
i-Net+	Internet Sitesi Uzmanı	6	3	1	1.85	4	4	19.85	7
JavaArch (Java Architect)	Programcı	6	6	3	5.50	6	6	32.50	
JavaDev (Java Developer)	Programcı	4	4	2	4.00	4	6	20.00	
JavaProg (Java Programmer)	Programcı	4	4	1	1.50	4	6	20.50	
LCA (Linux Certified Administrator)	Network Yöneticisi	4	8	4	3.96	4	4	27.96	
LCE (Linux Certified Engineer)	Network Uzmanı	6	8	4	3.96	6	4	31.96	
LCP (Linux Certified Professional)	Network Yöneticisi	2	3	1	1.00	4	2	12.00	
LPIC L1 (Linux Professional Institute Certified Level 1)	Network Yöneticisi	4	6	2	2.00	4	4	20.00	
LPIC L2 (Linux Professional Institute Certified Level 2)	Network Yöneticisi	6	6	2	2.00	6	4	24.00	8
LPIC L3 (Linux Professional Institute Certified Level 3)	Network Uzmanı	8	8	2	2.00	8	6	30.00	8
MCDBA (Microsoft Certified DataBase Administrator)	Veritabanı Uzmanı	6	10	5	5.00	6	8	35.00	
MCNE (Microsoft Certified Network Engineer)	Network Yöneticisi	8	18	6	6.00	6	6	44.00	5
MCP (Microsoft Certified Professional)	Network Yöneticisi	2	2	1	1.00	2	2	9.00	
MCP+I (Microsoft Certified Professional + Internet)	Network Yöneticisi	4	6	3	3.00	4	2	19.00	
MCP+SB (Microsoft Certified Professional + Site Building)	Network Yöneticisi	6	4	2	2.00	4	6	22.00	
MCSO (Microsoft Certified Solution Developer)	Programcı	6	10	4	4.00	6	6	32.00	
MCSE 2K (Microsoft Certified System Engineer (Windows 2000))	Network Uzmanı	8	14	7	7.00	6	8	43.00	
MCSE 4.0 (Microsoft Certified System Engineer NT4.0)	Network Uzmanı	6	12	6	6.00	6	6	36.00	
MCSE+I (Microsoft Certified System Engineer + Internet)	Network Uzmanı	8	18	9	9.00	6	8	49.00	
MCT (Microsoft Certified Trainer)	Eğitmen	8	6	2	15.00	8	8	32.00	9
MLCE (Master Linux Certified Engineer)	Network Uzmanı	8	12	4	3.96	8	8	43.96	
MOUS P/C (Microsoft Office User Specialist Office Core)	Kullanıcı	2	1	1	0.60	2	2	8.00	10
MOUS Exp (Microsoft Office User Specialist Office Expert)	Kullanıcı	4	4	1	0.60	4	2	15.00	10
MOUS Mstr (Microsoft Office User Specialist Office Master)	Kullanıcı	4	8	5	3.00	4	4	25.00	10
Network+:	Network Yöneticisi	6	3	1	1.75	4	6	21.75	7
OCP-AD (Oracle Certified Professional - Application Developer)	Programcı	8	15	5	6.25	8	8	50.25	
OCP-DBA (Oracle Certified Professional - DataBase Administrator)	Veritabanı Uzmanı	8	12	5	6.25	6	8	45.25	5
OCP-DBO (Oracle Certified Professional - DataBase Operator)	Programcı	6	3	1	1.25	4	6	21.25	
OCP-Java (Oracle Certified Professional - Java Programmer)	Programcı	6	15	5	6.75	6	8	46.75	
RHCE (Red Hat Certified Engineer (Linux))	Network Uzmanı	6	6	1	7.48	6	4	30.48	
RHCX (Red Hat Certified Examiner (Linux))	Network Uzmanı	8	6	1	15.49	8	4	27.00	11

* Bu bölümdeki sayılar, aşağıdaki notları işaret etmektedir.

Tablodaki Kolonların Açıklamaları:

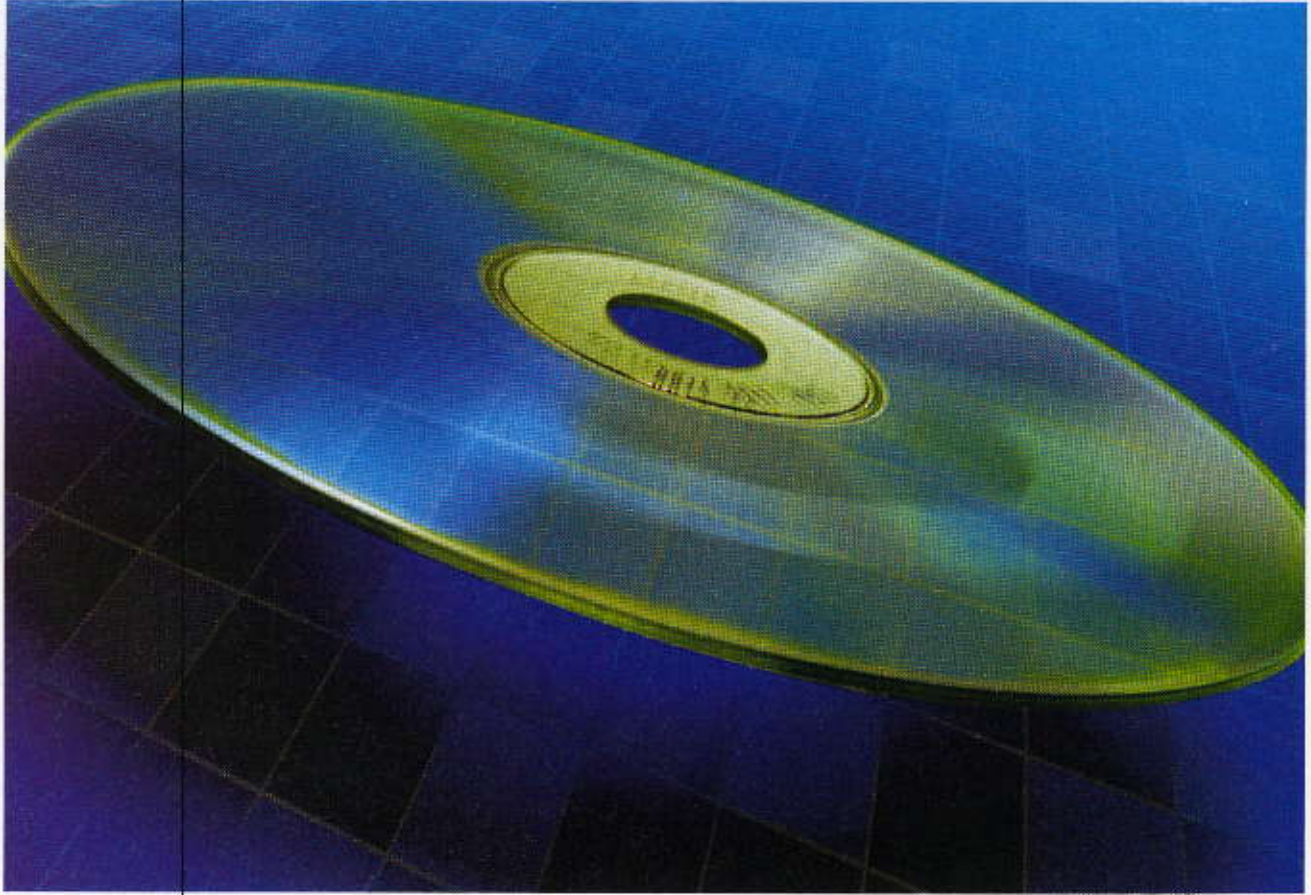
- Sert.** : Sertifikanın kısaltması
Sev. : Sertifika sahibinin kabul edileceği konum. 2 başlangıç – 8 Uzman
Zaman : Ay cinsinden sahip olmak için gereken süre
Sınav : Sahip olmak için girilmesi gereken sınav sayısı

Sınav fiyatları uluslararası geçerli fiyatlara göre hesaplanmıştır

- 1 – A+ test sınavları için en yüksek değer kullanılmıştır.
 2 – 4 CCDA için 4 sınav maliyeti kullanılmıştır.
 3 – Oldukça zor olan sınav, 3 saat gibi uzun bir süre almaktadır.
 4 – 4 sınavlık maliyet, CCNA önkoşulu için gerekli maliyet dahil değildir.
 5 – En yüksek olası sınav sayısı göz önüne alınmıştır.

- Mal.** : Maliyet, dolar maliyet 100'e bölünmüş
Den. : Sahip olmak için gereken deneyim. 2 az 8 çok fazla
Gelir : Sahibine vaat ettiği gelir. 2 az 8 çok yüksek, 14 köşeyi döndünüz
Top. : Eşit ağırlıklı verilere göre diğer sertifikalara göre değeri
Not : Tablo sonundaki açıklama işareti

- 6 – Novell eğitmenin eğitim ücreti esas alınmıştır.
 7 – Network + test sınavları için en yüksek değer kullanılmıştır.
 8 – Sınav henüz mevcut değil.
 9 – Sınav fiyat, diğer hazırlanma maliyetleri ve MS Trainer Kit dahil.
 10 – Hem Office 97, hem Office 2000 için geçerlidir.
 11 – T3 kurs fiyatı da dehidir.

Floresan Bellek

DVD'nin Sonu mu Geliyor?

Büyük veri belleği olarak piyasadaki hakimiyetini daha yeni hissettirmeye başlayan DVD'nin şimdiden güçlü bir rakibi var. Fluorescent Multilayer Disk (FMD) adlı yeni ortam, DVD'nin bellek hacminin sekiz katını sağlamayı vaat ediyor.

■ Dün CD vardı, bugün DVD var. DVD (Digital Versatile Disk) standart ortam olarak CD'nin yerini alma yolunda epey ilerledi. Ancak günümüzün galibi, yarının mağlubu olabilir! Yepyeni bir bellek ortamı, DVD'ye çetin bir rakip olacağı benziyor. Constellation 3D adlı New Yorklu bir firma, 140 GByte ile neredeyse bir DVD'nin sekiz katı oranında veri miktarı depolayabilen yeni bir teknoloji geliştirmiş bulunuyor. Fluorescent Multiplayer Technology (FMT) adlı bu teknoloji, DVD ile aynı ilkeye dayanıyor. Ancak DVD her bir yüzünde yalnızca 2 katman ve böylelikle azami 18 GByte kapasite sunarken, FMD 10 katman ve daha fazlasını sunabiliyor.

Üzerinde çok sayıda katman bulunduran optik bellek ortamları ilk olarak Philips ve IBM tarafından tanı-

tılmıştı. Okuyucu lazerin ışığının yansıtılmasına dayanan bu konseptin en tanınmış modeli her bir yüzünde iki katman bulunduran DVD. Burada hem lazer ışını hem de onun tarafından yansıtılan ışık 650 nanometrelilik bir dalgaboyuna sahip (kırmızı lazer). Bu ilke kapsamında ne kadar fazla katman kullanılırsa, girişim (enterferans) payı ve sinyali bozarak belirli bir seviyenin üstünde okunaksız hale getiren ışık dağılması da o oranda yüksek oluyor.

Buna karşılık floresan diskte 650 nanometrelilik bir lazer ışını bir katmanın parçacıklarını aydınlatıyor, üstelik 680 nanometre ile ışık tayfının (spektrumunun) "kırmızı son"una kadar kaydırılmış olarak. Constellation 3D bünyesindeki geliştiricilere göre, bu temel üzerinde girişimleri ve ışık dağılmalarını filtre etmek önemli ölçüde daha

basit, öyle ki, teorik olarak yüz katmana sahip diskler olanaklı gözüküyor.

Bir disk üzerinde 20 saatlik yüksek çözünürlüklü video

Bu süper DVD'nin mucidi, bu ya da gelecek yıl içinde seri üretim için hazır hale gelecek olan üç ürün geliştirmek istiyor. FMD Read Only Memory Disk 120 mm'lik çapıyla bir CD boyutuna tekabül ediyor, üzerinde 10 katman bulunduruyor ve 140 MByte veri depolayabiliyor. Böylelikle bir disk üzerinde 20 saat High Definition Television (HDTV) depolanabiliyor. FMD bir diğer çok önemli avantajı da şöyle: FMD'ye uyum sağlamak için DVD sürücü üreticileri, cihazlarını yalnızca asgari ölçüde değiştirmek zorunda. Constellation 3D'ye göre, bu tip sürücüler aşağı doğru CD ve DVD ile de

uyumlu olabilir.

FMD ROM'un 30 mm. ile kompakt olarak tanımlanabilecek bir çeşidi de FMD Microm WORM (Write-Once-Read-Many). Bu bir kez yazılabilen sürüm de on katmandan ibaret ve 4 GByte kadar veri depolayabiliyor. Constellation 3D, FMD WORM sürümüne öncelikle notebook'lar, dijital kameralar ve videorecorder'lar için bir veri taşıyıcı gözüyle bakıyor.

Firma döner bellek diskleri dışında, floresan katmanlara dayanan bellek kartları üzerinde de çalışıyor. "Clear Card" diye nitelenen Fluorescent Multilayer Card (FMC) adlı ürünün ilk prototipleri bir kredi kartı büyüklüğünde ve 10 GByte'a kadar kapasite sunuyor. Clear Card'ın yirmi katmanı, santimetrekaşe başına 400 MByte veri yoğunluğunda saniyede 1 GByte'ı aşan

bir transfer oranına ulaşıyor. Bu ürünün birden fazla yazılabilir sürümleri de planlanıyor.

Floresan ortamların gerçekten de DVD'nin sonunu getirip getirmeyeceğini bekleyip görmek gerekiyor. Constellation 3D bünyesinde bile bu konuda farklı fikirler mevcut. Genel müdür yardımcısı Patrick Maloney Londra'da gazetecilere DVD'nin sonunun yakın olduğu kehanetinde bulunurken, pazarlama müdürü John Ellis CHIP'e daha temkinli bir açıklamada bulundu: "FMD/C teknolojisini şu sıralar gelecekte DVD'nin yerine geçecek bir teknoloji olarak değil, daha ziyade tamamlayıcısı olarak görüyorum. Büyük bellek ihtiyacı olan oyun firmaları ve film endüstrisi gelecekte floresan ortamlar kullanabilir." □

NP-MH / Goro Amikacıoğlu (goro@chip.com.tr)

DVD'den FMD'ye: Bütün İş Floresanda

Dual Layer (iki katman) Disk (DVD)

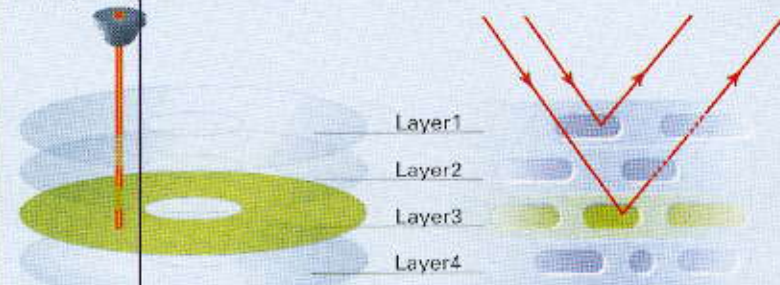

Okuma kafası: Üst katmanda içeriden dışarıya doğru okunuyor.

Okuma kafası: Alt katmanda dışarıdan içeriye doğru okunuyor.

Multilayer (çok katmanlı) Disk (FMD)

Kaynak: CHIP International

Üst: Lazer ışın bir DVD-Player'da önce üst, daha sonra alt katmanın verilerini okuyor. Yansıtılan sinyal bir detektör tarafından yakalanıyor.

Alt: Bir diskin ne kadar fazla katmanı varsa, girişimlerden ve ışık dağılımlarından sinyalin filtre edilmesi o kadar zorlaşıyor. FMD'de

(Fluorescent Multilayer Disk) lazer ışını üst katmanların içinden geçiyor ve verilerini okuduğu katmanı aydınlatıyor. Böylelikle yansıtılan sinyalin dalga boyu detektör tarafından daha kolay tanınabilecek şekilde kaydediliyor.

Translator KAMPANYA

Translator çeviri

İngilizce Metinleri
Türkçe'ye Bilgisayar
Ortamında
(WINDOWS ve MSWORD
altında, etkileşimli)
Çevirip Zaman
Kazanmak İstiyorsanız,
Çeviri Programının
En Gelişmiş Versiyonu.

Bilgisayar Destekli

32.250.000 x 4

129.000.000 TL.

VISA ile KDV dahil

Translator Web Gösterimcisi

İngilizceniz Yeterli
Değilse ve
Yinede İnternet'te
Sörf Yapmak
İstiyorsanız,
İngilizce Web
Sayfaları Türkçe'ye
Çeviren Tek Program.

Etkileşimli Çeviri

24.750.000 x 4

99.000.000 TL.

VISA ile KDV dahil

Translator Çeviri + Web Gösterimcisi

2000
A-10
NOLU
STAND

İki Program Birlikte

37.800.000 x 5

189.000.000 TL.

VISA ile KDV dahil

Bilsag

Ahmet Mithat Elendi Sokak
22/1 Çankaya - ANKARA
Tel : 0312 441 48 34 - 439 28 50
Fax : 0312 439 93 47
E-mail: bilsag@bilsag.com.tr
www.bilsag.com.tr

Temel Bilgiler

Bilgisayar Ağları Hakkında Bilmeniz Gerekenler

Network'ler artık bilgisayarların ve hayatımızın ayrılmaz bir parçası. Ağlar konusunda kafasında soru işaretleri olanlar bu yazıda aradıkları bilgileri bulabilirler.

1 Bilgisayar ağı nedir, ne işe yarar?

Bilgisayar ağı, en az iki bilgisayarın bir veya daha fazla sabit hat üzerinden birbirlerine bağlanmasıdır. Tek başına duran bilgisayarlara oranla ağın sayısız avantajı vardır. Örneğin, kullanıcılar birbirleriyle doğrudan iletişim kurabilirler (örneğin e-mail) ve yerlerinden kalkmadan veri alışverişini yapabilirler. Veri ve programlar, merkezi olarak hazırlanıp tüm kullanıcıların erişimine sunulur. Özel yazıcılar veya veri yedekleme için kayıt bandı sürücüler gibi pahalı cihazlar, ağ üzerinden tüm kullanıcıların paylaşımına açılabilir. Bu nedenle, bunlar için bir defa masraf yapmak yeterlidir.

LAN (Local Area Network), birbirine bağlanmış olan bilgisayarların aynı oda veya bina içinde olma durumudur. Global bilgisayar ağı veya WAN (Wide Area Network) ise, uzak mesafelerdeki bilgisayarların birbirine bağlanmasından oluşur.

Ağ üzerinde birçok ortak cihaz birarada kullanılabilir. Burada bunlardan sadece birini, yazıcıyı görüyorsunuz.

2 PC ağına kişisel kullanıcılara sağladığı avantajlar nelerdir?

Ev kullanımında da birden fazla bilgisayarın birbirine bağlanması mantıklı olabilir. Örneğin bu sayede evdeki tüm bilgisayarları bir modem ve telefon hattı ile internete bağlamak mümkün. Ay-

Ev ortamındaki ağ sayesinde, yarış veya savaş oyunu tutkunları zevkle birbirleriyle kapışabilirler.

rıca tarayıcı, yazıcı veya büyük diskleri de yine aynı şekilde ortak kullanıma açmak mümkün.

Evde oyun tutkunları varsa, ağ üzerinden multiplayer modunda çalışan oyunları da kurup turnuvalar düzenleyebilirsiniz. Son olarak özel bir ağ sayesinde daha eski bilgisayarları canlandırabilirsiniz, örneğin eski bir bilgisayarı "print server" olarak kullanıp, tüm yazdırma işlemlerini onun üzerinden sağlayıp, diğer bilgisayarları bu işten kurtarabilirsiniz.

3 Network kartları hakkında bilinmesi gerekenler

Bir bilgisayarı ağa bağlayabilmek için bir ağ (ethernet) kartı ve ağ adaptörü gerekir. Günümüz bilgisayarlarının çoğunda artık sadece Ethernet veya Fast Ethernet standardı destekleniyor.

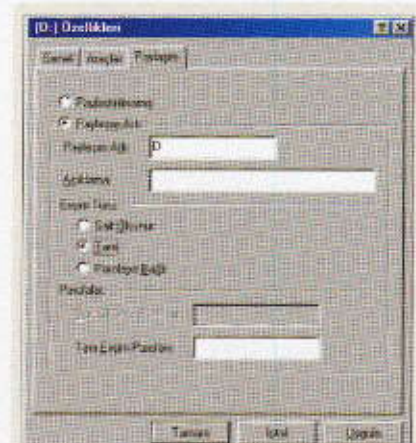
Daha eski ethernet kartları yuvarlak koaksiyel kablolarla bilgisayarları bir-

birlerine bağlıyorlardı. Veri taşıma hızı maksimum 10Megabit/saniyeydi, bu da bir milyon karakterin üzerinde bir sayıya karşılık gelir.

Modern fast ethernet standardına sahip kartlar dört köşe uçlu bir twisted pair kablodan oluşurlar. Saniyede 100 Megabit ile bu kablo tipi 10 kat hızlı veri transferi sağlar.

4 "Client" ve "Server" ne demektir?

Özellikle profesyonel olmak üzere pek çok bilgisayar ağı iş dağılımı prensibine göre oluşturulmuştur. Yeni bilgisayarlar görevlerinin niteliğine göre uzmanlaştırılıyor. Örneğin bir bilgisayar sadece yazdırma işiyle bir diğer PC'nin veri ve programlarını bulundurma veya merkezi internet erişiminin sağlanmasıyla ilgilenir. Bu ve bunlara benzer hizmet veren bilgisayarlara "server" (yani "sunucu"); ağ üzerinden bu hizmetlerden yararlanan diğer tüm bilgisayarlara "client" (yani "istemci") denir. Tek tek

Peer-to-Peer ağlar üzerinde her bilgisayar kendi kaynaklarını paylaşarak başka bilgisayarlara açabilir.

bilgisayarlar oluşturdıkları birimler gereği devre dışı kaldıklarında telafi edilmeleri daha kolaydır.

5 "Peer to peer" ağ ne demektir?

Client-server prensibine göre kurulmuş olan bir ağ üzerinde basit bir iş bölümü vardır. Server belli hizmetler sunar, client'lar ise bu hizmetleri kullanırlar. Peer-to-Peer ağlarda böyle bir ayırım yoktur. Tüm bilgisayarlar eşit olarak birbirine bağlanmıştır. Her bilgisayar server ve client görevi görür. Kendi kaynaklarını -veri, program, sürücü veya bağlı cihazlar- herkesin kullanımına açabilir ve diğer bilgisayarların paylaşımına açtıkları kaynakları kullanabilir.

6 "Domain" ve "Workgroup" Nedir?

Bilgisayar ağları içindeki alt ağlara domain denir. Domain'ler örneğin bir şirketin bölümleri veya katlarını ifade edebilir. Her domain içinde kullanılan ve domain içinde paylaşımları kaynakları (bkz. soru 5) yöneten bir bilgisayar vardır. Domain içindeki programları, verileri veya cihazları kullanmak isteyenler bu bilgisayara başvurur. Bunun içinse domain ismi ve kullanıcı adı gerekir.

Workgroup (çalışma grubu) ile Peer-to-Peer ağ üzerinde birbirlerine bağlı olan bir grup bilgisayar kastedilir. Bu ağ tipi üzerinde ortak bir yönetim yoktur. Workgroup'taki her bilgisayar kendi kaynaklarını ağa nasıl açacağını ve bunun için bir başvuru gerekip gerekmediğine karar verir.

7 Ağ protokolü ne iş yapar? TCP/IP'nin önemi

Ağ protokolü ağa bağlı bilgisayarlar arasında veri transferini yöneten kurallar topluluğudur. Bilgisayarların aynı dili konuşmasını ve kendi aralarında veri paketleri gönderip almalarını sağlar.

TCP/IP (Transmission control protocol/ Internet Protocol) en önemli ağ protokollerindendir. Lokal Windows ağlarında olduğu gibi world wide olarak Internet üzerinde de kullanılır. TCP/IP protokolünde her bilgisayar veri paketlerinin gönderilmesini kolaylaştıran birbirinden nokta ile ayrılan kendine özel dört tane üç basamaklı IP adresi alır. Örneğin 130.188.12.39 gibi.

CHIPUCU

Windows Ağının Başlangıç Süresini Kısıtlamak

Windows 98 ve 98 SE (Second Edition) ağa bağlanırken standart olarak TCP/IP'yi (bkz. soru 7) kullanırlar. Bilgisayarlar bunun için gerekli IP adreslerini başlarken alırlar, bu tek tek durumlarda uzun süre alabilir. Sabit bir IP adresi tanımlayarak bilgisayarın açılma süresini oldukça hızlandırmak mümkün. Bunun için "Ağ Komşuları"na sağ tuşla tıklayın ve "Özellikler"i seçin. "Yapılandırma" altından TCP/IP ile başlayıp ağ kartınız ile devam eden kaydı seçin (örneğin TCP/IP -> 3 Com Fast Et-

herlink XL" gibi). Daha sonra "Özellikler"e tıklayın ve "IP Adresi" kaydından "Bir IP adresi belirt" seçeneğini işaretleyin. "IP Adresi" alanına 192.168.1.1 yazın. Bu ağızdaki ilk bilgisayar için geçerli olacak. Eklenen her yeni bilgisayar için en son rakamı bir artırmak (yani 192.168.1.2, 192.168.1.3 gibi) yeterli olacaktır. "Alt Ağ Maskesi" alanını 255.255.255.0 olarak girin. Pencereyi "Tamam" deyip kapatıp bilgisayarınızı restart ettikten sonra değişiklikler kulanima girecektir.

8 Bilgisayarları kablosuz bağlamak mümkün mü?

Pek çok durumda ağ kurulumu sırasında kablolama sorunu yaşanır. Yeni binalarda bile sorunsuz kablolama yapabilecek kadar yeterli boru ve kablo kanalı bulmak bir mesele. Kabloları yerlerden veya basamaklardan geçirmek fikri ise güvenlikten dolayı tercih edilmez.

Kabloların kullanılmadığı telsiz ağlar (wireless LAN/ WLAN) klasik kablolamaya bir alternatif. Bu yöntemde veri paketleri sinyaller olarak transfer edilir.

Ancak veri transfer hızı ethernet ağ kartının üzerine çıkamıyor, ki bu pek çok uygulama için yetersiz. Ayrıca günümüzde bu uygulamayı destekleyen yeterli cihaz yok ve çok pahalı: 2 bilgisayarı sinyal ağ kartı ile birbirine bağlamak en az 400 dolara maloluyor. İkiden fazla bilgisayar kullanıldığı zaman ek

bir "Access Point" gerekir. Bu, hub gibi çalışan (bakınız soru 9) ve 600 ile 1500 dolar arasında fiyata sahip bir cihaz.

9 Ev ağları için hangi donanım ve yazılıma ihtiyaç var?

Ev ağları için donanım ihtiyacı çok fazla değil. Her bilgisayar için 40 marka bulunan Twisted Pair ağ kartı yeterlidir. Ağız iki bilgisayarla sınırlı kalacaksa cross over ağ kablosu (5 dolar) yeterli olacaktır. Üç veya daha fazla bilgisayarı birbirine bağlamak için ek olarak bir hub'a ihtiyaç vardır.

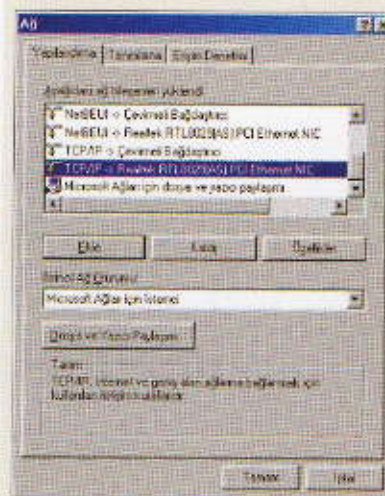
Saniyede 10 megabit veri taşıma hızına sahip, hesaplı ve dört bilgisayarı bağlayabileceğiniz bir hub'ı 30 dolara alabilirsiniz. Daha hızlı olan fast ethernet kartları (100 Megabit/saniye) yaklaşık 40 dolar daha pahalıdır.

Yazılım için ek bir masrafa gerek yok. Windows 95, 98 ve ME, Peer-to-Peer ağ yönetimi için ihtiyaç duyacağınız her şeye sahiptir. Client-server ağları, sadece Windows 2000 (350 doların üzeri) veya Linux (40 dolar) ile kurabilirsiniz, ancak ev kullanımı için bunu tavsiye etmiyoruz.

10 İnternetin ağlarla ilgisi nedir?

"İnternet" international network'ün kısaltılmış halidir. Burada yüzbinlerce bilgisayarın bağlandığı global bir ağ veya WAN'dan söz ediyoruz (bakınız. soru 1). Bilgisayarlar verilerini hatlar üzerinden takas ederler. Bu bağlantı yapısında özel olan düşük hata oranıdır. Bir hat koparsa veya gereğinden fazla yoğunsa, veri paketleri hedeflerine farklı bir hat üzerinden ulaşırlar. ☐

Ali Sirmeyan (azansa@yahoo.com)

Client Server ağının her domain'inde kullanıcılar ve paylaşım açılan kaynaklar, bir bilgisayar tarafından merkezi olarak yönetilirler.

SuperCHIPMan Cevaplıyor...

Okuyucu Mektupları

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve bilgisayarla ilgili çözemediği soruları olanların hizmetinde. superchipman@chip.com.tr adresine e-mail yazarak bilgisayarla ilgili tüm sorunlarınızı iletebilirsiniz.

İşletim sisteminde ses kartının tanıtılması

Benin sorunun driver tanıtımıyla ilgili. Ses kartları Creative SoundBlaster olan iki arkadaşımın da ses düzeni, bilgisayarları yeni geldiği zaman çalışır durumdaydı. Yani hardware'de sorun yok. Format atıp her şeyi baştan kuruyoruz, ses kartını kurup bilgisayarı baştan başlatıyoruz. Olmuyor. Aygıt yöneticisinden bakınca sorunlu gözüktüyor. Arkadaşlarımdan birinin driver'ı en güncel sürüm, diğeri eski ve bilgisayar donanımları çok farklı. Celeron 333-64 RAM ve P2 550-128 RAM... Daha önce hiçbirimiz Creative kullanmamıştık, belki de bu nedenle sorunu çözemedik.

CHIP İlk önce şunu söylemekte fayda var: Her sistem kendisine göre donanım ayarlamaları yapar. Yani, ses kartının birbirinden çok farklı sistemlere tanıtılmalarından dolayı farklı IRQ numaraları alması çok normal. Donanım çakışmalarının nedeni de genelde budur. Her bir sistem, donanım parçalarındaki kesme adreslerini otomatik ayarladığından bu tür sorunlar meydana gelebilir. Ama siz ses kartınızın çalışması için birden çok şey deneyebilirsiniz. Bunlardan biri, ses kartınızı farklı bir slot'a takmaktır. Her zaman en güncel sürücülerini kullanmayı hatırlatıp, bir başka yönteme geçebiliriz. Eğer sisteminizde modem ve TV kartı gibi aygıtlar var ise, size tavsiyemiz öncelikle ses kartını yüklemek. Diğer donanımları sonradan yükleyin. Yalnız bu işlemleri gerçekleştirmeden önce, sisteminizi F5 tuşu ile güvenli kipte acın. Oradan aygıt yöneticisindeki sistem özellik-

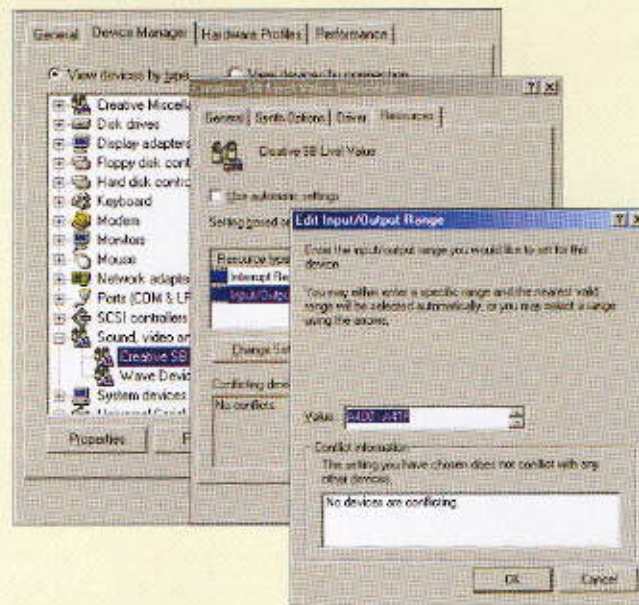
lerine bakın. Burada daha önce başarısız olan tüm yüklemeleri görebilirsiniz. Bunların hepsini silin ve makinenizi normal açıp, ilk kurulumdaki gibi sürücülerini tanıtır. Eğer buna rağmen sorununuz devam ediyorsa

demle ilgili sorunlar çıkmaya başladı... Bağlan dediğimde, "çevir sesi algılanamadı" hatasıyla karşılaşıyorum. Bu hatanın sebebi çevir sesinin net çıkmaması (cızırtılı), bozuk, bazen de ke-

neden kaynaklanıyor olabilir?

2. Ekran kartım bazı oyunları düzgün çalıştırmıyor. Örneğin NFS Porche'ta şoförün eli çok kötü görünüyor. Duvarlara çarpınca duvarların içi, ayrıca dışardan arabanın kaportasından tekerler bile görünüyor. Quake3'te ise menüler ve yazılar yok, fakat oyun gayet iyi çalışıyor. Ayrıca bu S3 Savage4 chipsetli kartımla sadece Direct3d Rendering kullanabiliyorum. Mesela Glide Render seçeneklerini bazı oyunlarda kullanamıyorum...

3. TV kartımla ses kartım arasında bir sorun var. TV kartının audio çıkışını ara kabloyla ses kartının line-in kısmına takmama rağmen ses alamıyorum. Acaba bunun için jumper ayarı falan mı yapmam gerek? Fakat hoparlörü direk audio çıkışına takınca sadece TV ses veriyor, radyo ise radyo frekanslarında duruyor ama sadece hissetti var!

Aygıt yöneticisinden ses kartı özelliğine girip çakışan IRQ adreslerini manuel olarak ayarlamanız mümkün.

sa o zaman Sistem Özellikleri'nden ses kartının özellikleri bölümüne girip IRQ ayarlarını değiştirmek.

TV kartımla ses kartım arasında bir sorun var

Bilgisayarımın konfigürasyonu: Intel Celeron 466 işlemci, Gigabyte GA-6BXC mainboard, 32mb Diamond Stealth3 S540 ekran kartı, Pixelview BT 878P+ w/fm TV kartı, 128mb RAM, Creative Vibra128 PCI ses kartı, Creative Blaster v90 56k Modem, 10.2 Gigabyte harddisk (Winnt, Linux, Win 98-partitions) Win 98...

1. Geçen hafta bir iXir guide alıp, bilgisayarıma kurmuştum. Ardından sürekli olarak mo-

sık kesik çıkması olabilir mi? Bu hatayla iXir guide'ı yükledikten sonra karşılaştım. Aynı zamanda diğer bütün çevirmeli bağlantılarımda da çevir sesi bazen net gelmeyebiliyor ve "çevir sesi yok" deniyor. Art arda 7-8 defa bağlan dediğimde ancak bağlanabiliyor. Hiç bağlanamadığım zamanlar da oluyor. Denetim masasından telefon ve modem tüm ayarlarını kontrol ettim, fakat ters giden bir şeye rastlayamadım. Her şey doğru ve normal çalışıyor gibi gözüküyor. Denetim Masası/Modem/Özellikler/Bağlantı sekmesinden "Çevir sesini bekleme" seçeneği de işe yaramadı. Sorun

CHIP 1. Bu tip sorunlar analog hatlarda sıkça yaşanıyor. Eğer bağlantı için kullandığımız telefon hattı eski tip olan analog bir hat ise, en kısa zamanda bölgenizdeki telefon müdürlüğüne başvurarak bunu dijital yaptırın. Bunun dışında problem modeminizden olabilir, driver'larınızın en son sürümlerini çekerseniz bu tip bir problem kalmayacaktır.

2. Ses kartınızın chipseti eski model olduğu (S3) için, hafızası ne kadar fazla olursa olsun, bazı oyunların daha hızlı çalışması hatta bazen sadece çalışması için istedikleri çizim metodlarını desteklemiyor. Bu yüzden size tavsiyemiz TNT ya da GeForce chipset sahibi bir ekran kartı satın almanızdır.

3. TV kartının audio çıkışından

ses alabilmek için jumper ayarı yapmanız gerekmiyor. Sizin anlattıklarınıza göre, sorunuzu bir çok yoldan halledebilirsiniz. İlk olarak ses denetiminden Line In-Out ayarlarını kontrol edin. Ses kontrol seçeneğinden özelliklere girdiğinizde Line In-Out'ları görebilirsiniz. Bundan sonra TV kartı için ses driver'ların yüklü olduğuna emin olun. Çünkü BT878 chip'li TV kartlarında ekran ve ses sürü-

sajla karşılaşıyorum ve Scandisk çalışmaya başlamıyor. Bir sürücü incelemek için yeteri kadar boş geleneksel bellek yok. Bazı aygıt sürücülerini Config.Sys içinde, diğer aygıt sürücülerini, DEVICEHIGH= deyi-mi kullanarak üst bellek öbekleri içine yüklemeniz gerekebilir. Bu mesajdan sonra hardisk'te hala hatalar olabileceği ve Windows içinden Scandisk'in çalışması gerektiğini

Config.sys. dosyasına yapacağınız bazı komut eklemeleri ile bellek kullanımını ayarlayabilirsiniz.

cüleri ayrı kuruluylar. Radyo özelliği için ses ayarlamasını Line olarak değiştirmeniz gerekir yoksa ses duymanız mümkün olmaz. Bunu da Özellikler menüsünden yapabilirsiniz. Tüm bunlar işe yaramazsa tavsiyemiz ses veya ekran kartını farklı bir slot'a takmak.

Memory yetersizliklerine çözüm

Uzun zamandan beri çözemediğim aşağıdaki sorular konusunda beni aydınlatırsanız çok sevinirim:

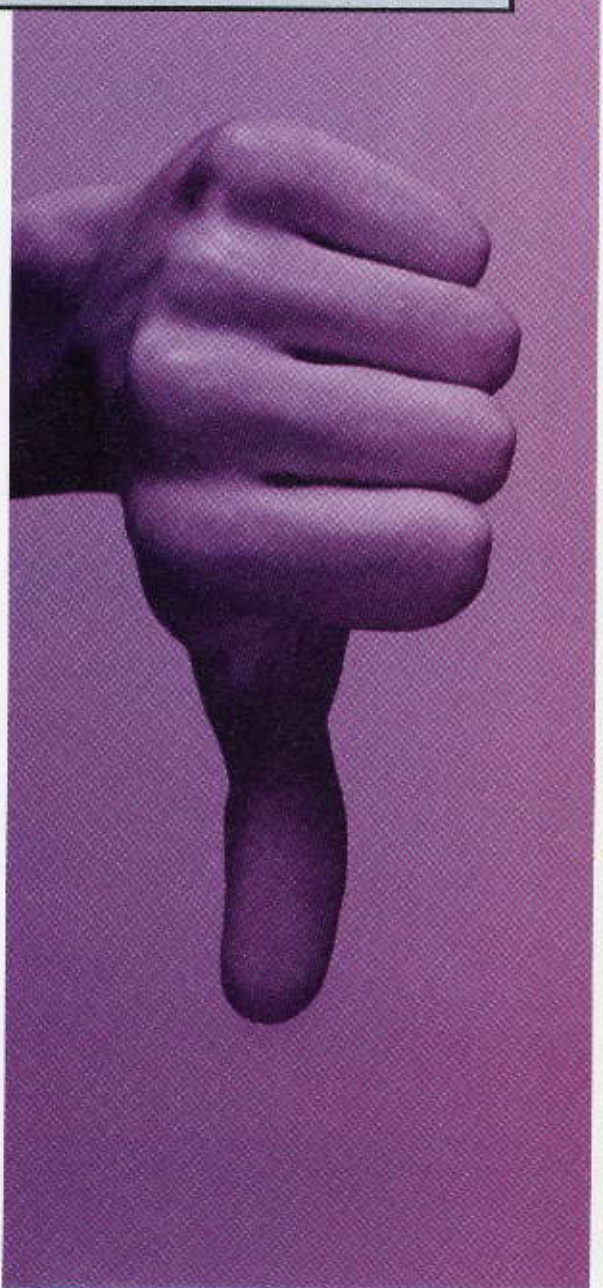
1. Winamp'ta ya da benzeri bir programda, MP3 dinlemeye kalktığımda ses kesik kesik geliyor. Bütün çalışan programları kapattığım halde bu durum değişmiyor. Ve ben MP3'leri bu yüzden indirip dinleyemiyorum. Bu hangi sebepten kaynaklanıyor? Çözüm olarak ne yapmalıyım?

2. Bilgisayar elektrik kesintisi gibi hallerde düzensiz olarak kapatıldığında normalde ilk açılışta Scandisk çalışmaya başlaması gerekirken şöyle bir me-

sajlayan bir mesajdan sonra Windows açılışını sürdürüyor. Bu sorunla ilgili ne yapılabilir? 3. MS-DOS Komut İsteminde ya da bilgisayarı MS-DOS kipinde başlattığım zaman, komut satırına MEM yazdığımda, Üst Belleğimin olmadığını görüyorum. Daha önce böyle bir sorunum yokken sadece MS-DOS kipinde çalışan programlarımı çalıştırabiliyordum ama, artık o programları çalıştıramıyorum. Ve ben Scandisk'in de bu sebeple başlamadığını düşündüğüm gibi MP3'ün kesik kesik çalışmasına da bu sorunun sebep olduğunu düşünüyorum. Üst belleğimin olmamasının sebebi nedir? Nasıl Üst belleğimi geri getirebilirim?

CHIP 1. Sistem konfigürasyonunuz hakkında bilgi elimizde olmadığı için, sadece tahminlerimizi sıralamakla yetineceğiz. Öncelikle, eğer RAM'iniz düşükse RAM artırımına gitmenizi öneririz. Winamp ve diğer (Soniq vb.) MP3 dinlememizi sağlayan programlar, çalışma

PC bazlı kontrol eskiden bir riskti.

prensipleri açısından Windows altında fazla RAM ihtiyacı duyarlar. Ayrıca, Winamp plug-in'leri de RAM kullanırlar. Bunları MP3 dinleme sırasında çalıştırdığımızda, doğal olarak, ekstra RAM ihtiyacı ortaya çıkar.

2. Config.sys dosyası, açılış sırasında bilgisayar belleğini düzenlemeye yarayan dosyadır. Bu nedenle Windows kurulumu sırasında, bellek artırımında ön bellek ve geleneksel belleğin konfigürasyonunu sonradan kendi bilgisayarımıza göre yapılandırmamız gerekir. Bunun için, aşağıda örnek bir Config.sys dosyası hazırladık:

```
FILES=30
BUFFER=30
DEVICE=C:\WINDOWS\HIMEM.SYS
DEVICE=C:\WINDOWS\
EMM386.EXE RAM
DEVICE=C:\WINDOWS\
SMARTDRV.EXE /DOUBLE_
BUFFERS
DOS=HIGH
DEVICERIGH=C:\WINDOWS\
COMMAND\display.sys
con=(ega,,1)
Country=090,857,C:\
WINDOWS\COMMAND\
country.sys
FCBS=16,0
STACKS=9,256
```

3. Bazı arabirimler sayesinde, örneğin Tweakuin ile, bilgisayar düzgün kapatılmadığında Scandisk programını Disable etmiş olabilirsiniz. Eğer sorununuz gerçekten üst bellekten kaynaklanıyorsa, yukarıda gösterdiğimiz örnek Config.sys dosyasının sorununuzun çözümünde yardımcı olabileceği kanısındayız.

Oyun oynarken ekran donup kalıyor

Sayın Süper Chipman, size bilgisayarınızdaki bir problem hakkında danışmak istiyorum. Bilgisayarımın özellikleri şöyle: PIII-450, 128 MB RAM, E-200 Sony monitör, Creative Sound Blaster Live Value 16 ses kartı, Abit Bx-6 Anakart, Voodoo

Banshee 32MB 3DFx ekran kartı. Probleme gelince; ses ve görüntüde hiçbir sorun yok, ama oyun oynamak veya film seyretmek istediğimde, ekran kararır kalıyor ve çalıştırmayı denediğim programdan çıkamıyorum. Bilgisayarı kapatıp açıyorum. Donanımda herhangi bir çakışma yok. Daha önce film de seyrediyordum, oyun da oynuyordum. Bu problemin sebebinin ne olabileceği konusunda yardımcı olabilirsiniz çok sevinirim.

CHIP Özellikle oyun oynama-
dan önce gerçekleştirdiğiniz
kurulum esnasında sistem dosyalarını bozabilirsiniz. Bunun nedeni ise; oyunlarla birlikte kurulan dosyaların, sizin sistem dosyalarınızı değiştiriyor olabileceklere. Oyunların çalışmamasının diğer bir nedeni de, gerek duydukları yüksek donanım özellikleridir. Burada ekran kartınız yetersiz kalabiliyor. Öncelikle yapmanız gereken şey, anakartta BIOS güncellemesi. Bir sonraki adım ise, ekran kartınız için en güncel sürücülerini yüklemek. Tüm bunlara ek olarak www.microsoft.com/download sitesinden DirectX'in son sürümünü yüklemek de size bir avantaj sağlar.

WebCam ile çekilen resimlerin yayınlanması

Ben bir internet kafede çalışıyorum. Bizim bir adet Mustek Webcam marka kameramız var. Acaba ben bu kamera ile çalıştığım yerin belli aralıklarla resmini çekip web üzerinden gösterebilir miyim? Eğer böyle bir şey söz konusu ise bunu hangi programla yapabiliriz?

CHIP Öncelikle bu sunumu kendi makinanızdan mı yoksa para ile satın alınmış bir hosting (sunucu) şirketinden mi yapacağınıza karar vermeniz gerekiyor. Eğer kendi makinanızda bir web sunucusu kurarsanız ve bağlantınız size statik IP vermiyorsa tavsiyemiz,

<http://www.dynip.com> gibi bir dinamik ya da statik IP sağlayıcısından kullanıcı adı.dynip.com şeklinde bir URL almanızdır. Daha sonra, web'de yayım yapan bir program yerine, belirli aralıklara çekilen dosyaları harddisk'inizde web sunucusunun tanımlı olduğu bölgeye kaydeden bir program kullanmanız yeterli olacaktır. Ancak FTP kullanarak başka bir noktadaki web sunucuya resim göndermeniz için tavsiye edebileceğimiz en iyi programlar; CoffeeCup'un bu tip web siteleri için hazırlanmış olduğu CoffeeCup Webcam yazılımı ile CamShot Webcam HTTP Ser-

ver hızını da 115200 bps olarak ayarlıyor ve gösterilen hızla internete bağlanabiliyordum. Daha sonra modemim için gerçek tanıtma programını buldum ve onu internetten yükleyerek modemim tanıtımını. Gerekli ayarlamaları tekrar yapıp, 115200 bps hızı seçtim ama bağlandıktan sonraki hızım en fazla 40000bps oldu. Bu sorunun kaynağı nedir? Modemim gerçek programını mı kullanmam, Windows'a otomatik olarak standart modem olarak mı tanıtmam daha doğru olur? Not: Modemim markası Aztech EM6800-U 56K External Modem...

CoffeeCup ile uzaktaki bir web sunucuya web cam ile çektiğiniz resimleri gönderebilirsiniz.

ver programıdır. CoffeeCup programını <http://www.coffeecup.com>, CamShot Webcam HTTP Server programını ise <http://www.broadgun.com> adresinden edinebilirsiniz.

WEB tasarımı, modem ve Net bağlantısı

Son zamanlarda internette daha fazla vakit geçirdikçe yeni yeni şeylere merak saldım ve bunun sonucu olarak da bazı sorunlarla karşılaşmaya başladım.

1. İlk sorunum modemimle ilgili... Aslında internete bağlantı hızının bir türlü sabit kalmadığı ile ilgili bir sorunum da var ama, bunun her bilgisayarda olası bir hat problemi olduğunu düşündüğümünden es geçiyorum. Ben bir süredir modemimi Windows'a otomatik olarak tanıtıyordum, gerekli ayarlamaları da yaptıktan sonra bağlantı

2. Son zamanlarda bende web sayfası yapma merakı sardı, fakat başvurduğum bütün programlar İngilizce olduğundan, orta derecede İngilizce bilmeme rağmen çok fazla yol alamadım. Sizden ricam, Türkçe bir wap sayfası yapma programı var mı varsa bunu nereden bulabiliriz? Ya da bu konuyla ilgili bir internet sitesi ya da kitap var mı? Varsa nereden temin edebilirim?

3. İnternette hızı arttırabilecek bazı programların varlığını derginiz aracılığıyla öğrendim... Bana bu türden, en iyi randıman alabileceğim programların adlarını verebilir misiniz? Özellikle download hızını arttırabilmek için ne tür programlar kullanabilirim?

CHIP 1. İnternet hızı devamlı değişken olduğu için sürekli olarak aynı hızda bağlanabile-

ceğiz diye bir durum söz konusu değildir. Hele ki dial-up ile 115200bps'lik bir hızda bağlanabilme, güntümüz Türkiye'si için geçerli değildir.) Bir de 115200bps standart modem tanıtılan Windows'larda ufak bir bug'dan kaynaklanmaktadır. Sizin modeminize ait düzgün sürücülerinizi yüklemenizden sonra ilk bağlantı hızınızı 40000bps olarak görmemiz normaldir. Ancak bağlandıktan sonra internet hızı devamlı olarak değiştiği için, ilk bağlantı hızımız da bağlandığımızı zannediyoruz. 40000bps'lik ilk hızımız ilerleyen zaman içerisinde 33600bps, 31200bps azaldığı gibi, 44000bps 42600bps'e doğru da artabilir. Bunların sebebi de o anki telefon hatlarının dolu ve boş olmasıdır. Size tavsiyemiz gerçek modem sürücülerinizi kullanmanız ve bu ufak Windows bug'ını dikkate almamanızdır.

2-) Web tasarımına olan ilgi her geçen gün giderek artıyor. Ama maalesef bu ilgiye rağmen, tasarımlarınızı yapabileceğiniz Türkçe bir program bildiğimiz kadarıyla bulunmuyor. Ancak web sayfası ve da WAP sayfası için geçerli olan tüm programlar, gayet basit bir İngilizceye indirgenmiş olup orta seviyede İngilizce bilgisi olan her insanın yapabileceği standarda getirilmiştir. Web tasarımı programı olarak size, Microsoft FrontPage, Netscape Composer veya Macromedia Dreamweaver tavsiye ediyoruz.

3-) İnternette download ederken, birçok programın hızı artırdığı kabul edilmiş bir gerçektir. Size tavsiye edebileceklerimiz ise; Getright (www.getright.com), Gozilla (www.gozilla.com) ve Download Accelerator (www.speedbit.com) isimli popüler programlardır.

Bilgileri kaybolan Sabit diskin kurtarılması

Sayın Superchipman, Yeni bir harddisk alarak, eski harddisk'teki dosyalarımı bura-

ya kopyaladım. Eski harddisk'im de gerekli programlar için arşiv yapmak için formatladım ve programları kopyaladım. Yeni harddisk'im i incelerken Exel dosyalarımın tümünün olmadığını gördüm. Yani kopyalanmamış ve orijinal diske format atmışım, üstüne üstlük üzerine yeni programlar yüklemişim.

Hemen internette çeşitli recovery programları yükledim ve eski harddisk'im i taradım. Fakat programlar artık kalan yani yeni yüklediğim programların boş bıraktığı alandaki bilgileri buluyor. Yani benimkiler yeni dosyaların altında kalmış ve bulamıyorum.

Hatırlayamadığım bir yerde okuduğum kadarıyla çoklu format çeksen de, üzerine yazsan da bunları bulup çıkaran program varmış... Ben bulamadım.

Eski harddisk'im e dokunmadan muhafaza ediyorum. Bu bilgileri bulacak bir program var mı? Yoksa boş yere mi araştırıyorum.

CHIP Harddisk'inizin yüzeyinin aynısını kopyalamadığınız için bu bilgilere ulaşma imkanınız çok az. Ancak Tiramisu veya Norton Utilities içerisindeki programları kullanarak şansınızı deneyebilirsiniz. Programlarınızın tamamı olmasa da bir kısmını kurtarma imkanınız olacaktır. Buradaki çalışma mantığı Norton Utilities'i sağlam olan bir harddisk'e kurup diğer harddisk'i de buna bağladıktan sonra Unformat, Format, Rescue gibi seçenekler yardımı ile disk üzerinde işlem yapabilirsiniz. Ancak Norton'un bu programı dosya isimlerinin ilk harflerini bulmakta güçlük çekiyor bu yüzden ilk harfleri kendiniz girmek zorundasınız. Tiramisu'da ise Boot yüzünden bozulan dosyaları kurtarabilirsiniz, bu program daha çok arşiv ve sıkıştırılmış dosyalar üzerinde etkili oluyor. Diğer programlarda ise kayıplar yaşamanız mümkündür.

SIMATIC WinAC ile artık güvenilir yatırım!

SIMATIC WinAC Windows Otomasyon Sistemi kontrol, data işleme, haberleşme ve görüntüleme işlemlerini tek bir platformda birleştirir.

SIMATIC WinAC, SIMATIC S7 ile uyumludur ve S7 gibi Step7 kullanılarak programlanır ve projelendirilir. İstenildiğinde PC bazlı çözümden S7'ye geçmek ya da aynı projede her iki seçeneği birden kullanmak mümkündür. WinAC ile software geliştirme ve eğitim için yapılan yatırımlar kalıcı olur.

SIMATIC WinAC, "Totally Integrated Automation" konseptinin bir parçasıdır.

SIMATIC WinAC, Windows NT işletim sistemine ve uygun donanıma sahip bir PC' de kullanılabileceği gibi SIMATIC PC ile birlikte komple bir çözüm olarak da sunulmaktadır.

Daha fazla bilgi için: **SIMKO Ticaret ve Sanayi A.Ş.** Siemens AG Türkiye Genel Müfessili

AD Otomasyon, Hız Kontrol Sistemleri ve Standart Ürünler

Yakacak Yolu No: 111
81430 Kartal İSTANBUL
Tel : (0216) 459 32 18
Faks: (0216) 459 30 78
www.ad.siemens.de/simatic-winac

CHIP Club

Chip Club'm, Chip CD'sinde yayınlanan ürünlerinden sizler için seçtiklerimiz... Sadece Chip Club üyelerine değil, tüm okurlara açık! Chip Club'm avantajlı ürün fiyatlarından yararlanmak isteyenlerin kaçırmamaları gereken bir fırsat. Chip Club'ı dergiden ve daha geniş ürün yelpazesiyle Chip CD'sinden takip edebilirsiniz...

JAZZ CARRERA 3504 HOPARLÖR

280 Watt Total Güç (PMPO)
Bass ve Treble Yükseltme
Kulaklıkları ve Mikrofon Jack'i

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

14\$+KDV
16\$+KDV

ORGANIZER & MOUSEPAD

Çift taraflı mouse
kablolu tutacağı,
A4 boyutunda
ayarlanabilir
copy holder özelliği,
8 haneli hesap makinası,
cetvel, gizli bölmesinde
floppy disket, kartvizitlik,
kalem ve atışlık.

CHIP CLUB ÜYE FİYAT
OKUR FİYATI

8.5\$+KDV
11\$+KDV

HYUNDAI V770 MONİTÖR

Ebat: 17" (15.7" görülebilir)
Nokta Ağırlığı: 0.27mm dot pitch
Giriş Sinyali: Video RGB Analog
Çözünürlük: Max. 1280 x 1024
Tavsiye edilen 1024 x 768

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

198\$+KDV
205\$+KDV

JAZZ MONACO FLAT PANEL HOPARLÖR

500 Watts Total Power (PMPO)
NXT Flat Panel Technology 13mm
3" Güçlü SubWoofer
Ayrılabilir Mavi Transparan
Duvar Askıları
360-Derece dinleme alanı
Headphone Jack

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

32\$+KDV
35\$+KDV

DECO 3D SPEAKER (J-4110)

360 Watt toplam sistem ses gücü,
geliştirilmiş 3D Surround teknolojiisi,
kulaklıkları ve Subwoofer çıkışı,
manyetik korumalı.
Ev kullanıcıları için tasarlanmış
Jazz Vivid Hoparlör
modeli.

CHIP CLUB ÜYE FİYAT
OKUR FİYATI

19\$+KDV
21\$+KDV

HYUNDAI LM 1510a MONİTÖR

Ebat: 15" (15.1" görülebilir)
Nokta Aaralığı: 0.297mm dot pitch
Giriş Sinyali: Video RGB Analog
Sync H/V Seperate
Çözünürlük: Max. 1024 x 768
Tavsiye edilen 1024 x 768

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

900\$+KDV
910\$+KDV

CHIP ESKİ SAYI SİPARİŞ FORMU

Ad: Soyad: Tarih: .. / .. / 2000
 Adres:
 İl: Posta kodu:
 Tel: () Faks: ()

☐ KREDİ KARTI

☐ VISA

☐ Master Card / Eurocard

TL

Kredi kartı hesabımdan tahsil ediniz.

Kart No:

Son kul. tarihi:

Tarih:

İmza:

☐ BANKA HAVALESİ

Vogel Medya Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

☐ Akbank Taksit Şb. Hesap No: 28885

Bulduğumuz birimde bu bankanın şubesi yoksa herhangi bir banka şubasından EFT sistemi ile havale yapabilmiz.

☐ POSTA ÇEKİ: 105 30 42

☐ 1/2000

(CD'li)

1.500.000TL

☐ 2/2000

☐ 3/2000

☐ 4/2000

(CD'li)

2.250.000TL

☐ 5/2000

☐ 6/2000

☐ 7/2000

(CD'li)

2.250.000TL

☐ 8/2000

☐ 9/2000

☐ 10/2000

(2CD'li)

2.250.000TL

☐ 11/2000

(2CD'li)

2.250.000TL

(Gönderi ücreti tek dergi için)

1.000.000TL

(Gönderi ücreti iki ve üzeri dergi için)

1.500.000TL

TOPLAM.....TL

Posta Adresi: CHIP Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Ünlü İş Merkezi Cad. 231/3 80380
 Kasımpaşa-İSTANBUL Telefon: (212)297-1724 (Pbx) Faks: (212) 236 73 43
 Not: Banka dekontu ya da Posta çekini form ile birlikte göndermeniz rica olunur.

ÜRÜN BİLGİ KUPONU

Lütfen faks ya da posta yoluyla bize ulaştırın*

Dergide reklam sayfalarında ya da ürün tanıtım bölümlerinde yer alan ürünler hakkında daha detaylı bilgi almak için lütfen formu doldurun ve fakslayın.

CHIP Bilgisayar Dergisi'nin sayısının.....sayfasında
 adlı ürün.

Ürünle ilgili olarak ek bilgiye ihtiyacım var. Bu nedenle,

☐ Teknik dokümanlar

☐ Uygulama örnekleri

☐ Telefonla bilgilenme

☐ Temsilci ziyareti

sağlanmasını rica ediyorum.

Ayrıca ürünle ilgili şöyle sorularım var:.....

Adı Soyadı:
 Firma: Görev:
 Adres:
 Posta kodu/Şehir/Ülke:
 Telefon: Faks:
 e-mail:

*Bu form CHIP Dergisi tarafından ilgili firmalara gönderilmektedir.

Her ay yeniden!

CHIPUCU Katalogu

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.

CHIPUCU Kataloğunda Bu Ay

Windows

1. Windows: Windows Açılışında Tarihi Gösteren Klasör Oluşturmak320
2. Windows: Winpopup için Özel Sinyaller Oluşturmak320
3. Windows 98: Otomatik Açılış Menüünü Kapatmak321
4. Windows 2000: Win2000'e Yükseltme için Online Test321
5. Windows 95/98: Windows 98'i 95 Üzerine Yükleme321
6. Windows 95/98: Yardımcı Araç Kullanmadan Sabitdiski Kopyalama322
7. Windows 98: Stand By Modunu Aktif Hale Getirmek322
8. Windows 2000: Hata: Windows CD-RW'yi Tanımıyor322
9. Windows 2000: SCSI Aygıtları Açılış Sonrasında Tanımak323
10. Windows 98: Oyun Denetleyicileri Simgesini Geri Getirmek323
11. Windows NT 4.0: Yeniden Başlatmayı Hızlandırmak323
12. Windows NT 4.0: Devamlı Aktif Numlock323

Uygulamalar

13. Word 2000: Numaralandırmalarda Girinti Değerleri324
14. Word: Yazdırma Sırasındaki Tuhaflıklar324
15. Word 97: Tablolarda Hatasız Toplama İşlemi324
16. Word 97/2000: Tablo halinde Yazı Tipi Örnekleri325
17. Word 97: Form Alanlarındaki hataları Ortadan Kaldırmak326
18. Excel 97: VBA Makrosu ile Sayıları Yuvarlamak326
19. Access 97: Excel İşlem Fonksiyonlarını Ödünç Almak327
20. Outlook 98: Excel'den E-posta Adresi Almak327
21. Excel: Çalışma Kitabının Sonundaki Senelik Bilanço328
22. Access 97: VBA Kullanmadan: raporlar için Akan Numaralar328
23. HTML: İnternet Sayfaları için Basit Şifre Koruması329
24. HTML: Düğmeye Tıklayarak Form Göndermek329
25. Outlook 2000: Kullanım Modunu Sonradan Değiştirmek330
26. Netscape Messenger: Netscape Anasayfasını Engellemek330
27. BIOS: BIOS Kısayol Tuşu330

1 Windows

Windows Açılışında Tarihi Gösteren Klasör Oluşturma

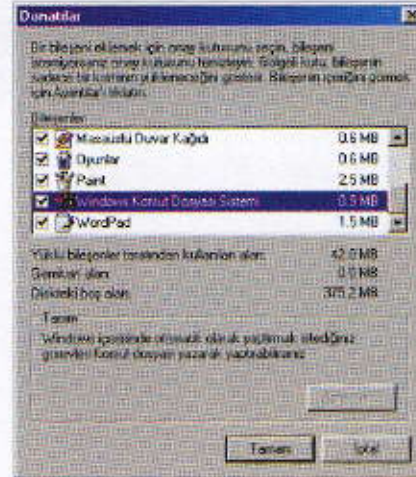
Günlük çalışmaların birbirine karışmadan düzenli bir şekilde saklanması için genelde günün tarihini gösteren klasörler kullanılır. Bu klasörlerin her gün kullanıldığı göz önüne alınırsa, Windows açılışında isim olarak günün tarihini kullanan bir klasörün istenen konumda otomatik oluşturulması işinizi kolaylaştırabilir. Bu işlemi eski sistemlerde BATCH dosyaları veya yeni sistemlerde Windows Scripting Host'u kullanarak rahatlıkla yerine getirebilirsiniz. Windows 98, Me ve 2000'de sisteme dahil olan Windows Scripting Host'u Windows 95 veya NT altında da kullanabilirsiniz. Ancak bunun için gerekli olan dosyaları www.msdn.microsoft.com/scripting adresinde ücretsiz olarak bulabilirsiniz. Dikkat: Windows Scripting Host ILOVEYOU virüsünü de çalıştırabilir. Dikkat etmeden çalıştıracanız yabancı uygulamalar sisteminize tamiri mümkün olmayan zararlar verebilirler.

Eğer isterseniz bu işlem için kullanılan kaynak kodu (bkz. Klasör Oluştur Kaynak Kodu) Vbscript veya Jscript altında da yazabilirsiniz. Bu kodu yazabilmek için örneğin Windows altında Not Defteri gibi basit bir editöre ihtiyacınız olacak. Ancak burada dikkat etmeniz gereken nokta, Vbscript'lerinin VBS ve benzer şekilde Jscript'lerin de JS dosya uzantısı kullanılarak kaydedilmesidir.

Bir metin dosyası oluşturun, kutu içerisindeki kaynak kodu buraya girin ve dosyayı CREATEDIR.VBS adı altında kaydedin. Örneğin, bu dosyayı Not Defteri altında kaydederken, uzantısını değiştirebilmek için Kaydet penceresinden

Kayıt Türü olarak "Tüm Dosyalar (*.*)" seçilmelidir.

Ve Script'in çalışmasını ise, "FileSystemObject" nesnesini kullanarak, dosya ve klasörler arasında hareket etmenizi sağlayan metotlarla sağlayabilirsiniz. Kaynak kod içerisinde bulunan "FolderExists" metodu ile oluşturulmak istenen klasörün var olup olmadığı kontrol ediliyor. Eğer bu sorgu sonrasında negatif

Scripting Host: Tekrar edilen işlemler Windows'un Komut Dosyası Sistemi tarafından otomatik olarak yerine getirilir. Bunu sadece Donatılar altına kurmalısınız.

değer elde edilirse, "CreateFolder" söz konusu klasörü, istenen konumda oluşturacaktır. Ancak metot kullanılarak, sistemde varolması gereken "C:\Belgelerim\Download" dizini bulunduğu sürece, sadece bir klasör oluşturulabiliyor. Tabii ki burada tanımlanan konumu kod içerisinde rahatlıkla değiştirebilirsiniz. Tamamlanan uygulamayı çalıştır-

mak için Windows Gezgini penceresinde CREATEDIR.VBS dosyasına iki kere tıklanması yeterli olacaktır. Eğer bu uygulamanın her açılışta otomatik olarak çalışmasını istiyorsanız söz konusu dosyayı sisteminizin "Başlangıç" klasörüne taşımalısınız. Ayrıca, eğer Windows Scripting Host'un sisteminizde yüklü olup olmadığını bilmiyorsanız, Denetim Masası içerisinde bulunan "Program Ekle/Kaldır" simgesine iki kere tıklayın. Ekranı gelen pencere üzerindeki Windows Kur kartını aktif hale getirin, liste içerisindeki Donatılar öğesini üzerine tıklayarak seçin ve Ayrıntılar düğmesine tıklayın. Artık Bileşenler listesindeki "Windows Komut Dosyası Sistemi" öğesinin işaretli olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Eğer yüklü değilse, önündeki işaret kutusuna tıklayarak "Windows Komut Dosyası Sistemi" aracı sisteme yükleyebilirsiniz.

Klasör Oluştur Kaynak Kodu

```
Dim objFileSystem
Dim szKlasor
```

```
Set objFileSystem = CreateObject ->
("Scripting.FileSystemObject")
szKlasor="C:\Belgelerim\ ->
Download " & CStr(date)
```

```
If (objFileSystem.FolderExists ->
(szKlasor)) Then
Msgbox "Klasor " & sz ->
Klasor & " zaten mevcut!"
Else
objFileSystem.CreateFolder ->
(szKlasor)
End If
```

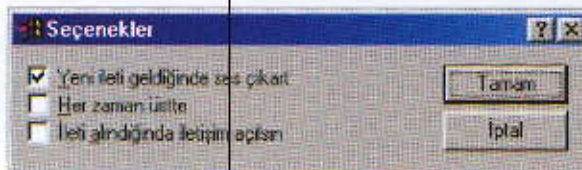
2 Windows

Winpopup İçin Özel Sinyaller Oluşturmak

Winpopup ile bir ağ içerisinde hızlı şekilde ileti alış veriş yapılabilir. Örneğin, yöneticinin uyarı mesajları veya kısa notlar. Tabii ki alıcının iletinin geldiğini fark edebilmesi için sesli uyarılar kulla-

nilabilir. Bunun için İletiler/Seçenekler komutunu çalıştırın ve yeni iletide sesli uyarı seçeneğini işaretleyin. Asıl nokta, Windows'un kendisinde bulunan uyarı seslerinden hoşunuza gitmeyenlerin

rahatlıkla değiştirilebilme olanağı. Bunun için istediğiniz bir audio dosyasındaki bir melodiyi WAV biçiminde kullanabilirsiniz. Dosyayı Windows klasörüne kopyalayın ve dosyayı orada POP-SOUND olarak adlandırın. Ancak dosya uzantısı olarak WAV kullanmayın, çünkü bu dosyanın kullanılabilmesi için herhangi bir dosya uzantısına sahip olmamalıdır. Winpopup bundan böyle istediğiniz melodi ile sizi uyacaktır.

Küçük bir hile ile Winpopup'un uyarı için kullandığı Wav dosyasını değiştirebilirsiniz.

3 Windows 98

Otomatik Açılış Menüsünü Kapatmak

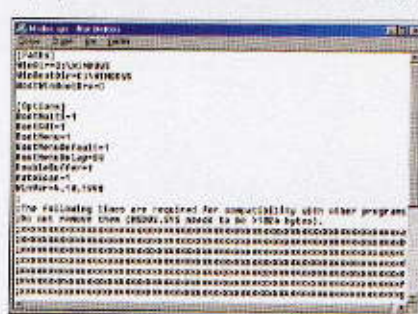
Açılış menüsü normalde Windows açılışında [F8] tuşuna basıldığında veya yaşanan bir sorun sonrasında ekrana gelir. Ancak bu menünün devamlı olarak ekrana gelmesi de sağlanabilir. Söz konusu menünün ekrana gelmesi veya ne kadar kalacağı gibi ayarları MSDOS.SYS dosyası içerisinde belirleyebilirsiniz.

Normalde "C:\\" ana dizini içerisinde bulunan bu dosya yazma korumalıdır. Bu nedenle ilk olarak Windows Gezini penceresinde üzerine sağ tuşla tıklamalı, nesne menüsündeki Özellikler komutunu çalıştırmalı ve açılan pencere üzerindeki Salt Okunur seçeneğindeki işareti kaldırmalısınız. Daha sonra Tamam düğmesine tıklayarak dosyayı üzerinde değişiklik yapılabilir bir hale getirin.

Artık dosyayı Windows Not Defteri kullanarak açabilir ve düzenleyebilirsiniz. Dosya içeriği "Paths" ve "Options" olmak üzere iki ayrı başlık altında toplanmıştır.

Options başlığı altında "BootMenu=" ve "BootMenuDelay=" ifadeleri bulunur. Eğer her sistem açılışında, açılış menüsünün otomatik olarak ek-

lenmiştir.

Açılış Seçenekleri: MSDOS.SYS içindeki bu iki öge açılış menüsünün görünmesini ve bekleme süresini denetliyor.

rana gelmesini istemiyorsanız, "BootMenu=" ifadesinin değerini "0" olarak değiştirmelisiniz.

Burada bulunan "BootMenuDelay" ifadesi ise belirlenen standart değer se-

çilmeden önce kaç saniye bekleneceğini belirtir. Söz konusu bu standart değeri ise "BootMenuDefault" ile belirleyebilirsiniz.

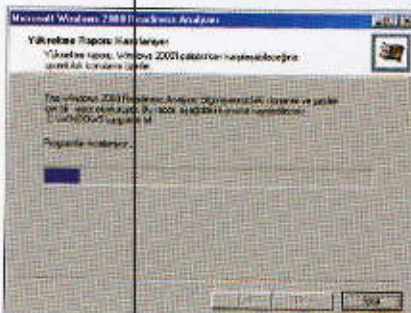
İstediğiniz değişiklikleri yaptıktan sonra MSDOS.SYS dosyasını kaydedin ve kapatın. Daha sonra dosya özellikleri penceresindeki salt okunur seçeneğini işaretleyerek yazma korumasını tekrar aktif hale getirin.

Şayet Tweak UI aracı sisteminizde kuruluysa söz konusu değişiklikleri daha rahat yerine getirebilirsiniz. Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Tweak UI komutunu kullanarak Tweak UI aracı çalıştırın. Boot kartı üzerinde "Always show boot menu" ve fare kullanarak değiştirebileceğiniz "Continue booting after XX seconds" seçenekleri bulunur. Bunun sonucunda Tamam veya Uygula düğmesine tıklayacak olursanız, Tweak UI gerekli değişiklikleri MSDOS.SYS dosyası içerisinde kaydedecektir.

4 Windows 2000

Win2000'e Yükseltme için Online Test

Kullandığınız sistemi Windows 2000'e yükseltme konusunda şüphe mi duyuyorsunuz? Eğer PC'nizin Windows 2000 işletim sistemi için yeterli olup olmadığını test etmek istiyorsanız, Microsoft'un Readiness Analyzer aracını kullanabilirsiniz. Bu araç yaptığı test sonucunda zayıf noktaları ve uyumsuz donanımları ekrana getirecektir. Readiness Analyzer'ı www.microsoft.com/windows2000/downloads/

Bilgisayar Testi: Microsoft'un Readiness Analyzer'ı ile bilgisayarınızın Windows 2000'i taşıyıp taşıyamayacağını rahatlıkla görebilirsiniz.

deployment/readiness/default.asp adresinden bilgisayarınıza yükleyebilir ve kullanabilirsiniz.

Ancak Windows 2000'in sisteminizde çalışıp çalışmayacağını kontrol eden bu araç Windows 95/98 ve Windows NT 3.51/4 üzerinde çalışabiliyor. Çalıştırıldıktan sonra kendini otomatik olarak kaldırarak araç ile donanımınızın Windows 2000 ile uyumlu olup olmadığını ve bunun sonucunda hatasız bir kurulum için yapmanız gerekenleri öğrenebilirsiniz.

"C:\Windows\upgrade.txt" dosyasına saklanan bu bilgileri ister kaydedebilir, ister yazıcı çıktı alabilirsiniz. Eğer Windows 95/98 altında bir antivirüs yazılımı kullanıyorsanız, kurulum devam etmeden önce antivirüs programını kaldırmanız gerektiği şeklinde bir mesaj ile karşılaşabilirsiniz. Anti-virüs programınızı kaldırmayın ve çalışmaya devam edin. Readiness Analyzer Windows 95/98 ile çalışan Windows NT Dual Boot sistemlerde işlem çalışmayacaktır.

5 Windows 95/98

Windows 98'i 95 Üzerine Yükleme

Eğer Windows 98 tam sürümünü Windows 95 üzerine yüklemek istiyorsanız küçük bir hile yapmalısınız. Kurulum ancak WINDOWS klasörü içerisinde bulunan WIN.COM dosyasının örneğinin WINCOM.ALT olarak yeniden adlandırılması sonrasında başlayabilir. Bunun sonucunda Windows kurulum programı zaten Windows yüklü olduğunu fark etmeyecektir.

Windows 98 kurulum esnasında yeni sistemin, standart olarak kullanılan Windows klasörü varolduğu için, WINDOWS.000 klasörüne yüklenip yüklenemeyeceğini soracaktır. Bu durumda "Farklı bir klasör seç" seçeneğini işaretleyin ve klasör ismi olarak tekrar WINDOWS'u seçin.

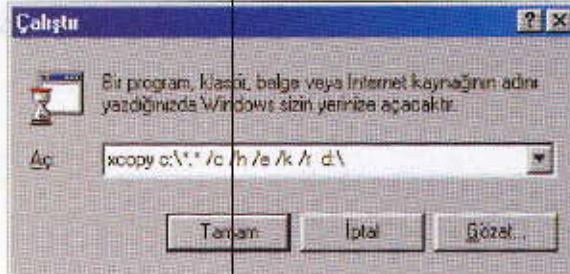
Windows 98 bu şekilde Windows 95 üzerine rahatlıkla kurulacak ve yüklü bulunan tüm sürücüler ile programları kullanabilecektir.

6 Windows 95/98:

Yardımcı Araç Kullanmadan Sabit Diski Kopyalamak

Daha önce CHIPucu katalogunda, örneğin Drive Image gibi ücretli bir program kullanılarak sabit diskin kopyala-

Bu işlemi yerine getirebilmek için hedef sabit diski kaynak bilgisayardaki CD-Rom sürücüsü yerine takın. Böylece

Ücretsiz: 'Xcopy' komutunu uygun parametreler ile kullanarak tüm klasör ve dosyaları başka bir diske sorunsuz olarak kopyalayabilirsiniz.

nağını belirtmiştik. Bu, sabit disk kopyalamak için kesinlikle en rahat yoldur. Ancak bu işlem herhangi bir yardımcı programa ihtiyaç duyulmadan yerine getirilebildiği için, aslında para harcamanıza gerek kalmayabilir.

Jumper ayarları ile uğraşmak zorunda kalmazsınız. Daha sonra Windows'u başlatın ve Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen Çalıştır penceresi üzerindeki Aç kutusuna aşağıdaki komutu girin:

```
xcopy c:\*.* /e /h /e /k /r /d \
```

Daha sonra Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda "C:" sabit diskinin içeriği eksiksiz olarak "D:" diski üzerine kopyalanacaktır. Şayet değişik sürücü isimleri kullanıyorsanız kaynak olarak kullanılan "C:" ve hedef olarak kullanılan "D:" sürücü isimlerini istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Daha sonra sabit diski yeni bir bilgisayara takın. Burada bir sonraki diski kopyalayabilirsiniz. Burada "xcopy" komutu ile beraber kullanılan parametrelerin anlamlarını görebilmek için Başlat/Çalıştır penceresinden "xcopy /?" komutunu çalıştırmanız yeterli olacaktır. Bunun sonucunda "xcopy" komutunun yardımı, bir DOS penceresinde ekrana gelecektir.

7 Windows 98

Stand By Modunu Aktif Hale Getirmek

Notebook'larda en sık kullanılan Windows fonksiyonu belki de Stand By modudur. Özellikle bir bekleme süresi atanmadan direkt olarak kısayol tuşları kullanılarak aktif hale getirilen bu moddan geriye dönüşte çeşitli nedenlerden dolayı hatalarla karşılaşabilirsiniz. Bu durumda Windows, size Stand By modunu kaldırmanızı önerebilir. Eğer söz konusu uyarıyı yerine getirecek olursanız, denetim masası içerisindeki söz konusu sürücü kaldırılacaktır.

Tabii ki bunun sonunda da Windows Oturumunu Kapat penceresindeki Askiya Al seçeneği kalkacaktır.

Ancak bu işlemi geri alabilirsiniz. Denetim Masası içerisinde bulunan Sistem simgesine iki kere tıklayın ve açılan pencere üzerindeki Aygıt Yöneticisi kartını aktif hale getirin. Önündeki artı simgesine tıklayarak ana liste içerisinde bulunan Sistem Aygıtları alt listesini açın. Bu durumda Gelişmiş Güç Yönetimi Desteği ögesi önünde üzerinde beyaz bir çarpı işaretinin bulunduğu kırmızı bir daire bulunmalı. Bu öge üzerine iki kere tıklayın ve "Bu donanım profilinde devreden çıkar" seçeneğindeki işareti kaldırın. Tamam düğmesine tıklayarak yaptığımız değişikliği onayladıktan ve Windows'u yeniden başlattıktan sonra Stand By modunu tekrar kullanabilirsiniz.

Sürücünün yeniden çalıştırılması başka bir yan etkiyi daha ortadan kaldıracaktır: Eğer benzer şekilde Advanced Power Management (APM) aktif halden çıkarıldıysa, ATX anakarta sahip bilgisayar veya notebook'lar otomatik olarak kapanmayacaklardır. Eğer bu CHIPucu'nu uygulayacak olursanız Windows'un söz konusu fonksiyonu da aktif hale gelecektir.

Güç Yönetimi: Windows sorunlar karşısında "Stand By" modunu aktif halden çıkarabilir.

8 Windows 2000

Hata: Windows CD-RW Sürücüyü Tanımıyor

Normalde kullandığımız sistemi Windows 2000'e yükseltecek olursanız, CD yazma programlarının IDE sürücülerini tanınamaması gibi bir hata ile karşılaşabilirsiniz. Nedeni çok basit: SCSI aygıt bulunmadığı için WINASPI de kurulmuyor.

Ancak CD yazmak için kullanılan programlar SCSI komutlarını kullanarak IDE sürücülere bağlanabilmek için WINASPI'ye ihtiyaç duyuyorlar. Eğer sistemde herhangi bir Adaptec kartı takılı olmazsa Adaptec'in ASPI kurulum programı çalışmıyor. "http://home.concepts.nl/~jvdam.fun" adresinden ulaşabileceğiniz sayfa üzerindeki ASPI32-FIX2000.EXE dosyasında bu konu ile ilgili bir yardım bulabilirsiniz.

Söz konusu sorunu ortadan kaldırmak için yapmanız gereken tek şey söz konusu dosyayı sabit diskinize kaydetmek ve Windows'un kurulu olduğu klasöre bağli olarak WINDOWS veya WINNT klasörü içerisine açmaktır. Daha sonra bilgisayarı yeniden başlatın. Artık en son ASPI32.EXE, WINASPI sorunsuz olarak yeniden kurulabilir.

9 Windows 2000

SCSI Aygıtları Açılış Sonrasında Tanımak

SCSI aygıtlarında aslında bilgisayar açılmadan kullanılabilir hale getirilmeleri gereklidir, aksi takdirde işletimi sistemi tarafından tanınmazlar. Sonuç: Windows uygun sürücüyü yüklemeyi. Örneğin günde sadece bir tane tarama işlemi yaparsanız veya taşınabilir sürücüye çok kısa bir süre için erişeceksiniz, söz konusu aygıt tüm bu süre içerisinde açık kalmak zorundadır. Bu da elektriğin gereksiz olarak harcanmasına neden olacaktır. Veya söz konusu aygıtı kullanmadan önce tüm sistemi

yeniden başlatmalısınız.

Küçük bir işlem ile bu masraftan tasarruf edebilir ve Windows 2000'in SCSI sürücüleri daha sonradan tanınmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için söz konusu SCSI aygıtı bilgisayara bağlayın ve tanınana kadar bekleyin. Daha sonra Denetim Masası içerisinde bulunan yönetim simgesine iki kere ve açılan pencere üzerindeki bilgisayar yönetimi simgesine de bir kere tıklayın. Bu yapı içerisinde aygıt yöneticisini aktif hale getirin. Bunun sonucun-

da pencerenin sağındaki, o ana kadar sisteme bağlanan aygıtların görüntü- lendiği liste arkasındaki boş bir alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın.

Açılan nesne menüsü üzerindeki değiştirilen aygıtlara göre ara komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda "Tak&Çalıştır aygıtlar aranacak" şeklinde bir mesaj ekrana gelecektir. Kısa bir süre Windows aygıtı tanyacaktı ve artık siz de sorunsuz bir şekilde kullanabilirsiniz.

10 Windows 98

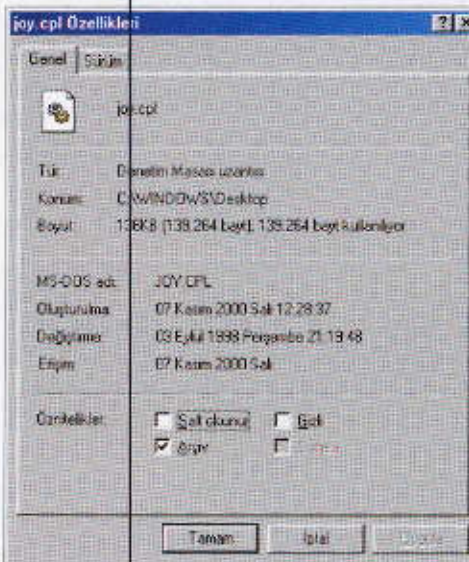
Oyun Denetleyicileri Simgesini Geri Getirmek

Windows'ta ilk başta pek bir anlam vermeyeceğiniz sorunlarla karşılaşabilirsiniz. Örneğin Aygıt Yöneticisi'nde ses kartı ile herhangi bir sorun görünmezken Denetim Masası içerisindeki Oyun Denetleyicileri simgesinin aniden kaybolması bunlardan biri olarak sayılabilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır: Denetim Masası içerisindeki Oyun Denetleyicileri ses kartının değil Windows'un bir parçasıdır. Bu durumda sorunun muhtemel kaynağı, belki sizin belki de

herhangi bir uygulamanın yanlışlıkla WINDOWS/SYSTEM klasörü içerisinde yer alan JOY.CPL dosyasını silmiş olmasıdır. Bu dosya Oyun Denetleyicileri'nin Denetim Masası seçeneklerini içerisinde bulundurmaktadır.

Söz konusu JOY.CPL dosyasını rahatlıkla tekrar kullanabilirsiniz: Windows 98 Kurulum CD'sini CD-ROM'a yerleştirin ve CD otomatik olarak açıldıktan sonra "CD'ye Gözet" düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda Windows Gezgini açılacaktır. WIN98 isimli klasörü arayın ve içeriğini görüntüleyin. Şimdi bu klasör altında bulunan WIN98_28.CAB isimli dosyaya iki kere tıklayın. Bunun sonucunda söz konusu CAB dosyasının içeriği ekrana gelecektir ve burada bulunan dosyalar arasında JOY.CPL dosyası da bulunur. Bu dosyayı seçin ve Dosya/Aç komutu çalıştırın.

Ekrana gelen pencere üzerinden kaydedilecek klasör olarak "C:\WINDOWS\SYSTEM" klasörünü seçin ve Tamam düğmesine tıklayarak işlemi başlatın. Bu işlem sonucunda eksik olan dosya SYSTEM klasörü içerisindeki yerini tekrar alacaktır. Denetim Masası klasörünü kapatın ve daha sonra tekrar açın. Bundan böyle Oyun Denetleyicileri simgesini Denetim Masası içerisinde kullanabilirsiniz.

Eksik Olamaz: JOY.CPL dosyası Denetim Masası altında bulunan Oyun Denetleyicileri simgesine karşılık gelir ve tüm ayarları saklar.

11 Windows NT 4.0

Yeniden Başlatmayı Hızlandırmak

NT kullanıcıları [Shift]+[Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonunu kullanarak sistemi rahatlıkla tekrar başlatabilirler. Bunun için Kayıt Düzenleyicisi'ne yeni bir parametre eklemelisiniz: Edit/New String Value komutunu kullanarak "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersion\Winlogon" anahtarı altında "EnableQuickReboot" adında bir karakter değeri oluşturmalısınız. Tabii bu tuş kombinasyonunun kullanılabilmesi için oluşturduğunuz bu yeni öğeye değer olarak "1" vermelisiniz.

12 Windows NT 4.0

Devamlı Aktif Numlock

Eğer BIOS'tan uygun ayarlar yapıldıysa Num-Lock tuşu NT altında aktif olmayacaktır. Bu durumda bir Kayıt Düzenleyicisi girdisi yardımcı olabilir: "HKEY_USERS\Default\Control Panel\Keyboard" anahtarını aktif hale getirin ve burada bulunan "InitialKeyboardIndicators" öğesinin değerini "0"dan "1" olarak değiştirin. Bunun sonucunda alış sonrasında Num-Lock tuşu aktif olacaktır. Eğer "2" değeri verilirse tuş açılış esnasında da aktif olacaktır.

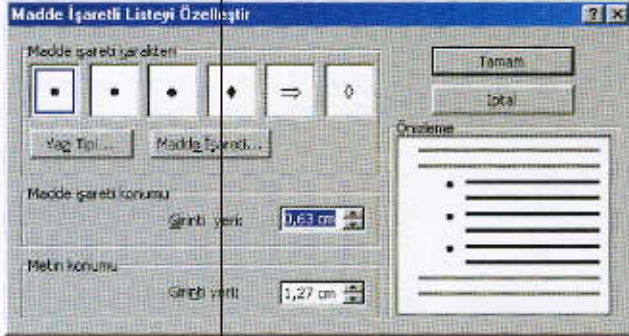
13 Word 2000

Numaralandırmalarda Girinti Değerleri

Word 2000 altında hazırladığınız metinlerdeki paragraflardan birini numaralandıracak veya işaretleyecek olursanız, program diğer paragrafları da oto-

rünüm sağlamayan bu etkinin nedeni, Word 2000'de söz konusu numaralandırma ve madde işaretleri için belirlenen değerlerdir. Word 2000'deki stan-

gellemek için Biçim/Madde İşaretleri ve Numaralandırma komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Madde İşaretleri kartını aktif hale getirin ve burada bulunan numaralandırma biçimlerinden birini seçin. Özelleştir düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde Madde İşareti Konumu Girinti Yeri değeri olarak "0,63" cm bulunur. Bu değeri "0" olarak ve altında bulunan Metin Konumu Girinti Yeri değerini de "0,63" olarak değiştirin. Word 97'den kullanmaya alışkın olduğunuz değerleri bu şekilde elde edebilirsiniz. Benzer değişiklikleri numaralandırmalarda yapmak için de Madde İşaretleri ve Numaralandırma penceresi üzerinde bulunan Numaralı kartı üzerinde çalışmalısınız.

Girinti: Word 2000'de numaralandırma için kullanılan standart girinti değeri oldukça yüksektir. Numaralandırılmış Listeyi Özelleştir penceresinden bu değer değiştirebilir.

matik olarak aynı şekilde biçimlendirecektir. Ancak burada kullanılan değerler Word 97'den farklıdır ve metinler sağa doğru kaydırılırlar. Güzel bir gö-

dart değerler sadece metinlerin işaretlen bir adım daha geride olması için belirlenmişlerdir. Metin bloklarının kaydırılmasını en-

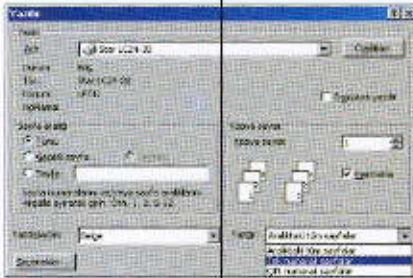
14 Word

Yazdırma Sırasındaki Tuhafliklar

Eğer Dosya/Yazdır komutu ile ekrana gelen Yazdır penceresinde bulunan Yazdır kutusu içerisinde "Aralıktaki tüm sayfalar" yerine "Tek numaralı sayfalar" veya "Çift numaralı sayfalar" seçeneklerinden birini seçecek olursanız, elde

manın başına bir tane sayfa sonu da ekleyebilirsiniz. Bunun için imleci birinci sayfanın en üst kenarına taşıyın ve [Ctrl]+[Enter] tuş kombinasyonunu uygulayın ya da Ekle/Kesme komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana ge-

len pencere üzerindeki Ekle başlığı altında bulunan Sayfa Sonuna seçeneğini işaretleyin. Böylece, "Tek numaralı sayfalar" ve "Çift numaralı sayfalar" yazdırma seçenekleri beklendiği şekilde sonuç verecektir.

Eğer tüm sayfaları yazdırmak istemiyorsanız istediğiniz baskı alanını belirlemelisiniz.

edeceğiniz sonuçlar birbirlerine zıt olacaktır. Bu durumda, ancak dokümanın sayfa sayısının çift ile başladığı durumlarda karşılaşırlar. Çünkü Word, dokümanın sayfa numarasının çift veya tek sayı ile başlayıp başlamadığını ayırt edemez, ancak sayfaların fiziksel sırasına göre yazdırabilir. Yani eğer doküman bir çift sayı ile başlıyorsa, Yazdır penceresi üzerinden yazdırılacak sayfalar olarak tam tersini seçmelisiniz.

Tabii ki buna alternatif olarak dokü-

15 Word 97

Tablolarda Hatasız Toplama İşlemi

Karmaşık olmayan tablo işlemleri için Excel yerine Word'ü kullanabilir ve bu sayede dosyaya Word dokümanı içerisinde kullanacağınız tabloları dışarıdan almak gibi ekstra bir yük bindirmekten de kaçınabilirsiniz.

Ancak Word tablo fonksiyonları Excel'e göre çok daha zayıftır. Örneğin Word altında hazırladığınız ve sadece toplama işlemi yapan basit bir tablo ile ondalık sayıları kullanarak hesap yaparken beklemediğiniz sonuçlarla (5,12 + 4,12 = 33 gibi) karşılaşabilirsiniz. Bu durumda, doğru sonuca ulaşmak için büyük bir ihtimalle sadece "virgül" yerine "nokta" kullanmanız yeterli olabilir. Aslında bu tür bir sorunun kaynağı Word'ün fonksiyonları değildir. Buna benzer birkaç durumda

daha olduğu gibi, bu eksiklik Bölgesel Ayarlar'dan kaynaklanmaktadır. Şayet sisteminizde kullandığınız programlar için özel ayarlar kullanıyorsanız, Word'de yaptığınız işlemleri de bu ayarlara uyarlamalı, örneğin ondalık basamak ayarları olarak "virgül" değil de "nokta" kullanmalısınız. Bunun için Denetim Masası içerisinde bulunan Bölgesel Ayarlar düğmesine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Sayı kartını aktif hale getirin. Ondalık Simgesi olarak "virgül"ü seçin. Buna karşılık Basamak Gruplandırma Simgesi olarak da "nokta" kullanmanızda fayda var. Ancak bu ayarları değiştirirken aynı değeri iki kere, yani her iki ayar için de "virgül" veya "nokta", girmemeye dikkat edin.

Tablo Halinde Yazı Tipi Örnekleri

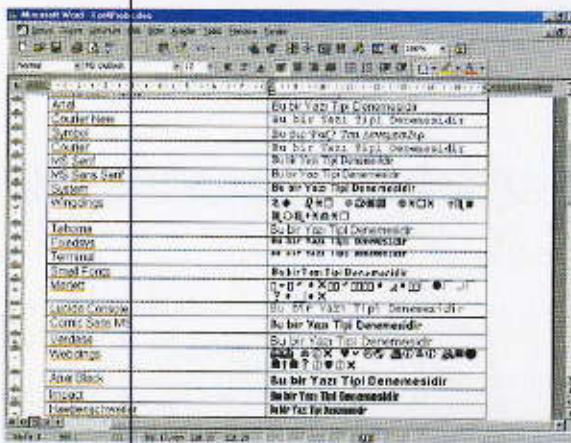
Word ile çalışırken, hazırlayacağınız dokümana bağlı olarak, çok farklı yazı tipleri ile çalışmanız gerekebilir. Ancak, bu yazı tiplerinin şekillerini ezbere bilmiyorsanız çalışmanız zorlaşacaktır. Çünkü bu durumda tek tek tüm yazı tiplerini denemeli ve istediğiniz şartlara veya hazırladığınız dokümana uygun bir yazı tipi seçmelisiniz. Word 2000'e eklenen bir seçenek ile Biçimlendirme araç çubuğunda bulunan Yazı Tipi kutusuna ait liste üzerinde tüm yazı tiplerinin, şekilleri ile görüntülenmesi mümkündür. Ancak Word 97'de bulunmayan bir özellik, bir veya belirli

Normal şablonunu seçin ve kaynak kodu girin.

Kodun çalışması: İlk olarak "Selection" nesnesine ait "Font.Size" ve "Font.Name" özellikleri kullanılarak yazı tipi ve yazı tipi büyüklüğünü belirlemek için standart değerler atanırlar. Burada kullanılan "Selection" doküman üzerindeki imleci ifade ediyor.

"ActiveDocument.Tables.Add" komutu o an açık olan doküman içerisine bir tablo eklenmesini sağlıyor. Burada kullanılan "Range" parametresi ise tablonun Word içerisinde gösterilmesi gereken alanı ifade ediyor. "NumRows" ve

son kısım olan döngü içerisinde daha önceden kullanmış olduğumuz "Selection" nesnesine ait "Font.Name", "TypeText" ve "MoveRight" metodları yardımıyla farklı yazı tiplerinin isimlerini alıyor ve yanına biçimini görebileceğimiz bir metin yazdırıyoruz. Bu makroda yazı tiplerinin biçimlerini görebilmek için "Bu bir Yazı Tipi Denemesidir" ifadesini kullanıyoruz. Ancak bu metni görmek istediğiniz karakterlere bağlı olarak değiştirebilirsiniz.

Yazı Tipleri: Küçük bir makro yardımıyla Word altında yazı tiplerinin görüntüleneceği bir tablo oluşturabilirsiniz.

birkaç yazı tipinin kullanılacağı dokümanlarda, bu listenin açılması zaman aldığı için çalışmayı yavaşlatır. Ayrıca bu liste içerisinde sadece birkaç karakter görüntülenebiliyor.

Bu CHIPucu'nda anlatılan makro kaynak kodu kullanılarak o anki aktif doküman içerisinde, üzerinde Word'ün kullanılabildiği tüm yazı tiplerinin isimleri ve bunların görüntülenmesi istenen bir karakter dizisinin bulunduğu bir tablo otomatik olarak oluşturulabilir. Aşağıda verilen kaynak kodunu direkt olarak Word 2000'de ya da üzerinde gerekli değişiklikleri (yazının devamında bulabilirsiniz) yaparak Word 97'de rahatlıkla kullanabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Word 97/2000'de [Alt]+[F11] ya da Araçlar/Makro/Visual Basic Makro Düzenleyicisi komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde, makroyu tüm dokümanlarda kullanabilmek için

kullanabilirsiniz. "DefaultTableBehavior" hücrelerin içeriklerine bağlı olarak genişliklerinin, "AutoFitBehavior" bu düzenleme için kuralları belirlerken, otomatik olarak değiştirilmesine izin veriyor. Eğer burada verilen kaynak kodu Word 97 altında çalıştırmak istiyorsanız söz konusu parametreleri kullanmamahsınız.

"TypeText" metodu bir doküman içerisine metin veya bir değişken içeriği eklenmesini mümkün kılıyor. Daha sonra kullanılan "MoveRight" komutu ise imleci sağa doğru hareket ettiriyor. İmlec "Unit:=wdCell" ifadesi kullanıldığı için bir sonraki hücreye atlamak zorundadır. Şayet tablo içerisinde kullanılacak bir hücre daha kalmaz ise Word otomatik olarak yeni bir tane daha ekleyecektir.

Kodun en önemli kısmı ise, "FontNames" listesi içerisinde yazı tipi isimlerinin okunduğu döngü kısmıdır. En

Yazı Tipi Denemesi Kaynak Kodu

```
Sub AutoOpen()

Selection.Font.Name = "Arial"
Selection.Font.Size = 12

'Tablo oluştur
ActiveDocument.Tables.Add ->
Range=Selection.Range, ->
NumRows:=1, NumColumns:=2, ->
DefaultTableBehavior:= ->
wdWord9TableBehavior, ->
AutoFitBehavior:= ->
wdAutoFitFixed

'Tablodaki başlıklar
Selection.TypeText ->
Text:="İsim"
Selection.MoveRight ->
Unit:=wdCell
Selection.TypeText ->
Text:="Yazı Tipi Örneği"

'Yazı tipi denemesi
For Each aFont In FontNames
Selection.MoveRight ->
Unit:=wdCell
Selection.Font.Name = ->
"Arial"
Selection.TypeText ->
Text:=aFont

Selection.MoveRight ->
Unit:=wdCell
Selection.Font.Name = ->
aFont
Selection.TypeText ->
Text:="Bu bir Yazı Tipi ->
Denemesidir"
Next aFont

End Sub
```


17 Word 97

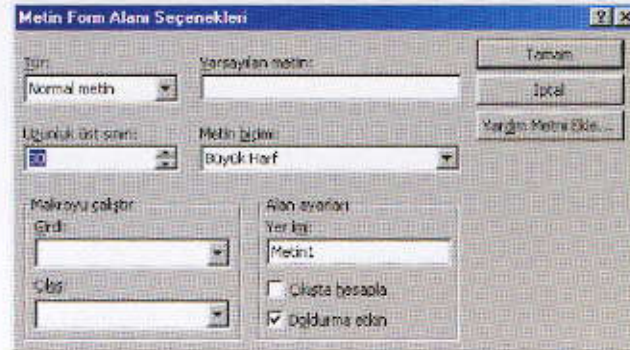
Form Alanlarındaki Hataları Ortadan Kaldırmak

Word altındaki formlarda çok seyrek karşılaşılan bir durum mevcuttur. Bu, üzerinde metin alanları bulunan formların Araçlar/Belgeyi Korumu komutu kullanılarak güvenlik altına alındığında ortaya çıkar. Şayet Otomatik Düzelt veya Otomatik Metin fonksiyonları orada düzeltme yapacak olursa, girilen metnin bir kısmı ya da tamamı kaybolabilir. Eğer girdi üzerindeki düzeltme metin alanının başında yapılırsa, kelimenin bir kısmı alanda kalmaya devam eder ve daha sonra etkili olduğu zaman da düzeltilen kelime komple kaybolur.

Söz konusu sorunu ortadan kaldırmak için ilk olarak Araçlar/Belge Korumasını Kaldır komutunu çalıştırın ve daha sonra form üzerinde söz konusu hataya neden olan metin alanını seçin. Görü-

nüm/Araç Çubukları/Formlar komutunu kullanarak Formlar araç çubuğunun ekran görüntülenmesini sağlayın. Daha sonra bu araç çubuğu üzerinde bulunan Form Alanı Seçenekleri düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Metin Form Alanı Seçenekleri penceresi üzerindeki "uzun-

luk üst sınırı" seçeneğinin normalde Sınırsız olan değerini belirli bir sayı ile, örneğin 30, değiştirin ve iletişim penceresini Tamam düğmesine tıklayarak kapatın. Bundan sonra formu tekrar koruma altına alabilir ve her hangi bir sorun yaşamadan rahatlıkla doldurabilirsiniz.

Hatalı Ayar: Form alanları için temel ayarlar, hata düzeltme çalıştırıldığında kelimeleri keserler.

18 Excel 97:

VBA Makrosu ile Sayıları Yuvarlamak

Tablo işlem programı olan Excel ile basit bir veritabanı oluşturabilir veya normalde oldukça karmaşık olan bir dizi işlemi, hazırlayacağınız özel formüller ile yerine getirebilirsiniz. Sık tekrar edilen işlemleri ise makrolar yardımıyla pratik hale getirebilir ve formlar yardımıyla da veriler ile daha rahat çalışabilirsiniz. Ancak ne yazık ki Excel'in bünyesinde yer alan ve belki de Excel altında yapılan işlemlerde en çok kullanılan fonksiyon olan YUVARLA VBA altında bulunmaz. Bu nedenle oluşturduğunuz formlar üzerinde yuvarlama işlemini yapabilmek için biraz uğraşmanız gereklidir.

Söz konusu sorunu çözebilmek için ilk olarak Visual Basic Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve Ekle/UserForm komutunu kullanarak yeni bir form penceresini oluşturun. Bunun üzerine yapacağınız işleme uygun olarak metin kutuları, etiketler ve düğmeler ekleyin. Daha sonra pencerenin sağında bulunan Project Explorer penceresini aktif hale getirin ve Formlar listesinden biraz önce oluşturduğunuz formu seçin. Üzerine sağ tuşla tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Kodu Görüntüle komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere içerisine kutuda-

ki YuvarlaVBA kaynak kodunu kullanabilirsiniz.

Makronun çalışması: Excel çalışma sayfası üzerinden bir makro yardımıyla "UserForm1.Show" komutunu çalıştırarak, hazırladığınız formun ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. "Hesapla" düğmesine tıklandığında "CommandButton1_Click" prosedürü çalışacaktır. Değişkenlerin tanımlanmasından sonra form üzerindeki kutulara girilen değerler hesaplanır ve daha sonra bu metin değerleri sayılara dönüştürülür. Şayet değer olarak virgül ile ayrılmış ondalık sayılar kullanmak isterseniz, örnekte olduğu gibi "CDBl" fonksiyonunu kullanmalısınız. Ondalık sayıyı nokta ile belirtmek isterseniz de "Val" fonksiyonunu kullanmalısınız.

Bir sonraki hesaplamada kullanılan yüze bölme işlemi istenen yüzde değerini verecektir. Eğer elde ettiğiniz değeri sadece görüntülemek istiyorsanız, sayının noktadan sonra sadece iki basamağının kullanılması yeterli olacaktır. Bu işlemi, "Format" komutu ve parametre olarak kullanılan biçim kodu yerine getirecektir. Format kodu içerisinde ondalık ayracı olarak nokta kullanmaya dikkat edin. Ancak elde edilen bu sayıyı hesaplamalarda kullanmak isti-

yorsanız, sayının yuvarlanması gereklidir. Bunun için sayıyı Integer (Tam Sayı) tipine çevirmek gereklidir.

```
I = CLng(k#*100)/100
```

Sayı tipini değiştirmeden önce 100 ile çarpılmalı ve dönüşüm sonrasında da 100 ile bölmelisiniz. Bu sayede istediğiniz sonuca ulaşabilirsiniz.

YuvarlaVBA Kaynak Kodu

```
Option Explicit
DefDbl P=Q

Private Sub CommandButton1_>
Click()
Dim p As Double
Dim q As Double
Dim k As Double
p# = CDBl(TextBox1.Text)
q# = CDBl(TextBox2.Text)
k# = p# * q# / 100
TextBox3.Text = Format(k#, ">
"#,00")
End Sub

Private Sub CommandButton2_>
Click()
UserForm1.Hide
End
End Sub
```


19 Access 97

Excel İşlem Fonksiyonlarını Ödünç Almak

Excel, kullanıcılarının çalışmalarını istatistik, finans, matematik ve benzeri bir çok daldaki fonksiyonları kolaylaştırıyor. Buna karşılık bir veritabanı denetim programı olan Access kullanıcıları ise bu formüllerin oldukça kısıtlanmış bir parçasına erişebiliyorlar. Ancak bu konuda endişe etmenize artık gerek

fonksiyonu yardımıyla anlatılabilir. Faktöriyel fonksiyonu bir dizi sayının birbiri ile çarpılması işlemini yerine getiriyor. On-line yardım içerisinde kullanılan fonksiyon faktörü için hazırlanan ana örnek aşağıdaki şekilde:

```
Function Faktoriyel (Sayi As ->
Double) As Double
    If Sayi <= 1 Then
        Faktoriyel = 1
    Else
        Faktoriyel = ->
        Faktoriyel(Sayi-1) ->
        * Sayi
    End If
End Function
```

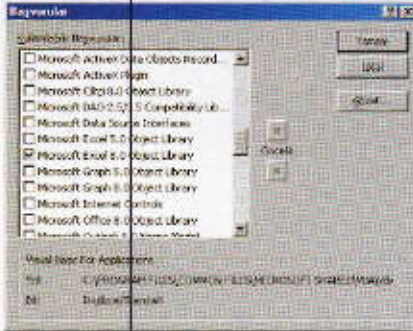
Şimdi de bu fonksiyonun yerine getirdiği işlemi bir de Excel formülleri yardımı ile göstereyim. Bunun için ilk olarak, Excel'in formül kütüphanesine erişip, veri tabanı ve tablo işlemi arasında bir bağlantı kurulması gereklidir. Yapmanız gereken işlemler sırasıyla şöyle: Veritabanı penceresi üzerindeki Modüller kartını aktif hale getirin ve üzerinde bulunan Yeni düğmesine tıklayın. Ardından, ekrana gelen pencere üzerindeki Araçlar/Başvurular komutunu çalıştırın ve Kullanılabilir Başvurular

listesi içerisinde bulunan "Microsoft Excel 8.0 Object Library" öğesinin üzerine tıklayın.

Nesne Gözetici'si yardımı ile o anda kullanabileceğiniz tüm nesne ve metodları inceleyebilir ve kullanım şekillerini görebilirsiniz. Nesne Gözetici'si'ni ister Görünüm/Nesne Gözetici'si komutunu kullanarak ister [F2] tuşuna tıklayarak görüntüleyebilirsiniz. Artık Access Modül üzerinden farklı Excel nesnelerine erişebilir ve kendi özellik ve metodları ile kullanabilirsiniz. Bu sayede "Faktöriyel" işlemini Excel "WorksheetFunction" metodu olan "fact" ile kolaylıkla yerine getirebilirsiniz. Bu sayede kaynak kod sadece üç satıra düşecek ve aynı zamanda karışık programlama yöntemleri kullanmak zorunda da kalmayacaksınız.

```
Function Faktoriyel (Sayi As ->
Double) As Double
    Faktoriyel = Excel. ->
    WrksheetFunction.Fact(Sayi)
End Function
```

Bu şekilde Excel'in formül katalogundaki tüm işlemlere rahatlıkla ulaşabilirsiniz.

Ancak Excel nesne kütüphanesine başvuru yaparak, Excel fonksiyonlarına ulaşılabilir.

yok, çünkü CHIP sizlere Excel fonksiyonlarını Access altında nasıl kullanabileceğinizi anlatıyor. Bu CHIPucu söz konusu işlemin nasıl yerine getirileceğini gösteriyor.

Excel fonksiyonlarının Access altında nasıl kullanılacağı Microsoft On-line Yardım'ında da gösterilen "Faktöriyel"

20 Outlook 98

Excel'den E-posta Adresi Almak

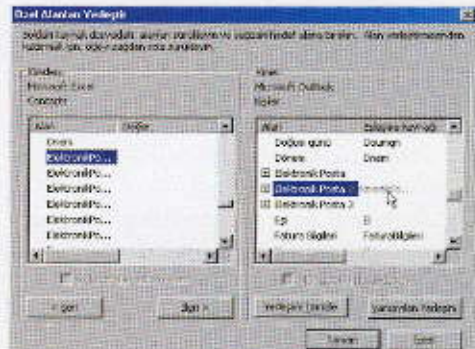
Outlook 98'in Al ve Ver fonksiyonunu kullanarak Kişiler klasörünü bir Excel dosyası olarak saklayabilir veya Excel dosyası içerisindeki Kişiler bilgilerini Outlook 98 içerisine yükleyebilirsiniz. Eğer bu sırada bir sorun yaşıyorsanız bunun nedeni büyük bir ihtimalle alan eşleştirmesindeki hatadır. Outlook'un alanları hatasız olarak eşleştirebilmesi için, e-posta adreslerinin Excel veya Access içerisinde "Elektronik Posta" olarak adlandırılması gereklidir. Birden fazla e-posta adresi buna benzer olarak "Elektronik Posta 2" veya "Elektronik Posta 3" şeklinde adlandırılabilir. Yazım esnasında bırakılan boşluklara dikkat edilmelidir.

Eğer bu bir sonuç vermediyse alanların manuel olarak eşleştirilmeleri gereklidir. Bunun için Outlook altında

Dosya/Al ve Ver komutunu çalıştırın ve Alma ve Verme Sihirbazı'nın ilk penceresinde "Schedule+ veya başka bir program veya dosyadan al" öğesini işaretleyin ve daha sonra yapacağımız işleme uygun tüm ayarları yaparak, üzerinde Son düğmesinin bulunduğu pencere ekrana gelene kadar İleri düğmesine tıklayın. Bu pencere üzerinde bulunan Özel Alanları Yerleştir düğmesine tıklayın. Şayet buna benzer bir düğme görünmüyorsa, "<http://officeupdate.microsoft.com/downloaddetails/field98.htm>" adresinden elde edebileceğiniz FIELD98.EXE yamasını yüklemelisiniz.

Ekrana gelen Özel Alanları Yerleştir penceresinin solunda bilgilerin alınacağı Excel dosyasında bulunan alanlar ve sağında ise Outlook'un kendi alan yer-

leşimi bulunur. Eğer Outlook e-posta alanlarını otomatik olarak yerleştirmiyorsa, bu işlemi Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak yerine getirebilirsiniz.

Eşleştirme Kutusu: Eğer Outlook veri alma sırasında alan eşleştirmelerinde sorun yaşıyorsa, alanları manuel olarak eşleştirmelisiniz.

21 Excel

Çalışma Kitabının Sonundaki Senelik Bilanço

Aylık sabit harcamalarınızı sene sonunda tek bir tablo içerisinde toplayarak senelik bir bilanço hazırlamak için, her ay için bir ve sene sonundaki toplam için de bir tane daha çalışma kitabı kullanılacak olursanız, toplam 13 dosya ile

da her ay için ayrı bir sayfa kullanmak daha rahat bir yol olacaktır.

Bir tablo içerisindeki sayfa sayısını belirlemek için, burada kullanılacak örnekte 13, Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Genel kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde bulunan "Yeni çalışma kitabındaki sayfalar" seçeneğindeki değeri "13" olarak değiştirin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bundan böyle Dosya/Yeni komutunu kullanarak, yeni bir çalışma kitabı oluşturursanız, buradaki sayfa sayısı 13 olacaktır. Burada bulunan sayfaları tek tek Ocaktan Aralık'a kadar (Oca-Ara) isimlendirin. Son sayfayı ise "Sene"

olarak adlandırabilirsiniz. Bir sayfanın ismini değiştirmek için, isminin bulunduğu kulakçık üzerine iki tıklamanız yeterli olacaktır.

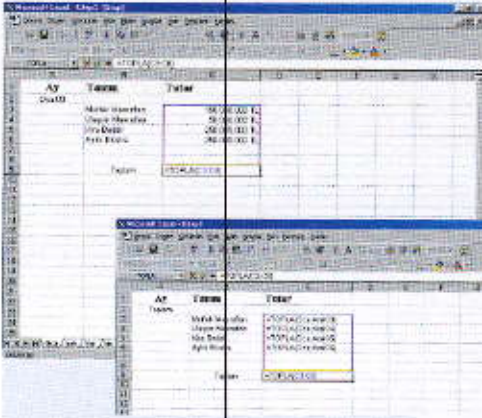
Şimdi farenin sağ düğmesini kullanarak Ocak ayını ifade eden sayfanın kulakçığına farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki "Tüm sayfaları seç" komutunu çalıştırın. Gruplandırmayı, tüm sayfa kulakçıklarının beyaz olarak

görüntülenmesinden anlayabilirsiniz. Artık tüm sayfalarda kullanılacak olan genel biçimi, ifadeleri ve değerleri girebilirsiniz. Bunun için örneğin ilk sayfadaki tüm bilgileri girmelisiniz. Söz konusu bu bilgiler, grup içerisindeki diğer sayfalarda da otomatik olarak görüneceklerdir. Daha sonra bir sayfa kulakçığı üzerine tekrar farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Sayfaları çöz komutunu çalıştırın. Bundan sonra tüm sayfalar üzerindeki değerleri o aya uygun olarak değiştirmelisiniz.

Tüm bu işlemler sonucunda üzerinde aynı tabloların bulunduğu 13 tane eşit çalışma sayfası elde etmiş olmalısınız ve artık senelik bilanço'yu çıkartabilirsiniz. Örneğin senelik mutfak masraflarını hesaplamak için en son tablo olan Sene sayfası üzerindeki C3 hücre sine gidin ebe aşağıdaki formülü girin:

=TOPLA(Oca:Ara!C3)

Kısaltmalar kullanarak yazacağınız bu formül ile Ocaktan Aralık'a kadar olan tüm aylarda, her bir tabloyu tekrar ayrı ayrı girmeye gerek kalmadan, mutfak masraflarına karşılık gelen C3 hücresinin içeriğini toplayabilirsiniz.

Senelik Bilanço: Sayfaları gruplandırarak, kullanılacak tüm aylık tablolar için bir seferde girebilirsiniz. Bu sayede birkaç formül ile senelik bilanço elde edebilirsiniz.

çalışmak zorunda kalabilirsiniz. İşlemler sırasında zaman kaybına yol açan bu yöntem aynı zamanda sabit diskte fazla yer de kaplayacaktır. Bunu önlemek ve sene sonundaki toplam hesapları tek bir işlemle basit bir şekilde elde edebilmek için, tek bir çalışma kitabın-

22 Access 97

VBA Kullanmadan: Raporlar İçin Akan Numaralar

CHIP Eylül 2000 sayısındaki CHIPucu Katalogunda bulunan 23 numaralı "Raporlar İçin Akan Numaralar Oluşturmak" isimli CHIPucu'nda, Access 97 altında veritabanları temel alınarak oluşturulan raporlarda, devamlı numaraları kullanabilmek için bir VBA makrosundan faydalanmak gerektiğini belirtmiştik. Ancak VBA makrosu kullanmaya gerek kalmadan, raporlar için aynı şekilde akan numaralar elde etmek mümkündür.

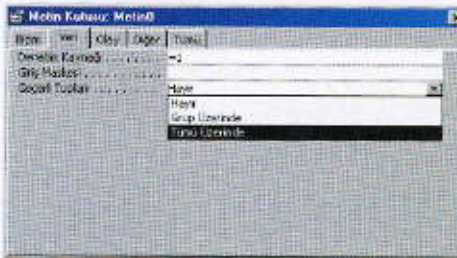
Bunun için ilk olarak kullanmak istediğiniz raporu tasarım görünümünde açın ve Ayrıntı görünümünde ilişkisiz bir metin kutusu oluşturun. Daha sonra farenin sağ düğmesini kullanarak eklenen yeni alan üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özel-

likler komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki Veri kartını aktif hale getirin ve "Denetim Kaynağı" özelliğine değer olarak "=1" girin. Daha sonra "Geçerli Toplam" özelliği değerini de "Tümü Üzerinde" olarak değiştirin.

Bu işlemler basitliği haricinde ayırt edici bir avantaja sahiptirler. "Geçerli Toplam" özelliğinin "Tümü Üzerinde"

olarak belirlenmesi yanında "Grup Üzerinde" değerinin kullanılması ile de grup olarak numaralandırmak mümkündür. Bu durumda metin kutusunu grup başlığı veya sonuna yerleştirmelisiniz.

Ashnda "Geçerli Toplam" özelliği genel toplamların hesaplanması için kullanılır. Eğer "Denetim Kaynağı" özelliğinin değerini "=1" ile değil de "=100" olarak belirleyecek olursanız, numaralandırmanın 100 ile başladığını ve daha sonra yüzlerlik adımlar ile yükseldiğini görürsünüz.

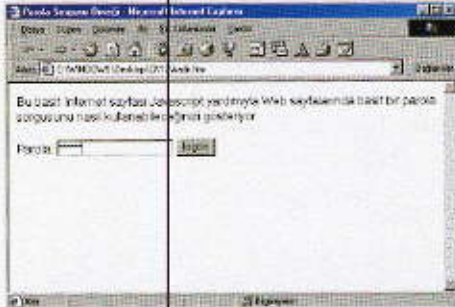

Sıralı: Bir metin kutusunun özelliklerini kullanarak metin kutularının numaralandırılmasını sağlayabilirsiniz.

23 HTML:

İnternet Sayfaları için Basit Şifre Koruması

Hazırladığınız İnternet sayfalarının sadece sizin belirleyeceğiniz kişiler tarafından ziyaret edilmesini isteyebilirsiniz.

Koruma: Gizli İnternet sayfalarını korumak için HTML ve JavaScript kullanarak bir parola sorgusu oluşturabilirsiniz.

niz. Bu durumda yapmanız gereken şey, sayfanızı parola ile korumak olacaktır. HTML ve Javascript yardımıyla hazırlayacağınız bir parola sorgusunun ekrana gelmesini sayfanızın yüklenmeden önce ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. Çalışma prensibi çok basit: Ziyaretçi tarafından girilen şifre, aslında o kişinin açmak istediği HTML dosyasının ismi olacaktır. Eğer ziyaretçi şifreyi bilirse sayfayı ziyaret edebilir, aksi takdirde girilen isme sahip bir HTML dosyası bulunamayacağı için browser hata

mesajı verecektir.

Söz konusu parola fonksiyonunu kullanabilmek için iki tane HTML dosyasına ihtiyaç duyulur. İlk olarak içeriğini saklamak istediğiniz dosyanın ismini değiştirin. Söz konusu dosyanın ismi, kullanmak istediğiniz parola ile aynı olmalı ve ".HTM" uzantısını taşımalı. Eğer kullanılacak parola "giris" ise, söz konusu dosyanın ismi de "GIRIS.HTM" olmalıdır. Parola sorgusunun bulunduğu dosyanın kaynak kodunu "Parola Sorgusu Kaynak Kodu" adındaki kutu içerisinde bulabilirsiniz.

Parolanın yazılması "FORM" ve "/FORM" ifadeleri arasında yer alan "ParolaGirdi" HTML formu üzerinden yapılır. Kullanılan ilk "INPUT" komutu ile girişin yapılacağı alan "password" olarak tanımlanarak, parola yazılırken ekranda karakterler yerine yıldızların "*" görünmesi sağlanıyor. "Button" ismindeki "INPUT" komutu HTML dosyasının başında bulunan "passwd()" çalıştıran bir düğme oluşturuyor. Bu fonksiyon ilk olarak parolanın yazıldığı "Girdi" alanını okuyor ve buradaki ifadeye dosya uzantısı olarak HTML ekliyor. Son olarak "location.href" nesnesi ise gizli sayfanın gö-

rüntülenmesini sağlıyor.

Parola Sorgusu Kaynak Kodu

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE> Parola Sorgusu Örneği</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
<SCRIPT language="JavaScript">
<!-- Eski Browser'lardan saklamak için
function passwd()
{
girdi = document.ParolaGirdi.
Girdi.Value;
girdi=girdi+".htm";
location.href=girdi;
}
//
</SCRIPT>

<FORM name="ParolaGirdi">
Parola:
<INPUT type="password" ->
name="girdi" value="">
<INPUT type="button" ->
name="düğme" value="logon" ->
onclick="passwd()">
</FORM>
</BODY>
</HTML>
```

24 HTML:

Düğmeye Tıklayarak Form Göndermek

İnternet sayfanızı ziyaret edenlerin düşünce ve önerilerini size göndermeleri için bir form hazırladınız. Ancak bu formun altında bulunan Tamam düğmesine tıklandığında sizin e-posta adresinize gönderilmesi gerekirken, herhangi bir işlem yerine getirilmiyor. Doldurulan bir formun belirli bir e-posta adresine gönderilebilmesi için HTML komutu "FORM"un "METHOD" ve "ACTION" parametreleri kullanılarak gerekli bilgiler eklenmesi gereklidir.

"FORM" komutuna ait "METHOD" parametresi ile formun sonradan nasıl düzenleneceği belirlenir. İçeriğin web-server üzerindeki bir programa aktarılabilmesi için "METHOD" parametresinin "get" komutu ile kullanılması gereklidir. Ancak bu durumda, yani bilgi-

lerin bir e-posta adresine gönderilmesi için "post" komutu kullanılmalıdır. Bu, Browser'a formdaki bilgilerin e-posta üzerinden aktarılacağını bildirir. "ACTION" ise "METHOD" parametresinde kullanılan komuta bağlı olarak çalıştırılacak olan programların isimlerini ya da browser'ın form içeriğini göndereceği e-posta adresini bildirir.

Belirtilen ifadenin tırnak işaretleri arasında kullanıldığına ve bunun haricinde "MAILTO" anahtar kelimesinin kullanılmasına dikkat edin. Tüm bunlar yerine getirildiğinde komutun son hali aşağıdaki gibi olmalı:

```
<FORM METHOD=post ACTION= ->
"MAILTO: sizin@adresiniz.com"
```

Bir sonraki adım olarak "FORM" içe-

risinde tanımladığınız aksiyonu yerine getirecek olan bir düğmeye ihtiyacınız olacaktır. Bu düğmeyi (Yukarıdaki CHIPucu'nda bir örneğini bulabilirsiniz) "INPUT" HTML komutu ve buna ait parametreler olan "TYPE" ve "VALUE"yu kullanarak oluşturabilirsiniz.

Eğer doldurulan formun içeriğini "FORM" ile belirtilen bir e-posta adresine göndermek istiyorsanız, bu parametrelerden ilkinde "submit" değerini atamalıyız. Eğer "reset" kullanılırsa, düğmeye tıklandığında formdaki tüm bilgiler silinecektir. "VALUE" parametresi ise düğmenin ismini belirtir. Bu ifadenin son hali ise aşağıdaki gibi olmalıdır:

```
<INPUT TYPE=SUBMIT VALUE= ->
"Gönder">
```


25 Outlook 2000:

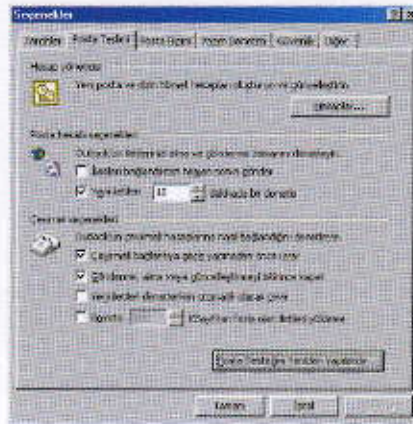
Kullanım Modunu Sonradan Değiştirmek

Outlook 2000 daha önceki Outlook versiyonlarından farklı olarak temelde iki ayrı kullanım biçimine sahiptir: IMO (Internet Mode Only/Yalnızca İnternet) yerel kullanımlar için hizmetler ve CW (Corporate Workgroup/Şirket veya Çalışma Grubu) internet aracılığıyla haberleşme ve Exchange Server'a sahip ağlarda kullanıyor.

Bu çalışma modlarına bağlı olarak Outlook 98'den 2000'e geçiş yaparken çeşitli sorunlar ile karşılaşabilirsiniz. Bunlardan en önemlisi, Araçlar menüsü altındaki Hizmetler komutuna ulaşamamasıdır. Bu komut ile Outlook altında kullanacağınız Exchange Server ayarlarını yerine getirebilirsiniz.

Söz konusu sorunun nedeni: IMO kullanım modu, Araçlar menüsü altındaki Hizmetler komutunu kullanılamaz hale getiriyor. Ancak bu durumda yabancı PST dosyalarına erişilemeyeceği için yerel kurulumlarda ekstra bir avantaj sağlamıyor. Sisteminizde yüklü bulunan Outlook 2000'in kullanım modunu öğrenmek için Yardım/Microsoft Outlook Hakkında komutunu ça-

kırtmalısınız. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde Microsoft Outlook 2000 sürümünün altında, kullanım modunu görebilirsiniz.

İkili Sistem: Outlook 2000 farklı fonksiyonları bulunan iki farklı kullanım modu sunuyor. Her iki de bu ikisi arasında geçiş yapabilirsiniz.

Normalde Outlook 2000 kurulumu esnasında çalışmak istediğiniz kullanım modu sorulur. Eğer bu esnada yanlış bir karar verdiyseniz veya daha sonradan kullanım modunu değiştir-

mek istiyorsanız Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde, eğer IMO modunda çalışıyorsanız "Posta Teslimi" veya CW modunda çalışıyorsanız "E-Posta Hizmetleri" kartını aktif hale getirin. Daha sonra söz konusu kartlar üzerinde bulunan "Posta Desteğini Yeniden Yapılandır..." düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen E-posta Hizmet Seçenekleri sihirbazı yardımıyla gerekli işlemleri yerine getirerek, çalışmak istediğiniz modu kurabilirsiniz. Bu esnada Outlook 2000 CD'sinin sürücü içerisinde bulunması gereklidir. IMO modunda sadece internet e-posta hesaplarını kullanabilirsiniz. Buna ek olarak Symantec Winfax'ın başlangıç sürümü de faks çözümü olarak kullanıma sunuluyor. Eğer Microsoft Fax kuruluysa, bunun üzerine yazılır. İletiler için okundu uyarısı alamaz ve form denetimine ulaşamazsınız. CW modunda ise bu sınırlamalar bulunmaz ve "MS-Mail", "Exchange Server" veya "MS-Fax" gibi hizmetlerden faydalanabilirsiniz.

26 Netscape Messenger

Netscape Anasayfasını Engellemek

Netscape Messenger'ı her çalıştırdığınızda, Netscape anasayfasına bağlanmaya çalışabilir. Eğer bu sayfa ile ilgilenmiyorsanız söz konusu bağlantı size zaman kaybettirecektir. Bu fonksiyonu kapatmak için ilk olarak Communicator'ı kapatın. Daha sonra "C:\Program Fi-

PREFS.JS dosyası içindeki bu iki satır ile Messenger'ın açılışta hangi sayfayı yükleyeceğini belirleyebilirsiniz.

les\Netscape\Users" klasörünü aktif hale getirin ve kendinize ait özel klasörün içeriğini görüntüleyin. Bu klasör içeri-

sinde bulunan PREFS.JS Javascript dosyasını bulun ve içeriğini bir editör yardımıyla görüntüleyin. Son olarak bu fonksiyonu kapatmak için de dosyanın sonuna aşağıdaki satırı ekleyin:

```
User_pref("mailnews.start_page.enabled", false);
```

Dosyada yaptığımız değişikliği kaydettikten sonra kapatın. Messenger bir sonraki açılışta Netscape anasayfası yerine boş bir pencere ekrana gelecektir.

Netscape Messenger'ın açılışta kendi anasayfasına bağlandığı gibi, sizin istediğiniz bir sayfaya da bağlanmasını sağlayabilirsiniz.

Bunun için söz konusu Javascript dosyası PREFS.JS'yi bir editör yardımıyla tekrar görüntüleyin. Bu sefer biraz önce eklemiş olduğunuz satırı değiştirmeli ve aşağıdaki şekilde, bağlanılmasını istediğiniz sayfanın adresini belirtecek bir eklenti yapın:

```
User_pref("mailnews.start_page.enabled", true);
User_pref("mailnews.start_page.url", "http://www.sayfa.com");
```

27 BIOS

BIOS Kısayol Tuşu

Yeni aldığınız bilgisayarda BIOS'u çalıştırmak için [Del] veya [F1] tuşları faydalı olmuyorsa ve kullanım kitapçığında da bu konuda herhangi bir bilgi yoksa bu kısayol tuşunu küçük bir hata yardımıyla öğrenebilirsiniz: Bilgisayar açılışında ekranda "Keyboard Stuck" yazısını görene kadar devamlı olarak boşluk tuşuna basın. Bunun sonucunda ekranda BIOS'u çalıştırmak için gerekli tuş kombinasyonunu görebilirsiniz. BIOS'a ulaşabilmek için burada belirtilen tuş kombinasyonunu kullanabilirsiniz.

Copyright by CHIP-VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-9419

VOGEL

Yayınlar Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Gökhan Sungurtekin gokhan@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri

Mahmut Karşıoğlu m.karsi@chip.com.trSevda Kalış sevpas@chip.com.trKadir Tuztaş kadirt@chip.com.trBanu Cengiz banc@chip.com.tr

Test Merkezi

Şahin Eksioğlu seks@chip.com.trEcevit Bıkım ecb@chip.com.tr

CHIP CD

Korcan Meydan korcan@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Gökem Çetin, Murat Karşıoğlu, Ozan Ali Dönmez,

Aliş Sırmıyan, Mustafa Başer, Garo Antikacıoğlu,

Murat Ay, Mark Schröder (MS), Roland Freis (RF),

Andreas Ilmberger (AI), Thomas Schierlinger (TS),

Ingo Böhme (IB), Necimettin Baykal, N. Pander (IP),

M. Holtz (MH), Benjamin Widmann (BW),

Manfred Flohr (MF)

Grafik Tasarım

Gökhan Koç gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı

Dilek Kırcan

VOGEL Satış Müdürü

Gönül Morgül gorgul@vogel.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü

Sebnem Karabıyık sebnem@vogel.com.tr

CHIP Reklam Müdürü

Sevil Sarıtaş ssar@vogel.com.tr

CHIP Reklam Servisi

Yeliz Koyun, Nurihan Bağcı, Nesrin Aslan, Murat Yıldırım

Reklam Trafikçisi

Aynur Kına

Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü

Özlem Çenker, Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü

Nur Geçil

Abone Servisi

Ebru Çinek, Ayten Akgüre, Ayfer Karaalioglu

Dağıtım Sorumlusu

Nebi Danacı

Dağıtım Departmanı

Mehmet Çil, Cem Çenker

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Abone Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Renk Ayırma-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti

Tel: (212) 283-8438

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Piyalepaşa Bulvarı Zinçirliye Cad. Ün İş Merkezi

28153 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-17-33

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyas@chip.com.trAbone E-Mail: abone@vogel.com.trInternet: <http://www.chip.com.tr>

VOGEL Ankara Temsilcisi

Sena Yurtman

Tel: (312) 485 24 47

e-mail: vogelank@chip.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

MICROSOFT	Ö.K.I.3	DUREX	75.77	MICROSOFT MULTIMEDYA	13.15
3A	255	ECECOM	111.113	MULTIMEDYA	87.89
3D	239	EKIN	171.285	NOKIA	175
4K	129	EKSEN	32.33	NORTECH	243
ABT	235.237	EMEK	223	ONLINE	131
AKADEMİ	271	EMN	233	PAMPA	173.205
ALBAYRAK	189	EMPA	10,11,26,27	PASİFİK	103
ALTERA	257	ENES	187	PENTA	181
ALTINOK	245	ERİŞİM	241	PHILIPS	9
APC	31	ERSA	123	PLATO	49
ARC	69.71	ESCORT ENERJİ	225	PROBİL	149
ARENA	43	FRAME	93	RAKS	213
ARTI	125	FUJITSU SIEMENS	18.19	RNM	90.91
AVS	153	GENERAL	56.57	SAMTEK	119
BEBİM	263	GENPACOM	59.61	SEBİT	115.211
BEE BİLİŞİM	231	GENPAZ	227	SEMPA	143
BİLGİTAŞ	79	GOLD	40,41,105	SETA	207
BİLKOM	137	GÜVEN	191	SIEMENS	305.307
BİLSAG	301	HESMAK	199	SKY	159
BOĞAZIÇI	A.K,107,109,141	HP	39	SOFTMEDYA	167
C21	169	İHLAS/ACER	221	SÜRAT	269
CARTEL	249	INSELBERG	84.85	TEST	161
CD ROM DATA	209	KAMEL	47	TETRİS	183
COMP 2000	195	KOYUNCU	55	TOFAŞ	51
COMPEX	151	KRN	101	TRANSDATA	83
ÇELİKNET	133	LEVIS	253	TURANLI	A.K.I.Çİ
ÇETPA	95	MAESTRO	177	TURKCELL	29
ÇİZGİ ELEKTRONİK	217	MARKET	333,334,335,336	TURKUVAZ	163
DARFİLM	201		337,338,339,340, 341,342,343,344	TURKUVAZ	251
DATAGATE	37.135		345,346,347,348, 349,350,351,352	TURKUVAZ BİLGİSAYAR	267
DELL	17	MASCOM	203	VEGA	5
DENGE	261	MASTERGUARD	35	VISIONS	67
DEXAR	99	MBS	157	XEROX	45
DİGİTÜRK	139	MEDYA	64.65	YAMAHA	25
DİNOSAR	97	MEGABYTE	63.273	YÖNSİS	73
DOS	155	MEGAVİZYON	247		

Ocak 2001 Sayısında Neler Var?

Müziği Sayısallaştırmak

Plak ve kaset arşivinizi kaybetmemek istiyorsanız MP3 olarak dijital ortama aktarabilirsiniz. Ayrıca profesyonel sayısal düzenleme ile daha iyi ses kalitesi elde edebilirsiniz.

Donanım Rehberi

İdeal PC

Hazır bir PC pahalı ve yanlış bir seçim olabilir. CHIP, hangi PC bileşenlerinin fiyatlarının hakkını verdiğini ve hangi parçalarda tasarruf yapabileceğinizi açıklıyor.

Yazılım Testi

Virüslere Ölüm

Her bilgisayar PC zararlılarından biri olan virüslerin tehdidi altındadır. CHIP, hangi virüs tarayıcısının en iyi korumayı sağladığını açıklıyor.

Diğerleri:

- Daha Hızlı İnternet
- Software Video Recorder

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.